

JUSTITSMINISTERIET

Betænkning om revision af
konkurskarantænereglerne

Betænkning nr. 1582

Kronologisk fortegnelse over betænkninger

	2011		2016
1524	Betænkning om revision af hundeloven	1558	Sagkyndig bevisførelse mv.: Reform af den civile retspleje IX
1525	Betænkning om konkurskarantæne	1559	Straffelovrådets betænkning om væbnede konflikter i udlandet
1526	Betænkning om tilhold, opholdsforbud og bortvisning	1560	Betænkning om inddragelse af uhensigtsmæssig adfærd i fængsler og arresthuse ved varetægtsfængsling og strafudmåling.
1527	Provstestillingen og provstiets funktion	1561	Betænkning om bødesanktioner på det finansielle område.
1528	Betænkning om revision af reglerne om forkyndelse		
	2012		2017
1529	Betænkning om PET og FE	1562	Betænkning om indsatsen over for rockerborge mv.
1530	Reform af den civile retspleje VII	1563	Straffelovrådets betænkning om freds- og ærekrænkelser
1531	Strafudmåling – samspillet mellem lovgiver og domstole	1564	En samlet lovregulering om andre trossamfund end folkekirken
1532	Betænkning om indsamlinger	1565	Databeskyttelsesforordningen
1533	Kommunale udgiftsbehov og andre udligningsspørgsmål	1566	Udvalget om Undersøgelteskommissioners deludtalelse
1534	Straffelovrådets betænkning om seksualforbrydelser	1567	Menighedsrådsvalg i fremtiden
1535	Gennemførelse af direktivet om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner	1568	Ny ferielov og overgang til samtidighedsferie
1536	Aftaler om transport af gods helt eller delvist til søs (Rotterdam-reglerne)		
	2013		2018
1537	Ministrenes særlige rådgivere – et serviceeftersyn	1569	Ekspropriation efter planloven
1538	Afsættelse af borgmesteren og forberedelse af byrådsmøder	1570	Almindelige betingelser i bygge- og anlægsvirksomhed
1539	Mobilitet og fremkommelighed i hovedstaden	1571	Undersøgelteskommissioner og parlamentariske undersøgelsesformer: Betænkning afgivet af Udvalget om Undersøgelteskommissioner
1540	Gennemførelse af direktivet om forbrugerrettigheder		
1541	Rapport fra tværministeriel arbejdsgruppe om revision af de danske visumregler		
1542	Betænkning fra udvalg om erhvervsmæssig befordring i personbiler		
1543	Reform af den civile retspleje VIII: Syn og skøn	1572	Reform af den civile retspleje X: Retsafgifter
	2014		2020
1544	Folkekirkens styre	1573	Ytringsfrihedens rammer og vilkår i Danmark: Betænkning afgivet af Ytringsfrihedskommissionen
1545	Straffelovrådets betænkning om samfundstjeneste mv.	1574	Straffelovrådets betænkning om en frivillighedsbaseret voldtægtsbestemmelse
1546	Betænkning om inkorporering inden for menneskeretsområdet		
1547	Betænkning om sagsomkostninger i straffesager	1575	Betænkning om skærpet ansvarsvurdering af ledelsesmedlemmer m.fl. i finansielle virksomheder
1548	Straffelovrådets udtalelse om de juridiske konsekvenser af en ophævelse af straffelovens § 140 om blasfemi	1576	Delbetænkning I om gennemførelse af varedirektivet og direktivet om digitalt indhold
1549	Betænkning om afhøring af forurettede før tiltalte i straffesager	1577	Delbetænkning II om gennemførelse af visse dele af direktivpakken New Deal for Consumers
	2015		2022
1550	Betænkning om åbenhed om økonomisk støtte til politiske partier	1578	Betænkning om modernisering og revision af reglerne om gældssanering, herunder implementering af rekonstruktions- og insolvensdirektivet
1551	Betænkning om magtanvendelse over for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet	1579	Betænkning om revision af reglerne om rekonstruktion, herunder implementering af rekonstruktions- og insolvensdirektivet
1552	Ægtefællers økonomiske forhold	1580	Betænkning om revision af auktionslederloven og lov om handel med brugte genstande samt pantelånevirksomhed
1553	Betænkning om offentligt ansattes ytringsfrihed og whistleblowerordninger		
1554	Betænkning om videoafhøring af børn og unge i straffesager		
1555	Ansattes retsstilling under insolvensbehandling		
1556	Straffelovrådets udtalelse om visse spørgsmål vedrørende deltagelse i og hvervning til væbnede konflikter i udlandet, som den danske stat er part i		
1557	Betænkning om opfølgning på Christiania-sagen: Betænkning fra Udvalget om opfølgning på Christiania-sagen	1582	Betænkning om revision af konkurskarantænereglene

Betænkning om revision af konkurskarantænereglerne

Afgivet af Konkursrådet

Betænkning nr. 1582

København 2023

Betænkning om revision af konkurskarantæne reglerne
Betænkning nr. 1582

Publikationen kan bestilles
via Justitsministeriets hjemmeside (www.justitsministeriet.dk)
eller hos

Stibo Complete
Vangtårnsvej 83 A
2860 Søborg
Telefon: 43 22 73 00
kundeservice@stibocomplete.com
boghandel.stibocomplete.com

ISBN: 978-87-94425-12-4
ISBN: 978-87-94425-13-1 (e-udgave)
Tryk: Stibo Complete
Pris: Kr. 150 pr. bog inkl. moms

Indholdsfortegnelse

Kapitel 1 Indledning	7
1. Konkursrådets kommissorium	7
2. Konkursrådets sammensætning	9
3. Konkursrådets arbejde	10
4. Resumé af Konkursrådets overvejelser og forslag	11
5. Økonomiske og administrative konsekvenser af Konkursrådets forslag.....	18
Kapitel 2 Virksomheds- og ledelsesbegrebet	21
1. Gældende ret.....	21
1.1 Ledelsesbegrebet.....	21
1.2 Virksomhedsbegrebet	23
2. Konkursrådets overvejelser	26
2.1 Ledelsesbegrebet.....	26
2.2 Virksomhedsbegrebet	28
Kapitel 3 Den tidsmæssige betingelse	36
1. Gældende ret.....	36
2. Konkursrådets overvejelser	39
Kapitel 4 Adfærdsbetingelsen ('groft uforsvarlig forretningsførelse og uegnethed til at deltage i ledelsen')	46
1. Gældende ret.....	46
1.1 Groft uforsvarlig forretningsførelse	47
1.1.1 Betydningen af tabet.....	49
1.1.2 Tilsidesættelse af forpligtelser i henhold til skatte-, told- eller afgiftslovgivningen	
51	
1.1.3 Tilsidesættelse af bogførings- og regnskabsmæssige pligter	55
1.1.4 Tilsidesættelse af anden lovgivning mv.	65
1.1.5 Selskaber tømt for midler	67
1.1.6 Ulovlige ledelsesslån mv.	69
1.1.7 Drift ud over håbløshedstidspunktet.....	71
1.1.8 Stråmandsvirksomhed	73
1.1.9 Manglende samarbejde med kurator	74
1.2 Uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed	75
2. Konkursrådets overvejelser	76
2.1 Forhold som i almindelighed skal anses for groft uforsvarlig forretningsførelse.....	79

2.1.1 Væsentlig tilsidesættelse af forpligtelser efter skatte-, told- eller afgiftslovgivningen	79
2.1.2 Væsentlig tilsidesættelse af bogførings- og regnskabsmæssige pligter	83
2.1.3 Ikke forretningsmæssigt begrundede dispositioner der har medvirket til, at skyldnerens aktivmasse er blevet ikke uvæsentligt reduceret til skade for kreditorerne	89
2.1.4 Stråmandsvirksomhed	91
2.1.5 Drift ud over håbløshedstidspunktet der har medført et væsentligt tab for fordringshaverne	92
2.2 Særligt om manglende samarbejde med kurator	94
2.3 Andre tilfælde som efter omstændighederne kan anses for groft uforsvarlig forretningsførelse	97
2.4 Uegnethed til at deltage i ledelsen	100
Kapitel 5 Stråmandsvirksomhed	102
1. Gældende ret	102
1.1 Generelt om stråmandskonstruktionen	102
1.2 Generelt om ledelsesændringer i Erhvervsstyrelsens it-system	103
1.3 Selskabslovens regler om registrering af ledelsesmedlemmer	106
1.4 Selskabslovens regler om Erhvervsstyrelsens kontrol med stråmandsvirksomhed	108
1.5 Konkursloven	112
2. Konkursrådets overvejelser	123
Kapitel 6 Koncernforbundne virksomheder	131
1. Gældende ret	131
1.1 Konkursloven	131
1.2 Selskabslovens koncernbegreb	135
2. Konkursrådets overvejelser	136
2.1 Kriterier for hvornår flere juridiske enheder skal betragtes som én økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed	139
2.2 Et selvstændigt konkursretligt koncernbegreb	141
2.3 Rimelighedsregel i relation til karantæneperiodens længde	141
2.4 Forhåndsafgørelse om samlet behandling af sager om erhvervsvirksomheder der er økonomisk og driftsmæssigt forbundne	144
2.5 Obligatorisk behandling i forbindelse med hinanden af sager om nærtstående erhvervsvirksomheder og sammenlægning af konkurskarantænesager i relation til erhvervsvirksomheder der udgør en økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed	147
2.5.1 Obligatorisk behandling i forbindelse med hinanden af sager om nærtstående erhvervsvirksomheder	148
2.5.2 Sammenlægning af flere konkurskarantænesager til én samlet sag	152
Kapitel 7 Faktorer der kan udelukke karantæne	157

1. Gældende ret.....	157
1.1 Konkurslovens § 157, stk. 2.....	157
1.2 Andre faktorer der kan udelukke konkurskarantæne	161
2. Konkursrådets overvejelser	162
Kapitel 8 Karantæneperiodens længde, retsvirkningen af en pålagt konkurskarantæne og forlig mv.....	165
1. Gældende ret.....	165
1.1 Karantæneperiodens længde	165
1.2 Retsvirkning af en karantæne og gengangere	170
1.3 Kurators rådighed over konkurskarantænesagen	174
1.4 Sammenhængen mellem konkurskarantænereglerne og straffelovens regler om rettighedsfrakendelse.....	175
2. Konkursrådets overvejelser	181
2.1 Graduering af karantæneperiodens længde.....	181
2.1.1 Særlige forhold der kan begrunde en nedsættelse af karantæneperiodens længde eller bortfald af konkurskarantænen.....	183
2.1.2 Forhold der kan begrunde pålæg af en længere karantæneperiode end tre år	190
2.2 Beregningen af karantæneperiodens længde og maksimum.....	191
2.3 Indberetning af konkurskarantæner til konkurskarantæneregistret.....	194
2.4 Retsvirkningen af en pålagt konkurskarantæne og »gentagelsestilfælde«	195
2.5 Muligheden for at indgå forlig og betydningen af ledelsesmedlemmets efterfølgende betaling.....	198
2.6 Sammenhængen mellem konkurskarantæne og straffelovens regler om rettighedsfrakendelse.....	208
Kapitel 9 Processuelle spørgsmål, herunder forkyndelse.....	210
1. Gældende ret.....	210
1.1 Forkyndelse i konkurskarantænesager.....	210
1.2 Indledningen af konkurskarantænesagen	214
1.3 Advokatbeskikkelse og fastsættelse af salæret til den beskikkede advokat og kurator	215
2. Konkursrådets overvejelser	217
2.1 Forkyndelse af kendelser i konkurskarantænesager	217
2.2 Indledningen af en konkurskarantænesag.....	220
2.3 Advokatbeskikkelse og fastsættelse af salæret til den beskikkede advokat og kurator	222
Kapitel 10 Forholdet til tvangsopløsning og rekonstruktionsbehandling..	226
1. Overgangen fra tvangsopløsning til konkurs.....	226
1.1 Konkursrådets betænkning nr. 1525 af 2011 om konkurskarantæne.....	226

1.2 Konkursrådets udtalelse af 12. juni 2018 om overgangen fra tvangsopløsning til konkurs ²²⁷	
1.3 Konkursrådets overvejelser.....	228
2. Rekonstruktionskarantæne.....	229
2.1 Gældende ret.....	229
2.2 Konkursrådets overvejelser.....	230
Kapitel 11 Adgang til konkurskarantæneregistret	238
1. Gældende ret.....	238
1.1 Konkursloven.....	238
1.2 Databeskyttelsesretten.....	243
1.3 Anden lovgivning om adgangen til oplysninger om konkurskarantæne	247
1.4 Udenlandsk ret	248
1.4.1 Norge	248
1.4.2 Sverige.....	250
2. Konkursrådets overvejelser	251
2.1 Hvilke oplysninger skal private have adgang til.....	254
2.2 Model 1: Fuld offentlighed	255
2.3 Model 2: Delvist offentlig adgang til enkelte oplysninger	259
2.4 Model 3: Direkte adgang for personer med særlig berettiget interesse	262
2.5 Model 4: Attestordning/samtykke.....	265
2.6 Udvidelse af offentlige myndigheders adgang til oplysningerne i konkurskarantæne- registeret.....	268
Kapitel 12 Konkursrådets lovudkast.....	269
1. Lovudkast	269
2. Bemærkninger til lovudkastet.....	274

Kapitel 1

Indledning

1. Konkursrådets kommissorium

Ved brev af 30. juni 2020 har Justitsministeriet anmodet Konkursrådet om en udtalelse om behovet for at foretage en række justeringer af konkurskarantænerreglerne. Brevet er sålydende:

”Reglerne om konkurskarantæne trådte i kraft den 1. januar 2014. Reglerne bygger på Konkursrådets betænkning om konkurskarantæne nr. 1525 fra 2011. Det fremgår af lovforslaget til lovændringen om konkurskarantæne, at Justitsministeriet vil udarbejde en redegørelse om konkurskarantæne, når ordningen har været i kraft i fem år, og sende denne til Folketinget.

Til brug for redegørelsen gennemførte Justitsministeriet en høring over erfaringer med reglerne om konkurskarantæne blandt relevante interessenter.

På baggrund af høringssvarene har Justitsministeriet udarbejdet vedlagte evaluering om konkurskarantæne.

Det er Justitsministeriets vurdering, at høringssvarene giver anledning til at overveje, hvordan private kan få adgang til oplysninger i konkurskarantænerregistret. Der henvises til evalueringens afsnit 7 og afsnit 10.

Det er endvidere vurderingen, at høringssvarene giver anledning til at overveje, om kriterierne for at pålægge konkurskarantæne bør justeres, således at konkurskarantæne i højere grad målrettes personer, der på grund af uhæderlige forhold skønnes uegnede til at lede en erhvervsvirksomhed. Der henvises til evalueringens afsnit 3 og afsnit 10.

Det er desuden vurderingen, at høringssvarene giver anledning til at overveje at gøre den tidsmæssige betingelse for at pålægge konkurskarantæne mere fleksibel. Der henvises til evalueringens afsnit 3 og afsnit 10.

Det er dernæst vurderingen, at høringssvarene giver anledning til at overveje, om længden af karantæneperioden i videre omfang bør kunne gradueres afhængig af, hvor groft uforsvarligt der er handlet. Der henvises til evalueringens afsnit 5 og afsnit 10.

Det er endelig vurderingen, at høringssvarene giver anledning til at overveje, om betingelserne for anvendelsen af bestemmelsen i konkurslovens § 157, stk. 3, om koncernrelaterede konkurser bør justeres, således at konkurskarantæne i visse til-

fælde vil kunne pålægges, selv om den pågældende allerede er pålagt konkurskarantæne i anledning af dennes deltagelse i ledelsen af en concernforbundet virksomhed. Der henvises til evalueringens afsnit 6 og afsnit 10.

Konkursrådet anmodes på den baggrund om at udarbejde et forslag til, hvordan private kan få adgang til oplysninger i konkurskarantæneregistret.

Konkursrådet anmodes endvidere om at vurdere behovet for justeringer af reglerne om konkurskarantæne på de fire øvrige punkter, der er nævnt ovenfor. Såfremt Konkursrådet vurderer, at der er behov for justeringer af reglerne, anmodes Konkursrådet om at udarbejde et lovudkast.

Konkursrådet anmodes om så vidt muligt at afslutte sine overvejelser om, hvordan private kan få adgang til oplysninger i konkurskarantæneregistret, og om behovet for øvrige justeringer af reglerne om konkurskarantæne inden udgangen af juni måned 2021.”

Justitsministeriet har ved brev af 4. juni 2021 meddelt Konkursrådet:

”Justitsministeriet anmodede ved brev af 30. juni 2020 Konkursrådet om at overveje, hvordan private kan få adgang til oplysninger i konkurskarantæneregistret, og overveje behovet for øvrige justeringer af reglerne om konkurskarantæne.

Konkursrådet blev anmodet om så vidt muligt at afslutte sine overvejelser om ovennævnte inden udgangen af juni 2021.

I fortsættelse af Justitsministeriets brev af 10. maj 2021 til Konkursrådet om udsettelse af fristen for Konkursrådet til at afslutte sine overvejelser vedrørende implementering af rekonstruktions- og insolvensdirektivet, forlænges ovennævnte frist til udgangen af oktober 2022.”

Justitsministeriet har ved brev af 9. maj 2022 meddelt Konkursrådet:

”Justitsministeriet anmodede ved brev af 30. juni 2020 Konkursrådet om at overveje, hvordan private kan få adgang til oplysninger i konkurskarantæneregistret, og om at overveje behovet for øvrige justeringer af reglerne om konkurskarantæne. Konkursrådet blev anmodet om så vidt muligt at afslutte sine overvejelser inden udgangen af juni 2021.

Ved brev af 4. juni 2021 forlængede Justitsministeriet fristen for Konkursrådets arbejdet til udgangen af oktober 2022.

Som følge af Konkursrådets arbejde med implementeringen af rekonstruktions- og insolvensdirektivet samt Justitsministeriets arbejde med implementeringen af Konkursrådets anbefalinger i den henseende, forlænges ovennævnte frist til udgangen af februar 2023.”

Justitsministeriet har endelig ved brev af 31. januar 2023 meddelt Konkursrådet:

”Justitsministeriet anmodede ved brev af 30. juni 2020 Konkursrådet om at overveje, hvordan private kan få adgang til oplysninger i konkurskarantæneregistret, og om at overveje behovet for øvrige justeringer af reglerne om konkurskarantæne. Konkursrådet blev anmodet om så vidt muligt at afslutte sine overvejelser inden udgangen af juni 2021.

Ved brev af 9. maj 2022 forlængede den daværende justitsminister fristen for Konkursrådets arbejde til udgangen af februar 2023.

Som følge af Justitsministeriets fortsatte arbejde med Konkursrådets anbefalinger vedrørende gennemførelsen af rekonstruktions- og insolvensdirektivet og det forhold, at valgudskrivelsen og den efterfølgende regeringsdannelse har medført aflysninger af flere møder i udvalget, har jeg valgt at forlænge fristen for rådets overvejelser til udgangen af juni 2023.”

2. Konkursrådets sammensætning

Konkursrådet havde ved afgivelsen af denne betænkning følgende sammensætning:

Professor, dr.jur. Ulrik Rammeskov Bang-Pedersen, Københavns Universitet (formand)

Professor, ph.d. Kim Sommer Jensen, Aarhus Universitet

Advokat Kristian Dalsgaard, Advokatrådet

Advokat Michala Roepstorff, Danske Advokater

Dommer Torben Kuld Hansen, Den Danske Dommerforening

Retsassessor Preben Veng, Dommerfuldmægtigforeningen

Statsautoriseret revisor Elan Schapiro, FSR – Danske Revisorer

Kontorchef Annemette Ottosen, Skatteministeriet

Vicestatsadvokat Thomas Kloppenburg, Rigsadvokaten

Chefkonsulent Rikke Stenild Hansen, Erhvervsministeriet

Kontorchef Lisbeth Gro Nielsen, Justitsministeriet

Ved indledning af arbejdet var advokat Nete Weber medlem af Konkursrådet. Nete Weber er afgået ved døden den 4. november 2022 og har forud herfor været en central del af rådets drøftelser vedrørende kommissoriet. Nete Weber blev den 3. februar 2023 erstattet af Michala Roepstorff.

Som sekretær for Konkursrådet har fungeret Lea Christine Nøhr Dolmer.

3. Konkursrådets arbejde

Konkursrådet indledte arbejdet med kommissoriet af 30. juni 2020 vedrørende konkurskarantænerreglerne ved møde af 28. april 2022.

Konkursrådets arbejde med nærværende kommissorium har været forsinket ad flere omgange.

Forsinkelsen af Konkursrådets arbejde skyldes, dels at rådet i foråret og efteråret 2020 ikke havde mulighed for at afholde møder grundet covid-19, dels at rådet efterfølgende var beskæftiget med at udarbejde et oplæg til ændring af rekonstruktionsreglerne i lyset af covid-19 med det formål at holde hånden under navnlig små og mellemstore virksomheder, hvilket dannede grundlag for vedtagelsen af lov nr. 530 af 27. marts 2021. Som følge af Konkursrådets efterfølgende arbejde med implementeringen af rekonstruktions- og insolvensdirektivet, der den 1. februar 2022 førte til afgivelsen af betænkning nr. 1578 af 2022 om modernisering og revision af reglerne om gældssanering, herunder implementering af rekonstruktions- og insolvensdirektivet, og betænkning nr. 1579 af 2022 om revision af reglerne om rekonstruktion, herunder implementering af rekonstruktions- og insolvensdirektivet, og Justitsministeriets efterfølgende arbejde med implementeringen af Konkursrådets anbefalinger, blev arbejdet med nærværende kommissorie yderligere forsinket. Endelig medførte valgudskrivelsen til Folketinget den 5. oktober 2022 og den efterfølgende regeringsdannelse til afløsning af flere møder i rådet, hvilket igen medførte yderligere forsinkelse af rådets arbejde med nærværende kommissorium.

Konkursrådet har afholdt 9 møder om kommissoriet.

Konkursrådet har endvidere afholdt et møde med repræsentanter fra Dansk Erhverv, Dansk Industri, Finans&Leasing, Finans Danmark og SMVDanmark, som redegjorde for disse organisationers syn på bl.a. betingelserne for at kunne pålægge konkurskarantæne, karantæneperiodens længde og spørgsmålet om privates adgang til konkurskarantæneregistret.

Konkursrådet afgiver hermed en betænkning om revision af konkurskarantænerreglerne og afslutter behandlingen af kommissoriet af 30. juni 2020 vedrørende konkurskarantænerreglerne.

4. Resumé af Konkursrådets overvejelser og forslag

I *kapitel 1* redegøres for Konkursrådets kommissorium, sammensætning og arbejde med nærværende betænkning og for de økonomiske og administrative konsekvenser af Konkursrådets forslag.

Kapitel 2 indeholder Konkursrådets overvejelser om virksomheds- og ledelsesbegrebet i konkurslovens § 157, stk. 1.

Konkursrådet foreslår at videreføre det gældende ledelsesbegreb i konkurslovens § 157, stk. 1.

Konkursrådet foreslår at ændre virksomhedsbegrebet, så der skabes større overensstemmelse mellem virksomhedsbegrebet i konkurslovens § 157, stk. 1, og erhvervsvirksomhedsbegrebet i konkurslovens § 159, 1. pkt. Dette gøres for det første ved at ændre begrebet »virksomhed« i konkurslovens § 157, stk. 1, til »erhvervsvirksomhed«, ligesom konkurslovens § 157, stk. 1, udvides til som minimum at omfatte de samme erhvervsvirksomheder, som omfattes af konkurslovens § 159. Det foreslåede indebærer, at konkursskarantæner reglerne vil omfatte alle typer af erhvervsvirksomhed, hvorved forstås alle juridiske enheder, som enten efter deres art karakteriseres som erhvervsdrivende eller udøver forretnings- eller erhvervsmæssige aktiviteter i et i økonomisk henseende væsentligt omfang.

Kapitel 3 indeholder Konkursrådets overvejelser om den tidsmæssige betingelse i konkurslovens § 157, stk. 1.

Konkursrådet foreslår at videreføre den gældende retstilstand for så vidt angår den tidsmæssige betingelse i konkurslovens § 157, stk. 1, dog således, at den gældende retspraksis kodificeres, så det fremgår direkte af konkursloven, at der ved vurderingen af, om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, kan henses til, om det pågældende ledelsesmedlem har undladt at rette op på en groft uforsvarlig forretningsførelse, der er udvist tidligere end 1 år før fristdagen.

Kapitel 4 indeholder Konkursrådets overvejelser om adfærdsbetingelsen i konkurslovens § 157, stk. 1. Konkursrådet foreslår i vid udstrækning, at den gældende retstilstand videreføres, dog således at der foretages enkelte justeringer og præciseringer, herunder hvor den gældende retstilstand efter Konkursrådets opfattelse kan føre til u hensigtsmæssige resultater.

Konkursrådet foreslår for det første – herunder henset til den righoldige retspraksis om konkurskarantæne – at der foretages en opregning af de typer af forretningsførelse, som i almindelighed skal anses for groft uforsvarlig, og som derfor i sig selv skal kunne begrunde pålæg af konkurskarantæne.

Den foreslåede ændring indebærer, at følgende i almindelighed skal anses for groft uforsvarlig forretningsførelse, der i sig selv kan begrunde pålæg af konkurskarantæne: 1) væsentlig tilsidesættelse af forpligtelser i henhold til skatte-, told- og afgiftslovgivningen, 2) væsentlig tilsidesættelser af bogføring- og regnskabsmæssige forpligtelser, 3) ikke forretningsmæssigt begrundede dispositioner, som har medvirket til, at skyldnerens aktivmasse er blevet ikke uvæsentligt reduceret til skade for fordringshaverne, 4) deltagelse i en stråmandskonstruktion samt 5) medvirken til en fortsættelse af driften i en længere periode efter det tidspunkt, hvor det pågældende ledelsesmedlem måtte have indset, at en videreførelse ville medføre et væsentligt tab for fordringshaverne.

Det foreslås i den forbindelse bl.a. at ændre retstilstanden, således at manglende betaling af et krav på B-skat af B-indkomst, der skyldes overskud fra skyldnerens enkeltmandsvirksomhed, skal kunne indgå i vurderingen af, om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, herunder om der foreligger en væsentlig overtrædelse af skatte-, told- og afgiftslovgivningen.

Den foreslåede opregning af typetilfælde af adfærd, som i almindelighed skal anses for groft uforsvarlig forretningsførelse, vil ikke være udtømmende, idet en forretningsførelse fortsat vil kunne anses for groft uforsvarlig, hvis omstændighederne taler herfor, herunder hvis det pågældende ledelsesmedlem efter konkursens indtræden har tilsidesat sine accessoriske forpligtelse til at samarbejde med kurator.

Det foreslås for det andet at ophæve kriteriet om, at den groft uforsvarlige forretningsførelse må antages at gøre det pågældende ledelsesmedlem uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed, idet en person, der har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, efter Konkursrådets opfattelse i almindelighed må antages at være uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed.

Kapitel 5 indeholder Konkursrådets overvejelser i relation til stråmandsvirksomhed.

Konkursrådet foreslår, at det at agere som stråmand eller bagmand i en stråmandskonstruktion i almindelighed skal anses for groft uforsvarlig forretningsførelse, der i sig selv skal kunne føre til pålæg af konkurskarantæne. Konkursrådet definerer i den forbindelse, hvad der nær-

mere skal forstås ved en stråmandskonstruktion – dvs. en stråmand og en bagmand – i konkurskarantæne-reglerne forstand.

Kapitel 6 indeholder Konkursrådets overvejelser om koncernreglen i konkurslovens § 157, stk. 3.

Konkursrådet foreslår at erstatte den gældende regel i konkurslovens § 157, stk. 3, med en ny regel, hvorefter konkurskarantænesager mod et ledelsesmedlem, der har deltaget i ledelsen af to eller flere konkursramte erhvervsvirksomheder, der er nærtstående i konkurslovens forstand, skal behandles i forbindelse med hinanden ved samme skifteret, og at de enkelte konkurskarantænesager efterfølgende kan sammenlægges til én sag, hvis de nærtstående erhvervsvirksomheder må anses for at udgøre én økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed.

Den foreslåede nye regel vil for det første indebære, at det er obligatorisk at behandle flere sager om konkurskarantæne i forbindelse med hinanden ved samme skifteret, hvis konkurskarantænesagerne relaterer sig til den samme persons deltagelse i ledelsen af nærtstående erhvervsvirksomheder. Hvor konkursboerne efter nærtstående erhvervsvirksomheder ikke behandles ved samme skifteret, vil det afgørende for, hvor den samlede behandling af konkurskarantænesagerne skal ske, være, hvor den første sag om konkurskarantæne er anlagt. Obligatorisk forening af flere sager om konkurskarantæne mod samme ledelsesmedlem vil dog alene kunne ske i det omfang, der ikke er afsagt kendelse i en konkurskarantænesag, der behandles skriftligt, eller hvor hovedforhandlingen ikke er indledt i en konkurskarantænesag, hvor der er begæret mundtlig forhandling.

Den foreslåede nye regel vil for det andet indebære, at skifteretten efter begæring fra kurator eller den, der begæres pålagt konkurskarantæne, kan træffe beslutning om at sammenlægge flere sager om konkurskarantæne, der behandles i forening med hinanden, til én sag, hvis de nærtstående erhvervsvirksomheder er økonomisk og driftsmæssigt forbundet med hinanden på en sådan måde, at de reelt må betragtes som én økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed. Retsvirkningen af en sammenlægning af flere sager til én sag vil være, at de forbundne erhvervsvirksomheder vil skulle behandles, som om der var tale om én samlet enhed. Dette indebærer, at hvor der i flere af erhvervsvirksomhederne er udvist uforsvarlig forretningsførelse, som dog ikke isoleret til de enkelte erhvervsvirksomheder er tilstrækkelig til at anse forretningsførelsen for groft uforsvarlig, vil en person kunne pålægges konkurskarantæne, hvis forretningsførelsen på tværs af erhvervsvirksomhederne efter en samlet vurdering må anses for groft uforsvarlig. Hvis forretningsførelsen ud fra en samlet vurdering på tværs af den økonomisk og driftsmæssigt forbundne enhed, som erhvervsvirksomhederne udgør, må

anses for at være groft uforsvarlig, vil ledelsesmedlemmet alene skulle pålægges én konkurskarantæne.

Kapitel 7 indeholder Konkursrådets overvejelser om faktorer, der kan udelukke karantæne, herunder rimelighedsbetragtninger.

Konkursrådet foreslår at flytte reglen i konkurslovens § 157, stk. 2, in fine, til konkurslovens § 158, der omhandler karantæneperiodens længde.

Kapitel 8 indeholder Konkursrådets overvejelser om retsvirkningerne af, at en person pålægges konkurskarantæne, herunder sammenhængen med straffelovens regler om rettighedsfrakendelse og muligheden for at indgå forlig.

Konkursrådet finder, at udgangspunktet om, at konkurskarantæne pålægges for en periode på 3 år, bør opretholdes, men at det i videre udstrækning skal være muligt at graduere karantæneperiodens længde. Det skal således *dels* – ligesom det er tilfældet i dag – være muligt at fastsætte en kortere karantæneperiode, når særlige forhold taler herfor, *dels* være muligt at lade konkurskarantænen bortfalde, når der foreligger ganske særlige forhold, *dels* være muligt at fastsætte en længere karantæneperiode på 5 år, når der er udvist særdeles groft uforsvarlig forretningsførelse. En person vil dog fortsat maksimalt kunne være pålagt konkurskarantæne i 10 år ad gangen, idet Konkursrådet dog foreslår en justering af, hvordan og hvorfra de 10 år skal regnes.

I forhold til retsvirkningerne af en pålagt konkurskarantæne foreslår Konkursrådet i vidt omfang en opretholdelse af den gældende retstilstand, dog således at det, såfremt der er udvist særdeles groft uforsvarlig forretningsførelse, som begrundet pålæg af konkurskarantæne for 5 år, gøres muligt at lade konkurskarantænen omfatte et forbud mod deltagelse i ledelsen af en erhvervsvirksomhed, hvor den pågældende hæfter personligt og ubegrænset for virksomhedens forpligtelser, allerede første gang en person pålægges konkurskarantæne.

Endvidere foreslår Konkursrådet at udvide retsvirkningen af en pålagt konkurskarantæne til også at omfatte et forbud mod at deltage i ledelsen af erhvervsvirksomheder i udlandet. Formålet med forslaget er at skabe overensstemmelse mellem bestemmelsen i straffelovens § 79, stk. 2, 2. pkt., og konkurskarantæne reglerne i forhold til et potentielt strafansvar efter straffelovens § 131. En person, der således i strid med en pålagt konkurskarantæne, deltager i ledelsen af en erhvervsvirksomhed i udlandet, vil herefter kunne ifalde straf efter straffelovens § 131, forudsat at reglerne om dansk strafmyndighed i øvrigt tillader dette.

Konkursrådet har endelig fundet anledning til at foreslå en nærmere regulering af, hvornår der kan indgås forlig mellem kurator og det ledelsesmedlem, som begæres pålagt konkurskarantæne, samt hvad kriterierne og retsvirkningerne af et indgået forlig vil være. Det foreslås, at kurator og det ledelsesmedlem, der begæres pålagt konkurskarantæne, kan indgå forlig om nedsættelse af karantæneperiodens længde. Dette indebærer modsætningsvist, at et forlig ikke vil kunne føre til bortfald af konkurskarantænen. Den ved forliget indgåede karantæneperiode skal mindst udgøre 1 år og være rimelig i forhold til sagens omstændigheder. Et forlig vil bl.a. kunne betinges af, at det pågældende ledelsesmedlem indbetaler et beløb til konkursboets kreditorer, der retter helt eller delvist op på det tab, som kreditorerne forventes at lide som følge af konkursen, men der vil også kunne lægges vægt på, om der foreligger andre forhold, som med rimelighed kan begrunde en kortere karantæneperiode. Et forlig vil dog, uanset om ledelsesmedlemmet ved en betaling til konkursboet afbøder tabet i sin helhed, ikke være rimeligt, hvis det pågældende ledelsesmedlem har udvist særdeles groft uforsvarlig forretningsførelse, eller hvis den pågældende allerede er pålagt konkurskarantæne. I sådanne situationer vil hensynene bag konkurskarantæne reglerne tale væsentligt mod et forlig, og skifteretten vil derfor skulle afvise at stadfæste forliget, ligesom skifteretten vil skulle afvise at stadfæste forliget, hvis det er åbenbart, at den pågældende ikke opfylder betingelserne for at blive pålagt konkurskarantæne. Hvis det ledelsesmedlem, der er pålagt konkurskarantæne i henhold til et indgået og stadfæstet forlig, tilsidesætter sine forpligtelser efter forliget eller har handlet svigagtigt i forbindelse med konkurskarantænesagen, vil skifteretten på begæring fra kurator kunne ophæve det stadfæstede forlig og genoptage konkurskarantænesagen.

I *kapitel 9* behandler Konkursrådet en række processuelle spørgsmål i relation til konkurskarantænesager.

Konkursrådet finder for det første grundlag for at foreslå en ny regel om, at kendelser i konkurskarantænesager ikke skal forkyndes. Den foreslåede regel indebærer, at den person, der begæres pålagt konkurskarantæne, selv vil have et ansvar for at holde sig opdateret om sagen og at opsøge kendelse eller meddele, hvortil kendelsen kan sendes, hvis skifteretten ikke er i besiddelse af den pågældendes aktuelle bopæls- og opholdssted. Reglen vil som udgangspunkt alene være relevant, hvor konkurskarantænesagen ikke behandles på domstolenes sagsportal.

Konkursrådet finder for det andet grundlag for at foreslå en ophævelse af den gældende bestemmelse i konkurslovens § 160, stk. 1, hvoraf følger, at skifteretten skal træffe beslutning om indledningen af en konkurskarantænesag på baggrund af kurators begrundede indstilling. Det foreslåede indebærer ligeledes en ændring af bestemmelsen i konkurslovens § 125, stk. 3, således at kurator fremover vil skulle afgive en begrundet meddelelse i stedet for en indstil-

ling. Det foreslås desuden at ændre betegnelsen af det processkrift, som kurator skal indgive til skifteretten, så det fremover betegnes som en stævning. Det foreslås videre i denne sammenhæng at fastsætte direkte i konkursloven, at fristen for kurators indlevering af stævningen i en konkurskarantænesag vil være 4 uger, og at fristen – som en konsekvens af den foreslåede ophævelse af § 160, stk. 1 – vil begynde at løbe automatisk fra det tidspunkt, hvor skifteretten modtager kurators begrundede meddelelse om, at der vil blive indledt en konkurskarantænesag. Endvidere foreslås enkelte præciseringer af kravene til kurators stævning.

Konkursrådet finder for det tredje grundlag for at foreslå en ændring af reglerne om beskikkelse af en advokat til den, der begæres pålagt konkurskarantæne. Det foreslåede indebærer, at der kun vil skulle beskikkes en advokat til den, der begæres pålagt konkurskarantæne, hvis den pågældende anmoder herom, og hvis den pågældende opfylder de økonomiske betingelser i retsplejelovens § 325 for at få meddelt fri proces. Konkursrådet har i denne sammenhæng lagt vægt på, at det skønnes rimeligt, at den, der begæres pålagt konkurskarantæne, selv afholder udgifterne til en advokat, i det omfang den pågældende selv er i stand til at betale herfor. Hermed sikres også, at staten ikke – hvis den pågældende pålægges konkurskarantæne – skal afholde udgifter til inddrivelse af kravet på betaling for den beskikkede advokat hos den, der er pålagt konkurskarantæne.

Konkursrådet finder for det fjerde grundlag for at foreslå en ændring af reglerne om fastsættelsen af vederlaget til kurator og den eventuelt beskikkede advokat, således at skifteretten ved fastsættelsen heraf kan lægge vægt på, om de af kurator og den beskikkede advokat foretagne processkridt må anses for overflødige. Formålet med ændringen er at skærpe aktørernes agtpågivenhed og sikre, at det processtof, som indgår til sagens behandling, og de foretagne processkridt ikke har været overflødige.

Konkursrådet finder for det femte grundlag for at foreslå en ændring af reglerne om berosættelse ved tilladelse til prøvelse i 3. instans, tilladelse til kære efter kærefristens udløb eller tilladelse til ekstraordinær genoptagelse eller kære. Konkursrådets forslag indebærer, at berosættelsen i sådanne situationer først skal gælde fra det tidspunkt, hvor rette kæreinstans modtager kæreskriftet, eller i tilfælde af ekstraordinær genoptagelse, hvor rette instans modtager processkriftet.

Kapitel 10 indeholder Konkursrådets overvejelser om forholdet mellem konkurskarantæne-reglerne og tvangsopløsning samt konkurskarantæne-reglerne og rekonstruktionsbehandling.

Konkursrådet finder ikke grundlag for at komme med nye anbefalinger i relation til forholdet mellem konkurskarantæne-reglerne og tvangsopløsning, idet rådet henviser til rådets udtalelse

af 12. juni 2018 om overgangen fra tvangsopløsning til konkurs, og det heri fremlagte lovudkast.

I forhold til forholdet mellem rekonstruktionsreglerne og reglerne om konkurskarantæne foreslår Konkursrådet at udvide konkurskarantæne-reglernes anvendelsesområde til også at finde anvendelse i forlængelse af en almindelig rekonstruktionsbehandling, som ophører med stadfæstelsen af et rekonstruktionsforslag, der indeholder bestemmelse om tvangsakkord. Konkurskarantæne-reglerne vil således ikke finde anvendelse, i det omfang den insolvente erhvervsvirksomhed overgår til konkursbehandling i forlængelse af rekonstruktionsbehandling, eller hvor rekonstruktionsbehandlingen ophører som følge af, at skyldneren ikke længere er insolvent. Konkurskarantæne-reglerne foreslås i relation til en rekonstruktionsbehandling alene at finde anvendelse på personer, som har deltaget i ledelsen af skyldnerens erhvervsvirksomhed senere end 1 år før fristdagen, og som er fratrukket senest 2 uger efter stadfæstelsen af rekonstruktionsforslaget. Det vil være en betingelse for at pålægge konkurskarantæne i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling, at rekonstruktøren meddeler dette til skifteretten, hvilket vil skulle ske senest 4 uger efter stadfæstelsen af rekonstruktionsforslaget. Endvidere vil de øvrige regler om konkurskarantæne i konkurslovens §§ 158-169 finde tilsvarende anvendelse på en sag om konkurskarantæne, der behandles i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling, der indeholder bestemmelse om en tvangsakkord.

Kapitel 11 indeholder Konkursrådets overvejelser om, hvordan private kan få adgang til oplysningerne i konkurskarantæne-registeret. Konkursrådet finder, at det må bero på en politisk beslutning, om og i hvilket omfang private skal have adgang til oplysningerne i konkurskarantæne-registeret, ligesom det må bero på en politisk beslutning, om en eventuelt offentlig adgang til oplysningerne i konkurskarantæne-registeret også skal omfatte konkurskarantæner, der er pålagt før, der gives private adgang til oplysningerne i registeret.

Konkursrådet har dog i overensstemmelse med rådets kommissorium af 30. juni 2020 og efter bistand fra Erhvervsstyrelsen opstillet fire modeller for, hvordan private kan gives adgang til oplysningerne i konkurskarantæne-registeret, herunder beskrevet de enkelte fordele og ulemper, som knytter sig til modellerne. Model 1 består i, at der gives fuld offentlig adgang til alle oplysningerne i konkurskarantæne-registeret. Model 2 består i, at der gives fuld offentlig adgang til oplysninger om gengangere og særligt grove tilfælde af groft uforsvarlig forretningsførelse. Model 3 består i, at personer med en særlig berettiget interesse gives adgang til alle oplysningerne i konkurskarantæne-registeret. Model 4 består i, at der oprettes en attestordning, hvorefter en person selv – eller en tredjemand efter indhentelse af samtykke fra den, som der ønskes oplysninger om – kan anmode om oplysningerne i registeret.

Selvom det som nævnt efter Konkursrådets opfattelse må bero på en politisk beslutning, i hvilket omfang private skal gives adgang til oplysningerne i konkurskarantæneregistret, finder Konkursrådet dog anledning til at bemærke, at model 4 synes at være den af de opstillede modeller, hvor ulemperne knyttet til modellen synes at være færre end ved de andre modeller. Hvis der måtte være et politisk ønske om mere offentlighed end det, som model 4 vil kunne tilvejebringe, kan det overvejes at kombinere model 4 med model 2, der omhandler delvis offentliggørelse af oplysningerne.

Endelig indeholder *kapitel 12* Konkursrådets lovudkast samt bemærkninger til udkastets enkelte bestemmelser.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser af Konkursrådets forslag

Det er efter Konkursrådets opfattelse kun muligt at give et overordnet skøn over de økonomiske og administrative konsekvenser af Konkursrådets forslag.

Det er umiddelbart Konkursrådets skøn, at rådets forslag om revision af reglerne om konkurskarantæne ikke vil medføre en væsentlig ændring af antallet af sager om konkurskarantæne ved domstolene, idet sagsantallet vil være afhængigt af konjunkturudviklingen i samfundet.

De foreslåede ændringer af betingelserne for at pålægge konkurskarantæne, herunder ændringen af virksomhedsbegrebet i konkurslovens § 157, stk. 1 (kapitel 2, afsnit 2.2), vurderes således ikke i sig selv at føre til flere sager, idet dette vil bero på antallet af konkurser, hvilket vil være afhængigt af samfundsudviklingen.

Den foreslåede ophævelse af reglen i konkurslovens § 157, stk. 3 (kapitel 6, afsnit 2.5), hvorefter det fremover ikke vil være muligt at afvise behandlingen af en konkurskarantænesag med henvisning til, at den pågældende person allerede er pålagt konkurskarantæne i anledning af den pågældendes deltagelse i ledelsen af en koncern, vurderes umiddelbart ej heller at få sagsantallet ved domstolene til at stige. Den nye foreslåede regel om obligatorisk forening af konkurskarantænesager, der relaterer sig til ledelsen i nærtstående erhvervsvirksomheder, vil dog kunne føre til enkelte administrative omkostninger ved domstolene i forbindelse med henvisningen af sagerne til andre retskredse, idet det dog bemærkes, at henvisning af sager også er muligt efter de gældende regler. Den foreslåede mulighed for at sammenlægge flere sager om konkurskarantæne til én sag vil ligeledes kunne medføre administrative omkostninger for domstolene, da konkurskarantænesagerne vil kunne blive større og mere komplicerede at behandle.

De potentielt flere omkostninger ved domstolenes behandling af konkurskarantænesager som følge af den foreslåede ændring vil dog kunne opvejes af de foreslåede ændringer af de processuelle regler (kapitel 9, afsnit 2), herunder bl.a. den foreslåede ophævelse af bestemmelsen i § 160, stk. 1, hvorefter skifteretten ikke længere formelt vil skulle træffe beslutning om indledningen af en konkurskarantænesag, og muligheden for at forlige sager om konkurskarantæne i relation til karantæneperiodens længde (kapitel 8, afsnit 2.5).

De foreslåede ændringer af retsvirkningerne af en pålagt konkurskarantæne (kapitel 8, afsnit 2), herunder muligheden for at pålægge konkurskarantæne for en periode på 5 år, vil føre til længere karantæneperioder, men vurderes ikke at føre til flere sager om konkurskarantæne ved domstolene.

Den foreslåede nye mulighed for at indgå forlig om nedsættelse af karantæneperiodens længde (kapitel 8, afsnit 2.5) vurderes heller ikke at føre til flere sager, idet bestemmelsen efter Konkursrådets skøn dog vil kunne føre til en mere simpel proces ved domstolene i forbindelse med behandlingen af visse konkurskarantænesager.

Konkursrådets forslag om at udvide konkurskarantænereglerne til også at finde anvendelse i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling, hvor rekonstruktionsbehandlingen afsluttes med stadfæstelsen af et rekonstruktionsforslag, der indeholder bestemmelse om tvangsakkord (kapitel 10, afsnit 2.2), vil efter Konkursrådets skøn ej heller i sig selv føre til væsentligt flere sager om konkurskarantæne, idet sådanne sager – ligesom antallet af konkurskarantæner i relation til konkurser – vil afhænge af konjunkturerne i samfundet. Konkursrådet bemærker i denne sammenhæng, at tal indhentet fra Domstolsstyrelsen viser, at der i 2022 blev afsluttet 59 rekonstruktionsbehandlinger ved byretterne og 58 rekonstruktionsbehandlinger ved Sø- og Handelsretten.

Konkursrådet har fået bistand fra Erhvervsstyrelsen til at afdække de potentielle omkostninger af de af Konkursrådet opstillede modeller for privates adgang til konkurskarantæneregisteret (kapitel 11, afsnit 2.2-2.4). Erhvervsstyrelsen har oplyst, at estimerne over de potentielle omkostninger ved de enkelte modeller er behæftet med væsentlig usikkerhed og vil skulle konsolideres, når kravene til og funktionalitet i en potentielt kommende løsning er endeligt afklaret.

I forhold til model 1 (kapitel 11, afsnit 2.2) har Erhvervsstyrelsen estimeret, at modellen, hvor der gives fuld offentlig adgang til alle oplysningerne i registeret, vil koste i alt 2,5 mio. kr. i perioden 2024-2029. Estimatet indeholder konsulentudgifter for 1,4 mio. kr.

I forhold til model 2 (kapitel 11, afsnit 2.3) har Erhvervsstyrelsen estimeret, at modellen, hvor der gives delvist offentligt adgang til oplysningerne i registeret, vil koste i alt 3,2 mio. kr. i perioden 2024-2029. Estimatet indeholder konsulentudgifter for 1,4 mio. kr.

I forhold til model 3 (kapitel 11, afsnit 2.4) har Erhvervsstyrelsen estimeret, at modellen, forudsat at det defineres meget præcist, hvem der kan få adgang til registeret, vil koste 4,2 mio. kr. i perioden 2024-2029. Estimatet indeholder konsulentudgifter for 2,1 mio. kr.

I forhold til model 4 (kapitel 11, afsnit 2.5) har Erhvervsstyrelsen estimeret, at modellen, hvor der oprettes en attestordning, vil koste i alt 3,1 mio. kr. i perioden 2024-2029. Estimatet indeholder konsulentudgifter for 1,3 mio. kr.

Kapitel 2

Virksomheds- og ledelsesbegrebet

1. Gældende ret

Det følger af konkurslovens § 157, stk. 1, 1. pkt., at konkurskarantæne kan pålægges den, der senere end et år før fristdagen, har deltaget i ledelsen af skyldnerens virksomhed, hvis det må antages, at den pågældende på grund af groft uforsvarlig forretningsførelse er uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed.

Bestemmelsen indeholder *dels* et krav om, at den pågældende person skal have deltaget i ledelsen, *dels* at deltagelsen relaterer sig til det nu konkursramte selskab mv.

Reglerne om konkurskarantæne blev indført ved lov nr. 429 af 1. maj 2013 og bygger bl.a. på Konkursrådets betænkning nr. 1525 af 2011 om konkurskarantæne.

1.1 Ledelsesbegrebet

Det følger af forarbejderne til konkurslovens § 157, stk. 1, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 27, at begrebet »deltaget i ledelsen« først og fremmest omfatter den, der har været registreret som ledelsesmedlem i Erhvervsstyrelsens it-system, forudsat at den pågældende har accepteret hvervet (registreringen), eller at vedkommende i det mindste har været bekendt med registreringen og ikke har gjort indsigelser mod denne. Dette gælder uanset, om den pågældende faktisk har varetaget hverv som direktør, bestyrelsesmedlem eller tilsynsråd, jf. hertil Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 27.

Ved Østre Landsrets kendelse af 23. august 2019 (som gengivet i FM 2019.157 Ø), fandt landsretten, at en række ulønnede medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer var omfattet af ledelsesbegrebet i konkurslovens § 157, stk. 1, idet bestemmelsen ikke indeholder begrænsninger i forhold til, hvilken type bestyrelsesmedlem der har medvirket i selskabet, herunder baggrunden for deres indtræden i bestyrelsen. De medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer skulle derfor vurderes på samme grundlag som andre bestyrelsesmedlemmer i forhold til spørgsmålet om, hvorvidt der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, idet der dog skulle foretages en individuel og samlet helhedsvurdering af de enkelte bestyrelsesmedlemmers handlinger. I den konkrete sag blev de medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer dog frifun-

det, idet de ikke havde udvist groft uforvarselig forretningsførelse. Det blev i denne forbindelse bemærket af landsretten, som ligeledes anført af skifteretten, at det ikke, jf. konkurslovens § 157, stk. 2, ville være konkret rimeligt at pålægge medarbejderrepræsentanterne konkurskarrantæne. Der blev ved vurderingen lagt vægt på, at de pågældende i kraft af deres rolle som medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer navnlig skulle sikre, at medarbejderne fik indflydelse på selskabets drift og indsigt i bestyrelsens beslutninger, samt at de i øvrigt havde handlet uden egen vinding.

En person, der alene er registreret som suppleant til bestyrelsen eller tilsynsrådet, vil alene være omfattet af personkredsen i konkurslovens § 157, stk. 1, hvis vedkommende i den relevante periode faktisk har udøvet hvervet som bestyrelses- eller tilsynsrådsmedlem, fordi det faste medlem har haft forfald, jf. hertil Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 27.

I det omfang et enkeltmandsfirma eller et interessentskab er registreret som direktør i et rederiaktieselskab, jf. selskabslovens § 112, stk. 3, vil indehaveren af enkeltmandsfirmaet henholdsvis interessenterne i interessentskabet være at anse som deltagere i ledelsen af det pågældende rederiaktieselskab og dermed omfattet af ledelsesbegrebet i konkurslovens § 157, stk. 1.

Hvis en person reelt er fratrukket sin post mere end et år før fristdagen (eller dagen for beslutningen om tvangsopløsning), men først senere end et år før denne dag afregistreres i Erhvervsstyrelsens it-system, vil den pågældende ligeledes være omfattet af personkredsen i konkurslovens § 157, stk. 1, hvis personen har accepteret at forblive registreret i Erhvervsstyrelsens it-system, eller hvis den pågældende i det mindste var bekendt med registreringen og ikke har gjort indsigelse herimod, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 27.

Ledelsesbegrebet omfatter endvidere den, der faktisk har udøvet en direktørs eller et bestyrelses- eller tilsynsrådsmedlems beføjelser i et selskab, men hvis ledelsesmæssige rolle som følge af virksomhedens form ikke er registreret i Erhvervsstyrelsens it-system, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 27. Dette omfatter bl.a. ledere af enkeltmandsvirksomheder, interessentskaber og kommanditselskaber, medmindre samtlige interessenter henholdsvis komplementarer er kapital-selskaber.

Endelig omfatter reglen i konkurslovens § 157, stk. 1, også tilfælde, hvor selskabsledelsen er registreret i Erhvervsstyrelsens it-system, men hvor registreringen helt eller delvist ikke svarer til de faktiske forhold – såkaldte »stråmandskonstruktioner«, jf. Folketingstidende 2012-13,

A, L 131 som fremsat, side 27 f. Dette omfatter bl.a. visse concernforhold, hvor moderselskabets ledelse reelt også udøver den daglige ledelse i et eller flere datterselskaber, men hvor der er registreret en anden ledelse i datterselskaberne. En ejers blotte udøvelse af ejerbeføjelser f.eks. på et selskabs generalforsamling, herunder moderselskabets ledelsesudøvelse af ejerbeføjelser på et datterselskabs generalforsamling, anses derimod ikke som deltagelse i (datter)selskabets ledelse. Der henvises i øvrigt til kapitel 5 nedenfor for så vidt angår stråmandsvirksomhed.

Betingelsen om, at den, der pålægges konkurskarantæne, skal have deltaget i ledelsen af skyldnerens virksomhed, indebærer, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 28, bl.a., at en person, der ikke har drevet selvstændig erhvervsvirksomhed i egen enkeltmandsvirksomhed, men alene har deltaget i ledelsen af et selskab mv. eller af en anden persons enkeltmandsvirksomhed, ikke kan pålægges konkurskarantæne i forbindelse med sin egen personlige konkurs. Konkurskarantæne kan alene pålægges i forbindelse med, at *ejeren* af den enkeltmandsvirksomhed, i ledelsen af hvilke den pågældende har deltaget, er under konkursbehandling.

1.2 Virksomhedsbegrebet

Ved kendelse af 27. januar 2021 (som gengivet i U 2021.1301 H) har Højesteret taget stilling til begrebet »virksomhed« i konkurslovens § 157, stk. 1. Spørgsmålet for Højesteret var, om en andelsboligforening var at anse som en virksomhed i bestemmelsens forstand.

Højesteret fandt, at virksomhedsbegrebet i konkurslovens § 157, stk. 1, måtte forstås således, at adgangen til at pålægge konkurskarantæne alene omfatter tilfælde, hvor den pågældende har deltaget i ledelsen af en virksomhed med aktiviteter, der som udgangspunkt har til formål at opnå økonomisk gevinst. Højesteret lagde i den forbindelse vægt på, at forarbejderne til konkurslovens § 157 ikke indeholder en definition af virksomhedsbegrebet, men alene omtaler virksomheder, der drives med økonomisk gevinst for øje som f.eks. aktieselskaber, anpartsselskaber og interessentskaber. Højesteret fandt videre, at den fastlæggelse af sammenslutninger, som er omfattet af konkurslovens § 159 om retsvirkningerne af konkurskarantæne, ikke kunne tillægges afgørende betydning ved fastlæggelsen af virksomhedsbegrebet i konkurslovens § 157.

For så vidt angår andelsboligforeninger, anførte Højesteret, at en andelsboligforening danner rammerne om et boligfællesskab, der er reguleret i andelsboligloven. Foreningen har til formål at eje og administrere den ejendom, som andelshaverne bor i, og andelsboligforeningen drives som det klare udgangspunkt ikke med økonomisk gevinst for øje. Det forhold, at an-

delsboligforeningen i relation til andre dele af lovgivningen anses for en erhvervmæssig virksomhed, kunne ikke føre til et andet resultat. Højesteret anførte videre, at en fravigelse af dette udgangspunkt måtte bero på en konkret vurdering af, om foreningens aktiviteter har haft til formål at opnå økonomisk gevinst. Det forhold, at en forening som led i sin sædvanlige administration af ejendommen udlejer ledige lejemål, udgør ikke i sig selv en aktivitet med henblik på at opnå økonomisk gevinst.

I den konkrete sag fremgik det, at andelsboligforeningen havde i alt 110 beboelseslejligheder og et erhvervslejemål, hvoraf erhvervslejemålet og 16 af beboelseslejlighederne blev udlejet af andelsboligforeningen. Foreningen havde endvidere én fuldtidsansat vicevært. Det fremgik af andelsboligforeningens vedtægter, at foreningen havde til formål at eje og administrere ejendommen, hvorimod det ikke fremgik, om foreningen også havde til formål at drive udlejningsvirksomhed. Idet der ikke efter oplysningerne i sagen var holdepunkter for at antage, at den udlejning, som foreningen foretog, fandt sted med andet formål end som led i en sædvanlig administration af foreningen, fandt Højesteret ikke, at den konkrete andelsforening var omfattet af virksomhedsbegrebet i konkurslovens § 157, stk. 1.

Ved Sø- og Handelsrettens kendelse af 20. december 2019 i sag BS-46879/2018-SHR fandt Sø- og Handelsretten, at en idrætsforening ikke var omfattet af virksomhedsbegrebet i konkurslovens § 157, stk. 1. Det bemærkes, at afgørelsen ligger forud for Højesterets afgørelse i U 2021.1301 H.

Det fremgik af sagen, at idrætsforeningen bl.a. havde til formål at samle skøjteinteresserede i en specifik kommune, som i et forpligtende fællesskab ønskede at dyrke sport, samt at bidrage til at fremme den enkeltes fællesskab, sundhed og trivsel i et positivt og sundt miljø. Foreningen havde fire fuldtidsansatte og en række deltidsansatte trænere og modtog et årligt tilskud på godt 250.000 kr. til foreningsdannelse. Godt halvandet år efter foreningens stiftelse og ca. tre år før konkursen havde foreningen indgået en driftsaftale med kommunen vedrørende en skøjtehal. Det fremgik af driftsaftalen, at foreningen skulle varetage den daglige drift af skøjtehallen, hvortil foreningen modtog et årligt tilskud fra kommunen. Det fremgik videre af driftsaftalen, at indtægter hidrørende fra driften af skøjtehallen skulle tilfalde skøjtehallen og således ikke benyttes til andre formål. Sø- og Handelsretten lagde til grund, at en af årsagerne til, at foreningen gik ind på at drive skøjtehallen, var muligheden for selv at styre istider mv. til benyttelse af klubbens medlemmer, herunder kunstskøjteløb og ishockey.

Af en intern revision foretaget af kommunen godt to år efter indgåelse af driftsaftalen med kommunen og et halvt år før konkursen fremgik det bl.a., at der i foreningen var sket en sammenblanding af økonomien mellem driften af skøjtehallen og foreningen, samt at foreningen

ikke havde indberettet og afregnet moms. Den interne revision fandt derfor, at kompetencerne på de økonomiske og administrative områder i foreningen ikke havde været tilstrækkelige til at løfte opgaven. Der var i konkursboet anmeldt krav for godt 8,5 mio. kr., hvoraf de godt 7 mio. kr. udgjorde et krav fra kommunen om tilbagebetaling af driftstilskuddet som følge af, at foreningen ikke havde forvaltet tilskuddet i overensstemmelse med driftsaftalen. Kommunens krav var dog bestridt under sagen.

Sø- og Handelsretten bemærkede, at aktiviteterne i en amatøridrætsforening i overensstemmelse med det nedskrevne formål ikke udøves med en erhvervmæssig begrundelse. I forhold til den konkrete forening fandt retten, at varetagelse af driften af en kommunalt ejet idrætsfacilitet, der blev benyttet af foreningens medlemmer, herunder udlejning og slibning af skøjter og udlejning af istid, samt salg af kioskvarer, måtte anses som tilknyttede ydelser i forhold til udøvelsen af de sportslige og sociale formål i idrætsforeningen. På baggrund af en samlet vurdering af sagens omstændigheder fandt Sø- og Handelsretten ikke, at det med den fornødne klarhed kunne lægges til grund, at de aktiviteter, der blev udøvet i idrætsforeningen, var omfattet af konkurslovens § 157, stk. 1, som erhvervmæssig virksomhed, og de pågældende ledelsesmedlemmer blev herefter frifundet.

Ved Sø- og Handelsrettens kendelse af 26. november 2021 i sag BS-33968/2019-SHR var et af de centrale spørgsmål, om et registreret interessentskab (I/S), hvor virksomhedsformen var angivet som forening, udøvede erhvervmæssig virksomhed i konkurslovens § 157, stk. 1's, forstand.

Det fremgik af foreningens vedtægter, at hovedformålet med foreningen var at integrere personer i det danske samfund, men der fremgik ikke noget om filmproduktion, som havde været foreningens primære beskæftigelse, eller om foreningen skulle drives med økonomisk gevinst for øje. Sø- og Handelsretten lagde til grund, at en række af virksomhedens udgifter havde været afholdt med henblik på filmproduktion, samt at det ikke kunne udelukkes, at filmproduktionen havde fundet sted med henblik på opfyldelse af foreningens udtrykkelige formål. Det fremgik videre af sagen, at der havde været et betydeligt samhandelsforhold med andre virksomheder, og at der var tale om levering af momspligtige ydelser. Endvidere havde virksomheden i de seneste år op til konkursen modtaget mange og samlet set meget store indbetalinger og afholdt betydelige udokumenterede udgifter på ca. 820.000 kr., som foreningens formand ikke havde dokumenteret berettigelsen af.

Sø- og Handelsretten bemærkede indledningsvist med henvisning til U 2021.1301 H, at begrebet virksomhed ikke er entydigt defineret i konkurslovens § 157 eller dennes forarbejder, men at begrebet skal forstås som en virksomhed med aktiviteter, der som udgangspunkt har til

formål at opnå økonomisk gevinst. Sø- og Handelsretten bemærkede videre, at den formelle registrering af virksomheden er uden betydning for, om virksomheden har drevet virksomhed med aktiviteter, der som udgangspunkt havde til formål at opnå økonomisk gevinst. Spørgsmålet herom måtte i stedet afgøres på grundlag af en konkret vurdering af virksomhedens faktiske aktiviteter og omfanget heraf, i hvilken forbindelse ordlyden af virksomhedens formålsbestemmelse havde betydning, men ikke var eneafgørende.

Sø- og Handelsretten fandt, at der forelå drift af en virksomhed, der havde til formål at sikre en økonomisk gevinst, idet retten bl.a. lagde vægt på omfanget af de økonomiske transaktioner, at lederen af virksomheden ikke havde tilvejebragt den fornødne dokumentation for disse, at virksomheden havde oparbejdet betydelige restancer i form af A-skat og AM-bidrag, hvorved det blev bemærket, at der gennem årene havde været lønnet personale i virksomheden, og at det havde været nødvendigt for virksomheden at oprette og benytte en kassekredit. Det var derfor tilstrækkeligt sandsynliggjort, at der var tale om en virksomhed, der havde til formål at sikre en økonomisk gevinst, hvilket formanden for foreningen ikke i tilstrækkelig grad havde afkræftet, hvorfor foreningen var omfattet af virksomhedsbegrebet i konkurslovens § 157, stk. 1.

2. Konkursrådets overvejelser

2.1 Ledelsesbegrebet

Konkursrådet har overvejet, om der er grundlag for at ændre ledelsesbegrebet i konkurslovens § 157, stk. 1. Rådet har i den forbindelse bl.a. henset til, at ulønnede medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer, jf. FM 2019.157 Ø, som udgangspunkt vil blive vurderet efter samme standard som andre bestyrelsesmedlemmer ved vurderingen af, om de pågældende har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse.

Det er Konkursrådets vurdering, at ledelsesbegrebet i konkurslovens § 157, stk. 1, som det er tilfældet efter den gældende retstilstand, fortsat bør omfatte alle former for ledelsesmedlemmer, og at der således ikke bør sondres mellem, hvilken ”type” af ledelsesmedlem der er tale om, herunder baggrunden for den pågældendes indtræden i ledelsen, samt om ledelsesmedlemmet modtager honorar ved bestridelsen af hvervet eller er udpeget af medarbejderne i det pågældende selskab efter f.eks. reglerne i selskabslovens kapitel 8 om medarbejderrepræsentation mv.

Konkursrådet har i den forbindelse bl.a. lagt vægt på, at der ej heller ved fastsættelsen af, hvilke opgaver og pligter ledelsesmedlemmer er pålagt, jf. selskabslovens kapitel 7, sondres mellem baggrunden for den pågældendes indtræden i ledelsesorganet. En medarbejderrepræ-

sentant, der vælges til bestyrelsen i et kapitalsekskab i henhold til selskabslovens § 140, vil være underlagt samme pligter i henhold til selskabslovens § 115 som andre medlemmer af bestyrelsen.

At der ikke ved afgrænsningen af ledelsesbegrebet i konkurslovens § 157, stk. 1, bør tages hensyn til, hvordan og hvilken funktion det pågældende ledelsesmedlem indtager i erhvervsvirksomheden, er dog efter Konkursrådets opfattelse ikke ensbetydende med, at der ikke kan og vil skulle henses hertil ved vurderingen af, om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, og om det i øvrigt er rimeligt, at ledelsesmedlemmet pålægges konkurskarantæne.

Vurderingen af et ledelsesmedlems forretningsførelse vil fortsat skulle ske i lyset af de pligter, som de enkelte ledelsesmedlemmer har i relation til bl.a. bestemmelserne i selskabslovens §§ 115-119. Et bestyrelsesmedlems forretningsførelse vil således skulle vurderes i lyset af bestyrelsens pligter efter bl.a. selskabslovens § 115, herunder pligten til at varetage den overordnede og strategiske ledelse af selskabet, hvorimod en direktørs forretningsførelse skal ses i lyset af, at direktøren, jf. bl.a. selskabslovens § 117, stk. 1, har pligt til at varetage den daglige ledelse og drift af selskabet.

Ved vurderingen af, om det er rimeligt at pålægge en konkurskarantæne, bør der efter Konkursrådets vurdering f.eks. kunne henses til, om personen har virket som medarbejderrepræsentant mv. Der henvises herom til kapitel 8, afsnit 2.1.1, nedenfor om muligheden for at nedsætte karantæneperiodens længde eller lade karantæneperioden bortfald. Det bemærkes dog, at den der påtager sig et ledelseshverv, efter Konkursrådets opfattelse, under alle omstændigheder bør være sit ansvar bevidst, herunder med hensyn til at opfylde de forpligtelser der knytter sig til hvervet.

Sammenfattende finder Konkursrådets således, at det – som det også er tilfældet i dag – bør være de øvrige betingelser for pålæg af karantæne, herunder navnlig betingelsen om groft uforsvarlig forretningsførelse (jf. kapitel 4 nedenfor), og eventuelle rimelighedsbetragtninger (jf. kapitel 7 og 8 nedenfor), der skal sikre, at personer, som ikke bør holdes ansvarlige for erhvervsvirksomhedens konkurs, ikke pålægges karantæne.

For så vidt angår ledelsesbegrebet i relation til stråmandsvirksomhed henvises til kapitel 5 nedenfor om stråmandsvirksomhed.

2.2 Virksomhedsbegrebet

Konkursrådet har overvejet, om der er grundlag for at foretage en nærmere præcisering af virksomhedsbegrebet i konkurslovens § 157, stk. 1, herunder navnlig i lyset af U 2021.1301 H og de ovenfor under afsnit 1.2 refererede afgørelser fra Sø- og Handelsretten.

Efter den gældende retstilstand, som denne er udlagt i U 2021.1301 H og Sø- og Handelsrettens kendelse af 26. november 2021 i BS-33968/2019-SHR, omfatter virksomhedsbegrebet i konkurslovens § 157, stk. 1, alene virksomheder med aktiviteter, der som udgangspunkt har til formål at opnå økonomisk gevinst. Ved vurderingen heraf vil der skulle henses til virksomhedens formål, herunder eventuelle formålsbestemmelser, dog således at der vil skulle foretages en konkret vurdering af, om virksomhedens faktiske aktiviteter har haft til formål at opnå en økonomisk gevinst.

Konkursrådet bemærker indledningsvis, at reglerne om konkurskarantæne navnlig har til formål at imødegå konkursrytteri og groft uforsvarlig forretningsførelse, herunder misbrug af konkursinstituttet i relation til selskaber med begrænset hæftelse, som er til skade for både kreditorer og samfundet som helhed. Reglerne om konkurskarantæne skal således sikre, at en person, der i forbindelse med sin deltagelse i ledelsen af en konkursramt erhvervsvirksomhed har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, ikke deltager i ledelsen af andre erhvervsvirksomheder i en vis periode. Herved sikres, at en groft uforsvarlig forretningsførelse stoppes og ikke umiddelbart videreføres i en anden erhvervsvirksomhed.

Når der henses til størrelsen af bl.a. visse andelsforeninger og andre juridiske enheder, herunder fonde og ideelle foreninger mv., der som følge af den gældende retstilstand i vidt omfang falder uden for reglerne om konkurskarantæne, og den potentielle risiko for betydelige tab hos kreditorerne som en groft uforsvarlig forretningsførelse i sådanne enheder mv. kan medføre, kan der stilles spørgsmålstegn ved det hensigtsmæssige i, at sådanne sammenslutninger som udgangspunkt skal have til formål at opnå en økonomisk gevinst, førend de omfattes af konkurskarantæne-reglerne.

Spørgsmålet om hensigtsmæssigheden heraf aktualiseres videre af, at der efter den gældende retstilstand ikke er sammenfald mellem virksomhedsbegrebet i konkurslovens § 157, stk. 1, om betingelserne for at blive pålagt konkurskarantæne, og erhvervsvirksomhedsbegrebet i konkurslovens § 159, 1. pkt., om retsvirkningerne af en pålagt karantæne.

Efter konkurslovens § 159, 1. pkt., må den, der er pålagt konkurskarantæne, ikke deltage i ledelsen af en »erhvervsvirksomhed« uden at hæfte personligt og ubegrænset for virksomhe-

dens forpligtelser. Ved vurderingen af, om der er tale om erhvervmæssig virksomhed omfattet af § 159, 1. pkt., vil der skulle henses til aktivitetens karakter og omfang, jf. hertil Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 31. Selvom aktiviteten ikke udøves med gevinst for øje, kan der være tale om erhvervsvirksomhed, hvis aktiviteten har et i økonomisk henseende betydeligt omfang. Således vil ideelle foreninger eller private selvejende institutioner med mere end nogle få fuldtidsansatte og andelsboligforeninger, boligforeninger og ejerforeninger med mere end ca. ti boliger som udgangspunkt anses for erhvervmæssig virksomhed i relation til konkurslovens § 159, stk. 1, 1. pkt., jf. hertil Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 31. Begrebet »erhvervsvirksomhed« i konkurslovens § 159, 1. pkt., kan således efter omstændighederne omfatte virksomheder, som ikke har til formål at opnå en økonomisk gevinst.

Det er Konkursrådets vurdering, at der, uanset at bestemmelserne regulerer to forskellige forhold, bør tilstræbes en vis ensretning mellem bestemmelserne, idet det dog bemærkes, at et fuldstændigt sammenfald ikke vil være hensigtsmæssigt.

Som det fremgår ovenfor, er retsvirkningen af at blive pålagt karantæne efter bestemmelsen i konkurslovens § 159, 1. pkt., at det pågældende ledelsesmedlem ikke må deltage i ledelsen af erhvervsvirksomheder med begrænset hæftelse i en vis periode. Det er alene i gentagelsestilfælde, som er nærmere reguleret i konkurslovens § 159, 2. pkt., at retsvirkningen af en konkurskarantæne udvides til også at omfatte deltagelse i ledelsen af erhvervsvirksomheder, hvor der hæftes personligt og ubegrænset for virksomhedens forpligtelser, hvilket bl.a. omfatter enkeltmandsvirksomheder.

Såfremt der var et fuldstændigt sammenfald mellem konkurslovens § 157, stk. 1, og § 159, 1. pkt., ville det enten indebære, at en person, der driver enkeltmandsvirksomhed, ikke skulle være omfattet af konkurskarantænereglerne, eller at retsvirkningen af at blive pålagt en almindelig karantæne efter konkurslovens § 159, 1. pkt., skulle være, at man ikke måtte deltage i ledelsen af bl.a. en enkeltmandsvirksomhed, hvor der hæftes personligt og ubegrænset for virksomhedens forpligtelser.

Et fuldstændigt sammenfald mellem bestemmelserne vil derfor ikke føre til en hensigtsmæssig retstilstand, og Konkursrådet finder af den grund, at der alene bør være tale om et vist sammenfald mellem bestemmelserne, således at begrebet »virksomhed« i konkurslovens § 157, stk. 1, der foreslås ændret til »erhvervsvirksomhed«, som minimum kommer til at omfatte de samme typer af erhvervsvirksomheder, som man i relation til konkurslovens § 159, 1. pkt., ikke må deltage i ledelsen af, hvis man er pålagt en almindelig konkurskarantæne.

Konkursrådets finder på baggrund af ovenstående grundlag for at foretage en nærmere justering af virksomhedsbegrebet i konkurslovens § 157, stk. 1.

Under hensyn til formålet bag konkurskarantænerreglerne er det Konkursrådets vurdering, at reglerne som udgangspunkt bør omfatte alle juridiske enheder, der udøver aktiviteter, der efter deres art kan karakteriseres som erhvervs- eller forretningsmæssige.

Det bør herefter ikke være eneafgørende, hvad formålet med den givne virksomhed er, men derimod karakteren af de faktiske aktiviteter, der udøves, og omfanget af disse. Endvidere bør det ej heller være afgørende, hvilken juridisk form den pågældende juridiske enhed antager.

Selvom formålet med virksomheden ikke i sig selv bør være afgørende for, om en juridisk enhed omfattes af konkurskarantænerreglerne, vil det dog være klart, at hvor en juridisk enhed – ligesom det er tilfældet i dag – efter sin art er karakteriseret som erhvervsdrivende, fordi enheden udøver erhvervs- eller forretningsmæssige aktiviteter med det formål at opnå en økonomisk gevinst eller et overskud, vil den juridiske enhed være omfattet af konkurskarantænerreglerne, uanset omfanget af den erhvervs- eller forretningsmæssige aktivitet. Aktieselskaber, anpartsselskaber, andelsselskaber, interessentskaber, kommanditselskaber og erhvervsdrivende fonde, som i almindelighed er karakteriseret som erhvervsdrivende, bør således fortsat være omfattet af konkurskarantænerreglerne uanset deres faktiske virksomhed eller mangel på samme.

Enkeltmandsvirksomheder bør ligeledes – ligesom det er tilfældet i dag – være omfattet af konkurskarantænerreglerne, herunder også selvom retsvirkningen af en pålagt konkurskarantæne efter konkurslovens § 159, 1. pkt., alene er, at den pågældende person ikke må deltage i ledelsen af erhvervsvirksomheder med begrænset hæftelse og ikke er hindret i at starte en ny erhvervsvirksomhed, hvor den pågældende hæfter personligt og ubegrænset for virksomhedens forpligtelser.

Hvor formålet med en given virksomhed ikke er at opnå en økonomisk gevinst eller et overskud, og hvor der ikke er tale om en af de ovennævnte typer af juridiske enheder, der allerede i dag omfattes af konkurskarantænerreglerne, bør det afgørende, for om en juridisk enhed omfattes af erhvervsvirksomhedsbegrebet i konkurslovens § 157, stk. 1, være, om der i den pågældende enhed udøves aktiviteter af erhvervs- eller forretningsmæssig karakter, og om de disse aktiviteter har et i økonomisk henseende væsentligt omfang.

En juridisk enhed, hvis formål alene er at varetage et ideelt ikke-erhvervsmæssigt formål – f.eks. ideelle foreninger og fonde, andelsboligforeninger mv. – bør herefter alene være omfat-

tet af erhvervsvirksomhedsbegrebet i konkurslovens § 157, stk. 1, hvis den pågældende enhed udøver erhvervs- eller forretningsmæssige aktiviteter i et i økonomisk henseende væsentligt omfang.

Ved vurderingen af, om en juridisk enhed udøver erhvervs- eller forretningsmæssig aktivitet, må der henses til, hvad der i almindelighed forstås ved sådanne aktiviteter.

Optrædning af medlemskontingent i ideelle foreninger mv. vil ikke være at anse som en erhvervs- eller forretningsmæssig aktivitet. Det samme må gælde betaling for deltagelse i foreningens aktiviteter, herunder betaling for deltagelse i træning samt betaling for deltagelse i foreningens arrangementer, der alene afholdes for foreningens medlemmer. Derimod vil f.eks. en idrætsforenings drift af en kiosk i en sportshal, salg af merchandise eller udlejning af faciliteter til andre end foreningens medlemmer være at anse for en erhvervs- eller forretningsmæssig aktivitet, og foreningen vil herefter blive omfattet af erhvervsvirksomhedsbegrebet i konkurslovens § 157, stk. 1, hvis aktiviteten har et i økonomisk henseende væsentligt omfang.

Sponsorater, legater og tilskud, som en ideel forening mv. modtager, vil som udgangspunkt ikke være at anse for en del af den erhvervs- eller forretningsmæssige aktivitet i foreningen, hvis sponsoratet, legatet eller tilskuddet alene relaterer sig til foreningens ideelle aktiviteter. Særligt i forhold til sponsorater vil dette også være tilfældet, selvom foreningen leverer en modydelse i form af reklame eller lignende, som i andre sammenhænge vil være at betegne som en erhvervsmæssig aktivitet. Hvis en idrætsforening således f.eks. modtager et tilskud eller et sponsorat til f.eks. køb af udstyr til brug for foreningens ideelle virke, vil dette ikke være at anse som erhvervs- eller forretningsmæssig aktivitet, uanset at sponsoratet er betinget af, at der i foreningen, på dennes hjemmeside eller på det indkøbte udstyr mv. reklameres for sponsorens virksomhed. Hvis et tilskud eller sponsorat derimod modtages til brug for aktiviteter eller løsøre, der anvendes i relation til foreningens erhvervsmæssige aktivitet – f.eks. drift af en kiosk eller et cafeteria – vil tilskuddet eller sponsoratet skulle anses som en del af foreningens erhvervs- eller forretningsmæssige aktivitet.

Optrædning af boligafgift i andelsboligforeninger eller ejerafgifter i en ejerforening vil heller ikke være at anse for erhvervs- eller forretningsmæssig aktivitet, hvorimod f.eks. udlejning af ledige beboelseslejemål til andre end andelsboligforeningens ejere samt udlejning af erhvervslejemål i en andelsbolig-, bolig- eller ejerforening vil være at anse for erhvervs- eller forretningsmæssig aktivitet.

Konkursrådet har overvejet, hvornår en aktivitet kan siges at være udøvet i et i økonomisk henseende væsentligt omfang med den følge, at den juridiske enhed bør være omfattet af erhvervsvirksomhedsbegrebet i konkurslovens § 157, stk. 1.

Det er Konkursrådets vurdering, at der af klarhedshensyn bør fastsættes en beløbsgrænse, som angiver, hvornår en erhvervs- eller forretningsmæssig aktivitet kan siges at være udøvet i et i økonomisk henseende væsentligt omfang.

Lovgivningen indeholder flere eksempler på beløbsgrænser, som kunne være relevante at hense til i relation til vurderingen heraf, hvor grænsen skal gå.

Lov om erhvervsdrivende fonde, jf. lovbekendtgørelse nr. 984 af 20. september 2019, indeholder bl.a. en beløbsgrænse for, hvornår der er tale om en begrænset erhvervsaktivitet i relation til fonde. Det følger således af § 2, stk. 2, i lov om erhvervsdrivende fonde, at en fond ikke skal anses for erhvervsdrivende, hvis den virksomhed, fonden udøver, er af begrænset omfang. Erhvervsstyrelsen har i medfør af lovens § 2, stk. 3, udstedt bekendtgørelse nr. 1448 af 15. december 2014 om begrænset erhvervsdrift. Det følger af bekendtgørelsens § 1, nr. 1, at en erhvervsdrivende fonds erhvervsdrift anses for begrænset, hvis fondens erhvervs-mæssige bruttoindtægt fra direkte erhvervsaktivitet udgør mindre end 250.000 kr. Det er forudsat i forarbejderne til § 2, stk. 3, i lov om erhvervsdrivende fonde, jf. Folketingstidende 2013-14, A, L 154 som fremsat, side 42, at der skal lægges vægt på fondens erhvervs-mæssige bruttoomsætning og ikke nettoresultatet, idet nettoresultatet ikke er udtryk for omfanget af erhvervsaktiviteten.

Endvidere fastsætter bl.a. bekendtgørelse nr. 1296 af 14. november 2018 om krav til det skattemæssige årsregnskab m.v. for mindre virksomheder (mindstekravs bekendtgørelsen) en beløbsgrænse for, hvornår en virksomhed er undtaget fra kravet om skattemæssigt årsregnskab. Det følger af bekendtgørelsens § 5, stk. 1, nr. 6, at virksomheder med en nettoomsætning på under 300.000 kr. er undtaget fra kravet om skattemæssigt årsregnskab og udvidet regnskabsoplysninger.

Grænsen på 300.000 kr. genfindes ligeledes i bl.a. bogføringslovens § 16, stk. 1, hvorefter erhvervsdrivende virksomheder, der er omfattet af bogføringslovens, jf. lovens § 1, stk. 1, men hvis nettoomsætningen i to på hinanden følgende år ikke overstiger 300.000 kr., er undtaget for kravet om digital bogføring. Begrebet »nettoomsætning« skal, jf. Folketingstidende 2021-22, A, L 163 som fremsat, side 54, jf. side 45, forstås i overensstemmelse med definitionen i Bilag 1, afsnit C, nr. 13 i årsregnskabsloven, dvs. som salgsværdien af produkter og

tjenesteydelser mv. med fradrag af prisnedslag, merværdiafgift og anden skat, der er direkte forbundet med salgsbeløbet.

Det er Konkursrådets vurdering, at beløbsgrænsen i relation til konkurskarantæner reglerne på den ene side ikke bør sættes for højt, idet der også i juridiske enheder, hvis formål ikke er at opnå en økonomisk gevinst eller overskud, kan forekomme tilfælde af groft uforsvarlig forretningsførelse, som vil være til skade for eventuelle kreditorer.

På den anden side bør beløbsgrænsen ej heller sættes for lavt, idet konkurskarantæner reglerne i så fald efter Konkursrådets vurdering vil komme til at ramme for bredt, herunder bl.a. små og mindre ideelle foreninger, der udelukkende har et socialt-, kulturelt- og/eller humanitært formål eller lign, og hvor erhvervsaktiviteten alene har været en beskedent del af foreningens samlede virke.

Det bemærkes i denne sammenhæng, at vurderingen af, om den juridiske enhed har udøvet aktiviteter af erhvervs- eller forretningsmæssig karakter i et økonomisk væsentligt omfang, alene vil være relevant, hvor den juridiske enhed ikke har til formål at opnå en økonomisk gevinst eller overskud.

Konkursrådet finder på baggrund af ovenstående, at en juridisk enhed må antages at have udøvet erhvervs- eller forretningsmæssig virksomhed af et i et økonomisk henseende væsentligt omfang, hvis enheden har en årlig bruttoomsætning på over 250.000 kr. Der er i den forbindelse lagt vægt på, at beløbsgrænsen i lov om erhvervsdrivende fonde relaterer sig til afgrænsningen af, hvornår en fond må anses for at være erhvervsdrivende.

Når der fremover skal lægges vægt på den faktiske aktivitet, der udøves i en juridisk enhed, og omfanget heraf, vil det kunne føre til, at flere større juridiske enheder omfattes af konkurskarantæner reglerne, end det er tilfældet efter de gældende regler, herunder bl.a. en række ideelle foreninger og andelsboligforeninger mv. Det kan derfor frygtes, at flere vil afholde sig fra at deltage i ledelsen af sådanne ideelle foreninger mv., hvis der er udsigt til, at man som ledelsesmedlem vil kunne blive pålagt en konkurskarantæne. Konkursrådet er i den sammenhæng opmærksom på, at konkurskarantæner reglerne i videst muligt omfang ikke skal hæmme lysten til at deltage i ledelsen af sådanne juridiske enheder.

Risikoen for at hæmme lysten til at deltage i ledelsen af ideelle foreninger mv. bør dog efter Konkursrådets vurdering ikke føre til, at sådanne foreninger undtages fra reglerne om konkurskarantæne. Hvis der i foreningen udøves erhvervs- eller forretningsmæssige aktiviteter af et i økonomisk henseende væsentligt omfang, vil en uforsvarlig drift potentielt kunne have

samme skadevirkning som i en sammenslutning, der drives med gevinst for øje. Konkursrådet bemærker i denne sammenhæng, at ledelsesmedlemmer i ideelle foreninger mv. allerede i dag kan stilles til ansvar for en uforsvarlig drift af foreningen efter særlovgivningen – i de særligt grove tilfælde efter straffelovens regler – ligesom ledelsesmedlemmer efter omstændighederne kan pålægges et erstatningsansvar, hvis en uforsvarlig drift har medført økonomiske tab.

Konkursrådet finder derfor, at det bør være de øvrige betingelser for pålæg af karantæne, herunder navnlig betingelsen om groft uforsvarlig forretningsførelse (jf. kapitel 4 nedenfor), og eventuelle rimelighedsbetragtninger (jf. kapitel 7 og 8 nedenfor), der skal sikre, at konkurskarantæne eventuelt ikke pålægges. Der vil således bl.a. ved vurderingen af, om der foreligger særlige forhold, der kan begrunde en nedsættelse af karantæneperiodens længde eller eventuelt et bortfald af konkurskarantænen, jf. kapitel 8, afsnit 2.1.1, nedenfor, kunne henses til, hvor stor en andel af den juridiske enheds samlede aktiviteter den erhvervs- eller forretningsmæssige aktivitet udgør. Endvidere vil der kunne henses til, om der alene er tale om en mindre overskridelse af bruttoomsætningsgrænsen på 250.000 kr. Hvor f.eks. en idrætsforenings samlede aktiviteter og ikke-erhvervmæssige omsætning er betydelige, og hvor der er alene er tale om en mindre overskridelse af bruttoomsætningsgrænsen, vil det med betydelig vægt tale for, at der vil foreligge særlige forhold, som kan begrunde en nedsættelse af karantæneperiodens længde eller et bortfald af konkurskarantænen, idet der dog skal foretages en konkret helhedsvurdering, herunder i lyset af den groft uforsvarlige forretningsførelse.

Konkursrådet bemærker afslutningsvis, at en ændring og en udvidelse af virksomhedsbegrebet i konkurslovens § 157, stk. 1, vil kunne føre til situationer, hvor en juridisk enhed, der ikke ved stiftelsen er omfattet af erhvervsvirksomhedsbegrebet i konkurslovens § 157, stk. 1, senere omfattes heraf som følge af, at den juridiske enhed begynder at udøve erhvervs- eller forretningsmæssige aktiviteter i et i økonomisk henseende væsentligt omfang. I en sådan situation vil en person, der er pålagt konkurskarantæne og indgår i ledelsen af en juridisk enhed, der har ændret karakter til at være omfattet af reglerne om konkurskarantæne, reelt blive skubbet ud i et gentagelsestilfælde og således blive omfattet af reglen i konkurslovens § 159, 2. pkt., om udvidet karantæne og reglerne i konkurslovens §§ 167 og 168 om hæftelse for gælden i et nyt konkursbo.

Konkursrådet finder, at det i sådanne situationer bør være afgørende for anvendelsen af bestemmelserne i konkurslovens § 159, 2. pkt., og §§ 167 og 168, om ledelsesmedlemmet enten var eller burde være blevet opmærksom på, at den juridiske enhed var begyndt at udøve erhvervs- eller forretningsmæssige aktiviteter i et i økonomisk henseende væsentligt omfang. Et ledelsesmedlem, der bliver opmærksom på, at den juridiske enhed udøver erhvervs- eller for-

retningsmæssige aktiviteter af et i et økonomisk henseende væsentligt omfang, bør derfor fratræde sit ledelseshvervet.

For så vidt angår anvendelsen af konkurslovens § 159, 2. pkt., finder Konkursrådet derfor, at hvis ledelsesmedlemmet var eller burde være blevet bekendt med, at den juridiske enhed har ændret karakter, bør det – ligesom det er tilfældet i dag – være en obligatorisk følge, at forbuddet mod erhvervsudøvelse i relation til en ny konkurskarantænesag kommer til at omfatte et forbud mod at drive erhvervsvirksomhed med personlig hæftelse.

For så vidt angår hæftelse for gæld efter reglerne i konkurslovens §§ 167 og 168, finder Konkursrådet, at ledelsesmedlemmets hæftelse for gælden i et nyt konkursbo må forudsætte, at ledelsesmedlemmet enten var eller burde være blevet opmærksom på, at den juridiske enhed har ændret karakter. Dette vil ligeledes kunne indgå ved vurderingen efter § 167, stk. 2, og stk. 3, af, om det er rimeligt at pålægge det pågældende ledelsesmedlem hæftelse.

Kapitel 3

Den tidsmæssige betingelse

1. Gældende ret

Det er efter konkurslovens § 157, stk. 1, 1. pkt., en betingelse for at pålægge konkurskarantæne, at den pågældende person har deltaget i ledelsen af skyldnerens virksomhed senere end et år før fristdagen.

Hvis skyldneren var under tvangsopløsning, da konkursen indtrådte, regnes den etårige frist fra dagen for beslutningen om tvangsopløsning, jf. konkurslovens § 157, stk. 1, 2. pkt. Dette har alene selvstændig betydning i de tilfælde, hvor begæringen om konkurs eller rekonstruktionsbehandling først indgives, efter der er forløbet mere end tre måneder fra beslutningen om tvangsopløsning, således at tvangsopløsningsbegæringens dato ikke kan fastholdes som fristdag, jf. konkurslovens § 1, stk. 1, nr. 3.

Bestemmelsen blev indsat ved lov nr. 429 af 1. maj 2013 og bygger bl.a. på Konkursrådets anbefalinger i betænkning nr. 1525 af 2011 om konkurskarantæne.

Som begrundelse for en fast etårig frist fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131, som fremsat, side 8 f., som i det væsentligste gengiver Konkursrådets anbefalinger i betænkning nr. 1525 af 2011, side 89 f., at en person, der leder et selskab, typisk en vis tid i forvejen vil kunne forudsige, at selskabet vil gå konkurs. Hvis reglerne dermed omfatter personer, der har virket i ledelsen en vis tid forud for konkursen, sikres det, at en person ikke kan undgå at blive omfattet af reglerne ved at blot udtræde af ledelsen kort tid før selskabets konkurs.

Et ledelsesmedlem, der er udtrådt tidligere end fristen i konkurslovens § 157, stk. 1, kan ikke pålægges karantæne. Det fremgår i denne sammenhæng af forarbejderne, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 8 f., at det vil have formodningen mod sig, at en persons adfærd, der ligger længere tilbage end et år før fristdagen, vil have en sådan sammenhæng med konkursen, at det vil kunne begrunde konkurskarantæne. Dette vil i så fald forudsætte, at den pågældende udtrådte af ledelsen, fordi han/hun forudså, at selskabet ville gå konkurs med en fristdag, der lå mere end et år ude i fremtiden.

Det er en forudsætning for at pålægge konkurskarantæne, at den groft uforvarselige forretningsførelse har fundet sted senere end et år før fristdagen – dvs. i det samme tidsrum, som den pågældende skal have været en del af ledelsen, jf. hertil de specielle bemærkninger til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 28.

Dette er dog ikke ensbetydende med, at forhold, der er udvist mere end et år før fristdagen, ikke kan få betydning ved vurderingen af, om en person skal pålægges konkurskarantæne.

Højesteret har ved kendelse af 13. januar 2016 (gengivet i U 2016.1473 H) og kendelse af 11. januar 2018 (gengivet i U 2018.1435 H) fastslået, at der ved vurderingen af, om der skal pålægges konkurskarantæne, skal foretages en helhedsvurdering af forretningsførelsen i den periode, hvor den pågældende person har indgået i ledelsen, således at der ved vurderingen af, om der er udvist groft uforvarlig adfærd i perioden senere end et år før fristdagen, også lægges vægt på, om ledelsen har undladt at rette op på groft uforvarselige forhold, der er udvist på et tidligere tidspunkt.

I U 2016.1473 H var den egentlige drift i selskabet ophørt mere end et år før fristdagen. Selskabet, som A var direktør for, havde ikke på noget tidspunkt overholdt bogføringsloven og årsregnskabsloven, ligesom det blev lagt til grund, at selskabet havde anvendt »sort arbejde« og undladt at foretage angivelse og afregning af moms, skat og arbejdsmarkedsbidrag, hvorved selskabet i perioden, der lå mere end et år før fristdagen, havde unddraget SKAT et beløb på knap 25,7 mio. kr. Endvidere var alle selskabets indtægter og afgiftsopkrævninger løbende overført til en begrænset kreds af personer og selskaber uden dokumentation for berettigelsen af overførslerne, hvorved selskabet systematisk var blevet tømt for værdier. Højesteret fandt efter en helhedsvurdering, at forretningsførelsen i selskabet klart havde været groft uforvarlig i hele perioden med A som direktør – også i perioden mindre end et år før fristdagen, hvor den egentlige drift var ophørt, og ledelsen undlod at rette op på de mangelfulde forhold og fortsatte med at tilsidesætte de ledelsespligter, der følger af lovgivningen.

I U 2018.1435 H blev en direktør A pålagt konkurskarantæne ud fra en helhedsvurdering af hans adfærd i både det konkursramte selskab, men også i et til det konkursramte selskab tilknyttet moderselskab, ligesom der blev lagt vægt på forhold, herunder ulovlige ledelsesslån, der lå mere end et år før fristdagen. A havde udvist en groft uforvarlig forretningsførelse ved bl.a. at have underskrevet fem årsrapporter for det konkursramte selskab, hvoraf fremgik, at der var ydet ulovlige ledelsesslån, hvilket A ikke havde rettet op på, da konkursen indtrådte. Endvidere fandt Højesteret det godtgjort, at A havde tømt det konkursramte selskab for likvide midler ved at kanalisere selskabets indtægter til et andet selskab, hvilket medførte, at selskabet ikke kunne betale et af moderselskabet ydet lån tilbage til moderselskabet, hvorefter

moderselskabet ikke kunne betale et erstatningskrav, som moderselskabet var blevet dømt til at betale til et tredje selskab. Højesteret fandt på baggrund heraf, at As forretningsførelse i perioden frem til konkursen havde været groft uforsvarlig på en sådan måde, at A var uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed. Højesteret bemærkede i denne sammenhæng, at det ikke kunne føre til anden vurdering, at hovedparten af de krav, der blev anmeldt i konkursboerne fra eksterne kreditorer, senere blev indfriet som følge af de forlig, der var blevet indgået i en række sideløbende erstatningssager anlagt af bl.a. konkursboerne mod A.

Det fremgår hverken af bestemmelsen eller forarbejderne hertil, om deltagelsen i ledelsen skal have været et vist minimum af tid, førend betingelserne for at pålægge konkurskarantæne er opfyldt.

Ved Vestre Landsrets afgørelse af 15. februar 2016 (gengivet i FM 2016.124 V) blev en registreret direktør, A, frifundet, idet landsretten lagde vægt på, at direktøren alene havde været registreret som direktør i ca. 1 måned, ligesom A selv tog initiativ til og sikrede registrering af sin fratræden som direktør. Der var derfor ikke fuldt tilstrækkeligt grundlag for at fastslå, at A – til trods for, at A over en længere årrække havde været registreret i kortere og længere perioder som direktør i et større antal selskaber – var uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed på grund af groft uforsvarlige forhold.

Ved Højesterets kendelse af 24. april 2019 (gengivet i U 2019.2007 H) blev en likvidator, A, i tre selskaber, der var insolvente, derimod pålagt konkurskarantæne, uanset at A alene havde virket som likvidator i ca. fem uger. Højesteret, tiltrådte af de grunde, der var anført af landsretten, at A havde udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, idet der bl.a. fremgik af landsrettens afgørelse, at As virke måtte anses som forretningsførelse under manglende udøvelse af enhver form for ledelsesbeføjelser og som forretningsførelse med en organisering af afviklingen, hvis reelle formål var at sløre de konkursramte selskabers baggrund og forhold, hvilket han for hvert af de tre selskaber modtog et ikke ubetydeligt honorar for.

Det er ikke kun adfærden udvist senere end et år før fristdagen, der kan tillægges vægt ved vurderingen af, om den pågældende har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse i bestemmelsens forstand. Det fremgår således forarbejderne til konkurslovens § 157, stk. 1, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 28, at groft uforsvarlig adfærd ved ledelsen af virksomheden principielt også omfatter den, der efter, at der er indledt rekonstruktions- eller konkursbehandlingen, i kraft af sin faktiske ledelsesposition i virksomheden handler til skade for fordringshaverne eller nogle af disse eksempelvis ved at skjule aktiver eller foretage dispositioner i strid med princippet om lighedeling.

I overensstemmelse hermed vil der ved vurderingen af, om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, ligeledes kunne henses til, om ledelsesmedlemmerne har opfyldt de forpligtelser, der følger af konkurslovens § 100, jf. § 105, stk. 1, hvorefter bl.a. medlemmerne af ledelsen, når selskabet er taget under konkursbehandling, skal meddele skifteretten og kurator alle fornødne oplysninger til behandlingen af boet.

Ved Vestre Landsrets kendelse af 4. april 2019 (gengivet i U 2019.2565 V) blev der således bl.a. ved vurderingen af, om der var handlet groft uforsvarligt, lagt vægt på, at direktøren, A, ikke havde overholdt sine pligter efter konkurslovens § 100, jf. § 105, stk. 1, ved – til trods for kurators opfordring hertil og skifterettens og landsrettens kendelser herom – at have undladt at udlevere et fuldstændigt bogføringsmateriale.

Det samme var tilfældet ved Vestre Landsrets kendelse af 6. juni 2019 (gengivet i U 2019.2565 V), hvor landsretten ligeledes lagde vægt på, at den pågældende direktør, A, ikke havde udleveret nogen former for regnskabs- og bogføringsmateriale og havde afvist at bistå kurator i konkursbehandlingen. A havde dermed handlet i strid med sine forpligtelser efter konkurslovens § 100, jf. § 105, stk. 1, hvilket blev anset for en grov tilsidesættelse af den pågældendes ledelsesmæssige forpligtelser.

2. Konkursrådets overvejelser

Som retstilstanden er i dag, er det alene ledelsesmedlemmer, der har deltaget i ledelsen af en konkursramt virksomhed senere end et år før fristdagen, der kan pålægges konkursskarantæne, forudsat at ledelsesmedlemmet i samme periode har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, der gør den pågældende uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed.

Groft uforsvarlig forretningsførelse, der er udvist tidligere end et år før fristdagen, kan dog, jf. U 2016.1473 H og U 2018.1435 H, tillægges indirekte betydning ved vurderingen af, om der skal pålægges konkursskarantæne, idet der skal foretages en helhedsvurdering af forretningsførelsen i den periode, hvor det pågældende ledelsesmedlem har indgået i ledelsen, herunder om ledelsen har undladt at rette op på groft uforsvarlige forhold, der er udvist mere end et år før fristdagen.

Det fremgår af evalueringen af konkursskarantænerreglerne, at flere af høringsparterne har peget på, at der i praksis forekommer tilfælde, hvor den ledelse, der reelt er ansvarlig for den groft uforsvarlige forretningsførelse, er fratrukket mere end et år før fristdagen, ligesom der er tilfælde, hvor der bevidst spekuleres i at holde et selskab ”kunstigt i live” i en længere periode for derved at omgå den tidsmæssige betingelse i konkursskarantænerreglerne.

Konkursrådet har på baggrund heraf og i overensstemmelse med rådets kommissorium overvejet behovet for og hensigtsmæssigheden af at gøre den tidsmæssige betingelse mere fleksibel, således at personer, der har deltaget i ledelsen tidligere end 1 år før fristdagen, kan pålægges konkurskarantæne.

Konkursrådet har overvejet, om der er grundlag for at erstatte den faste etårige frist i konkurslovens § 157, stk. 1, med en skønmæssig regel.

Som det fremgår af betænkning nr. 1525 af 2011, side 89, fandt Konkursrådet, at en fast tidsfrist har færre ulemper end f.eks. en skønmæssig regel, uanset at en fast tidsfrist ville kunne føre til uhensigtsmæssige resultater, hvor personer, der ellers har handlet på en måde, der kunne begrunde karantæne, vil falde uden for reglerne som følge af den faste frist.

En skønmæssig regel vil have den fordel, at personer, der i dag falder uden for reglerne om konkurskarantæne som følge af den faste tidsfrist, vil blive omfattet heraf ud fra en vurdering af, hvor groft det udviste forhold måtte være. Det vil således være muligt at ramme de fleste af de personer, der har udvist en groft uforsvarlig forretningsførelse i en konkursramt erhvervsvirksomhed. Endvidere vil en skønmæssig regel kunne gøre op med de problemstillinger, der opstår, når en erhvervsvirksomhed forsøges holdt ”kunstigt i live”.

Det er dog Konkursrådets vurdering, at den gældende retstilstand – herunder i lyset af den af Højesteret i U 2016.1473 H og U 2018.1435 H anlagte praksis – medfører en række af de fordele, der er ved en skønmæssig regel.

En undladelse af at rette op på et groft uforsvarligt forhold, der ligger længere tilbage i tiden, vil allerede efter den gældende retstilstand kunne føre til pålæg af konkurskarantæne, idet der skal foretages en konkret helhedsvurdering af forretningsførelse af hele den periode, hvori den pågældende har deltaget i ledelsen. En person, der har forsøgt at holde en erhvervsvirksomhed kunstigt i live for derved at undgå at blive pålagt konkurskarantæne, vil således allerede i dag kunne pålægges konkurskarantæne, hvis den pågældende har undladt at rette op på de groft uforsvarlige forhold, som er udvist mere end et år før fristdagen. Det vil ligeledes være muligt at pålægge den reelle ledelse af f.eks. et konkursramt selskab konkurskarantæne, hvis selskabet holdes i live ved hjælp af f.eks. en stråmand, hvilket dog forudsætter, at der er tilstrækkeligt bevis herfor. Om stråmandsvirksomhed henvises i øvrigt til kapitel 5.

Det er desuden Konkursrådets opfattelse, at der – selv om det ikke er en betingelse, at der kan påvises en årsagssammenhæng mellem den groft uforsvarlige forretningsførelse og konkur-

sen, jf. hertil Folketingstidende 2012-13, A L 131, som fremsat, side 10 – bør være en vis tidsmæssig sammenhæng mellem konkursen og de af den pågældende person udviste forhold. Hertil kommer, at jo længere tid siden den pågældende har deltaget i ledelsen af det konkursramte selskab, des større formodning vil det have mod sig, at konkursen kan tilskrives den pågældendes adfærd, jf. hertil også betænkning nr. 1525 af 2011, side 90 (gengivet i Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 8 f.). Det er således svært at forestille sig en situation, hvor et af et ledelsesmedlem flere år før konkursen udvist groft uforvarligt forhold vil kunne være medvirkende til, at erhvervsvirksomheden går konkurs.

Endvidere er det Konkursrådets opfattelse, at en skønmæssig regel vil kunne give en række udfordringer, herunder bl.a. af retssikkerhedsmæssig karakter, ligesom en sådan regel vil gøre konkurskarantæneordningen mere vanskelig at administrere.

Det bemærkes endelig, at der efter Konkursrådets opfattelse foreligger flere og til dels modstridende hensyn, som må afvejes over for hinanden i overvejelserne om udformningen af konkurskarantæne reglerne.

På den ene side er der således et hensyn til at sikre mod konkursmisbrug/konkursrytteri og til at beskytte mod groft uforvarligt forretningsførelse og dermed beskytte både forbrugere, andre erhvervsdrivende og samfundet som helhed mod tab som følge af andres uforvarlige forretningsførelse. Dette kan tale for en skønmæssig regel, idet alle tidligere ledelsesmedlemmer – uanset hvornår de pågældende har deltaget i ledelsen – vil kunne holdes ansvarlige for en groft uforvarligt forretningsførelse i en konkursramt erhvervsvirksomhed.

På den anden side er der også et hensyn til at sikre, at reglerne om konkurskarantæne ikke hæmmer lysten og muligheden for at drive erhvervsvirksomhed i Danmark. Uanset at den, der driver erhvervsvirksomhed, skal være egnet hertil og drive erhvervsvirksomheden forsvarligt, er der dog fortsat et hensyn til at sikre, at personer ikke, som følge af den blotte risiko for at kunne blive draget til ansvar for alle handlinger begået i erhvervsvirksomhedens levetid, undlader at starte erhvervsvirksomhed.

Det er dermed sammenfattende fortsat Konkursrådets opfattelse, at en skønmæssig regel ikke kan anbefales til fordel for en regel, der har karakter af en fast tidsfrist.

Det er Konkursrådets vurdering, at den retstilstand, der er fastslået ved Højesterets afgørelser i U 2016.1473 H og U 2018.1435 H, hvorefter undladelse af at rette op på en forud for fristen udvist groft uforvarligt forretningsførelse kan føre til pålæg af konkurskarantæne, er hen-

sigtsmæssig, og Konkursrådet foreslår derfor, at denne praksis kodificeres direkte i lovteksten.

Konkursrådet har dog overvejet, om den etårige frist bør udvides til en toårig frist.

Ved udvidelse af fristen til to år vil flere personer blive omfattet af konkurskarantæne reglerne. Endvidere vil et ledelsesmedlem, der ønsker at omgå reglerne om konkurskarantæne ved at holde et selskab mv. ”kunstigt i live”, få sværere herved.

Der kan endvidere peges på, at der ligeledes gælder en toårig frist i relation til omstødelse over for nærtstående, jf. bl.a. konkurslovens § 64, stk. 2, 2. pkt., § 66, stk. 2, § 67, stk. 2, § 70, stk. 2 og § 71, stk. 2. Der kan i lyset af dette argumenteres for, at der også bør gælde en toårig frist i relation til konkurskarantænesager, uanset at ledelsen i en erhvervsvirksomhed ikke i alle tilfælde vil falde under definitionen »nærtstående« i konkurslovens § 2.

Det er dog på den anden side Konkursrådets opfattelse, at den nuværende etårige frist kombineret med Højesterets praksis herom er tilstrækkelig til at sikre, at de rigtige personer pålægges konkurskarantæne.

En udvidelse af fristen til to år vil desuden kunne føre til bevismæssige vanskeligheder, idet det – som ligeledes fremgår ovenfor – fortsat er Konkursrådets opfattelse, at jo længere tid siden den pågældende har deltaget i ledelsen af en konkursramt erhvervsvirksomhed, des større formodning vil det have mod sig, at konkursen kan tilskrives den pågældendes adfærd og ikke udefrakommende omstændigheder. Det er dermed tvivlsomt, hvor mange flere personer der reelt ville blive omfattet af reglerne. En udvidelse vil derfor efter Konkursrådets vurdering ikke have den store effekt i praksis, men vil derimod kunne risikere at føre til flere tvivlsomme sager og øgede omkostninger for domstolene.

Der kan i denne forbindelse ligeledes peges på, at de nye regler om registreringer af ledelsesmedlemmer, samt Erhvervsstyrelsens øgede kontrol hermed, vil gøre det sværere at spekulere i omgåelse af etårsfristen. Se kapitel 5 afsnit 1.4 nedenfor om Erhvervsstyrelsens kontrol med selskabsregistreringer.

Det er på baggrund af ovenstående Konkursrådets vurdering, at der ikke er grundlag for at ændre den etårige frist i konkurslovens § 157, stk. 1.

Konkursrådet har i forlængelse heraf overvejet, om der bør være en særlig adgang til at dispensere for den fastsatte frist.

Dette vil f.eks. kunne være tilfældet, hvor et tidligere ledelsesmedlem flere år forud for konkursen har udvist, hvad der må karakteriseres som en særdeles groft uforsvarlig forretningsførelse, og hvor det ikke vil være rimeligt kun at pålægge den aktuelle ledelse, der har undladt at rette på herpå, konkurskarantæne. En sådan dispensationsadgang bør i givet fald have undtagelsens karakter og bør alene være reserveret til de tilfælde, hvor der er en klar sammenhæng mellem den groft uforsvarlige adfærd og den senere konkurs.

Konkursrådet kan dog ikke anbefale en sådan ordning, idet en dispensationsadgang – ligesom en skønmæssig regel – vil være svær at administrere i praksis og rejser en række bevismæssige og retssikkerhedsmæssige problemstillinger. Der kan i den forbindelse ligeledes peges på, at hvor der er udvist en særdeles groft uforsvarlig forretningsførelse, må det antages, at en konkurs vil indtræde i umiddelbar forlængelse heraf. Hvis dette er tilfældet, vil den pågældende som udgangspunkt blive omfattet af konkurskarantæne-reglerne, herunder hvis den pågældende har undladt at rette op på en særdeles groft uforsvarlig forretningsførelse. Endvidere må det antages, at sådanne særligt grove tilfælde vil være omfattet af det strafferetlige værn mod konkurskriminalitet mv., hvor sagen efter Konkursrådets vurdering bedst hører hjemme.

Konkursrådet har overvejet, om der som led i den tidsmæssige betingelse bør stilles krav om, at det pågældende ledelsesmedlem har været en del af ledelsen i en vis minimumsperiode forud for konkursen, således at ledelsesmedlemmer, der alene virker som en del af ledelsen i en kort tid før fristdagen, ikke holdes ansvarlig for handlinger foretaget af den tidligere ledelse.

Der kan f.eks. tænkes situationer, hvor en ny direktør indtræder i ledelsen ganske kort tid før en konkurs og dermed ikke har haft den fornødne tid til at afdække og rette op på handlinger, som den tidligere ledelse har foretaget.

Konkursrådet kan dog ikke anbefale en løsning, hvor der er krav om, at ledelsesmedlemmet skal have virket i en vis minimumsperiode, før medlemmet omfattes af reglerne om konkurskarantæne, idet dette bl.a. vil give mulighed for, at stråmænd, der i visse tilfælde indsættes ganske kort tid før en konkurs, vil falde uden for reglerne om konkurskarantæne. Om stråmænd henvises til kapitel 5 nedenfor.

For ledelsesmedlemmer, der alene har virket ganske kort tid før konkursen, må det afgørende være, om personen har haft mulighed for at ”rette op” på en groft uforsvarlig forretningsførelse eller selv har nået at udvise groft uforsvarlig forretningsførelse. Det vil herefter være de øvrige betingelser for pålæg af konkurskarantæne, herunder betingelsen om groft uforsvarlig

forretningsførelse (jf. kapitel 4 nedenfor) og rimelighedsbetragtninger (jf. kapitel 7 og 8 nedenfor), der skal sikre, at sådanne personer ikke pålægges karantæne.

Konkursrådet har i forlængelse heraf overvejet, hvornår et ledelsesmedlem kan siges at have ”rettet op” på en groft uforsvarlig forretningsførelse udvist tidligere end et år før fristdagen.

Konkursrådet finder, at det i alle tilfælde vil bero på en konkret vurdering af karakteren af den groft uforsvarlige forretningsførelse, og i hvilket omfang det har været muligt for den pågældende at rette op på denne.

Det vil i denne sammenhæng kunne spille en rolle, hvor længe den pågældende har været indsat som ledelsesmedlem. Jo længere tid den pågældende har været en del af ledelsen, jo mere må der kræves i relation til at rette op på en groft uforsvarlig forretningsførelse. Hvor en direktør f.eks. alene har virket som direktør i ganske kort tid forud for konkursen, må der henses til, om direktøren har haft mulighed for at rette op på det groft uforsvarlige forhold, og i givet fald hvilke bestræbelser den pågældende har gjort i den henseende.

Hvor den groft uforsvarlige forretningsførelse har karakter af manglende indberetning og afregning af moms og A-skat mv., eller hvor en væsentlig tilsidesættelse af reglerne om bogføring eller lignende kan karakteriseres som groft uforsvarlig forretningsførelse, vil en genopretning som udgangspunkt bestå i, at ledelsesmedlemmet sørger for, at de gamle indberetninger bliver lavet, evt. går i dialog med skattemyndighederne om mulighederne herfor, får bogført korrekt mv. Det er i disse situationer ikke tilstrækkeligt, at ledelsesmedlemmet blot begynder at opføre sig i overensstemmelse med, hvad der kræves efter reglerne om f.eks. bogføring. Hvor der er tale om et nyt ledelsesmedlem, må det bero på en konkret vurdering, om personen har haft mulighed for at rette op på den groft uforsvarlige forretningsførelse, herunder henset til tiden den pågældende har været en del af ledelsen, og om erhvervsvirksomheden er i besiddelse af oplysninger, der gør det muligt for den nye ledelse at rette op på de manglende indberetninger og afregninger.

Hvis der er tale om omstødelige dispositioner foretaget tidligere end et år før fristdagen, vil man som udgangspunkt ikke have mulighed for at rette op på forholdet, medmindre den begunstigede er villig til at hjælpe med at rette op ved at fralægge sig begunstigelsen. I disse tilfælde, hvor man således ikke har mulighed for at rette op på en omstødelig disposition, der er foretaget tidligere end et år før fristdagen, vil man ikke skulle pålægges konkurskarantæne, uanset om man var en del af ledelsen på tidspunktet for foretagelsen af den utilbørlige disposition eller først indtræder som ledelsesmedlem efterfølgende. Det bemærkes i denne sammenhæng, at omstødelige dispositioner foretaget senere end et år før fristen, fortsat vil kunne

føre til pålæg af konkurskarantæne, jf. hertil bl.a. kapitel 4, afsnit 2.1.3 nedenfor, om ikke forretningsmæssigt begrundede dispositioner, idet selve dispositionen og ikke blot en undladelse af at rette op herpå efter omstændighederne vil kunne anses som groft uforsvarlig forretningsførelse.

Kapitel 4

Adfærdsbetingelsen ('groft uforsvarlig forretningsførelse og uegnethed til at deltage i ledelsen')

1. Gældende ret

Der følger af konkurslovens § 157, stk. 1, at det er en betingelse for at pålægge konkurskarantæne, at det ledelsesmedlem, der senere end et år før frisdagen har deltaget i ledelsen af skyldnerens virksomhed, på grund af groft uforsvarlig forretningsførelse må antages at være uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed.

Adfærdsbetingelsen i konkurslovens § 157, stk. 1, fremstår som todelt, idet det både kræves, at der er udvist en bestemt adfærd i form af groft uforsvarlig forretningsførelse, og at denne adfærd må antages at gøre det pågældende ledelsesmedlem uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed.

Bestemmelsen blev indsat ved lov nr. 429 af 1. maj 2013, og bygger bl.a. på Konkursrådets anbefalinger i betænkning nr. 1525 af 2011 om konkurskarantæne.

Adfærdsbetingelsen i konkurslovens § 157, stk. 1, suppleres af bestemmelsen i lovens § 157, stk. 2, hvorefter der ved vurderingen af, om konkurskarantæne skal pålægges, skal lægges vægt på, om det under hensyn til den pågældendes handlemåde og omstændighederne i øvrigt er rimeligt at pålægge karantæne. Om bestemmelsen i konkurslovens § 157, stk. 2, henvises til kapitel 7, afsnit 1.1, nedenfor.

Som det fremgår af de i kapitel 3, afsnit 1, refererede Højesterets kendelser af henholdsvis 13. januar 2016 (gengivet i U 2016.1473 H) og 11. januar 2018 (gengivet i U 2018.1435 H), har Højesteret fastslået, at der ved vurderingen af, om der skal pålægges konkurskarantæne, skal foretages en helhedsvurdering af forretningsførelsen i den periode, hvor den pågældende person har indgået i ledelsen.

1.1 Groft uforsvarlig forretningsførelse

Med groft uforsvarlig forretningsførelse sigtes der, jf. de specielle bemærkninger til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 28, til misbrugslignende tilfælde eller forhold af grov karakter i øvrigt.

Det er forudsat i forarbejderne, at de handlinger, der kan udløse en konkurskarantæne, objektivt set enten skal udgøre overtrædelser af straffeloven eller grovere overtrædelser af speciallovgivningen, dog således at den udviste adfærd skal have lighed med misbrug eller i øvrigt både i objektiv og subjektiv henseende skal kunne betegnes som grov, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 10 f. og 28.

Vurderingen af, om en given adfærd konstituerer groft uforsvarlig forretningsførelse, foretages som udgangspunkt i forhold til virksomhedens økonomiske forhold i bred forstand, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 10 f. og 28 f. Der vil i den forbindelse navnlig skulle henses til, om konkursen har ført til betydelige tab for fordringshaverne, samt om konkursen må antages at skyldes, at ledelsen f.eks. har løbet uacceptable risici, eller om konkursen i væsentligt omfang kan henføres til ydre eller interne forhold, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 10 f. og 28.

Det vil som udgangspunkt ikke have betydning for spørgsmålet om konkurskarantæne, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 10 og 12, om virksomheden overholder lovgivningen i øvrigt, f.eks. markedsføringsloven, konkurrenceloven, arbejdsmiljøloven, miljøbeskyttelsesloven, naturbeskyttelsesloven, eller dyreværnsloven. Dog vil mere systematiske og omfattende overtrædelse af lovgivningen, som indebærer en nærliggende risiko for, at virksomheden pådrager sig store økonomiske forpligtelser (set i forhold til virksomhedens kapitalgrundlag), kunne indgå i vurderingen af spørgsmålet af konkurskarantæne.

Som typiske eksempler på groft uforsvarlig forretningsførelse nævner forarbejderne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 28 f., bl.a. betydelige køb på kredit eller forudbetalinger fra kunder kombineret med manglende bogføring i en længere periode og/eller helt utilstrækkelig økonomistyring, fortsættelse af virksomhedens drift selvom den pågældende måtte indse, at en videreførelse af driften ville medføre betydelige tab, og salg af virksomhedens aktiver til underpris, eller uden at der sker en reel betaling af købesummen, på et tidspunkt hvor den pågældende måtte indse, at virksomheden var eller ved salget blev insolvent.

Som andre typiske eksempler, der efter en konkret vurdering kan tale for, at der har været tale om groft uforsvarlig forretningsførelse, nævner forarbejderne, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 28 f., tilsidesættelse i væsentligt omfang af forpligtelser med hensyn til bogføring, regnskabsaflæggelse, momsangivelse og momsafregning og indeholdelse og afregning af A-skat. Afgørelsen af, om en tilsidesættelse af de nævnte pligter er væsentlig nok til, at der foreligger groft uforsvarlig forretningsførelse, vil bero på en konkret vurdering af den enkelte sags omstændigheder. Det vil i den forbindelse tale for, at der foreligger groft uforsvarlig forretningsførelse, at virksomhedens bogføring eller bogføringsmateriale er bortkommet, og skyldneren ikke kan give en troværdig forklaring på, hvorfor virksomhedens regnskabsmateriale ikke umiddelbart er tilgængelig for kurator.

Endvidere fremgår det, at i tilfælde, hvor den registrerede direktør slet ikke udøver ledelsesbeføjelser, idet den daglige ledelse reelt udelukkende udøves af en anden person i den registrerede direktørs navn, vil den registrerede direktør som udgangspunkt kunne anses for at have handlet groft uforsvarligt ved at have overladt ledelsen til en anden person, jf. hertil Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 11.

Det er ikke en betingelse for at pålægge konkurskarantæne, at der kan påvises årsagssammenhæng mellem den groft uforsvarlige forretningsførelse og konkursen. Hvis det f.eks. er åbenbart, at konkursen skyldes andre, ydre omstændigheder, vil det, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat side 11 og 12, kunne tale imod pålæg af konkurskarantæne, dog således, at der ikke bør udvises tilbageholdenhed med at pålægge konkurskarantæne, hvis det f.eks. må anses for at bero på tilfældigheder, at det er de ydre omstændigheder og ikke den groft uforsvarlige forretningsførelse, der ender med at udløse konkursen.

Som eksempler på ydre forhold, der kan have været medvirkende til konkursen, uden at ledelsen nødvendigvis har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, nævnes i de specielle bemærkninger til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 28: Den almindelige konjunkturudvikling eller pludselige væsentlige ændringer i virksomhedens indtjeningsevne som følge af ny lovgivning, væsentlig ændret konkurrencesituation (f.eks. en ny konkurrent), væsentligt forøgede omkostninger (f.eks. stærkt stigende oliepriser) eller en væsentligt ændret afsætningssituation (f.eks. tab af en storkunde). Som interne forhold hos virksomheden nævnes som eksempel det tilfælde, hvor virksomheden mister en eller flere centrale medarbejdere (f.eks. til en konkurrent eller som følge af sygdom eller død).

Det er forudsat i forarbejderne, at groft uforsvarlig forretningsførelse som udgangspunkt ikke vil foreligge i tilfælde, der snarere må anses som udtryk for forretningsmæssig udygtighed, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 10 og 28. Som eksempel herpå anfø-

res bl.a. det tilfælde, at en virksomhed lider et stort tab på grund af en fejlkalkulering af et tilbud. Der henvises videre til, at det ikke er hensigten, at reglerne om konkurskarantæne skal anvendes, hvis det først og fremmest har været manglende evne til at drive selvstændig erhvervsvirksomhed, der fører til konkursen.

Det er endelig forudsat i forarbejderne, at hensynet til iværksættere skal inddrages ved vurderingen af, om der foreligger groft uforsvarlig forretningsførelse, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 10 og side 28. Der skal således ved vurderingen af, om der foreligger groft uforsvarlig forretningsførelse, tages højde for, at seriøse iværksættere ikke bliver begrænset af reglerne om konkurskarantæne, idet iværksættere i nogle tilfælde først efter flere forsøg med forskellige virksomheder opnår succes og skaber vækstvirksomheder. Om iværksætterhensynet henvises videre til kapitel 7, afsnit 1.2, om andre faktorer, der udelukker karantæne.

1.1.1 Betydningen af tabet

Da det er en betingelse for at blive taget under konkursbehandling, at skyldneren er insolvent, jf. konkurslovens § 17, vil der i et konkursbo i almindelighed altid være en risiko for et større eller mindre tab for kreditorerne.

Der stilles i konkurslovens § 157, stk. 1, ikke krav om, at kreditorerne skal have lidt et økonomisk tab, førend der kan pålægges konkurskarantæne. Dette er dog ikke ensbetydende med, at tabets størrelse er uden betydning ved vurderingen af, om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse. Det fremgår således af forarbejderne til reglerne om konkurskarantæne, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 10 f. og 28, at der ved vurderingen af, om der foreligger groft uforsvarlig forretningsførelse navnlig skal henses til, om konkursen har ført til betydelige tab for fordringshaverne. Tabet spiller ligeledes en rolle ved vurderingen af, om det er konkret rimeligt at pålægge karantæne, idet der henvises til kapitel 7, afsnit 1.1, nedenfor, om konkurslovens § 157, stk. 2.

Tabet vil dermed ved vurderingen af, om der er grundlag for at pålægge konkurskarantæne, indgå som en faktor blandt mange, idet der, jf. Højesterets kendelse af 13. januar 2016 (gen-givet i U 2016.1473 H), altid vil skulle foretages en konkret helhedsvurdering af sagens samlede omstændigheder.

Hvor et større tab kan være udtryk for, at forretningsførelsen i selskabet har været groft uforsvarlig, behøver dette dog ikke altid at være tilfældet, hvis f.eks. konkursen skyldes ydre om-

stændigheder, som ikke kan tilskrives ledelsens forhold, eller interne forhold, som ledelsen ikke er ansvarlig for.

At tabets størrelse har betydning ved vurderingen af, om der skal pålægges konkurskarantæne, fremgår bl.a. af Østre Landsrets kendelse af 6. december 2018 (gengivet i FM 2019.57 Ø). I sagen havde selskabet alene haft en omsætning på 75.000 kr. Selskabet havde i hele sin levetid undladt at foretage indberetning og afregning af moms, A-skat og AM-bidrag. SKAT havde anmeldt et krav på ca. 290.000 kr. i konkursboet, der i det væsentlige vedrørte foreløbige fastsættelser for moms, A-skat og AM-bidrag samt renter og gebyrer. Bl.a. henset til, at selskabet alene havde haft en omsætning på 75.000 kr., fandt skifteretten ikke, at SKATs anmeldte krav kunne indgå i vurderingen af, om konkursen havde ført til betydelige tab hos kreditorerne. Skifteretten fandt herefter, at: *"[...] Da der ikke er andre end SKAT, der har anmeldt krav i boet, kan det således ikke lægges til grund, at konkursen har ført til betydelige tab hos fordringshaverne."* Selskabets direktør blev herefter frifundet for konkurskarantæne, hvilket blev stadfæstet af landsretten.

Ved Østre Landsrets kendelse af 23. juni 2021 (gengivet i FM 2021.53 Ø) indgik tabets størrelse ligeledes ved vurderingen af, om konkurskarantæne skulle pålægges. Selskabet var forud for konkursen taget under tvangsopløsning som følge af manglende indlevering af en årsrapport, men da likvidator ikke fandt, at der ved tvangsopløsningen kunne opnås fuld dækning til selskabets kreditorer, blev selskabet taget under konkursbehandling. Der blev anmeldt krav i boet for ca. 149.832 kr., hvoraf Gældsstyrelsen i likvidationsperioden havde anmeldt et krav på godt 103.880 kr. Det blev i sagen lagt til grund, at direktøren havde undladt at bogføre korrekt, men at der alene havde været beskeden aktivitet i selskabet i årene op til konkursen, samt at selskabet ikke havde manglet vilje til at afregne A-skat mv., idet den manglende betaling skyldtes likviditetsmæssige udfordringer. Da direktøren efter dekretets afsigelse havde foretaget en række indbetalinger til Gældsstyrelsen med sine egne personlige midler, hvorefter selskabets skattekonto udviste en positiv saldo på 41 kr., lagde retten til grund, at Gældsstyrelsen – efter indbetalingerne – reelt ikke havde lidt et tab. Skifteretten frifandt herefter direktøren, idet skifteretten bl.a. lagde vægt på, at der alene var lidt et begrænset tab, og at de kritisable forhold ikke havde karakter af misbrug af reglerne. Landsretten stadfæstede skifterettens kendelse og anførte bl.a., at der ikke var sikkert grundlag for at fastslå, at SKAT havde et større krav end det, som direktøren havde valgt at udligne.

Der kan ikke af retspraksis udledes en egentlig grænse for, hvor stort et tab skal være, førend der er tale om groft uforsvarlig forretningsførelse, idet der i alle tilfælde vil skulle foretages en konkret helhedsvurdering af sagens samlede omstændigheder.

Hvor tabet fremstår som mindre betydeligt, men hvor der hersker usikkerhed om tabets reelle størrelse, og hvor groft uforsvarlig forretningsførelse i øvrigt har ført til konkursen, vil der efter omstændighederne kunne pålægges konkurskarantæne, jf. hertil Østre Landsrets kendelse af 7. juni 2019 (gengivet i FM 2019.165 Ø). I sagen var der alene anmeldt simple krav for ca. 37.000 kr. Direktøren blev i skifteretten frifundet for konkurskarantæne, idet skifteretten bl.a. henviste til tabets størrelse. I landsretten blev direktøren derimod pålagt karantæne, idet landsretten bl.a. fandt, *at* der i flere perioder ikke var foretaget indberetning og afregning af moms, A-skat og AM-bidrag, *at* der var sket en væsentlig sammenblanding mellem selskabets økonomi og direktørens, idet selskabet havde anvendt direktørens private bankkonto, og *at* der som følge heraf var stiftet ulovlige anpartshaverlån af betydelig størrelse. Direktøren havde derfor udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, som gjorde den pågældende uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed, idet landsretten tillige anførte, at det: ”[...] ikke [kan] lægges til grund, at de groft uforsvarlige forhold blot har medført begrænsede tab for selskabets kreditorer. Det er i denne vurdering blandt andet indgået, at Skats krav efter oplysningerne om selskabets omsætning og lønudgifter sammenholdt med indberetningerne af moms, A-skat og AM-bidrag mv. må antages være væsentligt større end det allerede anmeldte krav på 37.136,73 kr.”

1.1.2 Tilsidesættelse af forpligtelser i henhold til skatte-, told- eller afgiftslovgivningen

Som nævnt ovenfor fremgår det af forarbejderne til konkurslovens § 157, stk. 1, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 11 og 28, at tilsidesættelse i væsentligt omfang af forpligtelser med hensyn til momsangivelse og momsafregning og indeholdelse og afregning af A-skat efter en konkret vurdering kan tale for, at der har været tale om groft uforsvarlig forretningsførelse. Det er dog ikke enhver overtrædelse af skatte- og afgiftslovgivningens regler, der fører til pålæg af konkurskarantæne, idet det kræves, at der foreligger kritisable omstændigheder, der har karakter af et misbrugslignende forhold eller forhold af grov karakter. Det fremgår i den forbindelse af, at det normalt ikke i sig selv bør føre til konkurskarantæne, hvor virksomheden alene har tilsidesat pligter til angivelse af moms eller A-skat i den sidste korte periode, før virksomhedens drift ophører, eller før virksomheden blev taget under rekonstruktions- eller konkursbehandling.

Det ses ofte i retspraksis vedrørende konkurskarantæne, at der er tale om betydelige overtrædelser af ledelsens forpligtelser i forhold til indberetning og afregning af moms, A-skat, AM-bidrag, told mv.

Som et eksempel på en overtrædelse af skatte- og afgiftslovgivningens regler, der har ført til konkurskarantæne, kan bl.a. Højesterets kendelse af 13. januar 2016 (gengivet i U 2016.1473

H) fremhæves, hvor selskabet udover at have anvendt sort arbejde bl.a. havde undladt at foretage indberetning og afregning af moms, A-skat og AM-bidrag, hvorved selskabet havde unddraget SKAT et beløb på knap 25,7 mio. kr.

Ved Sø- og Handelsrettens kendelse af 31. marts 2015 i sag B-0037-14 var der ligeledes tale om overtrædelser af skatte- og afgiftslovgivningens regler. I sagen havde direktøren afmeldt selskabet fra moms, A-skat og AM-bidrag godt to år før selskabet blev begæret tvangsopløst og senere taget under konkursbehandling. Direktøren havde på trods af afmeldelsen fra moms, A-skat og AM-bidrag udstedt fakturer på ca. 200.000 kr. og opkrævet moms heraf med lidt over 50.000 kr. i den efterfølgende periode (dvs. efter afmeldelsen), uden at der blev indberettet og afregnet moms over for SKAT. Endvidere blev det lagt til grund, at direktøren i samme periode (dvs. efter afmeldelsen) havde udbetalt løn til sig selv på lidt over 77.500 kr., uden at der blev indberettet eller afregnet A-skat heraf. Direktørens adfærd i selskabet blev bl.a. på baggrund heraf anset for at udgøre groft uforsvarlig forretningsførelse, og direktøren blev følgelig pålagt konkurskarantæne.

Ved vurderingen af, om en overtrædelse/tilsidesættelse af skatte- og afgiftslovgivningens regler må anses for groft uforsvarlig forretningsførelse, kan der være forskel på, om der er tale om manglende/urigtige indberetning af moms, A-skat mv. eller manglende afregning heraf, ligesom det kan have betydning, om tilsidesættelsen af indberetnings- og afregningspligten sker kort tid før virksomhedens ophør og konkurs. En manglende afregning i tiden op til virksomhedens konkurs kan således i højere grad kan bero på manglende likviditet (dvs. manglende evne) og ikke manglende vilje. I de tilfælde, hvor den manglende afregning ikke skyldes manglende vilje, men derimod evne, har dette oftere ført til frifindelse for konkurskarantæne, jf. hertil bl.a. FM 2021.53 Ø, som gennemgået under afsnit 1.1.1 ovenfor, hvor der bl.a. blev lagt vægt på, at selskabet ikke manglende vilje til at betale de løbende restancer til Gældsstyrelsen.

Som eksempel på et tilfælde, hvor der er blev lagt vægt på den manglende evne til at afregne A-skat mv., kan Højesterets kendelse af 22. august 2018 (gengivet i U 2018.3543 H) tillige fremhæves. I sagen blev det af Højesteret lagt til grund, at bestyrelsesmedlemmet, A, og direktøren, B, gennem næsten to år i et ikke ubetydeligt omfang havde forsømt deres pligt til at afregne moms, A-skat og AM-bidrag, og at SKAT som følge heraf havde lidt et tab på ca. 1,5 mio. kr. Da den manglende afregning af moms, A-skat og AM-bidrag ikke skyldtes manglende betalingsvilje, men derimod manglende likviditet, og idet selskabet havde været i løbende dialog med SKAT herom i forbindelse med SKATs inddrivelse af kravet, fandt Højesteret ikke, at den manglende afregning i sig selv kunne karakteriseres som groft uforsvarlig forretningsførelse. Det samme var tilfældet ved Østre Landsrets kendelse af 23. juni 2021 (gengivet

i FM 2019.178 Ø), hvor landsretten lagde til grund, at den manglende afregning af moms og skat hovedsageligt skyldtes likviditetsmæssige problemer og ikke manglende vilje, hvorefter der ikke var udvist groft uforsvarlig forretningsførelse. Det bemærkes, at den opgjorte gæld til SKAT bestod af efterangivelser på ca. 1,2 mio. kr., som var bestridt under sagen.

Desuden kan der peges på Vestre Landsrets kendelse af 26. maj 2020 (gengivet i U 2020.2735 V), hvor den delvis manglende afregning af moms og A-skat ikke kunne betegnes som misbrug af reglerne og dermed groft uforsvarlig forretningsførelse, idet der navnlig blev henset til, at den pågældende havde overholdt bogføringslovens regler, havde indberettet til SKAT og foretaget delvis afregning.

I de tilfælde, hvor indberetningspligten er overholdt, men hvor den manglende afregning og indbetaling reelt er affødt af, at selskabet har udnyttet det offentlige som selvbestaltet kreditfacilitet, vil der derimod i almindelighed være tale om groft uforsvarlig forretningsførelse, der kan føre til pålæg af konkurskarantæne.

I Vestre Landsrets kendelse af 3. februar 2017 (gengivet i U 2017.1591 V) var selskabet opstartet uden en kassekredit og havde i det væsentligste undladt at afregne moms og A-skat i hele selskabets godt 10 måneders levetid, men udbetalt løn til medarbejdere og ledelsen, hvilket havde medført en gæld til SKAT på ca. 1 mio. kr. Ledelsen blev bl.a. på den baggrund, herunder henset til at gælden var oparbejdet over en relativt kort periode, anset for at have udvist groft uforsvarlig forretningsførelse.

Ved Vestre Landsrets kendelse af 14. september 2018 (gengivet i U 2019.304 V) var der også tale om et tilfælde, hvor ledelsen i selskabet reelt havde anvendt den stadigt stigende gæld til det offentlige som kreditfacilitet. I sagen var selskabet blevet stiftet godt to år før konkursen, og selskabet havde efter godt et års drift tabt egenkapitalen, ligesom det ikke var lykkedes direktøren at opnå kreditfaciliteter eller lign. i et pengeinstitut. Skifteretten lagde til grund, at direktøren måtte have været bekendt med og accepteret, at virksomheden reelt havde finansieret sin drift ved at undlade at afregne navnlig skyldig moms. I landsretten blev der ligeledes lagt vægt på, at det måtte have stået klart for direktøren, at der ikke havde været et tilstrækkeligt kapitalberedskab i selskabet, ligesom den stadigt stigende gæld til SKAT på i alt ca. 1,5 mio. kr., som bestod af manglende afregning af moms, A-skat, AM-bidrag og told, og som var oparbejdet i årene før konkursen, havde været anvendt som kreditfacilitet. Direktørens adfærd i selskabet blev bl.a. på baggrund heraf anset som groft uforsvarlig forretningsførelse.

Ved vurderingen af, om en manglende opfyldelse af forpligtelserne efter skatte- og afgiftslovgivningens regler konstituerer groft uforsvarlig forretningsførelse, skal der ifølge forarbejder-

ne inddrages et særligt hensyn til iværksættere, jf. hertil Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 11.

Hensynet til iværksættere kan dog ikke føre til frifindelse for pålæg af konkurskarantæne, i det omfang der er tale om betydelige overtrædelser af reglerne om angivelse af moms, A-skat mv. En iværksætter, der havde drevet virksomhed ved streetfood, blev således ved Vestre Landsrets kendelse af 15. maj 2020 (gengivet i U 2020.2501 V) pålagt konkurskarantæne. I sagen var driften af selskabet ophørt godt fem måneder efter stiftelsen, og selskabet blev ca. et år og tre måneder efter stiftelsen taget under tvangsopløsning og senere konkursbehandling. Selskabet havde på intet tidspunkt indberettet og afregnet moms og A-skat, ligesom direktøren efter driftens ophør havde udtaget midler fra selskabet uden at have dokumenteret eller sandsynliggjort, at udbetalingerne var begrundet i selskabets forhold. Endvidere havde direktøren ikke udleveret bogføringsmaterialet til kurator i forbindelse med konkursbehandlingen, idet direktøren bl.a. anførte, at dette var bortkommet i forbindelse med, at udlejeren havde rømmet det lejemål, hvor selskabet havde været drevet fra. Skifteretten lagde til grund, at direktøren havde udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, idet der bl.a. blev henvist til, at den manglende indeholdelse og afregning af A-skat og moms havde medført, at SKAT havde et ikke ubetydeligt beløb til gode hos selskabet. Efter en samlet vurdering, herunder af hensyn til at selskabet alene havde været i gang i en begrænset periode, frifandt skifteretten dog direktøren for pålæg af konkurskarantæne. Landsretten tiltrådte skifterettens vurdering af, at der var udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, idet landsretten tillige anførte, at det bl.a. måtte lægges til grund, at der havde været en ikke ubetydelig drift i den korte periode, hvor virksomheden havde været i drift. Landsretten fandt imidlertid efter en samlet vurdering, at det var rimeligt at pålægge direktøren konkurskarantæne, idet landsretten henviste til, at det forhold, at selskabet alene har været i drift i en forholdsvis kort periode, ikke under de foreliggende omstændigheder kunne føre til andet resultat.

Da konkurskarantænereglerne retter sig mod en persons deltagelse i ledelsen af en virksomhed og ikke omfatter personlige forhold, der ikke angår ledelsen af virksomheden, vil oparbejdningen af en personlig skattegæld, jf. Højesterets kendelse af 11. april 2022 (gengivet i U 2022.2442 H), ikke skulle indgå i vurderingen af, om konkurskarantæne skal pålægges. Højesterets kendelse i U 2022.2442 H drejede sig om en person, A, der blev erklæret personlig konkurs. A havde forud for konkursen drevet en personlig ejet enkeltmandsvirksomhed og havde i det væsentlige løbende indberettet og afregnet A-skat, AM-bidrag og moms, foretaget bogføring og udarbejdet årsrapporter i virksomheden. Han hævdede i 2019, hvor virksomheden havde overskud på 700.000 kr., ca. 640.000 kr. til sig selv. Han skyldte herefter ca. 1,2 mio. kr. for manglende betaling af B-skat i perioden fra 2016 til 2019, da det overskud, der var blevet udbetalt til A gennem årene som følge af overskuddet i virksomheden, blev beskattet

hos A som B-skat. Kurator gjorde bl.a. gældende, at da A havde drevet sin virksomhed i form af en enkeltmandsvirksomhed, var der fuld identifikation mellem As personlige forhold og virksomheden, hvorfor betalingen af de personlige B-skatter, der var en konsekvens af virksomhedens positive driftsresultat og følgende udbetaling til enejereren A, var en forpligtelse der fulgte af driften af enkeltmandsvirksomheden. A blev frifundet for pålæg af konkurskarantæne i både skifteretten, landsretten og Højesteret. I kendelsen fra Højesteret blev det indledningsvist anført, at reglerne om konkurskarantæne også finder anvendelse i et tilfælde, hvor en person har drevet personlig ejet enkeltmandsvirksomhed og erklæres personligt konkurs. Højesteret fandt dog herefter under hensyn til oplysningerne i sagen, at: ”[...] *As manglende betaling af B-skat ikke kan henføres til hans ledelse af sin enkeltmandsvirksomhed – i modsætning til f.eks. manglende afregning af A-skat eller moms. Højesteret tiltræder herefter, at der hverken efter ordlyden af konkurslovens § 157 eller forarbejderne hertil er grundlag for at anse det forhold, at han har oparbejdet en betydelig personlig skattegæld, for en del af hans »forretningsførelse« i virksomheden, jf. konkurslovens § 157, stk. 1.*”

1.1.3 Tilsidesættelse af bogførings- og regnskabsmæssige pligter

Direktionen i et selskab har i medfør af selskabslovens § 118, stk. 1, pligt til at sikre, at kapital-selskabets bogføring sker under iagttagelse af lovgivningens regler herom, og at formueforvaltningen foregår på betryggende måde. Bestyrelsen og tilsynsrådet har, jf. selskabslovens § 115, nr. 2 og § 116, nr. 1, pligt til at påse, at bogføring og regnskabsaflæggelse foregår på en måde, der efter kapital-selskabets forhold er tilfredsstillende. De nærmere pligter som direktionen mv. har med hensyn til bogføring og regnskabsaflæggelse følger bl.a. af reglerne i bogføringsloven og årsregnskabsloven.

Tilsidesættelse af reglerne om bogføring og regnskabsaflæggelse er nævnt i forarbejderne, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 11 og 28, som forhold, der kan tale for, at der foreligger groft uforsvarlig forretningsførelse. Det fremgår heraf, at det vil kunne føre til konkurskarantæne, hvis virksomheden på grov måde har tilsidesat sine forpligtelser med hensyn til bogføring, eksempelvis ved gennem længere tid slet ikke at bogføre. Heri ligger også, at det normalt ikke i sig selv vil kunne begrunde konkurskarantæne, hvis virksomheden alene har tilsidesat pligter til f.eks. bogføring i den sidste korte tid før virksomhedens drift ophører, eller før virksomheden bliver taget under rekonstruktionsbehandling eller konkursbehandling.

Det ses ofte i retspraksis vedrørende konkurskarantæne, at der er tale om betydelige og grove tilsidesættelser af bogførings- og regnskabsmæssige pligter, herunder navnlig manglende eller stærkt mangelfuld bogføring og regnskabsaflæggelse over en vis periode.

Dette var bl.a. tilfældet i U 2016.1473 H (gennemgået i kapitel 3, afsnit 1, ovenfor), hvor Højesteret lagde til grund, at selskabet ikke på noget tidspunkt havde overholdt reglerne om bogføring og regnskabsaflæggelse, og U 2020.2501 V (gennemgået under afsnit 1.1.1 ovenfor), hvor bogføringsmaterialet var forsvundet. Der kan endvidere henses til Højesterets kendelser af 24. april 2019 i de såkaldte »afviklingskonstruktionssager« (gengivet i U 2019.2000 H, U 2019.2007 H og U 2019.2012 H), hvor der bl.a. blev lagt vægt på, at man i forbindelse med overtagelsen af selskaberne til afvikling ikke havde sikret sig selskabernes bogføringsmateriale, ligesom man ikke havde bogført efter overtagelsen. Der henvises til kapitel 3 og kapitel 5 for så vidt angår disse kendelser.

Ved Vestre Landsrets kendelse af 18. august 2017 (gengivet i U 2017.3518 V) blev en direktør pålagt konkurskarantæne. Det blev under sagen lagt til grund, at der ikke havde været forretningsmæssig aktivitet i selskabet i ca. tre år, før selskabet blev taget under konkursbehandling. Det var ubestridt, at der ikke var aflagt årsregnskab i årene op til konkursen, ligesom der heller ikke forefandtes regnskabsmateriale. Bl.a. på baggrund heraf fandt landsretten efter en samlet vurdering, at forretningsførelsen havde været groft uforsvarlig, herunder også i perioden mindre end et år før frisdagen, hvor der ikke havde været drift i selskabet, men hvor man havde undladt at rette op på de mangelfulde forhold.

Der kan videre henvises til Vestre Landsrets kendelse af 26. marts 2015 (gengivet i U 2015.2369 V), hvor det bl.a. blev tillagt vægt, at virksomheden i en årrække på fire år forud for konkursen ikke havde udarbejdet bogførings- og regnskabsmateriale, hvilket havde medført et ikke ubetydeligt tab for selskabets kreditorer. Endvidere havde det som følge af den manglende bogføring mv. ikke været muligt for kurator eller offentlige myndigheder at foretage kontrol af de økonomiske dispositioner, der havde fundet sted i virksomheden.

I Vestre Landsrets kendelse af 11. oktober 2016 (gengivet i U 2017.343 V), lagde landsretten bl.a. vægt på, at selskabets årsregnskab for 2013 ikke havde været retvisende, idet man havde købt selskabet for 1 kr., og ejendommene var forhandlet mellem uvildige parter for ca. 8,0 mio. kr., mens de i regnskabet var værdiansat til ca. 19 mio. kr., uden at der var oplysninger om renoveringer eller andet, der kunne begrunde værdiforøgelsen. Endvidere blev der lagt vægt på, at der i årene op til konkursen ikke var foretaget bogføring i selskabet, samt at det ikke havde været muligt for kurator at få udleveret det samlede bogføringsmateriale.

Ledelsen i et selskab, skal sikre, at kurator kommer i besiddelse af bogføringsmaterialet, og det vil derfor kunne tale for, at der foreligger groft uforsvarlig forretningsførelse, at ingen

eller kun mindre dele af bogføringsmaterialet udleveres, jf. hertil bl.a. U 2015.2369 V og 2017.343 V. Der henvises herom til afsnit 1.1.9 nedenfor.

Hvis bogføringen kun har manglet i en kortere periode umiddelbart forud for ophøret af driften i selskabet, vil dette efter omstændighederne kunne føre til frifindelse for pålæg af konkurskarantæne, jf. hertil bl.a. FM 2019.57 Ø, samt FM 2021.53 Ø (begge afgørelser er gengivet under afsnit 1.1.1 ovenfor).

Ved lov nr. 700 af 24. maj 2022 blev lov om bogføring, jf. lovbekendtgørelse nr. 648 af 15. juni 2006, ophævet og erstattet af en ny bogføringslov.

Den nye bogføringslovs bestemmelser om grundlæggende krav til bogføring trådte i kraft den 1. juli 2022, hvorimod en række af lovens bestemmelser i kapitel 4 og kapitel 5 vedrørende digital bogføring endnu ikke er trådt i kraft. Bestemmelserne om krav til digitale standard bogføringssystemer er dog sat i kraft pr. 1. februar 2023. Kravene til digital bogføring forventes sat i kraft fra 2024, se nedenfor.

For så vidt angår de grundlæggende krav til virksomheders bogføring viderefører den nye bogføringslov i vidt omfang bestemmelserne fra den gamle bogføringslov, herunder bl.a. kravene om betryggende opbevaring af regnskabsmateriale i 5 år fra udgangen af det regnskabsår, materialet vedrører, jf. den nye bogføringslovs § 12, stk. 1, idet loven dog indeholder en række præciseringer og skærper af de grundlæggende krav til virksomhedernes bogføring.

Der er bl.a. med den nye bogføringslovs § 4, nr. 2 og 5, sket en udvidelse af begrebet »regnskabsmateriale«, hvilket bl.a. har betydning for kravene til, hvad virksomheden har pligt til at opbevare efter lovens § 12, stk. 1.

Det følger således af bogføringslovens § 4, nr. 2, at beskrivelser af virksomhedens interne bogføringsprocedurer, jf. lovens § 6, skal anses som regnskabsmateriale. Efter den tidligere gældende bestemmelse i bogføringslovs § 3, nr. 2, var det alene eventuelle beskrivelser, herunder aftaler om elektronisk dataudveksling, der blev anset som regnskabsmateriale.

Herudover følger det af bogføringslovens § 4, nr. 5, at regnskabsmateriale ligeledes skal anses for at omfatte dokumentation for oplysninger i noterne og ledelsesberetningen i årsrapporten samt for skøn og vurderinger foretaget i forbindelse med udarbejdelse af virksomhedens årsrapport. Bestemmelsen indebærer, at den dokumentation, som virksomheden har udarbejdet til brug for oplysningerne givet i noterne og ledelsesberetningen, skal anses som regnskabs-

materiale. Bestemmelsen indeholder dog ikke et selvstændigt krav om, at der skal udarbejdes dokumentation, idet dette dog forudsætningsvist følger af den lovgivning, der regulerer udarbejdelsen af årsrapporter, jf. hertil Folketingstidende 2021-22, A, L 163 som fremsat, side 41. Det er ledelsens ansvar at vurdere, hvad der skal til for i tilstrækkeligt omfang at dokumentere oplysningerne i årsrapporten, jf. hertil Folketingstidende 2021-22, A, L 163 som fremsat, side 41 f.

Udover udvidelsen af begrebet »regnskabsmateriale« stiller den nye bogføringslovs § 6, krav om, at virksomheder, der er bogføringspligtige efter bogføringslovens § 1, stk. 1, og som har pligt til at aflægge årsrapport, eller hvis nettoomsætning overstiger 300.000 kr. i to på hinanden følgende regnskabsår, skal udarbejde en beskrivelse af: 1) virksomhedens procedurer for at sikre, at alle virksomhedens transaktioner løbende registreres, 2) virksomhedens procedurer for at sikre, at virksomhedens regnskabsmateriale opbevares på betryggende måde, og 3) hvilke medarbejderne, der er ansvarlige for procedurerne.

Reglen i den nye bogføringslovs § 6 erstatter den tidligere gældende bestemmelse i bogføringslovens § 14, stk. 1, og præciserer kravet til, hvilke bogføringsprocedurer virksomheder skal have interne retningslinjer for. Beskrivelsen af virksomhedens bogføringsprocedurer skal udarbejdes under hensyn til bogføringslovens § 5, stk. 2, dvs. under hensyn til virksomhedens kompleksitet, antallet af transaktioner og transaktionernes økonomiske omfang. I mindre virksomheder med en enkel forretningsmodel kan beskrivelsen af bogføringsprocedurerne ifølge forarbejderne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2022-21, A, L 163 som fremsat, side 45, nøjes med at være ganske kortfattet, hvorimod det i en større virksomhed med en kompleks forretningsmodel kan være mere omfattende.

Endelig stiller den nye bogføringslovs § 11, stk. 1, krav om, at virksomheder skal foretage de afstemninger, der er nødvendige for at sikre, at der foreligger et opdateret grundlag for lovpligtige indberetninger eller angivelser om moms, skatter, afgifter og års- og delårsrapporter. Efter lovens § 11, stk. 2, skal disse afstemninger foretages senest på datoen for udløbet af fristerne for de lovpligtige indberetninger og angivelser.

Bestemmelsen i bogføringslovens § 11 indeholder en skærpelse af kravene til virksomhedens afstemninger, idet bestemmelsen, i modsætning til den tidligere lovs § 7, stk. 3, indeholder et krav om minimumshyppigheden af nødvendige afstemninger. Bestemmelsen indebærer, at f.eks. en virksomhed, der har pligt til at lade sig momsregistrere efter momsloven, vil skulle foretage de nødvendige afstemningen inden udarbejdelsen af momsangivelsen, hvilket således senest vil skulle ske på datoen for udløbet af angivelsesfristen til Skatteforvaltningen, jf. hertil Folketingstidende 2021-22, A, L 163 som fremsat, side 48, for andre eksempler på afstemnin-

ger. Proceduren for, hvordan virksomheden sikrer, at der løbende foretages de nødvendige afstemninger vil bl.a. være omfattet af det oven for nævnte krav om interne bogføringsprocedurer i lovens § 6, nr. 1. Det fremgår af forarbejderne, jf. Folketingstidende 2021-22, A, L 163 som fremsat, side 11, at formålet med bestemmelsen bl.a. er at bidrage til rettidig, korrekt og ajourført bogføring, og derved bidrage til en højere grad af regelefterlevelse i forhold til korrekte og rettidige indberetninger med færre fejl, samtidig med at virksomheden selv opnår det bedst mulige økonomiske overblik.

Endelig indeholder den nye bogføringslovs kapitel 4 og kapitel 5 en række nye bestemmelser vedrørende digital bogføring, herunder om virksomheders pligt til at anvende digitale bogføringssystemer. Bestemmelserne om virksomheders pligt til digital bogføring er endnu ikke sat i kraft, men det er forudsat i forarbejderne, jf. Folketingstidende 2021-22, A, L 163 som fremsat, side 69, at bestemmelserne om digital bogføring sættes i kraft i etaper. Bestemmelserne forventes tidligst at træde i kraft den 1. januar 2024 for virksomheder omfattet af regnskabsklasse B, C og D, og tidligst den 1. januar 2026 for ikke undtagne mindre private virksomheder omfattet af regnskabsklasse A. Bestemmelserne i den nye bogføringslov om krav til digitale bogføringssystemer og krav til udbydere af sådanne systemer er sat i kraft pr. 1. februar 2023, dog med en overgangsperiode for bestående systemer til den 1. november 2023, jf. bekendtgørelse nr. 95 af 26. januar 2023 om ikrafttrædelse af bestemmelser i bogføringsloven.

Formålet med at indføre regler om anvendelsen af digitale bogføringssystemer er bl.a. *at gøre det enklere at drive virksomhed, at hjælpe virksomhederne med at reducere fejl i forbindelse med bogføring, at skabe større sikkerhed for, at regnskabsmaterialet opbevares i de krævede 5 år og at gøre det vanskeligere at skjule svindel og anden økonomisk kriminalitet, som påfører private og offentlige kreditorer betydelige tab*, jf. hertil Folketingstidende 2021-22, A, L 163 som fremsat, side 12.

Ved fastsættelsen af, hvilke virksomheder der skulle være omfattet af pligten til at anvende digitale bogføringssystemer, blev der bl.a. lagt vægt på, at der skulle tages hensyn til små virksomheder, som ikke er digitale, og som med en beskeden omsætning kan klare sig med en manuel bogføring, jf. hertil Folketingstidende 2021-22, A, L 163 som fremsat, side 13. Det fremgår i den forbindelse af de almindelige bemærkninger til lovforslaget, jf. Folketingstidende 2021-22, A, L 163 som fremsat, side 13, at virksomheder, som ikke er regnskabspligtige efter årsregnskabslovens, ikke bør være omfattet af kravene til digital bogføring, hvis virksomhedernes omsætning ikke overstiger 300.000 kr., som er grænsen for, hvornår en virksomhed efter bekendtgørelse nr. 1296 af 14. november 2018 om krav til det skattemæssige årsregnskab m.v. for mindre virksomheder (Mindstekravs bekendtgørelsen for mindre virksomheder) vil være pligtige til at aflægge et skattemæssigt årsregnskab. Begrundelsen for at

undtage virksomheder med en omsætning på under 300.000 kr. fra kravene om digital bogføring er bl.a. gengivet i Erhvervsministeriets høringsnotat af 6. april 2022 (Erhvervsudvalget 2021-22, L 163, bilag 2), side 34, hvoraf følgende fremgår: ”Særligt blandt de mindste virksomheder, er der dog en større andel som ikke bruger digital bogføring, og hvor et krav herom vil være uforholdsmæssigt. Det er baggrunden for den foreslåede undtagelse af sådanne virksomheder, hvis deres omsætning i de seneste to år ikke har overstreget 300.000 kr. Beløbet er fastsat, så den svarer til grænsen for pligten til at indberette et skattemæssigt årsregnskab og understøtter derfor skatteforvaltningens kontrol hermed.” Det er dog forudsat i forarbejderne til den nye bogføringslov, jf. Folketingstidende 2021-22, A, L 163 som fremsat, side 13, at når der efter nogle år er indvundet erfaringer med brug af digitale bogføringssystemer, herunder i små virksomheder, kan det på baggrund af en nærmere undersøgelse af erfaringer og efter inddragelse af Skatteforvaltningen og erhvervsorganisationerne overvejes, om der er grundlag for at justere omsætningsgrænsen på 300.000 kr.

Det fremgår følgelig af bogføringslovens § 16, stk. 1, at virksomheder, der er bogføringspligtige efter lovens § 1, stk. 1, og som efter årsregnskabslovens § 3, stk. 1, har pligt til at aflægge årsrapport, eller hvor nettoomsætningen i 2 på hinanden følgende indkomstår overstiger 300.000, skal anvende et digitalt bogføringssystem til at registrere virksomhedens transaktioner efter lovens § 7, stk. 1, og til at opbevare registreringer og bilag, der dokumenterer registreringerne efter lovens § 9. Bogføringssystemet skal opfylde kravene efter § 15, stk. 1, i lov om bogføring, samt nærmere regler fastsat efter § 15, stk. 2, jf. bekendtgørelse nr. 97 af 26. januar 2023 om krav til digitale standard bogføringssystemer.

Begrebet »nettoomsætning« skal, jf. Folketingstidende 2021-22, A, L 163 som fremsat, side 54, jf. side 45, forstås i overensstemmelse med definitionen i Bilag 1, afsnit C, nr. 13 i årsregnskabsloven, dvs. som salgsværdien af produkter og tjenesteydelser mv. med fradrag af prisnedslag, merværdiafgift og anden skat, der er direkte forbundet med salgsbeløbet.

Bestemmelsen omfatter ikke virksomheder omfattet af bogføringslovens § 1, stk. 2, da bogføringspligten efter denne bestemmelse skyldes særlige forhold – f.eks. modtagelse af tilskud – og ikke generel erhvervsvirksomhed, jf. hertil Folketingstidende 2021-22, A, L 163 som fremsat, side 54.

Bestemmelsen indebærer, at bl.a. en idrætsforening, der tjener penge ved erhvervsdrift – f.eks. kiosksalg og udlejning af lokaler – og som derfor er omfattet af bogføringslovens, jf. lovens § 1, stk. 1, vil være omfattet af bogføringslovens § 16, hvis foreningens nettoomsætning fra erhvervsdriften i 2 på hinanden følgende år overstiger 300.000 kr.

Efter bogføringslovens § 16, stk. 2, kan virksomhederne vælge mellem enten at anvende et digitalt bogføringssystem, der er registreret ved Erhvervsstyrelsen efter bogføringslovens § 20, eller at anvende et system, der ikke er registreret ved Erhvervsstyrelsen efter bogføringslovens § 20, men som opfylder kravene i bogføringslovens § 15 og regler udstedt i medfør heraf.

Hvis virksomheden vælger at anvende et af de systemer, som registreret ved Erhvervsstyrelsen efter bogføringslovens § 20, vil det være udbyderen af bogføringssystemet, der er ansvarlig for, at det digitale bogføringssystem opfylder kravene i bogføringslovens § 15 og regler udstedt i medfør heraf, jf. hertil bogføringslovens § 19, stk. 1.

Hvis virksomheden derimod vælger at anvende et digitalt bogføringssystem, der ikke er registreret ved Erhvervsstyrelsen efter bogføringslovens § 20, vil det være virksomheden, der er ansvarlig for, at bogføringssystemet opfylder kravene i bogføringslovens § 15 og regler udstedt i medfør heraf, jf. hertil Folketingstidende 2021-22, A, L 163 som fremsat, side 54 f. Det følger i den sammenhæng af bogføringslovens § 15, stk. 1, at et digitalt bogføringssystem skal: 1) understøtte en løbende registrering af virksomhedens transaktioner med angivelse af bilag for hver registrering og en betryggende opbevaring af registreringer og bilag, 2) opfylde anerkendte standarder for it-sikkerhed, herunder for bruger- og adgangsstyring, og sikre automatisk sikkerhedskopiering af registreringer og bilag, og 3) understøtte automatisering af administrative processer, herunder automatisk fremsendelse og modtagelse af e-fakturaer samt mulighed for kontering i overensstemmelse med en offentlig standardkontoplan i registrerede bogføringssystemer.

Efter bogføringslovens § 15, stk. 2, kan Erhvervsstyrelsen efter høring af told- og skatteforvaltningen fastsætte nærmere regler om kravene til digitale bogføringssystemer, herunder særlige regler for nærmere angivne bogføringssystemer, virksomheder og brancher. Det er forudsat i forarbejderne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2021-22, A, L 163 som fremsat, side 53, at bestemmelsen bl.a. skal anvendes til at fastsættes krav til automatisk sikkerhedskopiering, hvis registreringer og bilag alene opbevares hos en tredjepart i form af en fuldstændig sikkerhedskopi. Der er ved bekendtgørelse nr. 97 af 26. januar 2023 fastsat nærmere krav til digitale standard bogføringssystemer. Der forventes fastsat krav til andre digitale bogføringssystemer, som ikke er registrerede, i løbet af 2023.

En udbyder af et digitalt bogføringssystem har i medfør af bogføringslovens § 19, stk. 2, pligt til at stille virksomhedens registreringer og bilag efter § 16, stk. 1, nr. 2, til rådighed for myndigheder og en likvidator, kurator eller rekonstruktør, der er trådt i ledelsens sted.

Efter bogføringslovens § 33, stk. 1, straffes med bøde, medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning, den, der: 1) overtræder bestemmelserne i bogføringslovens § 7, stk. 1 (krav om løbende registreringer), § 8 (sikring af transaktionssporet), § 9 (dokumentation af registreringer ved bilag), § 12, stk. 1 samt §§ 13 og 14 (krav til betryggende opbevaring af regnskabsmateriale), 2) overtræder bestemmelserne i § 16, stk. 1-2 og § 17 (om virksomhedernes pligter i forhold til digital bogføring), 3) overtræder bestemmelserne i § 19 og § 20, stk. 2 (om krav til udbydere af digitale bogføringssystemer) og 4) undlader at efterkomme Erhvervsstyrelsens påbud efter § 26, stk. 1, nr. 2 og 2.

Ved fastsættelsen af størrelsen af bøder skal der, jf. bogføringslovens § 33, stk. 2, 1. pkt., tages hensyn til virksomhedens omsætning, overtrædelsens grovhed og varighed, og om der er tale om gentagne overtrædelser. Ved særlig omfattende overtrædelser af § 7, stk. 1, §§ 8 og 9, § 12, stk. 1, §§ 13 og 14, § 16, stk. 1 og 2, og § 17, skal der, jf. bogføringslovens § 33, stk. 2, 2. pkt., idømmes en skærpet bøde.

Det er forudsat i forarbejderne til bestemmelsen i bogføringslovens § 33, stk. 2, at domstolene ved udmålingen af bøder generelt tager udgangspunkt i de i lovforslaget angivne normalbødeintervaller, jf. herom Folketingstidende 2021-22, A, L 163 som fremsat, side 67 f., hvor følgende skema fremgår:

	Virksomheder med en nettoomsætning på under 10 mio. kr.	Virksomheder med en nettoomsætning mellem 10-100 mio. kr.	Virksomheder med en nettoomsætning over 100 mio. kr.
Mindre omfattende overtrædelser	10.000-25.000 kr.	25.000-100.000 kr.	100.000-250.000 kr.
Mere omfattende overtrædelser	25.000-100.000 kr.	100.000-250.000 kr.	250.000-1.000.000 kr.
Særligt omfattende overtrædelser (skærpet bøde)	100.000-250.000 kr.	250.000-1.000.000 kr.	1.000.000-1.500.000 kr.

Ved »mindre omfattende overtrædelser« forstår, jf. Folketingstidende 2021-22, A, L 163 som fremsat, side 68, det forhold, at en virksomhed delvis har opfyldt den grundlæggende bogføringspligt, men hvor der i et ikke uvæsentligt omfang konstateres mangler ved virksomhedens bogføring, som kan medføre usikkerhed om visse posteringer i virksomhedens regnskab og moms- eller skatteangivelser. Dette vil f.eks. være tilfældet, hvor virksomheden ikke konsekvent har registreret de registreringspligtige transaktioner efter lovens § 7, stk. 1, herunder ikke konsekvent har dokumenteret transaktionerne som anført i lovens § 9, eller hvor virksomheden ikke fuldstændig har overholdt pligten til betryggende opbevaring af virksomhedens regnskabsmateriale efter lovens § 12, stk. 1, og § 13, idet kun ufuldstændigt regnskabsmateriale er opbevaret.

Ved »mere omfattende overtrædelser« forstås, jf. Folketingstidende 2021-22, A, L 163 som fremsat, side 68, at virksomhedens bogføring og det opbevarede regnskabsmateriale er så utilstrækkeligt, at det ikke er muligt at opstille et regnskab, som kan revideres, uden at revisor i sin påtegning må henvise til, at revisionen ikke har kunnet gennemføres som følge af manglende bogføring, eller at det ikke er muligt for myndighederne at konstatere, om virksomheden f.eks. har afgivet sit moms- eller afgiftstilsvar korrekt. Dette vil f.eks. være tilfældet, hvis virksomheden for længere perioder eller for bestemte typer af transaktioner ikke har registreret virksomhedens transaktioner i overensstemmelse med lovens § 7, stk. 1, hvilket f.eks. vil være tilfældet, hvis en virksomhed med mange daglige transaktioner ikke har registreret disse for den seneste måned, eller at en virksomhed ikke har registreret salgsfakturaer. Der kan også foreligge en mere omfattende overtrædelse, hvor virksomheden ikke har opbevaret en større del af regnskabet i overensstemmelse med lovens § 12, stk. 1, og § 13, samt i de tilfælde, hvor virksomheden har registreret transaktioner i et digitalt bogføringssystem, men har undladt at opbevare registreringer og bilag i et digitalt bogføringssystem, jf. § 16, stk. 1.

Ved »særligt omfattende overtrædelser« forstås, jf. Folketingstidende 2021-22, A, L 163 som fremsat, side 68, det forhold, at alle eller hovedparten af virksomhedens transaktioner ikke er registreret i overensstemmelse med lovens § 7, stk. 1, eller at transaktioner af særlig økonomisk betydning ikke er registreret og dokumenteret efter lovens § 9. Endvidere forstås herved det forhold, at virksomheden i strid med lovens § 12, stk. 1, og § 13 ikke har opbevaret størstedelen af regnskabsmaterialet betryggende, eller har overtrådt pligten til efter lovens § 16, stk. 1, til både at registrere og opbevare registreringer og bilag i et digitalt bogføringssystem, og der i øvrigt er væsentlige mangler i eventuel manuel bogføring.

Enkeltstående og lejlighedsvis overtrædelser vil, jf. Folketingstidende 2021-22, A, L 163 som fremsat, side 68, efter omstændighederne vil kunne udgøre mere eller særligt omfattende overtrædelser alt efter deres væsentlighed. Dette gælder navnlig, hvis en overtrædelse har væsentlig eller afgørende økonomisk betydning. F.eks. vil manglende registrering eller opbevaring af regnskabsmateriale vedrørende en kontrakt, der udgør en stor del af virksomhedens omsætning være en mere omfattende overtrædelse, og er der tale om manglende registrering af regnskabsmateriale, som samlet udgør hovedparten af virksomhedens omsætning, vil der være tale om en særligt omfattende overtrædelse.

Ved lovforslag nr. L 163 af 6. april 2022 blev der ligeledes foreslået en række ændringer af årsregnskabsloven, som bl.a. har til formål at indføre et krav om brug af revisor for flere virksomheder i udvalgte risikobrancher med en omsætning på mellem 5-8 mio. kr. Denne del af lovforslaget blev senere udskilt i et særskilt lovforslag (lovforslag nr. L 163 B), som blev til

lov nr. 695 af 24. maj 2022 om ændring af årsregnskabsloven. Loven trådte i kraft den 1. juli 2022.

Efter den nye bestemmelse i årsregnskabslovens § 135, stk. 5, skal en virksomhed, der er omfattet af regnskabsklasse B, og som tilhører en klassificeret risikobranche, jf. årsregnskabslovens § 135, stk. 8, lade sit årsregnskab forsyne med en erklæring fra en uafhængig revisor om assistance med opstilling af årsregnskabet eller med en revisorerklæring med sikkerhed, hvis virksomheden i 2 på hinanden følgende regnskabsår på balancetidspunktet overskrider en nettoomsætning på 5 mio. kr.

Hensynet bag bestemmelsen er at sikre, at virksomheder, der virker i brancher, hvor risikoen for fejl i skatte- og momsangivelser er størst, vil kunne få styr på basale bogføringsrutiner, jf. Folketingstidende 2021-22, A, L 163 som fremsat, side 23.

Bestemmelsen indebærer, at en sådan virksomhed, der tilhører en klassificeret risikobranche, har pligt til som minimum at lade sit årsregnskab forsyne med en »assistanceerklæring« fra en uafhængig revisor, dvs. en erklæring om, at revisor har hjulpet ledelsen med at opstille årsregnskabet. En sådan erklæring giver ingen sikkerhed for, at informationerne i årsregnskabet er retvisende, men giver udelukkende sikkerhed for, at årsregnskabet er opstillet i overensstemmelse med årsregnskabslovens krav. Bestemmelsen er dog ikke til hinder for, at virksomheden lader den uafhængige revisor foretage en gennemgang af regnskabet (»review«), hvor revisor udtrykker en konklusion om regnskabet som helhed med begrænset sikkerhed, jf. Folketingstidende 2021-22, A, L 163 som fremsat, side 72.

Efter årsregnskabslovens § 135, stk. 8, fastsætter erhvervsministeren efter forhandling med skatteministeren regler om, hvilke brancher der klassificeres som risikobrancher, jf. stk. 5, herunder længden af den periode, for hvilken en klassifikation er gældende.

Det er forudsat i forarbejdende til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2021-22, A, L 163 som fremsat, side 73, at valget af risikobrancher vil skulle ske på baggrund af et objektivt, begrundet og veldokumenteret grundlag, og at skatteforvaltningen løbende indsamler viden om virksomheders regelefterlevelse gennem f.eks. complianceundersøgelser, som bl.a. viser, hvilke fejltyper, virksomheden begår, og inden for hvilke brancher, der forekommer flest fejl. Brancherne identificeres via den officielle branchekode, *Dansk Branchekode*, som er en 6-cifret branchenomenklatur baseret på EUs nomenklatur. Den gældende branchekode er DB07 (Dansk Branchekode fra 2007).

Bemyndigelsesbestemmelsen i årsregnskabslovens § 135, stk. 8, er anvendt til at udstede bekendtgørelse nr. 32 af 12. januar 2023 om fastsættelse af klassificerede risikobrancher efter årsregnskabsloven (herefter blot risikobranchebekendtgørelsen).

Efter risikobranchebekendtgørelsens § 1 er følgende brancher klassificeret som risikobrancher: 1) Vejgodstransport, branchekode 494100, 2) Flytteforretninger branchekode 494200, 3) Restauranter branchekode 561010, 4) Pizzeriaer, grillbarer, isbarer mv. branchekode 561020, 5) Event catering branchekode 562100, 6) Anden restaurationsvirksomhed branchekode 562900, 7) Caféter, værtshuse, diskoteker mv. branchekode 563000, 8) Databehandling, webhosting og lignende serviceydelser branchekode 631100, 9) Webportaler branchekode 631200, 10) Engroshandel med personbiler, varebiler og minibusser branchekode 451110, og 11) Detailhandel med personbiler, varebiler og minibusser branchekode 451120.

Listen over risikobrancher revideres, jf. risikobranchebekendtgørelsens § 2, hvert 2. år.

1.1.4 Tilsidesættelse af anden lovgivning mv.

Som nævnt ovenfor, fremgår det af forarbejderne til bestemmelsen i konkurslovens § 157, stk. 1, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 10 og 12, at det som udgangspunkt ikke har betydning for spørgsmålet om konkurskarantæne, om virksomheden i øvrigt overholder lovgivningen, f.eks. markedsføringsloven, konkurrenceloven, arbejdsmiljøloven, miljøbeskyttelsesloven, naturbeskyttelsesloven, eller dyreværnsloven. Dog følger det videre, at mere systematiske og omfattende overtrædelser af lovgivningen som indebærer en nærliggende risiko for, at virksomheden pådrager sig store økonomiske forpligtelser (set i forhold til virksomhedens kapitalgrundlag), vil kunne indgå i vurderingen af spørgsmålet af konkurskarantæne.

Ved Østre Landsrets kendelse af 2. oktober 2015 (gengivet delvist i FM 2016.59 Ø) var to ledelsesmedlemmer blevet idømt konkurskarantæne ved skifteretten med henvisning til, at de pågældende ikke havde samarbejdet loyalt med kurator, og at selskabet ved kendelse fra Den Fælles Faglige Voldgiftsret var blevet pålagt at betale omkring 18,8 mio. kr. til en fagforening på grund af grov og bevidst tilsidesættelse af en overenskomst, hvilket havde medført et betydeligt krav mod selskabet. Af kendelsen fra Den Fælles Faglige Voldgiftsret kendelse af 13. marts 2014 (gengivet i FV2013.0203) fremgår, at sagen mod selskabet angik spørgsmål om omfanget af polske arbejderes faktiske arbejdstid, deres aflønning under ansættelsen, samt i hvilket omfang arbejderne havde været ansat af virksomhedens underentreprenør. Voldgiftsretten fandt, at der var tale om en grov og bevidst tilsidesættelse af overenskomsten, der navnlig havde bestået af, at de polske medarbejdere over en længere årrække var blevet aflønnet

med en fast timeløn på mellem 60-85 kr., hvilket var under den ved overenskomst fastsatte timeløn, ligesom der ikke var sket betaling for overtid, feriepenge og pension. Et flertal i landsretten frifandt dog de to ledelsesmedlemmer for pålæg af konkurskarantæne, idet flertallet ikke fandt, herunder på baggrund af kendelsen fra Den Fælles Faglige Voldgiftsret, at der forelå forhold, som kunne udgøre groft uforsvarlig forretningsførelse i konkurslovens § 157's forstand.

Østre Landsrets kendelse af 13. november 2017 i sag B-2093-17 (gengivet delvist i FM 2017.268 Ø) drejede sig om direktøren af en virksomhed, hvis forretningsførelse bestod i at købe fisk direkte fra kuttere og sælge disse videre primært til engros. Det fremgår bl.a. af sagen, at Fødevarestyrelsen ved to kontrolbesøg med to måneders mellemrum havde konstateret, at virksomheden manglede engros-autorisation til at kunne sælge fisk til forhandlere, der lå mere end 50 km væk. Under det sidste af disse to kontrolbesøg havde selskabet oplyst, at man arbejdede på at løse forholdet, idet engros-autorisationen dog endnu ikke var søgt, da man fortsat var ved at afklare lagerforhold. Selskabet havde således reelt arbejdet uden autorisation i en periode. Direktøren oplyste under sagen, at baggrunden for selskabets konkurs dels var et større tab på en debitor, dels en varslet bøde fra Fødevarestyrelsens rejsehold, som selskabet dog ikke nåede at modtage, førend selskabet lukkede ned. Skifteretten fandt, at direktøren efter det første besøg og i særdeleshed efter det andet besøg havde tilsidesat sine ledelsesbeføjelser ved ikke at påse, at selskabets fremtidige indtægtsgrundlag var sikret, og at direktøren således havde handlet uforsvarligt. Til trods for direktørens tilsidesættelse af sine ledelsesbeføjelser og udsigten til bøden fra Fødevarestyrelsen, havde direktørens adfærd og forretningsførelse dog ikke været så grov, at det kunne føre til konkurskarantæne. Skifteretten frifandt derfor direktøren, hvilket senere blev stadfæstet af landsretten i henhold til de af skifteretten anførte grunde.

En overtrædelse eller tilsidesættelse af en indgået aftale kan ligeledes indgå i vurderingen af, om der bør pålægges konkurskarantæne, idet tabets størrelse i sådanne tilfælde, må antages at have en ikke uvæsentlig betydning for vurderingen.

Ved Sø- og Handelsrettens kendelse af 17. september 2021 i sagerne BS-38364/2020-SHR, BS-38366/2020-SHR og BS-38367/2020-SHR blev tre ledelsesmedlemmer pålagt konkurskarantæne bl.a. under henvisning til en tilsidesættelse af en tavshedspligt, der havde ført til, at selskabet var blevet pålagt en konventionalbod. I sagen havde det konkursramte selskab indgået en aftale om tavshedspligt med et andet selskab vedrørende en verserende voldgiftssag. Direktøren havde handlet i strid med tavshedspligten og udtalt sig offentligt, hvorefter selskabet blev pålagt en konventionalbod på 5 mio. kr. Sø- og Handelsretten fandt, at den pågældende direktør ved at have brudt tavshedspligten, herunder af hensyn til adfærdens systemati-

ske karakter og tabets størrelse, havde udvist groft uforsvarlig forretningsførelse. I forhold til de to resterende ledelsesmedlemmer fandt Sø- og Handelsretten, at da formålet med brud på tavshedspligten var at sikre et fremtidigt salg af anparter i provenuet i henhold til en earn-out-aftale, måtte de pågældende anses for at have medvirket i en sådan grad til bruddet på tavshedspligten, at de ligeledes måtte antages at have udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, som gjorde de pågældende uegnede til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed.

1.1.5 Selskaber tømt for midler

Det ses i retspraksis, hvor der pålægges konkurskarantæne, at ledelsesmedlemmets dispositioner inden konkursen har medvirket til, at det nu konkursramte selskab er blevet tømt for midler. Dette kan f.eks. ske ved, at midlerne på selskabets konti er blevet hævet, at fysiske aktiver er blevet fjernet, eller ved at selskabets aktiver kort før konkursen er blevet overdraget til en betydelig underpris.

Det fremgår i den forbindelse direkte af forarbejderne til konkurskarantæne reglerne, jf. Folketingsstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat side 28, at det bl.a. i almindelighed skal anses for groft uforsvarlig forretningsførelse, når der sker salg af virksomhedens aktiver til underpris, eller uden at der sker en reel betaling af købesummen, på et tidspunkt hvor den pågældende måtte indse, at virksomheden var eller ved salget blev insolvent.

I U 2016.1473 H (gennemgået i kapitel 3, afsnit 1, ovenfor) blev det af Højesteret bl.a. tillagt vægt, at alle selskabets indtægter og afgiftsopkrævninger løbende blev overført til en begrænset kreds af personer og selskaber uden dokumentation for berettigelsen af disse overførsler, hvorved selskabet systematisk blev tømt for værdier.

I U 2018.1435 H (tillige nævnt i kapitel 3, afsnit 1, ovenfor) lagde Højesteret også ved vurderingen af, om en udvist adfærd var groft uforsvarlig, bl.a. vægt på, at to selskaber ved direktørens handlinger og dispositioner reelt var blevet tømt for midler. Tømningen af selskaberne var sket ved, at direktøren, A, solgte selskab Ys anparter i et andet selskab Z. Salgssummen på lidt over 2,5 mio. kr., som bestod af udbyttebetalinger, indbetalte A til sin egen konto. Efterfølgende overførte A en del af salgssummen svarende til lidt over 1,8 mio. kr. til selskab X, som A var direktør i. Den resterende del af salgssummen på ca. 656.000 kr. blev afsat som løn til A. Der opstod derved et tilgodehavende for selskab Y hos selskab X på ca. 2,5 mio. kr. A fortsatte i årene frem til konkursen driften af selskab X og udbetalte løn til sig selv, ligesom han gennem selskabet finansierede en række delvist private udgifter, selv om selskabet i flere år havde haft underskud og negativ egenkapital, og at indtægterne i selskabet alene havde været beskedne. Da selskab Z anlagde sag mod selskab Y med påstand om, at Y skulle betale

ca. 300.000 kr. svarende til den udbytteskat, som ved en fejl ikke var blevet tilbageholdt, da Y solgte sine anparter i Z, oprettede A et nyt selskab Q og begyndte at kanalisere de opgaver, som tidligere var blevet udført via X, over i det nye selskab Q. Endvidere var der i X gennem en årrække og helt frem til konkursen ydet ulovlige ledelseslån til A, som i visse tilfælde var forsøgt maskeret som løn. X var hermed ved As dispositioner reelt tømt for midler og blev ude af stand til at betale sin gæld på 2,5 mio. kr. til Y, der ikke kunne betale sin gæld til virksomhed Z. As forretningsførelse blev på baggrund heraf anset for groft uforsvarlig, og A blev pålagt konkurskarantæne.

Ved Vestre Landsrets kendelse af 23. april 2015 (gengivet i U 2015.2700 V) blev det ved vurderingen af, om der var udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, bl.a. tillagt vægt, at selskabets bankkonto var blevet tømt dagen før konkursdekretet, samt at to – ifølge direktøren – ubehæftede biler ikke kunne lokaliseres. Dette blev anset for groft uforsvarlig forretningsførelse, og direktøren blev følgelig pålagt konkurskarantæne. Det samme var tilfældet ved Sø- og Handelsrettens kendelse af 27. april 2017 i sag B-39-16, hvor der navnlig blev lagt vægt på, at der var foretaget 8 overførsler fra selskabets bankkonti til direktøren og andre selskaber, hvor direktøren også sad i ledelsen, hvorved selskabets bankkonti på dekretdagen næsten var tømt for midler. Der blev i den forbindelse lagt særlig vægt på, at to af overførslerne på henholdsvis 54.500 € og 22.000 € (svarende til sammenlagt godt 5,5 mio. kr.) var blevet foretaget, efter direktøren var blevet bekendt med konkursbegæringen.

Sø- og Handelsrettens kendelse af 8. juli 2016 i sag B-150-15 angik et selskab X, der var blevet stiftet af to moderselskaber. Ved vurderingen af, om direktøren i selskab X skulle pålægges konkurskarantæne, blev der bl.a. lagt vægt på, at man ca. 8 måneder forud for konkursen havde overdraget aktiviteterne i X til et andet selskab for 6,4 mio. kr., hvoraf ca. 5,6 mio. kr. blev indsat på Xs bankkonto. Kort tid herefter blev der overført 2,5 mio. kr. fra Xs bankkonto til hver af de to moderselskaber, ligesom der blev overført ca. 416.000 kr. til en uoplyst konthaver. Xs bankkonto gik herefter i 0. Dette blev anset for groft uforsvarligt, idet selskabet var blevet tømt for midler på et tidspunkt, hvor SKAT havde et ikke ubetydeligt krav på godt 670.000 kr. mod selskabet.

Der kan endvidere henvises til Vestre landsrets kendelse af 18. august 2017 (gengivet i U 2017.3518 V). I sagen blev det lagt til grund, at selskabets drift var ophørt godt tre år før selskabet blev taget under konkursbehandling. Uanset dette havde selskabets direktør i disse tre år foretaget et betydeligt antal hævninger på selskabets konto, uden at direktøren havde fremlagt dokumentation for berettigelsen heraf. Landsretten lagde herefter til grund, at der havde været tale om private hævninger, hvorved direktøren systematisk havde tømt selskabet for midler.

Ved Vestre Landsrets kendelse af 12. februar 2021 (gengivet i U 2021.1496 V) måtte selskabet ligeledes anses for at være blevet tømt for midler før konkursen. I sagen havde direktøren, A, kort tid før selskabets konkurs oprettet et nyt selskab, som havde købt varelageret i det nu konkursramte selskab til underpris. Købesummen for varelageret var blevet indbetalt på det nu konkursramte selskabs kassekredit, som A hæftede for som selvskyldnerkautionist, således at selskabet på konkurstidspunktet ikke havde gæld til banken. A havde herved begunstiget sig selv som kreditor på de øvrige kreditørers bekostning. Endvidere havde A kort før konkursen overdraget anpartskapitalen i det nu konkursramte selskab til et andet selskab til 0 kr., hvor der var blevet indsat en stråmandsdirektør. Det fremgik af overdragelsesaftalen, at købet var betinget af, at A som sælger betalte 50.000 kr. + moms til et tredje selskab, hvorfor der reelt var tale om, at anparterne i selskabet var blevet overført som led i en »afviklingskonstruktion« med henblik på, at A skulle frigøres fra sit ledelsesansvar. Bl.a. på baggrund heraf blev A pålagt konkurskarantæne.

I Vestre Landsrets kendelse af 5. maj 2021 (gengivet i U 2021.2849 V) var der ligeledes tale om en »afviklingskonstruktion«. Sagen drejede sig om en direktør, der på et tidspunkt, hvor selskabet var nødlidende og insolvent i stedet for at afvikle selskabet korrekt, overdrogede selskabet til et udenlandsk selskab med begrænset ansvar, hvis forretningsmodel bestod i at overtage nødlidende selskaber med henblik på nedlukning. Direktøren blev frifundet for konkurskarantæne i skifteretten, idet skifteretten ikke fandt grundlag for at tilsidesætte direktørens forklaring om, at direktøren ikke kendte til det udenlandske selskabs forretningsmodel, og at det ikke var usædvanligt at betale 25.000 kr. for at komme af med et selskab. Landsretten tilsidesatte dog direktørens forklaring som utroværdig bl.a. under hensyntagen til direktørens uddannelse og det forhold, at han havde været involveret i mange selskaber, der var gået konkurs, og direktøren måtte derfor på baggrund af overdragelsen af selskabet anses for at have udøvet groft uforsvarlig forretningsførelse.

1.1.6 Ulovlige ledelselån mv.

Efter selskabslovens § 210, stk. 1, kan et kapitalselskab direkte eller indirekte stille midler til rådighed, yde lån eller stille sikkerhed for kapitalejere eller ledelsen i selskabet, hvis betingelserne i lovens § 210, stk. 2, er opfyldt. For at et ledelselån er lovligt, kræves det, jf. selskabslovens § 210, stk. 2, *at* den økonomiske bistand kan rummes inden for selskabets frie reserver og ydes på sædvanlige markedsvilkår, *at* beslutningen om at yde økonomisk bistand er truffet enten af generalforsamlingen eller af selskabets centrale ledelsesorgan efter bemyndigelse fra generalforsamlingen, samt *at* beslutningen om at yde økonomisk bistand først er truffet efter aflæggelsen af selskabets første årsrapport. Udgangspunktet er således, at der alene kan ydes

ledelsesslån, såfremt betingelserne i selskabslovens § 210, stk. 2, er opfyldt. Der findes en række undtagelser hertil, idet der henvises til selskabslovens regler herom.

Uanset, at det klare udgangspunkt er, at selskabets ledelse ikke må yde ledelsesslån i strid med selskabslovens regler eller i øvrigt sammenblande ledelsens egen eller ledelsens nærmestes økonomi med selskabets økonomi, ses dette ofte i sager om konkurskarantæne.

I U 2018.1435 H (tillige nævnt i afsnit 1.1.5 ovenfor) lagde Højesteret til grund, at der i strid med anpartsselskabslovens § 48 (nu selskabslovens § 210) var ydet et lån på ca. 300.000 kr. til direktøren, idet direktøren ikke havde godtgjort, at der reelt var tale om udbetalt løn. Højesteret tillagde derfor dette »en vis vægt« ved den konkrete vurdering af, om den af direktøren udviste forretningsførelse var groft uforsvarlig. Da direktøren i øvrigt gennem sine dispositioner, herunder de ulovlige ledelsesslån, reelt havde tømt selskabet for midler, blev direktøren pålagt konkurskarantæne.

Ved Østre Landsrets kendelse af 20. januar 2016 (gengivet i U 2016.1776 Ø) blev en direktør pålagt konkurskarantæne, idet der bl.a. blev lagt vægt på, at der var ydet et ulovligt ledelsesslån på lidt mere end 800.000 kr. Det indgik ligeledes i sagen, at selskabet i årenes løb havde udarbejdet ufuldstændige momsangivelser, ligesom der ikke var foretaget rettidig indberetning og afregnet af A-skat.

I visse tilfælde, hvor det er gjort gældende fra kurators side, at der er tale om et ulovligt ledelsesslån, bliver det til tider anført, at der reelt har været tale om en lønudbetaling, idet det dog vil være vanskeligt at løfte bevisbyrden herfor, i det omfang der ikke er sket løbende indberetninger til skattemyndighederne.

I Højesterets kendelse af 22. august 2018 (gengivet i U 2018.3543 H) lagde Højesteret til grund, at der var ydet et ulovligt lån på omkring 600.000 kr. Højesteret anførte, at lånet var i strid med selskabslovgivningen, og at der ikke var rettet op på dette, da konkursen indtrådte. Grovheden af det ulovligt ydede ledelsesslån skulle imidlertid vurderes i lyset af, at SKAT havde anerkendt, at de hævede beløb reelt var løn til direktøren, at direktøren ikke i øvrigt fik udbetalt den løn, som han havde krav på i henhold til direktørkontrakten, og at de hævede beløb ikke oversteg hans samlede krav på løn. Det ulovlige ledelsesslån var derfor hverken i sig selv eller i kombination med kreditorernes tab tilstrækkelig til at statuere, at der forelå groft uforsvarlig forretningsførelse.

Ved Østre Landsrets kendelse af 20. april 2016 (gengivet i U 2016.2702 Ø) blev personen, A, der var ene-ejer af en enkeltmandsvirksomhed, anset for at have udvist groft uforsvarlig forret-

ningsførelse, idet det bl.a. fremgik af sagen, at der ikke var blevet indeholdt eller afregnet A-skat eller AM-bidrag for de ansatte i virksomheden, at bogførings- og regnskabsmaterialet var særdeles mangelfuldt, ligesom momsindberetningerne ikke havde været korrekte. Landsretten tiltrådte skifterettens vurdering af, at A havde udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, men anførte som supplement hertil, at A havde sammenblandet virksomhedens økonomi med sin egen, herunder ved kun at have én bankkonto til håndteringen af egne og virksomhedens økonomiske forhold. For en lignende situation kan der tillige henvises til FM 2019.165 Ø, som gengivet under afsnit 1.1.1 ovenfor, hvor der ved vurderingen af, om der var udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, tillige blev lagt vægt på, at der var sket en væsentlig sammenblandingen af selskabets og direktørens økonomi.

Ved Vestre Landsrets kendelse af 16. december 2016 (gengivet i U 2017.1028 V) blev en direktør i to anpartsselskaber derimod frifundet for konkurskarantæne i en situation, hvor direktøren havde foranlediget, at selskabets ind- og udbetalinger skete via hans private kassekredit. Skifteretten havde fundet, at sammenblandingen af økonomierne måtte anses for groft uforsvarlig forretningsførelse, der kunne begrunde pålæg af konkurskarantæne. Landsretten nåede dog til det modsatte resultat efter en konkret vurdering, hvor der bl.a. blev lagt vægt på, at det var muligt at identificere de indbetalinger, der var foretaget på den private konto. Der var således indbetalt ca. 1,3 mio. kr. på kontoen, og kreditorer var blevet betalt med ca. 1,4 mio. kr. På den baggrund fandt Landsretten ikke fuldt tilstrækkeligt grundlag for at anse forholdet så groft, at det kunne begrunde en konkurskarantæne.

1.1.7 Drift ud over håbløshedstidspunktet

Det følger af forarbejderne til konkurslovens § 157, stk. 1, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 28, at der typisk vil være tale om groft uforsvarlig forretningsførelse, i det omfang ledelsen forsætter driften af en virksomhed, selvom ledelsen måtte have indset, at en videreførelse vil føre til betydelige tab.

At en drift ud over håbløshedstidspunktet i visse tilfælde kan anses for groft uforsvarlig forretningsførelse, hænger bl.a. sammen med ledelsens forpligtelse til efter selskabslovens § 115, nr. 5, § 116, nr. 6, og § 118, stk. 2, at påse/sikre, at selskabets kapitalberedskab til enhver tid er forsvarligt, herunder at der er tilstrækkelig likviditet til at opfylde selskabets nuværende og fremtidige forpligtelser. Det følger bl.a. af forarbejderne til bestemmelserne, jf. hertil Folketingstidende 2008-09, tillæg A, side 5467f., at selvom det er ledelsens ret og pligt at videreføre et selskab i finansiel krise og forsøge at overvinde denne, må ledelsen ikke pådrage selskabet yderligere forpligtelser, som det realistisk ikke kan dække, hvorfor ledelsens ansvar for

selskabets forsvarlige kapitalberedskab bl.a. også indebærer en pligt til at standse selskabets virksomhed, når en forsvarlig videreførelse ikke længere er mulig.

En drift udover håbløshedstidspunktet – dvs. det tidspunkt, hvor ledelsen måtte have indset, at en videreførelse ville føre til tab – vil også kunne føre til erstatningsansvar for ledelsen.

Vurderingen af, om det må anses for groft uforsvarlig forretningsførelse at forsætte driften i konkurskarantæne-reglernes forstand, vil som udgangspunkt skulle foretages ud fra forholdene på det konkrete tidspunkt, hvor det var kritisk at forsætte driften, jf. hertil Torben Kuld Hansen og Lars Lindencrone, *Insolvensprocesretten*, 5. udgave, 2023, side 490f.

Det fremgår af Konkursrådets betænkning nr. 1525 af 2011, side 99, som ligeledes gengivet i forarbejderne til konkurskarantæne-reglerne, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 11, at forsættelsen af driften udover håbløshedstidspunktet i praksis vil kunne have selvstændig betydning f.eks. i tilfælde, hvor virksomhedens bankforbindelse opsiger eller i væsentlig grad indskrænker virksomhedens hidtidige kreditfaciliteter. I en sådan situation vil det kunne være groft uforsvarligt at pådrage virksomheden yderligere væsentlige gældsforpligtelser under en fortsættelse af driften, uden at der forinden er sikret virksomheden ny bankfinansiering eller andet kapitalberedskab. I forhold til spørgsmålet om konkurskarantæne bør det i en sådant tilfælde ikke tillægges væsentlig betydning, om der kan påvises et tab sammenlignet med, at virksomhedens drift var blevet indstillet på det tidspunkt, hvor banken opsagde kreditten. Det bør i givet fald være tilstrækkeligt til at anse videreførelsen af virksomhedens drift for groft uforsvarlig forretningsførelse, at virksomheden under den fortsatte drift har pådraget sig yderligere væsentlige gældsforpligtelser.

Ved Sø- og Handelsrettens kendelse af 26. april 2018 i sag B-106-17 blev en direktør pålagt konkurskarantæne, idet han havde udøvet groft uforsvarlig forretningsførelse ved bl.a. at fortsætte driften efter håbløshedstidspunktet. I sagen havde selskabet erhvervet to datterselskaber som led i en vækstplan. Datterselskaberne viste sig dog efter overtagelsen at være i svære økonomiske problemer. De økonomiske problemer med de to datterselskaber medførte, at selskabets bank vurderede, at selskabets likviditetsbehov samlet set var for stort til, at banken ønskede at finansiere dette. Man søgte herefter at løse de økonomiske problemer for selskabet ved ansøgning til Vækstfonden, og selskabet modtog et finansieringstilsagn. Da selskabet imidlertid ikke kunne leve op til finansieringstilsagnet, trak Vækstfonden tilsagnet tilbage. Selskabets bank opsagde herefter engagementet med selskabet, og selskabets advokat gjorde det herefter klart, at hvis direktøren ikke kunne skaffe likviditet fra andre banker, ville der ikke være likvider til at betale kreditorerne. Selskabet brugte herefter SKAT som en selvbestaltet kassekredit til at finansiere driften i virksomheden, som fortsatte i godt et halvt år. Skif-

teretten lagde til grund, at direktøren måtte have indset, at videreførelsen af driften i det sidste halve år før konkursen ville medføre en betydelig risiko for yderligere tab for kreditorerne, og direktøren blev herefter pålagt konkurskarantæne.

Ved Sø- og Handelsrettens kendelse af 14. december 2017 i sag B-172-17 blev en direktør ligeledes pålagt konkurskarantæne bl.a. med henvisning til, at selskabets drift var fortsat efter håbløshedstidspunktet. Driften i selskabet var fortsat, selvom hele egenkapitalen var tabt, og revisoren i årsrapporten godt to år før konkursen havde anført, at en videreførelse af driften ville medføre betydelige tab for kreditorerne. Skifteretten bemærkede derfor, at det måtte have stået klart for direktøren på tidspunktet for revisorens bemærkninger i årsrapporten, at en videreførelse af driften ville medføre betydelige tab for kreditorerne.

Ved Højesterets kendelse af 22. august 2018 (gengivet i U 2018.3543 H) var et af spørgsmålene i sagen bl.a., om driften af virksomheden var fortsat længere end forsvarligt. I sagen havde selskabet tabt hele selskabets egenkapital, men ledelsen havde gjort væsentlige bestræbelser på at reetablere denne. Der var bl.a. udarbejdet en finansieringsplan med hensyn til at skaffe investorer. Højesteret frifandt de pågældende ledelsesmedlemmer, idet Højesteret anførte, at der navnlig henset til selskabets vækst i årene op til konkursen, ledelsens finansieringsplan, og det forhold, at der var tale om en nyetableret virksomhed, ikke var grund til at antage, at driften i selskabet var fortsat længere, end det kunne antages at være forsvarligt.

Endelig kan der for så vidt angår drift ud over håbløshedstidspunktet henvises til de særegne tilfælde om såkaldte »afviklingskonstruktioner« i U 2019.2000 H og U 2019.2012 H, hvor virksomhederne på det tidspunkt, de blev overtaget, var insolvente, og det derfor var klart, at håbløshedstidspunktet var overskredet. Der henvises i øvrigt til kapitel 3 om den tidsmæssige betingelse og 5 om stråmandsvirksomhed for så vidt angår disse afgørelser, samt de ovenfor under pkt. 1.1.5 refererede kendelser i U 2021.1496 V og U 2021.2849 V.

1.1.8 Stråmandsvirksomhed

Som det fremgår af forarbejderne til konkurslovens § 157, stk. 1, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 11, vil den registrerede direktør i en stråmandskonstruktion, som udgangspunkt have handlet groft uforsvarligt, i det omfang direktøren reelt har overladt den daglige ledelse til en anden.

Dette udgangspunkt fastholdes i almindelighed i retspraksis, idet der bl.a. kan henvises til Vestre Landsrets afgørelse af 8. april 2019 (gengivet i U 2019.2612 V), hvor det af skifterettens afgørelse, der blev tiltrådt af landsretten, fremgår, at udgangspunktet må være, at en regi-

strerret direktør, der alene fungerer som stråmand og dermed ikke udøver reel ledelse af selskabet, har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse. Der kan desuden henvises til bl.a. Vestre Landsrets kendelse af 27. juni 2018 (gengivet i U 2018.3318 V).

Det fremgår videre af praksis, at det ved vurderingen af, om der er handlet groft uforsvarligt, synes at være uden betydning, at den pågældende alene har været registreret som direktør i en kortere periode.

Ved Vestre Landsrets kendelse af 7. september 2018 (gengivet i U 2019.230 V) fandt landsretten således, at uanset, at den pågældende stråmand alene var registreret som direktør i knap et halvt år før fristdagen, var der ikke i det konkrete tilfælde grundlag for at fravige udgangspunktet om, at en registreret direktør, der fungerer som stråmand og ikke udøver nogen reel ledelse af selskabet, har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse efter konkurslovens § 157, stk. 1.

Der kan ligeledes henvises til Østre Landsrets kendelse af 23. juni 2017 (gengivet i FM 2017.214 Ø) og Østre Landsrets kendelse af 21. marts 2019 (gengivet i FM 2019.119 Ø), hvor stråmændene alene havde været registreret som direktører i godt en måned.

På samme måde som det at virke som stråmand som udgangspunkt vil anses for at udgøre groft uforsvarlig forretningsførelse, fremgår det bl.a. af Vestre Landsrets kendelse af 14. februar 2022 (gengivet i FM 2022.35 V), at anvendelsen af en stråmandskonstruktion taler med betydelig vægt for at pålægge konkurskarantæne, da dette ligeledes må anses som groft uforsvarlig forretningsførelse. En bagmand, der har indsat en person som stråmand, og som har udøvet den reelle ledelse i virksomheden, vil således, såfremt der kan føres tilstrækkeligt bevis herfor, også have udvist groft uforsvarlig forretningsførelse.

En særlig situation foreligger ved de såkaldte »afviklingskonstruktioner«, hvor et nødlidende selskab overtages alene med henblik på at blive afviklet, hvilket var tilfældet i sagerne U 2019.2000 H og U 2019.2012 H, hvor der ligeledes var indsat en stråmand, mens den reelle ledelse blev varetaget af en anden.

Der henvises videre til kapitel 5 for så vidt angår stråmandsvirksomheder.

1.1.9 Manglende samarbejde med kurator

Ledelsen i et kapitalselskab har pligt til at meddele kurator alle fornødne oplysninger, jf. konkurslovens § 100, jf. § 105, stk. 1.

Det følger i den forbindelse af forarbejderne til konkurslovens § 157, stk. 1, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 28, at groft uforsvarlig adfærd ved ledelsen af en virksomhed principielt også omfatter den, der efter, at der er indledt rekonstruktionsbehandling eller konkurs, i kraft af sin faktiske ledelsesposition i virksomheden handler til skade for fordringshaverne eller nogle af disse ved at skjule aktiver eller foretage dispositioner i strid med princippet om lige behandling af fordringshavere. Det synes derfor forudsat, at også ledelsesmedlemmets adfærd under konkursbehandlingen henholdsvis under rekonstruktionsbehandlingen kan tillægges betydning ved vurderingen af, om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse.

Ved Vestre Landsrets kendelse af 4. april 2019 (gengivet i U 2019.2565 V) blev der ved vurderingen af, om der var udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, bl.a. anført af landsretten, at direktøren: ”[...] ved den manglende udlevering af det fuldstændige bogførings- og regnskabsmateriale og langvarige nægtelse af at udlevere materialet til kurator særdeles groft har tilsidesat sine forpligtelser som direktør i selskabet.” Der blev i sagen henvist til, at det følger af grundlæggende konkursretlige principper, at kurator har krav på fuldstændig indsigt i det konkursramte selskabs regnskabs- og bogføringsmateriale mv. for at kunne gennemføre en forsvarlig bobehandling, herunder så kurator kan foretage kontrol af de økonomiske dispositioner, som er foretaget i selskabet inden konkursen, jf. konkurslovens §§ 100, 104 a, 105, 110 og 112. Det var i denne forbindelse uden betydning for vurderingen heraf, at direktøren måtte have handlet efter rådgivning fra sin advokat. Landsretten pålagde herefter på baggrund af en samlet vurdering af sagens omstændigheder, herunder henset til bl.a. den manglende udlevering af regnskab- og bogføringsmateriale og en række betalinger til nærtstående, direktøren konkurskarantæne.

Der kan videre henvises til Vestre Landsrets kendelse af 6. juni 2019 (gengivet i U 2019.3164 V), hvor landsretten lagde til grund, at direktøren ved sin manglende vilje til at samarbejde med kurator, herunder undladelse af at udlevere det fuldstændige bogførings- og regnskabsmateriale groft havde tilsidesat sine forpligtelser som direktør i selskabet.

1.2 Uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed

Som det fremgår ovenfor fremstår adfærdsbetingelsen i konkurslovens § 157, stk. 1, som to-delt, idet det både kræves, at der er udvist en bestemt adfærd (groft uforsvarlig forretningsførelse), og at denne adfærd gør den pågældende uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed.

Det fremgår dog af forarbejderne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 29, at vurderingen af, om den pågældende er uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed, navnlig vil bero på karakteren af den groft uforsvarlige forretningsførelse. Der skal således være tale om, at den pågældende har udvist en vis grovhed i forbindelse med den uforsvarlige forretningsførelse i lighed med misbrugssituationer.

Ved Østre Landsrets kendelse af 17. juni 2015 (gengivet i U 2015.3643 Ø) frifandt landsretten en direktør bl.a. med henvisning til, at den udviste forretningsførelse – til trods for at være uforsvarlig – ikke var så grov, at den pågældende direktør fremover ville være uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed.

Det samme må antages at have være tilfældet ved Østre Landsrets kendelse af 23. juni 2021 (gengivet i FM 2021.53 Ø), hvor en direktør ligeledes blev frifundet. Det fremgår af sagen, at selskabet i årene op til konkursen, hvor selskabet alene havde en begrænset aktivitet, var op-hørt med at bogføre og foretage indberetninger til SKAT. Endvidere blev det lagt til grund, at selskabet ikke manglede vilje til at betale de løbende restancer til Gældsstyrelsen.

Ved vurderingen af, om den pågældende er uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed på grund af groft uforsvarlige forretningsførelse, kan eventuelle tidligere konkurser ligeledes indgå.

2. Konkursrådets overvejelser

Konkursrådet har i overensstemmelse med rådets kommissorium af 30. juni 2020 og på baggrund af de til brug for evalueringen af 17. marts 2020 af lov nr. 429 af 1. maj 2013 afgivne hørings svar overvejet, om adfærdsbetingelsen i konkurslovens § 157, stk. 1, bør justeres, så konkurskarantæner reglerne i højere grad målrettes personer, der på grund af uhæderlige forhold skønnes uegnede til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed.

Som anført af Justitsministeriet i evalueringen af 17. marts 2020 af lov nr. 429 af 1. maj 2013, side 15, var der blandt høringsparterne delte meninger med hensyn til, om retspraksis vedrørende konkurslovens § 157, stk. 1, er hensigtsmæssig og i overensstemmelse med lovens forarbejder, herunder henset til at antallet af konkurskarantænesager væsentlig overstiger det, der forventedes, da reglerne blev indført.

De seneste tal fra Domstolsstyrelsen viser, at skifteretterne i årene 2020, 2021 og 2022 afsluttede henholdsvis 2.499, 2.034 og 2.117 sager om konkurskarantæne. Dette overstiger væsentligt det, der var forventet i forbindelse med indførelsen af reglerne om konkurskarantæne,

hvor det – nok navnlig under hensyntagen til antallet af sager om konkurskarantæne i Norge, som de danske regler er inspireret af – blev skønnet, at der alene ville være mellem 150 og 250 sager om konkurskarantæne om året, jf. hertil betænkning nr. 1525 af 2011, side 20.

Selvom der årligt behandles markant flere sager om konkurskarantæne end antaget ved vedtagelsen af reglerne herom, er det dog ikke Konkursrådets opfattelse, at dette nødvendigvis er udtryk for, at kriteriet om, at der skal være udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, anvendes anderledes end forudsat i forarbejderne, eller at det i øvrigt er de forkerte personer, der pålægges konkurskarantæne.

Den retspraksis, der har udviklet sig i relation til fastlæggelsen af, hvornår der er tale om groft uforsvarlig forretningsførelse, synes således ikke efter Konkursrådets opfattelse at gå videre end forudsat i forarbejderne hertil.

Det bemærkes i denne sammenhæng, at formålet med konkurskarantæner reglerne er at sikre mod konkursrytteri og en umiddelbar videreførelse af en groft uforsvarlig forretningsførelse, herunder misbrug af konkursinstituttet i relation til selskaber med begrænset hæftelse, som er til skade for både kreditorerne og samfundet som helhed.

Der stilles i Danmark ikke nogen krav til, at de personer, der ønsker at deltage i ledelsen af et selskab med begrænset hæftelse, en enkeltmandsvirksomhed mv., skal have en bestemt uddannelse, have deltaget i kurser om regnskabsaflæggelse og erhvervsvirksomhedsdrift eller lignende, jf. modsætningsvist selskabslovens § 24, stk. 3 og § 112, stk. 1. Når der ikke stilles særlige krav til det at drive- og/eller deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed, synes dette dermed at være en rettighed, som tilsvarende modsvares af en pligt til at leve op til de almindelige krav, der stilles til erhvervsdrift.

Når retsvirkningen af en pålagt konkurskarantæne er, at et tidligere ledelsesmedlem fratages rettigheden til at deltage i ledelsen af visse typer af erhvervsvirksomheder, bør reglerne efter Konkursrådets opfattelse – ligesom det er tilfældet i dag – være målrettet de personer, der bevidst eller i øvrigt på en grov måde tilsidesætter de almindelige krav til det at drive erhvervsvirksomhed, og retspraksis synes i denne forbindelse ikke at være i strid med, hvad der i øvrigt er forudsat i forarbejderne herom.

Det er derfor Konkursrådets vurdering, at den retspraksis, der har udviklet sig i relation til fastsættelsen af, hvornår der er tale om groft uforsvarlig forretningsførelse, i videst muligt omfang bør opretholdes. Dog finder Konkursrådet anledning til at foretage enkelte justeringer

og præciseringer, herunder hvor retspraksis efter Konkursrådets vurdering skønnes at kunne føre til uhensigtsmæssige resultater.

Konkurskarantæne reglerne bør fortsat alene anvendes i de tilfælde, der både i objektiv og subjektiv henseende kan betegnes som grove og har karakter af misbrug og omgåelse af reglerne, og konkurskarantæne bør derfor fortsat være målrettet de personer, der må antages bevidst eller i øvrigt på grov måde at have tilsidesat almindelige krav til det at drive erhvervsvirksomhed.

Vurderingen af, om der foreligger groft uforsvarlig forretningsførelse, bør derfor – ligesom det er tilfældet i dag – foretages i forhold til erhvervsvirksomhedens økonomiske forhold i bred forstand, jf. hertil betænkning nr. 1525 af 2011, side 94, hvor bl.a. dispositioner med hensyn til erhvervsvirksomhedens kapitalgrundlag, lånoptagelse, bogføring, økonomistyring og regnskabsaflæggelse og om større dispositioner med hensyn til erhvervsvirksomhedens drift eller udvikling nævnes.

Groft uforsvarlig forretningsførelse skal endvidere fortsat holdes adskilt fra de tilfælde, der snarere må karakteriseres som forretningsmæssig udygtighed, jf. hertil kapitel 7, afsnit 1.2 og 2, nedenfor, og betænkning nr. 1525 af 2011, side 95-96.

Selvom det fortsat ikke bør være en betingelse for pålæg af konkurskarantæne, at der er årsagssammenhæng mellem den groft uforsvarlige forretningsførelse og konkursen, skal der dog – ligesom det er tilfældet i dag – kunne henses til, om det er åbenbart, at konkursen i væsentligt omfang kan henføres til ydre omstændigheder, eller interne forhold hos erhvervsvirksomheden, som ledelsen ikke nødvendigvis har været herre over, jf. hertil kapitel 7, afsnit 1.1 og kapitel 8, afsnit 2.1.1, samt betænkning nr. 1525 af 2011, side 96.

Ved vurderingen af om en forretningsførelse har været groft uforsvarlig, vil der fortsat – ligesom det er tilfældet i dag – skulle henses til, om konkursen har ført til væsentlige tab for fordringshaverne. Selvom det ligger i sagens natur, at en erhvervsvirksomhed, der er gået konkurs, ofte vil have medført et tab for den konkursramte erhvervsvirksomheds fordringshavere, er det dog klart, at jo større tabet er, jo mere vil i så fald tale for, at forretningsførelsen har været groft uforsvarlig. Konkursrådet finder i denne sammenhæng ikke grundlag for at opstille en bagatelgrænse for, hvor stort et tab skal være, førend der er tale om, at en uforsvarlig forretningsførelse må anses som grov.

Konkursrådet har overvejet, om bestemmelsen i konkurslovens § 157, stk. 1, bør suppleres med en opregning i loven af de tilfælde, som i almindelighed må antages at udgøre groft uforvarlig forretningsførelse.

Som anført i betænkning nr. 1525 af 2011, side 96, kunne Konkursrådet ikke anbefale en detaljeret opregning af tilfælde af groft uforvarlig forretningsførelse i forbindelse med indførelsen af reglerne om konkurskarantæne, da en sådan opregning ville indebære en risiko for, at der blev lagt for stor vægt på, hvad der ud fra en overordnet betragtning objektivt set som udgangspunkt ville kunne anses for groft uforvarligt, frem for en samlet vurdering af sagens omstændigheder.

En opregning vil dog, ligesom det blev anført i betænkning nr. 1525 af 2011, side 96, kunne bidrage til mere forudsigelighed og en ensartet anvendelse af reglerne om konkurskarantæne, samt lette arbejdet med at undersøge, om der er grundlag for at rejse sag om konkurskarantæne og herved begrænse omfanget af en konkurskarantænesag ved domstolene.

Det er Konkursrådets vurdering, at der navnlig i lyset af den righoldige retspraksis, som foreligger vedrørende anvendelsen af konkurskarantæner reglerne, er et godt grundlag for at udstikke nogle retningslinjer for, hvornår en given forretningsførelse i almindelighed skal anses som groft uforvarlig og derfor selvstændigt kunne begrunde pålæg af konkurskarantæne.

En opregning af typetilfælde bør dog ikke være udtømmende, idet der bør plads til, at også andre forhold end de typiske tilfælde efter omstændighederne skal kunne anses som groft uforvarlig forretningsførelse, der kan begrunde pålæg af konkurskarantæne. Der vil således være forhold, som i almindelighed vil tale for, at der foreligger uforvarlig forretningsførelse, men som ikke i sig selv – eller alene efter omstændighederne, herunder henset til forretningsførelsens karakter og tabets størrelse – må anses for groft uforvarlig.

2.1 Forhold som i almindelighed skal anses for groft uforvarlig forretningsførelse

2.1.1 Væsentlig tilsidesættelse af forpligtelser efter skatte-, told- eller afgiftslovgivningen

Som anført under afsnit 1.1.2 ovenfor ses det ofte i retspraksis, at der i konkurskarantænesager er tale om betydelige overtrædelser af ledelsens forpligtelser efter skatte-, told- og afgiftslovgivningen.

Konkursrådet finder, at den nugældende retspraksis i vidt omfang er hensigtsmæssig, og at en væsentlig tilsidesættelse af forpligtelser efter skatte-, told- eller afgiftslovgivningen derfor som udgangspunkt skal anses for groft uforvarlig forretningsførelse i konkurskarantænerereg-

lernes forstand. Dette hænger sammen med, at overholdelse af skatte-, told- og afgiftslovgivningens regler efter Konkursrådets opfattelse knytter sig til helt basal erhvervsvirksomhedsdrift, og dermed til hvad man med rimelighed må forvente, at en erhvervsdrivende, der ønsker at drive erhvervsvirksomhed i Danmark, har sat sig ind i og søger at overholde.

For at en tilsidesættelse kan anses som væsentlig, må tilsidesættelsen dog have karakter af et misbrudslignende forhold eller et forhold af særlig grov karakter. Ligesom det er tilfældet i dag, vil det navnlig være omstændighederne omkring gældens opståen, der bliver afgørende for vurderingen, fremfor selve gældens karakter, og der må derfor i overensstemmelse med, hvad der gælder i dag, skulle sondres mellem tilfælde af manglende indberetning og tilfælde af manglende afregning.

Efter Konkursrådets vurdering vil en manglende indberetning af A-skat, AM-bidrag, moms mv., som udgangspunkt skulle anses for at udgøre groft uforsvarlig forretningsførelse, der isoleret set kan føre til pålæg af konkurskarantæne. Dette skyldes, at en manglende indberetning vanskeliggør skattemyndighedernes mulighed for kontrol, hvilket kan føre til, at der enten slet ikke pålægges erhvervsvirksomheden nogen betaling, eller at myndighederne er nødsaget til at træffe skønmæssige afgørelser eller foretage en foreløbig ansættelse af moms mv. En manglende indberetning – navnlig i gentagne tilfælde – peger ligeledes i retningen af, at der er tale om et misbrugs-lignende forhold og en eventuelt manglende vilje til at opfylde lovens krav. Et ledelsesmedlem vil i den forbindelse ikke kunne undskylde sig med, at den pågældende ikke ”evnede” at sætte sig ind i reglerne, idet det efter Konkursrådets opfattelse må forventes, at dem, der ønsker at drive erhvervsvirksomhed, vil have sat sig ind i eller i det mindste have søgt om bistand til forståelsen af basale spørgsmål relateret til indberetningspligten.

Ligesom en manglende indberetning i almindelighed må anses som groft uforsvarlig forretningsførelse, bør det samme være tilfældet, hvor der er tale om gentagne tilfælde af urigtige og forkerte indberetninger.

Hvor der alene er tale om enkelte tilsidesættelser af pligten til at indberette i den sidste korte periode, før erhvervsvirksomhedens drift ophører, eller før erhvervsvirksomheden bliver taget under insolvensbehandling, vil forholdet – på trods af at der er tale om uforsvarlig forretningsførelse – dog ikke i sig selv kunne begrunde, at der er tale om groft uforsvarlig forretningsførelse, idet der dog må henses til sagens samlede omstændigheder, herunder om der tidligere er foretaget korrekte indberetninger mv., og ledelsens øvrige forretningsførelse.

Hvor en manglende indberetning af A-skat, AM-bidrag, moms mv. således i almindelighed skal anses som groft uforansvarlig forretningsførelse, der kan føre til pålæg af konkurskarantæne, vil det samme ikke være tilfældet i relation til en manglende afregning. Dette skyldes, at en manglende afregning – i modsætning til en manglende indberetning – i visse tilfælde alene vil bero på likviditetsmæssige problemer og ikke manglende betalingsvilje.

Der må derfor i relation til en manglende afregning af en i øvrigt korrekt indberettet A-skat, moms mv. skulle sondres mellem tilfælde, hvor den manglende afregning skyldes manglende vilje, og tilfælde hvor den manglende afregning skyldes manglende evne.

Hvor der i øvrigt er indberettet korrekt, og hvor den manglende afregning af A-skat, moms mv., alene skyldes manglende evne og ikke manglende vilje, vil en manglende betaling ikke i sig selv kunne anses for at udgøre groft uforansvarlig forretningsførelse, der kan føre til pålæg af konkurskarantæne.

Ved vurderingen af, om den manglende betaling af en i øvrigt korrekt indberettet A-skat, moms mv., skyldes manglende evne og ikke manglende vilje, vil der bl.a. – ligesom efter den gældende retstilstand – kunne henses til, om man har været i dialog med skattemyndighederne om en mulig afdragsordning, betalingsplan eller lign., ligesom der kan henses til, om man har forsøgt at få nedbragt gælden til skattemyndighederne.

Hvor der efter en dialog med skattemyndighederne er indgået en betalingsplan mv., som ikke overholdes, vil der skulle henses til, om den manglende overholdelse af betalingsplanen mv., skyldes manglende evne og ikke manglende vilje. Det vil således ikke være tilstrækkeligt, at man har søgt en dialog med skattemyndighederne, idet det må kræves, at man tillige har søgt at overholde den betalingsplan mv., som er blevet aftalt. Hvor det alene er i den sidste korte periode op til, at erhvervsvirksomheden tages under insolvensbehandling, at en betalingsplan ikke overholdes, vil forholdet dog i almindelighed ikke i sig selv kunne begrunde, at der er tale om en væsentlig tilsidesættelse, der fører til pålæg af konkurskarantæne. Det vil dog i alle tilfælde – ligesom det er tilfældet i dag – bero på en konkret vurdering af sagens omstændigheder.

Hvis den manglende betaling derimod skyldes manglende vilje til at afregne, vil forholdet som udgangspunkt skulle anses for groft uforansvarlig forretningsførelse, uanset om der i øvrigt er indberettet korrekt.

Manglende vilje til at afregne vil bl.a. foreligge i de situationer, hvor man har anvendt det offentlige som selvbestaltet kassekredit. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvor man betaler en-

kelte eller udvalgte kreditorer, men ikke det offentlige. Der bør i denne sammenhæng kræves en vis systematik i oparbejdelsen af gælden til det offentlige, førend forholdet kan betegnes som groft uforsvarlig forretningsførelse, men groft uforsvarlig forretningsførelse kan dog også foreligge i situationer, hvor der er tale om større, enkeltstående tilfælde af manglende betaling. Jo længere tid forholdet har stået på, jo mere vil dog tale for, at der må være tale om groft uforsvarlig forretningsførelse.

Selvom Konkursrådet overordnet finder, at retspraksis vedrørende tilsidesættelse af forpligtelserne i henhold skatte-, told- og afgiftslovgivningen er hensigtsmæssig og bør opretholdes, finder rådet dog grundlag for at ændre den retstilstand, der udspringer af Højesterets kendelse i U 2022.2442 H, som efter rådets opfattelse ikke er hensigtsmæssig og rimelig.

Som det fremgår af Højesterets kendelse, der er gengivet under afsnit 1.1.2 ovenfor, fandt Højesteret ikke, at en persons manglende betaling af B-skat, der udsprang af, at personen i en årrække havde udbetalt dele af overskuddet af sin personligt ejede enkeltmandsvirksomhed til sig selv, kunne henføres til hans ledelse af enkeltmandsvirksomheden og dermed indgå i vurderingen af, om der var udvist groft uforsvarlig forretningsførelse.

Den gældende retstilstand medfører, at hvor en person udbetaler overskuddet fra en enkeltmandsvirksomhed til sig selv, men ikke betaler skat af denne B-indkomst og f.eks. anvender beløbet til at finansiere sin egen privatøkonomi, hvorefter personen (og dermed enkeltmandsvirksomheden) går konkurs, vil personen reelt have unddraget skattemyndighederne et større beløb, uden at dette på nuværende tidspunkt kan indgå i vurderingen af, om der er handlet groft uforsvarligt i konkurskarantæne-reglernes forstand.

Konkursrådet finder, at hvis kravet på skat af B-indkomst er en følge af udbetalingen af et overskud af skyldnerens personlige erhvervsvirksomhed, er skyldnerens manglende betaling af B-skat af B-indkomsten parallel med tilfælde, hvor et selskab reelt har anvendt SKAT som en selvbestaltet kassekredit, hvilket, jf. det oven for anførte, som udgangspunkt skal anses for groft uforsvarlig forretningsførelse, der fører til pålæg af konkurskarantæne.

For at imødegå den retstilstand, der følger af U 2022.2442 H, finder Konkursrådet, at det mest hensigtsmæssige vil være, at manglende betaling af et krav på B-skat af B-indkomst, der skyldes overskud fra skyldnerens enkeltmandsvirksomhed, skal indgå i vurderingen af om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse.

Hvis B-indkomsten dermed relaterer sig til personens erhvervsvirksomhed, vil en manglende betaling af skat heraf være udtryk for groft uforsvarlig forretningsførelse i samme omfang

som de tilfælde, hvor et selskab ikke overholder sine forpligtelser til f.eks. at indberette og afregne A-skat, moms mv. Der må dog – ligesom det er tilfældet ved andre forpligtelser i henhold til skatte-, told- og afgiftslovgivningen – skulle tages hensyn til, om den manglende betaling beror på manglende betalingsevne og ikke manglende betalingsvilje. En person, der således i øvrigt har indberettet korrekt og f.eks. været i dialog med skattemyndighederne og udvist bestræbelser på at ville betale den manglende B-skat, vil herefter ikke skulle pålægges konkurskarantæne i samme omfang, som det vil være tilfældet i relation til f.eks. manglende afregning af A-skat.

2.1.2 Væsentlig tilsidesættelse af bogførings- og regnskabsmæssige pligter

Som anført under afsnit 1.1.3 ovenfor ses det ofte i retspraksis vedrørende konkurskarantæne, at der er tale om betydelige og grove tilsidesættelser af bogførings- og regnskabsmæssige pligter, herunder navnlig manglende eller stærk mangelfuld bogføring og regnskabsafklæggelse over en vis periode.

Lige så vel som det at overholde de pligter, der følger af skatte-, told- og afgiftslovgivningen er centralt for det at drive erhvervsvirksomhed, er en overholdelse af reglerne om bogføring og regnskabsafklæggelse også en helt basal og central del af det at drive erhvervsvirksomhed, og dermed hvad man i almindelig må kræve, at erhvervsdrivende lever op til i forbindelse med deres forretningsførelse.

Konkursrådet har derfor overvejet, om en væsentlig tilsidesættelse af ledelsens bogførings- og regnskabsmæssige forpligtelser i sig selv skal kunne begrunde pålæg af konkurskarantæne.

Når ledelsen tilsidesætter sine bogførings- og regnskabsmæssige pligter, ligger det kritisable i konkursretlig sammenhæng navnlig i, at offentligheden og kurator ikke har mulighed for at kontrollere og efterprøve de dispositioner, der er foretaget i regi af erhvervsvirksomheden, herunder om der er sket korrekt indberetning og afregning til det offentlige, og om kontant-hævninger eller lign. har været forretningsmæssigt begrundet. Når der ikke er noget bogføringsmateriale mv., eller hvor det bogføringsmateriale, der foreligger, er stærkt mangelfuldt, hindres og besværliggøres kurators arbejde med afdækningen af boets forhold, hvilket kan være til skade for kreditorerne, da det i særligt grove tilfælde kan føre til, at konkursretten ikke kan fungere efter hensigten. Uden for de rent konkursretlige sammenhænge kan der endvidere peges på, at lovgiver med reglerne om bogføring og regnskabsafklæggelse har normeret, hvad man i almindelighed kan stille af krav til almindelig erhvervsvirksomhedsdrift, og hvis ledelsen på en væsentlig måde har tilsidesat disse krav, vil ledelsen som udgangspunkt have handlet i strid med, hvad lovgiver anser som forsvarlig forretningsførelse.

Det er på baggrund af ovenstående Konkursrådets vurdering, at en væsentlig tilsidesættelse af de forpligtelser, som ledelsen har i medfør af bl.a. bogføringsloven, årsregnskabsloven mv., som klart udgangspunkt skal anses for groft uforsvarlig forretningsførelse, der i sig selv kan begrunde pålæg af konkurskarantæne.

Selvom den nuværende retspraksis efter Konkursrådets opfattelse kan være vejledende for, hvornår der foreligger en væsentlig tilsidesættelse af de bogføringsmæssige pligter, som skal anses for groft uforsvarlig, og dermed føre til pålæg af konkurskarantæne, er Konkursrådet opmærksom på, at der med den nye bogføringslov og reglerne om revisorerklæringer i relation til risikobrancher i årsregnskabsloven mv., er sket en vis skærpelse af de krav, som stilles til erhvervsdrivendes bogføring, og dermed til de erhvervsdrivendes agtpågivenhed i relation hertil.

Når der som følge af denne skærpelse skal mindre til at overtræde reglerne i bogføringsloven mv., rejser det selvsagt spørgsmålet, om skærpelsen af kravene til de erhvervsdrivendes bogføring mv. automatisk skal føre til, at der tilsvarende skal mindre til at anse en overtrædelse af bogføringslovens regler mv. for væsentlig og dermed groft uforsvarlig konkurskarantænereglernes forstand.

Der kan i den forbindelse peges på, at formålet med de nye regler om f.eks. digital bogføring bl.a. er at hjælpe erhvervsvirksomhederne med at reducere fejl i forbindelse med bogføringen og at gøre det vanskeligere at skjule svindel og anden økonomisk kriminalitet, som påfører private og offentlige kreditorer betydelige tab, jf. hertil Folketingstidende 2021-22, A, L 163 som fremsat, side 12. At formålet med de nye regler er at undgå fejl og hjælpe erhvervsvirksomhederne er ligeledes tilfældet for så vidt angår ændringerne i årsregnskabsloven, jf. hertil Folketingstidende 2021-22, A, L 163 som fremsat, side 23, hvoraf følger, at man ved at ændre grænserne for erklæringspligt for brancher, hvor risikoen for fejl i skatte- og momsangivelser er størst (såkaldte »risikobrancher«), har en forventning om, at sådanne erhvervsvirksomheder i højere grad vil få styr på basale bogføringsrutiner for skatte- og momsangivelser mv.

Hvor en erhvervsvirksomhed derfor tilsidesætter centrale regler i bogføringsloven og reglerne om revisorerklæringer i risikobrancher i årsregnskabsloven mv., som netop har til formål at hjælpe erhvervsvirksomhederne med at reducere fejl mv. i forbindelse med deres bogføring mv., kan der argumenteres for, at der ikke er grundlag for at ændre på, hvornår en væsentlig tilsidesættelse af reglerne om bogføring mv. også vil være væsentlig i regi af konkurskarantænereglerne, selvom der i visse tilfælde skal mindre til at overtræde bogføringslovens regler. Der kan desuden – som tillige fremhævet ovenfor – peges på, at når lovgiver har skærpet reg-

lerne for, hvilke krav der stilles til erhvervsdrivende, og dermed hvad der anses for almindelig god og forsvarlig forretningsførelse i bogføringslovens forstand, ville det være påfaldende, hvis reglerne om konkurskarantæne ikke i et vist omfang ligeledes kom til at afspejle dette.

Hvornår der er tale om en væsentlig tilsidesættelse i konkurskarantæne-reglernes forstand, bør dog bero på en konkret vurdering, idet Konkursrådet bemærker, at det som anført ovenfor er rådets opfattelse, at en overholdelse af bogførings- og regnskabsmæssige forpligtelser er en helt basal og central del af det at drive erhvervsvirksomhed, og at det groft uforsvarlige i konkursretligt regi ved tilsidesættelsen af reglerne om bogføring og regnskabsaflæggelse mv. bl.a. vil bestå i, at kurator som en følge heraf ikke har mulighed for at kontrollere og efterprøve boets forhold.

Der kan ved vurderingen af, om en overtrædelse af bogføringslovens regler må anses for væsentlig nok til at udgøre groft uforsvarlig forretningsførelse i konkurskarantæne-reglernes forstand, henses til, hvad der efter bogføringslovens regler skal anses for en væsentlig overtrædelse. Bogføringsloven opererer i denne sammenhæng, jf. afsnit 1.1.2 ovenfor, med henholdsvis »særligt omfattende overtrædelser«, »mere omfattende overtrædelser« og »mindre omfattende overtrædelse«.

Hvor en tilsidesættelse af bogføringslovens regler kan karakteriseres som »særligt omfattende«, jf. hertil bogføringslovens § 33, stk. 2, 2. pkt., og forarbejderne hertil, jf. Folketingstidende 2021-22, A, L 163 som fremsat, side 68, vil tilsidesættelsen i almindelighed skulle anses for væsentlig i konkurskarantæne-reglernes forstand, og dermed i sig selv kunne begrunde pålæg af konkurskarantæne. Konkursrådet har i denne sammenhæng lagt vægt på, at fortolkningen af, hvad der må anses for en »særligt omfattende« overtrædelse i bogføringslovens forstand, sigter mod de tilfælde, hvor bogføringen er ikke eksisterende eller i øvrigt er så mangelfuld, at det ikke vil være muligt at følge og kontrollere det økonomiske hændelsesforløb i erhvervsvirksomheden, jf. hertil Folketingstidende 2021-22, A, L 163 som fremsat, side 68. Endvidere kan der peges på, at hvor det ikke er muligt at kontrollere det økonomiske hændelsesforløb i erhvervsvirksomheden, vil bl.a. kurator ofte ikke kunne efterprøve de økonomiske dispositioner i erhvervsvirksomheden, herunder om dispositioner har været forretningsmæssigt begrundet, jf. hertil afsnit 2.1.3 nedenfor.

Når en tilsidesættelse af bogføringslovens regler kan karakteriseres som »mere omfattende«, jf. hertil Folketingstidende 2021-22, A, L 163 som fremsat, side 68, vil det som udgangspunkt tale for, at der er tale om groft uforsvarlig forretningsførelse, som i sig selv kan begrunde pålæg af konkurskarantæne, men det må i disse tilfælde bl.a. bero på, om tilsidesættelsen har haft betydning for kurators mulighed for at afdække boets forhold. Konkursrådet har i denne

sammenhæng lagt vægt på, at en »mere omfattende overtrædelse« i bogføringslovens forstand, jf. Folketingstidende 2021-22, A, L 163 som fremsat, side 68, bl.a. omfatter de tilfælde hvor overtrædelsen har medført, at regnskabet ikke kan revideres, uden at revisor i sin påtegning må henvise til, at revisionen ikke har kunnet gennemføres som følge af manglende bogføring, eller at det ikke er muligt for myndighederne at konstatere, om erhvervsvirksomheden f.eks. har afgivet sit moms- eller afgiftsilsvar korrekt.

Hvor tilsidesættelsen derimod alene kan karakteriseres som »mindre omfattende«, jf. hertil Folketingstidende 2021-22, A, L 163 som fremsat, side 68, vil tilsidesættelsen – uanset at den måtte anses som uforsvarlig forretningsførelse – ikke være væsentlig nok til i sig selv at kunne udgøre groft uforsvarlig forretningsførelse, der kan føre til pålæg af konkurskarantæne. En mindre omfattende overtrædelse vil derfor i almindelighed ikke kunne stå alene, men vil efter omstændighederne sammenholdt med den øvrige forretningsførelse kunne føre til pålæg af konkurskarantæne, jf. afsnit 2.3 nedenfor.

Særligt i forhold til reglerne om digital bogføring i bogføringslovens kapitel 5 vil der i visse tilfælde kunne opstå spørgsmål, om en manglende anvendelse af et digitalt bogføringssystem i overensstemmelse med bogføringslovens § 16 eller anvendelse af et digitalt bogføringssystem, der ikke lever op til kravene i bogføringslovens § 15 mv., bør anses for groft uforsvarlig forretningsførelse i konkurskarantæne-reglernes forstand.

Hvis der slet ikke er bogført, herunder digitalt, må dette i almindelighed skulle anses for væsentlig nok til at udgøre groft uforsvarlig forretningsførelse, der i sig selv skal kunne begrunde konkurskarantæne. Det bemærkes, at sådanne tilfælde ifølge forarbejderne til bestemmelsen i bogføringslovens § 33, stk. 2, 2. pkt., som udgangspunkt ville skulle anses som en »særligt omfattende overtrædelse«, jf. hertil Folketingstidende 2021-22, A, L 163 som fremsat, side 68. Det samme vil ligeledes være tilfældet, hvor der er ikke er bogført digitalt, og et eventuelt analogt udarbejdet bogføringsmateriale er så mangelfuldt, at det ikke er muligt for kurator at gennemskue, hvad der er sket i erhvervsvirksomheden.

Hvis der ikke er bogført digitalt i overensstemmelse med § 16, men hvor der foreligger et fuldstændigt bogføringsmateriale uden væsentlige mangler i bogføringen i et analogt format mv., der overholder de resterende bestemmelser i bogføringsloven, og som sætter kurator i stand til at efterprøve erhvervsvirksomhedens dispositioner mv., bør dette ikke i sig selv skulle anses for groft uforsvarlig forretningsførelse, idet der herefter i sådanne tilfælde ej heller må antages at være tale om en »særlig omfattende overtrædelse« i bogføringslovens forstand, men derimod efter omstændighederne en »mere omfattende overtrædelse« jf. hertil Folketingstidende 2021-22, A, L 163 som fremsat, side 68. Dette må dog forudsætte, at det analoge

materiale er så fuldstændigt, let læseligt og i øvrigt indeholder de oplysninger, bilag mv., som ville fremgå af det digitale bogføringssystem, hvis dette havde været anvendt. Hvis man således f.eks. har overholdt bestemmelserne i bogføringslovens § 7, stk. 1, og § 9, men ikke i overensstemmelse med bogføringslovens § 16, stk. 1, nr. 1 og 2, har sørget for at registrere de i øvrigt retvisende og fuldkomne transaktionerne og opbevare registreringer og bilag mv. i et digitalt bogføringssystem, vil der efter Konkursrådets opfattelse ikke foreligge en »særlig omfattende overtrædelse« i bogføringslovens forstand. Selvom der i et sådant tilfælde vil være tale om en uforsvarlig forretningsførelse, der ikke lever op til de krav, der stilles til erhvervsvirksomhedsdrift efter bogføringslovens regler, vil forholdet ikke være at anse for groft uforsvarlig forretningsførelse i konkurskarantænereglernes forstand, hvis det i øvrigt er åbent, at forholdet ikke har betydning for kurators mulighed for at afdække boets forhold.

Hvor der er bogført digitalt, men hvor erhvervsvirksomheden ikke har anvendt et bogføringssystem, der lever op til kravene i bogføringslovens § 15, vil det som udgangspunkt bero på en konkret vurdering, om tilsidesættelsen af reglerne er så væsentlig, at der vil være tale om groft uforsvarlig forretningsførelse, idet det afgørende i sådanne tilfælde må være, om kurator er i stand til at afdække boets forhold. Der vil i denne forbindelse kunne henses til, hvilke krav bogføringssystemet ikke lever op til. Hvor bogføringssystemet f.eks. ikke lever op til kravet i bogføringslovens § 15, stk. 1, nr. 1, som har til formål at skabe sikkerhed for, at det digitale bogføringssystem understøtter bogføringslovens krav til erhvervsvirksomhedens bogføring, herunder bl.a. reglerne i bogføringslovens §§ 7 og 13, jf. hertil Folketingstidende 2021-22, A, L 163 som fremsat, side 51, vil tilsidesættelsen f.eks. i kombination med, at der ikke er opbevaret en fysisk kopi af materialet, kunne føre til, at forholdet efter omstændighederne må anses for groft uforsvarligt, da kurator i så fald ikke vil kunne følge de økonomiske hændelsesforløb i erhvervsvirksomheden. Hvor der derimod er tale om f.eks. en tilsidesættelse af kravet i bogføringslovens § 15, stk. 1, nr. 3, om at bogføringssystemet skal kunne understøtte automatisering af administrative processor, herunder ved automatisk fremsendelse og modtagelse af e-fakturaer mv., må det bero på en konkret vurdering, om forholdet må anses for groft uforsvarligt.

Som anført under afsnit 1.1.2 ovenfor vil reglerne om digital bogføring være helt nye for visse erhvervsdrivende, og det må derfor forventes, at erhvervsvirksomheder, der ikke tidligere har bogført digitalt, i en overgangsperiode vil skulle vænne sig til, at bogføringen skal foregå digitalt. Konkursrådet finder, at der ved vurderingen af, om der er tale om groft uforsvarlig forretningsførelse, bør tages hensyn hertil, idet det bemærkes, at jo længere tid reglerne har været i anvendelse, jo mere vil tale for, at erhvervsvirksomhederne har haft rig mulighed for at vænne sig hertil, og jo mindre vil herefter tale for, at der skal tages et særligt hensyn til en eventuel overgangsperiode. Navnlig i relation til mindre erhvervsdrivende, som kun lige over-

skrider nettoomsætningsgrænsen på 300.000 kr., bør der efter Konkursrådets vurdering kunne tages hensyn hertil ved vurderingen af, om det er rimeligt at pålægge karantæne, jf. hertil kapitel 8, afsnit 2.1.2.

Hvor en erhvervsvirksomhed tilsidesætter sin pligt efter årsregnskabslovens § 135, stk. 5, til at lade sit årsregnskab forsyne med minimum en assistanceerklæring fra en uafhængig revisor, må det afgørende for, om tilsidesættelsen skal anses for væsentlig nok til at udgøre groft uforsvarlig forretningsførelse i konkurskarantæne-reglernes forstand, være, om kurator på trods heraf er i stand til at afdække boets forhold.

Konkursrådet bemærker i denne sammenhæng, at som det fremgår under afsnit 1.1.3 ovenfor, er en »assistance erklæring« alene udtryk for, at erhvervsvirksomheden har fået bistand til at opstille årsregnskabet i henhold til lovgivningen, men erklæringen er ikke udtryk for, at oplysningerne i årsregnskabet i øvrigt er retvisende.

Hvor regnskabet således er forsynet med en assistanceerklæring og dermed opstillet korrekt, men hvor oplysningerne i årsregnskabet er urigtige eller misvisende, må det tale for, at der er tale om en væsentlig tilsidesættelse, der udgør groft uforsvarlig forretningsførelse.

Hvor regnskabet ikke er forsynet med en assistanceerklæring, men hvor regnskabet i øvrigt er opstillet korrekt og oplysningerne heri er retvisende og tilstrækkelige, vil det modsat tale mod, at tilsidesættelsen skal anses for væsentlig nok til at udgøre groft uforsvarligt forretningsførelse i sig selv, idet forholdet dog sammenholdt med den øvrige forretningsførelse efter omstændighederne vil kunne føre til, at der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse.

Konkursrådet bemærker afslutningsvist, at en manglende indsendelse af et selskabs årsrapport i overensstemmelse med årsregnskabsloven, der eventuelt har ført til, at Erhvervsstyrelsen som følge af den manglende indsendelse har anmodet skifteretten om at tvangsopløse selskabet, ikke i sig selv vil kunne begrunde, at der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse i konkurskarantæne-reglernes forstand. En manglende eller sen indsendelse af et selskabs årsrapport vil dog sammenholdt med den øvrige forretningsførelse efter omstændighederne kunne føre til, at der efter en samlet vurdering er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, der kan begrunde pålæg af konkurskarantæne.

2.1.3 Ikke forretningsmæssigt begrundede dispositioner der har medvirket til, at skyldnerens aktivmasse er blevet ikke uvæsentligt reduceret til skade for kreditorerne

Som anført under afsnit 1.1.5 og 1.1.6 ovenfor ses det ofte i retspraksis vedrørende konkurskarantæne, at der er foretaget ikke forretningsmæssigt begrundede dispositioner, hvorved den konkursramte erhvervsvirksomhed er blevet mere eller mindre tømt for aktiver forud for konkursen til skade for kreditorerne.

Dette kan f.eks., som det også følger af retspraksis, være tilfældet, hvor hele eller dele af erhvervsvirksomhedens konto er blevet hævet kort tid før konkursen, fysiske aktiver er blevet fjernet, eller erhvervsvirksomhedens aktiver er blevet overdraget til en betydelig underpris, eller uden at der reelt er sket betaling, til nærtstående eller andre erhvervsvirksomheder, på et tidspunkt hvor den pågældende måtte indse, at erhvervsvirksomheden var eller ved salget blev insolvent.

Ikke forretningsmæssigt begrundede dispositioner kan ligeledes foreligge i de situationer, hvor der er ydet ulovlige ledelselån, ulovlig udlodning eller lign., eller hvor der er sket en sammenblanding af erhvervsvirksomhedens og ledelsesmedlemmets økonomi på en sådan måde, at det ikke kan godtgøres, at de forskellige hævningsforretninger er forretningsmæssigt begrundet.

Det er Konkursrådets vurdering, at den retstilstand, der er udviklet på området herfor, skal opretholdes, og at de tilfælde, hvor ledelsesmedlemmet har foretaget ikke forretningsmæssigt begrundede dispositioner, skal anses for groft uforsvarlig forretningsførelse, der i sig selv kan begrunde, at ledelsesmedlemmet pålægges konkurskarantæne, idet dette dog må forudsætte, at dispositionen har medvirket til, at den konkursramte erhvervsvirksomheds aktivmasse er blevet ikke uvæsentligt reduceret til skade for kreditorerne.

Det vil bero på en konkret vurdering, om en disposition har været forretningsmæssigt begrundet, og det bemærkes i denne sammenhæng, at det forhold, at en disposition er omstødelig, ikke nødvendigvis er ensbetydende med, at dispositionen ikke kan være forretningsmæssigt begrundet. I et tilfælde, hvor der f.eks. betales ned på erhvervsvirksomhedens kassekredit for at sikre, at kassekreditten ikke bliver lukket, kan forholdet efter omstændighederne anses for forretningsmæssigt begrundet, selvom dispositionen efter omstændighederne vil være omstødelig. På samme måde vil det forhold, at en disposition ikke er omstødelig, ikke være ensbetydende med, at dispositionen er forretningsmæssigt begrundet. Begrebet »forretningsmæssigt begrundet« må således i relation til konkurskarantæner reglerne forstås uafhængigt af omstødelighedsreglerne, idet det dog er klart, at hvor der f.eks. foreligger en omstødelig gave efter konkurslovens § 64, stk. 1, som i medfør af Højesterets dom af 10. januar 2022 (gengivet i U

2022.907 H) bl.a. forudsætter, at dispositionen ikke er forretningsmæssigt begrundet, vil dispositionen skulle anses for groft uforsvarlig forretningsførelse.

Det er som nævnt ovenfor Konkursrådet vurdering, at det alene bør være de tilfælde, hvor aktivmassen som minimum er blevet reduceret i en ikke uvæsentlig grad, som i sig selv skal anses for groft uforsvarlig forretningsførelse, der kan føre til pålæg af konkurskarantæne. Konkursrådet har i den forbindelse lagt vægt på, at selvom det i almindelighed vil være udtryk for uforsvarlig forretningsførelse, hvis ledelsesmedlemmet anvender erhvervsvirksomhedens midler til at foretage ikke forretningsmæssigt begrundede dispositioner, vil spørgsmålet om grovheden – og hermed om forholdet kan stå alene – efter Konkursrådets opfattelse afhænge af, hvor stor en reduktion af erhvervsvirksomhedens aktivmasse, som dispositionen har medført. Hvor den ikke forretningsmæssigt begrundede disposition alene har medført en uvæsentlig reduktion af aktivmassen, vil forholdet ikke i sig selv kunne begrunde konkurskarantæne, men forholdet vil efter omstændighederne sammenholdt med den af ledelsesmedlemmet øvrige udviste forretningsførelse kunne føre til pålæg af konkurskarantæne, jf. afsnit 2.3 nedenfor. Konkursrådet har overvejet, hvornår en reduktion af aktivmassen må anses for »ikke uvæsentlig«.

Ligesom Konkursrådet, som anført ovenfor, ikke finder grundlag for at opstille en bagatelgrænse for, hvor stort et tab skal være, førend der er tale om, at en uforsvarlig forretningsførelse må anses for grov, vil der heller ikke kunne opstilles en klar bagatelgrænse for, hvornår en reduktion af aktivmassen må anses for ikke uvæsentlig. Dette vil i alle tilfælde bero på en konkret vurdering af størrelsen af aktivmassen forud for og efter dispositionen, idet en reduktion både kan være »ikke uvæsentlig« ud fra en relativ vurdering og ud fra en absolut vurdering. Hvor dispositionen f.eks. har medført, at skyldnerens aktivmasse er blevet reduceret med f.eks. 10.000 kr., men den resterende aktivmasse er betydelig, vil reduktionen alt efter omstændighederne kunne anses for uvæsentlig i relativ forstand. Hvor der på den anden side f.eks. er tale om en disposition, der alene udgør få procent af den forud for dispositionen bestående aktivmasse, men som i absolutte tal må anses for betydelig, vil dispositionen efter omstændighederne kunne anses for ikke uvæsentlig. Hvor den ikke forretningsmæssigt begrundede disposition f.eks. består i en enkelt middag eller lign., vil forholdet som udgangspunkt ikke skulle anses for groft uforsvarlig forretningsførelse i sig selv, da sådanne dispositioner – alt efter omstændighederne – alene må anses at have ført til en uvæsentlig reduktion af skyldnerens aktivmasse både i relativ og absolut forstand. Hvis der er tale om flere ikke forretningsmæssigt begrundede dispositioner af mindre størrelse, må man hense til det samlede beløb af disse dispositioner, når det vurderes, om det foretagne enten relativt og/eller i absolutte tal har karakter af en ikke uvæsentlig reduktion af den samlede aktivmasse.

Ved vurderingen af, om erhvervsvirksomhedens aktivmasse er blevet ikke uvæsentligt reduceret til skade for kreditorerne, bør det som udgangspunkt være uden betydning, om det er muligt at tilbageføre værdien af den ikke forretningsmæssigt begrundede disposition ved f.eks. omstødelse, ligesom det bør være uden betydning for vurderingen af, om der foreligger groft uforsvarlig forretningsførelse, om ledelsesmedlemmet på anden måde retter op på forholdet ved selv at erstatte boet det tab, som er lidt ved den ikke forretningsmæssigt begrundede disposition. Om muligheden for at indgå forlig mv. henvises til kapitel 8, afsnit 2.5, nedenfor.

Konkursrådet har i den forbindelse lagt vægt på, at reglerne om konkurskarantæne har til formål at sikre mod, at en groft uforsvarlig forretningsførelse videreføres i en anden erhvervsvirksomhed til skade for kreditorerne, hvorved konkurskarantæne skal anses som en fremadrettet civilretlig foranstaltning begrundet i en uønsket opførelse, der ligger forud i tiden.

Det er derfor Konkursrådets vurdering, at hvor den ikke forretningsmæssigt begrundede disposition er foretaget senere end et år før fristdagen, vil det være uden betydning for vurderingen af, om dispositionen skal anses som groft uforsvarlig forretningsførelse, om den reduktion af aktivmassen, som den ikke forretningsmæssigt begrundede disposition har medført, er blevet genoprettet – det være sig gennem omstødelse i det omfang dispositionen ligeledes er omstødelig, frivillig tilbageførelse af værdien eller lign.

Konkursrådet bemærker i denne sammenhæng, at hvor en utilbørlig, ikke forretningsmæssigt begrundet disposition er foretaget tidligere end et år før fristdagen, kan det have betydning, om ledelsesmedlemmet har mulighed for at rette op herpå, og dermed om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, idet der henvises til kapitel 3, afsnit 2, om muligheden for at rette op.

2.1.4 Stråmandsvirksomhed

Som det fremgår under afsnit 1.1.8 ovenfor og kapitel 5, afsnit 1.5 nedenfor, er det forudsat i forarbejderne, at det at deltage i en stråmandskonstruktion – enten som stråmand eller bagmand – som udgangspunkt skal anses for groft uforsvarlig forretningsførelse, hvilket ligeledes følger af retspraksis.

Konkursrådet finder, at det fremadrettet ikke blot bør være udgangspunktet, at der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse ved deltagelse i en stråmandskonstruktion, men derimod den almindelige regel.

Der henvises til kapitel 5 nedenfor, hvor stråmandsproblematikken behandles nærmere.

2.1.5 Drift ud over håbløshedstidspunktet der har medført et væsentligt tab for fordrings- haverne

Det ligger i sagens natur, at en erhvervsvirksomhed, der er gået konkurs, vil være insolvent, da dette er en forudsætning for indledningen af en konkursbehandling. At erhvervsvirksomheden er insolvent, er dog ikke i alle tilfælde ensbetydende med, at erhvervsvirksomheden vil være drevet ud over håbløshedstidspunktet, jf. hertil afsnit 1.1.7 ovenfor.

Hvor en fortsat drift af selskab ikke er mulig, uden at det vil medføre en forøgelse af selskabets gældsforpligtelser, som selskabet ikke realistisk kan dække, vil man som ledelsesmedlem som udgangspunkt være forpligtet til at sikre, at selskabet ikke videreføres, jf. hertil bl.a. selskabslovens § 118, stk. 2, for så vidt angår direktionen, og som anført under afsnit 1.1.7 ovenfor følger det af forarbejderne til bestemmelsen i konkurslovens § 157, stk. 1, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 28, at der typisk vil være tale om groft uforsvarlig forretningsførelse, i det omfang ledelsen forsætter driften af en virksomhedens, selvom ledelsen måtte have indset, at en videreførelse vil føre til betydelige tab.

Konkursrådet har på baggrund af ovenstående overvejet, om en drift af en erhvervsvirksomhed ud over håbløshedstidspunktet under visse forudsætninger må anses for at udgøre en sådan groft uforsvarlig forretningsførelse, som i sig selv kan begrunde pålæg af konkurskarantæne.

Konkursrådet bemærker i denne sammenhæng, at spørgsmålet om pålæg af konkurskarantæne i praksis sjældent afgøres alene ud fra, om det pågældende ledelsesmedlem har medvirket til, at erhvervsvirksomheden er blevet drevet ud over håbløshedstidspunktet. Typisk vil spørgsmålet om en drift ud over håbløshedstidspunktet dog kunne indgå som et blandt flere elementer i den samlede vurdering af, om ledelsesmedlemmets forretningsførelse må anses for groft uforsvarlig.

Konkursrådet finder dog, at det er en central del af det at drive erhvervsvirksomhed, at det sikres, at erhvervsvirksomheden ikke drives i en længere periode ud over håbløshedstidspunktet til skade for kreditorerne, og det ville derfor være påfaldende, hvis en drift ud over håbløshedstidspunktet under visse betingelser ikke i sig selv skulle kunne anses for at udgøre groft uforsvarlig forretningsførelse, der fører til pålæg af konkurskarantæne.

Hvis en drift ud over håbløshedstidspunktet selvstændigt skal kunne begrunde, at der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, som kan føre til pålæg af konkurskarantæne, må det efter Konkursrådets opfattelse kræves, at videreførelsen af driften efter det tidspunkt, hvor ledelsen har indset eller måtte have indset, at en videreførelse ville medføre tab, *dels* har stået på i en længere periode – f.eks. en længere årrække – *dels* har medført, at erhvervsvirksomhedens kreditorer har lidt et væsentligt tab.

Det bør – ligesom det er tilfældet i dag – bero på en konkret vurdering af den enkelte sags omstændigheder, om en drift ud over håbløshedstidspunktet i sig selv skal anses for groft uforsvarlig forretningsførelse, idet vurderingen heraf vil have visse ligheder med spørgsmålet om ledelsens erstatningsansvar.

Vurderingen af, om en videreførelse af driften må anses for groft uforsvarlig forretningsførelse, vil skulle foretages ud fra forholdene på det tidspunkt, hvor det var kritisk at fortsætte driften, og om ledelsen på et tidspunkt herefter har forsømt at standse driften eller foretage de nødvendige tilpasninger af erhvervsvirksomheden for at undgå yderligere tab.

Hvornår det kritiske håbløshedstidspunkt foreligger, vil fortsat bero på en konkret vurdering, og den tidligere retspraksis herfor, vil i denne sammenhæng være retningsgivende. Der vil således bl.a. kunne henses til, om selskabets revisor (gentagne gange) har taget forbehold over for en fortsat drift, om selskabets bankforbindelse har opsagt eller væsentligt indskrænket selskabets kreditfaciliteter, uden at der er fundet alternative finansieringsmuligheder mv., om selskabets egenkapital er tabt, og om der er en betydelig negativ egenkapital forbundet med den fortsatte drift mv.

Det vil i almindelighed ikke skulle anses for groft uforsvarlig forretningsførelse, der fører til pålæg af konkurskarantæne, hvor ledelsen har truffet en beslutning om at videreføre erhvervsvirksomheden på et forsvarligt grundlag, som er i overensstemmelse med den såkaldte »business judgement rule«, jf. hertil Torben Kuld Hansen og Lars Lindencrone, *Insolvensprocessretten*, 5. udgave, 2023, side 490 f. Der bør i denne sammenhæng ligeledes tages et særligt hensyn til, at virksomhedsledere, herunder navnlig iværksættere, ofte vil være optimistiske og gøre alt i deres magt for at redde deres erhvervsvirksomhed. Det vil dog i denne sammenhæng være klart, at i de tilfælde, hvor ledelsen anvender skattemyndighederne som en selvbestaltet kassekredit og oparbejder en stor gæld til det offentlige, men i øvrigt betaler resterende kreditorer, vil en henvisning til iværksætterhensynet og ”optimistiske fremtidsudsigter” ikke kunne føre til, at forholdet ikke kan anses som groft uforsvarlig, jf. hertil også afsnit 2.1.1 ovenfor.

Hvis en drift ud over håbløshedstidspunktet i sig selv skal kunne begrunde pålæg af konkurskarantæne, bør det efter Konkursrådets opfattelse – som nævnt ovenfor – kræves, at kreditorerne rent faktisk har lidt et tab, som følge af den fortsatte tabsgivende driften. Det afgørende vil i denne sammenhæng bl.a. kunne være, om det er muligt at konstatere, at erhvervsvirksomhedens gældsforpligtelser er blevet væsentligt forøget, eller om værdien af erhvervsvirksomhedens aktiver er blevet væsentligt reduceret efter det kritiske tidspunkt. Hvor man i en længere årrække har anvendt skattemyndighederne som en selvbestaltet kassekredit til at finansiere en fortsat tabsgivende drift, vil betingelsen om et væsentligt tab – alt efter omstændighederne – typisk være opfyldt, selvom forholdet tillige ofte vil være omfattet af de i afsnit 2.1.1 nævnte situationer. Hvis der alene har været en betydelig risiko for, at erhvervsvirksomhedens kreditorer ville lide et væsentligt tab, uden at det dog er muligt at konstatere, om tabet rent faktisk er lidt, vil forholdet ikke i sig selv kunne begrunde pålæg af konkurskarantæne, men forholdet vil efter omstændighederne sammenholdt med den af ledelsesmedlemmet øvrige udviste forretningsførelse kunne føre til pålæg af konkurskarantæne, jf. afsnit 2.3 nedenfor.

Selvom en drift ud over håbløshedstidspunktet, når den har medført et væsentligt tab for kreditorerne, vil kunne anses for groft uforsvarlig forretningsførelse, der i sig selv skal kunne begrunde pålæg konkurskarantæne, er det dog Konkursrådets opfattelse, at en drift ud over håbløshedstidspunktet i langt de fleste tilfælde ikke i sig selv vil være nok til at begrunde konkurskarantæne, hvorfor forholdet i stedet vil skulle indgå som et element blandt flere, som tilsammen må anses for at udgøre groft uforsvarlig forretningsførelse, jf. afsnit 2.3 nedenfor.

2.2 Særligt om manglende samarbejde med kurator

Som det fremgår under afsnit 1.1.9 ovenfor, ses der i retspraksis tilfælde, hvor retten ved vurderingen af, om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, har lagt afgørende vægt på, om den tidligere ledelse mv. har opfyldt sin pligt til efter konkurslovens § 100, jf. § 105, stk. 1, at meddele kurator alle de oplysninger, der er nødvendige for kurators forsvarlige behandling af konkursboet.

Konkursrådet bemærker i denne sammenhæng, at selvom det synes forudsat i forarbejderne til konkurskarantænereglerne, jf. afsnit 1.1.9 ovenfor, at også adfærd under konkursbehandlingen eller rekonstruktionsbehandlingen kan have betydning for vurderingen af, om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, foreligger der en særlig situation, hvor en groft uforsvarlig adfærd udspiller sig efter, at erhvervsvirksomheden reelt er ophørt i forbindelse med konkursen.

Begrebet »forretningsførelse« retter sig i ordets traditionelle forstand mod den førelse og forvaltning af erhvervsvirksomheden, som ledelsesmedlemmet har udvist gennem sine dispositioner og handlinger forud for konkursen, hvor erhvervsvirksomheden var ”i live”, og ikke mod ledelsens handlemåde *efter* konkursens indtræden, hvor erhvervsvirksomheden og dermed ledelsens forretningsførelse af erhvervsvirksomheden er ophørt.

På trods heraf er det dog Konkursrådets opfattelse, at der er gode grunde, der taler for, at også ledelsens handlinger efter konkursen – herunder navnlig ledelsens manglende samarbejde med kurator – skal kunne indgå i vurderingen af, om der grundlag for at pålægge konkurskarantæne, uanset at sådanne efterfølgende handlinger ikke er omfattet af begrebet »forretningsførelse« i ordets traditionelle forstand.

Konkursrådet har i den forbindelse lagt vægt på, at et manglende samarbejde med kurator må anses som udtryk for en manglende overholdelse af ledelsens accessoriske forpligtelse til at sikre en forsvarlig afvikling af erhvervsvirksomheden. Når man har drevet erhvervsvirksomhed, vil man med andre ord være forpligtet til at medvirke til en forsvarlig afvikling heraf til mindst mulig skade for de kreditorer, der er stillet i udsigt at skulle lide et tab som følge af konkursen. Hvis man i denne sammenhæng som tidligere fungerende ledelsesmedlem tilsidesætter sin pligt til efter konkurslovens § 105, jf. § 100, loyalt at samarbejde med kurator og meddele de oplysninger, som er nødvendige for kurators forsvarlige behandling af konkursboet og dermed en forsvarlig afvikling af erhvervsvirksomheden, har man som ledelsesmedlem tilsidesat denne accessoriske forpligtelse.

Der kan endvidere peges på, at formålet med konkurskarantæne reglerne er at sikre mod konkursmisbrug og videreførelse af en groft uforsvarlig forretningsførelse til skade for kreditorerne og samfundet som helhed. Hvor et ledelsesmedlem ikke samarbejder loyalt med kurator, og dermed hindrer kurators mulighed for i overensstemmelse med grundlæggende konkursretlige principper at få fuldstændig indsigt i den konkursramte erhvervsvirksomheds forhold, herunder f.eks. et selskabs regnskabs- og bogføringsmateriale, vil ledelsesmedlemmet i særligt grove tilfælde af illoyalt samarbejde være medvirkende til, at konkursretten ikke kan fungere efter hensigten, hvilket i sidste ende vil være til skade for konkursboets kreditorer. Der foreligger dermed en vis parallelitet mellem de tilfælde, hvor ledelsesmedlemmet væsentlig tilsidesætter sin forpligtelse til at samarbejde loyalt med kurator, og de tilfælde, hvor der er tale om en væsentlig tilsidesættelse af bogførings- og regnskabsmæssige forpligtelser, jf. afsnit 2.1.2 ovenfor, idet der i begge tilfælde vil kunne være tale om en hindring og umuliggørelse af kurators arbejde med afdækning af boets forhold.

Endelig kan der peges på, at hvis det ligger i et ledelsesmedlems »modus operandi« at tilsidesætte sin pligt til at samarbejde loyalt med kurator, hvorefter det ikke er muligt for kurator at foretage en forsvarlig bobehandling, som i sidste ende kan være til skade for kreditorerne, vil dette tillige kunne komme til at skade fremtidige kreditorer i et potentielt senere konkursbo.

Det er derfor sammenfattende Konkursrådets opfattelse, at det skal være muligt ved vurderingen af, om der udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, som giver grundlag for pålæg af konkurskarantæne – ligesom det er tilfældet i dag – at tage hensyn til, om det tidligere ledelsesmedlem har tilsidesat sin accessoriske forpligtelse til gennem et loyalt samarbejde med kurator at sikre en forsvarlig afvikling af erhvervsvirksomheden.

Konkursrådet har overvejet, om et ledelsesmedlems tilsidesættelse af sin pligt til efter konkurslovens § 100, jf. § 105, stk. 1, at samarbejde med kurator og meddele kurator de oplysninger, som er nødvendige for en forsvarlig bobehandling, skal anses for en sådan groft uforsvarlig forretningsførelse, der i sig selv skal kunne begrunde pålæg af konkurskarantæne.

Hvis et manglende samarbejde i sig selv skal kunne begrunde pålæg af konkurskarantæne i en situation, hvor der i øvrigt ikke er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse forud for konkursen, må det kræves, at der er tale om en væsentlig tilsidesættelse samarbejdspligten.

Det er dog i denne sammenhæng svært at forestille sig en situation, hvor en væsentlig tilsidesættelse af pligten til at samarbejde loyalt med kurator ikke automatisk vil hænge sammen med en af de oven for anførte typetilfælde af groft uforsvarlig forretningsførelse udvist forud for konkursen, der efter Konkursrådets opfattelse i sig selv kan begrunde pålæg af konkurskarantæne, herunder navnlig afsnit 2.1.2 (væsentlige tilsidesættelse af bogførings- og regnskabsmæssige pligter) og afsnit 2.1.3 (ikke forretningsmæssigt begrundede dispositioner, der har medvirket til, at skyldnerens aktivmasse er blevet ikke uvæsentligt reduceret til skade for kreditorerne).

I et tilfælde, hvor ledelsesmedlemmet f.eks. ikke udleverer selskabets bogførings- og regnskabsmateriale til kurator, hvorefter kurator må lægge til grund, at der ikke foreligger noget bogføringsmateriale, vil forholdet formentlig høre under de i afsnit 2.1.2 tilfælde om væsentlige tilsidesættelse af bogførings- og regnskabsmæssige forpligtelser, hvorfor en groft uforsvarlig forretningsførelse, der i sig selv kan begrunde konkurskarantæne, reelt vil have udspillet sig forud for konkursen. Endvidere vil et tilfælde, hvor ledelsesmedlemmet f.eks. på spørgsmål fra kurator nægter at oplyse om placeringen af et aktiv, som ledelsesmedlemmet har fjernet fra selskabet forud for konkursen, være omfattet af de i afsnit 2.1.3 nævnte tilfælde, da det i så fald må lægges til grund, at fjernelsen af aktivet fra selskabet forud for konkur-

sen, uden at der foreligger dokumentation for, at der er tale om en forretningsmæssigt begrundet dispositionen, vil have medvirket til, at det konkursramte selskabs aktivmasse er blevet ikke uvæsentligt reduceret til skade for kreditorerne.

Et manglende loyalt samarbejde med kurator og en tilsidesættelse af ledelsens accessoriske forpligtelse til at sikre en forsvarlig afvikling af erhvervsvirksomheden vil derfor efter Konkursrådets opfattelse meget sjældent i sig selv kunne begrunde pålæg af en konkurskarantæne, men forholdet bør kunne indgå som et element i en samlet vurdering af, om der i øvrigt er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, og et manglende samarbejde med kurator vil i denne sammenhæng i væsentlig grad tale for, at ledelsesmedlemmet har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse.

I et tilfælde hvor ledelsesmedlemmet tidligt i konkursprocessen har nægtet at udlevere f.eks. regnskabsmaterialet til kurator og først på et meget sent tidspunkt – f.eks. i umiddelbar tilknytning til en anlagt konkurskarantænesag – vælger at udlevere dette, vil der efter Konkursrådets vurdering, ikke skulle meget til, at anse ledelsesmedlemmets samlede forretningsførelse som groft uforsvarlig, hvis der er i øvrigt er forhold, der taler for, at forretningsførelsen forud for konkursen må anses som uforsvarlig.

2.3 Andre tilfælde som efter omstændighederne kan anses for groft uforsvarlig forretningsførelse

Som anført ovenfor bør en opregning af de typetilfælde, som i almindelighed skal anses for groft uforsvarlig forretningsførelse, efter Konkursrådets opfattelse ikke være udtømmende.

Der bør således være plads til, dels at et ledelsesmedlems forretningsførelse efter en vurdering af sagens samlede omstændigheder vil kunne anses som groft uforsvarlig forretningsførelse, der begrundes pålæg af konkurskarantæne, dels at retterne skal kunne foretage et konkret skøn af, om et enkelt forhold – uanset at det ikke måtte være omfattet af opregningen af typetilfælde – må anses for udgøre at groft uforsvarlig forretningsførelse i sig selv.

Ved vurderingen af, om der uden for de typetilfælde, der er nævnt ovenfor, er tale om groft uforsvarlig forretningsførelse, vil der skulle henses til, om ledelsesmedlemmets samlede forretningsførelse ud fra omstændighederne i objektiv og subjektiv henseende kan betegnes som grov og har karakter af misbrug af reglerne og en tilsidesættelse af de almindelige krav til det at drive erhvervsvirksomhed.

Et forhold, som f.eks. ikke i sig selv udgør groft uforsvarlig forretningsførelse, vil derfor efter omstændighederne sammenholdt med ledelsesmedlemmets øvrige uforsvarlige forretningsførelse og omstændighederne omkring konkursen kunne føre til pålæg af konkurskarantæne.

Henset til de ovenfor nævnte tilfælde vil f.eks. en manglende indberetning af A-skat, moms mv. i den korte periode forud for konkursen kombineret med en mere omfattende – men ikke særligt omfattende – overtrædelse af bogføringsloven eller manglende samarbejde med kurator, kunne anses for at udgøre groft uforsvarlig forretningsførelse.

Endvidere vil det efter omstændighederne kunne anses for at udgøre groft uforsvarlig forretningsførelse, hvor der f.eks. er tale om betydelige køb på kredit eller forudbetaling, uden at der er udsigt til, at det produkt, som forbrugerne er stillet i udsigt, kan leveres kombineret med en mere omfattende overtrædelse af bogføringsloven og/eller helt utilstrækkelig økonomistyring.

Som eksempel på en forretningsførelse, som bør anses for groft uforsvarlig forretningsførelse, kan bl.a. henvises til Højesterets dom af 22. november 2006 (gengivet i U 2007.497 H), der ligeledes er nævnt i betænkning nr. 1525 af 2011, side 32, hvor et rejsebureau med en egenkapital på 1 mio. kr. finansierede driften ved forudbetalinger fra kunderne og i løbet af 9 måneder oparbejdede et underskud på 38 mio. kr., navnlig fordi virksomheden i væsentligt omfang solgte rejser til priser, som end ikke dækkede de direkte omkostninger til fly og hotel.

Særligt i forhold til tilsidesættelse af anden lovgivning, har Konkursrådet i lyset af de afgørelser, der er nævnt under afsnit 1.1.4 ovenfor, overvejet, om der er grundlag for at ændre vurderingen af, hvornår en overtrædelse af anden lovgivning eller aftale bør føre til pålæg af konkurskarantæne.

Som anført under afsnit 1.1.4 ovenfor, følger det af forarbejderne til konkurslovens § 157, stk. 1, at det som udgangspunkt ikke vil have betydning for spørgsmålet om konkurskarantæne, om erhvervsvirksomheden i øvrigt overholder lovgivningen, f.eks. markedsføringsloven, konkurrenceloven, arbejdsmiljøloven, miljøbeskyttelsesloven mv., men at mere systematiske og omfattende overtrædelser af lovgivningen, som indebærer en nærliggende risiko for, at erhvervsvirksomheden pådrager sig store økonomiske forpligtelser (set i forhold til virksomhedens kapitalgrundlag), vil kunne indgå i vurderingen af, om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse.

Konkursrådet bemærker i denne sammenhæng, at som anført flere steder i nærværende betænkning, er formålet med konkurskarantænereglerne primært at sikre mod konkursrytteri, og

at en groft uforsvarlig forretningsførelse ikke umiddelbart videreføres i en anden erhvervsvirksomhed til skade for kreditorerne og samfundet som helhed. En konkurskarantæne har dermed karakter af en fremadrettet, præventiv civilretlig foranstaltning, som er begrundet i en uønsket opførsel i fortiden, som man ønsker at undgå en gentagelse af i en umiddelbar nær fremtid, og reglerne skal derfor holdes adskilt fra eventuel anden offentligretlig håndhævelse af særlovgivningen, herunder navnlig det strafferetlige og administrative værn mod tilsidesættelse af anden lovgivning.

Konkursrådet finder derfor, at det fortsat – ligesom det er tilfældet i dag – bør bero på en konkret vurdering af sagens samlede omstændigheder, om en væsentlig og grov tilsidesættelse af anden lovgivning eller en aftale, må anses som groft uforsvarlig forretningsførelse, idet det afgørende dog må være, om overtrædelsen har medført en væsentlig risiko for, at kreditorerne lider et ikke ubetydeligt tab.

Tabet vil således i denne sammenhæng spille en væsentlig rolle. Jo større tabet eller risikoen for et væsentligt tab for kreditorerne er, jo mere vil tale for, at forretningsførelsen må anses som groft uforsvarlig.

Det skal i denne sammenhæng bemærkes, at da det ikke er et krav, at der er årsagssammenhæng mellem konkursen og forretningsførelsen, vil det ej heller være et krav, at det tab, som måtte være opstået som følge af overtrædelsen af lovgivningen eller tilsidesættelsen af en aftale, skal have udløst konkursen. Det vil ej heller have betydning, at en bøde mv. for overtrædelse af lovgivningen, dækkes som et efterstillet krav i overensstemmelse med konkurslovens § 98, nr. 2, og dermed ikke kommer de ”almindelige kreditorer”, hvis krav omfattes af konkurslovens § 97, til skade. Det bør dog være et krav, at tabet er anmeldt i konkursboet, uanset om det er prøvet eller ej. Hvor et tab, der er udløst af en bevidst eller grov tilsidesættelse af lovgivning mv., har udløst konkursen, vil meget tale for, at forholdet kombineret med anden uforsvarlig forretningsførelse skal anses som groft uforsvarlig, der kan føre til pålæg af konkurskarantæne.

Hvor driften af erhvervsvirksomheden kræver en særlig autorisation, og denne ikke er indhentet, hvorefter erhvervsvirksomheden reelt ikke lovligt har kunnet drive erhvervsvirksomhed, vil der i almindelighed altid være en nærliggende tabsrisiko, da erhvervsvirksomhedens indtægtsgrundlag ikke vil være sikret, jf. hertil FM 2017.268.

Man bør således ikke som erhvervsdrivende kunne oparbejde stor gæld til skade for sine kreditorer ved bevidst og grov tilsidesættelse af anden lovgivning eller aftaler, uden at dette ikke i visse tilfælde skal være at anse for uforsvarlig forretningsførelse. Dette vil bl.a. være tilfæl-

det, hvor der er tale om enkeltstående grove og/eller systematiske tilsidesættelser, som påfører erhvervsvirksomheden et væsentligt tab, jf. hertil FM 2016.59, hvor der var tale om grove og systematiske tilsidesættelser af en overenskomstaftale.

2.4 Uegnethed til at deltage i ledelsen

Som anført under afsnit 1.2 ovenfor, er det udover betingelsen om, at der skal være udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, tillige en betingelse for at pålægge konkurskarantæne, at det pågældende ledelsesmedlem som følge af den groft uforsvarlige forretningsførelse må antages at være uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed.

Konkursrådet er i denne sammenhæng opmærksom på, at selvom der principielt er tale om toledet vurdering, har retspraksis vist, at vurderingen af, om den pågældende har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse i sin ledelse af erhvervsvirksomheden, ofte flyder sammen med vurderingen af, om den pågældende som følge heraf er uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed, jf. hertil tillige Eva Staal og Jens Røn, Konkurskarantæne – en status, Ugeskrift for Retsvæsen 2020 side 25ff. (side 27).

Uegnethedsvurderingen skal ses i lyset af, at formålet med reglerne bl.a. er sikre mod en umiddelbar videreførelse af en groft uforsvarlig forretningsførelse med potentielle tab for bl.a. potentielle fremtidige kreditorerne. En konkurskarantæne har dermed karakter af en fremadrettet, præventiv civilretlig foranstaltning, som er begrundet i en uønsket opførsel i fortiden, som man ønsker at undgå en gentagelse af i en umiddelbar nær fremtid.

Når retspraksis synes at lade uforsvarligheds- og uegnethedsvurderingen flyde sammen og ikke principielt og konsekvent tage stilling til den ene før den anden, hænger det efter Konkursrådets opfattelse sammen med, at hvor der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, vil den pågældende i almindelighed automatisk være uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed. Hvis man ikke har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, vil man omvendt ikke være uegnet til at deltage i ledelsen af en fremtidig erhvervsvirksomhed.

Uegnethedsbetingelsen og uforsvarlighedsvurderingen hænger således uløseligt sammen, og der kan derfor stilles spørgsmålstegn ved det fornuftige i, at der i medfør af den gældende ordlyd af konkurslovens § 157, stk. 1, lægges op til en toledet vurdering.

Konkursrådet finder som følge ovenstående, herunder navnlig den manglende adskillelse af vurderingen i praksis, at en selvstændigt defineret uegnethedsbetingelse må anses for at være overflødig for vurderingen af, om adfærdsbetingelsen i konkurslovens § 157, stk. 1, i øvrigt er

opfyldt. Det afgørende for, om man opfylder kravene i konkurslovens § 157, stk. 1, bør derfor alene være, om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse.

Kapitel 5

Stråmandsvirksomhed

1. Gældende ret

1.1 Generelt om stråmandskonstruktionen

En stråmandskonstruktion består i almindelighed af en stråmand og en eller flere bagmænd.

Ved en »stråmand« forstås i denne sammenhæng en person, der er registreret og formelt fremstår som deltager af ledelsen af et selskab, men uden at personen er tillagt reelle ledelsesmæssige beføjelser i forhold til selskabets forhold. Stråmanden er således alene leder af navn og ikke af gavn. Ved en »bagmand« forstås den reelle, men ikke registrerede leder af selskabet. En stråmand har således ikke noget at sige i forhold til det konkrete selskab, da det er bagmanden, der de facto leder selskabet og udøver ledelsens beføjelser.

En definition af stråmandskonstruktionen genfindes i bl.a. forarbejderne til konkursloven, selskabsloven og skattelovgivningen.

I lovforslag nr. L 131 af 30. januar 2013, der lå til grund for lov nr. 429 af 1. maj 2019 om konkurskarantæne, fremgår bl.a., jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 12, at der foreligger en stråmandskonstruktion: ”[...] hvor den daglige ledelse reelt udøves af en anden end den, der er registreret som direktør i selskabet mv.”

I lovforslag nr. L 110 af 5. februar 2020, som ligger til grund for lov nr. 642 af 19. maj 2020, om ændring af årsregnskabsloven og selskabsloven mv., fremgår følgende om stråmandskonstruktionen, jf. Folketingstidende 2019-20, A, L 110 som fremsat, side 56: ”Ved en stråmand forstås en person, der f.eks. registreres og fremstår officielt som direktør, bestyrelsesmedlem eller lignende for et kapitalsselskab, men uden reel beslutningskompetence. En stråmand har således ikke noget at sige i forhold til det konkrete selskab, da der er en eller flere bagvedliggende personer, der bestemmer over selskabet. En stråmand anvendes således til at dække for den person, der bestemmer over selskabet.” Samme definition genfindes delvist i lovforslag nr. L 96 af 1. december 2012, der ligger til grund for lov nr. 288 af 7. marts 2022 om ændring af bl.a. opkrævningsloven, gældsinddrivelsesloven.

Det ses i praksis, at stråmandskonstruktionen både kan etableres med stråmandens viden, f.eks. hvor stråmanden tager sig betalt for at lade sig registrere som ledelsesmedlem i et selskab, men hvor det samtidig aftales, at stråmanden ikke eller måske alene i begrænset omfang skal varetage opgaver i selskabet, men også uden stråmandens viden, f.eks. hvis stråmanden har været udsat for et identitetstyveri eller har givet andre adgang til sin digitale signatur, men er uvidende om hvordan det bliver benyttet.

1.2 Generelt om ledelsesændringer i Erhvervsstyrelsens it-system

Alle personer har som udgangspunkt adgang til at indberette ledelsesændringer i et selskab via Erhvervsstyrelsens selvbetjeningsløsning på virk.dk.

For at anvende Erhvervsstyrelsens selvbetjeningsløsning skal man logge ind med MitID eller tilsvarende digital signatur, og man kan i den forbindelse både anvende en personlig digital signatur eller en medarbejdersignatur. Hvis der anvendes en personlig digital signatur (f.eks. MitID), vil Erhvervsstyrelsen modtage oplysninger om anmelderens CPR-nummer, og hvis der anvendes en medarbejdersignatur, vil Erhvervsstyrelsen modtage oplysninger om det CVR-nummer, som medarbejdersignaturen er knyttet til, samt anmelderens navn. Hvis Erhvervsstyrelsen har en begrundet formodning om, at der er sket eller vil ske misbrug af en selvbetjeningsløsning, kan Erhvervsstyrelsen, jf. § 5, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 1244 af 29. august 2022 om anmeldelse, registrering, gebyr samt offentliggørelse m.v. i Erhvervsstyrelsen (anmeldelsesbekendtgørelsen), lukke en anmelders adgang til at foretage straksregistreringer via selvbetjeningsløsningen. Dette udelukker ikke, at anmelder fortsat kan foretage anmeldelser til registrering via Erhvervsstyrelsens selvbetjeningsløsning, men registreringerne vil dog blive udtaget til manuel behandling. En virksomhed kan endvidere selv begrænse, hvem der har adgang til at registrere ændringer i virksomheden via Erhvervsstyrelsens selvbetjeningsløsning ved at tilføje en passwordbeskyttelse.

Anmelderen vil i forbindelse med indberetningen af bl.a. ledelsesændringer være underlagt et særligt anmelderansvar i henhold til selskabslovens § 15, stk. 2, og anmeldelsesbekendtgørelsens § 9, stk. 1, efter hvilke en anmelder, der registrerer et forhold eller indsender anmeldelse herom til registrering i Erhvervsstyrelsens it-system, indestår for, at registreringen eller anmeldelsen er lovligt foretaget, herunder at der foreligger behørig fuldmagt, og at dokumentationen i forbindelse med registreringen eller anmeldelsen er gyldig.

Kravene til registreringen af et nyt ledelsesmedlem afhænger af, om den person, der indsættes som ledelsesmedlem, har et CPR-nummer eller ej.

Hvis personen, der ønskes registreret, har et CPR-nummer, stilles der i medfør af anmeldelsesbekendtgørelsens § 17, stk. 1, krav om, at der ved anmeldelsen angives oplysninger om personens fulde navn, funktionen i selskabet, CPR-nummer, statsborgerskab ved fødslen og bopælsadresse og -land, ligesom der, jf. anmeldelsesbekendtgørelsens § 20, stk. 1, stilles krav om dokumentation for ændringens lovlige vedtagelse – f.eks. et generalforsamlingsreferat.

Hvis personen, der ønskes registreret som ledelsesmedlem, ikke har et CPR-nummer, stilles der, jf. anmeldelsesbekendtgørelsens § 17, stk. 2, nr. 1, krav om, at der oplyses om personens fødselsdato, statsborgerskab ved fødslen, køn, pasnummer eller nummer fra et nationalt identifikationskort, der kan anvendes ved indrejse i et Schengenland, samt udstedelsesland for passet eller identifikationskortet. Der stilles ligeledes krav om, at der vedlægges et foto af et gyldigt pas eller nationalt identifikationskort, ligesom der, jf. anmeldelsesbekendtgørelsens § 20, stk. 1, stilles krav om dokumentation for ændringens lovlige vedtagelse.

Ved afregistrering af et ledelsesmedlem kræves der ikke, at der vedlægges dokumentation eller lign. herfor.

En registreret ledelsesændring vil som udgangspunkt blive straksregistreret i Erhvervsstyrelsens it-system – dvs. uden at det er et krav, at den registrerede aktivt skal have godkendt registreringen. I visse tilfælde udtages en ledelsesændring dog automatisk til manuel behandling. Dette vil f.eks. være tilfældet, hvis en person med en konkurskarantæne indsættes som ledelsesmedlem, eller hvis Erhvervsstyrelsens machine-learning-modeller udtager registreringen til manuel behandling enten som følge af virksomhedens forhold eller anmelderens, jf. herom afsnit 1.4. nedenfor.

Når der er foretaget en ændring via Erhvervsstyrelsens selvbetjeningsløsning, og ændringen enten er blevet straksregistreret eller senere godkendes manuelt af Erhvervsstyrelsen, udsender Erhvervsstyrelsens it-system automatisk digitale breve herom til selskabets digitale postkasse, partsrepræsentantens (anmelderens) digitale postkasse og den registreredes (den person, som eksempelvis er indsat som ledelsesmedlem) digitale postkasse. Hvis den registrerede person ikke har et CPR-nummer, vil der i stedet for et digitalt brev blive sendt et fysisk brev til ledelsesmedlemmets adresse. Erhvervsstyrelsen har i denne sammenhæng oplyst overfor Konkursrådet, at det for så vidt angår ledelsesmedlemmer uden et CPR-nummer ikke er muligt at gennemføre en ledelsesregistrering uden, at der indtastes en gyldig udenlandsk adresse, idet systemet ved indtastning af en adresse, der ikke eksisterer eller ikke kan valideres, vil melde fejl, hvorefter det ikke er muligt at registrere ledelsesmedlemmet.

Hvis Erhvervsstyrelsen bliver opmærksom på, at et ledelsesmedlem ikke er registreret med en korrekt bopælsadresse, opfylder vedkommende ikke længere betingelserne for at være registreret som ledelsesmedlem, hvorfor Erhvervsstyrelsen vil udføre en adressekontrol. Manglende berigtigelse ved en sådan kontrol resulterer i, at Erhvervsstyrelsen fratræder ledelsesmedlemmet, hvorefter selskabet får en frist på fire uger til at anmelde et nyt ledelsesmedlem, såfremt fratrædelsen fører til, at selskabet ikke længere er registreret med en ledelse, som opfylder kravene i selskabslovens regler herom. Har selskabet ikke anmeldt et nyt ledelsesmedlem inden fristens udløb, vil selskabet blive oversendt til tvangsopløsning.

I brevet til den registrerede – enten digitalt eller fysisk – oplyser Erhvervsstyrelsen den registrerede person om, at såfremt vedkommende er blevet uretmæssigt registreret, skal personen kontakte Erhvervsstyrelsen med henblik på indsigelse.

Hvis Erhvervsstyrelsen modtager en indsigelse fra en person, som mener, at vedkommende uretmæssigt er blevet indsat som ledelsesmedlem i en virksomhed, foretager Erhvervsstyrelsen en kontrol af registreringen.

Hvis Erhvervsstyrelsen modtager en indsigelse inden for 14 dage efter registreringstidspunktet, og allerede ved gennemgangen af registreringen kan konstatere, at registreringen er uretmæssigt foretaget, træffer Erhvervsstyrelsen en straksafgørelse om at tilbageføre registreringen. Når registreringen er tilbageført, vil Erhvervsstyrelsen foretage en høring af den anmelder, som har foretaget registreringen, og Erhvervsstyrelsen vil i den forbindelse anmode den pågældende om at indsende en redegørelse samt den dokumentation, der lå til grund for registreringen, herunder bemyndigelse til at foretage registreringen. Hvis anmelderen ikke kan redegøre for registrerings lovlighed, kan Erhvervsstyrelsen træffe afgørelse om at lukke for personens adgang til at foretage straksregistreringer på virk.dk, ligesom Erhvervsstyrelsen kan anmelde personen til politiet for afgivelse af urigtige oplysninger til en myndighed.

Hvis Erhvervsstyrelsen derimod ved sin gennemgang af registreringen ikke kan konstatere, at registreringen er uretmæssig foretaget, vil Erhvervsstyrelsen ofte bede den registrerede person om flere oplysninger, før der laves en kontrol af registreringen hos anmeldelsen. Erhvervsstyrelsen kan bl.a. anmode den registrerede person om at underskrive en tro- og love erklæring om, at personen ikke har påtaget sig ansvaret som ledelsesmedlem i virksomheden. Når Erhvervsstyrelsen har modtaget svar fra den registrerede person, herunder evt. en tro- og love erklæring, vil Erhvervsstyrelsen foretage en høring af anmelderen og bede anmelderen om at indsende dokumentation for, at registreringen er lovligt foretaget. Hvis Erhvervsstyrelsen på baggrund af den indsendte redegørelse, samt evt. den registrerede persons bemærkninger her til, kan konstatere, at registreringen er uretmæssigt foretaget, vil Erhvervsstyrelsen træffe af-

gørelse om at tilbageføre registreringen. Kan Erhvervsstyrelsen ikke konstatere, at registreringen er uretmæssigt foretaget, henhører spørgsmålet om registreringens tilbageførsel under domstolene, jf. selskabslovens § 20, stk. 1.

Tal fra Erhvervsstyrelsen viser, at antallet af ledelsesregistreringer og ændringer har ligget ganske stabilt gennem de sidste 3 år med 43.549 i 2019, 43.315 i 2020, 43.617 i 2021 og 43.920 i 2022. Der må tages forbehold for, at disse tal alene inkluderer sager, som er blevet godkendt. Tallene omfatter derfor ikke antallet af ledelsesregistreringer og ændringer, som er blevet afvist.

Erhvervsstyrelsen har oplyst, at styrelsen i 2019 behandlede ca. 230 sager om indsigelser fra personer, der mente, at de var blevet uretmæssigt tiltrådt eller fratrådt som ledelsesmedlem i et kapital-selskab mv. uden samtykke. I ca. 70 af disse sager kunne Erhvervsstyrelsen konstatere, at registreringen var uretmæssigt foretaget. I 2020 var tallet for modtagne indsigelser ca. 260, og i ca. 130 af sagerne kunne Erhvervsstyrelsen konstatere, at ledelsesregistreringen var uretmæssigt foretaget. I 2021 behandlede Erhvervsstyrelsen ca. 200 sager om indsigelser fra personer, der mente at være uretmæssigt tiltrådt eller fratrådt i ledelsen i kapital-selskaber m.v. uden deres samtykke, hvoraf Erhvervsstyrelsen i ca. 90 af disse sager kunne konstatere, at registreringen var uretmæssigt foretaget. I 2022 var tallet for modtagne indsigelser ca. 110, og i ca. 50 af sagerne kunne Erhvervsstyrelsen konstatere, at registreringen af ændringen i ledelsen var uretmæssig.

1.3 Selskabslovens regler om registrering af ledelsesmedlemmer

Efter selskabslovens § 10, stk. 1, skal medlemmerne af et kapital-selskabs direktion, bestyrelse og tilsynsråd og en eventuel revisor registreres i Erhvervsstyrelsens it-system.

Bestemmelsen blev indført med selskabsloven, jf. lov nr. 470 af 12. juni 2009, og har til formål at sikre offentlighed om selskabets ledelse, jf. hertil Folketingstidende 2008-09, tillæg A, side 5387.

Efter selskabslovens § 112, stk. 2, skal medlemmer af et kapital-selskabs ledelse, som registreres efter lovens § 10 – dvs. i Erhvervsstyrelsens it-system – være personer, der faktisk fungerer som ledelsesmedlemmer, jf. selskabslovens kapitel 7.

Bestemmelsen blev indsat i selskabsloven ved lov nr. 642 af 19. maj 2020. Forud for indførelsen af bestemmelsen fremgik det ikke eksplicit af selskabsloven, at de medlemmer af kapital-selskabets ledelse, der registreres efter selskabslovens § 10, skal være de personer, der faktisk

fungerer som ledelsesmedlemmer. Ændringerne i selskabsloven ved lov nr. 642 af 19. maj 2020 var et led i den såkaldte kontrolpakke, hvis centrale formål var at undgå og dæmme op for stråmandsvirksomhed i Danmark, jf. hertil Folketingstidende 2019-20, A, L 110 som fremsat, side 13.

Ved udtrykket »medlemmer af et kapital-selskabs ledelse« i selskabslovens § 112, stk. 2, forstås samtlige personer, som registreres enten som medlem af direktion, bestyrelse eller tilsynsråd, jf. Folketingstidende 2019-20, A, L 110 som fremsat, side 68. Dette omfatter også personer, som er valgt til selskabets øverste ledelsesorgan af medarbejderne i selskabet eller koncernen efter reglerne i selskabslovens kapitel 8, idet medarbejderrepræsentanterne også registreres i Erhvervsstyrelsens it-system, jf. selskabslovens § 10, og er omfattet af reglerne i selskabslovens kapitel 7.

Kravet om, at ledelsesmedlemmer skal være dem, der »faktisk« fungerer som sådanne, jf. selskabslovens kapitel 7, indebærer, at det alene er de personer, der faktisk udøver ledelsesorganets opgaver efter selskabslovens §§ 115-119, der kan registreres som ledelsesmedlem i henhold til selskabslovens § 10, stk. 1. Bestemmelsen indebærer dog ikke et krav om, at det er de registrerede personer selv, der skal udføre samtlige af de opgaver, der følger af bestemmelserne i selskabslovens §§ 115-119, da bestemmelserne i selskabslovens §§ 115-119 er formuleret således, at ledelsen skal »sikre« eller »påse« overholdelsen af forskellige forhold, jf. Folketingstidende 2019-2020, A, L 110 som fremsat, side 68.

Som det fremgår af de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 110 af 5. februar 2022, jf. Folketingstidende 2019-20, A, L 110 som fremsat, side 21, har bestemmelsen i selskabslovens § 112, stk. 2, til formål navnlig at hindre stråmandsvirksomhed, og der er således tale om et egentligt forbud mod anvendelsen af stråmænd og en sikring af, at den reelle ledelsesidentitet er offentlig.

Hensynet bag at dæmme op for stråmandsvirksomhed hænger sammen med, at det er bestyrelsen og direktøren, som kan drages til ansvar, hvis et selskab går konkurs med gæld, eller hvis der viser sig at være kriminelle forhold i selskabet. Anvendelsen af stråmænd betyder imidlertid, at det kan være svært at stille de ansvarlige bagmænd til ansvar for deres handlinger. De personer, der registreres som stråmænd, ved ofte ikke, hvad de går ind til, ligesom der kan være tilfælde, hvor personers identitet bliver misbrugt til registrering som ledelsesmedlemmer – f.eks. ved, at personen bliver indsat som direktør i en virksomhed, uden at den pågældende er bekendt hermed. jf. hertil Folketingstidende 2019-20, A, L 110 som fremsat, side 21.

Den, der er angivet som anmelder på en registrering, indestår, jf. selskabslovens § 15, stk. 2, og anmeldelsesbekendtgørelsens § 9, stk. 1, for, at en anmeldelse er lovligt foretaget. En anmelder, der registrerer et ledelsesmedlem i strid med selskabslovens § 112, stk. 2, vil, jf. selskabslovens § 367, stk. 1, og anmelderbekendtgørelsens § 78, stk. 1, kunne ifalde et bødeansvar, hvis højere straf ikke er forskyldt efter anden lovgivning, idet anmelderen i så fald ikke har levet op til kravene i selskabslovens § 15, stk. 2, og anmeldelsesbekendtgørelsens § 9, stk. 2, hvorefter registreringer skal være lovlige.

Bestemmelsen i selskabslovens § 112, stk. 2, skal ses i sammenhæng med bestemmelserne i selskabslovens §§ 23 a-23 i, som også blev indsat ved lov nr. 642 af 19. maj 2020, og som angår Erhvervsstyrelsens kontrol med kapitalselskaber, jf. herom nedenfor.

1.4 Selskabslovens regler om Erhvervsstyrelsens kontrol med stråmandsvirksomhed

Bestemmelserne i selskabslovens §§ 23 a-23 i, om Erhvervsstyrelsens kontrol af kapitalselskaber, blev indsat ved lov nr. 642 af 19. maj 2020. Loven var et led i den såkaldte kontrolpakke, hvor et centralt formål var at undgå og dæmme op for stråmandsvirksomhed i Danmark, jf. hertil Folketingstidende 2019-20, A, L 110 som fremsat, side 13.

Som det fremgår af de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 110 af 5. februar 2022, jf. Folketingstidende 2019-20, A, L 110 som fremsat, side 21f., blev det fundet nødvendigt for at sikre en styrket kontrol og indsats mod stråmandsvirksomhed, at der udover bl.a. bestemmelsen i selskabslovens § 112, stk. 2, jf. hertil ovenfor, også blev fastsat bestemmelser, som skulle sætte Erhvervsstyrelsen i stand til dels at føre kontrol med, at registrerede ledelsesmedlemmer faktisk udøver den lovpligtige ledelse, dels at identificere og verificere de registrerede ledelsesmedlemmers identitet og identifikationsoplysninger.

Erhvervsstyrelsens kontrol med stråmandsvirksomhed kan både ske som led i en registreringskontrol efter selskabslovens § 23 g, men også som led i en efterfølgende kontrol efter selskabslovens § 23 h.

Ved *registreringskontrol* forstås den kontrol, som sker på det tidspunkt, hvor Erhvervsstyrelsen modtager en anmeldelse om et forhold. Det følger af selskabslovens § 23 g, stk. 1, at Erhvervsstyrelsen som led i registreringskontrollen kan foretage en digital straksafgørelse af anmeldelser i styrelsens selvbetjeningsløsning eller udtage anmeldelser til manuel sagsbehandling.

Erhvervsstyrelsen har til brug for Konkursrådets arbejde oplyst, at ledelsesregistreringer som udgangspunkt ikke bliver udtaget til manuel behandling i forbindelse med registreringen. En ledelsesændring vil dermed som klart udgangspunkt blive straksregistreret, efter anmeldelsen er foretaget, forudsat at kravene til anmeldelsen i øvrigt er opfyldt.

Dette gælder dog for det første ikke de tilfælde, hvor det ledelsesmedlem, der ønskes indsat, er pålagt en konkurskarantæne. I disse tilfælde vil sagen blive udtaget til manuel sagsbehandling.

For det andet har Erhvervsstyrelsen oplyst, at styrelsen ved udgangen af 2020 har implementeret en ny machine learning-model som led i styrelsens registreringskontrol. Modellen er udviklet for at imødegå momssvig og kan på baggrund af en række indikatorer med forskellig vægtning udsøge de sager, hvor selskaber forsøges registreret eller ændret med svindel for øje. Disse sager udtages til manuel behandling.

Som led i den manuelle behandling af udtagne sager kan Erhvervsstyrelsen, jf. bestemmelsen i selskabslovens § 23 b, stk. 1, forlange de oplysninger, som er nødvendige for at kunne tage stilling til, om selskabsloven, regler fastsat i medfør af loven og kapital-selskabets vedtægter er overholdt. Erhvervsstyrelsen vil således som led i den manuelle behandling af anmeldelser kunne kræve, at der indsendes dokumentation for, at ledelsesmedlemmet vil udøve den faktiske ledelse af selskabet, som er påkrævet efter selskabslovens § 112, stk. 2.

Det fremgår af de specielle bemærkninger til selskabslovens § 23 f, jf. Folketingstidende 2019-20, A, L 110 som fremsat, side 62, at Erhvervsstyrelsen bl.a. som led i registreringskontrollen efter selskabslovens 23 g og efter § 23 b vil kunne kræve dokumentation for, at personen er blevet udnævnt. Den relevante dokumentation kunne i denne forbindelse f.eks. være et generalforsamlingsprotokollat, når der er tale om bestyrelsesmedlemmer, som er valgt ved generalforsamling, jf. selskabslovens § 120.

Erhvervsstyrelsen har oplyst, at styrelsen bl.a. som dokumentation for opfyldelsen af kravet i selskabslovens § 112, stk. 2, vil kunne kræve dokumentation for, at det anmeldte ledelsesmedlem er ansat på en direktørkontrakt, at vedkommende er indgået i en ansættelsesprocedure, at der har været dialog med selskabet i forbindelse med ansættelse, at vedkommende har adgang til selskabets bankkonti eller har været i dialog med selskabets bank herom, at vedkommende handler på vegne af selskabet ved at deltage i møder eller lign. og at der er sket overdragelse af selskabsdokumenterne fra den fratrædende ledelse til den nye ledelse, samt at der løbende udbetales løn til den pågældende. Erhvervsstyrelsens anmodning om dokumentation for udøvelse af faktisk ledelse sker i medfør af selskabslovens § 23 b, stk. 1.

Når Erhvervsstyrelsen stiller krav om oplysninger efter selskabslovens § 23 b, stk. 1, kan Erhvervsstyrelsen i særlige tilfælde kræve at et kapitalselskab indhenter en erklæring fra en godkendt revisor, en advokat eller en anden sagkyndig om rigtigheden af bestemte oplysninger, jf. selskabslovens § 23 b, stk. 2.

Hvis der er tvivl om, hvorvidt et medlem af ledelsen faktisk udøver ledelsen i overensstemmelse med kravet i selskabslovens § 112, stk. 2, kan Erhvervsstyrelsen, jf. selskabslovens § 23 f, afvise at registrere den pågældende.

Det bemærkes i denne sammenhæng, at Erhvervsstyrelsen alene vil nægte registrering af et ledelsesmedlem, hvis det formodes, at ledelsesmedlemmet har været anvendt som stråmand, og således ikke hvis der er tale om et ledelsesmedlem, der alene har forholdt sig passivt, jf. hertil Folketingstidende 2019-20, A, L 110 som fremsat, side 62.

Erhvervsstyrelsen kan endvidere, jf. selskabslovens § 23 d, stk. 3, kræve verificering af et anmeldt ledelsesmedlems identitet og af de afgivne identifikationsoplysninger, ligesom Erhvervsstyrelsen om nødvendigt kan kræve, at en person identificerer sig ved fysisk fremmøde hos Erhvervsstyrelsen eller andre, som Erhvervsstyrelsen har bemyndiget til at foretage en sådan identifikation. Hvis der fortsat – evt. efter at der er indsendt dokumentationsoplysninger – er tvivl om det pågældende ledelsesmedlems identitet, kan Erhvervsstyrelsen afvise at registrere ledelsesmedlemmet, jf. selskabslovens § 23 d, stk. 4.

Erhvervsstyrelsen har oplyst, at styrelsen i 2021 har behandlet ca. 700 stråmandskontroller i registreringskontrollen. Erhvervsstyrelsen har yderligere oplyst, at der i 2022 er blevet behandlet næsten 1.300 stråmandskontrolsager i registreringskontrollen.

I forbindelse med stråmandskontrollerne har Erhvervsstyrelsen anmodet om, at der indsendes dokumentation for, at personen, som skal indtræde i selskabets ledelse, reelt skal udøve den faktiske ledelse, ligesom Erhvervsstyrelsen også har anmodet om dokumentation for personen, der indsættes i selskabet, eller på personen som foretager anmeldelsen.

Erhvervsstyrelsen har videre oplyst, at ca. 70 pct. af de sager, som styrelsen udtager til manuel stråmandskontrol i registreringskontrollen, ender med, at registreringen nægtes. Årsagen hertil er bl.a., at styrelsen i et stort antal registreringskontroller enten ikke får svar fra anmelderen, eller at styrelsen ikke modtager den dokumentation, som styrelsen anmoder om som led i stråmandskontrollen.

Efter selskabslovens § 23 h, stk. 1, kan Erhvervsstyrelsen indtil 5 år fra registreringstidspunktet som led i en *efterfølgende kontrol* kræve, at der indsendes bevis for, at registreringen er lovligt foretaget.

Bestemmelsen i selskabslovens § 23 h, stk. 1, er en videreførelse af den tidligere gældende bestemmelse i selskabslovens § 17, stk. 2, 1. pkt., hvorefter Erhvervsstyrelsen i indtil 3 år fra registreringstidspunktet kunne kræve bevis for, at registreringen eller anmeldelsen var lovlig. Fristen blev dog med indsættelsen af selskabslovens § 23 h, stk. 1, ændret fra 3 år til 5 år, for bl.a. at sikre overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2018/843/EU af 30. maj 2018 om ændring af direktiv 2015/849/EU om forebyggende foranstaltninger mod anvendelsen af det finansielle system til hvidvask af penge eller finansiering af terrorisme og om ændring af direktiv 2009/138/EF og 2013/36/EU – det såkaldte 5. hvidvaskdirektiv – der stiller krav om, at oplysninger om reelle ejere skal være tilgængelige i mindst 5 år, jf. hertil Folketingstidende 2019-20, A, L 110 som fremsat, side 64f.

Som led i den efterfølgende kontrol, kan Erhvervsstyrelsen – ligesom ved registreringskontrollen efter selskabslovens § 23 g – forlange de oplysninger, som er nødvendige for at kunne tage stilling til, om selskabsloven, regler fastsat i medfør af loven og kapital-selskabets vedtægter er overholdt, jf. hertil selskabslovens § 23 b, stk. 1. Erhvervsstyrelsen vil således i en periode på indtil fem år fra registreringstidspunktet kunne kræve, at der indsendes dokumentation for, at en registrering er lovlig foretaget. I forhold til efterfølgende kontrol af, om det registrerede ledelsesmedlem udøver den faktiske ledelse af selskabet i overensstemmelse med selskabslovens § 112, stk. 2, kan Erhvervsstyrelsen dog altid anmode selskabet om at indsende dokumentation for, at den registrerede ledelse udøver den faktiske ledelse. Bestemmelsen i selskabslovens § 23 h omhandler alene, hvornår Erhvervsstyrelsen kan sanktionere anmelder for at indsætte en stråmand. Erhvervsstyrelsen har i den forbindelse fastlagt en praksis om, at anmelder alene kan sanktioneres for have indsat en stråmand, hvis registreringen er foretaget efter den 1. januar 2021, hvor bestemmelserne fra kontrolpakken trådte i kraft.

Hvis der er tvivl om, hvorvidt et ledelsesmedlem faktisk udøver ledelsen af virksomheden, kan Erhvervsstyrelsen, jf. selskabslovens § 23 f, afregistrere den pågældende.

Efter de specielle bemærkninger til selskabslovens § 23 f, jf. Folketingstidende 2019-20, A, L 110 som fremsat, side 62, vil Erhvervsstyrelsen bl.a. kunne stille krav om fremsendelse af dokumenter, der beviser, at personen handler på selskabets vegne, deltager i møder eller lignende, får udbetalt løn fra selskabet, har adgang til selskabets bankkonti eller påser, at der sker bogføring i overensstemmelse med bogføringsloven.

Erhvervsstyrelsen har over for Konkursrådet oplyst, at kravene til dokumentation ved en efterfølgende stråmandskontrol, efter styrelsens vurdering, er skærpede, idet ledelsesmedlemets tidshorizont og mulighed for at handle på vegne af selskabet – og kunne dokumentere dette – når medlemmet allerede er registreret, adskiller sig fra et ledelsesmedlem, der alene er anmeldt til registrering.

Ligesom ved registreringskontrollen vil Erhvervsstyrelsen alene afregistrere et ledelsesmedlem, hvis det formodes, at ledelsesmedlemmet har været anvendt som stråmand, og ikke hvis der er tale om et ledelsesmedlem, der blot har forholdt sig passivt, jf. hertil Folketingstidende 2019-20, A, L 110 som fremsat, side 62.

Erhvervsstyrelsen vil endvidere, jf. selskabslovens § 23 d, stk. 3 – og ligesom ved registreringskontrollen – kunne kræve verificering af et registreret ledelsesmedlems identitet og af de afgivne identifikationsoplysninger, ligesom Erhvervsstyrelsen om nødvendigt kan kræve, at en person identificerer sig ved fysisk fremmøde hos Erhvervsstyrelsen eller andre, som Erhvervsstyrelsen har bemyndiget til at foretage en sådan identifikation. Hvis der fortsat – evt. efter, at der er indsendt dokumentationsoplysninger – er tvivl om det pågældende ledelsesmedlems identitet, kan Erhvervsstyrelsen, jf. selskabslovens § 23 d, stk. 4, afregistrere ledelsesmedlemmet.

1.5 Konkursloven

Ved udformningen af reglerne om konkurskarantæne var man opmærksom på, at stråmandskonstruktioner udgør en særlig udfordring i forhold til effektiv indgriben mod groft uforsvarlig forretningsførelse og konkursrytteri. Reglerne om konkurskarantæne ville således ikke fungere effektivt, hvis den reelle bagmand i en stråmandskonstruktion fortsætter med at drive erhvervsmæssig virksomhed med en ny stråmand som frontfigur, jf. hertil Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 11 og 21.

Det at anvende en stråmandskonstruktion i et selskab mv. er tæt forbundet med vurderingen af, om det pågældende ledelsesmedlem har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, og selve konstateringen af, at en person har indgået i en stråmandskonstruktion enten som stråmand eller bagmand, vil i almindelighed være udtryk for, at der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse i konkurskarantæne-reglernes forstand.

For så vidt angår stråmanden følger det klart af forarbejderne til konkurslovens § 157, stk. 1, at reglerne også omfatter den person, der er registreret som ledelsesmedlem i Erhvervsstyrelsens it-system, uanset om vedkommende faktisk har varetaget det pågældende ledelseshverv,

eller om vedkommende f.eks. har været stråmand, således at ledelsen reelt er blevet udøvet af en anden person jf. hertil Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 27.

I forhold til adfærdsbetingelsen i konkurslovens § 157, stk. 1, og kravet om, at der skal være udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, fremgår det af forarbejderne, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 11, at den registrerede direktør i en stråmandskonstruktion, som udgangspunkt vil kunne anses for at have handlet groft uforsvarligt ved at overlade den daglige ledelse til en anden person, jf. hertil også landsrettens præmisser i Østre Landsrets kendelse af 21. oktober 2016 (gengivet i U 2017.424 Ø), som er refereret nedenfor.

Den groft uforsvarlige forretningsførelse består for stråmandens vedkommende, *dels* i at personen har ladet sig registrere, således at de reelle offentligt tilgængelige oplysninger om selskabets mv. forhold ikke svarer til de faktiske, *dels* i at personen ved ikke at udøve de reelle ledelsesbeføjelser i selskabet mv. tilsidesætter de pligter, der er knyttet til at være registreret som direktør i selskabet, herunder bl.a. pligten til, jf. selskabslovens § 117, stk. 1, 1. pkt., at varetage den daglige ledelse af selskabet, og pligten til, jf. selskabslovens § 118, stk. 2, 3. pkt., til enhver tid at vurdere selskabets økonomiske situation og sikre, at det tilstedeværende kapitalberedskab er tilstrækkeligt.

Hvor ledelsen reelt har været udøvet af en anden, er det dog en forudsætning for, at stråmanden omfattes af konkurskarantæner reglerne, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 27, at stråmanden har accepteret hvervet (dvs. registreringen), eller at den pågældende i det mindste var bekendt med registreringen og ikke har gjort indsigelser mod denne. Det vil i den forbindelse efter omstændighederne kunne indgå i bevisbedømmelsen, om personen fremkommer med relevante oplysninger, som understøtter personens forklaring om, at personen – uagtet at andre oplysninger indikerer det modsatte – ikke har accepteret hvervet (registreringen) som ledelsesmedlem.

Hvor det er kurator, der har bevisbyrden for, at den pågældende har været indsat som stråmand, er det det indsatte ledelsesmedlem, der har bevisbyrden for, at vedkommende ikke har accepteret hvervet og i øvrigt har udvist tilstrækkelige bestræbelser på at blive afmeldt som ledelsesmedlem.

Spørgsmålet om, hvorvidt en person, der har været registreret som ledelsesmedlem, har gjort tilstrækkeligt for at sikre sig, at vedkommende blev afregistreret og dermed ikke har accepteret hvervet, har været genstand for flere sager ved domstolene.

Ved Vestre Landsrets kendelse af 8. april 2019 (gengivet i U 2019.2612 V) blev en registreret direktør, A, pålagt konkurskarantæne, idet både skifteretten og landsretten kom frem til, at der ikke kunne være tvivl om, at A alene havde haft rolle som en stråmand i det konkursramte selskab, og at dette måtte have stået klart for A, som ikke havde gjort tilstrækkeligt for at sikre sig, at han blev afregistreret som direktør.

Det fremgik af sagen, at A blev registreret som direktør i selskabet ca. halvandet år før selskabet blev taget under tvangsopløsning og senere konkursbehandling. A oplyste under sagen, at han var blevet kontaktet af selskabets bestyrelse og anmodet om at indtræde som direktør, hvilket han havde været presset til at takke ja til af økonomiske årsager. A var ved indsættelsen bekendt med, at han skulle overtage funktionen fra den tidligere direktør, som var blevet pålagt en strafferetlig sanktion. A fik i den forbindelse oplyst, at han alene skulle være på kontoret to-tre gange om ugen, at han skulle tage imod posten, men ikke åbne denne, samt samle bilag og lægge det klart til, at et bestyrelsesmedlem afhentede det hele. Han skulle endvidere aflytte telefonsvareren og notere telefonnumrene fra indtalte beskeder, ligesom han skulle tage imod timesedler fra de ansatte i selskabet. Herudover havde han ikke andre funktioner i selskabet, og A havde ikke adgang til selskabets konti, herunder bogføringen, ligesom A heller ikke havde legitimation til at handle på selskabets vegne, som var forblevet hos selskabets ejer.

A oplyste, at han efter kort tids ansættelse som direktør konstaterede uregelmæssigheder i selskabets drift. Herpå rettede han ifølge eget udsagn ”på et meget tidligt tidspunkt” først henvendelse til Erhvervsstyrelsen med en anmodning om at blive slettet som fungerende direktør. Erhvervsstyrelsen henviste A til at kontakte ejerkredsen, hvilket A gjorde, og der blev afholdt et møde, hvor ejerkredsen oplyste, at A ville blive afregistreret som direktør. A kontaktede videre selskabets advokat, der efter det oplyste var en del af selskabets bestyrelse, og A blev i den forbindelse oplyst om, at han ville blive afregistreret som direktør. A blev flere gange opsøgt af selskabets kreditorer på sin adresse og mødte flere gange i fogedretten vedrørende selskabets forhold, hvor A oplyste, at han var udtrådt af ledelsen, selv om der ikke var sket en egentlig afregistrering i Erhvervsstyrelsens it-system.

Landsretten, der tiltrådte skifterettens kendelse, fandt, at A aldrig havde udøvet reelle ledelsesbeføjelser i selskabet og alene havde haft karakter af en stråmand. Dette måtte have stået klart for A, idet han var vidende om baggrunden for indsættelsen som direktør. Skifteretten havde i den forbindelse tillige lagt vægt på, at det allerede ved beskrivelsen af As arbejdsopgaver, måtte have stået klart for A – dvs. inden hans tiltræden – at han ikke skulle fungere som direktør. Landsretten tiltrådte videre, at A ikke havde udvist tilstrækkelige bestræbelser på at blive afmeldt som direktør i selskabet, hvorfor A således havde accepteret den fortsatte

registrering, frem til selskabet blev taget under tvangsopløsning. Hverken skifteretten eller landsretten fandt herefter grundlag for at fravige udgangspunktet om, at en person, der som led i en stråmandskonstruktion er registreret som direktør, har foretaget en groft uforsvarlig forretningsførelse, og A blev herefter pålagt konkurskarantæne, idet der hverken var bogført i selskabet, ligesom der ikke var indberettet, registreret eller afregning skat og moms mv.

De af stråmanden i U 2019.2612 V udviste bestræbelser på at blive afregistreret som direktør, havde således ikke været tilstrækkelige til, at den registrerede direktør var omfattet af konkurslovens § 157, stk. 1, og direktøren blev herefter ansvarlig for den i selskabet udviste groft uforsvarlige forretningsførelse. Det kan i denne sammenhæng ikke udelukkes, at det forhold, at direktøren allerede ved indsættelsen måtte antages at have være bekendt med, at han ikke skulle udøve reelle ledelsesbeføjelser, har haft afgørende betydning for vurderingen.

Ved Østre Landsrets kendelse af 21. oktober 2016 (gengivet i U 2017.424 Ø) blev det lagt til grund, at direktør, A, i foråret 2013 lod sig registrere som direktør i selskabet på baggrund af en mundtlig aftale med selskabets reelle leder om, at A som led i en stråmandskonstruktion skulle fungere som direktør mod et månedligt honorar. As forklaring om, at han allerede i efteråret 2013 havde kontaktet selskabets ejer og anmodet om at blive afregistreret som direktør, blev forkastet af både skifteretten og landsretten, som derimod lagde til grund, at A først halvandet år efter sin registrering, som følge af at A blev opmærksom på, at han var blevet registreret som direktør i fire yderligere selskaber, tog effektive skridt til at sikre sin afregistrering ved at kontakte Erhvervsstyrelsen og efterfølgende fremsende de relevante erklæringer til styrelsen, som skulle sikre afregistreringen. Landsretten fandt i forlængelse heraf, at der ikke var grundlag for at fravige udgangspunktet om, at en registreret direktør, der alene fungerer som stråmand og dermed ikke udøver nogen reel ledelse af selskabet, har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, og A blev derfor pålagt konkurskarantæne.

Kendelserne i U 2019.2612 V og U 2017.424 Ø synes at være udtryk for, at en registreret direktør, der er indsat som stråmand i et selskab, skal løfte en ikke ubetydelig bevisbyrde, førend han falder uden for konkurskarantæne reglerne. Dette må i særdeleshed være tilfældet, hvis stråmanden allerede ved indsættelsen antages at være bekendt eller måtte have været bekendt med, at han ikke skal udøve reelle ledelsesbeføjelser i selskabet.

At udgangspunktet er, at en stråmand har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse ved at overlade den reelle ledelse af selskabet til en anden, understreges tillige af Vestre Landsrets kendelse af 27. juni 2018 (gengivet i U 2018.3318 V).

I U 2018.3318 V var både den registrerede direktør, A, og den reelle leder af selskabet, B, blevet frifundet for konkurskarantæne i skifteretten. For så vidt angik den registrerede direktør A, fandt skifteretten ikke, at A havde handlet uforsvarligt ved at overlade den daglige drift af selskabet til B, og skifteretten henviste endvidere til, at B efter skifterettens vurdering ikke havde udvist groft uforsvarlig forretningsførelse i forbindelse med den reelle ledelse af selskabet.

Ved landsrettens behandling af sagen, lagde landsretten til grund, at der var tale om en stråmandskonstruktion, idet A efter aftale med B lod sig registrere som direktør i selskabet uden at skulle udøve ledelsesbeføjelser. Det var således B, der stod for den daglige drift i selskabet, og A fulgte alene med i selskabets forhold gennem samtaler med B og underskrev i den forbindelse regnskaberne. Landsretten fandt, at A – som følge af sit kendskab til regnskaberne – havde haft al mulig grund til at kontrollere f.eks. kontoudskrifterne mv. og derved opdage, at der ikke blev afregnet moms, hvorved der opstod en gæld til SKAT. Landsretten anførte under henvisning til U 2017.424 Ø, at udgangspunktet er, at en registreret direktør, der fungerer som stråmand og ikke udøver nogen reel ledelse af selskabet, har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse efter konkurslovens § 157, stk. 1. På baggrund af As handlemåde som stråmand, der intet foretog sig for at hindre, at selskabet oparbejdede en væsentlig gæld til SKAT, fandt landsretten ikke grundlag for at fravige udgangspunktet om, at en stråmand har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, og A blev herefter pålagt konkurskarantæne.

Sagerne i U 2017.424 Ø, U 2018.3318 V og U 2019.2612 V kan læses således, at der skal meget til at fravige udgangspunktet om, at en stråmand har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse ved at overlade ledelsen af selskabet til en anden, ligesom stråmanden som udgangspunkt bliver ansvarlig for groft uforsvarlig forretningsførelse udvist af den reelle leder af selskabet.

Der kan desuden henvises til Vestre Landsrets kendelse af 7. september 2018 (gengivet i U 2019.230 V), hvor en registreret direktør, der alene havde virket i godt seks måneder, blev pålagt konkurskarantæne.

I sagen havde direktøren, A, ladet sig registrere som direktør for at hjælpe sin niece, der var enejer af selskabet, men som på grund af en pålagt konkurskarantæne i forbindelse med et andet selskabs konkurs ikke længere kunne være registreret som direktør i selskabet. Selskabet gik konkurs godt seks måneder efter, A var indtrådt som direktør i selskabet. A havde ikke haft fuldmagt til selskabets bankkonti, og havde derfor ikke været i stand til at råde over selskabets midler, hvilket alene niecen og niecens far (B) havde haft. Endvidere havde B oplyst over for SKAT, at det var ham, der havde overblikket og varetaget styringen af selskabet, lige-

som B over for kurator havde oplyst, at han reelt styrede selskabet. A havde således hverken været i stand til at råde over selskabets midler eller i øvrigt truffet afgørende beslutninger i selskabet.

Skifteretten fandt, at A som registreret direktør, var omfattet af den personkreds, der kunne pålægges karantæne, men frifandt i øvrigt A for pålæg af konkurskarantæne. Skifteretten fandt, at A – uanset at han måtte have haft en stråmandslignende karakter – ikke under hensyn til den korte periode, han var registreret som direktør, måtte anses at have handlet groft uforvarsomt. Skifteretten lagde i den forbindelse bl.a. vægt på, at selskabets gæld i al væsentlighed var opstået *før* A blev indsat som direktør, ligesom A i perioden op til konkursen havde forsøgt at rette op på de kritisable forhold i selskabet ved bl.a. at ansætte en kompetent person til at få styr på bogføringen i selskabet.

Landsretten omgjorde skifterettens afgørelse og pålagde A konkurskarantæne. Landsretten fandt, at A havde indtaget en stråmandslignende funktion og ikke havde været den reelle leder af selskabet. Landsretten lagde i den forbindelse bl.a. vægt på, at den reelle leder af selskabet B havde haft fuldmagt til selskabets bankkonto, at en række fakturaer attesteret til selskabet blev fremsendt til Bs privatadresse, at B overfor SKAT havde oplyst, at det var B, der havde overblikket og foretog styringen i selskabet, og at B overfor kurator havde oplyst, at B var den, der reelt styrede selskabet.

Selvom udgangspunktet er, at det anses for groft uforvarsomt forretningsførelse at være indsat som stråmand, er det dog i særlige situationer muligt at fravige dette udgangspunkt, hvor der ikke er tale om en egentlig stråmandskonstruktion, jf. hertil Højesterets kendelse af 21. december 2022 (gengivet i U 2023.1018 H). Sagen omhandlede A, der var indsat som bestyrelsesformand. Højesteret havde ved kendelse af samme dag (gengivet i U 2023.1025 H) frifundet direktøren, B, der var gift med A, og som havde varetaget driften af selskabet, da B ikke havde udvist groft uforvarsomt forretningsførelse i forbindelse med driften af selskabet. Højesteret fandt, at A som følge af frifindelsen af B tilsvarende ikke kunne pålægges konkurskarantæne på baggrund af driften i selskabet. Spørgsmålet var herefter, om A kunne pålægges karantæne som følge af hendes stråmandslignende rolle som bestyrelsesformand. Højesteret lagde det til grund som ubestridt, at A alene var registreret som bestyrelsesformand af formelle årsager, og at hun derfor ikke reelt havde deltaget i ledelsen af selskabet og opfyldt de forpligtelser, som følger af selskabslovens § 115. Højesteret fandt dog, at proforma registreringen af A som bestyrelsesformand hverken i sig selv eller i sammenhæng med den øvrige forretningsførelse havde haft en sådan karakter, at betingelserne for at pålægge konkurskarantæne var opfyldt. Højesteret lagde i den forbindelse vægt på, at registreringen af A som bestyrelsesformand ikke havde haft til formål at skjule identiteten på en person, som reelt udøvede

bestyrelsesformandens beføjelser, og at registreringen dermed adskilte sig fra mere grove tilfælde af egentlig stråmandsvirksomhed. Højesteret fandt på den baggrund ikke grundlag for at antage, at A som følge af groft uforvarlig forretningsførelse ville være uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed, og A blev herefter frifundet.

Ligesom en indsat stråmand vil være omfattet af reglerne om konkurskarantæne, omfatter reglerne også den person, der uden at have været registreret som ledelsesmedlem i Erhvervsstyrelsen it-system, *faktisk* har udøvet et ledelsesmedlems beføjelser i selskabet mv. (dvs. bagmanden), jf. hertil Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 12 og 27 f. Hvis der ikke har været tvivl om, at en person har arbejdet i selskabet, svarer vurderingen af, om den pågældende reelt har udøvet en direktørs beføjelser i selskabet mv., til den vurdering, der kendes i forbindelse med spørgsmålet om lønprivilegiet efter konkurslovens § 95 (som ikke omfatter direktører), jf. hertil Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 12. Det fremgår videre, at reglerne også omfatter de tilfælde, hvor et moderselskabs ledelse reelt udøver den daglige ledelse i et datterselskab, men hvor der er registreret en anden ledelse i datterselskabet, som alene formelt disponerer. Der kan i øvrigt henvises til Konkursrådets betænkning nr. 1525 af 2011, side 98f.

Vurderingen af, om en person har udgjort den reelle ledelse i et selskab, har været fremme i flere sager ved domstolene.

Ved Vestre Landsrets kendelse af 14. februar 2022 (gengivet i FM 2022.35 V) var det således et centralt spørgsmål i sagen, om personen reelt havde virket som bagmand.

Det fremgik af sagen, at selskabets registrerede direktør, A, var svær at komme i kontakt med og desuden stod som registreret i flere selskaber, der var taget under likvidation af den potentielle bagmand, B. Kurator lagde i den forbindelse vægt på, at A aldrig havde haft en fuldmagt til selskabets konti, samt at det var B, der både korresponderede med Skattestyrelsen og foretog registreringer til Erhvervsstyrelsen. Det var tillige et af Bs andre selskaber, der forestod selskabets økonomi og administration, ligesom selskabets samarbejdspartnere anså B og en anden person for selskabets kontaktpersoner. Endelig blev selskabets webshop drevet videre af endnu en af Bs selskaber. Skifteretten fandt på den baggrund, at A alene var blevet indsat som stråmand med henblik på at sløre selskabets reelle ledelse, der var blevet varetaget af bl.a. B. Under henvisning hertil, og da der hverken var bogført eller indberettet og afregnet moms, ligesom der var sket en overdragelse af aktiver til et andet selskab, uden at der forelå dokumentation for betaling eller lign., blev Bs handlemåde i selskabet anses for groft uforvarlig forretningsførelse.

Landsretten lagde ligesom skifteretten til grund, at A havde været stråmand, og at den reelle ledelse i selskabet reelt var varetaget af B, og landsretten anførte i den forbindelse, at anvendelsen af en stråmandskonstruktion udgør groft uforsvarlig forretningsførelse, der med betydelig vægt taler for at pålægge konkurskarantæne. I lyset heraf og af de grunde, der var anført af skifteretten, stadfæstede landsretten kendelsen.

Der kan i forlængelse heraf henvises til Østre Landsrets kendelse af 22. september 2020 (gengivet i FM 2020.302 Ø). I sagen blev det i modsætning til FM 2022.35 V ikke godtgjort, at der var tale om en bagmand.

Det fremgår af sagen, at den registrerede direktør, A, blev sygemeldt godt fire måneder før selskabet blev taget under konkurs. For skifteretten gjorde kurator overordnet gældende, at projektlederen, B, som følge af sin adfærd udgjorde en del af ledelsen i det nu konkursramte selskab. B optrådte blandt andet – også i økonomisk henseende – på vegne af selskabet, ligesom medarbejderne i selskabet, da de blev adspurgt, oplyste, at de refererede til B, som blev anset for daglig leder. Endvidere oplyste den registrerede direktør A på et skifteretsmøde, at driften var overladt til B, herunder i perioden efter A blev sygemeldt. I tillæg hertil havde B efter As sygemelding afholdt store udgifter til hotelophold, ligesom B havde registreret privattadresse på et lejemål, der blev finansieret af selskabet.

Heroverfor gjorde B gældende, at han alene var ansat som projektleder i enterpriseselskabet, og at hans instruktionsbeføjelse begrænsede sig til de enkelte medarbejdere, han brugte i projekterne. Han havde aldrig været registreret ejer i selskabet og havde heller ikke været involveret i beslutninger angående selskabets strategiske og økonomiske forhold med undtagelse af enkelte administrative arbejdsopgaver efter instruktion og godkendelse af A. Desuden skulle hans økonomiske dispositioner godkendes af A, ligesom han ikke havde fuldmagt til selskabets konto eller var i øvrigt bekendt med selskabets bogføring.

Skifteretten fandt det ikke godtgjort, at B havde udgjort den reelle ledelse i selskabet i perioden frem til As sygemelding, men at B i tiden efter As sygemelding havde overtaget ansvaret for driften i selskabet. Skifteretten lagde i den forbindelse afgørende vægt på As forklaring om, at det var driftsfolk som B, der overtog den daglige ledelse af selskabet efter As sygemelding. Skifteretten fandt det derfor fornødent godtgjort, at B i perioden efter As sygemelding faktisk deltog i ledelsen af selskabet, og at han på den baggrund var omfattet af den personkreds, der er omfattet af konkurslovens § 157, stk. 1.

Landsretten fandt i modsætning til skifteretten ikke, at B havde udgjort den reelle ledelse af selskabet, og frifandt derfor B. Landsretten lagde i den forbindelse navnlig vægt på, at B al-

drig havde været registreret som en del af ledelsen, og at B ikke havde fuldmagt til selskabets konto.

Kendelsen i FM 2020.302 Ø synes at kunne læses således, at kurators bevisbyrde ikke er mild, når det kommer til bagmanden, og FM 2020.302 Ø adskiller sig i øvrigt navnlig fra FM 2022.35 V ved, at den påståede bagmand ikke havde fuldmagt til selskabets konto.

Østre Landsrets kendelse af 16. november 2018 (gengivet i FM 2019.55 Ø) drejede sig ligeledes om en bagmand, og både skifteretten og landsretten tillagde det i den forbindelse afgørende vægt ved vurderingen, at bagmanden var opgivet med fuldmagt til selskabets konto, ligesom bagmanden var den person, som banken og andre havde haft kontakt med vedrørende selskabet.

At det kan være af afgørende betydning for vurderingen af, om der er tale om en bagmand, at personen har fuldmagt til selskabets bankkonto og til at handle på selskabets vegne i øvrigt, kan ligeledes ses i Østre Landsrets kendelse af 22. september 2020 (gengivet i FM 2020.303 Ø).

Sagen drejede sig om en person, B, der sammen med en anden person, A, bl.a. havde købt en bar, som de drev sammen. A var registreret som direktør i selskabet. Ved skifterettens kendelse blev B pålagt konkurskarantæne, idet retten efter en samlet vurdering anså det for godtgjort, at B, uanset at han ikke havde været registreret som ledelsesmedlem, faktisk havde varetaget ledelsen af selskabet sammen med A. Skifteretten lagde i den forbindelse vægt på, at B havde underskrevet købsaftalen af baren sammen med A, at Bs e-mailadresse var registreret som selskabets kontaktadresse, og at B havde fuldmagt til selskabets bankkonto. Endvidere stod det klart under sagen, at B arbejdede i baren om natten og sørgede for vagtplaner m.v., mens A tog sig af det administrative arbejde. B blev herefter anset som en del af ledelsen af selskabet, uanset at det var A, der var registreret som direktør i selskabet. Landsretten stadfæstede skifterettens kendelse.

Kendelsen i FM 2020.303 Ø synes at understrege, at det taler for at anse en person for bagmand eller den reelle leder af selskabet, at vedkommende på trods af manglende registrering figurerer på selskabets officielle dokumenter som bemyndiget til at handle på selskabets vegne og i øvrigt varetager arbejdsopgaver, der har karakter af ledelsesbeføjelser.

Ligesom ved andre sager om konkurskarantæne vil det have stor betydning for rettens vurderingen af sagen, at den person, som sagen er anlagt mod, svarer i sagen. Det følger i den henseende af konkurslovens § 162, stk. 6, at hvis den, der begæres pålagt konkurskarantæne, und-

lader at udtale sig om kurators erklæringer om sagens faktiske omstændigheder, kan skifteretten ved bevisbedømmelsen tillægge dette virkning til skade for den pågældende. Vigtigheden af at svare i sagen kan bl.a. illustreres af Østre Landsrets kendelse af 4. oktober 2021 (gengivet i U 2022.33 Ø).

Sagen drejede sig om et IVS, der blev taget under konkursbehandling. Selskabet var stiftet og 100 % ejet af A, der var eneste tegningsberettigede for selskabet og registreret som direktør i selskabet. Kurator indstillede, at en anden person B blev pålagt konkurskarantæne, idet A havde oplyst overfor kurator, at B var den reelle leder af selskabet. A havde oplyst overfor kurator, at B havde stået for næsten alle de kontante hævnings på selskabets konto, som B havde hævekort til, at B drev selskabet i As navn, og at det var B, der havde forestået den daglige ledelse af selskabet, herunder bestilling af varer, samt at A kun havde været i forretningen, når det havde været nødvendigt som følge af travlhed. Idet B ikke svarede lagde skifteretten, jf. konkurslovens § 162, stk. 6, kurators oplysninger om sagens faktiske omstændigheder til grund, og B blev pålagt konkurskarantæne, idet retten fandt, at B havde varetaget den reelle ledelse af selskabet. B kærede skifterettens afgørelse, og oplyste i den forbindelse overfor landsretten, at han alene var deltidsansat i selskabet og intet havde med ledelse, økonomi, lejemål og indberetning mv. til SKAT at gøre. Landsretten bemærkede, at As forklaring under skifteretsmødet ikke understøttede de oplysninger om selskabets reelle ledelse, han havde oplyst kurator om. Herved var det ikke godtgjort, at B havde udøvet den reelle ledelse i selskabet, og der kunne ikke pådømmes konkurskarantæne.

Afgørelsen i U 2022.33 Ø understøtter, at kurators bevisbyrde kun kan løftes, hvis der er konkrete, påviselige forhold, der med sikkerhed fastslår, at personen bl.a. har varetaget ledelsesorganets opgaver efter selskabslovens §§ 115-119.

Der foreligger en særlig situation i de såkaldte »afviklingskonstruktionssager« som var genstand for Højesterets kendelser i U 2019.2019 H og U 2019.2000 H, og som angik samme person. Begge afgørelser er tillige gengivet i kapitel 2 og kapitel 4 ovenfor, samt kapitel 6 nedenfor.

Forretningsmodellen i afviklingskonstruktionssagerne består i almindelighed i at overtage nødlidende selskaber – ofte gennem et holdingselskab – alene med henblik på at afvikle disse. Efter overtagelsen indsættes en afviklingsdirektør, der alene har karakter af en stråmand. Herefter søger man at få tiden til at gå, inden selskabet bliver erklæret konkurs, således at kurators mulighed for at få overblik over selskabernes forhold og forfølge eventuelle erstatnings- eller omstødelleskrav forringes. Endvidere forsøger man at anonymisere selskabernes baggrund, således at selskaberne går konkurs under et nyt navn, og uden at den tidligere ledelse –

dvs. den ledelse, der var indsat før afviklingsdirektøren – fremgår af Erhvervsstyrelsens registre.

I U 2019.2012 H havde personen B gennem sit holdingselskab rekvireret fem insolvente selskaber med henblik på at afvikle disse. Betaling skete i form af negativ købesum. En anden person, A, blev indsat som direktør i samtlige selskaber. Det fremgik af sagen, at B havde deltaget i ledelsen af næsten 300 selskaber, der siden hen var blevet erklæret konkurs. Skifteretten fandt, at der var tale om en stråmandskonstruktion, og at B var den reelle leder af selskaberne. Skifteretten lagde i den sammenhæng vægt på, at A, efter Bs egen forklaring, alene blev indsat som direktør i selskabet, da B boede i udlandet, at B havde generalfuldmagt til at udøve den daglige ledelse i selskaberne, og at A havde forklaret, at han intet foretog sig i selskaberne. Landsretten, der i øvrigt stadfæstede skifterettens kendelse for så vidt angik spørgsmålet om ledelsesforholdene, fandt ligeledes, at B havde været den reelle leder af selskaberne, idet landsretten tillige lagde vægt på, at B til dels ved mellemkomst af en tredje person C havde instrueret A i opgaven med at være registreret direktør, og at A efter aftale med B alene var indsat som direktør med det formål at kunne møde for selskaberne i skifteretten eller fogedretten. Det fremgik i øvrigt, at C havde modtaget et honorar for på 7.500 kr. fra A pr. selskab, som B blev indsat som direktør i. Landsretten fandt det også godtgjort, at der var tale om en stråmandskonstruktion med det formål at vanskeliggøre afdækningen af selskabernes ledelsesmæssige og økonomiske forhold, hvilket Højesteret tiltrådte.

I U 2019.2000 H, der var anlagt mod samme person B, som var part i U 2019.2012 H, havde B overtaget otte selskaber til afvikling. Betalingen for afviklingen af selskaberne skete enten i form af en direkte betaling til Bs hovedselskab som konsulentydelse eller i form af betaling af negativ købesum for selskabernes anparter. Skifteretten fandt – ligesom i U 2019.2012 H – at B havde udøvet den reelle ledelse af selskaberne, og det var ubestridt at A, der var den registrerede direktør i selskabet, alene havde været indsat som en stråmand med det formål at møde i skifteretten. Det var i denne sammenhæng uden betydning, at stråmandsdirektøren A ikke modtog løbende instrukser fra B, idet det blev lagt til grund, at A fulgte en på forhånd udarbejdet skabelon for afviklingen af selskaberne, som B havde anvendt i flere andre selskaber. Det blev videre lagt til grund, at B tidligere havde benyttet sig af en anden person C til at opsætte stråmandskonstruktioner i en række selskaber, inden C var afgået ved døden. For Højesteret anførte B, at han ikke havde deltaget i selskabernes faktiske ledelse, men alene var kapitalejer i disse. B anså ikke A og hans egens fælles forståelse for fremgangsmåden i afviklingselskaberne som udtryk for, at han havde deltaget i den reelle ledelse af selskabet. Desuden påstod B, at betalingerne i form af konsulenttydelser til hans selskab var foretaget af de tidligere ejere og således ej heller udtryk for hans ledelse. Kurator fastholdt dog, at B udgjor-

de den reelle ledelse af selskabet ved at indsætte og instruere stråmanden i afviklingen af selskaberne, hvilket Højesteret i sidste ende lagde til grund.

En person kan dermed godt anses for bagmand, selvom han ikke kort inden konkursen direkte har påvirket ledelsen af selskabet, hvis omstændighederne i øvrigt indikerer, at den indsatte ledelse handler efter en af bagmanden på forhånd bestemt fremgangsmåde.

2. Konkursrådets overvejelser

Som anført under afsnit 1.5 ovenfor var man ved udformningen af konkurskarantæne reglerne opmærksom på, at stråmandsproblematikken udgør en særlig problemstilling, når der skal gribes ind over for groft uforsvarlig forretningsførelse og konkursrytteri, idet reglerne om konkurskarantæne ikke vil kunne udgøre et effektivt værn mod konkursrytteri og videreførelsen af en groft uforsvarlig forretningsførelse, hvis den reelle bagmand i en stråmandskonstruktion fortsætter med at drive erhvervsvirksomhed med en ny stråmand efter at være pålagt konkurskarantæne. Det er derfor forudsat i forarbejderne til de nugældende regler om konkurskarantæne, at det at deltage i en stråmandskonstruktion – enten som stråmand eller som bagmand – som udgangspunkt skal anses som groft uforsvarlig forretningsførelse.

I forbindelse med Justitsministeriets evaluering af 17. marts 2020 af konkurskarantæne reglerne har flere af høringsparterne peget på, at visse af de personer, der er pålagt konkurskarantæne, søger at omgå reglerne ved blot at anvende stråmænd, ligesom enkelte har peget på, at det bevismæssigt er særdeles vanskeligt at ramme de egentlige bagmænd jf. hertil evalueringen side 5-6. Justitsministeriet har som svar hertil i evalueringen bl.a. anført, at bl.a. de på daværende tidspunkt foreslåede (nu vedtagne) regler i selskabsloven om forbud mod stråmænd og Erhvervsstyrelsens kontrol hermed vil kunne virke opdæmmende på stråmandskonstruktioner, jf. hertil evalueringens side 30.

Konkursrådet har på baggrund heraf og i overensstemmelse med kommissoriet fundet grundlag for at overveje en justering og præcisering af reglerne om konkurskarantæne, således at reglerne i højere grad kan imødegå videreførelsen af bl.a. stråmandskonstruktioner.

Konkursrådet bemærker indledningsvist, at den retspraksis, der foreligger vedrørende stråmandskonstruktioner i relation til konkurskarantæne reglerne, efter rådets opfattelse generelt er hensigtsmæssig og i overensstemmelse med forudsætningerne i forarbejderne til konkurskarantæne reglerne. Retspraksis er dog præget af, at der typisk – udover en stråmandskonstruktion – også foreligger andre groft uforsvarlige forhold, som samlet set begrundes, at der kan pålægges konkurskarantæne.

Konkursrådet har derfor overvejet, om det forhold, at en person har deltaget i en stråmandskonstruktion, i sig selv skal kunne begrunde pålæg af konkurskarantæne i de tilfælde, hvor der ikke foreligger andre groft uforsvarlige forhold, som kan begrunde karantænen.

Konkursrådet bemærker i denne sammenhæng, at konkurskarantæne reglerne har til formål at sikre mod konkursrytteri, og at en groft uforsvarlig forretningsførelse ikke videreføres i en anden erhvervsvirksomhed til skade for potentielt fremtidige kreditorer og samfundet. Det vil i den forbindelse i sig selv anses for groft uforsvarlig forretningsførelse at overtræde en pålagt konkurskarantæne ved f.eks. at indsætte en stråmand og selv fortsætte som bagmand, hvilket bør føre til yderligere konkurskarantæne og eventuelt straf efter straffelovens regler herom.

Selvom konkurskarantæne reglerne ikke har til formål at sikre mod stråmandskonstruktioner generelt, idet dette må varetages gennem de selskabsretlige regler, herunder navnlig bestemmelsen i selskabslovens § 112, stk. 2, og Erhvervsstyrelsens kontrol hermed, er det dog klart, at de hensyn, der begrunder det selskabsretlige værn mod stråmandsvirksomhed, jf. hertil afsnit 1.3 og 1.4 ovenfor, i et vist omfang må anses som sammenfaldene med de hensyn, der begrunder konkurskarantæne reglerne. Der er således et hensyn til at sikre, at bl.a. andre erhvervsdrivende i forbindelse med f.eks. indgåelse af kontrakter, långivning og investeringer mv. kan handle i tillid til, at de data, der fremgår af Erhvervsstyrelsens it-systemer, er korrekte, ligesom der er et hensyn til at sikre, at de reelle selskabsledere ikke kan at gemme sig bag stråmænd med henblik på at undgå ansvaret for en kritisabel forretningsførelse.

For stråmandens vedkommende består det kritisable således dels i at overlade ledelsen til en anden og dermed forsømme de ledelsespligter, der efter selskabslovens §§ 115-119 følger med registreringen som ledelsesmedlem, dels i via et offentligt register at foregive noget, der ikke svarer til virkeligheden og dermed medvirke til en omgåelse af kravet i selskabslovens § 112, stk. 2.

For bagmandens vedkommende består det kritisable i, at den pågældende i strid med selskabslovens § 10, stk. 1, ikke er registreret som ledelsesmedlem og dermed ligesom stråmanden foregiver noget, der ikke svarer til virkeligheden, hvorved kravet i selskabslovens § 112, stk. 2, tillige omgås.

Det er på baggrund af ovenstående Konkursrådets opfattelse, at det at deltage i en stråmandskonstruktion – enten som stråmand eller som bagmand – er direkte uforeneligt med det at drive erhvervsvirksomhed og dermed med de helt almindelige og basale krav, som stilles til erhvervsdrivendes forretningsførelse.

Konkursrådet finder derfor, at det fremadrettet ikke blot bør være udgangspunktet men derimod den almindelige regel, at det at indgå eller deltage i en stråmandskonstruktion skal anses for at udgøre groft uforsvarlig forretningsførelse, der i sig selv kan begrunde pålæg af konkurskarantæne – dvs. uanset om der i øvrigt foreligger groft uforsvarlig forretningsførelse, der kan begrunde en karantæne.

Hvis det derfor konstateres, at en person f.eks. har udøvet den reelle daglige ledelse af et selskab uden at være registreret som ledelsesmedlem i overensstemmelse med selskabslovens § 10, stk. 1 – dvs. ageret bagmand – vil dette kunne føre til pålæg af konkurskarantæne, uanset at den pågældendes øvrige forretningsførelse ikke kan betegnes som groft uforsvarlig. Det samme vil være tilfældet i relation til en stråmand, der ligeledes som følge af sin deltagelse som stråmand, må anses for at have udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, uanset om den forretningsførelse, som den faktiske reelle ledelse – dvs. bagmanden – har udøvet, må anses som groft uforsvarligt eller ej.

Selvom tabet generelt spiller en rolle ved vurderingen af, om en uforsvarlig forretningsførelse må anses som grov, jf. kapitel 4, afsnit 2, vil dette, som følge af det oven for anførte, ikke være tilfældet i relation til stråmandskonstruktioner. Hvis der foreligger en stråmandskonstruktion, bør dette således i sig selv skulle anses for groft uforsvarlig forretningsførelse, uanset om konkursen alene har medført et begrænset tab for kreditorerne, eller om konkursboet sluttes efter konkurslovens § 144, stk. 1.

Uagtet at der kan sættes spørgsmålstejn ved det rimelige ved, at en person pålægges konkurskarantæne, når personens eneste ”forseelse” består i at deltage i en stråmandskonstruktion, er det dog Konkursrådets vurdering, at dette ikke bør ændre ved, at der er handlet groft uforsvarligt i konkurskarantæne-reglernes forstand. Spørgsmålet om pålæg af konkurskarantæne må i tilfælde, hvor det ikke skønnes rimeligt at pålægge karantæne, afgøres ud fra eventuelle rimelighedsbetragtninger, og ikke i relation til vurderingen af om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, jf. hertil kapitel 8 nedenfor, om karantæneperiodens længde.

Det er i forlængelse heraf klart, at en person ikke vil kunne pålægges konkurskarantæne, hvis den pågældende – ligesom det er tilfældet i dag – ikke har accepteret hvervet som ledelsesmedlem, herunder hvis den pågældendes identitetsoplysninger er blevet misbrugt i forbindelse med registreringen i Erhvervsstyrelsens it-system. I relation til beviset herfor vil den retspraksis, som foreligger i dag, efter Konkursrådets opfattelse kunne være retningsgivende. Der vil således kunne henses til, om personen allerede ved indsættelsen må antages at have været bekendt med, at han ikke skulle udøve reelle ledelsesbeføjelser, og dermed have accepteret

ikke at skulle være et reelt ledelsesmedlem, eller om personen har taget effektive skridt til at sikre en afregistrering som ledelsesmedlem, herunder gjort indsigelse i forbindelse med en registrering og taget kontakt til Erhvervsstyrelsen mv. Det er i denne sammenhæng ikke tilstrækkeligt, at den pågældende alene har gjort den reelle bagmand opmærksom på, at vedkommende ikke vil acceptere hvervet.

Det centrale spørgsmål bliver herefter, hvornår der kan siges at foreligge en stråmandskonstruktion, som kan begrunde, at der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse i konkurskarantæne-reglernes forstand, herunder navnlig om det må kræves, at stråmandskonstruktionen har haft til formål at skjule den reelle ledelse, jf. hertil Højesterets kendelse i U 2023.1018 H, hvor Højesteret lagde afgørende vægt på, at proforma-registreringen af bestyrelsesformanden ikke havde haft til formål at skjule den reelle leder af erhvervsvirksomheden. Det er med andre ord et spørgsmål, om det må kræves, at der er en bagmand, der søges skjult, førend der kan være tale om en stråmandskonstruktion i konkurskarantæne-reglernes forstand.

Ligeledes må det overvejes, om stråmandskonstruktioner i forhold til konkurskarantæne-reglerne bør omfatte tilfælde, hvor en person udfører visse, men ikke alle de opgaver, der er knyttet til ledeshvervet, eller tilfælde hvor et ledelsesmedlem har delegeret visse af sine centrale ledelseskompetencer til andre, der ikke er registreret som ledelsesmedlem.

Konkursrådet finder i denne sammenhæng, herunder henset til hensynene bag konkurskarantæne-reglerne, at det må være klart, at hvor en person alene er indsat og registreret som ledelsesmedlem med det formål at skjule den reelle ledelse, bør forholdet været omfattet af konkurskarantæne-reglernes stråmandsdefinitionen, og forholdet må anses for at udgøre groft uforsvarlig forretningsførelse i konkurskarantæne-reglernes forstand. Dette vil bl.a. være tilfældet, hvor det må have stået klart allerede ved indsættelsen af ledelsesmedlemmet, at den pågældende – som det f.eks. var tilfældet i U 2019.2612 V – ikke forudsættes at varetage et ledelsesmedlems beføjelser, idet disse er overladt til en anden person, der ikke selv er registreret som ledelsesmedlem i selskabet.

En stråmandskonstruktion i konkurskarantæne-reglernes forstand vil dog efter Konkursrådets opfattelse også foreligge, selvom formålet med konstruktionen ikke har været at skjule den reelle leder af selskabet, men hvor den person, der er registreret som leder af selskabet, alene på instruks eller lignende udføre det, som en anden person, der ikke er registreret som leder af selskabet, diktere. Dette vil f.eks. kunne være tilfældet, hvor en stråmand handler efter en af bagmanden forudbestemt fremgangsmåde, som det var tilfældet i U 2019.2000 H.

Konkursrådet bemærker i denne sammenhæng, at hvis det afgørende for, om der var tale om en stråmand, var, om formålet havde været at skjule den reelle ledelse, vil det kunne føre til en uhensigtsmæssig retstilstand. Man vil således f.eks. kunne forestille sig en situation, hvor en person, der ikke har været registreret som ledelsesmedlem i selskabet, gør gældende, at det må have stået klart for alle, at han var den reelle leder af selskabet, da det formelt registrerede ledelsesmedlem enten forholdt sig helt passivt eller alene handlede på instruktion mv. fra personen, hvorfor formålet med ikke at lade sig registrere ikke har været at skjule hans identitet. Hvis der blev lagt afgørende vægt på, om formålet havde været at skjule den reelle leder, vil det kunne frygtes, at en sådan situation vil falde uden for konkurskarantænereglerne, hvilket efter Konkursrådets opfattelse ikke kan tilstræbes.

Konkursrådet finder derfor, at den af Højesteret i U 2023.1018 H anlagte praksis er hensigtsmæssig, idet det afgørende for, om der foreligger en stråmandskonstruktion i konkurskarantænereglernes forstand må være, om den person, der reelt har udøvet det registrerede ledelsesmedlems beføjelser, i øvrigt er registreret som ledelsesmedlem i selskabet.

I de oven for anførte situationer, hvor den reelle leder slet ikke er registreret som ledelsesmedlem, vil både den registrerede leder og den eller de reelle ledere have udvist groft uforvarselig forretningsførelse, der kan begrunde pålæg af konkurskarantæne, idet det bemærkes, at der i denne sammenhæng kan være forskel på den bevismæssige vurdering, alt efter om den formelle registrerede leder er indsat som direktør, der forudsættes at varetage den daglige driftsmæssige ledelse af erhvervsvirksomheden, eller som bestyrelsesmedlem eller medlem af tilsynsrådet, som har andre mere overordnede ledelsesmæssige forpligtelser.

Ved vurderingen af, om en direktør har været et reelt ledelsesmedlem eller alene varetaget en stråmandslignende funktion, vil der i denne henseende – udover den praksis, der allerede foreligger, hvor det afgørende synes at være, om personen reelt har udøvet sine ledelsesbeføjelser, eller om disse har været overladt til andre mv. – kunne henses til, hvad der efter forarbejderne til selskabslovens bestemmelser om Erhvervsstyrelsens stråmandskontrol, jf. afsnit 1.4 ovenfor, i almindelighed kræves som dokumentation for opfyldelsen af kravene i selskabslovens § 112, stk. 2. Der vil således kunne henses til, om den pågældende har været ansat på en direktørkontrakt, om den pågældende har indgået i en dialog med selskabet i forbindelse med ansættelsen, om den pågældende har adgang til selskabets bankkonto eller været i dialog med selskabets bank herom, om den pågældende handler på vegne af selskabet ved at deltage i møder eller lign., om der er sket overdragelse af selskabsdokumenterne fra en eventuelt fratrædt direktør til den pågældende mv., og om der udbetales løn eller andet vederlag til den pågældende i forbindelse med varetagelsen af hvervet. Der vil endvidere – ligesom det er forudsat i forarbejderne til den nuværende bestemmelse i konkurslovens § 157, stk. 1 – kunne hen-

ses til, om det registrerede ledelsesmedlem vil være berettiget til lønprivilegiet efter konkurslovens § 95. Endelig vil der bl.a. kunne henses til, om den registrerede ledelse er nærtstående til selskabets reelle ejer, og om de pågældende har fælles adresse, idet dette efter Konkursrådets opfattelse i visse tilfælde kan være et indicium for en stråmandslignende konstruktion.

I forhold til bestyrelsesmedlemmer og medlemmer af tilsynsråd mv. vil vurderingen heraf være mere vanskelig at foretage, idet sådanne ledelsesmedlemmer ikke har samme direkte driftsmæssigt forbundne forpligtelser som en direktør. Det må dog i alle tilfælde bero på en konkret vurdering af de enkelte tilfælde, om det pågældende ledelsesmedlem alene er indsat med henblik på at dække over en anden person, idet det afgørende i så fald må være, om f.eks. et bestyrelsesmedlem har overladt ledelsen eller har udøvet sine beføjelser efter instruks fra en person, der ikke er formelt registreret som ledelsesmedlem og dermed indgår som en del af ledelsen i øvrigt.

Der kan i denne sammenhæng tænkes tilfælde, hvor hele bestyrelsen eller tilsynsrådet optræder som en form for ”stråmænd”, fordi de har overladt det til den registrerede direktør at udøve deres hverv. I sådanne tilfælde vil det være svært at argumentere for, at der er tale om et tilfælde, hvor man har søgt at dække/skjule identitet på nogen i forbindelse med ledelsen af en erhvervsvirksomhed, da direktøren i sådanne tilfælde er registreret som ledelsesmedlem i virksomheden og alene varetager funktioner, der ligger uden for den pågældendes beføjelser. Selvom forholdet – alt efter omstændighederne – kan være i strid med selskabslovens § 112, stk. 2, da bestyrelsen mv. ikke er dem, der reelt udøver de forpligtelser, der følger af selskabslovens regler herom, er det dog Konkursrådets opfattelse, at dette ikke – på trods af at være uforsvarlig forretningsførelse – bør anses som værende groft uforsvarlig forretningsførelse, der i sig selv kan begrunde, at der skal ske pålæg af konkurskarantæne. Dette var bl.a. tilfældet i Højesterets kendelse i U 2023.1018 H, hvor det blev lagt til grund, at formålet med proforma-registreringen af bestyrelsesformanden ikke var skjule identiteten på den reelle leder, som i det konkrete tilfælde var direktøren, der havde kompetence til at tegne selskabet alene, og som tillige var bestyrelsesmedlem.

Hvor en person således ikke er indsat som ledelsesmedlem med det formål at skjule identiteten på den reelle ledelse, idet den reelle ledelse udøves af en person, der også er registreret som ledelsesmedlem i øvrigt, vil der efter Konkursrådets opfattelse ikke være tale om en stråmandskonstruktion i konkurskarantæne-reglernes forstand, som i sig selv skal kunne begrunde, at der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse. Dette vil f.eks. tillige være tilfældet, hvor der alene er tale om et passivt ledelsesmedlem – f.eks. i en såkaldt ”tantebestyrelse”, som alene eksisterer for at opfylde minimumskravet til bestyrelsen i aktieselskaber i selskabslovens § 111, stk. 2 – og hvor der ikke er andre, der varetager den rolle, som det pågældende

ledelsesmedlem har været indsat til at varetage. Selvom der i sådanne tilfælde ikke er tale om stråmandskonstruktioner i konkurskarantæne-reglernes forstand, som i sig selv kan begrunde, at der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, vil ledelsesmedlemmet dog efter omstændighederne kunne have udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, hvis der foreligger andre forhold, der begrundet herunder hvis f.eks. den af direktøren udviste forretningsførelse har været groft uforsvarlig, og bestyrelsesmedlemmer mv. som følge af deres passivitet ikke har opfyldt deres forpligtelse til at føre et ordentligt tilsyn med direktøren.

Hvor det – i modsætning til rene ”tantebestyrelser” og passive ledelsesmedlemmer mv. – er en anden ikke-registreret person, der udfører det pågældende registrerede ledelsesmedlems pligter eller dikterer, hvordan ledelsesmedlemmet skal udføre sine pligter, vil der sammenfattende efter Konkursrådets opfattelse være tale om en stråmandskonstruktion i konkurskarantæne-reglernes forstand, uanset om den pågældende gør gældende, at formålet ikke har været at skjule den reelle ledelse. Stråmanden vil således i denne situation være den person, der er registreret som det formelle ledelsesmedlem, og bagmanden den, der uden selv at være registreret enten agerer på stråmandens vegne eller dikterer, hvordan stråmanden skal lede erhvervsvirksomheden.

Det må dog i alle tilfælde bero på en konkret vurdering af de enkelte tilfælde, om de pågældende ved passivitet har overladt sine ledelsesbeføjelser til en anden ikke registreret person, eller om ledelsesmedlemmets beføjelser er udøvet efter instruktion eller lignende fra en anden person, der ikke er registreret som ledelsesmedlem i selskabet i øvrigt.

Der kan i denne sammenhæng tænkes tilfælde, hvor et ledelsesmedlem har delegeret visse af sine ledelsesbeføjelser til en anden person, som ikke indgår i selskabets formelle ledelse, ved hjælp af en fuldmagt. Som antaget i den selskabsretlige litteratur, jf. hertil Peer Schaumburg-Müller og Erik Werlauff, Selskabsloven med kommentarer (3. udgave), 2020, side 891f., må en fuldmagt ikke have en sådan udstrækning eller permanens, at selskabslovens tegningsregler herved reelt tilsidesættes, og en fuldmagt til at foretage alle slags dispositioner (generalfuldmagt) må således som udgangspunkt betragtes som uretmæssig ud fra den betragtning, at den, der ønsker tillagt kompetencer til i enhver henseende at disponere for et selskab, bør gives organstatus gennem indtræden i bestyrelse eller direktion, ikke status som fuldmægtig.

Hvis f.eks. en direktør har givet en medarbejder en meget omfattende fuldmagt, men selv fortsætter med at lede erhvervsvirksomheden sammen med medarbejderen, vil der efter Konkursrådets opfattelse ikke foreligge en stråmandskonstruktion i konkurskarantæne-reglernes forstand. Dette vil dog være nærliggende at antage, i en situation, hvor direktøren har delegeret de fleste og mest centrale opgaver til den befuldmægtigede og ikke selv varetager opgaver

af betydning. Der vil i denne sammenhæng endvidere kunne lægges vægt på, om der sket en omfattende delegation af det pågældendes ledelsesmedlems beføjelser til en anden, der ville være uretmæssig og i strid med selskabslovens tegningsregler, idet dette vil kunne tale for, at der foreligger en stråmandskonstruktion.

Konkursrådet bemærker afslutningsvist, som anført ovenfor, at konkurskarantænerreglerne ikke har til formål at sikre mod stråmandskonstruktioner generelt, idet dette må varetages gennem de selskabsretlige regler, herunder navnlig bestemmelsen i selskabslovens § 112, stk. 2, og selskabslovens regler om Erhvervsstyrelsens kontrolbeføjelser. Selvom det ligger uden for Konkursrådets beføjelser at foreslå ændringer i det selskabsretlige værn mod anvendelse af stråmandskonstruktioner, finder rådet dog – herunder navnlig på baggrund af de i evalueringen af 17. marts 2020 refererede høringssvar – grundlag for at påpege, at det kunne overvejes, om det er hensigtsmæssigt, *dels* at der ikke stilles krav om, at en person aktivt skal godkende en registrering som ledelsesmedlem, efter registreringen er foretaget, men at spørgsmålet om registreringens berettigelse alene prøves, hvis der gøres indsigelse mod registreringen, *dels* at adgangen til at foretage ledelsesregistreringer som udgangspunkt er fri for alle med en digital signatur, og at det enkelte selskab aktivt skal tilvælge at passwordbeskytte sin adgang til at foretage ledelsesregistreringer. Konkursrådet bemærker dog, at man ved overvejelserne om, hvorvidt der er grundlag for bl.a. at ændre praksis for hhv. registrering af ledelsesmedlemmer og ledelsesændringer, bør have for øje, at de tiltag, der iværksættes, skal være proportionale i forhold til de administrative byrder, som tiltagene måtte påføre erhvervslivet.

Kapitel 6

Koncernforbundne virksomheder

1. Gældende ret

1.1 Konkursloven

Det følger af konkurslovens § 157, stk. 3, 1. pkt., at konkurskarantæne ikke kan pålægges den, der allerede er pålagt konkurskarantæne i anledning af den pågældendes deltagelse i ledelsen af en koncernforbundet virksomhed.

Bestemmelsen blev indsat ved lov nr. 429 af 1. maj 2013 og bygger bl.a. på Konkursrådets anbefalinger i betænkning nr. 1525 af 2011 om konkurskarantæne.

Efter bestemmelsen kan konkurskarantæne således kun pålægges én gang i anledning af en persons deltagelse i ledelsen af flere koncernforbundne virksomheder, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 29.

Dette gælder dog, jf. konkurslovens § 157, stk. 3, 2. pkt., ikke de tilfælde, hvor en person pålægges konkurskarantæne og efter konkurskarantænes udløb indtræder (eller på ny indtræder) i ledelsen af en virksomhed, der var koncernforbundet med den virksomhed, i hvis konkursbo konkurskarantænen blev pålagt.

Det fremgår af de specielle bemærkninger til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat side 29, at bestemmelsen først og fremmest sigter til de tilfælde, hvor en person har deltaget i ledelsen af flere koncernforbundne virksomheder og derfor som følge af den økonomiske afhængighed, der typisk vil være mellem koncernforbundne virksomheder, kun bør pålægges konkurskarantæne én gang, uanset om der er tale om flere konkurser.

Højesteret har ved to kendelser af 24. april 2019 (gengivet i U 2019.2000 H og U 2019.1012 H) fastslået, at udtrykket »koncernforbundet virksomhed« – i mangel af holdepunkter for andet – skal forstås i overensstemmelse med det selskabsretlige koncernbegreb, jf. selskabslovens § 5, nr. 18, jf. § 6 og § 7, hvorefter en koncern består af et moderselskab og dets datterselskab.

De faktiske omstændigheder i U 2019.2000 H og U 2019.1012 H var forholdsvis identiske, idet begge sager angik personer, hvis forretningsmodel bestod i at overtage nødlidende selskaber – ofte gennem et holdingselskab – alene med henblik på at afvikle disse. Der blev herefter indsat en afviklingsdirektør i de nødlidende selskaber, som alene havde karakter af en stråmand. Man søgte herefter at få tiden til at gå, inden selskabet blev erklæret konkurs, således at kurators mulighed for at få overblik over selskabernes forhold og forfølge eventuelle erstatnings- eller omstødelseskrav blev forringet. Endvidere søgte man at anonymisere selskabernes baggrund, således at selskaberne gik konkurs under et nyt navn, og uden at den nye ledelse fremgik af Erhvervsstyrelsens registre. Det blev i begge sager konstateret, at der i alle de nødlidende selskaber var tegn på groft uforsvarlig forretningsførelse, som kunne begrunde konkurskarantæne.

I U 2019.2000 H var der otte selskaber, der kunne begrunde karantæne, og der var ingen økonomisk afhængighed mellem selskaberne. Da to af selskaberne blev anset for at udgøre én selvstændig koncern og tre af selskaberne en anden selvstændig koncern, blev der alene pålagt i alt fem konkurskarantæner af hver 3 år, dvs. i alt 15 år, for de otte selskaber. Karantæneperioden blev dog, jf. konkurslovens § 158, stk. 2, 2. pkt., samlet fastsat til 10 år, som er det maksimale antal år, en konkurskarantæne kan løbe.

I U 2019.2012 H var der i alt fem selskaber, hvor den af det pågældende ledelsesmedlem udviste groft uforsvarlig forretningsførelse kunne begrunde konkurskarantæne, men da alle selskaberne blev anset for at indgå i samme koncern, blev ledelsesmedlemmet alene pålagt én karantæne på 3 år for ledelsen i de fem selskaber.

Højesterets fastslog i begge sager, at det er afgørende for, om der er tale om en koncernforbundet virksomhed i konkurslovens § 157, stk. 3's, forstand, må være, om et selskab (moderselskabet) kan udøve bestemmende indflydelse over et andet selskab (datterselskabet) som nærmere defineret i selskabslovens § 7. Det er herefter ikke afgørende, om de koncernforbundne selskaber faktisk er økonomisk afhængige af hinanden, ligesom det som udgangspunkt ej heller er afgørende, om der rent faktisk udøves kontrol.

Højesteret anerkendte udtrykkeligt i begge sager, at den fastslåede retstilstand vil kunne føre til uhensigtsmæssige resultater, navnlig i de to pågældende tilfælde, idet der dog skulle henses til, at konkurskarantæne er en indgribende foranstaltning.

Det forhold, at den samme person ejer kapitalandele i flere selskaber, kan ikke føre til, at selskaberne bliver koncernforbundne, jf. Højesterets kendelse af 24. april 2019 (gengivet i U 2019.2007 H).

I U 2019.2007 H, som i øvrigt angik den samme person som i U 2019.2012 H, påtog personen, A, sig mod honorar at være likvidator i tre selskaber, som var insolvente. A, der alene virkede som likvidator i ca. fem uger, før selskaberne blev erklæret konkurs, gjorde ingen forsøg på at leve op til de pligter, som stilles til en likvidator efter selskabslovens regler. A foranledigede bl.a. ikke, at selskaberne indgav egenbegæring om konkurs, uanset at A på det tidspunkt, han indtrådte som likvidator, var klar over, at selskaberne var insolvente. Under sagen gjorde A gældende, at de tre selskaber var koncernforbundne, idet A ejede alle tre selskaber. Dette blev afvist af Højesteret, idet Højesteret eksplicit bemærkede, at det forhold, at den samme person ejer kapitalandele i flere selskaber, ikke bevirker, at selskaberne bliver at anse for koncernforbundne.

Det fremgår hverken af ordlyden af konkurslovens § 157, stk. 3, eller af forarbejderne, om det er en betingelse for at anvende koncernreglen i konkurslovens § 157, stk. 3, at selskaberne skal have været koncernforbundne i den etårige periode, som følger af konkurslovens § 157, stk. 1, og hvor den groft uforsvarlige forretningsførelse skal have fundet sted.

Spørgsmålet herom indgik i Sø- og Handelsrettens kendelse af 5. januar 2021 i sag BS-31579/2020-SHR.

I BS-31579/2020-SHR var selskabet X taget under konkursbehandling den 12. februar 2020. A, som var direktør i selskab X, blev senere ved kendelse af 22. september 2020 pålagt konkurskarantæne i 7 år for sin rolle i fem andre selskaber. A gjorde i den efterfølgende konkurskarantænesag om As adfærd i selskab X gældende, at konkurskarantænesagen skulle afvises med henvisning til konkurslovens § 157, stk. 3, idet selskab X var koncernforbundet med to af de selskaber, der havde været omdrejningspunktet i kendelsen af 22. september 2020.

Skifteretten lagde til grund, at selskab X havde været koncernforbundet med de to selskaber, der havde været omfattet af kendelsen af 22. september 2020, idet alle tre selskaber havde været underlagt samme moderselskab. Skifteretten udtalte herefter, at moderselskabets bestemmende indflydelse i forhold til de tre selskaber dog måtte anses for at være ophørt på det tidspunkt, hvor kurator overtog styringen af de enkelte selskaber – dvs. det tidspunkt, hvor selskaberne var taget under konkurs. Selskaberne, som selskab X havde været koncernforbundet med, var taget under konkursbehandling med fristdage af henholdsvis 31. august 2017 og 22. januar 2018. Skifteretten fandt på baggrund heraf, at koncernforbindelsen mellem selskaberne var ophørt senest den 22. januar 2018, hvor det sidste af de to datterselskaber, der var omfattet af kendelsen af 22. september 2020, blev taget under konkursbehandling. Herefter var spørgsmålet, om det forhold, at koncernforbindelsen var ophørt tidligere end et år før

fristdagen for selskab X, kunne føre til, at koncernreglen ikke skulle finde anvendelse. Skifteretten fandt, under henvisning til den tidsmæssige betingelse i konkurslovens § 157, stk. 1, at det måtte anses for et krav for anvendelsen af konkurslovens § 157, stk. 3, at koncernforbindelsen består i den relevante periode – dvs. i perioden senere end et år før fristdagen. Herefter, og da koncernforbindelsen mellem selskaberne var ophørt mere end et år før fristdagen, fandt skifteretten, at konkurslovens § 157, stk. 3, ikke fandt anvendelse i den konkrete sag, og sagen om konkurskarantæne relateret til As adfærd i selskab X kunne herefter fremmes til realitetsbehandling.

Den aktuelle retstilstand må på den baggrund antages at være, at hvis koncernforbindelsen mellem to selskaber er ophørt tidligere end et år før fristdagen, finder koncernreglen i konkurslovens § 157, stk. 3, ikke anvendelse.

Koncernreglen i konkurslovens § 157, stk. 3, indebærer, at spørgsmålet om at pålægge en bestemt person konkurskarantæne kan behandles særskilt i forhold til hver enkelt af de pågældende selskaber, indtil den pågældende person første gang ved endelig afgørelse er pålagt konkurskarantæne i tilknytning til ét af boerne. Efter dette tidspunkt falder spørgsmålet om at pålægge denne person konkurskarantæne bort i tilknytning til de øvrige selskaber, jf. hertil Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 30.

Det fremgår af forarbejderne, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 30, at i de i praksis mest forekommende tilfælde, hvor konkursboerne for selskaber, der er koncernforbundne, behandles ved samme skifteret og ved samme kurator eller kuratorer, forudsættes det, at spørgsmålet om at pålægge en person, der har deltaget i ledelsen af flere koncernforbundne virksomheder, karantæne, behandles samlet og ikke i tilknytning til hvert konkursbo for sig, og at der skal foretages en samlet vurdering af, om den pågældende person har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse. Skifterettens afgørelse af, om konkurskarantæne skal pålægges, jf. konkurslovens § 164, vil i sådanne tilfælde være én samlet afgørelse af flere sager, der behandles i forening med hinanden.

Hvis et eller flere konkursboer vedrørende koncernforbundne virksomheder undtagelsesvis behandles ved en anden skifteret er det forudsat i forarbejderne, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 30, at der bør ske henvisning til den skifteret, hvor de øvrige konkursboer behandles, idet spørgsmålet om konkurskarantæne som udgangspunkt bør behandles ved den skifteret, hvor de fleste af de koncernforbundne virksomheders konkursboer er under behandling, eller hvor konkursboerne med de væsentligste aktiver er under behandling.

Sager om konkurskarantæne er ikke omfattet af konkurslovens § 5, stk. 2, men hvor flere sager mod samme ledelsesmedlem verserer ved forskellige skifteretter, vil henvisning kunne ske i medfør af konkurslovens § 243, jf. retsplejelovens § 254, stk. 2, jf. hertil Vestre Landsrets kendelse af 22. juni 2020 (gengivet i U 2020.2787 V).

I U 2020.2787 V var det samme kurator, der forestod konkursbehandlingen af tre koncernforbundne virksomheder, der dog blev behandlet ved to forskellige skifteretter. Kurator anlagde først konkurskarantænesag mod selskabets leder, D, i tilknytning til to af selskaberne, som begge var under konkursbehandling ved skifteret 1. Kurator anlagde herefter konkurskarantæne sag mod D i tilknytning til det sidste selskab, der var under behandling ved skifteret 2. Kurator anmodede i den forbindelse skifteret 2 om at henvise behandlingen af konkurskarantænesagen mod D til behandling ved skifteret 1, hvor de to andre sager blev behandlet, og hvor D havde indleveret svarskrift, og hvor der var fastsat dato for mundtlig forhandling til den 26. maj 2020. Dette afviste skifteret 2 med henvisning til, at der ikke var hjemmel hertil, og kurator anmodede derfor skifteret 2 om at udsætte behandlingen af konkurskarantænesagen på afventning af udfaldet af de to sager, der blev behandlet ved skifteret 1. Skifteret 2 valgte imidlertid at behandle konkurskarantænesagen på grundlag af kurators processkrift, jf. konkurslovens § 162, stk. 6, idet D ikke havde indleveret et svarskrift i sagen, og skifteret 2 afsagde herefter den 20. maj 2020 kendelse, hvorefter D blev pålagt konkurskarantæne i 3 år. Skifteret 1 aflyste herefter den mundtlige forhandling af de to resterende sager. D kærede skifteret 2's kendelsen til landsretten principalt med påstand om, at kendelsen blev ophævet og sagen hjemvist, subsidiært frifindelse, idet D anførte, at han ikke havde indleveret svarskrift i tillid til, at skifteret 2 ville tage kurators anmodning om udsættelse på afventning af skifteret 1's behandling af konkurskarantænesagerne i de koncernforbundne selskaber til følge. Landsretten ophævede skifteret 2's kendelse og hjemviste konkurskarantænesagen til skifteret 2 med henblik på enten at henvise sagen til skifteret 1 i medfør af konkurslovens § 243, jf. retsplejelovens § 254, stk. 2, eller med henblik på at udsætte behandlingen af konkurskarantænesagen på afventning af skifteret 1's behandling af de to konkurskarantænesager i de koncernforbundne selskaber.

1.2 Selskabslovens koncernbegreb

Efter selskabslovens § 5, nr. 18, defineres en koncern som et moderselskab og dets dattervirksomheder, jf. selskabslovens § 7.

Ved et moderselskab forstås, jf. selskabslovens § 5, nr. 20, et kapitalselskab, som har bestemmende indflydelse over flere dattervirksomheder, jf. §§ 6 og 7, og ved en dattervirksom-

hed forstås, jf. selskabslovens § 5, nr. 3, en virksomhed, der er underlagt bestemmende indflydelse af et moderselskab, jf. §§ 6 og 7.

Det følger af selskabslovens § 7, stk. 1, at bestemmende indflydelse er beføjelsen til at styre en dattervirksomheds økonomiske og driftsmæssige beslutninger. Det afgørende vil i denne sammenhæng være, hvem der reelt udøver den faktiske bestemmende indflydelse over selskabet, og ikke blot hvem der formelt besidder ejerandele, jf. hertil de specielle bemærkninger til bestemmelsen i selskabslovens §§ 6 og 7, jf. Folketingstidende 2008-09, tillæg A, side 5384.

En virksomhed kan kun have ét selskabsretligt moderselskab, jf. selskabslovens § 6, 2. pkt., og hvis flere selskaber opfylder kriterierne i selskabslovens § 7 om bestemmende indflydelse, er det alene det selskab, som faktisk udøver den bestemmende indflydelse over virksomhedens økonomiske og driftsmæssige beslutninger, der anses for at være moderselskab i selskabslovens forstand.

Et moderselskab vil i visse tilfælde have karakter af et holdingselskab. Lovgivningen indeholder ikke en udtrykkelig definition af begrebet holdingselskab, men et holdingselskab er typisk karakteriseret ved et selskab, hvis væsentligste aktivitet både formålmæssigt og faktisk består i at eje kapitalandele i et eller flere andre selskaber. Holdingselskabet driver således ikke egentlig erhvervsvirksomhed, men varetager alene sit erhvervsformål gennem ét eller flere andre selskaber (driftsselskaber), jf. Lennart Lyngge Andersen, Erik Werlauff og Niels Ørgaard, *Holdingselskaber*, 1998, side 8.

2. Konkursrådets overvejelser

Som retstilstanden er i dag, er det det selskabsretlige koncernbegreb, der er afgørende for, hvornår der er tale om koncernforbundne virksomheder efter konkurslovens § 157, stk. 3. Det er herefter ikke afgørende, om de koncernforbundne selskaber faktisk er økonomisk afhængige af hinanden, ligesom det ej heller er afgørende, om der faktisk udøves kontrol af et moderselskab.

Som anført af Højesteret i U 2019.2000 H og U 2019.2012 H kan den nuværende retstilstand vedrørende anvendelsen af konkurslovens § 157, stk. 3, føre til uhensigtsmæssige resultater.

Dette vil først og fremmest være tilfældet, hvor man bevidst med henblik på at mindske risikoen for flere konkurskarantæner samler en række selskaber, der ikke oprindeligt var koncernforbundne, i f.eks. en holdingstruktur, hvilket bl.a. var tilfældet i sagerne U 2019.2000 H og U 2019.2012 H (»afviklingskonstruktionssagerne«). Reglerne om konkurskarantæner vil der-

med kunne omgås af konkursryttere, hvilket står i modsætning til formålet med reglerne, som bl.a. er at sikre mod konkursrytteri, jf. hertil bl.a. Folketingstidende 2012-13, A, L 131, som fremsat, side 7.

Den selskabsretlige koncerndefinition indebærer endvidere, at konkurslovens § 157, stk. 3, alene finder anvendelse i tilfælde, hvor det er et selskab, der kontrollerer et andet selskab. Hvis det derimod er en person, der kontrollerer flere selskaber, som det var tilfældet i U 2019.2007 H, vil reglen ikke finde anvendelse, selv om selskaberne måske både er økonomisk og driftsmæssigt forbundne.

Konkursrådet bemærker i den forbindelse, at reglen i konkurslovens § 157, stk. 3, som det også fremgår af forarbejderne, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 29, først og fremmest var tiltænkt de tilfælde, hvor der som følge af den økonomiske afhængighed, der typisk vil være mellem concernforbundne virksomheder, alene bør pålægges én konkurskarantæne, uanset om der er tale om flere konkurser.

Konkursrådet bemærker videre, at det fremgår af Konkursrådet betænkning nr. 1525 af 2011, side 141, som bemærkninger til bestemmelsen i Konkursrådets lovudkast, at bestemmelsen dog også finder anvendelse i de: ”[...] formentlig sjældnere tilfælde, hvor flere concernforbundne virksomheder går konkurs, uden at der er nogen årsagssammenhæng mellem konkurserne.” Bemærkningerne herom er ikke medtaget i det endelige lovforslag.

Det synes – navnlig på baggrund af formuleringen i forarbejderne og Konkursrådet betænkning nr. 1525 af 2011, side 141 – at have været hensigten med bestemmelsen, at hvis de concernforbundne selskaber er økonomisk afhængige af hinanden på en sådan måde, at de reelt udgør én økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed, bør en person alene kunne pålægges én konkurskarantæne for groft uforsvarlig forretningsførelse, som har ført til konkurs i flere af selskaberne.

Konkursrådet lægger endvidere til grund, at det ved de nævnte ”formentlig sjældnere tilfælde”, hvor der ikke er årsagssammenhæng mellem konkurserne, fortsat må antages at have været hensigten, at der skulle bestå en vis økonomisk forbundenhed mellem selskaberne, før end det kunne begrunde, at en person alene blev pålagt én karantæne for flere af selskabernes konkurser. I de to beskrevne afgørelser fra Højesteret (U 2019.2000 H og U 2019.2012 H) var det åbenbart, at der ikke bestod en økonomisk afhængighed mellem selskaberne.

Da det således efter Konkursrådet opfattelse synes at være rationalet bag concernreglen i konkurslovens § 157, stk. 3, at der alene bør pålægges én karantæne, hvis flere selskaber er for-

bundet på en sådan måde, at de reelt udgør én enhed, er det uhensigtsmæssigt, hvis reglen ikke kan tilgodese de situationer, hvor en række selskaber reelt udgør én økonomisk og driftsmæssig enhed uden at være koncernforbundne i selskabslovgivningens forstand.

Selvom det kan overvejes, om der overhovedet bør gælde noget særligt i relation til anvendelsen af konkurskarantænerreglerne, når flere selskaber reelt udgør én økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed, er det dog Konkursrådets opfattelse, at reale hensyn taler for, at der netop bør tages hensyn hertil ved anvendelsen af konkurskarantænerreglerne.

Dette er navnlig begrundet i, at det kan være tilfældigt, om en erhvervsvirksomhed drives i regi af én enkelt juridisk enhed eller flere økonomisk og driftsmæssigt forbundne enheder.

Et selskab, hvis hovedaktivitet f.eks. består i produktion og salg af detailvarer, kan have valgt at organisere sig således, at virksomheden i selskabet er spredt ud over flere forskellige juridiske enheder (f.eks. en produktionsvirksomhed, en lagervirksomhed og en distributionsvirksomhed), uanset at de enkelte aktiviteter (produktion, lagervirksomhed og distribution) ligeså godt kunne have været organiseret i et enkelt selskab. Formålet med i disse tilfælde at organisere sig i flere adskilte juridiske enheder frem for et enkelt selskab kan bl.a. være risikostyring eller lign., hvorved man ønsker at sikre, at såfremt det måtte gå galt i den ene af de juridiske enheder, skal det ikke gå ud over de andre juridiske enheders forhold.

Der kan efter Konkursrådets vurdering sættes spørgsmålstegn ved det rimelige i, at det kan være tilfældigheder, der afgør, hvordan konkurskarantænerreglerne anvendes. Hvis reglerne ikke tager højde for de tilfælde, hvor flere selskaber reelt udgør én enhed, vil man kunne opnå en retstilstand, hvor en person ville blive pålagt flere enkeltstående karantæner, alene som følge af den måde man har valgt at organisere sig.

Det er derfor sammenfattende Konkursrådets vurdering, at der ved anvendelse af reglerne om konkurskarantæner – ligesom det er tilfældet i dag – skal være mulighed for at tage højde for de tilfælde, hvor flere selskaber mv. reelt udgør én samlet økonomisk og driftsmæssig enhed, og at dette bør afspejles i konkurskarantænerreglerne.

Konkursrådet finder på baggrund af ovenstående og i overensstemmelse med rådets kommissorium af 30. juni 2020 grundlag for nærmere at overveje, hvordan og i hvilket omfang reglen i konkurslovens § 157, stk. 3, kan justeres, således at det bliver muligt *dels* at gøre op med den nuværende uhensigtsmæssige retstilstand, *dels* fortsat at tage hensyn til de reale hensyn, der lå bag bestemmelsen i konkurslovens § 157, stk. 3.

Nedenfor gennemgås først kriterierne for, hvornår flere juridiske enheder skal betragtes som én økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed (afsnit 2.1) og efterfølgende gennemgås Konkursrådets modeller for, hvordan sagerne om sådanne enheder vil kunne behandles (afsnit 2.2-2.5).

2.1 Kriterier for hvornår flere juridiske enheder skal betragtes som én økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed

Konkursrådet finder som nævnt ovenfor, at det afgørende for, om der ved anvendelsen af konkurskarantænerreglerne bør tages særligt hensyn til, om en person har deltaget i ledelsen af flere konkursramte erhvervsvirksomheder, bør være, om de separate juridiske enheder var økonomisk og driftsmæssigt forbundet på en sådan måde, at de reelt må betragtes som én enhed.

Det afgørende for, om flere separate juridiske enheder udgør én økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed, bør efter Konkursrådets opfattelse være, om aktiviteterne i de separate juridiske enheder udøves på sådan måde, at de reelt må betragtes som en samlet enhed. Det vil bero på en konkret vurdering af erhvervsvirksomhedernes forhold, om de er økonomisk og driftsmæssigt forbundne og integrerede med hinanden på en sådan måde, at de reelt må betragtes som én samlet enhed.

Det bør i denne sammenhæng ikke være tilstrækkeligt for at anse flere selskaber for økonomisk og driftsmæssigt forbundne, at selskaberne udgør en koncern i relation til selskabslovens regler herom. Herved gøres op med den retstilstand, der følger af Højesterets kendelser i U 2019.2000 H og U 2019.2012 H, hvor det var åbenbart, at der ikke bestod en økonomisk og/eller driftsmæssig forbundenhed mellem selskaberne.

Ligeledes bør det ej heller være tilstrækkeligt for at anse de juridiske enheder mv. for økonomisk og driftsmæssig forbundne, at der består en økonomisk afhængighed mellem disse, eller at der f.eks. er krydskautioneret eller lign., idet de juridiske enheder mv. i sådanne tilfælde nok vil være økonomisk forbundne men derimod ikke nødvendigvis driftsmæssigt forbundne.

En økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed vil f.eks. kunne foreligge i en konstruktion, som består af et moderselskab og to datterselskaber, og hvor det ene af datterselskaberne står for produktionen af en vare og det andet datterselskab for distributionen af varen, som det første af datterselskaberne producerer. I et sådant tilfælde vil moderselskabet inklusive datterselskaberne reelt kunne anses for at udgøre én økonomisk og driftsmæssig forbundet enhed. Dette skyldes, at aktiviteterne i datterselskaberne må betragtes således, at de reelt vedrører

samme erhvervsvirksomhed (produktion og salg af en bestemt vare). Da et moderselskab i selskabsretlig forstand forstås som et selskab, der har bestemmende indflydelse over datterselskaberne – dvs. beføjelse til at styre og kontrollere datterselskabernes økonomiske og driftsmæssige beslutninger – ligger det i moderselskabets natur, at dette må betragtes som en del af den økonomiske og driftsmæssigt forbundne enhed. Dette vil være tilfældet, uanset om moderselskabet reelt har udøvet sin bestemmelse indflydelse, idet det bemærkes at også en undladelse af at føre tilsyn, lede og udøve en bestemmende indflydelse mv. i sig selv kan være udtryk for groft uforsvarlig forretningsførelse i konkurskarantænereglerens forstand.

Konsekvensen af, at moderselskabet skal anses som en del af en økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed, uanset om moderselskabet har udøvet bestemmende indflydelse mv. eller ej, vil være, at i en konstruktion, hvor der alene foreligger et moderselskab – evt. i form af et holdingselskab – og ét enkelt datterselskab, vil der være tale om en økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed.

Endvidere må man i et tilfælde, hvor der foreligger flere datterselskaber, og hvor der alene mellem enkelte af datterselskaberne består en økonomisk og driftsmæssig forbundenhed, anse moderselskabet som en del af enheden, uanset at der er andre af datterselskaberne, som falder udenfor den juridiske enhed.

Hvor det er en fysisk person, der ejer flere erhvervsvirksomheder, vil dette i sig selv ikke være tilstrækkeligt til at anse virksomhederne for økonomisk og driftsmæssigt forbundne. Det må i sådanne tilfælde tillige kræves, at de pågældende erhvervsvirksomheder under hensyn til aktiviteterne i og sammenspillet mellem virksomhederne må anses for at være én økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed.

Konkursrådet har overvejet, om det bør være et krav, at den økonomiske og driftsmæssige forbundenhed mellem selskaberne mv. skal have bestået i den samme periode, hvor den, der begæres pålagt konkurskarantæne, deltog i ledelsen, og hvor den groft uforsvarlige forretningsførelse har fundet sted.

Som det fremgår af den i afsnit 1.1 refererede kendelse fra Sø- og Handelsretten, er det efter den gældende regel i konkurslovens § 157, stk. 3, en betingelse for at anvende bestemmelsen, at koncernforbindelsen mellem de selskaberne har bestået senere end et år før fristdagen.

Det er Konkursrådets vurdering, at den driftsmæssige og økonomiske forbundenhed mellem erhvervsvirksomhederne – ligesom det er tilfældet efter den gældende regel i konkurslovens § 157, stk. 3 – skal have bestået i den samme periode som følger af konkurslovens § 157, stk. 1

– dvs. senere end et år før fristdagen, førend der bør gælde noget særligt ved anvendelsen af konkurskarantæne reglerne.

Konkursrådet bemærker i denne sammenhæng, at hvor to selskaber udgør en økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed, må det antages at have undtagelsens karakter, at de enkelte selskaber ikke går konkurs i umiddelbar forlængelse af hinanden.

2.2 Et selvstændigt konkursretligt koncernbegreb

Konkursrådet har herefter overvejet, om der er grundlag for at definere et selvstændigt konkursretligt koncernbegreb, der alene finder anvendelse i forbindelse med vurderingen af, om der foreligger en koncern i regi af konkurslovens § 157, stk. 3.

Et sådant selvstændigt konkursretligt koncernbegreb kunne f.eks. udformes således, at der i tillæg til kravet om bestemmende indflydelse efter selskabslovens regler tillige stilles krav om, at de pågældende selskaber er økonomisk og driftsmæssigt forbundne med hinanden, førend der er tale om en »koncern« i konkurskarantæne reglernes forstand.

Ved at definere et selvstændigt konkursretligt koncernbegreb vil man kunne varetage de hensyn, der begrunder reglen i konkurslovens § 157, stk. 3, ligesom man ved udformningen heraf kunne gøre op med den uhensigtsmæssige retstilstand, der har vist sig på området.

Dog vil en sådan regel ikke kunne imødegå den situation, hvor det er en fysisk person, der driver flere selskaber, og disse selskaber reelt udgør én økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed. Endvidere vil det være lovteknisk uhensigtsmæssigt ikke at anvende tilnærmelsesvist ensartede udtryk på tværs af lovgivningen.

Det er derfor Konkursrådets vurdering, at der ikke er grundlag for at definere et selvstændigt konkursretligt koncernbegreb i relation til reglerne om konkurskarantæne.

2.3 Rimelighedsregel i relation til karantæneperiodens længde

Konkursrådet har herefter overvejet, om konkurslovens § 157, stk. 3, bør ophæves og erstattes med en konkret rimelighedsregel i relation til den samlede karantæneperiodes længde.

Rimelighedsreglen kunne udformes således, at der ved fastsættelsen af karantæneperiodens længde skal tages højde for, om flere selskaber mv. reelt udgør én økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed, jf. afsnit 2.1 ovenfor.

Hvis der f.eks. i tre selskaber er udvist groft uforvarlig forretningsførelse, vil personen som udgangspunkt skulle pålægges tre konkurskarantæner, der løber i forlængelse af hinanden, jf. konkurslovens § 158, stk. 2, uanset om selskaberne mv. i selskabslovens forstand måtte være at anse for koncernforbundne, jf. hertil afsnit 2.1 ovenfor.

Dette udgangspunkt kan dog fraviges, hvis det kan påvises, at de konkursramte selskaber mv. var økonomisk og driftsmæssigt forbundne og integrerede med hinanden på en sådan måde, at de reelt må betragtes som én samlet enhed. Hvis dette er tilfældet, skal der ligesom ved udgangspunktet udmåles én karantæne per selskab mv., hvorimod den samlede karantæneperiodes længde skal fastsættes til, hvad der i det givne tilfælde må anses for konkret rimeligt under hensyn til selskabernes økonomiske og driftsmæssige forbundenhed og den i de enkelte erhvervsvirksomheder udviste groft uforvarlige forretningsførelse. Der vil således kunne opnås en rabat på den samlede karantæneperiodes længde.

Hvad der skal anses for konkret rimeligt, må bero på en konkret vurdering af sagens samlede omstændigheder, idet der bl.a. vil kunne henses til, at der netop har været tale om en økonomisk og driftsmæssigt forbundet samlet enhed, der ligeså godt kunne have være organiseret i én enkelt juridisk enhed. Jo mere økonomisk og driftsmæssigt forbundne selskaberne har været, jo mere vil tale for, at der er grundlag for at nedsætte karantæneperiodens samlede længde. Der vil ligeledes kunne henses til, hvor groft uforvarlig den i de enkelte selskaber udviste forretningsførelse har været.

Fordelene ved en sådan konkret rimelighedsregel, hvor den samlede karantæneperiode fastsættes til, hvad der ville være konkret rimeligt ud fra omstændighederne, vil bl.a. være, at der kan gøres op med den uhensigtsmæssige retstilstand, som følger af Højesterets afgørelser i U 2019.2000 H og U 2019.2012 H. Det vil således ikke være muligt at ”slippe af sted med” én enkelt karantæne, hvor selskaberne udgør en koncern i selskabslovens forstand, men hvor der i øvrigt ikke er nogen økonomisk eller driftsmæssigt forbundenhed mellem selskaberne.

Ved at erstatte koncernreglen i konkurslovens § 157, stk. 3, med en konkret rimelighedsregel, vil man desuden kunne sikre, at der tages behørigt hensyn til de tilfælde, hvor det er en fysisk person og ikke et selskab, der kontrollerer flere selskaber eller enkeltmandsvirksomheder, som reelt udgør én økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed.

Mod en sådan konkret rimelighedsregel taler dog, at reglen vil være meget omkostningstung at administrere for domstolene. Ved at erstatte konkurslovens § 157, stk. 3, med en rimelighedsregel, der knytter sig til den samlede karantæneperiodes længde, vil domstolene først

skulle foretage en vurdering af, om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse i de enkelte selskaber. Hvis der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse i flere af selskaberne, vil domstolens herefter skulle vurdere, om selskaberne er økonomisk og driftsmæssigt forbundne. Først efter vurderingen af, om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse i selskaberne, og om selskaberne er økonomisk og driftsmæssigt forbundne, vil domstolene skulle tage stilling til, hvad der i det konkrete tilfælde vil udgøre en konkret rimelig karantæneperiode. Rimelighedsreglen vil således føre til flere og større sager ved domstolene, da det i modsætning til i dag ikke vil være muligt at afskære en sag om konkurskarantæne med henvisning til bestemmelsen i konkurslovens § 157, stk. 3.

Desuden vil en konkret rimelighedsregel, der alene knytter sig til, at udmålingen af den samlede karantæneperiodes, ikke kunne varetage hensynet til de tilfælde, hvor den uforsvarlige forretningsførelse i de enkelte selskaber isoleret set ikke er grov nok til, at der kan pålægges konkurskarantæne, idet rimelighedsreglen forudsætter, at der skal foretages en isoleret vurdering af adfærden i hvert enkelt selskab uden hensyntagen til, hvad den pågældende måtte have udvist i de andre selskaber. Hvis man f.eks. forestiller sig, at der i tre af selskaberne er udvist en uforsvarlig forretningsførelse, der isoleret set ikke er grov nok til at pålægge konkurskarantæne, vil dette kunne føre til frifindelse for pålæg af konkurskarantæne, uanset at en samlet vurdering af forretningsførelsen på tværs af selskaberne, der reelt anses for at udgøre en økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed, vil kunne føre til pålæg af karantæne.

Der kan dog sættes spørgsmålstegn ved det rimelige i, at en person, hvis forretningsførelse i de enkelte selskaber isoleret set ikke er groft uforsvarlig, skal pålægges konkurskarantæne, blot fordi forretningsførelsen ud fra en samlet vurdering på tværs af selskaberne må anses for grov.

Hvis man f.eks. forestiller sig et tilfælde, hvor de selskaber, der er økonomisk og driftsmæssigt forbundne, enten ikke behandles sammen eller ikke går konkurs samtidig, vil det kunne føre til frifindelse i alle sager, uanset at en samlet behandling ville have ført til pålæg af konkurskarantæne. Det vil således være tilfældigheder (f.eks. konkurstidspunktet), der afgør, om personen pålægges karantæne i et tilfælde, hvor selskaberne er økonomisk og driftsmæssigt forbundne, og dermed hvordan konkurskarantæne reglerne anvendes.

På den anden side er det, der begrundes en samlet behandling og deraf følgende rabat, netop, at de juridiske enheder er økonomisk og driftsmæssigt forbundet på en sådan måde, at de reelt skal behandles som én enhed. Det er derfor en logisk følge heraf, at når der er tale om en økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed, der reelt må betragtes som én enhed, skal vurderingen af, om der udvist groft uforsvarlig forretningsførelse foretages ud fra en samlet vurdering

af den pågældendes forretningsførelse på tværs af denne enhed. Der kan endvidere peges på, at hvis der er tale om en økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed, vil det tillige have undtagelsens karakter, at de enkelte selskaber, der udgør den økonomiske og driftsmæssige forbundne enhed, ikke går konkurs samtidig.

Det er på baggrund af ovenstående sammenfattende Konkursrådets vurdering, at det ikke vil være hensigtsmæssigt at erstatte koncernreglen i konkurslovens § 157, stk. 3, med en konkret rimelighedsregel, der alene er knyttet an til karantæneperiodens samlede længde.

2.4 Forhåndsafgørelse om samlet behandling af sager om erhvervsvirksomheder der er økonomisk og driftsmæssigt forbundne

Konkursrådet har herefter overvejet en model, hvor skifteretten forlods afgør, om der er tale om økonomisk og driftsmæssigt forbundne selskaber, jf. afsnit 2.1 ovenfor, og såfremt dette er tilfældet behandler selskaberne som én samlet enhed under samme sag. Modellen indebærer, at der sker objektiv kumulation, og vurderingen af, om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, vil herefter skulle afgøres ud fra en helhedsvurdering af den pågældendes adfærd på tværs af selskaberne.

Hvis der senere – dvs. efter afslutningen af den samlede sag – anlægges en sag om forretningsførelsen i en erhvervsvirksomhed, der er økonomisk og driftsmæssigt forbundet med de erhvervsvirksomheder, der indgik i den nu afsluttede sag, vil skifteretten ved en forhåndsafgørelse skulle afvise at behandle denne, ligesom det er tilfældet efter bestemmelsen i konkurslovens § 157, stk. 3. Kurator vil i en sådan sammenhæng have et ansvar for at sikre, at sådanne sager ikke anlægges.

En kumulationsregel adskiller sig fra rimelighedsreglen, som fremgår af afsnit 2.3 ovenfor, idet vurderingen af, om selskaberne er økonomisk og driftsmæssigt forbundne, vil blive foretaget forud for vurderingen af, om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse. Først når det er konstateret, at selskaberne er økonomisk og driftsmæssigt forbundne, og der er truffet bestemmelse om kumulation, vil skifteretten skulle foretage en samlet vurdering af, om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse på tværs af selskaberne.

Da en konkurskarantænesag er en civilsag, bør det være parterne selv, der oplyser sagen, herunder fremsætter en begæring om en samlet behandling af karantænespørgsmålet i relation til flere selskaber. Skifteretten vil således ikke ex officio skulle tage stilling til om flere sager, der er anlagt mod samme person, vedrører selskaber, der er økonomisk og driftsmæssigt forbundne. Dette skal bl.a. ses i lyset af, at der ikke eksisterer et centralt register eller lign., hvor

skifteretterne har mulighed for at tjekke, om der verserer en karantænesag ved en anden skifteret. Hvis hverken kurator eller ledelsesmedlemmet anmoder om en samlet behandling, vil karantænesagerne derfor skulle behandles hver for sig.

For at sikre en fornøden hurtig sagsbehandling af sagerne om konkurskarantæne må det kræves, at begæringen om en samlet behandling af sagerne enten fremsættes i forbindelse med kurators stævning eller fremsættes senest en uge efter, at ledelsesmedlemmet har afgivet et eventuelt svarskrift. Hvis sagerne ikke anlægges på samme tidspunkt, bør kurator anmode om en samlet behandling af sagerne i stævningen i den senere anlagte sag.

I de tilfælde hvor flere sager om konkurskarantæne mod det samme ledelsesmedlem behandles ved flere forskellige skifteretter, vil det være den skifteret, hvor den første sag om konkurskarantæne er anlagt, der vil have kompetence til at behandle konkurskarantænesagen mod det pågældende ledelsesmedlem. De resterende skifteretter vil derfor skulle træffe afgørelse om henvisning af andre sager om konkurskarantæne mod det samme ledelsesmedlem til den første skifteret, som træffer afgørelse om, hvorvidt der skal være tale om en samlet behandling. I de sjældnere tilfælde, hvor det ikke er samme kurator, der behandler konkursboet efter flere forbundne selskaber, vil det som udgangspunkt være den kurator, der anlægger den første sag om konkurskarantæne, som vil skulle føre den samlede karantænesag. De resterende kuratorer, som ikke vil skulle føre den samlede sag om konkurskarantæne, vil i denne sammenhæng have en oplysningspligt over for den kurator, der skal føre den samlede sag, hvilket vil skulle ske mod et vederlag til de kuratorer, som ikke skal føre sagen. Vederlaget til kuratorerne, der ikke skal føre sagen, fastsættes af den skifteret, der behandler den samlede konkurskarantænesag, og vederlaget skal afholdes af statskassen.

Skifteretten vil alt efter omstændighederne og omfanget af den sag, hvor der er sket sammenlægning af flere sager, kunne fastsætte et højere salær til den kurator, der skal føre sagen. Dette vil både være tilfældet, hvor kuratoren, der skal føre sagen, selv behandler alle konkursboerne efter de nærtstående og økonomiske og driftsmæssigt forbundne erhvervsvirksomheder, men også hvor nogle af disse konkursboer behandles af andre kuratorer.

Idet skifteretten forlods vil skulle træffe beslutning om en samlet behandling af flere sager om konkurskarantæne, vil der kunne ske skriftveksling over spørgsmålet om erhvervsvirksomhedernes økonomiske og driftsmæssige forbundenhed. Hvor kurator og ledelsesmedlemmet er enige om, at der er tale om økonomisk og driftsmæssigt forbundne selskaber, vil skifterettens prøvelse som udgangspunkt ikke skulle være lige så dybdegående. Hvor der derimod ikke er enighed mellem parterne, vil skifteretten skulle foretage en mere indgående prøvelse af spørgsmålet.

Hvis skifteretten træffer bestemmelse om en samlet behandling, vil der skulle foretages en samlet vurdering af, om der er udvist groft uforvarslog forretningsførelse, på tværs af erhvervsvirksomhederne. De økonomisk og driftsmæssigt forbundne erhvervsvirksomheder vil med andre ord skulle behandles som om, der var tale om én samlet enhed. Dette indebærer, at hvor der i flere af erhvervsvirksomhederne er udvist uforvarslog forretningsførelse, som dog ikke isoleret til de enkelte erhvervsvirksomheder er tilstrækkelig til at anse for værende grov, vil en person kunne idømmes konkurskarantæne, hvis forretningsførelsen på tværs af erhvervsvirksomhederne efter en samlet vurdering må anses for groft uforvarslog.

Hvis forretningsførelsen ud fra en samlet vurdering på tværs af den økonomisk og driftsmæssigt forbundne enhed, må anses for at være groft uforvarslog, vil ledelsesmedlemmet som udgangspunkt skulle pålægges én konkurskarantæne, idet der dog som anført i kapitel 8, afsnit 2.1 nedenfor, bør være muligt at fastsætte en længere karantæneperiode, hvis den udviste forretningsførelse har været særdeles groft uforvarslog.

Selvom en model, hvor koncernreglen i konkurslovens § 157, stk. 3, erstattes med en procesuel regel om forhåndsafgørelse af spørgsmålet om selskabernes økonomiske og driftsmæssige forbundenhed, vil kunne imødegå den gældende retstilstand, vil en sådan regel dog have en række ulemper, som taler mod en sådan regel.

En procesregel, der bygger på en forhåndsafgørelse af spørgsmålet om flere erhvervsvirksomheders økonomiske- og driftsmæssige forbundenhed og en efterfølgende afgørelse af karantænespørgsmålet, må antages at blive betydeligt mere omkostnings- og proces tung for domstolene at administrere end den gældende regel i konkurslovens § 157, stk. 3.

Som retstilstanden er i dag, vil skifteretterne alene være i besiddelse af kurators begrundede indstilling i forbindelse med indledningen af en konkurskarantænesag. Det er først, når sagen er anlagt, at der vil ske skriftveksling og afholdes eventuelle møder i skifteretten om spørgsmål af relevans for sagen. En model med en forhåndsafgørelse om selskabernes karakter og en efterfølgende afgørelse af karantænespørgsmålet vil nødvendiggøre forlods skriftveksling og eventuelle møder i skifteretten alene med henblik på at afgøre, om selskaberne er økonomiske og driftsmæssige forbundne, hvilket vil føre til, at konkurskarantænesagerne bliver mere omkostningstunge for domstolene og parterne, ligesom det må forventes, at sagsbehandlingstiden i karantænesager bliver længere.

Endvidere vil en forhåndsafgørelse, der alene omhandler selskabernes økonomiske og driftsmæssige forbundenhed, forudsætte, at skifteretten på et meget tidligt stadie – herunder forud

for afgørelsen af selve konkurskarantænespørgsmålet – skal foretage en grundig undersøgelse af selskabernes økonomiske- og driftsmæssige forhold, hvilket vil kunne foregribe den bevisførelse, som vil være relevant ved den efterfølgende vurdering af, om der er udvist groft uforvarlig forretningsførelse. Da bevisførelsen om selskabernes økonomiske og driftsmæssige forbundenhed således i et vidst omfang vil være sammenfaldende med bevisførelsen for groft uforvarlig forretningsførelse, kan man sætte spørgsmålstegn ved det hensigtsmæssige i at udskille spørgsmålet om selskabernes økonomiske- og driftsmæssige forbundenhed til en særskilt forhåndsafgørelse.

Sammenfattende finder Konkursrådet derfor, at en model, der bygger på en forhåndsafgørelse af spørgsmålet om erhvervsvirksomhedernes økonomiske og driftsmæssige forbundenhed, reelt vil have mange af de samme ulemper som en rimelighedsmodel, jf. hertil afsnit 2.3 ovenfor.

2.5 Obligatorisk behandling i forbindelse med hinanden af sager om nærtstående erhvervsvirksomheder og sammenlægning af konkurskarantænesager i relation til erhvervsvirksomheder der udgør en økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed

Konkursrådet har endelig overvejet en model, hvor koncernreglen i konkurslovens § 157, stk. 3, erstattes af regel, hvorefter konkurskarantænesager mod et ledelsesmedlem, der har deltaget i ledelsen af to eller flere konkursramte erhvervsvirksomheder, der er nærtstående i konkurslovens forstand, skal behandles i forbindelse med hinanden ved samme skifteret, og at de enkelte konkurskarantænesager efterfølgende kan sammenlægges til én sag (efterfølgende objektiv kumulation), hvis de nærtstående erhvervsvirksomheder må anses for at udgøre én økonomisk og driftsmæssig forbundet enhed med den konsekvens, at der alene skal udmåles én konkurskarantæne for det pågældende ledelsesmedlems groft uforvarlige forretningsførelse.

Med modellen sigtes der til at gøre helt op med det selskabsretlige koncernbegreb i relation til konkurskarantænebehandlingen. Modellen adskiller sig endvidere fra den ovenfor under afsnit 2.4 beskrevne model, idet det afgørende for i første omgang at forene flere sager ved samme skifteret ikke vil være om erhvervsvirksomhederne er økonomisk og driftsmæssige forbundne, men derimod alene om erhvervsvirksomhederne er nærtstående i konkurslovens forstand (afsnit 2.5.1). Det vil først være efterfølgende – dvs. når sagerne er blevet forenet ved én skifteret – at der skal træffes bestemmelse om en eventuel sammenlægning af sagerne til én sag, hvilket forudsætter, at erhvervsvirksomhederne er økonomisk og driftsmæssigt forbundne (afsnit 2.5.2).

2.5.1 Obligatorisk behandling i forbindelse med hinanden af sager om nærtstående erhvervsvirksomheder

Modellen vil for det første indebære, at konkurskarantænesager relateret til en persons deltagelse i ledelsen af flere nærtstående erhvervsvirksomheder vil skulle forenes ved samme skifteret og behandles i forbindelse med hinanden.

En forening af flere enkelte sager om den samme persons deltagelse i flere nærtstående erhvervsvirksomheder vil – ligesom det er tilfældet i dag, hvor retten, jf. retsplejelovens § 254 kan bestemme, at konkurskarantænesager behandles i forbindelse med hinanden – skulle behandles som to eller flere separate sager, idet det først er efterfølgende, at der vil kunne ske en sammenlægning af sagerne til én sag, jf. afsnit 2.5.2 nedenfor. Hvor den, der begæres pålagt konkurskarantæne, i den ene af sagerne har anmodet om mundtlig forhandling af sagen, men ikke har anmodet mundtlig forhandling i den anden sag, vil skifteretten i overensstemmelse med konkurslovens § 162, stk. 4, have mulighed for at træffe bestemmelse om mundtlig forhandling af begge sager, hvis det skønnes hensigtsmæssigt.

Modellen adskiller sig dog fra retsplejelovens § 254, idet det vil være obligatorisk og ikke fakultativt, at konkurskarantænesager mod samme person for dennes deltagelse i ledelsen af nærtstående erhvervsvirksomheder skal behandles i forening med hinanden.

Det vil være kurator, der har ansvaret for at gøre retten opmærksom på, at flere sager om konkurskarantæne mod samme person relaterer sig til nærtstående erhvervsvirksomheder, således at sagerne kan blive behandlet i forbindelse med hinanden. Skifteretten skal således ikke ex officio påse dette, hvilket bl.a. skal ses i lyset af, at der ikke eksisterer et centralt register eller lign., hvor skifteretterne har mulighed for at tjekke, om der verserer en karantænesag ved en anden skifteret.

I de formentligt sjældnere tilfælde, hvor flere konkursboer efter nærtstående erhvervsvirksomheder behandles ved forskellige kuratorer ved samme skifteret, eller hvor to eller flere sager om konkurskarantæne vedrørende samme persons deltagelse i nærtstående erhvervsvirksomheder ikke anlægges nogenlunde i forlængelse af hinanden, finder Konkursrådet, at skæringstidspunkt for, hvornår sagerne skal behandles i forening med hinanden, må afhænge af, om den først anlagte sag behandles på skriftligt grundlag, eller om der er anmodet om mundtlig forhandling.

Hvis den først anlagte sag behandles på skriftligt grundlag bør kendelsestidspunktet være afgørende for, om en senere anlagt sag skal behandles i forening med denne. Hvis der således er

afsagt kendelse i den første sag, vil en senere anlagt sag ikke skulle behandles i forbindelse med den første sag, men den senere anlagte sag vil skulle behandles selvstændigt, ligesom kære af de to sager vil skulle ske særskilt.

Hvis der er begæret mundtlig forhandling i den først anlagte sag, bør tidspunktet for indledningen af hovedforhandlingen være afgørende for, om en senere anlagt sag skal behandles i forbindelse med denne. Konkursrådet har i den forbindelse lagt vægt på, at det vil være uhenigtsmæssigt, hvis en allerede påbegyndt hovedforhandling skulle udsættes, samt at en allerede afholdt hovedforhandling ville skulle genoptages og parterne indkaldes på ny mv. Hvis hovedforhandlingen i den første sag således allerede er indledt, vil en senere anlagt sag ikke skulle behandles i forbindelse med denne, men den senere sag vil skulle behandles selvstændigt, ligesom kære af de to sager vil skulle ske særskilt og uafhængigt af hinanden. Hvis hovedforhandlingen i den første sag alene er berammet, men endnu ikke indledt, vil det – alt efter omstændighederne – være nødvendigt at udsætte hovedforhandlingen i den først anlagte sag med henblik på, at de to sager kan blive behandlet i forbindelse med hinanden.

Konkursrådet er opmærksom på, at der vil kunne opstå tilfælde, hvor et eller flere konkursboer vedrørende nærtstående erhvervsvirksomheder undtagelsesvist ikke behandles ved samme skifteret og ikke i medfør af konkurslovens § 5, stk. 2, henvises til den skifteret, hvor de øvrige konkursboer behandles.

Det bør i denne sammenhæng efter Konkursrådets opfattelse være afgørende for, hvor behandlingen af konkurskarantænesagerne skal finde sted, hvor den første sag om konkurskarantæne er indledt, hvorved forstås tidspunktet for skifterettens modtagelse af kurators stævning, jf. herom kapitel 9, afsnit 2.2 nedenfor.

Kurator bør derfor i forbindelse med udarbejdelsen af sin begrundede meddelelse efter § 125, stk. 3, jf. hertil kapitel 9, afsnit 2.2 nedenfor, skulle have for øje, om der er andre nærtstående erhvervsvirksomheder, som er taget under konkursbehandling, om et eller flere af de ledelsesmedlemmer, der efter kurators vurdering har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, har deltaget i ledelsen af disse erhvervsvirksomheder, samt om der allerede er indledt en sag om konkurskarantæne mod det pågældende ledelsesmedlem ved den skifteret, hvor konkursboet efter de nærtstående erhvervsvirksomheder behandles. Hvis dette er tilfældet, vil kurator skulle angive dette i sin begrundede meddelelse.

Konkursrådet er opmærksom på, at der består en særlig situation i relation til bagmænd – dvs. personer, der uden at have været registreret som ledelsesmedlem i Erhvervsstyrelsens it-system, har fungeret som en del af selskabets ledelse og udøvet et ledelsesmedlems beføjelser.

Der henvises for så vidt angår bagmandsbegrebet til kapitel 5 ovenfor. Hvor en kurator ønsker at indlede en konkurskarantænesag mod en potentiel bagmand, bør kurator derfor have for øje, om det konkursramte selskab har været nærtstående til andre selskaber, der er gået konkurs. Hvis dette er tilfældet, bør kurator rette henvendelse til det pågældende konkursbos kurator med henblik på at afklare, om den eventuelle bagmand ligeledes har været en del af ledelsen i det nærtstående selskab. Det bemærkes i denne sammenhæng, at et ledelsesmedlem selv må antages at have en vis interesse i, at sager om den pågældendes deltagelse i ledelsen af flere nærtstående selskaber behandles i forbindelse med hinanden, idet der – såfremt selskaberne vurderes at udgøre én økonomisk og driftsmæssigt forbunden enhed – vil kunne ske sammenlægning af sagerne til én sag, hvor der alene skal udmåles én konkurskarantæne, jf. herom afsnit 2.5.2 nedenfor.

I et tilfælde, hvor der allerede er anlagt en sag om konkurskarantæne mod et ledelsesmedlem i en anden retskreds, og kurator er blevet opmærksom herpå *inden* afgivelsen af den begrundede meddelelse, vil kurator i den endnu ikke anlagte sag fortsat skulle indgive sin begrundede meddelelse til den skifteret, hvor det aktuelle konkursbo behandles, hvoraf det skal fremgå, at der vil blive indledt sag om konkurskarantæne ved en anden skifteret end der, hvor konkursboet efter erhvervsvirksomheden behandles. Kurator bør straks sende den begrundede meddelelse til den skifteret, hvor den første sag om konkurskarantæne er blevet anlagt. Kurator vil herefter skulle indlevere sin stævning til den skifteret, hvor den første sag om konkurskarantæne blev anlagt. Fristen for indleveringen af stævningen, som Konkursrådet, jf. kapitel 9, afsnit 2.2, nedenfor, foreslår automatisk skal løbe fra det tidspunkt, skifteretten har modtaget kurators begrundede meddelelse, vil herefter begynde at løbe fra det tidspunkt, hvor kurator har fremsendt sin begrundede meddelelse til den skifteret, hvor det aktuelle konkursbo behandles, og således ikke fra det tidspunkt, hvor kurator sender en kopi af meddelelsen til den skifteret, hvor den første sag om konkurskarantæne er blevet anlagt. Det vil ligeledes være den skifteret, hvor sagen skal anlægges – dvs. stævningen indleveres – der vil have kompetencen til at meddele kurator en længere frist for indleveringen af stævningen.

Et eksempel herpå kunne opstilles således, at personen, A, har været ledelsesmedlem i både et moderselskab og et datterselskab, men konkursboet efter moderselskabet behandles ved Retten i Aarhus, og konkursboet efter datterselskabet behandles ved Sø- og Handelsretten. Hvis kurator i konkursboet efter moderselskabet den 1. januar meddeler Retten i Aarhus, at der skal indledes en sag om konkurskarantæne mod A, for As deltagelse i ledelsen af moderselskabet, vil kurator i konkursboet efter datterselskabet, fortsat skulle indgive sin begrundede meddelelse til Sø- og Handelsretten med en bemærkning om, at konkurskarantænesagen vil blive anlagt ved Retten i Aarhus, og kurator bør straks sende en kopi af den begrundede meddelelse til Retten i Aarhus. Kurator i konkursboet efter datterselskabet, der behandles ved Sø- og Han-

delsretten, vil efterfølgende skulle indlevere stævningen i konkurskarantænesagen til Retten i Aarhus, ligesom det vil være Retten i Aarhus, der vil have kompetence til at meddele kurator en forlængelse af fristen for indleveringen af stævningen.

I et tilfælde, hvor kurator *efter* afgivelsen af sin begrundede meddelelse, men inden indleveringen af stævningen, bliver opmærksom på, at der verserer en sag ved en anden skifteret om konkurskarantæne mod samme person i relation til dennes deltagelse i ledelsen af en nærtstående erhvervsvirksomhed, bør kurator straks gøre begge skifteretter opmærksom på dette. Kurator vil herefter – ligesom i det ovenfor anførte eksempel – skulle indlevere stævningen til den skifteret, hvor den første sag om konkurskarantæne er anlagt. Fristen for indleveringen af stævningen, som Konkursrådet, jf. kapitel 9, afsnit 2.2 nedenfor, foreslår automatisk skal løbe fra det tidspunkt skifteretten har modtaget kurators begrundede meddelelse, vil ikke automatisk blive forlænget som følge af, at kurator opdager, at der allerede verserer en sag om konkurskarantæne, der er anlagt før den sag, som udspringer af det konkursbo kurator behandler. Som det ligeledes anført ovenfor, vil det være den skifteret, hvor sagen skal anlægges – dvs. stævningen indleveres – der vil have kompetencen til at meddele kurator en længere frist for indleveringen af stævningen.

Et eksempel herpå kunne opstilles således, at personen, A, har været ledelsesmedlem i både et moderselskab og et datterselskab, men konkursboet efter moderselskabet behandles ved Retten i Aarhus, og konkursboet efter datterselskabet behandles ved Sø- og Handelsretten. Hvis kurator i konkursboet efter moderselskabet den 1. januar anlægger sag om konkurskarantæne mod A ved Retten i Aarhus for As deltagelse i ledelsen af moderselskabet, og kurator i konkursboet efter datterselskabet ikke er bekendt med sagen vedrørende moderselskabet, og derfor afgiver sin begrundede meddelelse til Sø- og Handelsretten den 2. januar uden også at sende en meddelelse til Retten i Aarhus, da vil fristen for indleveringen af stævningen i sagen om datterselskabet begynde at løbe automatisk fra det tidspunkt, kurator har afgivet sin meddelelse til Sø- og Handelsretten (dvs. fra den 2. januar). Hvis kurator i konkursboet efter datterselskabet først bliver opmærksom på sagen om moderselskabet, der behandles ved Retten i Aarhus, den 20. januar, bør kurator straks meddele Retten i Aarhus, at sagen vil blive anlagt ved Retten i Aarhus, ligesom kurator bør orientere Sø- og Handelsretten herom. Fristen for indleveringen af stævningen i sagen vil fortsat løbe fra det tidspunkt, hvor kurator afgav sin begrundede meddelelse til Sø- og Handelsretten, idet kurator vil skulle indgive sin stævning til Retten i Aarhus, ligesom kurator vil skulle anmode Retten i Aarhus om en eventuel forlængelse af fristen for at indlevere stævningen.

Hvis kurator først efter indleveringen af stævningen i konkurskarantænesagen bliver opmærksom på, at der allerede verserer en sag ved en anden skifteret mod den samme person i rela-

tion til personens deltagelse i et nærtstående selskab mv., må kurator anmode den skifteret, hvor sagen er anlagt om at henvise den senere anlagte sag til behandling ved den skifteret, hvor den først anlagte karantænesag verserer.

Konkursrådet finder i denne sammenhæng, at der bør gælde det samme skæringstidspunkt for en obligatorisk forening af flere sager om konkurskarantæne, der behandles ved forskellige retter, som hvor flere sager om konkurskarantæne mod samme person for dennes deltagelse i ledelsen af nærtstående erhvervsvirksomheder anlægges forskudt af hinanden ved samme skifteret. Hvis den først anlagte sag behandles på skriftligt grundlag, bør det afgørende skæringstidspunkt være tidspunktet kendelsens afsigelse. Hvis der er anmodet om mundtlig forhandling i den først anlagte sag, bør det afgørende skæringstidspunkt være tidspunktet for hovedforhandlingens indledning.

2.5.2 Sammenlægning af flere konkurskarantænesager til én samlet sag

Hvor flere sager om konkurskarantæne mod samme person for dennes deltagelse i ledelsen af flere nærtstående erhvervsvirksomheder behandles i forening med hinanden ved samme skifteret, vil skifteretten efter begæring fra kurator eller den, der begæres pålagt konkurskarantæne, kunne træffe afgørelse om, at sagerne skal sammenlægges til én sag (efterfølgende objektiv kumulation). Dette vil dog alene kunne ske, hvis erhvervsvirksomhederne på det tidspunkt, hvor den pågældende deltog i ledelsen, måtte anses for én økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed, jf. afsnit 2.1 ovenfor.

Da det er skifteretten, der efter begæring fra kurator eller den, der begæres pålagt konkurskarantæne, træffer beslutningen om, hvorvidt der efter anlæggelsen af sagerne skal ske sammenlægning af flere sager til én sag (efterfølgende objektiv kumulation), vil sagerne fortsat skulle anlægges som separate sager, som behandles i forbindelse med hinanden, jf. afsnit 2.5.1. Den foreslåede sammenlægningsregel giver således ikke mulighed for oprindelig objektiv kumulation, da sammenlægningen af sagerne først kan ske *efter*, at sagerne er anlagt – dvs. efter skifteretten har modtaget kurators stævninger, jf. kapitel 9, afsnit 2.2, nedenfor. Såfremt kurator allerede i forbindelse med anlæggelsen af sagerne er opmærksom på, at der er tale om nærtstående erhvervsvirksomheder, der skal behandles i forbindelse med hinanden, jf. afsnit 2.5.1 ovenfor, og at erhvervsvirksomhederne efter kurators vurdering må betragtes som en økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed, vil kurator kunne anmode om en sammenlægning af sagerne i forbindelse med indgivelsen af stævningerne i de enkelte sager.

En sammenlægning af sagerne vil have den retsvirkning, at vurderingen af, om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, skal foretages på tværs af den økonomiske og driftsmæs-

sige forbundne enhed, som erhvervsvirksomhederne udgør. De økonomisk og driftsmæssigt forbundne erhvervsvirksomheder vil med andre ord skulle behandles som om, der var tale om én samlet enhed. Dette indebærer, at hvor der i flere af erhvervsvirksomhederne er udvist uforsvarlig forretningsførelse, som dog ikke isoleret til de enkelte erhvervsvirksomheder er tilstrækkelig til at anse groft uforsvarlig, vil en person kunne idømmes konkurskarantæne, hvis forretningsførelsen på tværs af erhvervsvirksomhederne efter en samlet vurdering må anses for groft uforsvarlig. Hvis forretningsførelsen ud fra en samlet vurdering på tværs af den økonomisk og driftsmæssigt forbundne enhed må anses for at være groft uforsvarlig, vil ledelsesmedlemmet alene skulle pålægges én konkurskarantæne, idet der dog som anført i kapitel 8, afsnit 2.1, nedenfor, bør være muligt at fastsætte en længere karantæneperiode, hvis den udviste forretningsførelse har været særdeles groft uforsvarlig.

En sammenlægning vil alene kunne ske, hvis erhvervsvirksomhederne har været økonomisk og driftsmæssigt forbundet senere end 1 år før fristdagen, jf. afsnit 2.1 ovenfor, hvilket er den samme periode, hvor det pågældende ledelsesmedlem for at kunne blive pålagt konkurskarantæne skal have udvist groft uforsvarlig forretningsførelse. Dette indebærer, at hvis f.eks. den økonomiske og driftsmæssige forbundenhed mellem to erhvervsvirksomhederne er ophørt tidligere end 1 år før fristdagen, vil der ikke kunne ske sammenlægning af konkurskarantænesagerne, og vurderingen af, om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, vil derfor ikke skulle ske på tværs af erhvervsvirksomhederne, ligesom det pågældende ledelsesmedlem, såfremt den pågældende i begge erhvervsvirksomheder har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, vil kunne pålægges to konkurskarantæner.

Hvor behandlingen af flere sager om nærtstående erhvervsvirksomheder ved samme skifteret i forbindelse med hinanden vil være obligatorisk, vil en sammenlægning af sagerne til én sag være fakultativ. Skifteretten vil kunne træffe afgørelse om sammenlægning på baggrund af en begæring fra kurator eller den, der begæres pålagt konkurskarantæne, og skifteretten skal således ikke ex officio tage stilling til, om erhvervsvirksomhederne skal anses for én økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed.

En sådan sammenlægningsregel vil være en ændring i forhold til, hvad der gælder i dag, da en sammenlægning af flere sager om konkurskarantæne mod samme ledelsesmedlem for dennes deltagelse i nærtstående erhvervsvirksomheder, der er økonomisk og driftsmæssigt forbundne, vil være efterfølgende objektiv kumulation. Der vil således ikke blot være tale om, at flere enkeltstående sager behandles i forbindelse med hinanden, men derimod om at de flere sager vil blive sammenlagt til én sag.

Skifteretten kan, såfremt den finder det hensigtsmæssigt, vælge at udskille spørgsmålet om sammenlægningen af flere sager om konkurskarantæne til én sag til en særskilt afgørelse, jf. hertil retsplejelovens § 253, stk. 1, der finder tilsvarende anvendelse i konkurskarantænesager, jf. konkurslovens § 243, jf. § 160. Dette vil f.eks. alt efter omstændighederne kunne være hensigtsmæssigt, hvor parterne er uenige om, hvorvidt der består en økonomisk og driftsmæssigt forbunden enhed, og hvor en tidlig afklaring af spørgsmålet herom vil have væsentlig betydning for den videre procesførelse. Det må dog i alle tilfælde bero på skifterettens skøn i den enkelte sag, om en udskillelse af spørgsmålet til særskilt behandling vil være hensigtsmæssig. Skifterettens afgørelse om at sammenlægge sagerne til én sag eller afvisningen af at sammenlægge sagerne til én sag vil ligesom andre delafgørelser ikke kunne kæres særskilt, jf. hertil retsplejelovens § 253, stk. 4, jf. konkurslovens § 243, jf. § 160.

Hvor skifteretten træffer en særskilt beslutning om at sammenlægge sagerne til én sag, og det sagsøgte ledelsesmedlem inden sammenlægningen, hvor de enkelte sager blev behandlet i forbindelse med hinanden, har anmodet om mundtlig forhandling i den ene af sagerne, men ikke i den anden af sagerne, og skifteretten ikke selv har truffet bestemmelse om en mundtlig forhandling i begge sager, jf. konkurslovens § 162, stk. 4, bør skifteretten som følge af sammenlægning bede ledelsesmedlemmet om en stillingtagen til, om ledelsesmedlemmet ønsker den nu sammenlagte sag behandlet på skriftligt grundlag, eller om ledelsesmedlemmet ønsker en mundtlig forhandling.

Hvis skifteretten træffer særskilt afgørelse om at sammenlægge behandlingen af karantænesagerne, vil der processuelt alene være én sag, hvorfor der ligeledes alene bør være én sagsøger (kurator), der behandler sagen. Hvor der således er flere kuratorer, der har anlagt sag om konkurskarantæne mod samme person for dennes deltagelse i ledelsen af flere nærtstående erhvervsvirksomheder, og skifteretten træffer beslutning om en sammenlægning af sagerne til én sag, vil skifteretten tillige skulle beslutte, hvilken af de to eller flere kuratorer, der skal føre sagen, idet det dog som udgangspunkt bør være den kurator, der har anlagt den første sag. En sådan beslutning vil dog selvsagt ikke have betydning i de i praksis ofte forekommende tilfælde, hvor det er samme kurator i alle selskaber.

Den eller de kuratorer, som ikke vil skulle føre sagen om konkurskarantæne, vil være forpligtet til at bistå den procesførende kurator og meddele denne kurator de oplysninger, som er nødvendige for behandlingen af konkurskarantænesagerne, hvilket vil skulle ske mod et vederlag til de kuratorer, der ikke skal føre sagen. Vederlaget til de kuratorer, der ikke skal føre sagen, vil skulle fastsættes af den skifteret, der behandler konkurskarantænesagen, og vederlaget vil skulle afholdes af statskassen.

Ved fastsættelsen af salæret til den kurator, der skal føre en sag, hvor der er sket sammenlægning af flere sager til én sag, vil det skulle indgå i skifterettens vurdering, at der er tale om en sammenlægning af flere sager til én sag, hvilket vil tale for, at der udmåles et højere salær til kurator. Dette vil både være tilfældet, hvor kuratoren, der skal føre sagen, selv behandler alle konkursboerne efter de nærtstående og økonomiske og driftsmæssigt forbundne erhvervsvirksomheder, men også hvor nogle af disse konkursboer behandles af andre kuratorer.

Hvor det ikke skønnes hensigtsmæssigt at træffe en særskilt afgørelse om, hvorvidt flere erhvervsvirksomheder udgør én økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed, og dermed om der skal udmåles én konkurskarantæne eller flere konkurskarantæner, vil spørgsmålet kunne henføres til skifterettens endelige afgørelse af konkurskarantænesagen.

Hvis skifterettens endelige afgørelse om konkurskarantæne kæres, og landsretten ikke finder, at konkurskarantænesagerne skulle være sammenlagt til én sag, må landsretten træffe en ny afgørelse i hver af sagerne med den konsekvens, at den pågældende kan pålægges én konkurskarantæne for hver sag (erhvervsvirksomhed), eller at den pågældende frifindes i én eller flere af sagerne. Alternativt kan landsretten hjemvise sagerne til skifteretten. Hvor skifteretten har truffet afgørelse om ikke at sammenlægge flere sager om konkurskarantæne til én sag, vil landsretten kunne træffe afgørelse om en sammenlægning af sagerne, hvis landsretten finder, at de nærtstående erhvervsvirksomheder er økonomisk og driftsmæssigt forbundne med hinanden på en sådan måde, at de reelt udgør én økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed, jf. afsnit 2.1 ovenfor.

Konkursrådet er i denne sammenhæng opmærksom på, at der som følge af det foreslåede skæringstidspunkt for foreningen af flere konkurskarantænesager vedrørende nærtstående erhvervsvirksomheder, jf. hertil afsnit 2.5.1 ovenfor, vil kunne forekomme tilfælde, hvor det ikke vil være muligt at behandle sager om nærtstående erhvervsvirksomheder i forbindelse med hinanden med den konsekvens, at det ej heller vil være muligt at sammenlægge sagerne til én sag, hvis erhvervsvirksomhederne tillige er økonomisk og driftsmæssigt forbundne.

Selvom det må have formodningen mod sig, at nærtstående erhvervsvirksomheder, der er økonomisk og driftsmæssigt forbundne på en sådan måde, at de må betragtes som én økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed, ikke går konkurs nogenlunde samtidig eller i umiddelbar forlængelse af hinanden, og at konkursboerne ikke behandles ved samme skifteret og ved samme kurator, bør det efter Konkursrådets opfattelse være muligt at tage højde for sådanne særlige tilfælde i forbindelse med anvendelse af konkurskarantænerreglerne.

Kurator bør derfor, hvis kurator bliver opmærksom på, at den, der begæres pålagt konkurskarantæne, allerede er pålagt konkurskarantæne for dennes deltagelse i en nærtstående erhvervsvirksomhed, der var økonomisk og driftsmæssigt forbundet med den erhvervsvirksomhed, som den nye konkurskarantænesag relaterer sig til, på det tidspunkt, hvor den pågældende deltog i ledelsen, hæve en allerede anlagt karantænesag eller eventuelt lade være med at anlægge sagen, såfremt denne endnu ikke er anlagt.

I sådanne helt særlige tilfælde, hvor kurator ikke vælger at hæve en senere indledt sag, vil den senere indledte sag om konkurskarantæne skulle behandles uafhængigt af den eller de tidligere behandlede sager, og det vil ikke være muligt for skifteretten – i modsætning til, hvad der følger af den gældende regel i konkurslovens § 157, stk. 3 – at afvise den senere anlagte sag med henvisning til, at den, der begæres pålagt konkurskarantæne, allerede er pålagt konkurskarantæne i anledning af den pågældendes deltagelse i ledelsen af en eller flere erhvervsvirksomheder, som er økonomisk og driftsmæssigt forbundne. Det bør i sådanne situationer være muligt at lade konkurskarantænen helt bortfalde i den senere anlagte sag. Der henvises om muligheden herfor til kapitel 8, afsnit 2.1.1, nedenfor.

Konkursrådet er endelig blevet gjort opmærksom på, at der ses enkelte tilfælde i praksis, hvor sager mod flere ledelsesmedlemmers deltagelse i ledelsen af samme erhvervsvirksomhed sammenlægges med den konsekvens, at begge ledelsesmedlemmer hæfter solidarisk for sagsomkostningerne i sagen.

Efter Konkursrådets opfattelse er dette særdeles u hensigtsmæssigt, og Konkursrådet finder derfor, at konkursloven bør indeholde en eksplicit regel om, at det ikke skal være muligt at sammenlægge sager om konkurskarantæne mod forskellige personer efter reglerne i retsplejelovens §§ 249-251, uanset sagerne angår de pågældende personers deltagelse i ledelsen af samme erhvervsvirksomhed.

Selvom sager mod flere ledelsesmedlemmers for disses deltagelse i ledelsen af samme erhvervsvirksomhed eller forskellige erhvervsvirksomheder ikke bør kunne sammenlægges, er det dog ikke ensbetydende med, at sagerne ikke – ligesom det er tilfældet i dag – vil kunne blive behandlet i forbindelse med hinanden efter retsplejelovens § 254, jf. konkurslovens § 243, jf. § 160.

Kapitel 7

Faktorer der kan udelukke karantæne

1. Gældende ret

1.1 Konkurslovens § 157, stk. 2

Det følger af konkurslovens § 157, stk. 2, at der ved afgørelsen af, om konkurskarantæne skal pålægges, lægges vægt på, om det under hensyn til den pågældendes handlemåde og omstændighederne i øvrigt er rimeligt at pålægge konkurskarantæne.

Pålæg af konkurskarantæne er således ikke en obligatorisk følge af, at betingelserne i konkurslovens § 157, stk. 1, er opfyldt, idet det i medfør af konkurslovens § 157, stk. 2, er muligt at undlade at pålægge konkurskarantæne, hvis det efter en samlet vurdering af den pågældendes handlemåde og omstændighederne i øvrigt ikke er konkret rimeligt at pålægge karantæne, jf. hertil Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 29.

Ved vurderingen af, om det vil være konkret rimeligt at pålægge konkurskarantæne, kan der, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 29, bl.a. henses til karakteren og konsekvenserne af den pågældendes groft uforsvarlige adfærd, samt hvilke konsekvenser det vil have for den pågældende at blive pålagt karantæne. Det fremgår videre af forarbejderne, at pålæg af konkurskarantæne efter omstændighederne vil kunne undlades, hvis det groft uforsvarlige forhold må anses for mindre alvorligt, og det samtidig vil have særligt alvorlige konsekvenser for den pågældendes erhvervs muligheder at blive pålagt karantæne. Endelig fremgår det, at det samme vil være tilfældet, hvor de groft uforsvarlige forhold, der taler for pålæg af konkurskarantæne, alene har medført begrænsede tab.

Ved Østre Landsrets kendelse af 21. februar 2017 i sag B-111-17 blev en direktør, A, pålagt konkurskarantæne. Ved skifterettens forudgående kendelse af 19. december 2016 i sag B-70-16, havde skifteretten frifundet A for pålæg af konkurskarantæne under henvisning til, at det ikke ville være rimeligt at pålægge A konkurskarantæne, jf. konkurslovens § 157, stk. 2. Det var under sagen ubestridt, at A alene havde været stråmand i det nu konkursramte selskab, idet A, som i øvrigt var gift med bagmanden, B, alene havde været indsat som direktør for at sikre A og As børn. Det fremgik af sagen, at B indskød ca. 760.000 kr. i virksomheden i et forsøg på at redde denne, og da dette ikke var lykkedes, var virksomheden i stedet blevet overdraget til et andet selskab til godt 1,4 mio. kr., hvor A også var direktør. Der var fortsat efter over-

dragelsen betydelig gæld i selskabet, herunder til skattemyndighederne. Det fremgik af sagen, at B efter overdragelsen af virksomheden til det nye selskab hævede ca. 530.000 kr. fra det konkursramte selskabs konto til sig selv med henblik på nedbringelse af Bs lån til selskabet. Skifteretten fandt, at B ved at hæve midler til sig selv på de øvrige kreditorers bekostning havde handlet i strid med lighedelsprincippet i konkursloven – herunder bl.a. i forhold til skattemyndighederne der havde anmeldt et krav på ca. 1,4 mio. kr. – og derfor havde udvist groft uforsvarlig forretningsførelse. Da A, der havde været registreret som direktør, burde have forhindret dette, blev A derfor ligeledes anset for at have udvist groft uforsvarlig forretningsførelse. Skifteretten frifandt dog A for pålæg af konkurskarantæne under henvisning til, at det ikke ville være rimeligt at pålægge A konkurskarantæne, jf. konkurslovens § 157, stk. 2, idet skifteretten henviste til baggrunden for As indtræden i selskabet og hendes mindre fremtrædende rolle sammenholdt med de konsekvenser, som konkurskarantænen ville have for hende og den videreførte virksomhed, som A var direktør i, samt at der ved overdragelsen af virksomheden til det nye selskab var blevet reddet et ikke ubetydeligt antal arbejdspladser. Kurator kærede skifterettens kendelse til landsretten, der i modsætningen til skifteretten ikke fandt, at det ville være urimeligt at pålægge A konkurskarantæne, idet landsretten bl.a. anførte, at den omstændighed, at en konkurskarantæne ville hindre As hverv som direktør i den videreførte virksomhed, og at et antal arbejdspladser efter det oplyste blev reddet ved overdragelsen, ikke kunne føre til et andet resultat.

Ved Østre Landsrets kendelse af 19. august 2019 (gengivet i FM 2019.179 Ø) blev en direktør i skifteretten frifundet for konkurskarantæne, hvilket landsretten senere stadfæstede, under henvisning til, at det ikke ville være rimeligt at pålægge direktøren karantæne. Der var i konkursboet anmeldt krav for ca. 13,7 mio. kr., og retten lagde derfor til grund, at konkursen havde medført betydelige tab for kreditorerne. Den primære kreditor i konkursboet var et pengeinstitut, som havde anmeldt et krav på 13,6 mio. kr. bestående af en kautionsforpligtelse, som selskabet inden finanskrisen havde påtaget sig over for banken til brug for et lån til et andet selskab, som det nu konkursramte selskab var medejer af, samt et variabelt lån til det konkursramte selskab selv til brug for bl.a. investering i værdipapirer. Både kautionsforpligtelsen og lånet var optaget i årene før finanskrisen, og gælden til pengeinstituttet var herefter vokset betydeligt i de efterfølgende år bl.a. som følge af kursændringer i den valuta, som det variable lån var optaget i. Skifteretten vurderede, at direktøren havde ageret for optimistisk i forbindelse med optagelse af det pågældende variable lån, men at dette måtte ses i lyset af den generelt meget optimistiske stemning, der forelå før finanskrisen vedrørende bl.a. risikable investeringer for lånte penge, som blev understøttet af bankers velvillige udlån. Det fremgik videre af sagen, at bl.a. bogføringsmaterialet for året forud for konkursen var bortkommet, ligesom det blev lagt til grund, at der var blevet ydet et kapitalejerlån i strid med reglerne i selskabslovgivningen. Det var samlet set rettens vurdering – særligt på baggrund af overtrædelsen af bog-

føringslovens bestemmelser – at betingelserne i konkurslovens § 157, stk. 1, for pålæg af konkurskarantæne var opfyldt. Til trods for, at betingelserne i konkurslovens § 157, stk. 1, var opfyldt, fandt skifteretten dog, jf. konkurslovens § 157, stk. 2, at det ikke ville være rimeligt at pålægge direktøren konkurskarantæne. Skifteretten lagde i den forbindelse vægt på, at der ikke var årsagsforbindelse med den groft uforsvarlige forretningsførelse og konkursens indtræden, at gælden til pengeinstituttet, der var stiftet længe inden selskabets konkurs, ikke i sig selv var opbygget på en groft uforsvarlig måde, at direktørens fortid som iværksætter af en del succesrige selskaber, der havde genereret et betydeligt antal arbejdspladser, talte mod pålæg af konkurskarantæne, samt at de groft uforsvarlige forhold – dvs. bl.a. overtrædelsen af bogføringsloven og det ulovlige kapitalejrlån – umiddelbart havde medført et begrænset tab. Landsretten var enig i skifterettens begrundelse og resultat, og da det af kurator anførte for landsretten ikke kunne føre til andet resultat, stadfæstede landsretten skifterettens kendelse.

I Østre Landsret kendelse af 6. juli 2019 (gengivet i FM 2019.173 Ø) blev en direktør ligeledes frifundet under henvisning til, at det ikke var rimeligt at pålægge direktøren konkurskarantæne. Skifteretten, hvis afgørelse landsretten stadfæstede, fandt indledningsvist, at direktørens overtrædelse af bl.a. bogføringsloven og årsregnskabsloven talte for, at direktørens forretningsførelse måtte betegnes som groft uforsvarlig. Dog henset til, at der i en ca. treårig periode forud for konkursen havde været meget få eller slet ingen bogføringspligt, idet der i den treårige periode alene havde været en meget begrænset drift i virksomheden, og at oprettholdelsen af selskabet uden drift ikke havde medført en forringelse af kreditorernes stilling, fandt skifteretten ikke, jf. konkurslovens § 157, stk. 2, at det var rimeligt at pålægge direktøren konkurskarantæne. Landsretten var enig i skifterettens afgørelse og resultat og stadfæstede derfor skifterettens kendelse.

Ved Østre Landsret kendelse af 23. august 2019 (som gengivet i FM 2019.157 Ø), der omhandlede tre ulønnede medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer, anførte skifteretten, hvis kendelse landsretten stadfæstede, at det ikke, jf. konkurslovens § 157, stk. 2, ville være konkret rimeligt at pålægge medarbejderrepræsentanterne konkurskarantæne. Skifteretten lagde ved vurderingen vægt på, at de pågældende i kraft af deres rolle som medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer navnlig skulle sikre, at medarbejderne fik indflydelse på selskabets drift og indsigt i bestyrelsens beslutninger, samt at medarbejderrepræsentanterne i øvrigt havde handlet uden egen vinding for øje. Det bemærkes dog, at hverken skifteretten eller landsretten i øvrigt fandt, at de tre bestyrelsesmedlemmer havde udvist groft uforsvarlig forretningsførelse i forbindelse med bestridelsen af bestyrelsesshvervet.

Det fremgår videre af forarbejderne til bestemmelsen konkurslovens § 157, stk. 2, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 29, at selvom det ikke er en betingelse for

at pålægge konkurskarantæne, at der kan påvises en årsagssammenhæng mellem den groft uforsvarlige forretningsførelse og konkursen, vil det dog kunne indgå som et element i vurdering, der taler mod karantæne, hvis det f.eks. er åbenbart, at konkursen skyldes andre, ydre omstændigheder. Det er dog forudsat i forarbejderne, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 11 og 12, at der ikke bør udvises tilbageholdenhed med at pålægge konkurskarantæne, hvis det f.eks. må anses for at bero på tilfældigheder, at det er de ydre omstændigheder og ikke den groft uforsvarlige forretningsførelse, der ender med at udløse konkursen.

I den oven for refererede afgørelse FM 2019.179 Ø blev det i forbindelse med rimelighedsvurderingen bl.a. tillagt vægt, at der ikke sås at have været en årsagsforbindelse mellem konkursen og den groft uforsvarlig forretningsførelse.

Ved Sø- og Handelsrettens kendelse af 23. marts 2018 i sag B-50-17 blev en direktør dog pålagt konkurskarantæne i tre år, uanset at det ikke kunne udelukkes, at konkursen var forårsaget af udefrakommende begivenheder, idet virksomheden havde været udsat for et hackerangreb. Det fremgik af sagen, at selskabets webshop var blevet udpeget af hackere som et nemt mål for betalingsmisbrug, og at dette var blevet udnyttet i et ikke ubetydeligt omfang. Skifteretten anførte, at uanset at hackerangrebet kunne have været medvirkende til konkursen, kunne dette dog ikke begrunde, at der var sket væsentlige tilsidesættelser af de pligter, der påhviler ledelsen i medfør af lovgivningen. I sagen var der bl.a. tale om væsentlige tilsidesættelser reglerne om bogføring mv., manglende indberetning og afregning af moms og A-skat, samt en uretmæssig sammenblanding af selskabets og private midler, hvorved der var overført ca. 1,5 mio. kr. til direktøren og dennes samlever.

I Sø og Handelsrettens kendelse af 13. juli 2018 i sag B-353-17 kunne det heller ikke udelukkes, at selskabets konkurs skyldtes finanskrisen og en senere ekspropriation. Skifteretten fandt dog ikke, at dette kunne danne grundlag for, at det ikke var rimeligt at pålægge direktøren konkurskarantæne. Skifteretten lagde i den forbindelse vægt på, at selskabets insolvens var fastslået allerede i 2009, og at ekspropriationen først fandt sted ca. 7 år senere. I den mellem-liggende periode var der påført kreditorerne yderligere tab ved fortsættelse af driften i virksomheden. Direktøren havde i samme periode tillige overdraget selskabets rettigheder til et byggeprojekt og indgået en optionsaftale til fordel for et nyt selskab, som han var medejer af, ligesom der havde været mangler ved bogføringen.

Endelig vil pålæg af konkurskarantæne efter forarbejderne til bestemmelsen i konkurslovens § 157, stk. 2, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 29, bl.a. kunne undlades, hvis spørgsmålet herom først kommer til pådømmelse lang tid efter konkursdekretets

afsigelse, uden at den lange sagsbehandlingstid beror på forhold hos den, der begæres pålagt konkurskarantæne. Om karantæneperiodes længde henvises i kapitel 8 nedenfor.

Vurderingen af, om det vil være konkret rimeligt at pålægge karantæne, vil som udgangspunkt skulle foretages efter, at det er fastslået, at en konkret adfærd udgør groft uforsvarlig forretningsførelse. Dog ses der ikke i alle tilfælde i praksis at være en klar adskillelse af spørgsmålet om groft uforsvarlig forretningsførelse efter konkurslovens § 157, stk. 1, og rimelighedsbetragtninger efter konkurslovens § 157, stk. 2.

Som det bl.a. fremgår af den oven for refererede afgørelse i FM 2019.157 Ø, fandt hverken skifteretten eller landsretten, at de tre ulønnede medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer havde udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, men rimelighedsbetragtninger fremgik under alle omstændigheder af de afsagte kendelser.

Der kan videre henvises til Sø- og Handelsrettens kendelse af 27. maj 2022 i sag BS-11157/2021-SHR, hvor en bestyrelsesformand blev frifundet for konkurskarantæne, idet retten ikke fandt, at det, jf. konkurslovens § 157, stk. 2, ville være rimeligt at pålægge bestyrelsesformanden karantæne. Der blev i den forbindelse lagt vægt på, at bestyrelsesformanden ikke var berettiget til vederlag for bestyrelsesarbejdet, og at han kun i en meget kort periode varetog uopsættelige forretninger på foreningens vegne. Det fremgår ikke af skifterettens kendelse, om der blev foretaget en egentlig vurdering af, om der var handlet groft uforsvarligt.

1.2 Andre faktorer der kan udelukke konkurskarantæne

Som det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen i konkurslovens § 157, stk. 1, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 10, skal der ved vurderingen af, om betingelserne for at pålægge konkurskarantæne er opfyldt, sondres mellem groft uforsvarlig forretningsførelse og forretningsmæssig udygtighed. Den udygtighed, der ikke i sig selv bør føre til konkurskarantæne, relaterer sig, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 10, til udygtighed med hensyn til f.eks. tilrettelæggelsen af virksomhedens produktion og markedsføring, fastsættelse af priser og vilkår mv., og i sådanne situationer vil der som udgangspunkt ikke være tale om groft uforsvarlig forretningsførelse.

Forarbejderne til konkurskarantænereglerne forudsætter desuden, at der ved vurderingen af, om der er handlet groft uforsvarligt, skal tages højde for, at seriøse genstartere ikke bliver begrænset af reglerne om konkurskarantæne, herunder navnlig i tilfælde hvor konkursen skyldes manglende evne til at drive selvstændig virksomhed, jf. hertil Folketingstidende 2012-13,

L 131 som fremsat, side 28. Det fremgår i den forbindelse, at iværksættere ofte driver flere virksomheder sideløbende og kan have op til flere konkurser bag sig, idet iværksættere i nogle tilfælde først efter flere forsøg opnår succes og skaber vækstvirksomheder.

Ved Sø- og Handelsrettens kendelse af 14. juni 2019 i sagerne BS-31124/2018-SHR og BS-31726/2018-SHR blev to unge iværksættere, der ikke havde overholdt alle bestemmelser i bogføringsloven eller afregnet moms, frifundet for konkurskarantæne. Retten fandt, at de i sagen foreliggende fejl ikke beroede på misbrug af reglerne, men i væsentlig grad skyldtes manglende dygtighed hos de to iværksættere. Der blev i den forbindelse henset til deres unge alder, at de var under uddannelse, at de ikke tidligere havde været involveret i insolvent lukning af selskaber, samt at de havde søgt bistand og råd i relation til drift af virksomheden.

Vestre Landsrets kendelse af 15. maj 2020 (gengivet i U 2020.2501 V), der ligeledes er refereret i kapitel 4, afsnit 1.1.2, ovenfor, angik ligeledes en iværksætter, der i en periode på godt fem måneder havde drevet en streetfood virksomhed. Det fremgik af sagen, at bogføringsmateriale var bortkommet, ligesom der ikke var indberettet og betalt moms og A-skat, hvorfor SKAT havde anmeldt et krav på lidt over 262.000 kr. Skifteretten fandt, at iværksætteren havde udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, men frifandt under henvisning til konkurslovens § 157, stk. 2, den pågældende for pålæg af konkurskarantæne. Skifteretten lagde i den forbindelse vægt på, at iværksætteren havde indskudt et betydeligt beløb i driften af selskabet, ligesom selskabet alene havde været i gang i en begrænset periode. Landsretten ændrede skifterettens afgørelse og pålagde iværksætteren konkurskarantæne. Landsretten tillagde det i den forbindelse bl.a. vægt, at der havde været en ikke ubetydelig drift i selskabet, ligesom det skyldtes iværksætterens egne uforsvarlige forhold, at der ikke havde været noget bogføringsmateriale. Efter en samlet vurdering af iværksætterens handlemåde og omstændighederne i øvrigt fandt landsretten, at det, jf. konkurslovens § 157, stk. 2, var rimeligt at pålægge iværksætteren konkurskarantæne, idet det forhold, at selskabet alene havde været i drift i en forholdsvis kort periode, ikke kunne føre til andet resultat.

2. Konkursrådets overvejelser

Konkursrådet har i lyset af ovenstående og i overensstemmelse med kommissoriet af 30. juni 2020 overvejet behovet for at justere rimelighedsreglen i konkurslovens § 157, stk. 2.

Henset til formålet med konkurskarantæner reglerne, som bl.a. er at undgå videreførelsen af en groft uforsvarlig forretningsførelse, kan der stilles spørgsmålstejn ved det hensigtsmæssige i, at det under hensyntagen til rimelighedsbetragtninger skal være muligt at undgå en konkurskarantæne, selvom der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse.

Det er dog klart, at der kan være tilfælde, hvor det henset til den konkrete sags omstændigheder, herunder omstændighederne omkring den groft uforsvarlige forretningsførelse og den pågældendes personlige forhold, ikke skønnes rimeligt, at det pågældende ledelsesmedlem – på trods af at personen har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse – skal pålægges konkurskarantæne.

Det bemærkes i forlængelse heraf, at spørgsmålet om, hvorvidt det er rimeligt at pålægge konkurskarantæne, efter Konkursrådets opfattelse – ligesom det er tilfældet i dag – bør holdes adskilt fra vurderingen af, om en forretningsførelse må anses for groft uforsvarlig, og rimelighedsbetragtninger bør derfor ud fra en principiel betragtning holdes adskilt fra adfærdsbetingelsen i konkurslovens § 157, stk. 1, og i videre udstrækning fremstå som en undtagelse i tilfælde, hvor der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse.

Som anført i kapitel 8, afsnit 2.1, nedenfor, finder Konkursrådet, at en konkurskarantæne – ligesom det er tilfældet i dag – som udgangspunkt skal kunne pålægges for 3 år, men at der som noget nyt bør være mulighed for i særlige tilfælde at graduere karantæneperiodens længde afhængigt af den konkrete sags omstændigheder. Konkurskarantæne skal således kunne pålægges for en kortere periode og i helt særlige tilfælde kunne bortfalde, hvis særlige omstændigheder taler herfor, ligesom konkurskarantæne skal kunne pålægges for en periode på 5 år, hvor den af det pågældende ledelsesmedlem udviste forretningsførelse må anses for særdeles groft uforsvarlig.

Når det således forslås, at der ved fastsættelsen af karantæneperiodens længde kan tages hensyn til særlige forhold, som kan begrunde en nedsættelse af konkurskarantæneperiodens længde og eventuelt bortfald, kan der sættes spørgsmålstegn ved, om der er behov for en supplerende rimelighedsregel i konkurslovens § 157, stk. 2, som kan begrunde, at konkurskarantæne ikke skal pålægges, selvom betingelserne i konkurslovens § 157, stk. 1, er opfyldt.

Henset til ovenstående er det Konkursrådets vurdering, at rimelighedsreglen i konkurslovens § 157, stk. 2, bør flyttes ud af bestemmelsen i konkurslovens § 157 og i stedet indgå som et led i vurderingen af, hvor lang en karantæneperiode i givet fald bør være, herunder om der i yderst særlige tilfælde – på trods af, at der foreligger groft uforsvarlig forretningsførelse – bør ske bortfald af konkurskarantænen.

Det bemærkes i denne sammenhæng, at vurderingen af, om der er grundlag for at nedsætte karantæneperiodens længde – eventuelt lade konkurskarantænen bortfalde – skal holdes adskilt fra den vurdering, der relaterer sig til sondringen mellem groft uforsvarlig forretningsfø-

relse og forretningsmæssig udygtighed, jf. hertil den gældende retstilstand som gengivet i afsnit 1.2 ovenfor, som Konkursrådet ikke foreslår ændret. Vurderingen af, om der er grundlag for at nedsætte karantæneperiodens længde eller lade konkurskarantænen bortfalde, skal således foretages efter, at det er konstateret, at betingelserne i konkurslovens § 157, stk. 1, er opfyldt, herunder betingelsen om at der skal være udvist groft uforsvarlig forretningsførelse.

Der henvises til kapitel 8, afsnit 2.1.1, nedenfor, om muligheden for at nedsætte karantæneperiodens længde eller lade konkurskarantænen bortfalde som følge af rimelighedsbetragtninger mv.

Kapitel 8

Karantæneperiodens længde, retsvirkningen af en pålagt konkurskarantæne og forlig mv.

1. Gældende ret

1.1 Karantæneperiodens længde

Det følger af konkurslovens § 158, stk. 1, 1. pkt., at konkurskarantæne som udgangspunkt pålægges for tre år.

Perioden regnes fra det tidspunkt, hvor kendelsen om konkurskarantæne er endelig. Hvis skifterettens afgørelse ikke kæres, løber karantæneperioden således fra udløbet af kærefristen, som, jf. konkurslovens § 251, stk. 1, er to uger.

Hvis skifterettens afgørelse kæres, regnes konkurskarantæneperioden først fra kæresagens slutning, da kære til landsretten, jf. konkurslovens § 164, stk. 2, har opsættende virkning.

Ansøgning om 3.-instansbevilling til at indbringe landsrettens kendelse for Højesteret kan derimod ikke tillægges opsættende virkning. Virkningen af en pålagt konkurskarantæne sættes dog, jf. konkurslovens § 164, stk. 3, i bero, når Procesbevillingsnævnet har meddelt tilladelse til, at sagen prøves i Højesteret. I sådanne tilfælde ophører en pålagt karantæne med at have virkning, indtil fristen for kære er udløbet (dvs. 2 uger fra meddelelse af tilladelsen) eller – hvis kære sker rettidigt – indtil Højesteret har afsluttet behandlingen af kæren. Hvis Højesteret stadfæster landsrettens afgørelse om pålæg af konkurskarantæne, eller hvis kæren til Højesteret afsluttes uden realitetsafgørelse, løber den afbrudte karantæneperiode videre fra Højesterets afgørelse, jf. hertil Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 36. Den periode, hvor den pågældende forud for berøttelsen har været pålagt konkurskarantæne, vil skulle fragå i beregningen af karantæneperiodens længde, jf. hertil Højesterets kendelse af 24. april 2019 (gengivet i U 2019.2000 H).

Ved fastsættelsen af en treårig karantæneperiode, blev der, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 14, og betænkning nr. 1525 af 2011, side 104, lagt vægt på, at karantæneperioden bør være så lang, at den har reel betydning. Der blev imidlertid tilsvarende lagt vægt på, at konkurskarantæne ikke er en sanktion, som har til formål at ”straffe” den pågæl-

dende for dennes groft uforsvarlige forretningsførelse, men derimod alene har karakter af en foranstaltning, der skal forebygge fremtidige tab.

Det treårige udgangspunkt gælder, uanset om det er første gang, at den pågældende pålægges karantæne, eller om der er tale om et gentagelsestilfælde, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 14 f.

Hvor flere sager mod den samme person behandles samtidig, skal karantæneperioderne for de enkelte karantæner lægges i forlængelse af hinanden, jf. Højesterets kendelse af 14. februar 2017 (gengivet i U 2017.1533 H).

Skifteretten er ikke bundet af parternes påstande med hensyn til karantæneperiodens længde, men bør dog normalt, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 36, ikke pålægges karantæne i en længere periode end påstået af kurator.

Efter konkurslovens § 158, stk. 1, 2. pkt., kan en konkurskarantæne pålægges for en kortere periode end 3 år, hvis særlige grunde taler derfor.

Som eksempel på særlige grunde, der efter omstændighederne kan tale for en kortere karantæne, anføres der i de specielle bemærkninger til bestemmelsen i konkurslovens § 158, stk. 1, 2. pkt., jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 30, at dette bl.a. omfatter lang sagsbehandlingstid, uden at dette beror på forhold hos den, der begæres pålagt konkurskarantæne, eller at der er tale om et mildere tilfælde af groft uforsvarlig forretningsførelse. Det fremgår i denne sammenhæng, at der som udgangspunkt vil være tale om en lang sagsbehandlingstid, hvis afgørelsen om konkurskarantæne først træffes mere end et år efter konkursdekretets afsigelse. Hvis karantænen fastsættes til en kortere periode end tre år, bør den dog, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 36, normalt fastsættes til to år eller eventuelt i sjældnere tilfælde et år.

Det fremgår ikke af forarbejderne, om der ved fastsættelsen af sagsbehandlingstidens længde skal henses til tiden fra konkursdekretets afsigelse og indtil skifterettens afgørelse, eller om der skal henses til tiden fra dekretet, og indtil der foreligger en endelig afgørelse. Retspraksis synes dog at have fastslået, at der ved vurderingen af sagsbehandlingstidens længde som udgangspunkt skal henses til tiden fra dekretets afsigelse og ind til skifterettens afgørelse i karantænesagen, jf. hertil bl.a. Højesterets afgørelse af 24. april 2019 (gengivet i U 2019.2007 H).

Selvom det følger af forarbejderne, at der som udgangspunkt vil være tale om en lang sagsbehandlingstid, hvis afgørelsen om konkurskarantæne først træffes mere end et år efter afsigelsen af konkursdekretet, vil det i alle tilfælde bero på en konkret vurdering af sagens samlede omstændigheder, om der er grundlag for at nedsætte karantæneperiodens længde, idet det kræves, at der foreligger »særlige grunde«, hvori sagsbehandlingstiden indgår som et element blandt flere.

Hvor en eventuel lang sagsbehandlingstid f.eks. er begrundet i konkursboets størrelse og kompleksitet eller den sagsøgte persons forhold, vil der ikke være grundlag for at nedsætte karantæneperiodens længde, jf. hertil bl.a. Østre Landsrets kendelse af 19. december 2017 (gengivet i FM 2018.15 Ø), Østre Landsrets kendelse af 19. marts 2019 (gengivet i FM 2019.160 Ø) samt Østre Landsrets kendelse af 10. januar 2020 (gengivet i FM 2020.116 Ø) og modsætningsvist Østre Landsrets kendelse af 11. marts 2019 (gengivet i FM 2019.116 Ø), Østre Landsrets kendelse af 19. marts 2019 (gengivet i FM 2019.118 Ø) og Østre Landsrets kendelse af 11. september 2020 (gengivet i U 2020.3886 Ø).

Hvis der alene er tale om en mindre overskridelse af etårsdagen, peger retspraksis i retningen af, at der ikke er grundlag for at nedsætte karantæneperioden, jf. hertil bl.a. Østre Landsrets kendelse af 27. juni 2019 (gengivet i FM 2020.13 Ø), hvor landsretten ikke fandt grundlag for at nedsætte karantæneperiodens længde, selvom skifterettens afgørelse om konkurskarantæne var truffet 1 år og 10 dage efter konkursdekretets afsigelse, idet landsretten bl.a. bemærkede, at det forhold, at sagsbehandlingstiden ikke syntes at være begrundet i konkursboets størrelse og kompleksitet eller den sagsøgte egne forhold, ikke kunne føre til andet resultat.

Retspraksis indeholder flere eksempler på, at karantæneperiodens længde er blevet nedsat med henvisning til sagsbehandlingstidens længde, uden at der dog synes at kunne udledes en klar grænse for, hvor lang sagsbehandlingstiden skal være, førend der sker nedsættelse. I FM 2019.118 Ø blev karantæneperiodens længde nedsat til 2 år, da der var forløbet 14½ måned fra konkursdekretets afsigelse til skifterettens kendelse i konkurskarantænesagen, og i Vestre Landsrets kendelse af 19. august 2017 (gengivet i U 2017.3518 V) blev karantæneperioden ligeledes nedsat til 2 år med henvisning til, at der var forløbet 17 måneder. Det samme skete i Østre Landsrets kendelse af 10. januar 2016 (gengivet i U 2016.2702 Ø), hvor der var forløbet 20 måneder fra konkursdekretets afsigelse og til skifterettens afgørelse, og i FM 2019.116 Ø, hvor der var forløbet 21 måneder. Endelig kan der henvises til U 2020.3886 Ø, hvor der var forløbet ca. 23 måneder fra konkursdekretets afsigelse til skifterettens afgørelse, og hvor den mundtlige behandling af sagen bl.a. var blevet udsat som følge af Covid-19.

Som forudsat i forarbejderne ses det kun meget sjældent, at karantæneperioden nedsættes til 1 år. Det må således kræves, at sagsbehandlingstiden væsentlig overstiger, hvad der er rimeligt, eller andre ganske særlige forhold taler derfor. Dette var bl.a. tilfældet i Vestre Landsrets kendelse af 12. februar 2020 (gengivet i U 2021.1496 V), hvor konkurskarantæneperiodens længde blev nedsat til 1 år under henvisning til, at der var forløbet 4 år fra konkursdekretets afsigelse og til skifterettens kendelse, og at kurator først to år efter dekretets afsigelse havde indgivet indstilling om konkurskarantæne, hvilket langt oversteg det, som er forudsat i bestemmelserne i konkurslovens § 125, stk. 2 og 4.

Hvor en længere sagsbehandlingstid i et vist omfang kan henføres til det pågældende ledelsesmedlems egne forhold, vil der som udgangspunkt ikke foreligge sådanne særlige forhold, som kan begrunde en nedsættelse, jf. hertil FM 2020.116 Ø, hvor der var forløbet 22 måneder fra konkursdekretets afsigelse og til skifterettens afgørelse, og hvor landsretten ikke fandt, at der var grundlag for at nedsætte karantæneperiodens længde, idet der bl.a. blev henvist til, at svarskriftet var afgivet meget sent, og at det havde været nødvendigt at udsætte behandlingen i retten flere gange på fremskaffelse af yderligere oplysninger og sygdom hos ledelsesmedlemmet. Der kan endvidere henvises til FM 2018.15 Ø, hvor landsretten lagde til grund, at der var forløbet ca. 18 måneder fra konkursdekretets afsigelse og til skifterettens afgørelse, og hvor ledelsesmedlemmet havde været ca. tre måneder om at afgive et svarskrift i sagen, ligesom sagen havde været yderligere udsat på ledelsesmedlemmet begæring om indhentelse af yderligere oplysninger. Endelig kan der henvises til FM 2019.160 Ø, hvor skifterettens afgørelse blev truffet ca. 20 måneder efter konkursdekretets afsigelse, hvilket primært skyldtes ledelsesmedlemmets forhold.

Hvor sagsbehandlingstiden nok har været lang, men hvor der henset til den af ledelsesmedlemmet udviste groft uforsvarlige forretningsførelse ikke kan anses at foreligge sådanne særlige grunde, som kan begrunde en nedsættelse, vil karantæneperioden i almindelighed ikke blive nedsat, jf. hertil bl.a. U 2019.2012 H, der drejede sig om en bagmand i en afviklingskonstruktion, og hvor der var forløbet godt to år fra konkursdekretets afsigelse og til skifterettens afgørelse, men hvor Højesteret efter en samlet vurdering af sagens omstændigheder, herunder navnlig henset til karakteren af forholdene, ikke fandt grundlag for at fravige udgangspunktet i konkurslovens § 158, stk. 1, om pålæg af konkurskarantæne i 3 år.

Hvis personen tidligere er pålagt konkurskarantæne, som ikke er udløbet på tidspunktet for pålæggelse af en ny konkurskarantæne, følger det af konkurslovens § 158, stk. 2, 1. pkt., at den nye karantæneperiode skal regnes tidligst fra udløbet af den senest pålagte konkurskarantæneperiode.

Den samlede karantæneperiode udløber dog, jf. konkurslovens § 158, stk. 2, 2. pkt., senest 10 år efter den oprindelige afgørelse. Dette indebærer, at hvor en person pålægges flere konkurskarantæner samtidig, som skal løbe i forlængelse af hinanden, vil den samlede karantæneperiode maksimalt kunne løbe i 10 år regnet fra den oprindelige afgørelse.

Hvad der nærmere forstås ved »oprindelig afgørelse« er ikke defineret i lovforslag nr. 131 af 30. januar 2013, jf. hertil modsætningsvist Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 36, idet man ud fra en umiddelbar ordlydsmæssig fortolkning kunne fortolke begrebet således, at der henvises til den første »oprindelige» kendelse om konkurskarantæne, som endnu ikke er udløbet. Det bemærkes i denne sammenhæng, at begrebet »oprindelig afgørelse« adskiller sig fra ordlyden af Konkursrådets lovudkast, der fremgår af betænkning nr. 1525 af 2011, hvor betegnelsen »endelig afgørelse« er anvendt, jf. hertil betænkning nr. 1525 af 2011, side 124 og 145. Begrebet »endelig afgørelse« er ligeledes anvendt i forbindelse med gengivelsen af Konkursrådets overvejelser i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 14, og det fremgår af Justitsministeriets overvejelser, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 15, at ministeriet var enig i Konkursrådets synspunkter, samt at lovforslaget er udformet i overensstemmelse hermed. Der er ingen forklaring i lovforslaget på, hvorfor ordlyden af bestemmelsen er ændret fra Konkursrådets lovudkast i betænkning nr. 1525 af 2011 til det endelige lovforslag.

Hvis karantæneperioderne pålægges nogenlunde samtidig – evt. ved samme afgørelse – vil dette således maksimalt kunne føre til en samlet karantæneperiode på 10 år, jf. hertil U 2019.2012 H, hvor personen A blev pålagt én konkurskarantæne på 3 år for sin forretningsførelse i fem concernforbundne selskaber. Da A ved Højesterets samtidige kendelse af samme dato (gengivet i U 2019.2007 H) skulle pålægges tre konkurskarantæner for sin forretningsførelse i tre ikke-concernforbundne selskaber, fastslog Højesteret, at de i alt fire konkurskarantæner på hver 3 år, i alt 12 år, skulle løbe i forlængelse af hinanden, dog således at den samlede karantæneperiode, jf. konkurslovens § 158, stk. 2, 2. pkt., udløb senest 10 efter Højesterets afgørelse i sagen med fradrag af den periode, hvor A forud for Procesbevillingsnævnets bevilning havde været pålagt konkurskarantæne.

I et tilfælde, hvor personen allerede er pålagt konkurskarantæne og udviser ny groft uforsvarlig forretningsførelse, der begrunder pålæg af en ny karantæne, vil den nye karantæne, jf. konkurslovens § 158, stk. 2, 1. pkt., skulle løbe fra udløbet af den tidligere pålagte konkurskarantæne, dog således at den samlede karantæneperiode, jf. konkurslovens § 158, stk. 2, 2. pkt., udløber senest 10 år efter den oprindelige afgørelse.

Hvis en person allerede er pålagt konkurskarantæne i 10 år, vil der som udgangspunkt ikke kunne pålægges en ny konkurskarantæne, førend den 10-årige periode er udløbet, jf. hertil Lars Lindencrone Petersen og Anders Ørgaard, Konkursloven med kommentarer, 15. udgave, 2022, side 1004, og Eva Staal og Jens Røn, Konkurskarantæne – en status, i Ugeskrift for Retsvæsen 2020, side 33.

Det er uafklaret, om skifteretten i medfør af konkurslovens § 160, stk. 1, kan afvise en ny sag om konkurskarantæne, hvis personen allerede ved en tidligere afgørelse er pålagt konkurskarantæne i 10 år, som endnu ikke er udløbet.

1.2 Retsvirkning af en karantæne og gengangere

Det følger af konkurslovens § 159, 1. pkt., at den, der er pålagt konkurskarantæne, ikke må deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed uden at hæfte personligt og ubegrænset for virksomhedens forpligtelser.

Forbuddet omfatter for det første den formelle deltagelse i form af registrering i Erhvervsstyrelsens it-system som ledelsesmedlem, jf. hertil Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 30.

Det følger i den forbindelse af § 7, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1510 af 13. december 2013 om førelse af et register over pålagte konkurskarantæner (konkurskarantæneregistret), at Erhvervsstyrelsen sikrer, at en person, der er pålagt konkurskarantæne, ikke kan registreres som ledelsesmedlem i en erhvervsvirksomhed, der er registreret i Erhvervsstyrelsens it-system i henhold til selskabslovgivningen eller anden finansiel lovgivning. Af samme bekendtgørelses § 7, stk. 2, følger, at hvis en person pålægges konkurskarantæne, afregistreres personens eksisterende registreringer som ledelsesmedlem i en erhvervsvirksomhed, jf. stk. 1.

Efter bekendtgørelsen § 2, stk. 1, er det den skifteret, der har truffet afgørelse i sagen i første instans, der skal indberette konkurskarantænen til konkurskarantæneregistret, hvilket skal ske hurtigst muligt. Indberetningen skal dog, jf. § 2, stk. 2, først foretages, når afgørelsen er endelig.

Skifteretterne skal, jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 1, nr. 1-7, indberette oplysninger om den karantænepålagtes CPR-nummer, kendelsens dato, tidspunktet for hvornår afgørelsen om konkurskarantæne er endelig, konkurskarantænenes varighed, omfanget af konkurskarantænen, jf. § 159 – dvs. om der er tale om en udvidet karantæne efter konkurslovens § 159, 2. pkt. – hvilken ret der har truffet afgørelsen og afgørelsens journalnummer.

Hvis den person, der er pålagt konkurskarantæne, ikke har et dansk CPR-nummer, skal skifteretten, jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 2, 1. pkt., indberette den pågældendes fulde navn, adresse og fødselsdato. Er det ikke muligt for skifteretten at indberette disse oplysninger følger det af bekendtgørelsens § 3, stk. 2, 2. pkt., at skifteretten bør indberette den pågældendes statsborgerskab ved fødslen, entydigt identifikationsnummer fra nationalt identifikationskort, udlændingenummer eller lignende. Skifteretten kan dog, jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 2, 3. pkt., altid indberette de oplysninger, som følger af § 3, stk. 2, 2. pkt. Pasnummer kan i denne sammenhæng ikke træde i stedet for identifikationsnummer, jf. hertil bekendtgørelsens § 3, stk. 2, 4. pkt.

Hvis virkningen af en konkurskarantæne stilles i bero, jf. konkurslovens § 164, stk. 4, indberetter skifteretten, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 1, oplysningerne herom samt tidspunktet for berostillelsen.

Skifteretten skal, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 2, sikre, at berostillelsen ophæves, hvis kære ikke sker rettidigt, og skifteretten skal, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 3, slette indberetningen om berostillelsen i registret, når der på ny er truffet afgørelse i sagen.

Erhvervsstyrelsen har oplyst til Konkursrådet, at såfremt berostillelsen angår en aktiv påløbende konkurskarantæne, som ikke efterfølges af andre karantæner (dvs. personen alene er pålagt én karantæne), vil den karantæneramte som følge af berostillelsen ikke være pålagt en aktiv karantæne, og det vil herefter være op til den karantæneramte på ny at registrere sig som ledelsesmedlem i de selskaber, som Erhvervsstyrelsen har afregistreret den pågældende fra. Hvis konkurskarantænen efterfølgende stadfæstes, oplyser Erhvervsstyrelsen den karantæneramte om afslutningen af berostillelsen og afregistrerer den pågældende fra ledelsesstillinger igen, hvis dette er nødvendigt. Systemet sørger i denne forbindelse automatisk for, at den periode, hvor den pågældende forud for berostillelsen var pålagt konkurskarantæne, fragår karantænenes resterende aktive periode.

Erhvervsstyrelsen har videre oplyst, at i tilfælde af, at en person er pålagt flere karantæner og en mellemliggende karantæne sættes i bero, vil de øvrige pålagte konkurskarantæner fortsat være aktive, og disse vil blive rykket frem, således at de overtager den periode, hvor den berostillede karantæne skulle være aktiv. Berostillelsen vil i et sådant tilfælde ikke resultere i, at den karantæneramte opnår en periode uden en aktiv karantæne. Hvis karantænen efterfølgende stadfæstes, vil den mellemliggende karantæne overtage sin oprindelige plads, mens de efterfølgende karantæner vil rykke tilbage til deres forrige placering i rækken over karantæner. Den periode, hvor den mellemliggende karantæne har været sat i bero, vil automatisk fragå i

beregningen af længden af den mellemliggende karantæne, og systemet vil automatisk sørge for, at de efterfølgende karantæner kommer til at ligge i forlængelse heraf. Da berostillelsen i en sådan situation ikke medfører en periode uden en aktiv karantæne, vil det ikke være nødvendigt at afregistrere den karantæneramte igen.

En pålagt konkurskarantæne omfatter for det andet et forbud mod personens reelle deltagelse i form af faktisk udøvelse af ledelsesbeføjelser i en erhvervsvirksomhed med begrænset hæftelse, dvs. faktisk udøvelse af en direktørs, likvidators, et bestyrelsesmedlems eller tilsynsrådsmedlems beføjelser i en erhvervsvirksomhed jf. hertil Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 31.

En konkurskarantæne indebærer som udgangspunkt ikke, jf. konkurslovens § 159, 1. pkt., modsætningsvist, et forbud mod deltagelse i ledelsen af en erhvervsvirksomhed, hvor den pågældende hæfter ubegrænset og personligt for virksomhedens forpligtelser – f.eks. deltagelse i ledelsen af den konkurskarantæne pålagte persons egen personligt drevne virksomhed og kommanditselskaber og interessentskaber, hvori den pågældende er komplementar og interessent. Det vil, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 31, tillige gælde andre selskaber, hvis deltagerne ifølge vedtægterne hæfter personligt og ubegrænset for selskabets eller foreningens forpligtelser, og en personlig kaution for et aktieselskabs eller anpartsselskabs forpligtelser bringer ikke forholdet uden for det generelle forbud mod at deltage i ledelsen af et selskab mv. med begrænset hæftelse.

Det følger dog af konkurslovens § 159, 2. pkt., at hvis en person, der tidligere er pålagt konkurskarantæne, som ikke er udløbet, pålægges en ny konkurskarantæne, og den groft uforvarselige forretningsførelse, der begrunder pålægget af en ny konkurskarantæne, er foregået, efter at den tidligere konkurskarantæne fik virkning, skal det bestemmes i afgørelsen, at den pågældende heller ikke må deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed, hvor der hæftes personligt og ubegrænset for virksomhedens forpligtelser.

Bestemmelsen i konkurslovens § 159, 2. pkt., finder alene anvendelse, hvis fristdagen i det konkursbo, hvor den nye karantæne pålægges, ligger inden udløbet af den tidligere pålagte karantæne, og hvor den groft uforvarselige forretningsførelse, der begrunder den nye karantæne, er udvist, efter at den tidligere pålagte konkurskarantæne fik virkning.

Hvis den groft uforvarselige forretningsførelse, der begrunder pålæg af en ny konkurskarantæne er foregået både før og efter, at den tidligere pålagte karantæne fik virkning, finder bestemmelsen i konkurslovens § 159, 2. pkt., alene anvendelse, hvis den groft uforvarselige forretningsførelse, der er foregået, efter at den tidligere pålagte karantæne fik virkning, i sig selv

ville være tilstrækkelig til at begrunde pålæg af en ny konkurskarantæne, jf. hertil Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 32.

Udvidelsen af konkurskarantænen til også at omfatte et forbud mod deltagelsen i ledelsen af en erhvervsvirksomhed med personlig og ubegrænset hæftelse, har, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 32, virkning både for den eller de tidligere pålagte karantæner, der endnu ikke er udløbet, og for den nye karantæne. Forbuddet gælder fra det tidspunkt, den nye afgørelse om konkurskarantæne er endelig.

Udover muligheden for at pålægge en udvidet karantæne efter konkurslovens § 159, 2. pkt., hvor der er udvist ny groft uforvarlig forretningsførelse, kan en overtrædelse af en konkurskarantæne ligeledes føre til hæftelse for gælden i en konkursramt virksomhed efter reglerne i konkurslovens kapitel 22.

Det følger således af konkurslovens § 167, stk. 1, at den, der i strid med en pålagt konkurskarantæne har deltaget i ledelsen af en konkursramt virksomhed, hæfter for den del af den konkursramte virksomheds gæld, som ikke dækkes af konkursmassen, hvis fristdagen ligger inden konkurskarantænen udløb.

Det er ikke en betingelse for hæftelse, at overtrædelsen af konkurskarantænen er konstateret under en straffesag, men hvis den pågældende har været sigtet for overtrædelsen efter straffelovens § 131, men påtalen er opgivet, eller den pågældende er frifundet, kan der imidlertid ikke blive tale om hæftelse, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 37.

Efter konkurslovens § 167, stk. 2, kan skifteretten helt eller delvist fritage den pågældende for hæftelse efter konkurslovens § 167, stk. 1. Det fremgår af de specielle bemærkninger til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 37, at skifteretten ved vurderingen heraf bl.a. kan hense til, hvor alvorlig en overtrædelse af konkurskarantænen der er tale om (både tidsmæssigt og intensiteten), om den pågældendes ledelse af virksomheden under konkurskarantænen må antages at have været medvirkende til konkursen samt størrelsen af den gæld, der er pådraget, mens den pågældende under konkurskarantænen deltog i ledelsen af virksomheden.

Selvom det er udgangspunktet, jf. konkurslovens § 167, stk. 1, at der alene pålægges hæftelse, hvis fristdagen i det nye konkursbo ligger inden konkurskarantænen udløb, følger det dog af konkurslovens § 167, stk. 3, at skifteretten helt eller delvist kan pålægge hæftelse, hvis fristdagen ligger inden for 1 år efter konkurskarantænen udløb.

Det følger af konkurslovens § 167, stk. 4, at der ved afgørelsen af, om der er grundlag for helt eller delvist at fritage for hæftelse efter § 167, stk. 2, eller pålægge hæftelse efter § 167, stk. 3, hvor fristdagen ligger inden for 1 år efter konkurskarantænenes udløb, skal lægges vægt på, om det under hensyn til de vigtigste årsager til konkursen og den pågældendes andel heri er rimeligt at pålægge hæftelse.

1.3 Kurators rådighed over konkurskarantænesagen

Det følger af konkurslovens § 157, stk. 1, at konkurskarantæne pålægges efter kurators begæring.

Beføjelsen til at begære konkurskarantæne tilkommer kurator personligt, og hverken fordringshaverne eller skifteretten kan meddele kurator pålæg om at indlede en konkurskarantænesag, jf. hertil Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 27.

Efter konkurslovens § 125, stk. 3, 1. pkt., skal kurators redegørelse efter konkurslovens § 125, stk. 2, indeholde en begrundet indstilling om, hvorvidt der er grundlag for at indlede sag om konkurskarantæne. Kurators indstilling om konkurskarantæne skal som udgangspunkt foreligge, så snart de fornødne oplysninger er tilvejebragt og senest 4 måneder efter konkursdekretets afsigelse, jf. hertil konkurslovens § 125, stk. 2.

Hvis kurator ikke kan fremskaffe tilstrækkelige oplysninger til brug for afgivelsen af en endelig indstilling om konkurskarantæne i redegørelsen efter konkurslovens § 125, stk. 2, skal en sådan, jf. konkurslovens § 125, stk. 3, 2. pkt., afgives hurtigst muligt og senest i forbindelse med redegørelsen efter konkurslovens § 125, stk. 4 (dvs. halvårs redegørelsen), medmindre den, der er spørgsmål om at pålægge konkurskarantæne, i væsentlig grad har modarbejdet kurators undersøgelser.

En overskridelse af fristen i konkurslovens § 125, stk. 3, 1. pkt., jf. stk. 2, eller § 125, stk. 3, 2. pkt., jf. stk. 4, indebærer ikke, at en begæring om pålæg af konkurskarantæne efter konkurslovens § 157, stk. 1, afvises, eller at der skal ske frifindelse, men overskridelsen kan få betydning ved fastlæggelsen af karantæneperiodens længde, jf. hertil U 2021.1496 V, der er gengivet oven for under afsnit 1.1, hvor indstillingen om konkurskarantæne først fremkom mere end 2 år efter konkursdekretets afsigelse.

Selvom det er kurator, der har beføjelsen til at anmode om pålæg af konkurskarantæne, kan skifteretten dog, jf. konkurslovens § 160, stk. 1, 2. pkt., anmode kurator om en supplerende indstilling, før skifteretten træffer afgørelse om indledning af en konkurskarantænesag. Dette

er i forarbejderne forudsat også at gælde i de tilfælde, hvor kurator i sin redegørelse efter konkurslovens § 125, stk. 2, eller stk. 4, jf. stk. 3, indstiller, at der ikke skal indledes en sag om konkurskarantæne, jf. hertil Folketingstidende 2012-13, A, L 131, som fremsat, side 33.

Kurator kan tilbagekalde sin begæring om pålæg af konkurskarantæne, indtil skifteretten har truffet afgørelse i sagen, jf. hertil Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 27.

Selvom kurator i forbindelse med en konkursbehandling skal varetage hensynet til, at kreditorerne opnår fyldestgørelse i videst muligt omfang, antages det, jf. Torben Kuld Hansen og Lars Lindencrone Petersen, Insolvensprocesret, 5. udgave, 2023, side 475, at kurator formentlig alene kan hæve sagen, hvis kurator skønner, at sagen ikke kan vindes, hvad enten dette skyldes juridiske eller bevismæssige grunde, og ikke på baggrund af et eventuelt forlig. Der henvises i denne sammenhæng til, at konkurskarantæner reglerne varetager et andet formål – nemlig at imødegå groft uforsvarlig forretningsførelse – og ikke at give kurator mulighed for at skaffe midler til kreditorernes fyldestgørelse, samt at kurators opgave i relation til en konkurskarantænesag har offentligretlig karakter, jf. hertil Højesterets kendelse af 4. marts 2019 (gengivet i U 2019.1812 H), hvor Højesteret bl.a. under henvisning til, at kurator i konkurskarantænesager udøver beføjelser af offentligretlig karakter, fandt at en konkurskarantænesag ikke er en civil sag i EU-forkyndelsesforordningens forstand. Der henvises til kapitel 9 om processuelle spørgsmål for så vidt angår denne afgørelse.

Der kan i denne sammenhæng endvidere henvises til Højesterets kendelse af 11. januar 2018 (gengivet i U 2018.1435 H), hvor det forhold, at hovedparten af de anmeldte krav senere blev indfriet som følge af et forlig indgået i erstatningssager anlagt af konkursboerne mod direktøren og et selskab ikke kunne føre til, at der ikke skulle pålægges karantæne.

1.4 Sammenhængen mellem konkurskarantæner reglerne og straffelovens regler om rettighedsfrakendelse

Straffelovens regler om rettighedsfrakendelse fremgår af straffelovens §§ 78-79.

Bestemmelserne, der hidrører fra lov nr. 126 af 15. april 1930, blev gennemgående revideret i forbindelse med lov nr. 286 af 18. juni 1951 om ændring af reglerne om fortabelse af rettigheder som følge af straf. Lov nr. 286 af 18. juni 1951 bygger på lovforslag af 8. marts 1951, jf. Rigsdagstidende 1950-51, tillæg A, sp. 5821ff., der er en genfremsættelse af lovforslag af 17. maj 1950, der jf. Rigsdagstidende 1949-50, tillæg A, sp. 7259ff., bygger på Straffelovskommissionens betænkning af 1950 om fortabelse af rettigheder som følge af straf. Bestemmelserne er senest ændret ved lov nr. 212 af 4. juni 1965, jf. hertil Folketingstidende

1964-65, tillæg A, sp. 937 ff., og ved lov nr. 634 af 12. juni 2013, jf. hertil Folketingstidende 2012-13, A, L 164 som fremsat.

Det følger af straffelovens § 78, stk. 1, at udgangspunktet er, at et strafbart forhold ikke medfører tab af borgerlige rettigheder.

Efter straffelovens § 78, stk. 2, og § 79, stk. 1 og 2, gøres der imidlertid undtagelse herfra, når det strafbare forhold begrunder en nærliggende fare for misbrug af en stilling eller et hverv. Et strafbart forhold kan dels føre til fratagelse af beskikkelse til at udøve virksomhed, som kræver en særlig offentlig autorisation eller godkendelse, jf. straffelovens § 78, stk. 2, og § 79, stk. 1, dels – når særlige omstændigheder taler for det – til fratagelsen af retten til at udøve anden virksomhed, jf. straffelovens § 79, stk. 2, 1. pkt., eller frakendelsen af retten til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed her i landet eller i udlandet generelt uden at hæfte personligt og ubegrænset for virksomhedens forpligtelser, jf. straffelovens § 79, stk. 2, 2. pkt.

Det følger af straffelovens § 78, stk. 2, og § 79, stk. 1 og 2, at rettighedsfrakendelse efter bestemmelserne forudsætter, at det strafbare forhold begrunder en nærliggende fare for misbrug af stillingen eller hvervet, og, hvis rettighedsfrakendelsen skal ske efter straffelovens § 79, stk. 2, tillige at der foreligger særlige omstændigheder. I vurderingen indgår særligt, om det begåede forhold efter sin art begrunder en særlig fare for ny kriminalitet inden for det pågældende erhverv.

En rettighedsfrakendelse kan derimod ikke begrundes i, at den pågældende er uværdig til den tillid, der bør knyttes til erhvervet, eller at der består en mulighed for strafbart forhold uden direkte forbindelse med den pågældende virksomhed. Farebedømmelsen er konkret. Det afgørende er tilbagefaldsrisikoen, hvorved der tages hensyn til de omstændigheder, hvorunder forholdet blev begået, forbrydelsens grovhed og udførelsesmåde, gerningsmandens personlige forhold på gerningstidspunktet og nu, om det er førstegangskriminalitet eller gentagelse mv.

Ved rettighedsfrakendelse efter straffelovens § 79, stk. 2, 1. pkt., der omfatter virksomhed, hvis udøvelse ikke kræver særlig autorisation eller godkendelse, er betingelserne strengere, idet særlige omstændigheder tillige skal tale for frakendelse. I forarbejderne til bestemmelsen peges der på gentagen lovovertrædelse. Straffelovens § 79, stk. 2, 1. pkt., kan anvendes på virksomhed af særlig karakter, hvor en dom for strafbar lovovertrædelse begrunder en nærliggende fare for misbrug inden for netop denne virksomhed. Bestemmelsen i straffelovens § 79, stk. 2, 1. pkt., giver derimod ikke mulighed for generelt at frakende retten til at drive erhvervsmæssig virksomhed.

Straffelovens § 79, stk. 2, 2. pkt., der blev nyaffattet ved lov nr. 634 af 12. juni 2013, indeholder en bestemmelse, hvorefter der kan ske frakendelse af retten til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed her i landet eller i udlandet uden af hæfte personligt og ubegrænset for virksomhedens forpligtelser. Betingelserne for en sådan frakendelse er de samme som efter straffelovens § 79, stk. 2, 1. pkt., dvs. at den pågældende skal være dømt for et strafbart forhold, der begrunder en nærliggende fare for misbrug af et sådant hverv, og at særlige grunde desuden taler for det. Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 164 som fremsat, side 20 og 25, at det med ændringen er tilsigtet, at retsvirkningen af en rettighedsfrakendelse efter straffelovens § 79, stk. 2, 2. pkt., bliver sammenfaldende med retsvirkningen af en pålagt konkurskarantæne.

Ved ændringen af straffelovens § 79, stk. 2, 2. pkt., ved lov nr. 634 af 12. juni 2013, blev bestemmelsen dog udvidet yderligere, idet bestemmelsen både giver mulighed for at frakende retten til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed med begrænset ansvar i Danmark og i udlandet. Følgende fremgår i den forbindelse af forarbejderne til lov nr. 634 af 12. juni 2013, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 164, som fremsat, side 20, om begrundelsen for også at lade bestemmelsen omfatte ledelsen af et selskab med begrænset hæftelse i udlandet:

”For det andet har erfaringerne, siden § 79, stk. 2, 2. pkt., blev indført i 1987, vist, at en rettighedsfrakendelse efter bestemmelse vil kunne omgås på forskellige måde, eksempelvis ved [...] at drive erhvervsvirksomhed i Danmark gennem et udenlandsk selskab med begrænset ansvar.”

En straf for overtrædelse af straffelovens § 79, stk. 2, 2. pkt., jf. straffelovens § 131, for at have deltaget i ledelsen af en erhvervsvirksomhed i udlandet, selvom personen var frakendt retten hertil, forudsætter dog, at straffelovens almindelige regler om strafmyndighed giver mulighed herfor, og straffelovens § 79, stk. 2, 2. pkt., er således ikke udtryk for en fravigelse af straffelovens §§ 6-12 om dansk straffemyndighed, jf. hertil Folketingstidende 2012-13, A, L 164 som fremsat, side 26f.

Rettighedsfrakendelse efter straffelovens § 79, stk. 1 og 2, sker, jf. straffelovens § 79, stk. 3, på tid fra et til fem år, regnet fra endelig dom, eller indtil videre. Hvis rettighedsfrakendelsen skal gælde indtil videre, kan spørgsmålet om fortsat udelukkelse fra den pågældende erhvervsvirksomhed indbringes for domstolene efter fem år. Når særlige omstændigheder taler derfor, kan justitsministeren dog tillade, at indbringelse sker på et tidligere tidspunkt.

Efter straffelovens § 79, stk. 4, kan retten under behandlingen af en straffesag, hvor der er spørgsmål om rettighedsfrakendelse efter § 79, stk. 1 eller 2, ved kendelse udelukke den pågældende fra at udøve virksomheden, indtil sagen er endeligt afgjort.

Hvis virksomhed udøves til trods for en dom efter § 79 eller til trods for, at en tilladelse er nægtet af den pågældende forvaltningsmyndighed efter § 78, stk. 2, kan den pågældende straffes efter straffelovens § 131. En person, der overtræder en pålagt konkurskarantæne, vil ligeledes kunne straffes efter straffelovens § 131. Efter § 131, stk. 1, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder bl.a. den, som uden offentlig bemyndigelse udøver en virksomhed, til hvilken sådan kræves, eller vedblivende udøver en virksomhed, som den pågældende er frataget retten til. Efter § 131, stk. 2, straffes med bøde eller under særlig skærpende omstændigheder med fængsel indtil 4 måneder den, som medvirker til, at en person, der er frataget retten til at udøve en virksomhed, udøver denne.

Følgende fremgår af Konkursrådets betænkning nr. 1525 af 2011, side 120f., som er delvist gengivet i forarbejderne til lov nr. 429 af 1. maj 2013, jf. hertil Folketingstidende 2012-13, A, som fremsat, side 23, om forholdet mellem konkurskarantænerreglerne og straffelovens regler om rettighedsfrakendelse:

”Konkursrådets forslag om at indføre regler om konkurskarantæne bør efter rådets opfattelse ses som et civilretligt supplement til straffelovens regler om frakendelse af retten til at være stifter af eller direktør eller medlem af bestyrelsen i et selskab med begrænset ansvar, et selskab eller en forening, som kræver særlig offentlig godkendelse, eller en fond.

Der er således efter Konkursrådets opfattelse ikke noget i rådets forslag, der i sig selv giver anledning til at overveje ændringer af straffelovens regler om rettighedsfrakendelse.

...

Med hensyn til samspelet mellem konkurskarantæne og rettighedsfrakendelse i konkrete sager må det efter Konkursrådets opfattelse antages, at spørgsmålet sjældent vil opstå, fordi det er forholdsvist få konkurser, der senere fører til en straffesag mod medlemmer af ledelsen i anledning af deres ledelse af virksomheden.

Konkursrådet har på den baggrund ikke fundet behov for dybtgående overvejelser om forholdet mellem konkurskarantæne og rettighedsfrakendelse, men har indskrænket sig til at behandle nogle mere overordnede hovedprincipper, som beskrives i det følgende.

Hvis der under en senere straffesag opstår spørgsmål om rettighedsfrakendelse for en person, der allerede er pålagt konkurskarantæne, må det efter Konkursrådets opfattelse antages, at rettighedsfrakendelse ikke vil ske, hvis frakendelsen ikke – f.eks. tidsmæssigt – ville betyde en udvidelse i forhold til den allerede pålagte konkurskarantæne.

Hvis en straffesag undtagelsesvis er endeligt afgjort inden sagen om konkurskarantæne (f.eks. fordi straffesagen er afgjort som en tilståelsessag), og der ved straffedommen er sket rettighedsfrakendelse, bør der efter Konkursrådets opfattelse tilsvarende foretages en vurdering af, om pålæg af konkurskarantæne ville betyde en udvidelse – f.eks. i forhold til personligt drevet virksomhed – i forhold til den allerede skete rettighedsfrakendelse. Selv hvis en konkurskarantæne ville betyde en vis udvidelse i forhold til den skete rettighedsfrakendelse, bør en sag om konkurskarantæne dog efter omstændighederne alligevel kunne undlades ført, hvis pålæg af konkurskarantæne må antages ikke at tjene noget rimeligt formål.”

Af Justitsministeriets bemærkninger til Konkursrådets forslag fremgår følgende, jf. Folketingsstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 25:

”I lighed med Konkursrådets lovudkast indeholder lovforslaget ikke bestemmelser, der regulerer forholdet mellem konkurskarantæne og straffelovens regler om rettighedsfrakendelse.

Justitsministeriet finder i den forbindelse anledning til at bemærke, at konkurskarantæne, som anført af Konkursrådet, skal ses som et civilretligt supplement til straffelovens regler om rettighedsfrakendelse. Betingelserne for at blive pålagt konkurskarantæne er således forskellige fra betingelserne for rettighedsfrakendelse efter straffelovens § 79. Der kan derfor forekomme tilfælde, hvor det efter en konkret vurdering kan være velbegrundet, at en konkurskarantænesag fremmes og afsluttes, selv om der måtte være en verserende eller afsluttet straffesag med påstand om eller dom for rettighedsfrakendelse. På samme måde vil det efter omstændighederne være velbegrundet at fremme og afslutte en straffesag med påstand om rettighedsfrakendelse uanset en verserende eller afsluttet konkurskarantænesag.”

Spørgsmålet om sammenhængen mellem konkurskarantænesager og sager om rettighedsfrakendelse efter straffeloven er også behandlet i bl.a. den insolvensretlige litteratur, jf. hertil Torben Kuld Hansen og Lars Lindencrone Petersen, Insolvensprocesret, 5. udgave, 2023, side 553f., hvor navnlig spørgsmålet om udsættelsen af konkurskarantænesagen behandles. Det fremgår i denne sammenhæng, at skifteretten i en situation, hvor der forud for konkurskarantænesagen er afsagt dom om rettighedsfrakendelse efter straffelovens regler, må vurdere, om konkurskarantænesagen vil føre til en udvidelse i forhold til den allerede skete rettighedsfrakendelse. Det anføres i denne sammenhæng, at hvor der ikke er tale om en væsentlig udvidelse, vil konkurskarantænesagen ikke tjene et rimeligt formål, og skifteretten bør i denne sammenhæng slutte sagen, formentlig i form af en afvisning. Hvis straffesagen ikke er endelig afgjort, men der er sket domfældelse i et eller andet omfang i 1. instans, og sagen er anket, vil der efter omstændighederne være grundlag for at udsætte konkurskarantænesagen, således at sagen – efter ankesagens afslutning – kan fortsætte, hvis dette tjener et rimeligt formål.

Sø- og Handelsrettens kendelse af 25. juni 2021 i sag BS-1900/2016-SHR omhandlede spørgsmålet om konkurskarantæne i en sag, hvor den sagsøgte, A, var frakendt retten til drive advokatvirksomhed. Det fremgår af sagen, at skifteretten i 2016 tog kurators indstilling om at indlede en konkurskarantænesag mod A til følge. Kurator anmodede efterfølgende skifteretten om at udsætte behandlingen af konkurskarantænesagen, da det kom frem, at A var blevet sigtet for bl.a. overtrædelse af straffelovens bestemmelser om skyldnersvig, som ligeledes var blevet gjort gældende under konkurskarantænesagen. Sagen blev herefter udsat, indtil der forelå en endelig afgørelse i straffesagen mod A. Ved Østre Landsrets dom af 31. januar 2020 blev A fundet skyldig i de pågældende overtrædelser, og A blev ved samme dom frakendt retten til efter straffelovens § 79, stk. 1, at udøve advokatvirksomhed. Frakendelsesperioden blev, jf. straffelovens § 79, stk. 3, fastsat til 1 år fra landsrettens dom. Konkurskarantænesagen blev herefter genoptaget, og sagen blev i første omgang begrænset til spørgsmålet om, hvilken betydning det skulle tillægges, at A ved landsrettens dom var blevet frakendt retten til at drive advokatvirksomhed i 1 år. Skifteretten fandt, at det alene havde været lovgivers hensigt, at der skulle idømmes konkurskarantæne i det omfang, dette ikke allerede er sket efter andre regler, eller hvor konkurskarantæne kunne føre til en udvidelse i forhold til den allerede pålagte rettighedsfortabelse eller have andre retsfølger. Under henvisning til, at det er fast praksis i Sø- og Handelsretten, at der i almindelighed alene udmåles konkurskarantæne i et år, når der er forløbet mere end tre år efter, at der er afsagt konkursdekret, at der i den konkrete sag var forløbet mere end 5 år siden konkursdekretets afsigelse, og at A ved Østre Landsrets dom af 31. januar 2020 var blevet frakendt retten til at udøve advokatvirksomhed i 1 år, fandt skifteretten ikke, at konkurskarantænesagen tjente et rimeligt formål, og skifteretten afviste herefter sagen.

Ved Vestre Landsrets kendelse af 25. september 2017 (gengivet i U 2018.338 V) blev konkurskarantænesagen derimod ikke udsat. Det fremgår af kendelsen, at den pågældende direktør, A, var blevet sigtet for bl.a. momsunddragelse og bedrageri, hvorfor As advokat i svarskriftet havde anmodet skifteretten om at udsætte behandlingen af konkurskarantænesagen. Skifteretten havde truffet beslutning om ikke at udsætte konkurskarantænesagens behandling, hvilket A kærede til landsretten. Landsretten anførte bl.a., at konkurskarantænereglerne er et supplement til de strafferetlige regler, samt at processuel skadevirkning efter konkurslovens § 162, stk. 6, for ikke at udtale sig om forhold ikke indtræder i de tilfælde, hvor den, der begæres pålagt konkurskarantæne, er sigtet for et strafbart forhold, eller der er grundlag for at rejse sigtelse mod den pågældende, idet den pågældende efter retsplejelovens § 171 som et almindeligt princip, ikke har pligt til at besvare spørgsmål, som kan have betydning for bedømmelsen af et muligt strafbart forhold. Landsretten fandt på den baggrund, at det ikke ville være i

strid med forbuddet mod selvinkriminering, at skifteretten behandlede konkurskarantænesagen, og udsættelsesbegæringen blev derfor ikke taget til følge.

2. Konkursrådets overvejelser

2.1 Graduering af karantæneperiodens længde

Som det fremgår af Konkursrådets kommissorium af 30. juni 2020, er Konkursrådet blevet anmodet om at overveje, om længden af karantæneperioden i videre omfang bør kunne gradueres afhængigt af, hvor groft uforsvarligt der er handlet.

Konkursrådet bemærker i denne sammenhæng, at flere af høringsparterne til brug for evalueringen af 17. marts 2020 har anført, at en graduering af karantæneperioden ville gøre det nemmere at komme frem til mere rimelige resultater, herunder bl.a. hvor der er tale om særligt grove tilfælde af groft uforsvarlig forretningsførelse. Der henvises til evalueringens side 19-20.

Som det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen i konkurslovens § 158, stk. 1, og Konkursrådets tidligere overvejelser i betænkning nr. 1525 af 2011, side 104-105, jf. afsnit 1.1 ovenfor, blev der ved fastsættelsen af udgangspunktet om en karantæneperiode på 3 år bl.a. lagt vægt på, at en konkurskarantæne ikke er en sanktion, som har til formål at straffe den pågældende for dennes groft uforsvarlige forretningsførelse. En konkurskarantæne er derimod alene en civilretlig foranstaltning, som skal hindre at en forud for konkursen udvist groft uforsvarlig forretningsførelse umiddelbart videreføres til skade for potentielle fremtidige kreditorer. Man fandt derfor, at karantæneperioden på den ene side ikke bør være så lang, at konkurskarantænen kommer til at gå videre end, hvad formålet med karantænen tilsiger, ligesom karantæneperioden på den anden side ikke bør være så kort, at konkurskarantænen ikke får reel betydning.

Det er fortsat Konkursrådets opfattelse, at karantæneperioden i en konkurskarantænesag som udgangspunkt bør fastsættes til 3 år, medmindre særlige grunde taler for en fravigelse af dette udgangspunkt.

Spørgsmålet er herefter, om særlige grunde – udover undtagelsesvist at kunne føre til en kortere karantæneperiode – tillige skal kunne føre til fastsættelsen af en længere karantæneperiode.

Der kan i denne sammenhæng – ligesom det er anført af flere af høringsparterne i forbindelse med evalueringen af 17. marts 2020 – stilles spørgsmålstegn ved det rimelige i, at det alene er

muligt at fravige udgangspunktet om 3 års konkurskarantæne, hvor der er tale om særlige forhold, som begrundet fastsættelse af en kortere karantæneperiode, og at det således ikke er muligt at fastsætte en længere karantæneperiode, hvor særlige forhold taler for dette, f.eks. hvor der er udvist særdeles groft uforvarlig forretningsførelse.

På den ene side kan det anføres, at hvor der er tale om særdeles groft uforvarlig forretningsførelse, vil forholdet formentlig tillige høre til i det strafferetlige system, hvor det vil være muligt at fratage ledelsesmedlemmet retten til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed i en længere periode end 3 år, jf. hertil afsnit 1.4 ovenfor. Når formålet med en konkurskarantæne er at sikre mod konkursrytteri og en umiddelbar videreførelse af en groft uforvarlig forretningsførelse til skade for potentielle kreditorer, vil der kunne argumenteres for, at fastsættelsen af en meget lang karantæneperiode ville gå videre, end hvad formålet med konkurskarantæne reglerne tilsiger.

På den anden side er konkurskarantæne reglerne et civilretligt supplement til de strafferetlige regler om rettighedsfrakendelse, jf. hertil også Konkursrådets overvejelser om behovet for konkurskarantæne regler som gengivet i betænkning nr. 1525 af 2011, side 83-84, og Folketingsstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 7-8. Der vil således være tilfælde, hvor der er udvist særdeles groft uforvarlig forretningsførelse, og hvor det *dels* ikke vil være rimeligt alene at pålægge ledelsesmedlemmet tre års karantæne, herunder i forhold til personer der pålægges 3 års karantæne for ”almindelig” groft uforvarlig forretningsførelse, *dels* må antages, at fastsættelsen af en længere karantæneperiode henset til den pågældendes forretningsførelse ikke vil gå videre, end hvad formålet med konkurskarantæne reglerne tilsiger, nemlig at sikre mod konkursrytteri og videreførelsen af en groft uforvarlig forretningsførelse til skade for fremtidige kreditorer.

Konkursrådet finder derfor sammenfattende, at udgangspunktet om en fast treårig karantæneperiode bør fastholdes, men at det udover muligheden for undtagelsesvist at fastsætte en kortere periode, hvor særlige grunde taler herfor, tillige skal være muligt undtagelsesvist at fastsætte en længere periode, hvor særlige grunde måtte tale for dette. Endvidere bør det under hensyn til Konkursrådets forslag om at ophæve bestemmelsen i konkurslovens § 157, stk. 2, jf. hertil kapitel 7, afsnit 2 ovenfor, være muligt at lade konkurskarantænen bortfalde, hvis der foreligger helt særligt formildende omstændigheder, der taler for dette.

Nedenfor gennemgås først de særlige forhold, som undtagelsesvist kan begrunde en nedsættelse af karantæneperiodens længde eller et bortfald af konkurskarantænen (afsnit 2.1.1), og efterfølgende gennemgås de særlige forhold, som vil kunne begrunde fastsættelsen af en længere karantæneperiode (afsnit 2.1.2).

2.1.1 Særlige forhold der kan begrunde en nedsættelse af karantæneperiodens længde eller bortfald af konkurskarantænen

Som anført i kapitel 7, afsnit 2, ovenfor, finder Konkursrådet, at rimelighedsreglen i konkurslovens § 157, stk. 2, bør flyttes ud af bestemmelsen i konkurslovens § 157 og i stedet indgå som et led i vurderingen af, hvor lang en karantæneperiode i givet fald bør være, herunder om der i yderst særlige tilfælde – på trods af, at der foreligger groft uforsvarlig forretningsførelse – bør ske bortfald af konkurskarantænen.

Konkursrådet har overvejet, hvornår der kan siges at foreligge særlige forhold, der kan begrunde en undtagelse til udgangspunktet om, at en person, der har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse og opfylder den tidsmæssige betingelse i konkurslovens § 157, stk. 1, som udgangspunkt skal pålægges konkurskarantæne i 3 år.

Særlige forhold, der skal kunne begrunde en nedsættelse af konkurskarantæneperiodens længde, vil efter Konkursrådets opfattelse bl.a. kunne være knyttet til omstændighederne vedrørende det pågældendes ledelsesmedlems forretningsførelse eller ledelsesmedlemmets personlige forhold. Der vil dog i alle tilfælde skulle foretages en konkret vurdering af sagens samlede omstændigheder, herunder navnlig den af de pågældende ledelsesmedlemmer udviste groft uforsvarlige forretningsførelse, idet det må kræves, at der foreligger særlige forhold, hvis der skal fraviges fra udgangspunktet om, at konkurskarantæne skal pålægges for 3 år. Det må i denne sammenhæng kræves, at der foreligger ganske særlige forhold, hvis der skal være tale om at lade konkurskarantænen bortfalde.

Der vil i relation til omstændighederne omkring ledelsesmedlemmets forretningsførelse bl.a. kunne henses til, hvilken rolle den pågældende har indtaget i ledelsen af erhvervsvirksomheden. Hvor der f.eks. er tale om et i henhold til selskabslovens § 140 medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem, vil der alt efter omstændighederne kunne være grundlag for at nedsætte konkurskarantæneperiodens længde eller lade konkurskarantænen helt bortfalde. Selvom medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer som udgangspunkt vil skulle vurderes efter samme standarder som andre bestyrelsesmedlemmer, jf. hertil FM 2019.157 Ø, og der i øvrigt ikke bør henses til, hvilken funktion det pågældende ledelsesmedlem indtager i selskabet ved vurderingen af, om ledelsesmedlemmet omfattes af ledelsesbegrebet i konkurslovens § 157, stk. 1, jf. kapitel 2, afsnit 2.1 ovenfor, bør der ved vurderingen af, om der bør ske nedsættelse af konkurskarantæneperiodens længde kunne henses til, at de medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer har til formål at sikre, at medarbejderne får indflydelse på selskabets drift og indsigt i bestyrelsens beslutninger. Det afgørende vil dog i denne sammenhæng være, hvor groft

uforsvarlig den udviste forretningsførelse har været, og om det i øvrigt skønnes rimeligt henset til sagens samlede omstændigheder, at lade karantæneperioden nedsætte eller eventuelt helt bortfalde.

Som det fremgår af kapitel 2, afsnit 2.2, ovenfor, anbefaler Konkursrådet, at der sker en udvidelse af virksomhedsbegrebet i konkurslovens § 157, stk. 1. Dette vil bl.a. indebære, at en række ideelle foreninger mv., som ikke tidligere har været omfattet af konkurskarantæneperioderne, da de ikke har til formål at opnå en økonomisk gevinst, vil kunne omfattes af erhvervsvirksomhedsbegrebet i konkurslovens § 157, stk. 1, hvis de udover erhvervs- eller forretningsmæssige aktiviteter af et i et økonomisk henseende væsentligt omfang, hvilket vil være tilfældet, hvis den juridiske enhed har en årlig bruttoomsætning på over 250.000 kr. Konkursrådet finder, at der ved vurderingen af, om der er grundlag for at nedsætte karantæneperiodens længde – evt. lade den helt bortfalde – vil kunne henses til, hvor stor andel af den juridiske enheds samlede aktiviteter, den erhvervs-mæssige aktivitet udgør. Hvor f.eks. en ideel forenings samlede aktiviteter og ikke-erhvervs-mæssige omsætning, jf. hertil kapitel 2, afsnit 2.2 ovenfor, er betydelig, og hvor der alene er tale om en mindre overskridelse af bruttoomsætningsgrænsen, vil det tale for, at der bør kunne ske nedsættelse af karantæneperiodens længde eller bortfald, idet der dog skal foretages en konkret helhedsvurdering, herunder i lyset af den af det pågældende ledelsesmedlem udviste groft uforsvarlige forretningsførelse og det tab som den groft uforsvarlige forretningsførelse har været medvirkende til at forårsage.

Som anført i kapitel 3, afsnit 2, ovenfor, kan Konkursrådet ikke anbefale, at der stilles krav om, at ledelsesmedlemmet skal have virket i en vis minimumsperiode, før medlemmet omfattes af reglerne om konkurskarantæne, idet dette bl.a. vil give mulighed for, at stråmænd, der i visse tilfælde indsættes kort tid før en konkurs, vil falde uden for reglerne om konkurskarantæne. Konkursrådet finder dog, at hvor det pågældende ledelsesmedlem alene har siddet i ledelsen i ganske kort tid, og hvor den groft uforsvarlige forretningsførelse består i, at den pågældende ikke har rettet op på et tidligere ledelsesmedlems groft uforsvarlige forretningsførelse, vil dette kunne indgå i vurdering af, om der foreligger særlige forhold, der kan begrunde fastsættelsen af en kortere karantæneperiode, idet det dog vil afhænge af karakteren af den groft uforsvarlige forretningsførelse henset til den tid, som det pågældende ledelsesmedlem, har deltaget i ledelsen.

Det bemærkes i denne sammenhæng, at der i almindelighed ikke vil være grundlag for at nedsætte karantæneperiodens længde, hvor der er tale om en stråmand, der indsættes ganske kort tid før konkursen. Hvor der er tale om en bagmand – dvs. en person der uden at være registreret som ledelsesmedlem i Erhvervsstyrelsens it-systemer har udøvet et ledelsesmedlems beføjelser og varetaget den reelle ledelse af skyldnerens erhvervsvirksomhed – vil der som ud-

gangspunkt heller ikke være grundlag for at lade karantæneperioden nedsætte, uanset om den pågældende alene har varetaget den reelle ledelse i en ganske kort periode. Der vil dog rent undtagelsesvist kunne foreligge særlige omstændigheder, der i relation til en bagmand, vil kunne begrunde en nedsættelse af karantæneperiodens længde eller et bortfald heraf. Dette vil f.eks. kunne været tilfældet, hvor det registrerede ledelsesmedlem f.eks. afgår ved døden eller akut sygemeldes, og hvor en person i en ganske kort periode overtager ledelsen af erhvervsvirksomheden og udøver et ledelsesmedlems beføjelser uden at blive registreret som ledelsesmedlem i Erhvervsstyrelsens it-system. Det vil dog i alle tilfælde bero på en konkret vurdering, idet det må kræves, at der foreligger ganske særlige omstændigheder omkring det registrerede ledelsesmedlems bortgang, forfald mv., at den manglende registrering alene har varet en ganske kort periode, samt at der i øvrigt ikke foreligger forhold, som kan begrunde, at der foreligger groft uforsvarlig forretningsførelse, idet der tillige må henses til, at den, der udøver et ledelsesmedlem beføjelser, som altovervejende hovedregel må lade sig registrere som et sådant i overensstemmelse med selskabslovens § 10, stk. 1. Om stråmandsbegrebet henvises til kapitel 5, afsnit 2 ovenfor.

Som anført i kapitel 6, afsnit 2, ovenfor, finder Konkursrådet, at koncernreglen i konkurslovens § 157, stk. 3, bør ophæves og erstattes af en regel om, at der vil kunne ske sammenlægning af flere sager om konkurskarantæne mod samme ledelsesmedlem for den pågældendes deltagelse i ledelsen af nærtstående erhvervsvirksomheder til én sag, såfremt de nærtstående erhvervsvirksomheder på det tidspunkt, hvor den pågældende deltog i ledelsen, måtte anses for én økonomisk og driftsmæssig forbundet enhed. Når der sker sammenlægning af flere sager om konkurskarantæne mod samme ledelsesmedlem til én sag, vil vurderingen af, om ledelsesmedlemmet har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, skulle foretages på tværs af den økonomiske og driftsmæssigt forbundne enhed, som erhvervsvirksomhederne udgør, ligesom ledelsesmedlemmet kun vil kunne blive pålagt én konkurskarantæne. Om kriterierne for, hvornår flere erhvervsvirksomheder må betragtes som én økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed, henvises til kapitel 6, afsnit 2.1, ovenfor.

Selvom det må have formodningen mod sig, at nærtstående erhvervsvirksomheder, der er økonomisk og driftsmæssigt forbundne på en sådan måde, at de må betragtes som én økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed, ikke går konkurs nogenlunde samtidig eller i umiddelbar forlængelse af hinanden, og at konkursboerne efter sådanne erhvervsvirksomheder ikke behandles ved samme skifteret og ved samme kurator, vil der som følge af det foreslåede skæringstidspunkt for foreningen af flere sager om nærtstående erhvervsvirksomheder, jf. kapitel 6, afsnit 2.5.1, ovenfor, kunne forekomme situationer, hvor der ikke vil kunne ske sammenlægning af flere sager til én sag, som følge af at sagerne om nærtstående erhvervsvirksomheder ikke behandles i forening med hinanden ved samme skifteret. Det bemærkes i denne

sammenhæng, som ligeledes anført i kapitel 6, afsnit 2.5.1, ovenfor, at hvor kurator bliver opmærksom på, at ledelsesmedlemmet allerede er pålagt konkurskarantæne for dennes deltagelse i ledelsen af en nærtstående erhvervsvirksomhed, der var økonomisk og driftsmæssigt forbundet med den erhvervsvirksomhed, konkurskarantænesagen relaterer sig til, på det tidspunkt, hvor ledelsesmedlemmet deltog i ledelsen heraf, vil kurator kunne vælge ikke at anlægge sagen eller eventuelt hæve sagen.

I sådanne helt særlige tilfælde, hvor kurator ikke vælger at hæve en senere anlagt sag, vil den senere sag om konkurskarantæne skulle behandles uafhængigt af den eller de tidligere behandlede sager, og det vil ikke være muligt for skifteretten – i modsætning til, hvad der følger af den gældende regel i konkurslovens § 157, stk. 3 – at afvise den senere anlagte sag med henvisning til, at den, der begæres pålagt konkurskarantæne, allerede er pålagt konkurskarantæne i anledning af den pågældendes deltagelse i ledelsen af erhvervsvirksomheder, som er økonomisk og driftsmæssigt forbundne.

Konkursrådet finder derfor, at der ved vurderingen af, om der foreligger sådanne særlige forhold, som kan begrunde en nedsættelse af karantæneperiodens længde eller et bortfald af konkurskarantænen, vil skulle henses til, om det pågældende ledelsesmedlem allerede er pålagt konkurskarantæne for sin deltagelse i ledelsen af nærtstående erhvervsvirksomheder, som var økonomisk og driftsmæssigt forbundne med den erhvervsvirksomhed, som den senere konkurskarantænesag relaterer sig til. Der vil med andre ord skulle henses til, om den senere indledte karantænesag, såfremt den var kommet frem tidligere, kunne eller skulle have været sammenlagt med den eller de tidligere behandlede konkurskarantænesager. Hvis dette er tilfældet, vil det kunne begrunde, at der foreligger sådanne ganske særlige forhold, at der vil skulle ske bortfald af konkurskarantænen i den senere indledte konkurskarantænesag.

Hvor det i væsentlig grad beror på det pågældende ledelsesmedlems egne forhold, at den senere anlagte sag ikke er blevet behandlet i forening med den eller de tidligere behandlede sager eller ikke blevet sammenlagt til én sag, vil der ikke foreligge sådanne særlige forhold, der vil kunne begrunde et bortfald af konkurskarantænen. Dette vil f.eks. kunne være tilfældet, hvor den pågældende ikke selv har gjort kurator opmærksom på, at der verserer én eller flere konkurskarantæner – eventuelt ved andre skifteretter – der relaterer sig til nærtstående erhvervsvirksomheder, eller hvor ledelsesmedlemmet, på trods af at sagerne blev behandlet i forening med hinanden, ikke har begæret sagerne sammenlagt til én sag.

Hvor den pågældende er blevet pålagt én konkurskarantæne i en tidligere sag for sin forretningsførelse i en eller flere nærtstående erhvervsvirksomheder, der var økonomisk og driftsmæssigt forbundne med erhvervsvirksomheden i den senere sag, og det viser sig, at den af det

pågældende ledelsesmedlem udviste forretningsførelse i den senere sag har været særdeles groft uforsvarlig, således at der vil være grundlag for at pålægge en længere karantæneperiode, jf. afsnit 2.1.2, nedenfor, vil der ikke være grundlag for at lade karantænen bortfalde, uanset om den manglende sammenlægning ikke beror på ledelsesmedlemmets egne forhold. I sådanne situationer vil der i stedet i den senere behandlede sag kunne ske nedsættelse af karantæneperiode til, hvad karantæneperioden ville være blevet udmålt til, såfremt sagerne var blevet sammenlagt til og behandlet som én sag. Om muligheden for at fastsætte en længere karantæneperiode ved særdeles groft uforsvarlig forretningsførelse henvises i øvrigt til afsnit 2.1.2 nedenfor.

Desuden vil der ved vurderingen af, om der foreligger særlige forhold, som kan begrunde en nedsættelse af karantæneperiodens længde, eller ganske særlige forhold, som kan begrunde et bortfald af konkurskarantænen, bl.a. kunne henses til, om den groft uforsvarlige forretningsførelse ligger på grænsen til blot at skulle anses som forretningsmæssig udygtighed. Der bør i denne sammenhæng bl.a. kunne henses til det pågældende ledelsesmedlems alder og erfaringsniveau, ligesom der skal kunne henses til iværksætterhensynet, jf. hertil Sø- og Handelsrettens kendelse af 14. juni 2019 i sagerne BS-31124/2018-SHR og BS-31726/2018-SHR, som er nævnt under kapitel 7, afsnit 1.2, ovenfor. Særligt for så vidt angår alder, bemærkes det, at ung alder ikke automatisk skal kunne føre til en nedsættelse af karantæneperiodens længde, idet det afgørende vil være den udviste forretningsførelse taget i betragtning af den pågældendes alder og erfaringsniveau med erhvervsvirksomhedsdrift.

Endvidere vil de forhold, der er nævnt i forarbejderne til den nugældende bestemmelse i konkurslovens § 157, stk. 2, og den retspraksis, som har udviklet sig vedrørende bestemmelsen, som udgangspunkt kunne indgå i vurderingen af, om der er grundlag for at nedsætte karantæneperiodens længde eller lade denne bortfalde, idet det bemærkes, at der kræves helt særlige grunde for at kunne lade konkurskarantænen bortfalde.

Der vil således kunne henses til, om det er åbenbart, at det er ydre forhold, der er årsag til konkursen. Selvom det fortsat ikke bør være en betingelse for pålæg af konkurskarantæne, at der er årsagssammenhæng mellem konkursen og den groft uforsvarlige forretningsførelse, vil det i et tilfælde, hvor det er åbenbart, at det er ydre forhold, der er årsag til konkursen, kunne tale for, at der vil kunne ske nedsættelse eller bortfald. Det afgørende vil dog i sådanne tilfælde være, at det ikke beror på tilfældigheder, at det er de ydre omstændigheder og ikke den groft uforsvarlige forretningsførelse, der ender med at udløse konkursen.

Konkursrådet bemærker i denne sammenhæng, at som det fremgår af kapitel 7, afsnit 1.1, ovenfor, følger det af forarbejderne til bestemmelsen i konkurslovens § 157, stk. 2, at kon-

kurskarantæne efter omstændighederne vil kunne undlades ud fra en rimelighedsbetragtning, hvis det groft uforvarlige forhold må anses for mindre alvorligt, og det samtidig vil have særligt alvorlige konsekvenser for den pågældendes erhvervs muligheder at blive pålagt karantæne. Konkursrådet finder ikke, at kriteriet om, at en konkurskarantæne vil have »særligt alvorlige konsekvenser for den pågældendes erhvervs muligheder«, bør kunne føre til nedsættelse af karantæneperiodens længde eller til bortfald af konkurskarantænen, idet rådet bemærker, at en konkurskarantæne i almindelighed altid vil have alvorlige konsekvenser for den pågældendes erhvervs muligheder.

Den pågældendes personlige forhold bør efter Konkursrådets opfattelse tillige kunne indgå ved vurderingen af, om der foreligger særlige grunde, der kan begrunde, at der bør ske en nedsættelse af karantæneperiodens længde, men muligheden for at nedsætte karantæneperiodens længde mv. med henvisning til ledelsesmedlemmets personlige forhold vil dog skulle fortolkes mere snævert end muligheden for at nedsætte karantæneperiodens længde som følge af særlige forhold vedrørende ledelsesmedlemmets forretningsførelse. Rent personlige forhold som f.eks. familie- og helbredsmæssige forhold, uddannelsesniveau mv. bør således, uden for de tilfælde hvor den udviste forretningsførelse ikke grænser sig til forretningsmæssig udygtighed, som klar hovedregel ikke kunne føre til, at der er grundlag for at fravige udgangspunktet om 3 års konkurskarantæne. Konkursrådet har i den sammenhæng lagt vægt på, at formålet med konkurskarantæne reglerne er at sikre mod konkursrytteri og videreførelsen af en groft uforvarlig forretningsførelse. Et ledelsesmedlem, der har udvist groft uforvarlig forretningsførelse, bør således i almindelighed ikke kunne undskylde sig med, at rent personlige forhold har påvirket ledelsesmedlemmets evne til at udvise, hvad der i almindelighed stilles af krav til erhvervsdrivende.

Konkursrådet har overvejet, om en lang sagsbehandlingstid – ligesom det er tilfældet i dag, jf. hertil afsnit 1.1 ovenfor – må anses for at udgøre et særligt forhold, der undtagelsesvist kan begrunde en nedsættelse af karantæneperiodens længde.

Som det fremgår under afsnit 1.1 ovenfor, følger det af forarbejderne til den gældende bestemmelse i konkurslovens § 158, stk. 1, 2. pkt., at der vil være tale om en lang sagsbehandlingstid, der kan tale for en kortere karantæneperiode, hvis afgørelsen om konkurskarantæne først træffes mere end 1 år efter konkursdekretets afsigelse, og den lange sagsbehandlingstid ikke beror på ledelsesmedlemmets forhold.

Efter Konkursrådets opfattelse peger den retspraksis, der har udviklet sig i relation til den gældende bestemmelse i konkurslovens § 158, stk. 1, 2. pkt., i retningen af, at der meget ofte sker en nedsættelse af karantæneperiodens længde med henvisning til sagsbehandlingstiden,

hvis der er gået mere end 1 år fra konkursdekretets afsigelse, og indtil skifteretten har truffet afgørelse i konkurskarantænesagen.

Det synes efter Konkursrådets opfattelse at fremstå mere som udgangspunktet fremfor undtagelsen, at karantæneperioden nedsættes, når fristen på 1 år er overskredet, herunder navnlig i de mundtligt forhandlede sager. At retspraksis afspejler denne tendens, kan efter Konkursrådets opfattelse bero på, at konkurskarantænesagerne har vist sig at være større og mere komplicerede, end det blev forudsat ved udformningen af karantænereglerne. Ved udformningen af konkurskarantænereglerne synes det at være lagt til grund, at konkurskarantænesager skulle afgøres på baggrund af en udveksling af enkelte processkrifter, og at sagsbehandlingstiden i sagerne som følge heraf ville kunne holde sig inden for 1 år. Det har dog vist sig i praksis, at konkurskarantænesager ofte er større og mere komplicerede end forudsat, ligesom der synes at blive udvekslet langt flere processkrifter mellem parterne end blot én stævning og ét svarskrift. Når sagerne har vist sig at være større og indeholde langt mere skriftveksling end forudsat, vil sagsbehandlingstiden som en naturlig følge heraf ofte være længere end det forudsatte ene år.

Efter Konkursrådets opfattelse bør det forhold, at store og mere komplicerede sager resulterer i en sagsbehandlingstid på mere end 1 år, ikke automatisk skulle anses for en sådan særlig omstændighed, der undtagelsesvist kan føre til nedsættelse af karantæneperiodens længde. Domstolene bør derfor i langt højere grad, end det er tilfældet i dag, foretage en konkret vurdering af, hvorvidt sagsbehandlingstiden i den enkelte sag har været længere, end hvad der må antages at være konkret rimeligt henset til sagens samlede omstændigheder. Kun i tilfælde, hvor tiden fra konkursdekretets afsigelse og til skifterettens afgørelse i sagen langt overstiger, hvad der er rimeligt, vil forholdet kunne begrunde, at der foreligger sådanne særlige omstændigheder, der kan føre til en nedsættelse af karantæneperiodens længde. Konkursrådet bemærker i denne sammenhæng, at en lang sagsbehandlingstid – ligesom det er tilfældet i dag – ikke bør kunne føre til et bortfald af karantæneperioden.

Hvornår sagsbehandlingstiden overstiger, hvad der må anses for rimeligt, må bero på en konkret vurdering af den enkelte sags samlede omstændigheder. Der vil i denne sammenhæng bl.a. skulle henses til, om der er tale om en skriftligt behandlet sag, eller om der er begæret mundtlig forhandling, ligesom der må henses til omfanget af skriftvekslingen mellem parterne.

Hvis der f.eks. er tale om en skriftligt behandlet sag, hvor der alene har været udvekslet ganske få processkrifter, vil en rimelig sagsbehandlingstid efter Konkursrådets opfattelse som udgangspunkt være på omkring 1 års tid. Det samme må være tilfældet, hvor sagsøgte ikke

indsender et svarskrift, og sagen derfor afgøres på skriftligt grundlag på baggrund af kurators stævning.

Hvis der derimod er tale om en mundtlig forhandlet sag, hvor der har været en omfattende skriftveksling mellem parterne, vil en sagsbehandlingstid på omkring 2 år alt efter sagens omstændigheder anses for rimelig.

Hvor den urimeligt lange sagsbehandlingstid beror på det pågældende ledelsesmedlems egne forhold, f.eks. at svarskriftet indsendes for sent, at den pågældende begærer udsættelse af en mundtlig forhandling eller frafalder en begæring om en mundtlig forhandling meget tæt på afholdelsen af denne, vil det ikke kunne begrunde en nedsættelse af karantæneperiodens længde. Det samme vil være tilfældet, hvor den lange sagsbehandlingstid beror på konkursboets størrelse og kompleksitet – dvs. hvor kurator med rimelighed bliver forsinket i sin behandling af sagen. Om forsinkelsen er rimelig begrundet i konkursboets størrelse og kompleksitet vil bero på en konkret vurdering.

Konkursrådet har endelig overvejet, om det bør indgå i vurderingen af, om der er grundlag for at nedsætte karantæneperiodens længde, at konkursboet slutes som solvent efter konkurslovens § 144, stk. 1, dvs. med samtykke fra samtlige fordringshavere eller efter fremlæggelse af bevis for, at fordringshavere er fyldestgjort. Konkursrådet finder dog ikke, at dette bør indgå i vurderingen af, om der er grundlag for at nedsætte karantæneperiodens længde, idet rådet bemærker, at formålet med konkurskarantæne reglerne er at sikre mod konkursrytteri og videreførelsen af en groft uforsvarlig forretningsførelse. Et ledelsesmedlem, der har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, bør således ikke kunne få en mildere konkurskarantæne som følge af, at konkursboet slutes som solvent, uden at dette beror på en betaling fra ledelsesmedlemmet selv. Om betydning af en betaling fra ledelsesmedlemmet til konkursboet henvises til afsnit 2.5 nedenfor.

2.1.2 Forhold der kan begrunde pålæg af en længere karantæneperiode end tre år

Som anført ovenfor finder Konkursrådet, at det tillige skal være muligt at fastsætte en længere karantæneperiode, når den af det pågældende ledelsesmedlem udviste forretningsførelse må anses som særdeles groft uforsvarlig.

Konkursrådet finder i denne sammenhæng, at hvor der er udvist særdeles groft uforsvarlig forretningsførelse, vil konkurskarantæne kunne pålægges for en periode på 5 år i stedet for 3 år, idet en person dog maksimalt vil kunne være pålagt konkurskarantæne i 10 år regnet fra den endelige afgørelse i konkurskarantænesagen, jf. afsnit 2.2 nedenfor.

Det vil skulle bero på en konkret vurdering af den enkelte sags omstændigheder, om en af et ledelsesmedlem udvist groft uforsvarlige forretningsførelse må anses som særdeles groft uforsvarlig, der kan begrunde pålæg af en konkurskarantæne i 5 år i stedet for 3 år.

Selvom det ikke er et krav for pålæg af konkurskarantæne, at der er årsagssammenhæng mellem den af ledelsesmedlemmet udviste groft uforsvarlige forretningsførelse og kreditorernes tab, vil det efter Konkursrådets vurdering tale for, at forretningsførelsen må anses som særdeles groft uforsvarlig, hvis der er tale om betydelige tab.

Konkursrådet bemærker videre, at det efter Konkursrådets opfattelse må anses for særdeles groft uforsvarlig forretningsførelse, at en person på trods af en pålagt konkurskarantæne fortsætter med at deltage i ledelsen af en erhvervmæssig virksomhed uden at hæfte ubegrænset og personligt for erhvervsvirksomhedens forpligtelser, herunder navnlig hvor personen agerer bagmand i en stråmandskonstruktion. I sådanne tilfælde vil der derfor være grundlag for at pålægge en person konkurskarantæne i en periode på 5 år. En person, der driver erhvervsvirksomhed i strid med en pålagt karantæne, vil således *dels* kunne pålægges konkurskarantæne i 5 år, *dels* blive ramt af de retsvirkninger der følger af konkurslovens § 159, 2. pkt.

Hvor der ikke er tale om et gentagelsestilfælde, men hvor der er tale om, at en person, der er pålagt en almindelig konkurskarantæne, udviser ny groft uforsvarlig forretningsførelse i forbindelse med den pågældendes deltagelse i ledelsen af en erhvervsvirksomhed, hvor personen hæfter personligt og ubegrænset for virksomhedens forpligtelser, vil det bero på en konkret vurdering, om der er udvist særdeles groft uforsvarlig forretningsførelse.

2.2 Beregningen af karantæneperiodens længde og maksimum

Konkursrådet finder, at den nuværende maksimumsregel, hvorefter en person maksimalt kan være pålagt konkurskarantæne i 10 år, er hensigtsmæssig, og der er derfor efter Konkursrådets vurdering som udgangspunkt ikke grundlag for at ændre på denne.

Konkursrådet finder dog, herunder henset til navnlig ordlyden af den gældende bestemmelse i konkurslovens § 158, stk. 2, 2. pkt., at der vil kunne opstå tvivl i relation til, hvornår den 10-årige periode skal regnes fra, herunder i tilfælde hvor en person, der allerede er pålagt 10 års karantæne, udviser ny groft uforsvarlig forretningsførelse.

Konkursrådet har derfor overvejet, om det er mest hensigtsmæssigt at regne den 10-årige periode fra den oprindelige afgørelse om konkurskarantæne, således at personen – uanset hvor

længe der er gået siden den oprindelige afgørelse – ikke kan pålægges mere konkurskarantæne, hvis den 10-årige periode ikke er udløbet, eller om de 10 år skal regnes fra den seneste endelige afgørelse, således at det vil være muligt at ”toppe op” i et tilfælde, hvor personen efter at have udstået en del af en 10-årig karantæneperiode pålægges en ny karantæne.

Efter Konkursrådets opfattelse vil det være uhensigtsmæssigt, hvis de 10 år skulle regnes fra den oprindelige afgørelse, hvorved forstås den første endelige afgørelse, hvor personen er blevet pålagt konkurskarantæne. Hvis en person f.eks. pålægges 10 års karantæne ved den første afgørelse, vil personen herefter ikke kunne pålægges en ny konkurskarantæne, før de 10 år er gået, uanset at personen har udvist ny groft uforsvarlig forretningsførelse, der kan begrunde pålæg af en ny karantæne. En sådan retstilstand vil medføre, at der vil blive tale om en ”gratis omgang”, hvis der udvises ny groft uforsvarlig forretningsførelse, idet den pågældende dog, jf. konkurslovens § 159, 2. pkt., vil kunne få udvidet sin konkurskarantæne til også at omfatte et forbud mod deltagelse i ledelsen af erhvervsvirksomheder, hvor der hæftes personligt og ubegrænset for virksomhedens forpligtelser, ligesom der efter omstændighederne kan være grundlag for at lade den pågældende hæfte for gælden i det aktuelle konkursbo efter konkurslovens §§ 167-168.

Konkursrådet finder derfor, at de 10 år bør regnes fra den seneste endelige kendelse om konkurskarantæne, således at en person altid vil kunne være i konkurskarantæne i 10 år fra den seneste kendelse om konkurskarantæne. Hvor en person pålægges flere karantæner for sin deltagelse i ledelsen af flere erhvervsvirksomheder, som ikke er økonomisk og driftsmæssigt forbundne, vil karantænerne således skulle løbe i forlængelse af hinanden, dog således at personen maksimalt kan være pålagt karantæne i 10 år regnet fra den seneste endelige kendelse om konkurskarantæne.

Konkursrådet er i denne sammenhæng opmærksom på, at der vil kunne opstå tilfælde, hvor en person, der gentagne gange overtræder en pålagt konkurskarantæne og på ny udviser groft uforsvarlig forretningsførelse, reelt vil kunne være pålagt konkurskarantæne i mere end 10 år fra den første oprindelige kendelse om konkurskarantæne. Dette kan illustreres ved følgende eksempler.

Hvis en person pålægges 10 års karantæne, og skifteretten 2 år efter træffer afgørelse om, at selvsamme person skal pålægges 3 års karantæne for sin deltagelse i en erhvervsvirksomhed, som ikke var en del af den oprindelige kendelse, vil de 10 år skulle regnes fra det tidspunkt, hvor skifterettens seneste kendelse (dvs. den nyeste kendelse, hvor personen pålægges 3 års karantæne) er endelig, og personen vil derfor kunne pålægges 2 års konkurskarantæne. I nær-

værende eksempel vil personen reelt være i karantæne i 12 år fra den første oprindelige afgørelse, men alene 10 år fra den nyeste endelige kendelse.

Hvis en person pålægges 10 års karantæne, og skifteretten 6 år efter træffer afgørelse om, at personen skal pålægges karantæne for sin deltagelse i tre ikke økonomisk og driftsmæssigt forbundne erhvervsvirksomheder (dvs. sammenlagt 9 år), vil personen kunne pålægges 6 års karantæne, således at personen fra tidspunktet for den seneste endelige kendelse vil være i karantæne i 10 år. I nærværende eksempel vil personen reelt være i karantæne i 16 år fra den første oprindelige afgørelse i sagen, men alene 10 år fra den nyeste endelige kendelse.

I forhold til kære vil det kunne have betydning, om den person, der er pålagt flere konkurskarantæner for sin deltagelse i flere ikke økonomisk og driftsmæssigt forbundne erhvervsvirksomheder, vælger at kære alle kendelserne eller blot den ene af kendelserne.

Hvis f.eks. en person, der pålægges fire konkurskarantæner af hver 3 år (sammenlagt 12 år) på samme tid, alene vælger at kære den ene af kendelserne, vil de tre resterende kendelser af hver tre år begynde at løbe fra det tidspunkt skifterettens kendelser er endelig (dvs. sammenlagt 9 år), hvorimod der vil være opsættende virkning for den ene kendelse, der kæres til landsretten. Hvis landsretten først 1 år efter skifterettens afgørelse stadfæster afgørelsen i den kærede karantænesag, vil personen, da der er forløbet 1 år af den 9-årige karantæneperiode, kunne pålægges 2 års karantæne ved landsrettens afgørelse, da det 10-årige maksimum skal regnes fra den seneste endelige afgørelse, der i dette tilfælde vil være landsrettens kendelse.

I forhold til de sager, hvor der meddeles tilladelse til prøvelse i tredjeinstans, tilladelse til kære efter kærefristens udløb eller tilladelse til ekstraordinær genoptagelse eller kære, følger det af den gældende bestemmelse i konkurslovens § 164, stk. 4, at konkurskarantænen i den sag, hvor der er meddelt tilladelse til prøvelse i tredje instans mv., skal sættes i bero fra det tidspunkt, hvor den pågældende får tilladelse til at kære mv.

Konkursrådet finder, at det fremadrettet bør være således, at berostillelsen først har virkning fra det tidspunkt, hvor den instans, som skal behandle kæremålet eller en eventuel ekstraordinær genoptagelse modtager kæreskriftet eller processkriftet. Det bør herefter tillige være den instans, der skal træffe afgørelse i den kærede eller genoptagne sag, der indberetter berostillelsen til Erhvervsstyrelsen, hvilket forekommer mest hensigtsmæssigt. Ved fastsættelsen af den 10-årige periode bør der – ligesom det er tilfældet i dag – ske fradrag af den periode, hvor karantæneperioden ikke har været berosat.

Hvis en person f.eks. i landsretten er pålagt fire konkurskarantæner af hver 3 år, som herefter nedsættes til 10 år fra landsrettens endelige afgørelse, og personen tre måneder efter meddeles tredjeinstansbevilling, vil karantænen først stilles i bero fra det tidspunkt, hvor Højesteret har modtaget kæremålet. Højesteret vil herefter tillige skulle indberette dette til Erhvervsstyrelsen. Hvis Højesteret herefter stadfæster landsrettens afgørelse, vil de 10 år skulle regnes fra Højesterets endelige afgørelse med fradrag af den periode, hvor den pågældende har været pålagt konkurskarantæne (dvs. de tre måneder inklusiv den tid, der er gået indtil kæremålet blev modtaget i Højesteret).

2.3 Indberetning af konkurskarantæner til konkurskarantæneregistret

Det bemærkes indledningsvist, at Konkursrådet er opmærksom på, at der ikke eksisterer et centralt register eller lign., hvor skifteretterne kan undersøge, om der verserer en konkurskarantænesag ved en anden skifteret. Dette kan føre til, at der verserer to sager om konkurskarantæne mod det samme ledelsesmedlem ved to forskellige skifteretter, som afgøres enten samtidig med eller i umiddelbar forlængelse af hinanden, uden at de to skifteretter er bekendt med hinandens sager.

Konkursrådet er i denne forbindelse blevet gjort bekendt med, at der ved enkelte skifteretter er praksis for at tilføje et afsnit i kendelsen, hvor det fastslås, at konkurskarantænen skal lægges i forlængelse af en tidligere pålagt karantæne. Konkursrådet finder, at dette er uhensigtsmæssigt, da der i en situation, hvor der verserer to sager mod samme ledelsesmedlem, uden at de skifteretter, hvor de to sager behandles, er bekendt med hinandens sager, vil kunne opstå tilfælde, hvor den skifteret, der afsiger den senere kendelse, ikke kan nå at blive bekendt med, at der allerede er afsagt en kendelse om konkurskarantæne, hvorefter afsnittet om en tidligere pålagt konkurskarantæne ikke bliver medtaget i kendelsen.

Konkursrådet finder derfor, at det vil være mest hensigtsmæssigt, at skifteretten i sin kendelse om konkurskarantæne alene angiver, hvor mange års konkurskarantæne, den pågældende ledelsesmedlem pålægges. Skifteretten vil således *ikke* i sin kendelse skulle angive datoen for, hvornår konkurskarantænen skal regnes fra, herunder om den skal løbe i forlængelse af en eventuelt tidligere pålagt konkurskarantæne, idet det fremadrettet bør være Erhvervsstyrelsen, der sikrer, at den nye konkurskarantæne lægges i forlængelse af de eventuelle tidligere konkurskarantæner. Herefter skal skifteretten – eller den pågældende kæreinstans, jf. straks nedenfor – indberette kendelsens dato, tidspunktet for hvornår kendelsen er endelig og konkurskarantænen varighed udmålt i hele år, hvorefter det vil være op til Erhvervsstyrelsen, i et tilfælde hvor personen allerede er pålagt konkurskarantæne at lægge karantæneperioderne i forlængelse af hinanden og sikre, at den karantæne pålagte ikke er pålagt konkurskarantæne i

mere end 10 år ad gangen. Erhvervsstyrelsen bør herefter – ligesom det er tilfældet i dag – underrette den karantænepålagte person om, at der er registreret oplysninger om den pågældende, samt om den samlede karantæneperiodes aktuelle start og slut tidspunkt.

Som eksempel kan nævnes et tilfælde, hvor en person i 2023 pålægges 10 års karantæne. De 10 år vil skulle beregnes fra skifterettens endelige afgørelse i sagen, jf. hertil afsnit 2.2 ovenfor. Hvis personen på ny bliver part i en karantænesag i starten af 2025 og ved denne sag pålægges en konkurskarantæne af tre års varighed, skal skifteretten indberette kendelsens dato, tidspunktet for hvornår kendelsen er endelig, at konkurskarantænen pålægges for 3 år, og eventuelt om den nye karantænesag har virkninger efter konkurslovens § 159, 2. pkt. Når Erhvervsstyrelsen modtager indberetningen fra skifteretten, vil Erhvervsstyrelsen skulle lægge de 3 år ind i registeret i forlængelse af de endnu ikke udløbne karantæner. Da personen har 8 år tilbage af den oprindelige karantæneperiode, og da personen maksimalt kan være i karantæne i 10 år, vil Erhvervsstyrelsen alene skulle registrere 2 års karantæne mere til den pågældende og herefter underrette personen om, hvor lang tid personen har tilbage af sin karantæneperiode – dvs. at den pågældende aktuelt er pålagt konkurskarantæne i 10 år fra den nyeste endelige kendelse fra 2025.

Konkursrådet har i relation til spørgsmålet om, hvilke ret der skal forestå indberetningen til konkurskarantænerregisteret, hvor der er tale om en kæresag, fundet grundlag for at overveje, om den gældende retstilstand er hensigtsmæssig.

Som retstilstanden er i dag, er det den skifteret, der har truffet afgørelsen i sagen i første instans, der er ansvarlig for at foretage indberetningen til konkurskarantænerregisteret, jf. afsnit 1.2 ovenfor. Dette indebærer, at i et tilfælde, hvor appelinstanten træffer afgørelse i en kæresag, vil det fortsat være skifteretten, der har ansvaret for at forestå indberetningen til konkurskarantænerregisteret.

Efter Konkursrådets opfattelse vil det være mere hensigtsmæssigt, hvis det er den instans, som træffer afgørelse i sagen, som har ansvaret for at indberette resultatet heraf til konkurskarantænerregisteret. Hermed sikres efter Konkursrådets opfattelse den mest effektive indberetning til konkurskarantænerregisteret, ligesom det sikres, at den instans, der sidst har haft hænderne på sagen, er den, der forestår indberetningen.

2.4 Retsvirkningen af en pålagt konkurskarantæne og »gentagelsestilfælde«

Konkursrådet har overvejet, om der er grundlag for at justere de retsvirkninger, der følger af, at en person pålægges konkurskarantæne.

Efter Konkursrådet opfattelse synes de retsvirkninger, der i dag er knyttet til en konkurskarantæne at være passende, og der er derfor som udgangspunkt ikke behov for at justere nærmere i reglerne herom.

Konkursrådet har dog overvejet, om det i visse tilfælde, hvor det pågældende ledelsesmedlem har udvist særdeles groft uforsvarlig forretningsførelse, som kan begrunde pålæggelse af konkurskarantæne i 5 år, jf. afsnit 2.1.2 ovenfor, bør være muligt allerede i førstegangstilfælde at udvide konkurskarantænen til også at omfatte et forbud mod deltagelse i ledelsen af en erhvervsvirksomhed, hvor der hæftes personligt og ubegrænset for virksomhedens forpligtelser.

På den ene side er den udvidede karantæne efter konkurslovens § 159, 2. pkt., begrundet i, at en hurtig gentagelse af en groft uforsvarlig virksomhedsledelse med deraf følgende konkurs må anses for så groft, at hensynet til at beskytte andre mod fremtidige tab bør veje tungere end hensynet til den pågældendes mulighed for at have ledelsesansvar i virksomheder, hvori den pågældende hæfter personligt, jf. hertil Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 13.

På den anden side kan det virke uhensigtsmæssigt, at et ledelsesmedlem, der har udvist særdeles groft uforsvarlig forretningsførelse, der begrunder en konkurskarantæne i 5 år, ikke – såfremt det findes rimeligt og velbegrundet – kan forbydes at drive erhvervsvirksomhed med personlig hæftelse, uanset at der ikke er tale om en overtrædelse af en allerede pålagt konkurskarantæne.

Konkursrådet finder derfor – selvom det efter Konkursrådets opfattelse må høre til sjældenhederne – at skifteretten bør have mulighed for i helt særlige situationer, hvor den udviste forretningsførelse er særdeles groft uforsvarlig, at bestemme, at den pågældende heller ikke må deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed, hvor den pågældende hæfter personligt og ubegrænset for virksomhedens forpligtelser – dvs. uanset, om der er tale om en overtrædelse af en allerede pålagt konkurskarantæne eller ikke.

Konkursrådet har endvidere overvejet, om retsvirkningerne af en pålagt konkurskarantæne tillige bør omfatte et forbud mod at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed i udlandet, således at der skabes kongruens mellem retsvirkningen af en pålagt konkurskarantæne og retsvirkningen af en rettighedsfrakendelse efter straffelovens § 79, stk. 2, 2. pkt.

Som det fremgår oven for under afsnit 1.4, vil en rettighedsfrakendelse efter straffelovens § 79, stk. 2, 2. pkt., tillige omfatte et forbud mod at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed

i udlandet. En person, der deltager i ledelsen af en erhvervsvirksomhed i udlandet, vil dermed kunne ifalde straf efter straffelovens § 131, hvis personen er frakendt retten hertil efter straffelovens § 79, stk. 2, 2. pkt., uanset om den erhvervsvirksomhed, som den pågældende deltager i ledelsen af, i øvrigt udøver erhvervsvirksomhed i Danmark, idet det dog forudsætter, at straffelovens almindelige regler om strafmyndighed giver mulighed herfor.

Det fremgår ikke af konkurslovens § 159, om retsvirkningen af en pålagt konkurskarantæne tillige omfatter personens deltagelse i ledelsen af en erhvervsvirksomhed i udlandet, idet det dog fremgår af forarbejderne til § 159, 2. pkt., jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 31, at forbuddet vil omfatte deltagelse i ledelsen af en filial af en udenlandsk erhvervsvirksomhed. Hvor der derfor ikke er tale om, at en person ikke deltager i ledelsen af en filial af en udenlandsk erhvervsvirksomhed, men hvor den pågældende deltager i ledelsen af et udenlandsk selskab, uanset om selskabet udøver erhvervsvirksomhed i Danmark, vil der kunne opstå tvivl om, hvorvidt den pågældende vil kunne ifalde strafansvar efter straffelovens § 131.

Konkursrådet finder på baggrund af ovenstående, at bestemmelsen i konkurslovens § 159, 1. pkt., bør ændres, så det fremgår klart, at retsvirkningen af en pålagt konkurskarantæne tillige omfatter et forbud mod at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed i udlandet, uden at den pågældende hæfter personligt og ubegrænset for virksomhedens forpligtelser. Hvor en person således efter at være pålagt konkurskarantæne i Danmark vælger at starte og drive en erhvervsvirksomhed med begrænset hæftelse i udlandet, vil personen kunne ifalde strafansvar efter bestemmelsen i straffelovens § 131 for at være vedblevet med at drive erhvervsvirksomhed, til hvilken retten er personen frakendt. På samme måde bør en udvidelse af en konkurskarantæne efter konkurslovens § 159, 2. pkt., til også at omfatte et forbud mod at deltage i ledelsen af erhvervsvirksomheder, hvor den pågældende hæfter personligt og ubegrænset, også omfatte erhvervsvirksomhed i udlandet.

En udvidelse af retsvirkningerne af en pålagt konkurskarantæne til også at omfatte deltagelse i ledelsen af en erhvervsvirksomhed i udlandet vil dog ikke ændre ved reglerne om konkurssværneting i konkurslovens § 3. En person, som efter at være pålagt konkurskarantæne, udviser ny groft uforsvarlig forretningsførelse i forbindelse med ledelsen af et udenlandsk selskab, vil således ikke kunne pålægges en udvidet karantæne efter konkurslovens § 159, 2. pkt., i det omfang konkursboet efter selskabet ikke behandles i Danmark efter de danske konkursregler. Endvidere vil en straf efter straffelovens § 131 for deltagelse i ledelsen af en erhvervsvirksomhed i udlandet i strid med konkurskarantænen forudsætte, at straffelovens almindelige regler om dansk straffemyndighed giver mulighed herfor. Afgrænsningen af straffemyndighed i relation til overtrædelse af en konkurskarantæne skal foretages på samme måde, som af-

grænsningen af straffemyndighed i relation til overtrædelse af en frakendelse af retten til at udøve ledelse efter straffelovens § 79, stk. 2, 2. pkt.

Sammenfattende er den foreslåede udvidelse af konkurskarantæner reglerne til også at omfatte erhvervsvirksomhed i udlandet således hverken udtryk for en fravigelse af konkurslovens regler om konkursværneting eller af straffelovens §§ 6-12 om dansk straffemyndighed.

2.5 Muligheden for at indgå forlig og betydningen af ledelsesmedlemmets efterfølgende betaling

Det fremgår af evalueringen af 17. marts 2020, side 17 og 18, som danner grundlag for Konkursrådets kommissorium af 30. juni 2020, at enkelte af høringssparterne har peget på, at der kan være tilfælde, hvor kurator og det sagsøgte ledelsesmedlem forliger sager om konkurskarantæne ved, at ledelsesmedlemmet betaler et beløb til konkursboet mod, at kurator hæver konkurskarantænesagen. Kuratorforeningen anfører bl.a. i denne sammenhæng, at bedømmelsen af, hvordan man skal håndtere sådanne tilbud, reelt er overladt til kurator, som ikke har noget klart mandat eller klare retningslinjer i f.eks. lovens forarbejder. Justitsministeriet anfører hertil, jf. evalueringens side 18 og 19, at høringssvarene ikke giver anledning til at ændre vurderingen af, at en konkurskarantæne fortsat bør pålægges, selv om konkursboet sluttes efter konkurslovens § 144, ligesom høringssvarene efter ministeriets opfattelse ikke gav anledning til at lovregulere spørgsmål om en eventuel forligsmæssig afslutning af konkurskarantænesager, herunder henset til problemets begrænsede omfang.

Konkursrådet har på baggrund af ovenstående fundet grundlag for at overveje, i hvilket omfang det er og bør være muligt at indgå et forlig i en konkurskarantænesag, og hvad der i givet fald bør kunne indgås forlig om, herunder om forlig i konkurskarantænesager bør kunne indgås mod en betaling fra ledelsesmedlemmet til konkursboet.

Det bemærkes, at nærværende afsnit alene angår de forlig, hvor genstanden for forliget er selve konkurskarantænesagen, og dermed ikke de forlig, som f.eks. måtte blive indgået mellem kurator og et ledelsesmedlem i forhold pengekrav mod et ledelsesmedlem f.eks. vedrørende erstatningsansvar eller ledelsesslån, hvor kurator har vurderet, at et forlig ville være i konkursboets kreditorers interesse fremfor en eventuel retssag.

Konkursrådet bemærker indledningsvist, at som det fremgår af forarbejderne til konkurskarantæner reglerne, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 7 og betænkning nr. 1525 af 2011, side 83 og 84, er karantæner reglerne begrundet i et behov for at supplere straffelovens regler om rettighedsfrakendelse med regler om forbud mod fortsat erhvervsvirk-

somhed, hvis en person gennem groft uforsvarlig forretningsførelse har påført andre tab. Der blev i denne sammenhæng lagt vægt på, at det dels kan være vanskeligt at føre bevis for den pågældendes forsæt i en straffesag, dels at straffesager om økonomisk kriminalitet erfaringsmæssigt er tidskrævende at efterforske og i givet fald gennemføre ved retten. Konkurskarantænerreglerne skulle med andre ord gøre det muligt at gribe ind på et tidligt stadie for at hindre en umiddelbar videreførelse af en groft uforsvarlig forretningsførelse, jf. hertil Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 7.

Konkursrådet bemærker videre, at konkurskarantænerreglerne adskiller sig fra straffelovens regler om rettighedsfrakendelse ved at have karakter af en fremadrettet civilretlig sanktion begrundet i en forud for konkursen udvist groft uforsvarlig forretningsførelse. Dette afspejles ligeledes af kriteriet om uegnet i konkurslovens § 157, stk. 1, jf. hertil kapitel 4, afsnit 2.4, ovenfor, da en udvist groft uforsvarlig forretningsførelse ofte vil være en indikation af, at ledelsesmedlemmet har været og med stor sandsynlighed vil være uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervs virksomhed, og at det derfor ville være uhensigtsmæssigt, hvis ledelsesmedlemmet gives adgang til umiddelbart at videreføre den udviste forretningsførelse til skade for andre kreditorer. Konkurskarantænerreglerne ligger derfor med andre ord i et krydsfelt mellem henholdsvis det civilretlige og det offentligretlige, da der er tale om en civilretlig foranstaltning begrundet i offentligretlige og samfundsmæssige hensyn. At dette er tilfældet afspejles bl.a. i forarbejderne til konkurskarantænerreglerne, hvor følgende fremgår af Justitsministeriets overvejelser, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 19-20:

”Justitsministeriet har bl.a. i lyset [af de i forbindelse med høringen over betænkning nr. 1525 af 2011 afgivne høringssvar] fundet anledning til i lovforslaget at præcisere, at en konkurskarantænesag – når sagen er rejst ved domstolene – ikke er en del af bobehandlingen, uagtet at sagsførelsen varetages af kurator og bygges på kurators indledende undersøgelse af de samlede forhold i boet. De nye regler om konkurskarantæne foreslås således indsat i konkursloven, som et nyt selvstændigt afsnit frem for som en del af det eksisterende afsnit II om konkurs [...].

Dette indebærer navnlig, at konkursboet ikke bør afholde udgifterne til kurators arbejde med at føre en sag. Justitsministeriet er enig med Konkursrådet i, at dette er et arbejde, der først og fremmest skal varetage en samfundsmæssig interesse i forebyggelsen af fremtidige tab for andre fordringshavere, og at en konkurskarantænesag således ikke er en sag, der varetager hensyn til fordringshaverne i det aktuelle konkursbo. På den baggrund finder Justitsministeriet, at ordningen bør være den, at udgifterne til, at kurator varetager denne samfundsmæssige interesse, skal påhvile den person, der i givet fald pålægges konkurskarantæne, subsidiært statskassen, hvis den pågældende ikke har tilstrækkelige midler til at dække udgifterne. I de tilfælde, hvor den, der begæres pålagt konkurskarantæne, eller den, der pålægges konkurskarantæne, skal have sagsomkostningerne betalt eller er-

stattet, skal udgifterne hertil afholdes af statskassen (og ikke – som foreslået af Konkursrådet – af konkursboet).

...

Justitsministeriet har endvidere noteret sig, at betækningsforslag til regler bygger på en forudsætning om, at sager om konkurskarantæne behandles efter de særlige regler herom, som forslaget indeholder, og i øvrigt – som følge af konkurslovens § 243, som Konkursrådet ikke foreslår ændret – efter retsplejelovens regler om borgerlige sager med de ændringer, som følger af forholdets natur.

Der er i forbindelse med høringen over betænkningen peget på, at det kan give anledning til en vis usikkerhed om, hvorvidt konkurskarantæne kan betegnes som en tvist i et konkursbo. Dette skyldes navnlig, at sagen som ovenfor anført ikke vil være en del af bobehandlingen og vil være denne uvedkommende. Det bemærkes i tilknytning hertil, at § 243 efter sin placering i konkursloven finder anvendelse i forhold til såvel tvister i konkursboer som i tvister om sager om rekonstruktion og gældssanering.

Med forslaget om at indsætte et nyt særskilt afsnit om konkurskarantæne vil konkurslovens § 243 fremover også finde anvendelse i forhold til sådanne sager. Med henblik på at undgå usikkerhed herom finder Justitsministeriet imidlertid, at det er rigtigst at medtage en udtrykkelig bestemmelse i lovteksten om, at konkurslovens § 243 finder tilsvarende anvendelse i sager om konkurskarantæne med den virkning at disse sager (i øvrigt) behandles efter retsplejelovens regler om borgerlige sager med de ændringer, som følger af forholdets natur.”

Som følge af konkurskarantæne-reglernes særlige karakter, herunder at sigtet med konkurskarantæne-reglerne primært er begrundet i den samfundsmæssige interesse i forebyggelsen af risikoen for fremtidige tab, kan der sættes spørgsmålstegn ved, om det overhovedet er og bør være muligt at indgå forlig i en konkurskarantænesag, herunder hvor forliget indgås på baggrund af en betaling til kreditorerne i det aktuelle konkursbo.

Der kan på den ene side argumenteres for, at hvis et ledelsesmedlem kan undgå en konkurskarantænesag ved at betale konkursboets kreditorer, vil karantæne-reglerne ikke kunne leve op til formålet med reglerne, som er at beskytte de fremtidige kreditorer mod videreførelsen af en groft uforsvarlig forretningsførelse. Reglerne vil således dels komme til at flyde sammen med bobehandlingen i konkursboet, dels få et andet sigte, da udsigten til en potentiel karantænesag på sin vis ville kunne anvendes af kurator som en løftestang til at varetage hensynet til de kreditorer, som konkurskarantæne-reglerne *ikke* har til formål at beskytte – nemlig kreditorerne i det konkursbo, hvor ledelsesmedlemmet har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse.

Desuden er det kurator og ledelsesmedlemmet, der er parter i konkurskarantænesagen, og ikke konkursboet. Et forlig, der indgås til fordel for kreditorerne i konkursboet, vil derfor reelt væ-

re et forlig indgået til fordel for en tredjemand, der er konkurskarantænesagen uvedkommen, da konkurskarantæner reglerne – som nævnt ovenfor – ikke er begrundet i hensynet til de aktuelle kreditorer, men derimod i den samfundsmæssige interesse i at hindre videreførelsen af en groft uforsvarlig forretningsførelse og konkursrytteri.

Endeligt kan der peges på, at som forudsat i forarbejderne til bestemmelsen i konkurslovens § 160, stk. 2, så indebærer henvisningen til konkurslovens § 243, at sagerne om konkurskarantæne skal behandles efter retsplejelovens regler om borgerlige sager med de ændringer, som følger af forholdets natur. Der kan således argumenteres for, at selvom konkurskarantænesager behandles efter reglerne i den borgerlige retspleje, herunder de civile retspleje grundprincipper, vil reglerne og principperne i den civile retspleje skulle anvendes under hensyntagen til de særlige hensyn, der begrunder konkurskarantæner reglerne. Dette afspejles tillige i forarbejderne til bestemmelsen i konkurslovens § 158, stk. 1, hvor det, som anført oven for under afsnit 1.1, fremgår, at skifteretten ikke – i modsætning til hvad der følger af det almindelige grundlæggende civile retspleje princip – er bundet af parternes påstande om karantæneperiodens længde, selvom det ligeledes er forudsat, at der normalt ikke vil være anledning til at fastsætte konkurskarantænen til en længere periode end påstået af kurator.

På den anden side har man valgt, at en konkurskarantænesag – til trods for at kurator udøver beføjelser af offentligretlig karakter og varetager en samfundsmæssig interesse – skal behandles efter de særlige regler i konkurslovens kapitel 20 og retsplejelovens regler om borgerlige sager.

Parterne i en civilretlig sag har som følge af det almindelige civile retspleje princip principielt adgang til at disponere materielt over sagens genstand, herunder indgå forlig enten forud for sagens anlæg eller under sagens behandling forud for rettens afgørelse. Princippet finder anvendelse i konkurskarantænesager med de ændringer, der følger af forholdets natur, således at der ved disponeringen over sagens genstand (konkurskarantænesagen) bør tages højde for konkurskarantæner reglernes særlige karakter. Det er kurator i sagen, der personligt er tillagt kompetencen til at disponere over sagens genstand, og det er ligeledes forudsat i forarbejderne til konkurskarantæner reglerne, jf. hertil afsnit 1.3 ovenfor, uagtet at reglerne er begrundet i offentligretlige hensyn, at kurator kan disponere ved at hæve sagen frem til det tidspunkt, hvor skifteretten træffer kendelse. Hverken fordringshaverne, skifteretten eller andre kan begære en sag om konkurskarantæne eller pålægge kurator at begære sagen indledt. Det fremgår ikke af forarbejderne, hvilke hensyn kurator skal have for øje, når han disponerer over sagen, men det er dog forudsat, jf. ovenfor, at kurator skal holde konkurskarantænesagen adskilt for bobehandlingen i konkursen.

Endvidere er det i en civil sag parterne selv, der som følge af det civile retlige forhandlingsprincip, oplyser sagen, jf. hertil retsplejelovens § 338. Parterne har dermed selv ansvaret for at fremskaffe og forelægge påstande og anbringender og skabe det grundlag, retten skal træffe afgørelse ud fra, ligesom kurator under hensyntagen til hensynene bag konkurskarantænereglerne vil kunne skære sagen til.

Endeligt kan der peges på, at et ledelsesmedlem i et vist omfang ved at betale sine nuværende kreditorer vil kunne være med til at afbøde effekten af det tab, som den af det pågældende ledelsesmedlem udviste groft uforsvarlig forretningsførelse har været medvirkende til at forårsage. Når ledelsesmedlemmet på en sådan måde søger at ”rette op” på en groft uforsvarlig forretningsførelse, er spørgsmålet, om dette ikke i et eller andet omfang bør kunne indgå i vurderingen af rækkevidden af en konkurskarantæne, herunder eventuelt i regi af et forlig med kurator. Selvom det på sin vis kan virke stødende, hvis en person vil kunne betale sig fra at blive part i en konkurskarantænesag, bemærkes det, at der allerede i dag, som følge af at konkurskarantænereglerne alene finder anvendelse i tilknytning til en konkursbehandling, vil kunne opstå situationer, hvor et ledelsesmedlem forud for en konkurs f.eks. vælger at betale alle sine kreditorer og dermed afværger konkursen og en deraf følgende konkurskarantænesag. Det må dog efter Konkursrådets opfattelse have formodningen mod sig, at et ledelsesmedlem, der ser ind i en konkurskarantænesag, alene af den grund og på et så tidligt stadie vælger f.eks. at betale kreditorerne, navnlig hvis der er tale om et selskab, hvor ledelsesmedlemmet ikke hæfter for selskabets forpligtelser.

Konkursrådet finder, at konsekvensen af, at konkurskarantænesager behandles inden for den borgerlige retsplejes former – til trods for at kurator udøver beføjelser af offentligretlig karakter, og at reglerne er begrundet i den samfundsmæssige interesse i at forebygge fremtidige tab – må være, at kurator principielt under hensyntagen til hensynene bag konkurskarantænereglerne bør have adgang til at indgå forlig i en konkurskarantænesag, hvor kurator bliver opmærksom på forhold, der kan begrunde en kortere karantæneperiode end 3 år, ligesom kurator, hvor kurator bliver opmærksom på forhold, der kan begrunde bortfald af en karantæneperiode, vil kunne undlade at rejse sagen eller hæve sagen.

Hvis der f.eks. var mulighed for at forlige en konkurskarantænesag mellem kurator og ledelsesmedlemmet, hvorved ledelsesmedlemmet vedstår, at der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, og hvor kurator vedstår, at der er særlige forhold, som kan begrunde en kortere karantæneperiode, vil det endvidere kunne føre til en besparelse ved skifteretterne, idet skifteretten vil kunne træffe kendelse på baggrund af de aftalte vilkår i forliget.

Spørgsmålet er dog herefter, om en hel eller delvis betaling til kreditorerne i det aktuelle konkursbo vil kunne udgøre et særligt forhold, som kan begrunde en nedsættelse af karantæneperiodens længde – eller eventuelt til et bortfald af konkurskarantænen – og dermed være en del af et sådant forlig mellem kurator og ledelsesmedlemmet.

Henset til de offentligretlige og samfundsmæssige hensyn, som begrunder konkurskarantæne-reglerne, og at konkurskarantænesagen principielt skal holdes adskilt for bobehandlingen, finder Konkursrådet ikke, at en betaling til kreditorerne i det aktuelle konkursbo skal kunne føre til, at kurator ikke rejser konkurskarantænesagen, eller at sagen hæves forud for kendelsen i sagen. Et forlig bør dermed ikke kunne indgås på et vilkår om, at konkurskarantænen bortfalder.

Konkursrådet har i denne sammenhæng lagt vægt på, at hvis kurator kunne indgå et forlig med det pågældende ledelsesmedlem om selve eksistensen af en konkurskarantænesag, ville det kunne frygtes, at udsigten til og truslen om en konkurskarantænesag ville blive anvendt som løftestang eller et pressionsmiddel til at få ledelsesmedlemmet til at betale kreditorerne i konkursboet, som karantæne reglerne ikke har til formål at beskytte. Endvidere ville konkurskarantæne reglerne – som tillige anført ovenfor – kunne komme til at få et andet sigte end tiltænkt, idet reglerne ikke ville være egnede til at beskytte mod bl.a. konkursrytteri og en umiddelbar videreførelse af en groft uforsvarlig forretningsførelse til skade for fremtidige kreditorer, da det pågældende ledelsesmedlem – efter at have indgået et forlig til fordel for en tredjemand (konkursboet), der ikke er part i konkurskarantænesagen – ville kunne videreføre og fortsætte en groft uforsvarlig forretningsførelse i andre erhvervsvirksomheder i umiddelbar forlængelse af konkursen.

Konkursrådet finder dog, at en betaling til konkursboet under visse forudsætninger, bør kunne være en del af et forlig mellem kurator og ledelsesmedlemmet, der går ud på en nedsættelse af karantæneperiodens længde. Et sådant forlig bør dog ikke kunne føre til, at der sker nedsættelse af karantæneperioden til mindre end 1 år.

Konkursrådet har i den forbindelse lagt vægt på, at når en betaling indgår som et led i fastsættelsen af karantæneperiodens længde, skal det anskues som, at ledelsesmedlemmet gennem betalingen afbøder effekten af en groft uforsvarlig forretningsførelse, der kan have været medvirkende til konkursen, og det tab, som kreditorerne i konkursboet har lidt. En betaling vil dermed skulle betragtes som en mulighed for ledelsesmedlemmet til at ”rette op” på den skade, som den groft uforsvarlige forretningsførelse kan have været medvirkende til at påføre de aktuelle kreditorer, uden at dette dog kan føre til et bortfald af konkurskarantænen i sin helhed. Når en betaling af kreditorerne i det aktuelle konkursbo alene kan føre til en nedsættelse

af karantæneperiodens længde, der ikke bør kunne nedsættes til mindre end 1 år, og ikke til et bortfald af konkurskarantænen, vil et ledelsesmedlem, der har udvist groft uforvarlig forretningsførelse, ikke kunne ”slippe” uden om en konkurskarantæne ved at betale sig fra det. Når betalingen alene kan påvirke længden af en konkurskarantæne og ikke selve eksistensen heraf, sikres det, at ledelsesmedlemmet ikke umiddelbart fortsætter eller viderefører en groft uforvarlig forretningsførelse til skade for potentielt fremtidige kreditorer, ligesom risikoen for umiddelbart konkursrytteri mindskes.

Konkursrådet finder dog, at kurator, hvor ledelsesmedlemmet tilbyder at betale hele eller dele af tabet i konkursboet, alene bør kunne forlige en sag, hvor det henset til sagens omstændigheder, herunder navnlig den af det pågældende ledelsesmedlem udviste forretningsførelse, skønnes rimeligt. Kurator bør i forbindelse med sine overvejelser have øje for, at kurators rolle i relation til konkurskarantænesagen først og fremmest er at varetage en samfundsmæssig interesse – dvs. hensynet til at forebygge tab for fremtidige kreditorer som følge af en umiddelbar videreførelse af en groft uforvarlig forretningsførelse – og ikke hensynet til konkursboets aktuelle kreditorer.

Hvis det ledelsesmedlem, som må påregne at skulle være part i en karantænesag, således tilbyder at indbetale et beløb til konkursboet svarende til enten hele eller dele af det tab, som konkursboets kreditorer er sat i udsigt at komme til at stå tilbage med som følge af konkursen, bør kurator ved vurderingen af, om et forlig er rimeligt, hense til grovheden af den af det pågældende ledelsesmedlem udviste uforvarlige forretningsførelse, i hvilket omfang ledelsesmedlemmets betaling har afbødet effekten af eller rettet op på det tab, som den groft uforvarlige forretningsførelse har været medvirkende til at forårsage, og om der i øvrigt – udover betalingen fra ledelsesmedlemmet – foreligger særlige forhold, som kan begrunde fastsættelsen af en kortere karantæneperiode, jf. afsnit 2.1.1 ovenfor.

Hvor der er udvist særdeles groft uforvarlig forretningsførelse, der kan begrunde pålæg af konkurskarantæne for 5 år, jf. afsnit 2.1.2 ovenfor, bør kurator ikke kunne indgå et forlig om nedsættelse af karantæneperiodens længde, uanset om det pågældende ledelsesmedlem gennem en betaling til konkursboet til fulde afbøder det tab, som kreditorerne i det aktuelle konkursbo har lidt eller er sat i udsigt til at skulle lide. Endvidere bør der ej heller kunne indgås forlig, hvor der er tale om en overtrædelse af en allerede pålagt karantæne. I sådanne situationer vil hensynet til at undgå en umiddelbar videreførelse af den groft uforvarlige forretningsførelse til skade for potentielle fremtidige kreditorer og samfundet veje særdeles tungt.

Hvor den af det pågældende ledelsesmedlem uforvarlige forretningsførelse falder indenfor flere af de kategorier af typetilfælde, som Konkursrådet, jf. kapitel 4, afsnit 2.1 ovenfor, fore-

slår i sig selv skal kunne begrunde, at der foreligger groft uforsvarlig forretningsførelse, der kan føre til pålæg af en konkurskarantæne, bør kurator være varsom med et indgå et forlig, idet kurator må hense til, om der er tale om en forretningsførelse, der ligger på grænsen til at være særdeles groft uforsvarlig, i hvilket omfang betalingen fra ledelsesmedlemmet afbøder tabet, og om der foreligger andre særlige forhold, der kan begrunde en nedsættelse af karantæneperiodens længde, jf. afsnit 2.1.1 ovenfor. Hvis der således f.eks. foreligger en betaling fra ledelsesmedlemmet, der retter delvist eller helt op på tabet i konkursboet, og der f.eks. tillige er tale om en ung iværksætter, vil et forlig f.eks. kunne gå ud på nedsættelse af karantæneperiodens længde til f.eks. 1-2 år. Sagsbehandlingstidens længde vil i denne sammenhæng som udgangspunkt ikke skulle spille en særlig stor rolle ved vurderingen af, om der er grundlag for at indgå forlig, hvis der er tale om et forlig, der ligger før fremsendelse af kurators stævning.

Det bemærkes i denne sammenhæng, at hvis kurator skønner, at der foreligger sådanne særlige omstændigheder, som kan begrunde et bortfald af konkurskarantænen, uden at der i øvrigt foreligger en betaling fra ledelsesmedlemmet, der neutraliserer eller retter op tabet for kreditorerne i det aktuelle konkursbo, bør kurator ikke overveje, om der er grundlag for at indgå forlig, der nedsætter karantæneperiodens længde, men derimod om der overhovedet er grundlag for at rejse konkurskarantænesagen. Kurator bør således ikke anvende udsigten til en konkurskarantænesag som løftestang eller pressionsmiddel til at få ledelsesmedlemmet til at indgå et forlig i en situation, hvor der allerede foreligger sådanne ganske særlige omstændigheder, som kan begrunde et bortfald af konkurskarantænen.

Hvis kurator indgår et forlig med ledelsesmedlemmet om nedsættelsen af karantæneperiodens længde, vil dette, som nævnt ovenfor, maksimalt kunne gå ud på en nedsættelse af karantæneperioden til 1 år. Dette vil gælde for hver konkurskarantænesag i et tilfælde, hvor ledelsesmedlemmet på samme tid skal pålægges konkurskarantæne for sin deltagelse i ledelsen af flere forskellige ikke økonomisk og driftsmæssigt forbundne erhvervsvirksomheder. Hvis et ledelsesmedlem f.eks. skal pålægges konkurskarantæne for sin deltagelse i ledelsen af tre ikke økonomisk og driftsmæssigt forbundne selskaber, vil der kunne indgås et forlig i hver af sagerne, således at karantæneperioden i den ene sag f.eks. nedsættes til 2 år og i de to andre sager nedsættes til 1 år. Ledelsesmedlemmet vil herefter skulle pålægges konkurskarantæne i 5 år i stedet for 9 år.

Når der mellem kurator og ledelsesmedlemmet er indgået et forlig om nedsættelsen af karantæneperiodens længde, vil skifteretten skulle stadfæste forliget i form af en kendelse om pålæg af konkurskarantæne på baggrund af det indgåede forlig. Hvis forliget indgås forud for kurators indlevering af stævning, jf. kapitel 9, afsnit 2.2 nedenfor, vil kurator fortsat skulle

indlevere stævningen, dog således at det fremgår klart, at der er indgået et forlig, samt på hvilke vilkår forliget er blevet indgået. Hvis forliget indgås under sagen, vil kurator skulle underrette skifteretten om forliget og vilkårene for forliget, så det kan indgå i skifterettens videre behandling af sagen. Skifterettens kendelse bør ikke kunne kæres.

Ved skifterettens behandling af konkurskarantænesager, hvor der er indgået et forlig mellem parterne, vil processen tilnærmelsesvist svare til de tilfælde, hvor ledelsesmedlemmet tager bekræftende til genmæle. Skifteretten vil således skulle vurdere, om pålæg af konkurskarantæne er begrundet i det, der er anført af kurator, men skifterettens prøvelse vil skulle være mere summarisk og overordnet, idet skifteretten må have for øje, at ledelsesmedlemmet ved forliget må antages at have erkendt, at der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse.

Skifteretten bør dog have mulighed for i undtagelsestilfælde at nægte stadfæstelse af et indgået forlig, hvor det er åbenbart, at den, der begæres pålagt konkurskarantæne, ikke opfylder betingelserne i konkurslovens § 157, eller hvor forliget ikke skulle være indgået, f.eks. fordi det er åbenbart, at der er udvist særdeles groft uforsvarlig forretningsførelse, der kan begrunde pålæg af en længere karantæneperiode, jf. afsnit 2.1.2 ovenfor, eller hvor der tale om en person, der har overtrådt en tidligere pålagt endnu ikke udløbet konkurskarantæne.

Hvis skifteretten nægter stadfæstelse af et indgået forlig i et tilfælde, hvor der f.eks. er tale om en person, der har overtrådt en tidligere pålagt konkurskarantæne, vil behandlingen af karantænesagen skulle fortsætte, idet skifteretten ikke vil være bundet af forliget ved fastsættelsen af karantæneperiodens længde, og skifteretten vil derfor skulle foretage en helt almindelig vurdering af, om der er grundlag for at pålægge konkurskarantæne. Skifterettens beslutning om at afvise stadfæstelse af et indgået forlig, vil således ikke kunne kæres særskilt. Det vil alt efter omstændighederne – herunder henset til det tidspunkt hvor forliget indgås – være nødvendigt enten at fortsætte eller genoptage forberedelsen af karantænesagen, såfremt skifteretten finder, at det ikke er muligt for retten at træffe afgørelse i karantænesagen på baggrund af de oplysninger, der måtte være tilvejebragt af parterne forud for eller i forbindelse med det indgåede forlig. Skifteretten vil i en sådan sammenhæng f.eks., jf. konkurslovens § 162, stk. 3, kunne bestemme, at der skal udveksles yderligere processkrifter. Hvis der er tale om et tilfælde, hvor skifteretten afviser at stadfæste et indgået forlig, fordi det er åbenbart, at betingelserne i konkurslovens § 157 for at pålægge konkurskarantæne ikke er opfyldt – f.eks. fordi den pågældende ikke har deltaget i ledelsen af en erhvervsvirksomhed – vil skifteretten dog kunne afsige kendelse om frifindelse i karantænesagen, medmindre kurator anmoder om udveksling af yderligere processkrifter.

I et tilfælde, hvor der er indgået et forlig, og dette er stadfæstet af skifteretten ved kendelse, bør det ligeledes være muligt at anmode skifteretten om at ophæve forliget og genoptage konkurskarantænesagen, hvis den, der er pålagt konkurskarantæne, ikke overholder de i forliget aftalte vilkår. Dette vil f.eks. kunne være tilfældet, hvor det i forliget er aftalt, at den pågældende skal indbetale et beløb til konkursboet, men hvor den pågældende tilsidesætter sin forpligtelse hertil. Kurator bør dog i almindelighed sikre sig, at en eventuel betaling som led i forliget er sket, før skifteretten stadfæster forliget, eller at der er stillet betryggende sikkerhed for det beløb, der skal tilgå konkursboet som led i forliget. Endvidere bør det være muligt at ophæve et forlig, hvor det pågældende ledelsesmedlem under konkurskarantænesagen har gjort sig skyldig i svigagtige forhold, f.eks. ved at have givet bevidst urigtige oplysninger, som har haft væsentlig betydning for kurators vurdering af, om et forlig vil være rimeligt at indgå og for skifterettens stadfæstelse af forliget. Konkursrådet finder i denne sammenhæng, at det alene bør være kurator, som kan anmode skifteretten om at ophæve forliget.

Hvor der er indgået et forlig, må skifteretten ved fastsættelsen af eventuelle sagsomkostninger ved karantænesagen og vederlaget til kurator og en eventuel beskikket advokat tage højde for, hvornår i sagsforløbet forliget er indgået. Hver af parterne må afholde deres egne sagsomkostninger ved karantænesagen, dog således at udgifterne til kurators vederlag – ligesom under en almindelig karantænesag – erstattes fuldt ud af statskassen.

Konkursrådet har endeligt overvejet, om det forhold, at det ledelsesmedlem, der har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, indbetaler et beløb til konkursboet, uden at der er indgået et forlig med kurator, bør kunne indgå i vurderingen af, om der er grundlag for at nedsætte karantæneperiodens længde. Det vil sige, om en betaling fra ledelsesmedlemmet til konkursboet må anses for at udgøre et særligt forhold, der kan begrunde en nedsættelse af karantæneperiodens længde uden for forligstilfælde.

Konkursrådet finder, herunder på baggrund af det oven for anførte, at der bør være parallelitet mellem på den ene side muligheden for at indgå forlig om konkurskarantæneperiodens længde, og på den anden side vurderingen af, om der er grundlag for at nedsætte karantæneperiodens længde uden for et forlig.

Ligesom ved forlig bør det forhold, at ledelsesmedlemmet gennem en betaling til konkursboets kreditorer har rettet op på det tab, som ledelsesmedlemmets groft uforsvarlige forretningsførelse har været medvirkende til at forårsage, ikke kunne begrunde et bortfald af konkurskarantænen, men alene en nedsættelse af karantæneperiodens længde. Da det tilsigtes, at der skal være parallelitet mellem muligheden for at indgå forlig om karantæneperiodens længde, og vurderingen af, om der er grundlag for at nedsætte karantæneperioden uden for et forlig,

bør betalingen fra ledelsesmedlemmet ikke kunne føre til en nedsættelse af karantæneperioden på mindre end 1 år. Skifteretten bør ved vurderingen af, om der er grundlag for at nedsætte karantæneperiodens længde som følge af en betaling fra ledelsesmedlemmet til konkursboet, skulle henses til grovheden af den af det pågældende ledelsesmedlem udviste uforsvarlige forretningsførelse, i hvilket omfang betalingen har afbødet eller rettet op på tabet, og om der i øvrigt foreligger særlige forhold, som kan begrunde en nedsættelse af karantæneperiodens længde. Ledelsesmedlemmets betaling vil dermed skulle indgå som et element blandt flere i forhold til vurderingen af, om der foreligger særlige forhold, som kan begrunde en nedsættelse af karantæneperiodens længde, idet en betaling fra ledelsesmedlemmet dog ikke bør være det, der tipper balancen mellem en nedsættelse og et bortfald.

2.6 Sammenhængen mellem konkurskarantæne og straffelovens regler om rettighedsfrakendelse

Som det fremgår under afsnit 2.1 ovenfor, finder Konkursrådet, at konkurskarantæne i sager, hvor der er udvist særdeles groft uforsvarlig forretningsførelse, skal kunne pålægges for en længere periode end 3 år. Efter Konkursrådets opfattelse kan sådanne tilfælde, hvor der er udvist særdeles groft uforsvarlig forretningsførelse, i visse situationer også kunne føre til, at sagen om det pågældende ledelsesmedlems forretningsførelse ligeledes bliver genstand for en strafferetlig sag, hvor straffelovens regler om rettighedsfrakendelse finder anvendelse.

Konkursrådet har bl.a. på baggrund heraf fundet grundlag for på ny at overveje, om der bør gælde noget særligt i forholdet mellem konkurslovens regler om konkurskarantæne og straffelovens regler om rettighedsfrakendelse. Der kan i denne sammenhæng sættes spørgsmålstegn ved, om konkurskarantæner reglerne, i en situation, hvor rettighedsfrakendelsen efter straffelovens §§ 78 eller 79 sker »indtil videre«, jf. straffelovens § 79, stk. 3, 1. pkt., overhovedet vil tjene et rimeligt formål.

Konkursrådet bemærker indledningsvist, at konkurslovens regler om konkurskarantæne er karakteriseret ved at være en civilretlig foranstaltning, der pålægges i forlængelse af en insolvensbehandling, i anledning af en af et ledelsesmedlems groft uforsvarlig forretningsførelse. Konkurskarantæner reglerne er tænkt som et civilretligt supplement til straffelovens regler om straf og rettighedsfrakendelse, og sigtet med konkurskarantæner reglerne er at kunne gribe ind over for ledelsesmedlemmer, der har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, tidligere end det ville være muligt i regi af en straffesag. Karantæner reglerne skal med andre ord hindre, at ledelsesmedlemmet umiddelbart og i forlængelse af en insolvensbehandling, der har medført tab for kreditorer, viderefører en groft uforsvarlig forretningsførelse til skade for andre fremtidige kreditorer og samfundet.

Hvis man i en situation, hvor der enten forud for eller samtidig med indledningen af en konkurskarantæne er indledt en strafferetlig efterforskning eller anlagt en straffesag, skulle afventen udfaldet af disse, førend der blev truffet afgørelse i en konkurskarantænesag, vil der være en risiko for, at det ledelsesmedlem, der potentielt kan have udvist særdeles groft uforsvarlig forretningsførelse, kan fortsætte og videreføre en groft uforsvarlig forretningsførelse, hvilket reglerne om konkurskarantæne netop har til formål at hindre. Herefter ville konkurskarantæner reglerne kun i mindre grad kunne leve op til det formål, som begrundes dem.

Der kan i den forbindelse sættes spørgsmålstegn ved det rimelige og hensigtsmæssige i, at en person, der har udvist "almindelig" groft uforsvarlig forretningsførelse og ikke særdeles groft uforsvarlig forretningsførelse, rammes af konkurskarantænen og hindres i at videreføre forretningsførelsen i umiddelbar tilknytning til konkursen, hvorimod personer, der har udvist særdeles groft uforsvarlig forretningsførelse, og hvor en straffesag, der indeholder en påstand om rettighedsfrakendelse, potentielt først afgøres flere år efter konkursen, først vil blive bremsede i at videreføre forretningsførelsen på et langt senere tidspunkt, som følge af en eventuel udsættelse af konkurskarantænesagen.

Konkursrådet finder på baggrund af ovenstående, at konkurskarantænesager og sager om rettighedsfrakendelse efter straffelovens regler må skulle løbe parallelt med og uafhængigt af hinanden, hvorfor der ikke bør ske udsættelse af en konkurskarantænesag med henblik på at afvente afslutningen af en straffesag. Endvidere må den periode, hvor den pågældende er pålagt konkurskarantæne, skulle løbe parallelt med en eventuel rettighedsfrakendelse efter straffelovens regler.

Hvis der derfor før eller efter indledningen af en konkurskarantænesag er anlagt en straffesag mod det pågældende ledelsesmedlem, som endnu ikke er afgjort, må konsekvensen heraf være, at der ikke vil være grundlag for at udsætte behandlingen af konkurskarantænesagen, der i så fald vil skulle køre parallelt med straffesagen. Hvis der forud for eller under konkurskarantænesagen er afsagt dom i en straffesag, som indeholder en rettighedsfrakendelse efter straffelovens regler, vil der ej heller være grundlag for enten ikke at rejse konkurskarantænesagen mod det pågældende ledelsesmedlem eller afslutte behandlingen heraf. Det samme må i øvrigt være tilfældet, hvor det pågældende ledelsesmedlem frifindes i en straffesag, der enten er afgjort forud for eller under konkurskarantænesagen.

Kapitel 9

Processuelle spørgsmål, herunder forkyndelse

1. Gældende ret

1.1 Forkyndelse i konkurskarantænesager

Hvis skifteretten efter konkurslovens § 160, stk. 1, har truffet beslutning om at indlede en sag om konkurskarantæne, skal kurator, jf. konkurslovens § 161, stk. 1, inden et af skifteretten fastsat tidspunkt indlevere et processkrift (stævningen).

Det følger af konkurslovens § 161, stk. 3, 1. pkt., at skifteretten skal lade stævningen forkynde for den, der begæres pålagt konkurskarantæne. Efter konkurslovens § 161, stk. 3, 2. pkt., skal der samtidig med forkyndelsen af stævningen udleveres en vejledning om, hvad konkurskarantæne indebærer, og om reglerne i konkurslovens § 162 (om svarskrift mv.) og § 163 (om advokatbeskikkelse).

Forkyndelse af stævningen sker efter reglerne i retsplejelovens kapitel 17, jf. konkurslovens § 160, stk. 2, jf. § 243.

Det følger af retsplejelovens § 155, stk. 1, at forkyndelse enten kan ske ved: 1) Brevforkyndelse, hvor dokumenterne sendes eller afleveres til den pågældende, der samtidig anmodes om at bekræfte modtagelsen på en genpart af dokumentet eller, hvis forkyndelsen foretages ved rettens foranstaltning, et særligt modtagelsesbevis, 2) Digital forkyndelse, hvor dokumenterne ved digital kommunikation gøres tilgængelig for den pågældende, der samtidig anmodes om at bekræfte modtagelsen, 3) Forenklet digital forkyndelse, hvor dokumenterne gøres tilgængelig for den pågældende i en digital postkasse, der anvendes til sikker digital kommunikation med det offentlige, 4) Postforkyndelse, hvor dokumenterne sendes til den pågældende i et brev med en afleveringsattest, 5) Stævningsmandsforkyndelse, hvor dokumenterne afleveres til den pågældende af en stævningsmand eller en anden dertil bemyndiget, og 6) Telefonforkyndelse, hvor meddelelse gives telefonisk for den pågældende, der forinden eller efterfølgende får tilsendt en bekræftelse på forkyndelsen.

Ved Højesterets kendelse af 26. juni 2018 (gengivet i U 2018.3189 H), var der ikke sket lovlig telefonforkyndelse af et processkrift, da processkriftet ikke var sendt til den, der skulle forkyndes for. I sagen var processkriftet blevet telefonisk forkyndt for den pågældende, A,

som vedkendte sig at være den person, der skulle forkyndes for, og A måtte have forstået telefonsamtalen. Det var ubestridt, at A var bosiddende i Sverige, men A afviste at oplyse sin adresse, da han ikke ønskede at modtage »nogen papirer«, hvorved det ikke var muligt i overensstemmelse med reglerne om telefonforkyndelse i retsplejelovens § 155, stk. 1, nr. 6, at fremsende processkriftet til A. Højesteret fandt på denne baggrund, at der ikke var sket lovlig telefonforkyndelse og ophævede derfor skifterettens kendelse.

Det følger af retsplejelovens § 158, at såfremt den, man ønsker at forkynde for, har kendt bopæl eller ophold i udlandet, og forkyndelse ikke kan ske her i riget efter bl.a. retsplejelovens § 155, stk. 1, nr. 4 og 5, jf. § 157 (dvs. post- og stævningsmandsforkyndelse), sker forkyndelse ved brevforkyndelse eller på den måde, der er foreskrevet ved konvention eller ved vedkommendes lands lov.

Ved Højesterets kendelse af 4. marts 2019 (gengivet i U 2019.1812 H) fastslog Højesteret, at der i konkurskarantænesager ikke kan ske forkyndelse efter EU-forkyndelsesforordningen, jf. retsplejelovens § 159 a, stk. 1, da kurator i en konkurskarantænesag udøver beføjelser af offentligtretlig karakter, hvorfor en konkurskarantænesag ikke kan anses for en civil eller kommerciel sag omfattet af forordningen. Spørgsmålet for Højesteret var herefter, om der – til trods for, at man ved forkyndelsen havde antaget, at reglerne i EU-forkyndelsesforordningen fandt anvendelse – alligevel var sket lovlig forkyndelse efter retsplejelovens § 158, hvoraf følger, at forkyndelse i udlandet kan ske efter vedkommende lands lov. Det fremgik af sagen, at skifteretten den 8. august 2016 havde sendt kurators processkrift af 7. marts 2016 til de engelske myndigheder med henblik på forkyndelse. Af forkyndelsesattesten fra de engelske myndigheder fremgik, at processkriftet i overensstemmelse med engelsk ret var blevet udleveret til adressaten personligt den 23. august 2016 på den adresse, som skifteretten havde oplyst, hvilket svarede til den adresse i London, som personen var registreret på i CPR-registret, og som den konkursramte virksomhed tillige var registreret på ifølge CVR-registret. Det fremgik videre af forkyndelsesattesten, at personen var blevet skriftligt orienteret om, at han kunne nægte at modtage dokumentet, hvis det ikke var affattet på et sprog, han kunne forstå, eller ledsaget af en oversættelse til de officielle sprog i forkyndelseslandet, hvilket er en mulighed efter forkyndelsesforordningen, som dog ikke fandt anvendelse i sagen. De engelske myndigheder sendte efterfølgende processkriftet tilbage til skifteretten og anmodede om, at dette blev oversat til engelsk, hvilket skete, hvorefter processkriftet efter to forgæves forsøg igen blev forkyndt for den pågældende den 10. maj 2017 ved, at dokumentet blev lagt i postkassen på den pågældendes adresse i London, hvilket var i overensstemmelse med de engelske forkyndelsesregler. Personen fremlagde dokumentation for, at personen ikke havde været tilstede i London den 23. august 2016, hvor den første forkyndelse skulle være sket (herunder bl.a. bestilling af flybilletter, faktura for hotelophold på Madeira, fakturaspecifikationer vedrørende

telefoni samt sms-korrespondance med ægtefællen), og Højesteret lagde derfor til grund, at forkyndelsen af processkriftet ikke var sket for den pågældende personligt den 23. august 2016. Højesteret fandt ej heller, at personen havde haft bopælsadresse i London ved forkyndelsen af 10. maj 2017, idet Højesteret bl.a. fandt, at personen havde fremlagt tilstrækkelige beviser for, at han havde haft bopæl i Schweiz. Sammenfattende fandt Højesteret derfor, at forkyndelsen ikke var sket lovligt efter bestemmelsen i retsplejelovens § 158, hvorfor Højesteret ophævede skifterettens kendelse og hjemviste sagen til fornyet behandling ved skifteretten.

Det følger af retsplejelovens § 163, stk. 1, at en forkyndelse er gyldig, selvom meddelelsen ikke er kommet til vedkommendes kundskab. Hvis de dokumenter, der skal forkyndes, er kommet vedkommende i hænde, følger det af retsplejelovens § 163, stk. 2, at forkyndelsen er sket, selvom forkyndelsen ikke er foretaget i overensstemmelse med reglerne i retsplejelovens § 155-157 a. Bestemmelsen finder dog ikke anvendelse i sager om forkyndelse efter retsplejelovens § 158 – dvs. hvor den pågældende har kendt bopæl eller opholdssted i udlandet.

Såfremt den pågældendes bopæls- eller opholdssted eller hans arbejdssted i Danmark ikke kan oplyses, eller hvis vedkommende fremmede myndigheder nægter eller undlader at efterkomme en anmodning om forkyndelse efter retsplejelovens § 158, kan forkyndelse, jf. retsplejelovens § 159, stk. 1, foretages i Statstidende. Hvis der er tale om en person omfattet af retsplejelovens § 158 (dvs. en person med kendt bopæl eller opholdssted i udlandet mv.), skal den meddelelse, man ønsker at forkynde, jf. retsplejelovens § 159, stk. 3, tillige tilsendes den pågældende med posten til den pågældende kendte bopæl eller opholdssted i udlandet.

Det fremgår af en søgning i Statstidende foretaget for perioden 1. januar 2022 til 31. december 2022, at der er foretaget 75 forkyndelser af stævninger i konkurskarantænesager i Statstidende.

Skifterettens afgørelse i konkurskarantænesager træffes, jf. konkurslovens § 164, stk. 1, ved kendelse. En kendelse om pålæg af konkurskarantæne får først virkning fra det tidspunkt, hvor kendelsen er endelig, hvilket som udgangspunkt vil være ved udløbet af kærefristen, jf. hertil kapitel 8, afsnit 1.1, ovenfor, om karantæneperiodens længde.

Hvis der afholdes mundtlig forhandling i en konkurskarantænesag, enten fordi den, der begæres pålagt konkurskarantæne, har anmodet om det efter konkurslovens § 162, stk. 1, nr. 2, eller skifteretten har fundet det hensigtsmæssigt, jf. konkurslovens § 162, stk. 4, følger det af retsplejelovens § 219, stk. 1, 2. pkt., der tillige finder anvendelse i konkurskarantænesager, jf. konkurslovens § 160, stk. 2, jf. § 243, at skifteretten ved sagens optagelse til kendelse skal

meddele parterne, hvornår kendelsen vil blive afsagt. I sådanne tilfælde vil det ikke være betænkeligt at beregne kærefristen fra kendelsens afsigelse, jf. hertil Ulrik Rammeskow Bang-Pedersen, Lasse Højlund Christensen og Clement Salung Petersen, *Den Civile Retspleje*, 5. udgave, 2020, side 504, og Bernhard Gomard og Michael Kistrup, *Civilprocessen*, 5. udgave, 2020, side 759.

Hvis sagen ikke er blevet mundtligt forhandlet, skal skifteretten ikke på forhånd meddele parterne tidspunktet for afsigelsen af kendelsen, og parterne vil derfor ikke være bekendt med, hvornår kendelsen træffes. I sådanne tilfælde vil kærefristen skulle beregnes fra det tidspunkt, hvor parterne er blevet underrettet om afgørelsen, jf. hertil Ulrik Rammeskow Bang-Pedersen, Lasse Højlund Christensen og Clement Salung Petersen, *Den Civile Retspleje*, 5. udgave, 2020, side 504, og Bernhard Gomard og Michael Kistrup, *Civilprocessen*, 5. udgave, 2020, side 759.

Det følger af retsplejelovens § 219, stk. 6, at kendelser som klart udgangspunkt ikke forkyn- des, men alene gøres tilgængelig på domstolenes sagsportal, jf. dog retsplejelovens § 148 b, stk. 2 og 4. Bestemmelsen finder tillige anvendelse i sager om konkurskarantæne, jf. konkurslovens § 160, stk. 2, jf. § 243. Bestemmelsen indebærer, at i det omfang, den pågældende ikke er fritaget fra at anvende domstolenes sagsportal efter retsplejelovens § 148 a, stk. 4, vil kendelsen i en konkurskarantænesag ikke blive forkyndt, men alene gjort tilgængelig på domstolenes sagsportal. Hvor en sag om konkurskarantæne derfor behandles på domstolenes sagsportal og ikke er blevet forhandlet mundtligt, må kærefristen beregnes fra det tidspunkt, hvor kendelsen er blevet publiceret (gjort tilgængelig) på domstolenes sagsportal.

Hvis personen er fritaget fra at anvende domstolenes sagsportal, skal retten, jf. retsplejelovens 148 b, stk. 2 og stk. 2, jf. stk. 4, meddele personen kendelsen. Da der ikke er foreskrevet en særlig form for meddelelse, bestemmer retten efter retsplejelovens § 154, stk. 1, meddelelsens form. Det er i den forbindelse antaget i den insolvensretlige litteratur, jf. Torben Kuld Hansen og Lars Lindenchrone Petersen, *Insolvensprocesret*, 5. udgave, 2023, side 539 f., at i et tilfælde, hvor den sagsøgte på trods af en forkyndelse af stævningen ikke har reageret på skifterettens henvendelser, eller hvis sagen er behandlet på grundlag af forkyndelse i Statstidende, skal der næppe ske forkyndelse af kendelsen.

Det forekommer dog i praksis, at retten beslutter at forkynde kendelsen om konkurskarantæne, hvorefter kærefristen i et tilfælde, hvor sagen ikke har været mundtligt forhandlet, må beregnes fra det tidspunkt, hvor kendelsen er blevet lovligt forkyndt.

1.2 Indledningen af konkurskarantænesagen

Det følger af konkurslovens § 160, stk. 1, 1. pkt., at skifteretten på grundlag af kurators begrundede indstilling afgør, om der skal indledes en sag om konkurskarantæne mod nogen.

Kurators begrundede indstilling om, hvorvidt der skal indledes en konkurskarantænesag mod nogen, skal, jf. konkursloven § 125, stk. 3, jf. stk. 2, indgives senest 4 måneder efter konkursdekretets afsigelse. Hvis kurator ikke kan fremskaffe tilstrækkelige oplysninger til brug for afgivelsen af en endelig indstilling om konkurskarantæne i redegørelsen efter konkurslovens § 125, stk. 2, skal en sådan, jf. konkurslovens § 125, stk. 3, 2. pkt., afgives hurtigst muligt og senest i forbindelse med redegørelsen efter konkurslovens § 125, stk. 4 (dvs. halvårs redegørelsen), medmindre den, der er spørgsmål om at pålægge konkurskarantæne, i væsentlig grad har modarbejdet kurators undersøgelser.

En overskridelse af fristen i konkurslovens § 125, stk. 3, 1. pkt., jf. stk. 2, eller § 125, stk. 3, 2. pkt., jf. stk. 4, indebærer ikke, at en begæring om pålæg af konkurskarantæne efter konkurslovens § 157, stk. 1, afvises, eller at der skal ske frifindelse, men overskridelsen kan få betydning ved fastlæggelsen af karantæneperiodens længde, jf. hertil U 2021.1496 V, der er gengivet i kapitel 8, afsnit 1.1, ovenfor, hvor indstillingen om konkurskarantæne først fremkom mere end 2 år efter konkursdekretets afsigelse.

Det fremgår af de specielle bemærkninger til bestemmelsen i konkurslovens § 160, stk. 1, 1. pkt., jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 32-33, at skifteretten ved sin indledende beslutning kun bør tilsidesætte kurators begrundede indstilling, hvis indstillingen er åbenbart forkert, samt at skifteretten på dette indledende stadie ikke skal vurdere, om det er sandsynligt, at konkurskarantæne vil blive pålagt, men alene om kurators redegørelse giver grundlag for at indlede en karantænesag.

Da det er forudsat, at skifteretten alene skal foretage en begrænset prøvelse af grundlaget for pålæg af konkurskarantæne, vil den, der beklæder skifteretten ved afgørelsen af, om der skal indledes en sag, ikke være inhabil ved den senere afgørelse af, om konkurskarantæneskal indledes, jf. hertil Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 33.

Efter konkurslovens § 160, stk. 1, 2. pkt., kan skifteretten anmode kurator om en supplerende indstilling, før skifteretten træffer afgørelse om at indlede en konkurskarantænesag. Det er forudsat i forarbejderne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 33, at dette også gælder i de tilfælde, hvor kurator i sin redegørelse efter konkurslo-

vens § 125, stk. 2, eller stk. 4, jf. stk. 3, indstiller, at der ikke skal indledes en sag om konkurskarantæne.

Når skifteretten har truffet beslutning om at indlede en sag om konkurskarantæne, skal kurator, jf. konkursloven § 161, stk. 1, inden en af skifteretten fastsat frist indlevere et proceskrift.

Det er forudsat i forarbejderne til konkursloven § 161, stk. 1, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 33, at fristen normalt ikke bør sættes til mere end 4 uger, samt at fristen på kurators anmodning kan forlænges, hvis det findes velbegrundet.

En overskridelse af fristen har ikke præklusiv virkning i forhold til kurators påstand om konkurskarantæne, men vil, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 33, i mangel af lovligt forfald være udtryk for pligtforsømmelse fra kurators side, der kan tages i betragtning ved fastsættelsen af kurators vederlag og ved skifterettens beslutning om udpegning af kurator i fremtidige sager.

1.3 Advokatbeskikkelse og fastsættelse af salæret til den beskikkede advokat og kurator

Det følger af konkurslovens § 163, 1. pkt., at skifteretten beskikker en advokat for den, der begæres pålagt konkurskarantæne, hvis den pågældende anmoder om det, eller skifteretten i øvrigt finder det nødvendigt.

Det er forudsat i forarbejderne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 35, at eftersom der altid vil blive beskikket en advokat for den, der begæres pålagt konkurskarantæne, vil der formentlig sjældent være anledning til, at skifteretten benytter sig af muligheden for af egen drift at beskikke en advokat for den, der begæres pålagt karantæne, idet dette formentligt kun vil være relevant, hvis skifteretten ikke finder det muligt at behandle sagen på forsvarlig måde, uden at den pågældende har en sådan bistand.

Efter konkurslovens § 163, 2. pkt., gælder om salær og godtgørelse for udlæg til den beskikkede advokat samme regler som i tilfælde, hvor der er meddelt fri proces, jf. retsplejelovens kapitel 31.

Efter retsplejelovens § 334, stk. 2, der, jf. konkurslovens § 163, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse, tilkommer der den beskikkede advokat et passende salær samt godtgørelse for udlæg, herunder rejseudgifter, som advokaten med føje har haft i forbindelse med hvervet.

Salæret til den beskikkede advokat bør i almindelighed fastsættes efter de samme principper som vederlaget til kurator, herunder med hensyn til tillæg af moms, jf. Torben Kuld Hansen og Lars Lindencrone Petersen, *Insolvensprocesret*, 5. udgave, 2023, side 541.

Vederlaget til den beskikkede advokat udredes forlods af statskassen, dog således at den, der bliver pålagt konkurskarantæne, skal erstatte disse udgifter, medmindre særlige grunde taler herimod, jf. § 165, stk. 2.

Som særlige grunde, der kan tale imod at pålægge den, der pålægges konkurskarantæne at erstatte statskassen udgifter til advokatbeskikkelse, kan f.eks., jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 36, være, at advokatbeskikkelsen har været nødvendig på grund af den pågældendes særlige psykiske tilstand, eller at udgifterne til advokatbeskikkelse, uden at det kan bebrejdes den pågældende, har været usædvanligt store. Der kan tillige, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 36, lægges vægt på den pågældendes økonomiske forhold, således at det kan være nærliggende at fritage for at erstatte statskassen udgifterne ved advokatbeskikkelse, hvis den pågældende opfylder de økonomiske betingelser for fri proces, idet dette dog ikke i sig selv – men kun sammen med andre forhold – vil kunne udgøre særlige grunde.

Det følger af konkurslovens § 166, 1. pkt., at skifteretten fastsætter vederlaget til kurator for dennes førelse af en sag om konkurskarantæne.

Vederlaget skal, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 37, fastsættes under hensyn til arbejdets omfang (dvs. navnlig antallet om omfanget af udvekslede processkrifter og omfanget af en eventuel mundtlig forhandling), sagens karakter og udfald. Der vil således, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 37, kunne lægges vægt på, om der f.eks. er tale om en enkel sag, hvor konkurskarantæne pålægges en enkelt person på grundlag af et kortfattet processkrift fra kurator, eller om der omvendt er tale om en sag, hvor der f.eks. er flere personer, der begæres pålagt konkurskarantæne, eller hvor sagen er meget kompleks. Udmålingen, der sker under hensyn til en opgørelse fra kurator over anvendt tid, forudsætter, at det oplyste tidsforbrug efter skifterettens vurdering anses for rimeligt.

Vederlaget afholdes af statskassen, jf. § konkursloven § 166, 2. pkt., idet det i et tilfælde, hvor der pålægges konkurskarantæne, vil være den karantænepålagte, der skal erstatte udgifterne til kurators vederlag fuldt ud, jf. konkurslovens § 165, stk. 1, 3. pkt.

2. Konkursrådets overvejelser

2.1 Forkyndelse af kendelser i konkurskarantænesager

Konkursrådet er blevet opmærksom på, at der i praksis synes at være tilfælde, hvor en person, der har kendt bopæl eller ophold i udlandet, bevidst søger at undgå forkyndelse af en kendelse i en konkurskarantænesag, hvilket har den følge, at retsvirkningerne af den pålagte konkurskarantæne ikke kan indtræde.

Spørgsmålet om forkyndelse af konkurskarantænekendelser opstår som udgangspunkt alene i de tilfælde, hvor konkurskarantænesagen ikke behandles på domstolens sagsportal, da der, såfremt sagen behandles på sagsportalen, alene stilles krav om, at kendelsen skal publiceres (gøres tilgængelig) for parterne på portalen, jf. retsplejelovens § 219, stk. 6, der tilsvarende finder anvendelse i konkurskarantænesager.

Formålet med forkyndelse af meddelelser mv. er dels at sikre, at meddelelsen kommer til adressatens kundskab, dels at sikre bevis for dette, så de retsvirkninger, der er knyttet til forkyndelsen, kan indtræde, jf. hertil Folketingstidende 2012-13, A, L 12 som fremsat, side 6 og betænkning nr. 1528 af 2011, om revision af reglerne om forkyndelse, side 15. Når det synes accepteret i praksis og på tværs af den juridiske litteratur, jf. afsnit 1.1, ovenfor, at kærefristen i tilfælde, hvor sagen ikke har været mundtligt forhandlet, først begynder at løbe fra det tidspunkt, hvor parterne er blevet underrettet om kendelsen, må det antages, at retten, når det besluttet, at kendelsen skal forkyndes, lægger vægt på konkurskarantænenes indgribende karakter, og at den, der pålægges konkurskarantæne, ud fra en retssikkerhedsmæssig betragtning skal have mulighed for at varetage sine interesser.

Selvom det ud fra en retssikkerhedsmæssig betragtning synes rigtigst, at en karantænepålagt person skal have kendskab til kendelsen, førend retsvirkningerne af kendelsen indtræder, herunder henset til konkurskarantænenes rettighedsfratagende karakter, er det dog klart, at der vil kunne opstå situationer, hvor den personen, som bevidst modarbejder en forkyndelse, kan undgå retsvirkningen af en konkurskarantæne, herunder registrering i konkurskarantæneregisteret, da skifteretten først skal indberette konkurskarantænekendelsen til registeret, når den er endelig – dvs. kærefristen er udløbet – jf. hertil § 2, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1510 af 13. december 2023 om førelse af et register over konkurskarantæner (konkurskarantæneregisterbekendtgørelsen). I sådanne situationer vil konkurskarantænerreglerne derfor reelt ikke kunne leve op til formålet med reglerne, nemlig at sikre mod konkursrytteri og videreførelsen af en groft uforsvarlig forretningsførelse til skade for potentielt fremtidige kreditorer og samfundet.

Konkursrådet bemærker i denne sammenhæng, at generelle forkyndelsesproblematikker i relation til personer, der har kendt bopæl eller opholdssted i udlandet – herunder det forhold at EU-forkyndelsesforordningen, jf. U 2019.1812 H, ikke finder anvendelse i konkurskarantænesager – efter Konkursrådets opfattelse ikke vil kunne løses på et rent nationalt plan, men må løses som led i et internationalt samarbejde.

Konkursrådet bemærker videre, at omfanget af forkyndelsesproblematikken i relation til ledelsesmedlemmer bosat i udlandet alene synes at være af begrænset omfang. Tal indhentet fra Domstolsstyrelsen viser, at Danmarks Domstoles Enhed for Udlandsforkyndelse i 2021 og 2022 har modtaget henholdsvis 33 og 46 konkurskarantænesager til udlandsforkyndelse. Det har dog ikke været muligt at få opgjort, hvor mange af disse sager der angik forkyndelse af stævninger, og hvor mange af sagerne der angik forkyndelse af kendelser.

Konkursrådet har – på trods af problemets relativt begrænsede omfang i praksis – på baggrund af ovenstående fundet grundlag for at overveje, hvordan de problemstillinger, som er knyttet til forkyndelsen af konkurskarantænekendelser i udlandet, kan imødegås, herunder om der bør gælde noget særligt om forkyndelse i relation til konkurskarantænesager, der ikke behandles på domstolenes sagsportal.

Konkursrådet har for det første overvejet, om der i tilfælde, hvor konkurskarantænesagen ikke behandles på domstolenes sagsportal, bør ske indberetning til konkurskarantænerregisteret allerede fra det tidspunkt, hvor kendelsen om konkurskarantæne er afsagt – dvs. forud for det tidspunkt kendelsen er endelig – hvorefter retsvirkningen af en konkurskarantæne kan indtræde forud for en eventuel forkyndelse.

En sådan løsning kan dog ikke anbefales, dels fordi det vil være yderst retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, at en kendelse vil få virkning, før den er endelig, dels fordi det vil påføre skifteretten en ekstra byrde, da skifteretten – efter at have indberettet den endnu ikke endelige afgørelses resultat – vil være nødsaget til at indberette og rette i registreringen flere gange, end det er tilfældet i dag. Endvidere kan der ikke bortses fra, at en sådan løsning, i lyset af ønsket om at give private adgang til konkurskarantænerregisteret, vil kunne føre til, at en person, der kærer skifterettens kendelse, i en kortere periode vil være registreret i konkurskarantænerregisteret og dermed mødes af konsekvenserne af en konkurskarantæne, selvom kendelsen ikke har været endelig.

Konkursrådet har derfor for det andet overvejet en løsning på forkyndelsesproblematikken, hvorefter det fastsættes, at kendelser om konkurskarantæner ikke skal forkyndes, men alene meddeles den pågældende.

For en sådan løsning taler, at det er en gyldighedsbetingelse for konkurskarantænesagen, at stævningen er blevet forkyndt, jf. hertil konkurslovens § 161, stk. 3. Den, der begæres pålagt konkurskarantæne, vil derfor som udgangspunkt være bekendt med sagens eksistens, og den pågældende vil herefter have ansvaret for selv at varetage sine interesser under sagen, herunder meddele skifteretten, hvortil kendelsen kan meddeles, når den er afsagt.

Dette synspunkt vil dog ikke kunne fastholdes i relation til tilfælde, hvor stævningen forkyn- des via Statstidende, og den pågældende således ikke nødvendigvis – måske nærmere sjæl- dent – vil være bekendt med karantænesagens eksistens. Hvis man således fastsætter en regel om, at der ikke skal ske forkyndelse af konkurskarantænekendelsen, kan det ikke udelukkes, at der kan være tilfælde, hvor en person pålægges konkurskarantæne, uden at personen er be- kendt med sagens eller kendelsens eksistens.

Spørgsmålet er dog, om dette ud fra den betragtning, at forkyndelse i Statstidende alene an- vendes, hvor det i øvrigt ikke har været muligt at forkynde for den pågældende efter de al- mindelige regler herom – f.eks. fordi vedkommende fremmede myndigheder nægter eller undlader at efterkomme en anmodning om forkyndelse, jf. retsplejelovens § 158 – alligevel må anses for rimeligt. Som anført oven for under afsnit 1.1, antages det i den insolvensretlige litteratur, jf. hertil Torben Kuld Hansen og Lars Lindencrone Petersen, Insolvensprocesret, 5. udgave, 2023, side 539-540, at hvis der er sket indkaldelse i Statstidende, bør man næppe for- kynde kendelsen via Statstidende, da dette vil stride mod bestemmelserne om, at sådanne kendelser om konkurskarantæner (på nuværende tidspunkt) ikke er offentligt tilgængelige.

Konkursrådet bemærker i denne sammenhæng, at udgangspunktet ved behandlingen af kon- kurskarantænesager er, at sagerne behandles på domstolenes sagsportal efter retsplejelovens § 148 a, stk. 1, der finder tilsvarende anvendelse i forbindelse med behandlingen af konkurska- rantænesager, jf. konkurslovens § 160, jf. § 243. Dette må tillige gælde i tilfælde, hvor for- kyndelsen af stævningen er sket via Statstidende, og hvor den, der begæres pålagt konkurska- rantæne, ikke har anmodet om at blive fritaget fra at anvende domstolenes sagsportal. Kendel- sen vil i sådanne tilfælde ikke skulle forkyndes, jf. hertil retsplejelovens § 219, stk. 6, og kæ- refristen i konkurskarantænesagen vil derfor begynde at løbe automatisk fra det tidspunkt, hvor den pågældende har modtaget meddelelse om, at kendelsen er publiceret på domstolens sagsportal, uanset om den pågældende er bekendt med sagen eller ej.

Hvor den pågældende har anmodet om at blive fritaget fra at anvende domstolenes sagsportal, og retten har truffet beslutning herom, jf. retsplejelovens § 148 a, stk. 4, f.eks. fordi den på- gældende ikke kan få f.eks. MitID, bør den pågældende oplyse retten om den adresse eller

lign., hvortil kendelsen kan sendes. I sådanne tilfælde må kærefristen begynde at løbe fra det tidspunkt, den pågældende er blevet underrettet om kendelsen – eventuelt ved anbefalet brev eller lign. – hvilket svarer til, hvad der gælder efter de almindelige civilprocessuelle regler.

En særregel om, at konkurskarantænekendelser ikke skal forkyndes, vil være *lex specialis* til retsplejelovens § 154, stk. 1, i de tilfælde, hvor den, der pålægges konkurskarantæne, er fritaget fra at anvende domstolenes sagsportal. Særreglen vil ikke være relevant i de tilfælde, hvor den pågældende ikke er blevet fritaget fra at anvende domstolenes sagsportal, og hvor kendelsen under alle omstændigheder ikke skal forkyndes, jf. retsplejelovens § 219, stk. 6.

Retsvirkningen af en sådan regel vil derfor være, at det f.eks. i et tilfælde, hvor konkurskarantænesagen ikke behandles på domstolenes sagsportal, og der tale om et ledelsesmedlem, der har kendt bopæl eller ophold i udlandet, vil være tilstrækkeligt, at sende kendelsen til den pågældendes kendte adresse med anbefalet brev eller lign. Personen vil således selv have et ansvar for at sikre sig kendskab om processen og sørge for at underrette skifteretten, såfremt de kontaktoplysninger, skifteretten måtte have på den pågældende, ikke er korrekte.

Hvis man fastsætter en regel om, at kendelser i konkurskarantænesager ikke skal forkyndes, vil den karantænepålagte person i et tilfælde, hvor kærefristen er udløbet, og hvor personen efter eget udsagn ikke er bekendt med sagen, til trods for at stævningen er blevet forkyndt, kunne anmode om oprejsningsbevilling, jf. retsplejelovens § 394, stk. 2, jf. konkurslovens § 160, jf. § 243, og i tilfælde af, at fristen er overskredet, en tilladelse til ekstraordinær kære af skifterettens kendelse efter en analogi af retsplejelovens § 399, stk. 2, jf. stk. 1. Der er således enkelte sikkerhedsventiler, der kan sikre, at en person som følge af manglende kendskab til kendelsen vil kunne varetage sine interesser.

2.2 Indledningen af en konkurskarantænesag

Konkursrådet har overvejet, om der er grundlag for at ændre på reglen i konkursloven 160, stk. 1, hvorefter skifteretten skal træffe beslutning om indledningen af en konkurskarantænesag på baggrund af kurators begrundede indstilling.

Bestemmelsen i konkurslovens § 160, stk. 1, er tiltænkt som en form for nødventil til tilfælde, hvor skifteretten, såfremt det er objektivt konstaterbart, at den af kurator begrundede indstilling efter konkursloven § 125, stk. 3, er åbenbart forkert – f.eks. hvis indstillingen er ubegrundet eller bygger på usaglige eller svagt funderede postulater – kan tilsidesætte kurators indstilling, jf. hertil Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 32 og 33.

Selvom det fremgår af bestemmelsens ordlyd og er forudsat i forarbejderne hertil, at skifteretten kan tilsidesætte kurators indstilling, hvis indstillingen er åbenbart forkert, ses det dog meget sjældent i praksis, at skifteretten rent faktisk tilsidesætter kurators begrundede indstilling. Dette kan antageligvis være begrundet i, *dels* at det er de færreste kuratorer, der indgiver en åbenbart grundløs indstilling om pålæg af konkurskarantæne, *dels* at skifterettens prøvelse på dette indledende stadie alene er forudsat at skulle være af meget begrænset omfang og intensitet.

Konkursloven § 160, stk. 1, har derfor efter Konkursrådets opfattelse – til trods for at være begrundet i saglige hensyn – alene karakter af et ekstra processkridt, der er uden den store betydning for, om en konkurskarantænesag rent faktisk vil blive indledt eller ej.

Bestemmelsen har dog i praksis betydning i navnlig to henseender.

For det første er skifterettens beslutning om at indlede en konkurskarantænesag med til at fikse en dato for, hvem der skal afholde hvilke omkostninger til kurators behandling af konkurskarantænesagen. Hvor vederlaget til kurator frem til skifterettens beslutning om at indlede konkurskarantænesagen afholdes af konkursboet, vil omkostningerne til kurators arbejde i relation til konkurskarantænesagen efter dette tidspunkt udredes forlods af statskassen.

For det andet anvendes datoen for skifterettens beslutning om at indlede en konkurskarantænesag til at fastsætte fristen for kurators indlevering af stævningen i sagen, som i almindelighed fastsættes til fire uger, men efter anmodning fra kurator kan forlænges, hvis det findes velbegrundet.

Konkursrådet finder, herunder henset til ovenstående, at bestemmelsen i konkurslovens § 160, stk. 1, bør ophæves, så skifteretten ikke længere skal træffe en formel beslutning om at indlede konkurskarantænesagen.

Kurator bør derfor ej heller skulle fremkomme med en begrundet indstilling om, hvorvidt der skal indledes en konkurskarantænesag mod nogen, idet skifteretten ikke vil skulle tage stilling til, om der skal indledes en konkurskarantænesag, og bestemmelsen i konkurslovens § 125, stk. 3, bør derfor ændres til, at kurator skal fremkomme med en begrundet meddelelse om, hvorvidt der vil blive indledt en konkurskarantænesag.

Da skifteretten ikke fremover vil skulle træffe en formel beslutning om at indlede konkurskarantænesagen, vil konkurskarantænesagen skulle anses for indledt på det tidspunkt, hvor skifteretten modtager kurators stævning i karantænesagen.

I forhold til skæringstidspunktet for, hvem der skal afholde hvilke omkostninger i forbindelse med konkurskarantænesagen, bør det afgørende tidspunkt, være tidspunktet for skifterettens modtagelse af kurators begrundede meddelelse, jf. hertil ovenfor. Det vil således være konkursboet, der skal afholde de omkostninger, som ligger forud for skifterettens modtagelse af kurators begrundede meddelelse, hvorimod de omkostninger, der ligger efter dette tidspunkt, herunder omkostninger forbundet med kurators udarbejdelse af stævningen, vil skulle holdes uden for konkursboet og erstattes forlods af statskassen. Dette er i overensstemmelse med, hvad der gælder i dag, dog således at det ikke længere er skifterettens formelle beslutning om at indlede sagen, der er afgørende, men derimod tidspunktet for skifterettens modtagelse af kurators begrundede meddelelse.

Som følge af, at skifteretten ikke længere vil skulle træffe beslutning om indledningen af en konkurskarantænesag, men alene registrere sagen, finder Konkursrådet, at der efter tidspunktet fra skifterettens modtagelse af kurators begrundede meddelelse bør løbe en automatisk frist for indleveringen af kurators stævning. Konkursrådet finder, at denne frist bør være 4 uger, således at kurator senest 4 uger efter skifterettens modtagelse af kurators begrundede meddelelse efter § 125, stk. 3, skal indlevere en stævning. Skifteretten bør dog – ligesom det er tilfældet i dag – have mulighed for på begæring fra kurator at forlænge fristen, hvis det er velbegrundet. Ligesom det er tilfældet efter de gældende regler, bør en overskridelse af fristen for indleveringen af stævningen, herunder en overskridelse af en eventuel forlængelse af fristen, ikke have præklusiv virkning i forhold til kurators påstand om pålæg af konkurskarantæne, men en overskridelse af fristerne vil i mangel af lovlig forfald være udtryk for pligtforømmelse fra kurators side, som vil kunne tages i betragtning ved fastsættelsen af kurators vederlag for førelse af konkurskarantænesagen, og skifterettens beslutning om udpegning af kurator i fremtidige sager.

Konkursrådet finder endvidere, at der er grundlag foretage enkelte justeringer af kravene til indholdet af kurators stævning. Det bør således fremadrettet fremgå direkte af konkursloven, at kurators stævning skal indeholde oplysninger om, hvorvidt der vil blive nedlagt påstand efter konkurslovens § 159, 2. pkt., og den foreslåede nye bestemmelse i § 159, 3. pkt., ligesom stævningen bør indeholde oplysninger om eventuelt tidligere pålagte konkurskarantæner.

2.3 Advokatbeskikkelse og fastsættelse af salæret til den beskikkede advokat og kurator

Som retstilstanden er i dag, vil den, der begæres pålagt konkurskarantæne, altid få beskikket en advokat, hvis den pågældende anmoder herom. Det er dermed statskassen, der forlods afholder omkostningerne til den beskikkede advokat, dog således at skifteretten kan pålægge

den, der pålægges konkurskarantæne, at erstatte statskassens udgifter i forbindelse med beskikkelsen.

Konkursrådet finder, at det fremadrettet bør være sådan, at der alene bør være adgang til advokatbeskikkelse i konkurskarantænesager i det omfang, hvor den, der begæres pålagt konkurskarantæne, opfylder de økonomiske betingelser for fri proces, jf. retsplejelovens § 325. Hvis den pågældende ikke opfylder de økonomiske betingelser i retsplejelovens § 325, vil der således ikke kunne ske advokatbeskikkelse, men den pågældende må selv afholde omkostningerne til en eventuel advokat.

Konkursrådet har i denne sammenhæng lagt vægt på, at det skønnes rimeligt, at den, der begæres pålagt konkurskarantæne, selv afholder udgifterne til en advokat, i det omfang den pågældende selv er i stand til at betale herfor. Hermed sikres også, at der ikke – såfremt den pågældende pålægges konkurskarantæne – skal afholdes store udgifter til inddrivelse af beløbet hos den pågældende.

En ændring af beskikkelsesreglen vil kunne føre til, at der vil være personer, som ikke opfylder de økonomiske betingelser i retsplejelovens § 325, og som ikke vælger at lade sig repræsentere af en advokat.

Konkursrådet bemærker i denne sammenhæng, at det følger af retsplejelovens § 259, stk. 2, der efter konkurslovens § 243, jf. § 160, finder tilsvarende anvendelse i en konkurskarantænesag med de ændringer, der følger af forholdets natur, at retten kan pålægge en person at lade sagen føre ved en advokat (»advokatpålæg«). Retten vil således efter denne bestemmelse kunne pålægge den, der ikke opfylder de økonomiske betingelser i retsplejelovens § 325, at lade sagen føre ved en advokat, hvis retten ikke finder det muligt at behandle sagen på en hensigtsmæssig måde, uden at den pågældende har en sådan bistand.

Hvis en person ikke efterkommer et advokatpålæg, vil det have de retsvirkninger, der følger af retsplejelovens § 259, stk. 3, idet der dog må henses til, at bestemmelsen, jf. konkurslovens § 160, jf. § 243 finder anvendelse med de ændringer, der følger af forholdets natur. Dette må indebære, at hvis en person, der er pålagt at møde ved en advokat, jf. retsplejelovens § 259, stk. 2, jf. konkurslovens § 243, jf. § 160, indleverer et processkrift, skal skifteretten anse dette for ikke indgivet, idet retsvirkningen heraf ikke vil være præklusion, men derimod processuel skadevirkning efter konkurslovens § 162, stk. 6.

Ligesom reglerne i retsplejelovens § 259, stk. 2 og 3, jf. konkurslovens § 160, jf. § 243 finder tilsvarende anvendelse i konkurskarantænesager med de ændringer, som følger af forholdets

natur, vil bestemmelsen i retsplejelovens § 260, stk. 11, tillige finde anvendelse. Dette indebærer, at hvis den, der begæres pålagt konkurskarantæne, og som er pålagt at lade sagen føre af en advokat, godtgør, at det ikke har været muligt for vedkommende at antage en advokat, bør skifteretten dog efter omstændighederne kunne vælge at beskikke den pågældende en advokat. Det vil bero på en konkret vurdering, om der – på trods af at den pågældende ikke opfylder de økonomiske betingelser i retsplejelovens § 325, og er pålagt at møde ved en advokat – er grundlag for at beskikke en advokat, idet det afgørende må være, om at den pågældende hverken har savnet evne eller vilje til at engagere en advokat, men at dette af særlige grunde ikke er lykkedes.

I forhold til fastsættelsen af salæret til kurator og den eventuelt beskikkede advokat samt sagens omkostninger, finder Konkursrådet, at der fremover bør kunne lægges vægt på, om de af kurator og den beskikkede advokat foretagne processkridt har været overflødige.

Konkursrådet har i den forbindelse lagt vægt på, at der efter rådets opfattelse ses tilfælde, hvor der udveksles flere processkrifter, end den konkrete konkurskarantænesag kan bære, ligesom der ses tilfælde, hvor der afholdes mundtlig forhandling, uden at der under denne kommer andet og mere frem end det, der allerede fremgår af de af parterne udvekslede processkridt.

Konkursrådet bemærker i denne sammenhæng, at det er forudsat, at skifteretten i skriftligt behandlede sager bør give parterne mulighed for indlevering af replik og duplik, medmindre det ud fra indholdet af kurators første processkrift (stævningen) og svarskriftet må anses for klart overflødigt, ligesom yderligere skriftveksling vil kræve en særlig begrundelse. I forhold til mundtligt behandlede sager er det forudsat, at skifteretten kun bør give parterne mulighed for indlevering af replik og duplik, hvis særlige grunde taler derfor.

Det bør derfor – herunder i lyset af ovenstående – være muligt for skifteretten at tage hensyn til, om de foretagne processkridt set i lyset af sagens karakter og omfang må anses for overflødige. Der er herved tiltænkt en skærpelse af parternes agtpågivenhed i forhold til alene at sikre, at det er relevant processtof, som inddrages til brug for sagens behandling

Ved vurderingen af om et processkridt har været overflødigt, vil der kunne henses til den vurdering, der foretages efter retsplejelovens § 318, stk. 1, hvoraf følger, at den part, som på uforsvarlig måde har foranlediget spildte møder, uforholdsmæssige udsættelser, unyttig bevisførelse eller andre overflødige processuelle skridt, selv om parten vinder, skal erstatte modtager udgifterne herved. Det må dog i alle tilfælde bero på en konkret vurdering af den enkelte sags

omstændigheder, om et processkridt har været overflødigt, herunder en vurdering af om der har været rimelig grund til at anmode om det pågældende processkridt.

Kapitel 10

Forholdet til tvangsopløsning og rekonstruktionsbehandling

1. Overgangen fra tvangsopløsning til konkurs

1.1 Konkursrådets betænkning nr. 1525 af 2011 om konkurskarantæne

Som det fremgår af betænkning nr. 1525 af 2011, side 87, fandt Konkursrådet, at selskaber, der begæres tvangsopløst, alene bør være omfattet af konkurskarantæner reglerne, hvis selskabet efterfølgende tages under konkursbehandling. Konkursrådet var i den forbindelse opmærksom på, at det som følge heraf ville få større betydning, om et insolvent selskab, der begæres tvangsopløst, opløses uden konkurs eller tages under konkursbehandling, jf. hertil betænkning nr. 1525 af 2011, side 87.

Konkursrådet fandt i denne sammenhæng anledning til at fremhæve, hvad der efter rådets opfattelse normalt kan betragtes som ”god praksis” for skifterettens behandling af en begæring om tvangsopløsning af et selskab, idet der henvises til betænkning nr. 1525 af 2011, side 88, hvor følgende bl.a. fremgår:

”Skifteretten bør af egen drift tage selskabet under konkursbehandling, hvis selskabet er insolvent og der enten er aktiver i selskabet eller er grund til mistanke om ulovligheder. Hvis ledelsen udebliver fra møde i skifteretten og skifteretten ikke har tilstrækkelige oplysninger til at vurdere, om det beskrevne grundlag for konkursbehandling foreligger, bør skifteretten, før den i givet fald opløser selskabet uden yderligere behandling efter en analogi af konkurslovens § 143, enten udmelde en likvidator med henblik på, at denne undersøger forholdene, eller udsætte sagen på fornyet indkaldelse af selskabets ledelse. Hvis ledelsen opholder sig i udlandet, bør skifteretten eller likvidator normalt forsøge at indhente en skriftlig redegørelse fra ledelsen og bør også kontakte selskabets eventuelle revisor. Skifteretten eller likvidator bør endvidere eventuelt kontakte kendte fordringshavere og bør desuden indhente skatteinformationer for selskabet (såkaldte R75-oplysninger) fra SKAT. Skifteretten eller likvidator bør endelig normalt indhente en fuldstændig udskrift fra Erhvervs- og Selskabsstyrelsen vedrørende hver af de personer, der har haft tilknytning til selskabet. Kun hvis skifteretten på dette grundlag fortsat ikke har oplysninger, der viser, at selskabet har aktiver, eller som giver anledning til konkret mistanke om ulovligheder – og skifteretten skønner, at en likvidator ikke kan tilvejebringe yderligere oplysninger – bør skifteretten efter Konkursrådets opfattelse i givet fald slutte tvangsopløsningen efter en analogi af konkurslovens § 143. Konkursrådet bemærker i den forbindelse, at der ved nogle skifteretter (f.eks. Sø- og Handelsretten) er praksis for, at en tvangsop-

løsning ikke kan sluttes efter en analogi af konkurslovens § 143, når der er udpeget en likvidator, idet likvidator i så fald enten vil skulle gennemføre en solvent likvidation eller indgive konkursbegæring. Ved disse skifteretter opstår spørgsmålet om at slutte tvangsopløsningen efter en analogi af konkurslovens § 143 således ikke i de tilfælde, hvor der er udpeget en likvidator.”

1.2 Konkursrådets udtalelse af 12. juni 2018 om overgangen fra tvangsopløsning til konkurs

Ved udtalelse af 12. juni 2018 om overgangen fra tvangsopløsning til konkurs foreslog Konkursrådet, at det ikke længere skulle være muligt for skifteretten at opløse et selskab, som Erhvervsstyrelsen har anmodet skifteretten om at tvangsopløse, efter en analogi af konkurslovens § 143, og således uden at der udmeldes en likvidator eller selskabet tages under konkursbehandling.

Forslaget var bl.a. begrundet i, at når skifteretten beslutter at tvangsopløse et selskab efter en analogi af konkurslovens § 143, og således uden en egentlig form for bobehandling f.eks. i form af likvidation eller insolvensbehandling, bliver selskabets forhold og de dispositioner, der er foretaget i selskabet ikke undersøgt nærmere, hvilket indebærer en risiko for, at selskaber med begrænset hæftelse misbruges, idet det bl.a. ikke afdækkes, om der er foregået ulovlige dispositioner i selskabet, om der er grundlag for at indlede en sag om konkurskarantæne mod ledelsen, og/eller om der er grundlag for en politimæssig efterforskning, jf. hertil Konkursrådets udtalelse af 12. juni 2018, side 12f.

Af Konkursrådets udtalelse af 12. juni 2018, side 12-13, fremgår i denne sammenhæng bl.a. følgende:

”Den uens praksis ved skifteretterne i forhold til tvangsopløsning af selskaber medfører, at reglerne om konkurskarantæne ikke fuldt ud anvendes som forudsat ved Konkursrådets betænkning nr. 1525/2011. Desuden indbyder den uens praksis til forumshopping, idet det vil være muligt at etablere selskabet eller senere ændre hjemsted til et sted, hvor selskaber i højere grad opløses efter en analogi af konkurslovens § 143, hvorved selskabet ikke undersøges nærmere af en likvidator eller af en kurator.

Det strider mod grundlæggende samfundsinteresser, ligesom det er stridende mod retsfølelsen, hvis et selskabs forhold ikke undersøges, og hvis der som følge heraf ikke pålægges en konkurskarantæne i tilfælde, hvor der er grundlag herfor.

Det undersøges desuden ikke, om der måtte være aktiver, herunder i form af lån til kapitalejerne. Sådanne lån kan være lovlige, såfremt betingelserne i selskabslovens § 210, stk. 2, er opfyldt. Uanset om der er tale om et lovligt eller ulovligt

lån, skal lånet tilbagebetales til selskabet. Hertil kommer at der er en afledt effekt af sådanne lån, idet kapitalejeren skal beskattes, jf. ligningslovens § 16 e. Hvis der er ydet sådanne lån til kapitalejerne, medfører det således, dels at der vil være midler i selskabet, dels at der tilfalder statskassen et skatteprovenu som følge af beskatningen af kapitalejeren.

Det er ligeledes stridende mod grundlæggende samfundsinteresser og retsfølelsen, hvis der er et tabt skatteprovenu som følge af manglende beskatning af lovlige eller ulovlige kapitalejerlån. Desuden kan selskaberne have drevet afgiftspligtig virksomhed uden at registrere dette og dermed have været i konkurrence på ulige vilkår med virksomheder, der overholder reglerne.”

Der henvises i det hele til Konkursrådets udtalelse af 12. juni 2018 om overgangen fra tvangsopløsning til konkurs.

1.3 Konkursrådets overvejelser

Som det fremgår af Konkursrådets kommissorium af 30. juni 2020, er Konkursrådet bl.a. blevet anmodet om at overveje, om kriterierne for at pålægge konkurskarantæne bør justeres, således at konkurskarantæne i højere grad målrettes personer, der på grund af uhæderlige forhold skønnes uegnede til at lede en erhvervsvirksomhed.

Som det fremgår ovenfor, har Konkursrådet tidligere overvejet, om reglerne om konkurskarantæne skal finde anvendelse i forbindelse med tvangsopløsning. Konkursrådet finder ikke anledning til at ændre den tidligere indstilling om, at selskaber, der begæres tvangsopløst, alene bør være omfattet af konkurskarantæner reglerne, hvis selskabet efterfølgende tages under konkursbehandling, jf. hertil betænkning nr. 1525 af 2011, side 87.

Konkursrådet finder dog anledning til at bemærke, at det fortsat er rådets opfattelse, ligesom det fremgår af rådets udtalelse af 12. juni 2018, at konkurskarantæner reglerne ikke kan fungere efter hensigten, hvis de selskaber, som Erhvervsstyrelsen har anmodet skifteretten om at tvangsopløse, opløses efter en analogi af konkurslovens § 143, uden at selskabets forhold er blevet undersøgt nærmere. Hvis man ønsker at sikre mod konkursrytteri og videreførelsen af en groft uforsvarlig forretningsførelse, der er til skade for både potentielle kreditorer og samfundet som helhed, bør man efter Konkursrådets opfattelse i videst muligt omfang søge at gøre op med en sådan praksis.

Der henvises i det hele til Konkursrådets udtalelse af 12. juni 2018 om overgangen fra tvangsopløsning til konkurs, og det heri fremlagte lovudkast.

2. Rekonstruktionskarantæne

2.1 Gældende ret

Konkurskarantænerreglerne finder ikke anvendelse ved en forebyggende rekonstruktionsbehandling, der behandles efter reglerne i konkurslovens Afsnit IA, eller ved en almindelig rekonstruktionsbehandling, der behandles efter reglerne i konkurslovens Afsnit IB.

I relation til de almindelige rekonstruktionsregler, der følger af konkurslovens Afsnit IB, overvejede Konkursrådet i forbindelse med betænkning nr. 1525 af 2011, om konkurskarantæne også burde kunne pålægges på grundlag af en rekonstruktionsbehandling. Følgende fremgår herom af betænkningens side 91:

”Konkursrådet har overvejet, om karantæne også bør kunne pålægges på grundlag af rekonstruktionsbehandling, men finder ikke grundlag herfor.

Hvis rekonstruktionsbehandlingen ikke afsluttes med en tvangsakkord, vil skyldnerens bo som altovervejende hovedregel blive taget under konkursbehandling, og karantæne vil i så fald kunne pålægges på grundlag heraf. Konkursrådet foreslår som nævnt, at tidsperioden for, hvilke ledelsesmedlemmer der omfattes af reglerne om karantæne, regnes fra frisdagen. Fristdagen i en konkurs, der følger efter en rekonstruktionsbehandling, vil være dagen for indleveringen af begæringen om rekonstruktionsbehandling, så den tid, der medgår til rekonstruktionsbehandlingen, vil ikke give problemer i forhold til den etårsfrist, som Konkursrådet foreslår.

Hvis rekonstruktionsbehandlingen afsluttes med en tvangsakkord, vil fordringshaverne ganske vist have lidt et tab, og det kan ikke udelukkes, at en medvirkende årsag har været ledelsens groft uforsvarlige forretningsførelse. Samtidig har fordringshaverne imidlertid vedtaget tvangsakkorden ved en afstemning, og dels derfor, dels af hensyn til formålet med rekonstruktionsbehandlingen – dvs. af bidrage til videreførelse af levedygtige, men insolvente virksomheder – finder Konkursrådet det mest hensigtsmæssigt, at rekonstruktionsbehandling i sig selv ikke kan føre til en karantæne. Hvis rekonstruktionsbehandlingen fører videre til en konkurs, bør reglerne om karantæne derimod kunne anvendes på samme måde som ved andre konkurser.”

Selvom Konkursrådet ikke foreslog, at karantænerreglerne skulle finde anvendelse i forbindelse med rekonstruktion, vil oplysninger om eventuelle forhold, der vil kunne begrunde konkurskarantæne, og som måtte komme frem under en rekonstruktionsbehandling, dog kunne indgå i rekonstruktionsbehandlingen i forbindelse med fordringshavernes stillingtagen til rekonstruktionsforslaget.

Det følger således af konkurslovens § 13 b, stk. 1, nr. 3, litra e, at den redegørelse, som skal indgå i det materiale, som rekonstruktøren, jf. konkurslovens § 13, stk. 2, skal sende til for-

dringshaverne senest 5 hverdage før det møde, der efter konkurslovens § 13, stk. 1, skal afholdes seks måneder efter mødet om rekonstruktionsplanen efter konkurslovens § 11 e, skal indeholde oplysninger om eventuelle forhold, der vil kunne begrunde konkurskarantæne. Det er forudsat i forarbejderne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 25, at oplysningerne herom kan have betydning for fordringshavernes stillingtagen til rekonstruktionsforslaget på samme måde som oplysninger om forhold, der vil kunne søges omstødt, og oplysninger om skyldnerens eventuelle ansvarspådragende forhold, der ligeledes skal fremgå af redegørelsen, jf. hertil konkurslovens § 13 b, stk. 1, nr. 3, litra c-d.

Efter konkurslovens § 15, stk. 4, skal rekonstruktøren og en eventuel tillidsmand i de tilfælde, hvor rekonstruktionsbehandlingen overgår til konkursbehandling, før der er udsendt et rekonstruktionsforslag med tilhørende redegørelse, afgive en kort redegørelse til skifteretten om bl.a. de oplysninger, der er nævnt i konkurslovens § 13 b, stk. 1, nr. 3, litra e – dvs. oplysninger om eventuelle forhold, der vil kunne begrunde konkurskarantæne – hvis rekonstruktøren og tillidsmanden i øvrigt er i besiddelse af oplysningerne herom.

Der blev ved lov nr. 896 af 21. juni 2022 bl.a. foretaget en række justeringer af reglerne om rekonstruktion, herunder ved indførelsen af en ny insolvensbehandling i form af forebyggende rekonstruktionsbehandling som led i implementeringen af Europa-Parlamentet og Rådets direktiv (EU) 2019/1023 af 20. juni 2019 om rammer for forebyggende rekonstruktion, gælds-sanerung og udelukkelse og om foranstaltninger med henblik mere effektive procedurer for rekonstruktion, insolvensbehandling og gældssanerung og om ændring af direktiv (EU) 2017/1132 (rekonstruktions- og insolvensdirektivet).

Ved loven blev bestemmelsen i konkurslovens § 10 a omhandlende indholdet af en tvangsakkord nyaffattet. Der blev i denne sammenhæng indsat en ny bestemmelse i konkursloven § 10 a, stk. 8, som giver adgang til som led i en tvangsakkord at bestemme, at selskabskapitalen nedsættes til 0 kr. og samtidig forhøjes med en ny selskabskapital. Da der ikke er fortegningsret for de hidtidige kapitalejer, jf. hertil Folketingstidende 2021-22, A, L 181 som fremsat, side 171, kan selskabet reelt som led i en rekonstruktionsbehandling opnå at kunne få en ny ejerkreds, som vil kunne afsætte den tidligere ledelse og indsætte en ny.

2.2 Konkursrådets overvejelser

Som anført oven for under afsnit 2.1 vil det alene være de tilfælde, hvor enten en forebyggende rekonstruktionsbehandling eller en almindelig rekonstruktionsbehandling fører til en konkurs, at konkurskarantæne-reglerne finder anvendelse. Der er således ikke hjemmel i konkurs-

loven til pålæggelse af en »rekonstruktionskarantæne«, hverken i regi af en forebyggende rekonstruktionsbehandling eller en almindelig rekonstruktionsbehandling.

Konkursrådet har fundet grundlag for på ny at overveje, om konkurskarantæner reglerne burde finde anvendelse i tilknytning til en almindelig rekonstruktionsbehandling.

Når Konkursrådet ikke finder, at konkurskarantæner reglerne tillige bør finde anvendelse under eller i forlængelse af en forebyggende rekonstruktionsbehandling, skyldes dette den forebyggende rekonstruktionsbehandlings særlige karakter. Rådet har i den forbindelse lagt vægt på, at en forebyggende rekonstruktionsbehandling adskiller sig fra de ”almindelige” former for insolvensbehandling ved, at det ikke er et krav for indledningen af en forebyggende rekonstruktionsbehandling, at skyldneren er insolvent. Henset til formålet bag konkurskarantæner reglerne, som bl.a. er at sikre mod videreførelsen af en groft uforsvarlig forretningsførelse til skade for kreditorerne, ville det efter Konkursrådets opfattelse være for vidtgående, hvis ledelsesmedlemmer i en erhvervsvirksomhed, der endnu ikke er insolvent, men som alene har sandsynlighed for at blive det, skulle kunne pålægges en konkurskarantæne. Der kan endvidere peges på, at formålet bag reglerne om forebyggende rekonstruktionsbehandling bl.a. er at give virksomheder adgang til forebyggende foranstaltninger, som skal hindre, at virksomheden bliver insolvent. Hvis en erhvervsvirksomheds ledelse havde udsigt til at kunne blive genstand for en karantænesag i forlængelse af en forebyggende rekonstruktionsbehandling, ville det kunne frygtes, at regelsættet reelt ikke ville blive anvendt, hvilket vil være til skade for samfundet som helhed.

I forhold til en almindelig rekonstruktionsbehandling fandt Konkursrådet – som det tillige fremgår under afsnit 2.2 ovenfor – ikke i forbindelse med betænkning nr. 1525 af 2011 grundlag for at anbefale, at konkurskarantæner reglerne skulle finde anvendelse under rekonstruktionsbehandling. Der blev i den forbindelse lagt vægt på dels formålet med rekonstruktionsbehandlingen – som er at bidrage til videreførelsen af levedygtige, men insolvente virksomheder – dels at hvor en rekonstruktionsbehandling afsluttes med en tvangsakkord og ikke overgår til en konkursbehandling, vil de fordringshavere, der har lidt et tab som følge af insolvensen, have stemt for rekonstruktionsforslaget, selvom fordringshaverne måtte være bekendt med, at en af ledelsen udøvet groft uforsvarlig forretningsførelse kan have været medvirkende til insolvensen.

Der er efter Konkursrådets opfattelse fortsat forhold, som kan tale mod karantæner reglernes anvendelse i forbindelse med en almindelige rekonstruktionsbehandling.

For det første kan der peges på, at en udvidelse af karantæner reglerne til også at finde anvendelse ved en almindelig rekonstruktionsbehandling indebærer en risiko for, at ledelsen som følge af den blotte udsigt til at kunne blive genstand for en eventuel konkurskarantænesag ikke ønsker at forsøge at redde en insolvent, men overlevelsesdygtig erhvervsvirksomhed ved at indgive en rekonstruktionsbegæring. En udvidelse af karantæner reglernes anvendelsesområde, vil derfor kunne indebære en risiko for, at der bliver færre rekonstruktioner, hvorved formålet med rekonstruktionsreglerne reelt undermineres, hvilket vil være til skade for både fordringshaverne og samfundet som helhed.

Der kan for det andet peges på, at man ved indførelsen af konkurskarantæner reglerne om, at rekonstruktøren i forbindelse med rekonstruktionsforslaget, jf. konkurslovens § 13 b, stk. 1, nr. 3, litra e, skal oplyse om forhold, der vil kunne begrunde konkurskarantæne, må anses for at have accepteret, at der vil kunne opstå tilfælde, hvor kreditorerne stemmer mod et rekonstruktionsforslag alene med den begrundelse, at ledelsen har udvist groft uforvarsvarlig forretningsførelse, ligesom kreditorerne vil kunne stemme for et rekonstruktionsforslag, selvom de er bekendt med, at ledelsen har udvist groft uforvarsvarlig forretningsførelse. På sin vis har man således i et vist omfang overladt beslutningen om, hvorvidt karantæner reglerne skal finde anvendelse, til kreditorerne, som – til trods for, at der foreligger oplysninger om forhold, som begrunder konkurskarantæne – kan stemme for vedtagelsen af rekonstruktionsforslaget.

Endelig kan der peges på, at det har vist sig, at der alene gennemføres ganske få rekonstruktionsbehandlinger om året, og at det alene synes at være et fåtal af disse, der ender ud med vedtagelsen af et rekonstruktionsforslag, der indeholder bestemmelse om en tvangsakkord. Der kan derfor sættes spørgsmålstegn ved, om der henset hertil er grundlag for at udvide konkurskarantæner reglernes anvendelsesområde, da udvidelsen alene må antages at ville få en begrænset effekt.

Konkursrådet finder dog på den anden side, at den risiko, der måtte være for, at ledelsen i en insolvent, men overlevelsesdygtig erhvervsvirksomhed ikke anvender rekonstruktionsreglerne som følge af den blotte risiko for at blive mødt af en karantænesag, ikke i sig selv vil kunne tale med betydelig vægt for, at karantæner reglerne ikke under visse betingelser burde finde anvendelse i tilknytning til en almindelig rekonstruktionsbehandling. Hvor selskabet er insolvent, vil alternativet være en konkursbehandling, hvor reglerne om konkurskarantæne under alle omstændigheder finder anvendelse. Det må derfor have formodningen mod sig, at ledelsen i et insolvent selskab ikke vil undergive selskabet en rekonstruktionsbehandling alene fordi, der vil være udsigt til, at de vil kunne blive mødt af en konkurskarantænesag, som de i

tilfælde af en alternativ konkursbehandling under alle omstændigheder vil kunne blive mødt med.

Desuden kan der peges på, at der kan tænkes tilfælde, hvor kreditorerne som følge af oplysningen om, at der er forhold, der taler for en konkurskarantæne, ville kunne tænkes at stemme mod et rekonstruktionsforslag indeholdende en tvangsakkord, som ville kunne redde den insolvente, men levedygtige erhvervsvirksomhed.

Der kan i denne sammenhæng peges på, at der er erhvervsvirksomheder, som ville kunne bevare en større værdi til fordel for kreditorerne, de ansatte i erhvervsvirksomheden og samfundet som helhed, hvis rekonstruktionen sker inden for den juridiske skal, som erhvervsvirksomhedens drives i regi af. Dette vil navnlig være tilfældet, hvor udøvelsen af erhvervsvirksomheden sker efter særlige godkendelser, der knytter sig til selskabets CVR-nummer, og som ikke kan overdrages som led i en virksomhedsoverdragelse – f.eks. inkassolicenser, FDA-godkendelser eller lign. Hvor kreditorerne i et sådant tilfælde giver udtryk for, at de ikke vil stemme for et rekonstruktionsforslag, der indeholder bestemmelse om tvangsakkord alene af den grund, at der er forhold, der taler for en konkurskarantænesag mod den nuværende eller eventuelt fratrådte ledelse, vil den manglende mulighed for at anvende konkurskarantæne reglerne som led i en rekonstruktionsbehandling kunne føre til, at der ikke gennemføres en rekonstruktion i den juridiske skal, som ellers ville have været det bedste for både erhvervsvirksomheden, kreditorerne og samfundet. En udvidelse af anvendelsesområdet for konkurskarantæne reglerne til også at omfatte rekonstruktionsbehandling vil derfor kunne føre til, at der vil være flere rekonstruktionsbehandlinger, som ikke ender ud i en konkursbehandling.

Endelig kan der peges på, at formålet med konkurskarantæne reglerne primært er at sikre mod, at en af et ledelsesmedlem udvist groft uforsvarlig forretningsførelse videreføres til skade for potentielle fremtidige kreditorer og samfundet. Hvor der enten forud for eller i forbindelse med en rekonstruktionsbehandling, der afsluttes med en tvangsakkord, er sket en udskiftning af den tidligere ledelse, kan der stilles spørgsmålstejn ved det rimelige i, at sådanne ledelsesmedlemmer, hvis groft uforsvarlige forretningsførelse kan have været medvirkende til selskabets insolvens og fordringshavernes deraf følgende tab, ikke hindres i at videreføre den groft uforsvarlige forretningsførelse til skade for andre kreditorer mv. Dette aktualiseres videre af den nye bestemmelse i konkurslovens § 10 a, stk. 8, hvor der er åbnet op for, at der som led i rekonstruktionen kan ske en udskiftning af selskabskapitalen og dermed ejerkredsen, som ville kunne vælge at erstatte den forud for rekonstruktionsbehandlingen fungerende ledelse med en ny ledelse. I hvert fald i sådanne situationer vil det efter Konkursrådets opfattelse være hensigtsmæssigt, at der er adgang til at pålægge de tidligere nu fratrådte ledelsesmedlem-

mer en konkurskarantæne, hvis de under udøvelsen af deres hverv har udvist groft uforvarlig forretningsførelse.

Henset til ovenstående finder Konkursrådet, at karantæne reglerne under visse betingelser bør kunne finde anvendelse i forbindelse med rekonstruktionsbehandling.

Anvendelsen af konkurskarantæne reglerne i forbindelse med en rekonstruktionsbehandling vil – som ligeledes anført af Konkursrådet i betænkning nr. 1525 af 2011, side 91 – primært være relevant, hvor rekonstruktionsbehandlingen ophører med stadfæstelsen af et rekonstruktionsforslag, der indeholder bestemmelse om tvangsakkord. Dette skyldes, at hvor rekonstruktionsbehandlingen ikke ophører med stadfæstelsen af et rekonstruktionsforslag, der indeholder bestemmelse om tvangsakkord, eller at skyldneren er blevet solvent, vil skyldnerens bo som altovervejende hovedregel blive taget under konkursbehandling, jf. hertil konkursloven § 15, stk. 3, og konkurskarantæne reglerne vil i så fald finde anvendelse i forlængelse heraf. Konkursrådet finder derfor, at det bør være et krav for karantæne reglerens anvendelsesområde i relation til en rekonstruktionsbehandling, at rekonstruktionsbehandlingen ophører med stadfæstelsen af et rekonstruktionsforslag, der indeholder bestemmelse om tvangsakkord. Da det afgørende vil være, om der er stadfæstet et rekonstruktionsforslag, der indeholder bestemmelse om en tvangsakkord, bør det være uden betydning, om det stadfæstede rekonstruktionsforslag efterfølgende ophæves efter konkurslovens § 14 e.

I et tilfælde, hvor skifteretten, jf. konkurslovens § 13 f, stk. 2, efter stadfæstelsen af et rekonstruktionsforslag, der ikke indeholder bestemmelse om en tvangsakkord, beslutter at rekonstruktionsbehandlingen skal fortsætte, hvis det fremgår af det stadfæstede rekonstruktionsforslag, at der vil blive fremsat yderligere forslag inden for fristen i § 13, stk. 1, eller en eventuel forlængelse af fristen, jf. § 13 a, vil reglerne om konkurskarantæne først finde anvendelse efter det yderligere rekonstruktionsforslag, der indeholder bestemmelse om tvangsakkord, er stadfæstet, og skyldnerens bo ikke overgår til konkursbehandling, jf. konkurslovens § 15, stk. 3.

Konkurskarantæne reglerne bør i forbindelse med en rekonstruktionsbehandling alene omfatte ledelsesmedlemmer, der er fratrukket ledelsen senest to uger efter stadfæstelsen af rekonstruktionsforslaget. Konkursrådet har i den forbindelse lagt vægt på, at hvis det var muligt at pålægge et ikke fratrukket ledelsesmedlem konkurskarantæne i forlængelse af en rekonstruktionsbehandling, ville det kunne føre til, at rekonstruktionsbehandlingen reelt ville være udsigtsløs og dermed overgå til en konkursbehandling.

I forhold til et ledelsesmedlem, der fratræder under selve rekonstruktionsbehandlingen eller i forbindelse med stadfæstelsen af et rekonstruktionsforslag, der indeholder bestemmelse om tvangsakkord, bør det afgørende for, om ledelsesmedlemmet omfattes af reglerne, være, om ledelsesmedlemmet er fratrædt senest 2 uger efter rekonstruktionsforslagets stadfæstelse. For ledelsesmedlemmer, der er registreret i Erhvervsstyrelsens it-system, vil dette indebære, at de skal være registreret som fratrædt i Erhvervsstyrelsens it-system senest 14 dage efter stadfæstelsen af rekonstruktionsforslaget. Det bemærkes i den forbindelse, at de to uger er stemmende med det tidspunkt, hvor en ny selskabskapital efter konkurslovens § 10 a, stk. 8, skal være indbetalt, jf. hertil konkurslovens § 14, stk. 5. For ledelsesmedlemmer, der ikke er registreret i Erhvervsstyrelsens it-system – f.eks. en bagmand i en stråmandskonstruktion, eller en person, hvis ledelsesmæssige rolle på grund af virksomhedens form ikke har været undergivet registrering i Erhvervsstyrelsens it-system – er det afgørende, at personen rent faktisk er ophørt med at deltage i ledelsen af erhvervsvirksomheden (eller med at drive virksomhed) senest 14 dage efter tidspunktet for stadfæstelsen af rekonstruktionsforslaget.

I forhold til ledelsesmedlemmer, der er fratrædt før indledningen af rekonstruktionsbehandlingen, vil det afgørende for, om de pågældende omfattes af reglerne være, om de har deltaget i ledelsen af skyldnerens erhvervsvirksomhed senere end 1 år før fristdagen. Det bør således være den samme tidsmæssige betingelse, der finder anvendelse både under en konkurskarantæne, der behandles i tilknytning til konkurs og en karantænesag, der behandles i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling. Om den tidsmæssige betingelse henvises i øvrigt til kapitel 3 ovenfor.

Der bør i forhold til adfærdsbetingelsen gælde det samme, som i forbindelse med en almindelig konkurskarantænesag, der behandles i tilknytning til en konkurs, således at et ledelsesmedlem, der deltaget i ledelsen af skyldnerens erhvervsvirksomhed senere end 1 år før fristdagen, og som er fratrædt senest to uger efter stadfæstelsen af rekonstruktionsforslaget, kan pålægges konkurskarantæne, hvis den pågældende har udvist groft uforvarlig forretningsførelse, eller undladt at rette op på en groft uforvarlig forretningsførelse, der er udvist tidligere end et år før fristdagen.

Da ledelsen under en rekonstruktionsbehandling som udgangspunkt – dog med visse begrænsninger – bevarer ledelsen over det insolvente selskab, bør der ved vurderingen af, om der er udvist groft uforvarlig forretningsførelse tillige kunne henses til de dispositioner, som ledelsen foretager efter rekonstruktionsbehandlingens indledning og indtil det tidspunkt, hvor det pågældende ledelsesmedlem fratræder, eller hvor rekonstruktøren eventuelt overtager ledelsen af virksomheden, jf. konkurslovens § 12 a. Hvor ledelsesmedlemmet dog i kraft af sin faktiske ledelsesposition i erhvervsvirksomheden handler til skade for fordringshaverne eller i

nogle af disse ved f.eks. at forstikke aktiver eller foretage dispositioner i strid med princippet om ligebehandling af fordringshaverne, vil dette kunne indgå ved vurderingen af, om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse.

Konkursrådet har i denne sammenhæng overvejet, om ledelsens eventuelle manglende samarbejde med rekonstruktøren under rekonstruktionsbehandlingen bør indgå i vurderingen af, om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse. Konkursrådet finder ikke, at et eventuelt manglende samarbejde med rekonstruktøren – i modsætning til det manglende samarbejde med kurator – bør indgå i vurderingen af, om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse.

Konkursrådet har overvejet, hvem der bør have kompetencen til at rejse en konkurskarantæne i forbindelse med en rekonstruktionsbehandling, samt hvornår karantænesagen skal rejses.

Det bør efter Konkursrådets opfattelse være rekonstruktøren, der har kompetencen til at indlede en karantænesag mod et fratrædt ledelsesmedlem. Ligesom ved en almindelig konkurskarantænesag bør kompetencen til at indlede en sag om konkurskarantæne tilkomme rekonstruktøren personligt, og hverken kreditorerne eller skifteretten bør kunne pålægge rekonstruktøren at indlede en sag om konkurskarantæne. Rekonstruktørens procesbeføjelse bør ligeledes gælde også efter rekonstruktionsbehandlingen er afsluttet.

Processuelt – herunder henset til at karantænesagen under rekonstruktionsbehandlingen ligesom ved konkurs bør holdes adskilt fra selve rekonstruktionsbehandlingen – bør karantænesagen føres i forlængelse af stadfæstelsen af rekonstruktionsforslag, der indeholder bestemmelser om en tvangsakkord, som bringer rekonstruktionsbehandlingen til ophør, jf. konkurslovens § 13 f, stk. 1. Såfremt der er grundlag for at indlede en karantænesag mod et fratrædt ledelsesmedlem, vil rekonstruktørens beskikkelse derfor først ophøre, når karantænesagen er endeligt afgjort.

Ligesom det er tilfældet i dag, bør rekonstruktionsforslaget, jf. konkurslovens § 13 b, stk. 1, nr. 3, litra e, fortsat indeholde oplysninger om eventuelle forhold, der kan begrunde en konkurskarantænesag. Konkursrådet finder ikke, at det bør være et krav, at rekonstruktionsforslaget indeholder oplysninger om, hvorvidt der er grundlag for at indlede en konkurskarantænesag mod et bestemt ledelsesmedlem, da det vil være rekonstruktøren og ikke kreditorerne, der bør have kompetencen til at beslutte, om der skal indledes en karantænesag. Rekonstruktøren bør dog være forpligtet til på mødet om rekonstruktionsforslaget at meddele, om rekonstruktøren agter at indlede en sag om karantæne mod et tidligere ledelsesmedlem eller et ledelsesmedlem, der enten er fratrædt under rekonstruktionsbehandlingen eller fratræder ved

stadfæstelsen af rekonstruktionsforslaget. Rekonstruktørens meddelelse herom bør ikke være genstand for afstemning blandt fordringshaverne.

Under hensyn til rekonstruktionsprocessen bør rekonstruktøren inden for en frist på 4 uger efter stadfæstelsen af rekonstruktionsforslaget meddele skifteretten om, hvorvidt der vil blive indledt en karantænesag mod et fratrædt ledelsesmedlem, hvilket markerer indledningen af karantænesagen. Rekonstruktøren vil herefter senest 4 uger efter fremsendelsen af meddelelsen til skifteretten, skulle fremsende en stævning. Om indledningen af konkurskarantænesagen henvises i øvrigt til kapitel 9, afsnit 2.2, ovenfor.

For så vidt angår rekonstruktørens honorar, bør der gælde det samme som for kurator under en konkurskarantænesag.

Det bør således være skyldneren under rekonstruktionsbehandling, der afholder de udgifter, som rekonstruktøren har haft frem til meddelelsen af, om der er grundlag for at indlede en karantænesag mod et fratrædt ledelsesmedlem, jf. hertil konkurslovens § 239, stk. 5. Skifteretten skal ved fastsættelsen af honoraret til rekonstruktøren, jf. konkurslovens § 239, stk. 2, tage hensyn til, om det arbejde, som har været forbundet med udarbejdelsen af redegørelsen efter § 13 e, samt meddelelsen til skifteretten. Efter det tidspunkt, hvor skifteretten har modtaget rekonstruktørens meddelelse om, at der skal indledes en konkurskarantænesag – herunder hen- set til at karantænesagen skal holdes adskilt fra rekonstruktionssagen – bør der gælde det samme som for kurator, jf. hertil konkurslovens §§ 165-166. Der henvises herom til kapitel 9, afsnit 2.3, ovenfor.

Kapitel 11

Adgang til konkurskarantæneregistret

1. Gældende ret

1.1 Konkursloven

Det følger af konkurslovens § 169, stk. 1, at Erhvervsstyrelsen fører et register over pålagte konkurskarantæner.

Bestemmelsen blev indsat i konkursloven ved lov nr. 429 af 1. maj 2013 og bygger bl.a. på Konkursrådets betænkning nr. 1525 af 2011 om konkurskarantæne.

Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 38, at formålet med at føre et register over pålagte konkurskarantæner er dels at hindre, at personer, der er pålagt konkurskarantæne, registreres som ledelsesmedlemmer i Erhvervsstyrelsens IT-system, dels at sikre, at der sker sletning af eventuelle eksisterende registreringer i systemet af de pågældende personer som ledelsesmedlemmer. Endvidere har registret til formål at sikre, at andre offentlige myndigheder – navnlig SKAT, skifteretterne og politiet – kan få oplyst, om en person er pålagt karantæne, når det er nødvendigt for varetagelsen af deres opgaver. Det ligger derimod uden for formålet med registret, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 39, at advare f.eks. potentielle samarbejdspartnere mod, at en person er pålagt eller har været pålagt karantæne.

Adgang til oplysningerne fra registret er således som udgangspunkt alene tiltænkt anvendt af offentlige myndigheder, som har et konkret behov for at anvende oplysningerne i forbindelse med deres myndighedsudøvelse, og ikke af private.

Konkursrådet overvejede i forbindelse med betænkning nr. 1525 af 2011, om der var grundlag for at give private adgang til konkurskarantæneregistret.

Det fremgår af Konkursrådets overvejelser i betænkning nr. 1525 af 2011, side 116, at spørgsmålet om privates adgang til at få oplysninger om, hvem der er pålagt konkurskarantæne, efter rådets opfattelse bl.a. skulle ses i lyset af anbefalingerne i betænkning nr. 1516 af 2010 om offentlige myndigheders offentliggørelse af kontrolresultater, afgørelser mv., uanset

at disse anbefalinger direkte kun angår en ordning, hvor offentlige myndigheders kontrolresultater mv. offentliggøres på nettet.

Udvalget bag betænkning nr. 1516 af 2010 havde bl.a. til opgave at overveje, hvilke hensyn der kunne begrunde indførelse af regler om, at forvaltningsmyndigheder systematisk offentliggør oplysninger om kontrolresultater og afgørelse mv. på internettet, samt opstille nogle overordnede principper for stillingtagen til udformningen af fremtidige offentliggørelsesordninger af denne karakter.

Udvalget fandt bl.a., at en offentliggørelsesordning i mange tilfælde vil kunne udgøre et effektivt redskab til sikring af, at lovgivningen på et givent område overholdes. Risikoen for at få offentliggjort et negativt kontrolresultat eller en negativ afgørelse ville således antageligvis i sig selv kunne være en motivation for den enkelte fysiske eller juridiske person til at overholde lovgivningen. Der henvises til betænkning nr. 1516 af 2010, side 105 f.

Udvalget fandt, at der ved indførelse af ordninger med systematisk offentliggørelse af oplysninger på internettet i ikke anonymiseret form bl.a., skulle henses til, *om* der var konkret behov for, at der sker offentliggørelse, *om* der forventes at blive offentliggjort oplysninger, hvis offentliggørelse i almindelighed må betragtes som værende særligt indgribende, og som derfor taler imod at etablere ordningen, *om* der kan peges på samfundsmæssige hensyn, som taler for at etablere ordningen, og *om* de pågældende samfundsmæssige interesser er så tungtvejende, at ordningen – på trods af karakteren af oplysninger, som forventes offentliggjort – bør etableres. Der henvises til betænkning nr. 1516 af 2010, side 108 ff.

I forhold til Konkursrådets vurdering af, om private skulle gives adgang til konkurskarantænerregistret, fremgår det af betænkning nr. 1525 af 2011, side 116, at vurderingen burde tage udgangspunkt i, at oplysningerne om, at en person er pålagt karantæne, må anses for at være en fortrolig oplysning, som vil være omfattet af tavshedspligt for personer i offentlig tjeneste, ligesom det skulle indgå, hvad formålet med at give privat adgang ville være.

Konkursrådet fremhævede i den forbindelse, at et formål med at give private adgang til registret bl.a. ville være at advare kunder, finansierer eller leverandører mod at indgå aftaler med den pågældende, jf. hertil betænkning 1525 af 2011, side 116 f.

Konkursrådet fandt dog ikke grundlag for at anbefale, at private fik adgang til registret, idet det blev tillagt vægt, *at* det måtte anses for mindre sandsynligt, at almindelige forbrugere, før de indgik aftaler med en erhvervsdrivende, ville undersøge, om den pågældende er pålagt konkurskarantæne, samt *at* erhvervsdrivende – i stedet for at søge i konkurskarantænerregistret

– lige så let ville kunne skaffe sig oplysninger om, at en person ikke udøver ledelse i strid med en pålagt konkurskarantæne ved at undersøge, om den pågældende er momsregistreret (hvis der er tale om en personligt drevet virksomhed) eller registreret som ledelsesmedlem i Erhvervsstyrelsens it-system (hvis der er tale om en virksomhed drevet i selskabsform).

Konkursrådet lagde endvidere vægt på de mulige utilsigtede skadevirkninger af privates adgang, der f.eks. ville give en arbejdsgiver mulighed for at undersøge, om en jobansøger er pålagt konkurskarantæne, og at navnlig en videregående offentlighedsordning i form af offentliggørelse på internettet ville være ressourcekrævende.

Endelig lagde Konkursrådet vægt på, at en offentlig adgang til registret næppe ville være noget effektivt middel til at forhindre stråmandskonstruktioner, da personer, der anvender sig af stråmandskonstruktioner, bl.a. kunne forventes at finde på også at ændre deres navn eller optræde under falske navne.

Der henvises i det hele til betænkning nr. 1525 af 2011, side 117, og afsnit 4.4.1.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 131 af 30. januar 2013, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 20 f., hvor Konkursrådets overvejelser i forbindelse med betænkning nr. 1525 af 2011 er gengivet.

Justitsministeriet overvejede i forbindelse med fremsættelsen af lovforslag nr. L 131 af 30. januar 2015, navnlig i lyset af den debat, der havde været i forlængelse af offentliggørelsen af Konkursrådets betænkning nr. 1525 af 2011, om der var grundlag for, at offentligheden fik adgang til registret. Justitsministeriet anførte i tillæg til Konkursrådets overvejelser om offentlighedens adgang, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 22, bl.a. følgende:

”Der kan således ikke uden videre ses bort fra risikoen for, at offentliggørelse eksempelvis vil kunne blive brugt af en arbejdsgiver til at undersøge, om en jobansøger er pålagt konkurskarantæne, og i bekræftende fald på den baggrund nægte vedkommende ansættelse i en stilling, der ikke indebærer ledelse af en erhvervsvirksomhed.

Endvidere må det forventes, at oplysninger om pålagte konkurskarantæner, hvis de gøres offentligt tilgængelige, vil være tilgængelige på internettet på ubestemt tid.

Offentliggørelse af oplysningerne vil således kunne få den konsekvens, at den pågældendes erhvervs muligheder i praksis vil kunne blive påvirket i videre omfang – både tidsmæssigt og indholdsmæssigt – end hvad der følger af selve konkurskarantænen. Offentliggørelse af oplysningerne vil efter Justitsministeriets opfattelse

også kunne give anledning til et identifikationsproblem. Det vil således være problematisk, hvis en potentiel kreditor kan indhente oplysninger om, at Peter Hansen er pålagt konkurskarantæne, men ikke dermed har sikkerhed for, at der er tale om netop den Peter Hansen, som den potentielle kreditor overvejer at indgå aftale med. Det vil samtidig forringe retssikkerheden for den Peter Hansen, der ikke er pålagt konkurskarantæne, hvis han som følge af offentliggørelsen kunne forveksles af sine potentielle samhandelspartnere med den Peter Hansen, der reelt er pålagt konkurskarantæne.

...

Det bemærkes herved, at konkurskarantæne pålægges uafhængigt af den pågældendes egen private økonomi. Oplysning om en pålagt konkurskarantæne – der pålægges på grund af en persons groft uforsvarlige forretningsførelse i forbindelse med ledelsen af en virksomhed – vil på den baggrund ikke i sig selv være af betydning for bedømmelsen af den karantæneramtes økonomiske soliditet og kreditværdighed.”

Konkursrådet overvejede videre i betænkning nr. 1525 af 2011, om der burde etableres en attestordning, hvorefter en person kunne få udstedt en attest – i lighed med en straffeattest – om, hvorvidt og i givet fald hvor længe den pågældende tidligere har været pålagt konkurskarantæne, jf. hertil betænkningens side 118. Rådet bemærkede, at en sådan ordning i givet fald ville give f.eks. en långiver mulighed for at stille krav om, at ansøgeren fremlægger en ”konkurskarantæneattest”.

Konkursrådet kunne dog ikke anbefale en sådan løsning, idet rådet bl.a. tillagde det vægt, at det ville være for vidtgående gennem en sådan officiel attestordning at understøtte mulighederne for, at en pålagt konkurskarantæne i praksis ville påvirke den pågældendes erhvervsmuligheder negativt i videre omfang, end hvad der følger af selve konkurskarantænen, jf. hertil betænkning nr. 1525 af 2011, side 118.

Der blev sammenfattende ikke fundet adgang til at give private en adgang til oplysningerne i konkurskarantæneregistret i forbindelse med lov nr. 429 af 1. maj 2013.

Efter konkurslovens § 169, stk. 2, kan erhvervsministeren efter forhandling med justitsministeren fastsætte nærmere regler om førelsen af registret, herunder om indberetninger af pålagte konkurskarantæner og om udlevering af oplysninger fra registret.

Bemyndigelsesbestemmelsen i konkurslovens § 169, stk. 2, er anvendt til at udstede bekendtgørelse nr. 1510 af 13. december 2013, om førelse af et register over pålagte konkurskarantæner (konkurskarantænebekendtgørelsen), som senest er ændret ved bekendtgørelse nr. 467 af 21. april 2022.

Det følger af bekendtgørelse § 5, at opdateringen af oplysningerne i konkurskarantæneregistret om en konkret konkurskarantæne ophører to år efter udløbet af karantænen, hvorefter oplysningerne på dette tidspunkt overføres til en database over historiske oplysninger hos Erhvervsstyrelsen.

Som begrundelse for den toårige udløbsfrist følger af de specielle bemærkninger til konkurslovens § 169, stk. 2, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 39, at der på den ene side er lagt vægt på, at eventuelle overtrædelser af en konkurskarantæne kan opdages og dermed retsforfølges, selv om konkurskarantænen er udløbet på det tidspunkt, hvor der opstår mistanke om, at en person på et tidligere tidspunkt har overtrådt en pålagt konkurskarantæne, men at der på den anden side er lagt vægt på, at fristen ikke bør være længere, end formålet med at opbevare oplysningerne tilsiger, idet det bl.a. blev bemærket, at strafansvar for overtrædelse af straffelovens § 131 forældes efter 2 år, jf. straffelovens § 93, stk. 1, nr. 1.

Bekendtgørelsens §§ 8-12 indeholder hjemmel til videregivelse af oplysningerne i konkurskarantæneregisteret. Som anført ovenfor er det forudsat i forarbejderne til konkurslovens § 169, stk. 2, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 38, at det alene er offentlige myndigheder, der kan få oplyst, om en person er pålagt konkurskarantæne, når det er nødvendigt til varetagelsen af deres opgaver.

Bestemmelserne i bekendtgørelsens §§ 8-9 a regulerer videregivelse af oplysningerne fra Erhvervsstyrelsen til Skatteforvaltningen. Det følger af bekendtgørelsens § 8, at Erhvervsstyrelsen videregiver oplysninger til SKAT, når en person pålægges konkurskarantæne efter konkurslovens § 159, 2. pkt. (dvs. hvor der er tale om gentagelsestilfælde). Efter bekendtgørelsens § 9, stk. 1, sikrer SKAT, at en person, der er pålagt konkurskarantæne efter konkurslovens § 169, 2 pkt., ikke kan blive momsregistreret eller registreret som arbejdsgiver, medmindre den pågældende over for SKAT godtgør, at vedkommende ikke deltager i og ikke forventer at skulle deltage i ledelsen af den pågældendes erhvervsvirksomhed. SKAT sørger endvidere, jf. bekendtgørelsens § 9, stk. 2, for, at en person, der er pålagt konkurskarantæne efter konkurslovens § 159, 2. pkt., afregistreres for eksisterende momsregistreringer mv., medmindre personen godtgør, at vedkommende ikke deltager i og ikke forventer, at skulle deltage i ledelsen af den omhandlende erhvervsvirksomhed. Efter bekendtgørelsens § 9 a kan Skatteforvaltningen løbende indhente oplysninger om konkurskarantæner, der er pålagt efter konkurslovens § 159, 1. pkt., i konkurskarantæneregistret, når det er nødvendigt af hensyn til udførelsen af Skatteforvaltningens opgaver.

Bestemmelsen i bekendtgørelsens § 10 regulerer politiets og anklagemyndighedens adgang til at indhente oplysninger i konkurskarantænerregistret, hvilket kan ske, når det er nødvendigt til brug for efterforskning af en anmeldelse eller en straffesag.

Bekendtgørelsens § 11 regulerer skifterettens adgang til at indhente oplysninger i konkurskarantænerregistret. Det følger af bekendtgørelsens § 11, stk. 2, at skifteretterne på anmodning fra rekonstruktør eller kurator kan indhente og videregive oplysninger fra konkurskarantænerregistret, når det efter skifterettens vurdering er nødvendigt for rekonstruktørens eller kuratorens varetagelse af sit hverv. Dette vil bl.a. være tilfældet i forbindelse med rekonstruktørens redegørelse efter konkurslovens § 13 b, stk. 1, nr. 3, der, jf. § 13 b, stk. 1, nr. 3, litra e, skal indeholde oplysninger om forhold, der vil kunne begrunde konkurskarantæne, og for kurators vurdering af, om der er handlet i strid med en tidligere pålagt karantæne, således at konkurslovens § 159 og § 167 finder anvendelse. Erhvervsstyrelsen giver endvidere, jf. bekendtgørelsens § 11, stk. 3, skifteretterne adgang til løbende at indhente oplysninger i registret om konkrete personer.

Efter bekendtgørelsens § 12, kan Erhvervsstyrelsen, udover hvad der følger af bekendtgørelsens §§ 8, 9 a, 10 og 11, kun videregive personoplysninger fra konkurskarantænerregistret og den historiske database, hvis det følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov.

1.2 Databeskyttelsesretten

Databeskyttelsesforordningens kapitel II indeholder de nærmere principper for behandlingen af personoplysninger.

Databeskyttelsesforordningens artikel 5, indeholder de grundlæggende principper for behandlingen af personoplysninger og suppleres af bestemmelsen i databeskyttelseslovens § 5, stk. 1, hvoraf følger, at personoplysninger skal indsamles til udtrykkeligt angivne og legitime formål og ikke må viderebehandles på en måde, der er uforenelig med disse formål.

Databeskyttelsesforordningens artikel 6 fastsætter de generelle betingelser for, hvornår behandlingen af personoplysninger må finde sted, og suppleres af bestemmelsen i databeskyttelseslovens § 6.

Det følger af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, og databeskyttelseslovens § 6, stk. 1, at behandlingen af personoplysninger kun må finde sted, hvis mindst en af i de artikel 6, stk. 1, litra a-f, angivne betingelser er opfyldt.

Efter databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra a, kan behandlingen af personoplysninger finde sted, hvis den registrerede giver samtykke til behandlingen til et eller flere specifikke formål.

Samtykket efter databeskyttelseslovens artikel 6, stk. 1, litra a, skal være frivilligt, idet formålet med samtykket er at give de registrerede et valg og ikke mindst kontrol over personoplysningerne.

Et samtykke anses derfor ikke for frivilligt, hvis den registrerede ikke har et reelt eller frit valg, hvorfor enhver form for upassende pres eller påvirkning af den registreredes frie vilje, vil medføre at samtykket er ugyldigt. Ligeledes vil et samtykke, jf. Datatilsynets vejledning af september 2019 om samtykke, side 8, ej heller opfylde frivillighedskravet, hvis manglende samtykke medfører negative konsekvenser for den registrerede.

Særligt for så vidt angår kontrakter, fremgår det af Datatilsynets vejledning af september 2019 om samtykke, side 7, at der ved vurderingen af, om et samtykke er afgivet frivilligt, skal tages størst muligt hensyn til, om bl.a. opfyldelsen af en kontrakt er gjort betinget af samtykke til behandling af personoplysninger, som ikke er nødvendig for kontraktens opfyldelse. Dette indebærer, at et samtykke ikke anses for at være givet frivilligt, hvis f.eks. køb af en vare eller en serviceydelse afhænger af samtykke, selvom et sådant samtykke ikke er nødvendigt for købet af varen eller serviceydelsen.

Efter databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra b, kan behandlingen af personoplysninger finde sted, hvis behandlingen er nødvendig til opfyldelsen af en kontrakt, som den registrerede er part i, eller af hensyn til gennemførelsen af foranstaltninger, der træffes på den registreredes anmodning forud for indgåelsen af en kontrakt.

Bestemmelsen vil først og fremmest kunne anvendes, hvor behandlingen er nødvendigt til opfyldelse af en bestemt kontrakt, som den, om hvem der behandles oplysninger, er aftalepart i. Det skal i denne sammenhæng kunne påvises, at der foreligger en kontrakt, at kontrakten er gyldig i medfør af national ret, og at behandlingen er objektivt nødvendig af hensyn til opfyldelsen af kontrakten, jf. hertil Databeskyttelsesrådets retningslinjer nr. 2/2019 for behandling af personoplysninger i henhold til artikel 6, stk. 1, litra b, i GDPR i forbindelse med leveringen af onlinetjenester til registrerede, side 12 f.

Omfattet af bestemmelsen er endvidere den situation, at behandlingen af oplysninger er nødvendig til gennemførelse af foranstaltninger, der træffes på den registreredes anmodning forud for indgåelsen af en aftale. Bestemmelsen sikrer herved, at der også forud for parternes etable-

ring af en aftale kan ske behandling af de nødvendige oplysninger, uanset at det under behandlingen måske ikke er klart, hvorvidt en kontrakt reelt vil blive indgået, jf. Databeskyttelsesrådets retningslinjer nr. 2/2019 for behandling af personoplysninger i henhold til artikel 6, stk. 1, litra b, i GDPR i forbindelse med leveringen af onlinetjenester til registrerede, side 12.

Hvis den registrerede således kontakter den dataansvarlige med en forespørgsel om detaljerne af den dataansvarliges udbud af tjenester, kan behandlingen af den pågældendes personoplysninger med henblik på at reagere på forespørgslen ske efter artikel 6, stk. 1, litra b.

Der kan for så vidt angår anvendelsen af databeskyttelseslovens artikel 6, stk. 1, litra b, i øvrigt henvises til Databeskyttelsesrådets retningslinjer nr. 2/2019 for behandling af personoplysninger i henhold til artikel 6, stk. 1, litra b, i GDPR i forbindelse med leveringen af onlinetjenester til registrerede, side 12 f.

Efter databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra c, kan behandlingen af personoplysninger finde sted, hvis behandlingen er nødvendig for at overholde en retlig forpligtelse, som påhviler den dataansvarlige.

Ved »en retlig forpligtelse« skal forstås forpligtelser, der følger af lovgivningen eller af administrative forskrifter, der er fastsat i medfør heraf. Aftaleretlige forpligtelser er derimod ikke omfattet af bestemmelsen, jf. Kristian Korfits Nielsen og Anders Lotterup, Databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven med kommentarer, 2020, side 361 f.

Efter databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, kan behandlingen af personoplysninger finde sted, hvis behandlingen er nødvendig for udførelsen af en opgave i samfundets interesse eller af hensyn til myndighedsudøvelse.

Ved udtrykket »opgave i samfundets interesse« antages at måtte følge, at der skal være tale om opgaver af almen interesse, dvs. opgaver, som er af betydning for en bredere kreds af personer, jf. Kristian Korfits Nielsen og Anders Lotterup, Databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven med kommentarer, 2020, side 361 f. Det forhold, at behandlingen sker i kommercielt øjemed, udelukker ikke, at behandlingen anses for at ske til varetagelse af almenne interesser.

Anvendelsen af bestemmelsen forudsætter ikke en national implementerende hjemmelslovgivning om selve behandlingen i forbindelse med udførelsen af opgaver i samfundets interesse eller som led i myndighedsudøvelse.

Efter databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra f, kan behandlingen af personoplysninger finde sted, hvis behandlingen er nødvendig for, at den dataansvarlige eller en tredje mand kan forfølge en legitim interesse, medmindre den registreredes interesser eller grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder kræver beskyttelse af personoplysninger går forud herfor, navnlig hvis den registrerede er et barn.

Behandling efter denne bestemmelse kan alene finde sted, hvis den er nødvendig for, at den dataansvarlige eller den tredje mand, til hvem oplysningerne videregives, kan forfølge en berettiget interesse, og hensynet til den registrerede ikke overstiger denne interesse. Der vil således skulle foretages en konkret interesseafvejning. Det fremgår i denne sammenhæng af Artikel 19-gruppens udtalelse 6/2014 om den dataansvarliges legitime interesser som behandlet i artikel 7 i det tidligere databeskyttelsesdirektiv (WP 2017), side 31 f., at »interesser« og »rettigheder« bør fortolkes bredt, og at alle den registreredes relevante interesser skal tages i betragtning, ligesom den dataansvarlige eller den tredje mand, til hvem oplysninger videregives, vil også kunne forfølge andre end deres egne interesser, så længe interesserne er legitime og berettigede.

Databeskyttelsesforordningens artikel 15, jf. databeskyttelseslovens § 22, regulerer spørgsmålet om den registreredes indsigtsret i oplysninger om den pågældende («egen acces»).

Efter databeskyttelsesforordningens artikel 15, stk. 2, har den registrerede ret til at få den dataansvarliges bekræftelse på, om personoplysninger vedrørende den pågældende behandles og i givet fald adgang til personoplysningerne og en række nærmere informationer om bl.a. formålet med behandlingen af oplysningerne, og efter databeskyttelsesforordningens artikel 15, stk. 3, har den registrerede bl.a. ret til at få udleveret en kopi af de personoplysninger, der behandles.

Databeskyttelseslovens § 20 indeholder regler om, hvilke oplysninger et kreditoplysningsbureau må behandle, mens § 21 indeholder regler om, i hvilken form oplysninger om økonomisk soliditet og kreditværdighed må videregives, samt i hvilket omfang summariske oplysninger om skyldforhold må videregives.

Det fremgår af databeskyttelseslovens § 20, stk. 1, at kreditoplysningsbureauer kun må behandle oplysninger, som efter deres art er af betydning for bedømmelse af økonomisk soliditet og kreditværdighed.

Af § 20, stk. 3, fremgår det, at oplysninger om forhold, der taler imod kreditværdighed, og som er mere end fem år gamle, ikke må behandles, medmindre det i det enkelte tilfælde er

åbenbart, at forholdet er af afgørende betydning for bedømmelsen af den pågældendes økonomiske soliditet og kreditværdighed.

Da konkurskarantæne pålægges uafhængigt af den pågældendes egen private økonomi, vil en oplysning om en pålagt konkurskarantæne – der pålægges på grund af en persons groft uforvarlige forretningsforhold i forbindelse med ledelsen af en virksomhed – principielt ikke i sig selv være af betydning for bedømmelsen af den karantæneramtes økonomiske soliditet og kreditværdighed som privatperson.

1.3 Anden lovgivning om adgangen til oplysninger om konkurskarantæne

Det fremgår af retsplejelovens § 41 b, stk. 1, at enhver kan forlange at få udleveret en kopi af domme og kendelser samt af beslutninger om sagsomkostningerne i borgerlige sager.

En anmodning om aktindsigt skal, jf. retsplejelovens § 41 e, stk. 1, angive det dokument eller den sag, som den pågældende ønsker at blive gjort bekendt med. Det påhviler således den, der anmoder om aktindsigt at identificere den eller de konkrete sager, der ønskes aktindsigt i, jf. hertil Folketingstidende 2003-04, tillæg A, side 638, hvilket bl.a. indebærer, at der ikke kan forlanges adgang til at gennemgå sagerne i en given periode med henblik på herigennem at finde frem til en bestemt sag eller til sager af en bestemt art.

Ved Vestre Landsrets kendelse af 22. november 2022 (gengivet i U 2023.709 V) blev en journalists anmodning om aktindsigt i alle kendelser om konkurskarantæne i en nærmere angivet periode således ikke taget til følge, da anmodningen ikke opfyldte betingelserne i retsplejelovens § 41 e, stk. 1, om at angive det dokument eller den sag, som ansøgeren ønsker at blive bekendt med.

Efter retsplejelovens § 41 b, stk. 3, nr. 5, kan retten til aktindsigt begrænses, i det omfang dommen eller kendelsen indeholder oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold eller virksomheders erhvervshemmeligheder og offentlighedens indsigt i retssager findes at burde vige for væsentlige hensyn til de pågældende, der ikke kan varetages ved anonymisering i medfør af § 41 e, stk. 4.

Efter retsplejelovens § 41 e, stk. 4, kan der ske anonymisering af oplysninger i et dokument i det omfang, det indeholder oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold eller virksomheders erhvervshemmeligheder, således at de pågældendes identitet ikke fremgår.

Af Østre Landsrets kendelse af 9. december 2016 (gengivet i U 2017.1085 Ø) fremgår, at den omstændighed, at den pågældende er pålagt konkurskarantæne, ikke i sig selv udgør sådanne rent private forhold, der kan begrunde anonymisering af en persons identitet efter bestemmelsen i retsplejelovens § 41 e, stk. 4. I sagen havde en journalist anmodet om aktindsigt i seks specifikke afgørelser vedrørende konkurskarantæne. Kendelserne var identificeret ved angivelsen af sagsnumre. Skifteretten traf beslutning om, at kendelserne i de specifikke sager skulle anonymiseres efter retsplejelovens § 41 e, stk. 4, med henvisning til offentlighedens yderst begrænsede adgang til oplysninger om pålagte karantæner. Journalisten kærede beslutningen til landsretten, der med henvisning til, at der ved indførelsen af reglerne om konkurskarantæne ikke var tilsigtet begrænsninger eller ændringer i den almindelig ret til aktindsigt efter konkursloven, ændrede skifterettens afgørelse, således at anmodningen om aktindsigt blev imødekommet uden anonymisering af de personer, der var pålagt konkurskarantæne.

1.4 Udenlandsk ret

1.4.1 Norge

De norske regler om konkurskarantæne findes i Lov om gjeldsforhandling og konkurs (konkursloven) kapitel XVIII og kapitel XIX.

Det følger af lovens § 144, stk. 2, at personer, som er pålagt konkurskarantæne, skal registreres i Konkursregistret.

Hvilke oplysninger, der fremgår af Konkursregistret, samt hvem, der har adgang til oplysningerne, er nærmere reguleret i forskrift nr. 824 af 23. august 1993 om konkursregistret og kungjoringer etter konkursloven, der er udstedt med hjemmel i konkurslovens § 144, stk. 1 og stk. 3-4, og som senest er ændret ved forskrift nr. 1617 af 21. maj 2021.

Forskriftens § 2 fastsætter, hvilke oplysninger Konkursregistret skal indeholde. Hvis en person pålægges konkurskarantæne, skal dette registreres i Konkursregistret på konkursboets identifikationsnummer, jf. § 2, 1. pkt. Følgende oplysninger skal, jf. § 2, nr. 13, registreres, når en person pålægges konkurskarantæne: 1) navn, fødselsnummer (11 cifre) og sidste boligadresse for den eller dem, som er pålagt konkurskarantæne, 2) datoen for kendelsen om konkurskarantæne, 3) karantænenes udløbsdato, 4) om kendelsen indebærer, at den, der er pålagt konkurskarantæne skal fjernes fra eksisterende ledelseshverv, som den pågældende allerede har, og 5) en oversigt over eventuelle ledelseshverv, som den, der er pålagt konkurskarantæne, skal fjernes fra.

Konkursregistret indeholder – ud over oplysninger om pålagte konkurskarantæner – også oplysninger om bl.a., personer og selskaber, som er gået konkurs, virksomheders nuværende og eventuelle tidligere navne og adresser, grundlaget for konkursen, den ret, der behandler konkursen og dato for konkursbegæring mv.

Forskriftens § 10 regulerer, hvem der kan få adgang til oplysningerne i Konkursregistret.

Det følger af forskriftens § 10, stk. 1, at enhver kan få oplysninger fra Konkursregistret om bl.a. pålagte konkurskarantæner. Der stilles således ikke krav om, at den person eller de virksomheder, der ønsker oplysninger om, hvorvidt en bestemt person er pålagt konkurskarantæne, skal have en berettiget interesse i oplysningerne eller samtykke fra den person, man ønsker oplysninger om.

Om begrundelsen for at give private adgang til oplysninger om pålagte konkurskarantæner fremgår af forarbejderne til de norske konkurskarantænereregler, jf. Ot. Prp. Nr. 7 (1989-1990), side 7, bl.a., at hvis man ville sikre, at personer, der er pålagt konkurskarantæne, ikke udøver ledelse i strid med konkurskarantænen, ville det ikke være nok, hvis det alene var offentlige myndigheder, der havde adgang til oplysningerne i registret. Der blev i den forbindelse bl.a. lagt vægt på, at det skulle være muligt for selskabsorganer og lignende at sikre, at den person, de måtte ønske at vælge ind i ledelsen eller ansætte som ledelsesmedlem, ikke er pålagt konkurskarantæne. Selvom hensynet til den karantænepålagte person talte imod et åbent register, måtte dette hensyn dog vige for ønsket om at have en reel mulighed for at håndhæve en pålagt konkurskarantæne. Der blev i denne sammenhæng tillige lagt vægt på, at der i bl.a. Sverige var fuld offentlig adgang til oplysninger om »næringsforbud«.

Det er kun oplysninger om aktive konkurskarantæner, som private kan få adgang til, jf. forskriftens § 12, idet det alene er offentlige myndigheder, herunder bl.a. politi- og anklagemyndigheder, og enkelte private, herunder kuratorer og forskere, der kan få oplysninger om udløbne konkurskarantæner.

Frem til 1. april 2020 var det et krav, jf. forskriftens § 10, stk. 2, at man skulle angive »sikker identifikation« på den person, man ønskede at slå op i Konkursregistret. Ved »sikker identifikation« forstås, at man skal oplyse person- eller identifikationsnummeret på den, man ønsker oplysninger om.

Ved forskrift nr. 1632 af 4. december 2019 om ændring af forskrift om konkursregisteret og om kunngøring efter konkursloven blev bestemmelsen i § 10, stk. 2, dog ændret, således at det, såfremt man ønsker oplysninger om, hvorvidt en person er pålagt konkurskarantæne, ikke

længere kræves, at man skal angive »sikker identifikation« på den, man ønsker at undersøge, men at det derimod er tilstrækkeligt, at man angiver for- og efternavnet på personen.

Formålet med ændringen er at sikre, at oplysningerne om pålagte konkurskarantæner bliver lettere tilgængelige, hvorefter der kan opnås større sikkerhed for, at konkurskarantænerreglerne kan virke efter hensigten, jf. hertil Justis- og Beredskapsdepartementets høringsnotat af marts 2019 (Snr. 19/1109), side 2-3. Det fremgår i den forbindelse, at man er opmærksom på, at en ordning, hvor man alene skal oplyse navnet på den, man ønsker oplysninger om, ikke vil give en ligeså sikker identifikation, som hvis oplysningerne fremsøges ved hjælp af et personnummer, idet en person bl.a. kan skifte navn mv. Der er endvidere fremhævet, at en ordning, hvor navnet anvendes til at fremsøge personer, indebærer en risiko for, at man fejlagtigt kommer til at antage, at en person er blevet pålagt konkurskarantæne, fordi personen har samme navn som en, der er pålagt karantæne. Dette ville dog i et vist omfang men ikke fuldstændig kunne afhjælpes ved, at oplysningerne om en pålagt konkurskarantæne suppleres med oplysninger om den pågældende fødselsdato og bopælskommune.

Såfremt man således ved hjælp af for- og efternavn ønsker at undersøge, om en bestemt person er pålagt konkurskarantæne, vil man herefter, jf. forskriftens § 10, stk. 2, få oplyst, om en person med det pågældende navn er pålagt konkurskarantæne, og i bekræftende fald få oplyst den pågældendes fødselsår og bopælskommune samt karantæneperiodens længde. Selvom det ikke kræves, at man skal anvende personnummeret til at undersøge om en person er pålagt konkurskarantæne, kan man dog, jf. Brønnøysundregistrenes hjemmeside (<http://www.brreg.no/registersok/alle-registersok/om-konkurskarantene/>, aflæst den 11. april 2023), fortsat søge en person frem ved hjælp af et person- eller identifikationsnummer.

1.4.2 Sverige

I Sverige er der ingen regler om konkurskarantæne, men lovgivningen indeholder til gengæld regler vedrørende erhvervsforbud (»näringsförbud«).

Reglerne om erhvervsforbud findes i lov (2014:836) om näringsförbud.

Det følger af lovens § 40, at Bolagsverket (det svenske selskabsregister) fører et register over erhvervsforbud og midlertidige erhvervsforbud. Den nærmere regulering af registret over erhvervsforbud findes i forordning (2014:936) om näringsförbud.

Oplysningerne i Erhvervsforbudsregistret er tilgængelig for både private og offentlige myndigheder, der kan anmode Bolagsverket om oplysninger om erhvervsforbud i relation til en-

kelpersoner. Der er således intet krav om, at man har en særligt berettiget interesse eller samtykke fra den, der ønskes oplysninger om, førend man kan få adgang til oplysningerne fra registreret.

Erhvervsregisteret indeholder, jf. forordningens § 9, oplysninger om: 1) personens navn, personnummer eller, hvis dette mangler, fødselsdato og postadresse, 2) hvorvidt erhvervsforbuddet er midlertidigt, 3) perioden for erhvervsforbuddet, 4) om erhvervsforbuddet er ændret eller ophævet, 5) undtagelser til erhvervsforbuddet og betingelser for undtagelsen, og om undtagelsen er ophævet, og 6) hvilken domstol der har truffet afgørelse om erhvervsforbud og sagsnummeret.

Oplysningerne om et pålagt erhvervsforbud slettes, jf. forordningens § 10, hurtigst muligt efter, at erhvervsforbuddet er udløbet, eller der er modtaget oplysninger om, at forbuddet af anden årsag er ophørt.

Det er kun aktuelle oplysninger, der er tilgængelige i registeret, hvorfor der ikke er adgang til oplysninger om udløbne og historiske erhvervsforbud.

2. Konkursrådets overvejelser

Af evalueringen af 17. marts 2020, om konkursskarantæne, side 24 f., fremgår, at flere af høringsparterne har anført, at der kan være hensyn, der taler for, at private i visse situationer får direkte adgang til oplysningerne i konkursskarantæneregistret. Der peges bl.a. på, at det vil kunne lette skifteretternes arbejdsbyrde, hvis kurator gives adgang til registret med henblik på vurderingen af, om kurator skal nedlægge påstand om en udvidet karantæne efter konkurslovens § 159, 2. pkt. Endvidere fremføres det bl.a., at en hel eller delvis offentliggørelse vil kunne imødegå, at konkursskarantæneplågte personer fortsætter med at udøve erhvervsvirksomhed, da andre erhvervsdrivende vil kunne nægte at kontrahere med den pågældende, ligesom leverandører og samarbejdspartnere vil kunne få en reel mulighed for at sikre sig økonomisk mod fremtidige tab.

Konkursrådet har på baggrund heraf og i overensstemmelse med kommissoriet af 30. juni 2020 overvejet, hvordan private kan få adgang til oplysningerne i konkursskarantæneregistret.

Konkursrådet bemærker indledningsvist, at det fortsat er rådets opfattelse, at spørgsmålet om privates adgang til at få oplysninger om, hvem der er pålagt konkursskarantæne, bør ses i lyset af anbefalingerne i betænkning nr. 1516 af 2010, jf. afsnit 1.1 ovenfor. Der bør således henses til, om der er et konkret behov for at offentliggøre oplysninger, om oplysningernes indgriben-

de karakter taler mod en offentliggørelse, *om* der er samfundsmæssige interesser, som taler for offentliggørelse, og *om* disse samfundsmæssige interesser er så tungtvejende, at offentliggørelse – på trods af oplysningerne indgribende karakter – bør ske.

Formålet med konkurskarantæner reglerne er, som nævnt flere steder i indeværende betænkning, at sikre mod konkursrytteri og mod en videreførelse af en groft uforsvarlig forretningsførelse til skade for potentielle fremtidige kreditorer og samfundet som helhed. Retsvirkningen af en almindelig konkurskarantæne er derfor, at den karantænepålagte person i en vis periode ikke må deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed, uden at hæfte personligt og ubegrænset for virksomhedens forpligtelser, jf. hertil konkurslovens § 159, 1. pkt. En almindelig karantæne indebærer modsætningsvist ikke et forbud mod at drive og deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed, hvor der hæftes personligt og ubegrænset for virksomhedens forpligtelser, hvilket f.eks. vil være tilfældet i en enkeltmandsvirksomhed eller lign. Det er alene, hvor personen overtræder en pålagt konkurskarantæne, at retsvirkningen af konkurskarantænen udvides til også at omfatte et forbud mod at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed, hvor der hæftes personligt og ubegrænset for virksomhedens forpligtelser, jf. hertil konkurslovens § 159, 2. pkt.

Som det fremgår af betænkning nr. 1525 af 2011, side 116, vil formålet med at give private adgang til oplysningerne i registret være at advare kunder, finansierer eller leverandører mod at indgå aftaler med den pågældende, hvorved må forstås, at privates adgang til oplysningerne i konkurskarantæne registeret antageligvis vil være med til at hindre, at en konkurskarantænepålagt person handler i strid med en pålagt konkurskarantæne. Den ”private” håndhævelse af en pålagt konkurskarantæne vil således kunne virke supplerende til den ”offentlige” håndhævelse.

Konkursrådet bemærker i denne forbindelse, at som anført i betænkning nr. 1525 af 2011, side 116 f., kan alle – både erhvervsdrivende og forbrugere – der ønsker at sikre sig, at den person, man ønsker at indgå et potentielt samarbejde med, er berettiget til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed eller drive enkeltmandsvirksomhed, som udgangspunkt undersøge, om den pågældende person er momsregistreret (hvis der er tale om en personligt drevet erhvervsvirksomhed) eller registreret som ledelsesmedlem i Erhvervsstyrelsens it-system (hvis der er tale om en erhvervsvirksomhed drevet i selskabsform). Endvidere er det muligt for den person, der ønsker at dokumentere, at personen ikke er registreret i konkurskarantæne registeret at anmode Erhvervsstyrelsen om egen acces efter databeskyttelsesforordningens artikel 15 og således få oplyst, om Erhvervsstyrelsen behandler oplysninger om den pågældende i regi af konkurskarantæne registeret.

Der kan derfor argumenteres for, at når Erhvervsstyrelsen og skattemyndighederne sørger for at sikre, at de oplysninger, der fremgår af de enkelte myndigheders registre, er tilstrækkeligt opdateret, vil private, selvom de ikke har direkte adgang til konkurskarantæneregistret, kunne få oplysninger om, hvorvidt de personer, de ønsker at indgå en aftale eller lign. med, er berettiget til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed. Det samme må i øvrigt være gældende for så vidt angår personer, der efter straffelovens regler er frakendt retten til at udøve og/eller deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed.

Når der på trods heraf er et ønske om at give private adgang til oplysningerne i konkurskarantæneregistret, må det konkrete behov efter Konkursrådets opfattelse antageligvis være begrundet i, at der ønskes et ekstra ”sikkerhedsnet” – udover det, der eksisterer i dag i form af nægtelse af registrering og afregistrering mv. – hvor private aktører *dels* skal kunne sikre sig mod tab som følge af en konkurskarantænepålagt persons fortsatte erhvervsdrift, *dels* skal bidrage til at hindre, at en konkurskarantænepålagt person ikke handler i strid med konkurskarantænen. Dette er ligeledes anført af flere af høringsparterne i forbindelse med evalueringen af 17. marts 2020, om konkurskarantæne, jf. hertil evalueringens side 24 f. Udover muligheden for, at private kan sikre sig mod tab og bidrage til ”håndhævelsen” af pålagte konkurskarantæner, vil en offentliggørelsesordning, som antaget i betænkning nr. 1516 af 2010, side 105, muligvis, som følge af den blotte risiko og frygt for at få offentliggjort sit navn, være en motivation for erhvervsdrivende til at overholde de krav, der stilles til en almindelig god forretningsførelse.

En ordning, hvor private gives hel eller delvis adgang til oplysningerne i konkurskarantæneregistret, vil dog efter Konkursrådets opfattelse ikke kunne hindre, at en person, der er pålagt konkurskarantæne, indsætter en stråmand og selv agerer som bagmand, idet dette må varetages gennem det selskabsretlige værn mod stråmandskonstruktioner, jf. hertil kapitel 5, afsnit 1.4, om Erhvervsstyrelsens kontrol med stråmandsvirksomhed.

Ud fra ovenstående finder Konkursrådet, at det må bero på en politisk beslutning, om der er behov for, at private gives adgang til oplysningerne i konkurskarantæneregisteret, herunder hvordan denne adgang bedst etableres. Det bør endvidere bero på en politisk beslutning, hvorvidt der, såfremt man måtte vælge at give adgang til oplysningerne i konkurskarantæne-registeret, bør være adgang til oplysninger om konkurskarantæner, der er pålagt før en sådan adgang gives.

Konkursrådet har dog i overensstemmelse med rådets kommissorium af 30. juni 2020 og efter bistand fra Erhvervsstyrelsen opstillet fire modeller for, hvordan private kan gives adgang til oplysningerne i konkurskarantæneregistret. Disse modeller gennemgås under afsnit 2.2-.2.5

nedenfor, hvor de enkelte fordele og ulemper, der knytter sig til modellerne fremhæves. Det er Konkursrådets håb, at dette vil kunne give de politiske beslutningstagere et grundlag for at vurdere, i hvilket omfang private skal gives adgang til oplysningerne i konkurskarantæneregistret.

Selvom det som nævnt efter Konkursrådets opfattelse må bero på en politisk beslutning, om og i givet fald i hvilket omfang private skal gives adgang til konkurskarantæneregistret, finder Konkursrådet dog anledning til at bemærke, at model 4, jf. afsnit 2.5, nedenfor, synes at være den af de opstillede modeller, hvor ulemperne knyttet til modellen synes at være færrest. Model 4 synes således at være den af modellerne, der indebærer den mindste risiko for, at en pålagt konkurskarantæne får mere vidtgående virkning, end hvad der er tilsigtet med karantæne-reglerne. Hvis der måtte være et politisk ønske om mere offentlighed end det, som model 4 vil kunne tilvejebringe, kan det overvejes at kombinere model 4 med model 2, jf. afsnit 2.3 nedenfor, således at der vil være offentlig adgang til de grovere karantæneilfælde, samtidig med at det bl.a. gøres muligt for personer med generiske navne mv. at afkræfte eksistensen af en karantæne.

2.1 Hvilke oplysninger skal private have adgang til

Konkursrådet har forud for gennemgangen af de fordele og ulemper, der knytter sig til de enkelte modeller for privates adgang, jf. afsnit 2.2-2.4 nedenfor, overvejet, om der alene bør gives private adgang til oplysninger om aktive konkurskarantæner, eller om der tillige bør gives adgang til de historiske konkurskarantæner, der er udløbet.

Konkursrådet finder i denne sammenhæng, at der alene bør gives adgang til oplysninger om aktive karantæner, og ikke til de udløbne karantæner, der, jf. konkurskarantænebekendtgørelsens § 5, opbevares i to år, eller til de historiske karantæner, som Erhvervsstyrelsen opbevarer i en særskilt database.

Konkursrådet har i denne sammenhæng lagt vægt på, at som forudsat i forarbejderne til konkurslovens § 169, stk. 2, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 39, er formålet med at opbevare oplysningerne om udløbne og historiske konkurskarantæner, at der skal være en realistisk mulighed for, at en eventuel overtrædelse af konkurskarantænen kan opdages og retsforfølges i bl.a. det strafferetlige system.

Hvis formålet og behovet for at give private adgang til oplysningerne i konkurskarantæneregistret skal være begrundet i at sikre private mod tab, der er forårsaget af, at en person viderefører en groft uforsvarlig forretningsførelse, og medvirke til at hindre omgåelse af en pålagt

karantæne, vil oplysningerne om en pålagt konkurskarantæne alene være relevante, i det omfang konkurskarantænen endnu ikke er udløbet. Konkursrådet har i den forbindelse lagt vægt på, at retsvirkningerne af en pålagt konkurskarantæne bør ophøre på det tidspunkt, hvor konkurskarantænen er udløbet, og hvor den nu tidligere konkurskarantænepålagte person forhåbentligt har lært af sine fejl og forstået vigtigheden af ikke at udvise uforsvarlig forretningsførelse. Hvis private tillige skulle have adgang til oplysninger om udløbne og historiske konkurskarantæner, ville den tidligere karantænepålagte persons erhvervs muligheder blive påvirket i videre omfang – både indholdsmæssigt og tidsmæssigt – end hvad følger af selve konkurskarantænen.

2.2 Model 1: Fuld offentlighed

Den første model, som Konkursrådet har opstillet, tager sigte på, at alle oplysninger om aktive konkurskarantæner offentliggøres.

Erhvervsstyrelsen har overfor Konkursrådet oplyst, at en fuld offentlighedsordning vil kunne realiseres ved, at der oprettes en særskilt digital løsning, hvor oplysningerne om den pågældendes navn, adresse – i det omfang personen ikke har beskyttet adresse – samt oplysninger om aktive og ophørte virksomhedsrelationer fra CVR-registreret, fremgår. En privat, der ønsker oplysninger om en specifik person, vil herefter kunne fremsøge personen ved hjælp af den pågældendes navn, adresse eller oplysninger om aktive eller ophørte virksomhedsrelationer. Erhvervsstyrelsen har i denne sammenhæng anført, at styrelsen fraråder, at CPR-nummer anvendes som søgeparameter i en offentlig tilgængelig brugergrænseflade, da dette vil indebære en risiko for, at søgefunktionaliteten kan anvendes til at verificere, hvorvidt det søgte CPR-nummer er gyldigt, ligesom CPR-nummer som søgeparameter kan sammenkobles til de offentliggjorte oplysninger om en person og misbruges af IT-kriminelle. Erhvervsstyrelsen fraråder endvidere, at der sker offentliggørelse af en persons fødselsdato, da dette kan medføre samme risiko for misbrug som en søgning på CPR-nummer, da sammenholdelse af oplysninger såsom fødselsdato og køn medfører, at man har et næsten komplet CPR-nummer, hvorefter fremsøgning af den pågældendes komplette CPR-nummer vil være relativt nemt.

Som anført i betænkning nr. 1516 af 2010, side 105 f., vil en offentlighedsordning i mange tilfælde kunne udgøre et effektivt redskab til sikring af, at lovgivningen på et bestemt område overholdes. Udsigten til at få offentliggjort oplysninger om, at man er pålagt karantæne, vil således i en række tilfælde kunne antages at ville afholde erhvervsdrivende for at overtræde reglerne, ligesom offentliggørelsen af pålagte konkurskarantæner vil kunne medvirke til at indskærpe de erhvervsdrivendes agtpågivenhed og forståelse for vigtigheden af at overholde de til enhver tid gældende regler og pligter, der gælder for erhvervsdrivende.

For potentielle medkontrahtenter – herunder private erhvervsdrivende og forbrugere – vil en fuld offentlig adgang til oplysningerne kunne mindske risikoen for eventuelle tab som følge af, at en person i strid med en pålagt konkurskarantæne fortsætter med at drive erhvervsvirksomhed og udvise groft uforsvarlig forretningsførelse. Andre erhvervsdrivende og forbrugere vil således kunne tjekke, om en potentiel medkontrahent er pålagt konkurskarantæne forud for etableringen af en forretningsforbindelse, hvilket dog forudsætter, at den erhvervsdrivende og forbrugeren reelt undersøger, om personen er pålagt konkurskarantæne.

For den person, der er pålagt konkurskarantæne, vil en fuld offentlig adgang til alle oplysningerne om pålagte konkurskarantæner desuden gøre det sværere at udøve erhvervsvirksomhed i strid med karantænen, hvilket vil kunne virke forebyggende og mindske risikoen for konkursrytteri, da erhvervsdrivende og andre private aktører – f.eks. forbrugere – vil kunne nægte at kontrahere med den person, der er pålagt konkurskarantæne. Herved sikres omgåelse af en pålagt konkurskarantæne, ligesom andre erhvervsdrivende vil blive beskyttet mod illoyal konkurrence.

Endelig vil erhvervsvirksomheder og personer, der er omfattet af hvidvasklovens regler om kundekendskab, f.eks. banker, revisorer mv., kunne indhente oplysninger om eventuelt pålagte konkurskarantæner, hvilket vil kunne sikre et mere retvisende kundekendskab.

Uanset, at der er hensyn, som ville kunne blive varetaget gennem en fuld offentlighedsordning, er det dog Konkursrådets opfattelse, at en fuld offentlig adgang til alle oplysningerne i konkurskarantæneregistret vil have meget vidtgående konsekvenser og utilsigtede skadevirkninger. Man bør derfor – såfremt man politisk måtte vælge en fuld offentlig adgang til alle oplysningerne i karantæneregistret – nøje overveje, om den samfundsmæssige interesse i og privates behov for at kunne anvende oplysninger er tungtvejende nok til at kunne opveje de negative konsekvenser af en sådan ordning.

Der kan først og fremmest peges på, at udsigten til at kunne havne i en form for ”offentlig gabestok” antageligvis vil kunne afholde personer fra at starte og deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed, hvilket indebærer en risiko for, at bl.a. iværksættere med gode og frugtbare idéer ikke starter op. En fuld offentlig adgang til konkurskarantæneregistret vil således kunne hæmme lysten til at starte og drive erhvervsvirksomhed i Danmark.

En fuld adgang for private til alle oplysninger om pålagte konkurskarantæner vil endvidere indebære en risiko for, at oplysningen om en pålagt konkurskarantæne vil blive brugt i sammenhænge, hvor oplysningen om en eventuelt pålagt konkurskarantæne ikke er relevant,

hvorefter konkurskarantænen derfor vil få mere vidtgående konsekvenser, end hvad følger af selve konkurskarantænen. Man kunne f.eks. forestille sig en situation, hvor en arbejdsgiver forud for ansættelsen af en jobsøgende indhenter oplysninger om eventuelle konkurskarantæner og i bekræftende fald på denne baggrund nægter vedkommende ansættelse i en stilling, der ikke indebærer ledelsen af en erhvervsvirksomhed, hvorved konkurskarantænepålagte personer hindres i at kunne opnå et indtægtsgrundlag. En erhvervsdrivende vil endvidere kunne nægtes salg på kredit, leasing eller indgåelse af en abonnementsaftale eller lign. til en forbruger, hvis forbrugeren er registreret i konkurskarantæneregistret, hvilket ville være urimeligt, da en konkurskarantæne som udgangspunkt pålægges uafhængigt af en persons privatøkonomi.

Det vil videre kunne forestilles, at en fuld offentliggørelse af alle konkurskarantæner vil indebære, at en almindelig konkurskarantæne, der pålægges efter konkurslovens § 159, 1. pkt., reelt ville få samme retsvirkning som en udvidet konkurskarantæne, der pålægges efter konkurslovens § 159, 2. pkt. En almindelig karantæne efter konkurslovens § 159, 1. pkt., indebærer alene, at den pågældende person ikke må deltage i ledelsen af erhvervsvirksomheder uden at hæfte personligt og ubegrænset for virksomhedens forpligtelser. En almindelig karantæne indebærer modsætningsvist ikke et forbud mod f.eks. at starte en enkeltmandsvirksomhed. Det vil således kunne tænkes tilfælde, hvor den konkurskarantænepålagte person som følge af konkurskarantænen har valgt at starte en enkeltmandsvirksomhed, men hvor andre erhvervsdrivende og forbrugere nægter at indgå aftaler med den pågældende, hvorved den karantænepålagte person – på trods af, at personen ikke handler i strid med konkurskarantænen – hindres i at kunne drive enkeltmandsvirksomhed. F.eks. vil en forbruger kunne afslå et tilbud fra en håndværker, der driver enkeltmandsvirksomhed, med henvisning til, at håndværkeren tidligere som led i dennes deltagelse i ledelsen af en erhvervsvirksomhed er pålagt en almindelig konkurskarantæne.

Selvom Konkursrådet, som anført ovenfor, har baseret modellerne på, at der alene gives adgang til oplysninger om aktive karantæner, vil der være en risiko for, at en fuld offentlig adgang til alle oplysninger om karantæner, kan føre til, at man søger alle oplysningerne ud af registret og systematiserer dem på en sådan måde, at man reelt får en historisk oversigt over alle udløbne konkurskarantæner. Under hensyn til, at formålet med karantæneordningen først og fremmest er at sikre, at den pågældende person hindres i at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed med begrænset ansvar i en nærmere angivet periode, bør den pågældende være ”fri” for karantænen, når karantæneperioden er udløbet, og kunne deltage i ledelsen af andre erhvervsvirksomheder uden at skulle konfronteres med eller hæmmes af, at den pågældende har været underlagt konkurskarantæne. En fuld offentlig adgang til alle konkurskarantæner indebærer en risiko for, at dette ikke vil være muligt.

Desuden vil en fuld offentlig adgang til oplysninger om pålagte konkurskarantæner kunne give anledning til identifikationsproblemer. Selvom oplysningerne om en pålagt konkurskarantæne vil være suppleret af oplysningerne fra CVR-registret om eventuelle virksomhedsoplysninger, kan det ikke udelukkes, at en person, der har et generisk navn, vil blive forvekslet med en person, der er pålagt konkurskarantæne, da det – som det fremgår ovenfor – frarådes, at det skal være muligt at fremsøge personer ved hjælp af CPR-nummer eller fødselsdato. Identifikationsproblematikken vil være problematisk, både for en potentiel samarbejdspartner, der ønsker at indhente oplysninger om en person med et generisk navn, men også for den person, der har et generisk navn, men som ikke er pålagt konkurskarantæne. En erhvervsdrivende eller forbruger, som ønsker at indhente oplysninger om f.eks. Jens Jensen, vil ikke kunne have fuldstændig sikkerhed for, at den Jens Jensen, der er registreret med en konkurskarantæne, er den, som den erhvervsdrivende eller forbrugeren ønsker at indgå et samarbejde eller en aftale med. En kurator, der til brug for en konkurskarantænesag, skal indhente oplysninger om eventuelle tidligere pålagte konkurskarantæner, vil ej heller kunne forlade sig på de offentliggjorte oplysninger, men bør for en sikkerhedsskyld i alle tilfælde anmode skifteretten om bistand til at indhente verificerbare oplysninger i konkurskarantæneregistret. Endvidere vil den Jens Jensen, der ikke er pålagt konkurskarantæne, kunne blive ramt af retsvirkningerne af en konkurskarantæne, hvis f.eks. en erhvervsdrivende allerede i forbindelse med overvejslen om at indgå et samarbejde – men uden at have taget kontakt til Jens Jensen – bliver opmærksom på, at en person ved navn Jens Jensen er pålagt konkurskarantæne, og herefter ikke tager skridt i retningen til at etablere et samarbejde. I en sådan situation vil Jens Jensen ikke have mulighed for at afkræfte den potentielle samarbejdspartners vildfarelse. Desuden vil den Jens Jensen, der ikke er pålagt konkurskarantæne, men som bliver konfronteret med, at en anden person ved navn Jens Jensen er pålagt konkurskarantæne, skulle bruge tid og eventuelt ressourcer på at bevise, at han ikke er pålagt konkurskarantæne, herunder eventuelt via reglerne om egen acces, som både kan være tidskrævende og efter omstændighederne vil kunne medføre øgede omkostninger for Erhvervsstyrelsen til behandling af potentielt flere anmodninger om egen acces.

Hvis man derfor ønsker at anvende model 1, kan man efter Konkursrådets opfattelse overveje at kombinere model 1 med model 4 om en attestordning, så det er muligt for den ”uskyldige” Jens Jensen at indhente en »negativ attest« og definitivt bevise, at han ikke er pålagt konkurskarantæne. Der henvises til afsnit 2.5 nedenfor for så vidt angår model 4.

Endelig kan det fremhæves, at en fuld offentlig adgang til konkurskarantæneregistret ikke vil kunne hindre, at personer, der ønsker at omgå en konkurskarantæne, anvender et andet navn eller indsætter en stråmand og selv virker som bagmand. Det bemærkes, at konkurskarantæne-

registeret i dag indhenter navn og adresse på en karantænepålagt person bosat i Danmark gennem Det Centrale Personregister (CPR-registeret). Da CPR-registeret automatisk opdateres ved navne- og adresseændringer, vil oplysningerne i konkurskarantæneregisteret også automatisk blive opdateret. Hvis en lignende sammenkobling til CPR-registeret indføres i et fremtidigt offentligt konkurskarantæneregister, vil en person, der er registeret i CPR-registeret ikke kunne omgå en konkurskarantæne blot ved at ændre navn eller skifte adresse. En person vil dog fortsat kunne anvende et andet navn end sit eget, ligesom udenlandske personer, der ikke er registeret i CPR-registeret, vil kunne ændre navn, uden at dette tillige medfører en ændring i konkurskarantæneregisteret.

Sammenfattende er det Konkursrådets opfattelse, at model 1, hvor der gives fuld offentlig adgang til alle oplysninger i konkurskarantæneregistret – til trods for at kunne imødekomme de ønsker, som bl.a. er fremført af høringsparterne i forbindelse med evalueringen af konkurskarantæne reglerne – giver anledning til en lang række retssikkerhedsmæssige betænkeligheder, og at det derfor nøje bør overvejes, såfremt man ønsker at gå videre med model 1, om det, der opnås ved modellen, er tungtvejende nok til at opveje de betænkeligheder og konsekvenser, som modellen vil kunne have ikke kun for de personer, der er pålagt konkurskarantæne, men også for de personer, der ikke er pålagt konkurskarantæne.

2.3 Model 2: Delvist offentlig adgang til enkelte oplysninger

Den anden model, som Konkursrådet har opstillet, sigter på, at der alene sker offentliggørelse af oplysningerne om personer, som er pålagt en udvidet konkurskarantæne efter konkurslovens § 159, 2. pkt., eller den foreslåede bestemmelse i konkurslovens § 159, 3. pkt., jf. kapitel 8, afsnit 2.3, ovenfor, eller hvor den af det pågældende ledelsesmedlem udviste forretningsførelse har været særdeles groft uforsvarlig, jf. kapitel 8, afsnit 2.1.2, ovenfor.

Ligesom ved model 1 har Erhvervsstyrelsen oplyst over for Konkursrådet, at en delvist offentlig adgang vil kunne realiseres ved, at der oprettes en særskilt digital løsning, hvor oplysningerne om den pågældendes navn, adresse – i det omfang personen ikke har beskyttet adresse – samt oplysninger om og aktive og ophørte virksomhedsrelationer fra CVR-registreret, fremgår. En privat, der ønsker oplysninger om en specifik person, vil herefter kunne fremsøge personen ved hjælp af den pågældendes navn, adresse eller oplysninger om aktive eller ophørte virksomhedsrelationer. Ligesom ved model 1 fraråder Erhvervsstyrelsen, at CPR-nummer og fødselsdato anvendes som søgeparametre, se herom afsnit 2.2 ovenfor.

I modsætning til fuld offentlig adgang til alle oplysninger vil en delvis offentliggørelse alene ramme personer, som har overtrådt en pålagt konkurskarantæne og derfor er blevet pålagt en

udvidet karantæne efter konkurslovens § 159, 2. pkt., den foreslåede § 159, 3. pkt., eller som har udvist særdeles groft uforsvarlig forretningsførelse, der har begrundet en udvidelse af konkurskarantænenes retsvirkninger. Ordningen vil derfor i videre omfang være rettet mod egentlige konkursryttere og personer, hvis adfærd i væsentlig grad må anses som en særdeles grov tilsidesættelse af de krav, der stilles til erhvervsdrivendes forretningsførelse.

Da oplysninger om personer, der alene er pålagt en almindelig konkurskarantæne efter konkurslovens § 159, 1. pkt., ikke vil blive offentliggjort, medmindre der er tale om særdeles grove tilfælde, vil sådanne personer forhåbentlig kunne bruge karantæneperioden på at lære af deres fejl, hvorved man i vidt omfang undgår de oven for under afsnit 2.2 nævnte utilsigtede virkninger for sådanne personer.

Endvidere må det antages, at en delvis offentliggørelse af de udvidede karantæner eller særlig grove tilfælde ikke vil hæmme iværksættelse og lysten til at drive erhvervsvirksomhed i Danmark i samme omfang som en offentliggørelse af alle oplysningerne, idet virkningen af en offentliggørelse alene vil ramme reelle konkursryttere og erhvervsdrivende, der væsentligt og på en særligt grov måde har tilsidesat de forpligtelser, som knytter sig til helt basal erhvervsvirksomhedsdrift.

Ligesom ved model 1 vil model 2 kunne have en præventiv effekt, da bevidstheden om, at alle vil kunne tilgå informationer om de udvidede karantæner og særdeles grove tilfælde af groft uforsvarlig forretningsførelse, vil kunne afskrække konkurskarantænepålagte personer fra at handle i strid med en pålagt konkurskarantæne, ligesom det under alle omstændigheder vil kunne indskærpe de erhvervsdrivendes agtpågivenhed for at overholde de til enhver tid gældende regler og pligter, der gælder for erhvervsdrivende. Model 2 vil dog have en mindre præventiv effekt end model 1 i denne sammenhæng.

For den person, der er pålagt en udvidet konkurskarantæne, vil en fuld offentlig adgang til alle oplysningerne om pålagte konkurskarantæner desuden – ligesom model 1 – gøre det sværere at udøve erhvervsvirksomhed i strid med karantænen, hvilket vil kunne virke forebyggende og hindre konkursrytteri, da erhvervsdrivende og andre private aktører – f.eks. forbrugere – vil kunne nægte at kontrahere med den person, der er pålagt konkurskarantæne. Model 2 vil dog i modsætning til model 1 ikke kunne være medvirkende til generelt at hindre omgåelse af en almindelig konkurskarantæne efter konkurslovens § 159, 1. pkt., idet det alene vil være oplysninger om de udvidede karantæner, jf. konkurslovens § 159, 2. pkt., og de særdeles grove tilfælde, som ville blive offentliggjort. Erhvervsstyrelsen har i denne sammenhæng oplyst til Konkursrådet, at der siden konkurskarantæneregistrets etablering og frem til den 8. februar 2023 alene er pålagt 39 udvidede konkurskarantæner ud af samlet 9.431 konkurska-

rantæner, ligesom der alene er 1.070 personer, der er pålagt flere end én konkurskarantæne i perioden fra konkurskarantæneregisterets etablering og frem til den 8. februar 2023.

For potentielle medkontrahenter – herunder private erhvervsdrivende og forbrugere – vil en fuld offentlig adgang til oplysningerne om udvidede karantæner ligesom ved model 1 kunne mindske risikoen for eventuelle tab, som følge af at en person i strid med en pålagt konkurskarantæne fortsætter med at drive erhvervsvirksomhed og udvise groft uforvarlig forretningsførelse, hvilket dog forudsætter, at den erhvervsdrivende og/eller forbrugeren rent faktisk undersøger, om personen er pålagt konkurskarantæne. Andre erhvervsdrivende og forbrugere vil således forud for etableringen af et samarbejde eller lign. kunne tjekke, om en potentiel medkontrahent er pålagt en udvidet konkurskarantæne. Model 2 vil dog i modsætning til model 1 ikke kunne hindre risikoen for tab i samme omfang som model 1, da der – som nævnt ovenfor – ikke vil være offentlig adgang til almindelige konkurskarantæne efter konkurslovens § 159, 1. pkt., men alene de særdeles grove tilfælde.

Endelig vil model 2 – ligesom model 1 – gøre det muligt for erhvervsvirksomheder og personer, der er omfattet af hvidvasklovens regler om kundekendskab, f.eks. banker, revisorer mv., at kunne indhente oplysninger om eventuelt pålagte konkurskarantæner, hvilket vil kunne sikre et mere retvisende kundekendskab.

Ligesom ved model 1 vil model 2 dog efter Konkursrådets opfattelse kunne have en række negative konsekvenser og utilsigtede skadevirkninger, som der bør tages højde for, såfremt man politisk ønsker at gå videre med model 2.

For det første vil model 2 – ligesom model 1 – indebære en risiko for, at oplysningerne om pålagte konkurskarantæner vil blive brugt i sammenhænge, hvor oplysninger herom ikke er relevante. Der er således en risiko for, at den konkurskarantænepålagte persons erhvervsmuligheder og muligheder for at handle som forbruger vil blive påvirket i videre omfang, end hvad der følger af selve konkurskarantænen. Ligesom ved model 1 vil man således kunne forestille sig, at oplysningerne om en pålagt konkurskarantæne f.eks. vil kunne blive brugt af en arbejdsgiver eller i situationer, hvor den konkurskarantænepålagte handler som privat forbruger, hvilket dels vil kunne hindre den pågældende i at opnå et indtægtsgrundlag og dels kunne hindre den pågældende i at begå sig som ganske almindelig forbruger i samfundet.

For det andet indebærer model 2 – ligesom model 1 – en risiko for, at man søger alle oplysningerne ud af registret og systematiserer dem på en sådan måde, at der reelt opstår uofficielle historiske registre, hvorefter den konkurskarantænepålagte person vil blive påvirket i videre

omfang tidsmæssigt, end hvad der følger af selve konkurskarantænen, og dermed ikke have mulighed for at starte op igen.

Endvidere er det i relation til model 2 – ligesom ved model 1 – ikke utænkeligt, at personer, der bevidst overtræder og søger at omgå reglerne om konkurskarantæne, vil have større tilbøjelighed til at anvende et andet navn eller ændre identitet, hvorefter den delvise offentliggørelse i særdeleshed reelt ikke vil kunne varetage de hensyn, som begrunder offentliggørelsen. Det bemærkes, at konkurskarantænerregisteret i dag indhenter navn og adresse på en karantænepålagt person bosat i Danmark gennem Det Centrale Personregister (CPR-registeret), jf. afsnit 2.2 ovenfor.

Endelig vil de identifikationsproblematikker, der knytter sig til model 1, ligeledes gøre sig gældende i relation til model 2. Den erhvervsdrivende eller kuratorer mv., der søger oplysninger om en person med et generisk navn, vil ikke nødvendigvis have sikkerhed for, at det rent faktisk er den pågældende person, som den erhvervsdrivende har fundet frem til, ligesom den person, der har et generisk navn, og som ikke er pålagt konkurskarantæne, vil kunne blive mødt af konsekvenserne af en konkurskarantæne, og eventuelt vil skulle bruge tid og ressourcer på at bevise, at den pågældende ikke er pålagt konkurskarantæne. Efter Konkursrådets opfattelse bør model 2 – ligesom model 1 – derfor kombineres med model 4, om en mulig attestordning, så det bliver muligt for den person, der ikke er pålagt konkurskarantæne at indhente en »negativ attest«. Der henvises til afsnit 2.5 nedenfor for så vidt angår model 4.

Sammenfattende er det Konkursrådets vurdering, at såfremt man ønsker at gå med model 2, hvor oplysningerne om udvidede karantæner og særdeles grove tilfælde, bør det – ligesom ved model 1 – nøje overvejes, om de negative konsekvenser og utilsigtede skadevirkninger, som delvis offentliggørelse kan medføre, kan opvejes af de hensyn, der kan tale for ordningen.

2.4 Model 3: Direkte adgang for personer med særlig berettiget interesse

Den tredje model, som Konkursrådet har opstillet, består i, at personer med en særlig berettiget interesse gives adgang til alle oplysningerne i konkurskarantænerregistret.

Erhvervsstyrelsen har over for Konkursrådets oplyst, at en sådan model kan etableres ved, at der oprettes en særskilt digital løsning, hvor alle oplysninger vil kunne fremgå, og hvor personer, der har en særlig berettiget interesse, udstyres med rettigheder, som giver adgang til oplysningerne gennem brug af digitalsignatur og NemLog-in mv.

Modellen forudsætter for det første, at det defineres nærmere ved lov eller bestemmelser udstedt i medfør af loven, hvem der må antages at have en sådan særlig berettiget interesse. Erhvervsstyrelsen har i denne forbindelse anført, at det er særdeles vigtigt, at det defineres præcist, hvem der skal have adgang, da en løs definition vil være forbundet med et større ressourcetræk til sagsbehandlingen af, om de pågældende skal have adgang til registret.

Konkursrådet finder, at det må bero på en politisk beslutning, hvem der må antages at have en særlig berettiget interesse i at få adgang til oplysningerne om pålagte konkurskarantæner, idet det ud fra en ren insolvensretlig betragtning alene bør være de private aktører, der beskæftiger sig med insolvensbehandlingen, og som er afhængige af oplysningerne som led i udførelsen af dette hverv, der efter rådets opfattelse med sikkerhed har en særlig berettiget interesse. Dette vil bl.a. være tilfældet for så vidt angår kurator eller rekonstruktøren, der i dag, jf. konkurskarantænebekendtgørelsens § 11, stk. 2, kan anmode skifteretten om bistand til at indhente oplysninger i konkurskarantænerregistret. Hvis disse aktører får mulighed for at få direkte adgang til oplysningerne, vil det antages at kunne indebære en besparelse for skifteretterne.

I forhold til andre erhvervsdrivende eller forbrugere, som allerede i dag har adgang til at tjekke, om en person er registreret som ledelsesmedlem i Erhvervsstyrelsens it-system eller momsregistret i skatteforvaltningens it-system, vil spørgsmålet om, hvorvidt disse private har en særlig berettiget interesse i at få adgang til oplysningerne om pålagte konkurskarantæner, bero på, om de må antages at have et behov for at tilgå oplysningerne, hvilket – som anført ovenfor – efter Konkursrådets opfattelse må bero på en politisk beslutning.

Modellen forudsætter for det andet, at det sikres, at de personer, der har en særlig berettiget interesse, alene indhenter og indsamler oplysninger om pålagte konkurskarantæner til de formål, som begrundes af den enkeltes særlige berettigede interesse. Det skal med andre ord sikres, at en adgang til at indhente oplysninger om pålagte konkurskarantæner ikke misbruges, og det vil derfor være nødvendigt at normere nærmere i lovgivningen – eventuelt i brancheetiske retningslinjer – hvornår og til hvilke formål der kan indhentes oplysninger om en pålagt konkurskarantæne.

Datebeskyttelsesretten tilsiger i denne sammenhæng bl.a., at personoplysninger alene må indsamles til udtrykkeligt angivne og legitime formål og ikke må viderebehandles på en måde, der er uforeneligt med disse formål. Da konkurskarantænerreglerne først og fremmest har til formål at hindre, at personer, der har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, deltager i ledelsen af erhvervsvirksomheder med begrænset ansvar, vil det ikke være i alle tilfælde, hvor det vil være berettiget at indhente oplysninger om eventuelt pålagte konkurskarantæner. En medkontrahent vil f.eks. ikke have en berettiget interesse i at indhente oplysninger om en

eventuel konkurskarantæne, hvor der ikke er tale om indgåelse af en kontrakt i erhvervsøjemed – f.eks. køb af et køkken til et privat hjem. Konkursrådet bemærker i denne sammenhæng, at oplysningerne om en pålagt konkurskarantæne – der pålægges som følge af en persons groft uforsvarlige forretningsførelse i forbindelse med ledelsen af en erhvervsvirksomhed – ikke i sig selv vil være af betydning for bedømmelsen af den karantænepålagtes økonomiske soliditet og kreditværdighed.

Model 3 vil – i modsætning til model 1 og 2 – have den fordel, at det alene vil være de private, der vurderes at have en særlig berettiget interesse i at indhente oplysninger, der kan indhente dem. Hvis det tillige sikres, at oplysningerne alene indhentes og anvendes til de formål, der begrunder den berettigede interesse, vil mange af de ulemper, som er knyttet til, at oplysningerne om en pålagt konkurskarantæne anvendes i sammenhænge, hvor oplysningerne ikke er relevante, ikke være til stede. Model 3 kan dog ikke antages at ville have samme generalpræventive effekt som model 1 og 2, idet modellen dog må antages at have en vis præventiv effekt, da nogle private – alt efter afgrænsningen af den berettigede interesse – vil kunne få viden om en pålagt konkurskarantæne, hvilket vil kunne afskrække personer fra at handle i strid med de krav, der stilles til almindelig erhvervsdrift.

Da personer med en særlig berettiget interesse vil kunne tjekke, om en potentiel samarbejdspartner er pålagt konkurskarantæne, vil risikoen for, at den med den berettigede interesse lider et tab som følge af, at den konkurskarantæneramte person fortsætter en groft uforsvarlig forretningsførelse, mindskes. Risikoen herfor vil dog ikke blive mindsket for dem, der ikke har en særlig berettiget interesse, hvorfor model 3 – alt efter, hvordan den særlig berettigede interesse fastlægges – ikke vil være lige så præventiv som model 1 og 2.

Model 3 har den ulempe, at det må antages at blive særdeles vanskeligt at afgrænse, hvem der skal have adgang til oplysningerne, herunder til hvilke formål oplysningerne skal kunne anvendes. Modellen har desuden den ulempe, at modellen efter Erhvervsstyrelsens oplysninger til Konkursrådet sammenlignet med de andre modeller vil være dyrere at administrere, herunder i forhold til de løbende udgifter der er forbundet med sagsbehandlingen, hvis definitionen af, hvem der har en særlig berettiget interesse, ikke udformes tilstrækkeligt klart.

Endvidere kan det ikke udelukkes, at der vil kunne ske omgåelse, hvor en privat med en berettiget interesse foretager uberettigede opslag. Selvom det vil være muligt at sanktionere uberettigede opslag med en efterfølgende bødestraf eller lign., vil det ikke ændre på, at der vil kunne være tilfælde, hvor oplysningerne alligevel bliver anvendt til formål, der ligger ud over det, som den berettigede interesse berettiger. Hvis ordningen anvendes til at foretage opslag til formål, som ligger ud over den berettigede interesse, vil der – ligesom ved model 1 og 2 –

være en risiko for, at oplysningerne om pålagte konkurskarantæner, vil kunne blive brugt i situationer, der ikke er relevante, ligesom private vil kunne trække oplysningerne ud og lave uofficielle historiske registre, hvorved den konkurskarantænepålagte persons erhvervsmuligheder vil blive påvirket i videre omfang – både indholdsmæssigt og tidsmæssigt – end hvad der følger af selve konkurskarantænen. Såfremt der måtte være et politisk ønske om at gå videre med model 3, kan det derfor overvejes, om den person, der er pålagt konkurskarantæne, skal have adgang til at se sine egne oplysninger, herunder hvilke private der har slået den pågældende op.

Desuden vil model 3 – ligesom model 1 og 2 – indeholde de samme identifikationsproblematikker, da der ikke vil være fuldstændig sikkerhed for, at de personer, dem med den særligt berettigede interesse fremsøger, vil være de rigtige, jf. hertil afsnit 2.2 og 2.3 ovenfor. Det kan dog i denne forbindelse overvejes, når det alene er personer med en særlig berettiget interesse, der vil få adgang til oplysningerne, om det bør være muligt at fremsøge personer ved samtidig anvendelse af navn og CPR-nummer.

Endelig vil model 3 – ligesom model 1 og 2 – ikke kunne hindre, at personer, der ønsker at omgå en konkurskarantæne, indsætter en stråmand og selv virker som bagmand.

Sammenfattende er det Konkursrådets vurdering, at model 3 vil blive svær og dyrere at udmønte i praksis, idet navnlig spørgsmålet om, hvem der må antages at have en særlig berettiget interesse, hvis man ser bort fra kuratorer og rekonstruktører, vil være meget vanskelig at afgrænse. Rådet bemærker i denne sammenhæng, at jo bredere personkredsen med en særlig berettiget interesse afgrænses, jo mere må det tilstræbes, at det indskrænkes og klargøres, til hvilke formål opslag kan foretages, så misbrug af oplysningerne om pålagte konkurskarantæner hindres.

2.5 Model 4: Attestordning/samtykke

Den fjerde model, som Konkursrådet har opstillet, går ud på, at der oprettes en attestordning, hvor det gøres muligt at indhente en »konkurskarantæneattest«.

En sådan attestordning vil kunne bestå i, at den pågældende selv digitalt kan indhente en attest, der herefter kan udleveres til dem, der måtte have en berettiget interesse, og/eller at private tredjemænd efter samtykke kan indhente en attest hos Erhvervsstyrelsen.

En attestordning kendes bl.a. fra kriminalregistret. Efter § 11 i bekendtgørelse nr. 1860 af 23. september 2021 om behandling af personoplysninger i Det Centrale Kriminalregister (Krimi-

nalregistret) kan en person efter begæring få udstedt en straffeattest. Efter samme bekendtgørelse § 17 kan der videregives oplysninger til andre private, når den oplysningerne angår, har givet samtykke til indhentningen. Endvidere kan politiet efter bekendtgørelsens § 18 videregive enkeltstående oplysninger fra kriminalregistret til private personer eller virksomheder, hvis videregivelsen sker til varetagelse af private eller offentlige interesser, der klart overstiger hensynet til de interesser, der begrundet hemmeligholdelse, herunder hensynet til den, oplysningerne angår, eller videregivelsen er nødvendig for udførelsen af en person eller virksomheds opgaver for det offentlige. Konkursrådet bemærker i denne sammenhæng, at hvor et tidligere strafbart forhold, uanset at straffen er afsonet, fortsat kan være relevant f.eks. for en potentiel arbejdsgivers vurdering af, om en ansøger kan bestride en specifik stilling, bør en konkurskarantæne, når den er udløbet, som udgangspunkt ikke hindre den pågældende i at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed, ligesom en udløbet konkurskarantæne ikke bør hindre den pågældende i at starte ny erhvervsvirksomhed.

Det må antages at være en forudsætning for, at en attestordning kan fungere tilstrækkelig effektivt, at den pågældende selv vil kunne indhente attesten digitalt med det samme, ligesom ekspeditionstiden på en anmodning om en attest, der indhentes efter samtykke, bør være ganske kort. Erhvervsstyrelsen har i denne sammenhæng oplyst til Konkursrådet, at det forudsættes, at en attestordning vil være forbundet med en minimal mængde af sagsbehandling, da modellen kan implementeres som en it-løsning, der udsender attester automatisk.

Model 4 vil i lighed med model 1 og 3 have den fordel, at det vil gøre det sværere for den person, der er pålagt konkurskarantæne, at udøve erhvervsvirksomhed i strid med karantænen, hvilket vil kunne virke forebyggende og mindske risikoen for konkursrytteri, da erhvervsdrivende og andre private aktører – f.eks. forbrugere – vil kunne nægte at kontrahere med en person, der ikke kan fremlægge en »ren« konkurskarantæneattest. Endvidere vil risikoen for, at andre erhvervsdrivende og forbrugere lider eventuelle tab som følge af, at en person i strid med en pålagt konkurskarantæne fortsætter med at drive erhvervsvirksomhed og udvise groft uforsvarlig forretningsførelse, kunne mindskes, hvilket dog forudsætter, at den erhvervsdrivende og forbrugeren reelt undersøger, om personen er pålagt konkurskarantæne forud for indgåelsen af en aftale eller lign. Selvom model 4 ikke vil have samme generalpræventive effekt som model 1 og 2, må modellen dog antages at kunne have en vis afskrækkende effekt, da udsigten til ikke at kunne fremvise en »ren« konkurskarantæneattest i et vist omfang må antages at ville afholde erhvervsdrivende fra at udvise groft uforsvarlig forretningsførelse.

Model 4 vil desuden have den fordel, at de identifikationsproblematikker, der er forbundet med model 1 og 2, undgås, da man vil have sikkerhed for, at den person, der indhentes en attest om, er den person, man ønsker at undersøge.

Endelig vil model 4 have den fordel, at det i modsætning til model 1, 2 og 3 vil være den karantænepålagte person selv, der har rådighed over og kan bestemme, hvornår attesten indhentes. En person kan således nægte at give samtykke til indhentningen af en konkurskarantæneattest, hvis personen ikke vurderer, at en attest vil være relevant i den konkrete sammenhæng. Da det er den pågældende selv, der råder over, hvem der skal have adgang til oplysningerne, vil model 4 dog indebære, at det ikke vil være muligt for en privat uden samtykke at få oplysninger om, hvorvidt den potentielle medkontrahent er pålagt konkurskarantæne.

Det kan ikke udelukkes, at model 4 kan føre til, at en person vil blive anmodet om at fremvise en »ren konkurskarantæneattest« eller give samtykke til indhentelse af en attest i situationer, hvor spørgsmålet om en pålagt konkurskarantæne ikke vil være relevant. Model 4 vil derfor – ligesom navnlig model 1 og 2 – kunne føre til, at en konkurskarantæne vil få videre konsekvenser, end hvad der følger af selve karantænen. Man vil f.eks. kunne forestille sig, at det ville kunne blive kutyme i visse brancher eller måske en del af standardvilkår for indgåelse af visse kontrakter, at der altid skal kunne fremvises en »ren konkurskarantæneattest«, uanset at konkurskarantænespørgsmålet ikke i alle sammenhænge vil være relevant. Dette vil f.eks. være tilfældet i forbindelse med ansættelse til stillinger, som ikke har karakter af ledelse af en erhvervsvirksomhed, hvor en kontrakt ikke indgås i regi af erhvervsvirksomhed – f.eks. køb af et køkken til et privat hjem – eller hvor en person, der alene er pålagt en almindelige konkurskarantæne, driver enkeltmandsvirksomhed. Selvom dette eventuelt vil kunne imødegås med brancheetiske regler mv., hvor der udpensles nærmere, til hvilke formål konkurskarantæneattester bør indhentes, vil det ikke kunne udelukkes, at der vil være en risiko for, konkurskarantæneattesterne vil blive brugt i videre omfang end det formål, som man søger at opnå med at give private adgang til oplysningerne.

En attestordning vil endvidere – ligesom model 1-3 – ikke kunne hindre, at en person, der er pålagt konkurskarantæne, indsætter en stråmand og selv virker som bagmand i stråmandskonstruktionen.

Sammenfattende finder Konkursrådet, at model 4 vil have langt færre ulemper end model 1-3, idet det dog – som nævnt ovenfor – må bero på en politisk beslutning, hvordan private skal gives adgang til konkurskarantæneregistret, herunder om behovet for at give private adgang til oplysningerne om konkurskarantæner kan opvejes af de ulemper, ordningen medfører. Konkursrådet finder i denne sammenhæng, at hvis der måtte være et politisk ønske om mere offentlighed end det, som model 4 vil kunne tilvejebringe, kan det overvejes at kombinere model 4 med model 2, således at der vil være offentlig adgang til de grovere karantænetilfæl-

de, samtidig med at det bl.a. gøres muligt for personer med generiske navne mv. at afkræfte eksistensen af en karantæne.

2.6 Udvidelse af offentlige myndigheders adgang til oplysningerne i konkurskarantænerregisteret

Som det fremgår af §§ 8-12 i bekendtgørelsen nr. 1510 af 13. december 2013 (konkurskarantænebekendtgørelsen), som senest ændret ved bekendtgørelse nr. 467 af 21. april 2022, er der alene hjemmel til, at Erhvervsstyrelsen kan videregive oplysninger fra konkurskarantænerregisteret til en meget afgrænset kreds af myndigheder, jf. nærmere afsnit 1.1 ovenfor, ligesom Erhvervsstyrelsen selv alene må anvende oplysningerne i konkurskarantænerregisteret i det omfang, der er hjemmel hertil i bekendtgørelsen. Erhvervsstyrelsen har i denne sammenhæng ikke adgang til oplysningerne i konkurskarantænerregisteret i forbindelse med Erhvervsstyrelsens stråmandskontrol efter reglerne i selskabslovens §§ 23 a-23 i, jf. kapitel 5, afsnit 1.4, ovenfor.

Selvom konkurskarantænerreglerne efter Konkursrådets opfattelse ikke har til formål at sikre mod og forebygge anvendelsen af stråmandskonstruktioner, idet dette efter rådets opfattelse må varetages gennem det selskabsretlige værn, herunder bestemmelsen i selskabslovens § 112, stk. 2, og selskabslovens regler om Erhvervsstyrelsens kontrolbeføjelser i den henseende, finder Konkursrådet dog anledning til at bemærke, at oplysningerne om, at et fratrædt ledelsesmedlem er pålagt konkurskarantæne, i visse tilfælde må kunne tænkes at være relevant for netop Erhvervsstyrelsens stråmandskontrol.

Dette vil f.eks. kunne være tilfældet, hvor en person efter at være pålagt konkurskarantæne vælger at indsætte f.eks. en ægtefælle eller et andet nærtstående familiemedlem, der f.eks. deler adresse med den pågældende, som nyt ledelsesmedlem, idet dette efter Konkursrådets opfattelse kan være et indicium for en stråmandslignende konstruktion.

Det vil derfor efter Konkursrådets vurdering kunne være med til at styrke Erhvervsstyrelsens stråmandskontrol, hvis Erhvervsstyrelsen under visse nærmere betingelser fik adgang til at anvende oplysningerne i konkurskarantænerregisteret som led heri. Justitsministeriet og Erhvervsministeriet kan derfor med god grund tage dette i betragtning i forbindelse med eventuelle fremtidige overvejelser om ændringer af konkurskarantænebekendtgørelsen.

Kapitel 12

Konkursrådets lovudkast

1. Lovudkast

Forslag

til

Lov om ændring af konkursloven
(Revision af konkurskarantæne reglerne)

§ 1

I konkursloven, jf. lovbekendtgørelse 1600 af 25. december 2023, foretages følgende ændringer:

1. I § 13 c indsættes efter stykke 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Rekonstruktøren skal på mødet meddele fordringshaverne, såfremt der vil blive indledt en sag om konkurskarantæne, jf. § 14 f.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

2. Efter § 14 e indsættes i *kapitel 2 d*:

»§ 14 f. Får skyldneren stadfæstet et rekonstruktionsforslag, der indeholder bestemmelse om tvangsakkord, finder § 157 tilsvarende anvendelse på personer, der er fratrukket som ledelsesmedlemmer senest 2 uger efter stadfæstelsen af rekonstruktionsforslaget.

Stk. 2. Rekonstruktøren skal senest 4 uger efter stadfæstelsen af det i stk. 1 nævnte rekonstruktionsforslag, meddele skifteretten, såfremt der vil blive indledt en konkurskarantænesag mod personer omfattet af stk. 1.

Stk. 3. Bestemmelserne i §§ 158-169 finder tilsvarende anvendelse. Ved anvendelsen af § 161, stk. 1, træder rekonstruktørens meddelelse efter stk. 2 i stedet for kurators meddelelse efter § 125, stk. 3.«

3. I § 125, stk. 3, 1. og 2. pkt., ændres »indstilling« til: »meddelelse«.

4. § 157 affattes således:

»§ 157. Konkurskarantæne kan pålægges den, der senere end 1 år før fristdagen har deltaget i ledelsen af skyldnerens erhvervsvirksomhed, hvis den pågældende har udvist groft uforvarselig forretningsførelse eller har undladt at rette op på en groft uforvarselig forretningsførelse, der er udvist tidligere end 1 år før fristdagen. Hvis skyldneren var under tvangsopløsning, da konkursen indtrådte, regnes fristen på 1 år fra dagen for beslutningen om tvangsopløsning. Bestemmelserne i dette afsnit finder ikke anvendelse på fonde eller foreninger, der alene udøver erhvervsvirksomhed af begrænset omfang.

Stk. 2. Følgende skal i almindelighed anses for groft uforvarselig forretningsførelse:

- 1) At den pågældende i væsentlig grad har tilsidesat sine forpligtelser efter skatte-, told- eller afgiftslovgivningen.
- 2) At den pågældende i væsentlig grad har tilsidesat sine forpligtelser efter reglerne om bogføring og regnskabsaflægelse.
- 3) At den pågældende gennem ikke forretningsmæssigt begrundede dispositioner har medvirket til, at skyldnerens aktivmasse er blevet ikke uvæsentligt reduceret til skade for fordringshaverne.
- 4) At den pågældende har været registreret som ledelsesmedlem i Erhvervsstyrelsens it-system, jf. selskabslovens § 10, og enten har overladt udførelsen af sit hverv til en anden person, der ikke er registreret som medlem af selskabets ledelse i Erhvervsstyrelsens it-system, eller reelt har udført sit hverv efter instruktion eller lignende fra en sådan person.
- 5) At den pågældende i strid med selskabslovens § 10 ikke har været registreret som ledelsesmedlem i Erhvervsstyrelsens it-system, uagtet at den pågældende reelt har fungeret som en del af ledelsen af skyldnerens erhvervsvirksomhed og faktisk udøvet et ledelsesmedlems beføjelser.
- 6) At den pågældende gennem sine dispositioner har medvirket til en fortsættelse af driften i en længere periode efter det tidspunkt, hvor den pågældende måtte have indset, at en videreførelse af erhvervsvirksomheden ville medføre et væsentligt tab for fordringshaverne.

Stk. 3. Uanset stk. 2 kan en forretningsførelse anses for groft uforvarselig, hvis omstændighederne taler derfor, herunder hvis det pågældende ledelsesmedlem efter konkursens indtræden har tilsidesat sine forpligtelser efter konkurslovens § 100, jf. § 105.«

5. § 158 affattes således:

»§ 158. Konkurskarantæne pålægges for 3 år, jf. dog stk. 2 og 3, og § 164 a.

Stk. 2. Konkurskarantæne kan pålægges for en kortere periode, hvis særlige omstændigheder, herunder det pågældende ledelsesmedlems forretningsførelse eller dennes personlige forhold, taler herfor. Hvor ganske særlige omstændigheder taler herfor, kan konkurskarantænen helt bortfalde.

Stk. 3. Konkurskarantæne kan efter omstændighederne pålægges for 5 år, hvis den af det pågældende ledelsesmedlem udviste forretningsførelse må anses for særdeles groft uforsvarlig.

Stk. 4. Er den pågældende tidligere pålagt konkurskarantæne, som ikke er udløbet, regnes konkurskarantænen tidligst fra udløbet af den senest pålagte konkurskarantæne. Konkurskarantænen udløber dog senest 10 år efter den endelige afgørelse.«

6. I § 159 indsættes som 3. og 4. pkt.:

»I de tilfælde hvor konkurskarantænen efter § 158, stk. 3, pålægges for en længere periode end 3 år, kan det bestemmes, at den pågældende heller ikke må deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed med personlig og ubegrænset hæftelse for virksomhedens forpligtelser. Reglerne i 1.-3. pkt. omfatter tillige deltagelse i ledelsen af erhvervsvirksomhed i udlandet.«

7. § 160 affattes således:

»**§ 160.** En sag om konkurskarantæne anlægges af kurator.

Stk. 2. Sager om en persons deltagelse i ledelsen af flere nærtstående erhvervsvirksomheder, jf. § 2, nr. 1-3, behandles i forbindelse med hinanden. Er der anlagt en sag omfattet af 1. pkt. ved en anden skifteret, skal øvrige sager omfattet af 1. pkt. anlægges ved eller henvises til denne skifteret.

Stk. 3. Skifteretten kan efter begæring fra kurator eller den, der begæres pålagt konkurskarantæne, træffe afgørelse om, at sager mod den pågældende skal sammenlægges, hvis sagerne omfattes af stk. 2, og erhvervsvirksomhederne på det tidspunkt, hvor den pågældende deltog i ledelsen, måtte anses for én økonomisk og driftsmæssig enhed. Sammenlægges sager efter 1. pkt., træffer skifteretten beslutning om, hvilken kurator der herefter skal behandle sagen.

Stk. 4. En sag mod en person om pålæg af konkurskarantæne kan ikke sammenlægges med sager mod andre personer.

Stk. 5. Sager om konkurskarantæne behandles efter reglerne i dette kapitel, og i øvrigt finder § 243 tilsvarende anvendelse.«

8. § 161 affattes således:

»**§ 161.** Kurator skal senest 4 uger efter skifterettens modtagelse af kurators endelige begrundede meddelelse efter § 125, stk. 3, om, at der skal indledes en konkurskarantæne sag mod nogen, indlevere en stævning til skifteretten. Skifteretten kan efter begæring fra kurator forlænge fristen, hvis det er velbegrundet.

Stk. 2. Stævningen skal indeholde

- 1) kurators påstand, herunder om der nedlægges påstand efter § 159, 2. eller 3. pkt.,
- 2) en udførlig fremstilling af de faktiske og retlige omstændigheder, hvorpå påstanden støttes, og
- 3) angivelse af de dokumenter og andre beviser, som kurator agter at påberåbe sig.

Stk. 3. Skifteretten lader stævningen forkynde for den, der begæres pålagt konkurskarantæne. Samtidig med forkyndelsen skal den, der begæres pålagt konkurskarantæne, oplyses om, hvor den pågældende kan finde informationer om, hvad en konkurskarantæne indebærer, og om reglerne i §§ 162 og 163 og § 164, stk. 2.«

9. § 162, stk. 2, ophæves.

Stk. 3-6 bliver herefter stk. 2-5.

10. § 163 affattes således:

»§ 163. Skifteretten beskikker en advokat for den, der begæres pålagt konkurskarantæne, hvis den pågældende anmoder om det, og den pågældende opfylder de økonomiske betingelser i retsplejelovens § 325. Om salær og godtgørelse for udlæg til den beskikkede advokat gælder samme regler som i tilfælde, hvor der er meddelt fri proces, jf. retsplejelovens kapitel 31, idet skifteretten dog ved fastsættelsen af salæret til den beskikkede advokat, skal tage hensyn til, om de processkridt, der er udøvet af den beskikkede advokat, må anses for overflødige.«

11. I § 164 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. En kendelse om konkurskarantæne skal ikke forkyndes.«

Stk. 2-4 bliver herefter stk. 3-5.

12. § 164, stk. 4, der bliver stk. 5, affattes således:

»Stk. 5. Meddeles der, efter at konkurskarantæne er pålagt, tilladelse til prøvelse i 3. instans, tilladelse til kære efter kærefristen udløb eller tilladelse til ekstraordinær genoptagelse eller kære, stilles virkningerne af den pålagte konkurskarantæne i bero fra det tidspunkt, hvor den rette kæreinstans modtager kæreskriftet, eller i et tilfælde, hvor der er givet tilladelse til ekstraordinær genoptagelse, fra det tidspunkt processkriftet modtages.«

13. Efter § 164 indsættes i *kapitel 19*:

»§ 164 a. I en sag om konkurskarantæne kan der indgås forlig om nedsættelse af karantæneperiodens længde. Den karantæneperiode, der er fastsat ved forliget, skal mindst udgøre 1 år og være rimelig i forhold til sagens omstændigheder. Skifteretten stadfæster forliget i form af en kendelse om konkurskarantæne. Skifteretten kan undtagelsesvist nægte at stadfæste forliget, hvis det åbenbart, at den, der begæres pålagt konkurskarantæne, ikke opfylder betingelserne i § 157, at den pågældende opfylder betingelserne for at blive pålagt en længere karantæneperiode efter § 158, stk. 3, eller hvis den pågældende opfylder betingelserne i § 159, 2. pkt.

Stk. 2. Skifteretten kan på begæring fra kurator ophæve en kendelse efter stk. 1, og genoptage behandlingen af en konkurskarantænesag, hvis den, der er pålagt konkurskarantæne i henhold til et indgået forlig, under konkurskarantænesagen har gjort sig skyldig i svigagtige forhold eller har tilsidesat sine forpligtelser ifølge forliget.«

14. I § 166 indsættes som 2. *pkt.*:

»Skifteretten skal ved fastsættelsen af vederlaget til kurator hense til, om de processkridt, der er udøvet af kurator, må anses for overflødige.«

15. I § 249, 1. *pkt.*, ændres »og §§ 120-122« til: »§§ 120-122 og § 164 a«

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den [...]

Stk. 2. Loven finder anvendelse i konkursboer, hvor konkursdekretet afsiges efter lovens ikrafttræden. For konkursboer, hvor konkursdekretet er afsagt før lovens ikrafttræden, finder de hidtil gældende reglerne anvendelse.

Stk. 3. Loven finder tillige anvendelse på rekonstruktionsbehandling, når rekonstruktionsbehandlingen indledes efter lovens ikrafttræden.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men § 1 kan ved kongelig anordning sættes helt eller delvist i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.

2. Bemærkninger til lovudkastet

Til § 1

Til nr. 1 (§ 13 c, stk. 2)

Konkurslovens § 13 c omhandler det møde, der, jf. konkurslovens § 13, stk. 1, skal afholdes seks måneder efter mødet om rekonstruktionsplanen efter konkurslovens § 11 e, og hvor der skal stemmes om rekonstruktionsforslaget.

Det foreslås med § 13 c, stk. 2, at rekonstruktøren på mødet skal meddele fordringshaverne, såfremt der vil blive indledt en sag om konkurskarantæne efter § 14 f.

Forslaget vil indebære, at rekonstruktøren på det møde med fordringshaverne, der, jf. konkurslovens § 13, stk. 1, skal afholdes senest seks måneder efter mødet med fordringshaverne efter konkurslovens § 11 e, og hvor fordringshaverne skal stemme om rekonstruktionsforslaget, skal meddele fordringshaverne, såfremt der vil blive indledt en sag om konkurskarantæne mod et tidligere ledelsesmedlem eller et ledelsesmedlem, der fratræder ved stadfæstelsen af rekonstruktionsforslaget efter den foreslåede bestemmelse i § 14 f (lovudkastets § 1, nr. 2). Rekonstruktøren skal således ikke give meddelelse, såfremt der ikke vil blive indledt en sag om konkurskarantæne i forlængelse af rekonstruktionsbehandlingen.

Da kompetencen til at indlede en sag om konkurskarantæne i forlængelse af en rekonstruktionsbehandling tilkommer rekonstruktøren personligt, vil rekonstruktørens meddelelse om, at der vil blive indledt en karantænesag, ikke være genstand for afstemning blandt fordringshaverne, ligesom rekonstruktørens meddelelse ikke vil være genstand for en prøvelse ved skifteretten. Rekonstruktørens meddelelse vil ej heller kunne kæres.

Til nr. 2 (§ 14 f)

Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse i § 14 f, der regulerer konkurskarantæne-reglernes anvendelsesområde i tilknytning til en almindelig rekonstruktionsbehandling.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at konkurskarantæne-reglernes anvendelsesområde udvides til under visse forudsætninger også at finde anvendelse i forlængelse af en almindelig rekonstruktionsbehandling, der behandles efter reglerne i konkurslovens afsnit IB. Bestemmelsen vil derimod ikke finde anvendelse i forlængelse af en forebyggende rekonstruktionsbehandling, der behandles efter reglerne i konkurslovens afsnit IA.

Det foreslås med *stk. 1*, at såfremt skyldneren får stadfæstet et rekonstruktionsforslag om tvangsakkord, finder § 157 tilsvarende anvendelse på personer, der er fratrukket som ledelsesmedlem senest 2 uger efter stadfæstelsen af rekonstruktionsforslaget.

Det vil for det første være en betingelse for at pålægge konkurskarantæne i forlængelse af en almindelig rekonstruktionsbehandling, at rekonstruktionsbehandlingen ophører med stadfæstelsen af et rekonstruktionsforslag, der indeholder bestemmelse om tvangsakkord.

Bestemmelsen vil derfor ikke finde anvendelse, hvor rekonstruktionsbehandlingens ophør medfører, at skyldneren tages under konkursbehandling, jf. konkurslovens § 15, stk. 3, 1. pkt., eller hvor rekonstruktionsbehandlingen ophører uden, at der er vedtaget en rekonstruktionsplan, jf. konkurslovens § 15, stk. 3, 2. pkt. Endvidere vil reglerne ikke finde anvendelse, hvor rekonstruktionsbehandlingen ophører som følge af, at skyldneren ikke er insolvent, jf. konkurslovens § 15, stk. 1, nr. 1.

Bestemmelsen vil dog finde anvendelse, selvom et stadfæstet rekonstruktionsforslag efterfølgende ophæves efter konkurslovens § 14 e. Dette skyldes, at det afgørende for anvendelse af bestemmelsen vil være, om der er blevet stadfæstet et rekonstruktionsforslag, der indeholder bestemmelse om tvangsakkord.

I et tilfælde, hvor skifteretten, jf. konkurslovens § 13 f, stk. 2, efter stadfæstelsen af et rekonstruktionsforslag, der ikke indeholder bestemmelse om en tvangsakkord, beslutter at rekonstruktionsbehandlingen skal fortsætte, hvis det fremgår af det stadfæstede rekonstruktionsforslag, at der vil blive fremsat yderligere forslag inden for fristen i § 13, stk. 1, eller en eventuel forlængelse af fristen, jf. § 13 a, vil reglerne om konkurskarantæne først finde anvendelse efter det yderligere rekonstruktionsforslag, der indeholder bestemmelse om tvangsakkord, er stadfæstet, og skyldnerens bo ikke overgår til konkursbehandling efter konkurslovens § 15, stk. 3.

Det vil for det andet være en betingelse for at pålægge konkurskarantæne i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling, at betingelserne for at pålægge konkurskarantæne efter den foreslåede § 157 (lovudkastets § 1, nr. 4) er opfyldt.

Det vil for det første indebære, at det er en betingelse, at den pågældende har deltaget i ledelsen af skyldnerens erhvervsvirksomhed, jf. den foreslåede bestemmelse i konkurslovens § 157, stk. 1, 1. pkt. (lovudkastets § 1, nr. 4). Om ledelsesbegrebet og erhvervsvirksomhedsbegrebet henvises til den foreslåede § 157, stk. 1, 1. pkt., jf. lovudkastets § 1, nr. 4. Det bemær-

kes i denne sammenhæng, at henvisningen til § 157 medfører, at reglerne om konkurskarantæne i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling – ligesom konkurskarantæne i tilknytning til en konkursbehandling – ikke vil finde anvendelse i forbindelse med en rekonstruktionsbehandling af en fond eller forening, der alene udøver erhvervsvirksomhed af begrænset omfang, jf. den foreslåede § 157, stk. 1, 3. pkt. (lovudkastets § 1, nr. 4).

Det vil for det andet indebære, at det er en betingelse for at pålægge konkurskarantæne i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling, at den pågældende opfylder den tidsmæssige betingelse i konkurslovens § 157, stk. 1, 1. og 2. pkt. (lovudkastet § 1, nr. 4).

Dette medfører, at en person kun kan pålægges konkurskarantæne i forlængelse af en rekonstruktionsbehandling, hvis den pågældende har deltaget i ledelsen af skyldnerens erhvervsvirksomhed senere end et år før fristdagen. Hvis skyldneren var under tvangsopløsning, da rekonstruktionsbehandlingen blev indledt, vil fristen på 1 år, jf. den foreslåede § 157, stk. 1, 2. pkt. (lovudkastets § 1, nr. 4), skulle regnes fra dagen for beslutningen om tvangsopløsning, idet dette dog kun vil have selvstændig betydning i de tilfælde, hvor datoen for beslutningen om tvangsopløsning ikke er fristdagen efter konkurslovens § 1, stk. 1, nr. 3, dvs. hvor der ikke senest tre måneder efter denne dato begæres – eller skifteretten af egen drift indleder – rekonstruktionsbehandling.

Det vil endeligt for det tredje indebære, at det er en betingelse for at pålægge konkurskarantæne i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling, at den pågældende har udvist groft uforvarselig forretningsførelse eller har undladt at rette op på en groft uforvarselig forretningsførelse, der er udvist tidligere end et år før fristdagen, jf. hertil den foreslåede § 157 (lovudkastets § 1, nr. 4).

Da ledelsen under en rekonstruktionsbehandling som udgangspunkt – dog med visse begrænsninger – bevarer ledelsen over det insolvente selskab, vil der ved vurderingen af, om der er udvist groft uforvarselig forretningsførelse tillige kunne henses til de dispositioner, som ledelsen foretager efter rekonstruktionsbehandlingens indledning og indtil det tidspunkt, hvor den pågældende ledelsesmedlem fratræder, eller hvor rekonstruktøren eventuelt overtager ledelsen af virksomheden, jf. konkurslovens § 12 a. Hvor ledelsesmedlemmet således i kraft af sin faktiske ledelsesposition i erhvervsvirksomheden handler til skade for fordringshaverne eller nogle af disse ved f.eks. at forstikke aktiver eller foretage dispositioner i strid med princippet om ligebehandling af fordringshaverne, vil dette kunne indgå ved vurderingen af, om der er udvist groft uforvarselig forretningsførelse. Et eventuelt manglende samarbejde med rekonstruktøren vil – i modsætning til det manglende samarbejde med kurator – dog ikke

skulle indgå i vurderingen af, om ledelsesmedlemmet har udvist groft uforvarselig forretningsførelse. Om bestemmelsen i den foreslåede § 157 henvises til lovudkastets § 1, nr. 4.

Det vil for det tredje være en betingelse for at pålægge konkurskarantæne efter den foreslåede § 14 f, stk. 1, at den, der begæres pålagt konkurskarantæne, er fratrædt som ledelsesmedlem senest 2 uger efter stadfæstelsen af rekonstruktionsforslaget.

Dette vil for det første omfatte de personer, der er fratrædt som ledelsesmedlem forud for rekonstruktionsbehandlingens indledning, og som har deltaget i ledelsen senere end 1 år før fristdagen.

Det vil for det andet omfatte de personer, der er fratrædt efter rekonstruktionsbehandlingens indledning og før stadfæstelsen af rekonstruktionsforslaget, eller som fratræder i forbindelse med stadfæstelsen af rekonstruktionsforslaget. For personer, der fratræder under rekonstruktionsbehandlingens indledning, eller i forbindelse med stadfæstelsen af rekonstruktionsforslaget, vil det afgørende for, om ledelsesmedlemmet omfattes af reglerne, være, om ledelsesmedlemmet er fratrædt som ledelsesmedlem senest to uger efter stadfæstelsen af rekonstruktionsforslaget.

For ledelsesmedlemmer, der er registreret i Erhvervsstyrelsens it-system, vil dette indebære, at de skal være registreret som fratrædt i Erhvervsstyrelsens it-system senest 14 dage efter stadfæstelsen af rekonstruktionsforslaget.

For ledelsesmedlemmer, der ikke er registreret i Erhvervsstyrelsens it-system – f.eks. en bagmand i en stråmandskonstruktion, eller en person, hvis ledelsesmæssige rolle på grund af erhvervsvirksomhedens form ikke har været undergivet registrering i Erhvervsstyrelsens it-system – er det afgørende, at personen rent faktisk er ophørt med at deltage i ledelsen af erhvervsvirksomheden (eller med at drive erhvervsvirksomhed) senest 14 dage efter tidspunktet for stadfæstelsen af rekonstruktionsforslaget.

Det foreslås med *stk. 2*, at rekonstruktøren senest 4 uger efter stadfæstelsen af det i *stk. 1* nævnte rekonstruktionsforslag skal meddele skifteretten, såfremt der vil blive indledt en konkurskarantænesag mod personer omfattet af den foreslåede § 14 f, stk. 1.

Bestemmelsen skal ses i lyset af, at bestemmelsen i konkurslovens § 125, stk. 3, ikke finder anvendelse under en rekonstruktionsbehandling, hvorfor rekonstruktøren ikke skal udarbejde en begrundet meddelelse (jf. hertil lovudkastets § 1, nr. 3), men alene redegøre for oplysninger om eventuelle forhold, der vil kunne begrunde konkurskarantæne, jf. konkurslovens § 13

b, stk. 1, nr. 3, litra e, der ikke foreslås ændret. Det er dog i modsætning til bestemmelsen i konkurslovens § 125, stk. 3, ikke et krav, at rekonstruktøren skal meddele skifteretten, at der ikke vil blive indledt en konkurskarantæne mod tidligere ledelsesmedlemmer. Det er alene hvis rekonstruktøren finder, at der skal indledes en konkurskarantænesag mod nogen, at rekonstruktøren skal meddele dette til skifteretten. Hvis rekonstruktøren derfor ikke finder, at der skal indledes en konkurskarantænesag mod nogen, skal rekonstruktøren ikke meddele dette til skifteretten.

Bestemmelsen medfører, at det vil være en betingelse for at pålægge konkurskarantæne i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling, at rekonstruktøren meddeler dette til skifteretten. Meddelelsen til skifteretten har alene formel karakter, og skal alene indeholde oplysninger om, at der vil blive indledt en karantænesag mod en person. Meddelelsen har betydning for beregningen af fristen for indgivelsen af stævningen efter den foreslåede § 161, stk. 1 (lovudkastets § 1, nr. 8), der foreslås tilsvarende at finde anvendelse.

Beføjelsen til at meddele skifteretten, at der vil blive indledt en konkurskarantænesag, tilkommer rekonstruktøren personligt. Fordringshaverne kan ikke træffe afgørelse eller give rekonstruktøren pålæg herom, heller ikke på mødet om afstemningen af rekonstruktionsforslaget. Skifteretten kan heller ikke meddele rekonstruktøren pålæg om at meddele, at der vil blive indledt en konkurskarantænesag.

En overskridelse af fristen på 4 uger vil ikke have præklusiv virkning i forhold til rekonstruktørens mulighed for at meddele skifteretten, at der vil blive indledt en karantænesag, men vil i mangel af lovligt forfald være udtryk for pligtforsømmelse fra rekonstruktørens side. En sådan pligtforsømmelse vil kunne tages i betragtning ved rekonstruktørens salær og ved skifterettens beslutning om udpegning af rekonstruktøren i fremtidige sager.

Det foreslås med *stk. 3, 1. pkt.*, at bestemmelserne i konkurslovens §§ 158-169, finder tilsvarende anvendelse.

Det er med den foreslåede henvisning til §§ 158-169 tilsigtet, at der vil skulle gælde det samme i relation til konkurskarantænesager, der behandles i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling, som der gælder i relation til konkurskarantænesager, der behandles i tilknytning til en konkurs. Hvor kurator er tillagt beføjelser efter bestemmelserne i konkurslovens §§ 158-169, vil disse herefter tilkomme rekonstruktøren.

Bestemmelserne i §§ 158-159, der vil finde tilsvarende anvendelse i en konkurskarantænesag, der behandles i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling, angår karantæneperiodens læng-

de og retsvirkningerne af en pålagt konkurskarantæne. Om bestemmelserne henvises videre til lovudkastets § 1, nr. 5 og 6, nedenfor.

Den foreslåede § 160, stk. 1 (lovudkastets § 1, nr. 7), der vil finde tilsvarende anvendelse i relation til en konkurskarantænesag, der behandles i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling, angår kompetencen til at anlægge en konkurskarantæne sag og den dertilhørende procesbeføjelse.

Ved anvendelsen af bestemmelsen i relation til en konkurskarantæne, der behandles i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling, træder rekonstruktøren i stedet for kurator. Dette indebærer, at det er rekonstruktøren, der personligt har kompetencen til at anlægge en konkurskarantænesag i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling, idet hverken fordringshaverne eller skifteretten kan pålægge rekonstruktøren at anlægge sagen. Endvidere skal konkurskarantænesagen anlægges i rekonstruktørens navn, ligesom rekonstruktøren bevarer procesbeføjelsen i konkurskarantænesagen også efter afslutningen af rekonstruktionsbehandlingen.

Den foreslåede § 160, stk. 2 (lovudkastets § 1, nr. 7), der vil finde tilsvarende anvendelse i relation til en konkurskarantæne, der behandles i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling, omhandler behandling af sager om en persons deltagelse i nærtstående erhvervsvirksomheder i forbindelse med hinanden. Den tilsvarende anvendelse af bestemmelsen i forhold til sager om konkurskarantæne, der behandles i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling, vil bl.a. indebære, at det vil være obligatorisk at behandle en sag om konkurskarantæne i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling i forbindelse med en eller flere sager om konkurskarantæne, der behandles i tilknytning til en konkursbehandling, hvis hhv. den rekonstruerede erhvervsvirksomhed og den konkursramte erhvervsvirksomhed er nærtstående. Det samme vil tilsvarende gælde, hvor der er tale om flere sager om konkurskarantæne i relation til rekonstruktionsbehandling af flere forskellige nærtstående erhvervsvirksomheder. Hvor der f.eks. behandles én sag om konkurskarantæne i tilknytning til et konkursbo ved skifteret A, og én sag om konkurskarantæne i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling ved skifteret B, vil sagerne skulle behandles ved samme skifteret i forbindelse med hinanden, såfremt den erhvervsvirksomhed, der er under konkursbehandling, og den erhvervsvirksomhed, hvor der er stadfæstet et rekonstruktionsforslag, der indeholder bestemmelse om en tvangsakkord, er nærtstående. Sagerne vil, som det fremgår af bemærkningerne til § 160, stk. 2, skulle behandles ved den skifteret, hvor den første sag om pålæg af konkurskarantæne er anlagt. Der henvises om den foreslåede bestemmelse i § 160, stk. 2, til lovudkastets § 1, nr. 7.

Den foreslåede § 160, stk. 3 (lovudkastets § 1, nr. 7), der vil finde tilsvarende anvendelse i relation til en konkurskarantænesag, der behandles i tilknytning til en rekonstruktionsbehand-

ling, omhandler sammenlægning af sager om konkurskarantænesager, hvor der er tale om nærtstående erhvervsvirksomheder, og erhvervsvirksomhederne på det tidspunkt, hvor den, der begæres pålagt konkurskarantæne, deltog i ledelsen, måtte anses for én økonomisk og driftsmæssigt forbunden enhed. Den tilsvarende anvendelse af bestemmelsen i forhold til sager om konkurskarantæne, der behandles i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling, vil indebære, at der på begæring fra rekonstruktøren, kurator, eller den, der begæres pålagt konkurskarantæne, kan ske sammenlægning af flere sager om konkurskarantæne til én sag, såfremt karantænesagerne behandles i forbindelse med hinanden efter den foreslåede § 160, stk. 2, og erhvervsvirksomhederne må anses som én økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed. Hvor der sker sammenlægning af flere sager til én sag, og hvor skifteretten, jf. den foreslåede bestemmelse i § 160, stk. 3, 2. pkt., skal træffe beslutning om, hvilken kurator der herefter skal behandle sagen, indebærer den tilsvarende anvendelse af bestemmelsen i relation til konkurskarantænesager, der behandles i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling, at skifteretten vil kunne træffe bestemmelse om, at den sammenlagte sag skal behandles af rekonstruktøren. Om bestemmelsen i den foreslåede § 160, stk. 3, henvises til lovdkastets § 1, nr. 7.

Anvendelsen af den foreslåede § 160, stk. 4 (lovdkastets § 1, nr. 7), vil indebære, at en sag mod en person om pålæg af konkurskarantæne i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling ikke vil kunne sammenlægges med sager om pålæg af konkurskarantæne mod andre personer. Om bestemmelsen i den foreslåede § 160, stk. 4, henvises til lovdkastets § 1, nr. 7.

Anvendelsen af den foreslåede § 160, stk. 5 (lovdkastets § 1, nr. 7), der er en videreførelse af den gældende bestemmelse i § 160, stk. 2, vil indebære, at en sag om konkurskarantæne i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling skal behandles efter reglerne i konkurslovens kapitel 20, samt at konkurslovens § 243 finder tilsvarende anvendelse.

Den foreslåede § 161 (lovdkastets § 1, nr. 8), der vil finde tilsvarende anvendelse i relation til en konkurskarantæne, der behandles i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling, angår indleveringen af stævningen til skifteretten.

Det foreslås i denne sammenhæng med stk. 3, 2. *pkt.*, at ved anvendelsen af § 161, stk. 1, træder rekonstruktørens meddelelse efter den foreslåede stk. 2 i stedet for kurators meddelelse efter § 125, stk. 3.

Anvendelsen af den foreslåede § 161 og den foreslåede bestemmelse i stk. 3, 2. *pkt.*, vil indebære, at rekonstruktøren senest 4 uger efter skifterettens modtagelse af rekonstruktørens meddelelse efter det foreslåede stk. 2 skal indlevere en stævning til skifteretten, men skifteretten vil efter begæring fra rekonstruktøren kunne forlænge fristen, hvis det er velbegrundet. Om

beregningen af fristen for indleveringen af stævningen og kravene til indholdet af stævningen henvises til den foreslåede § 161 nedenfor (lovudkastets § 1, nr. 8).

Bestemmelsen i konkurslovens § 162, der vil finde tilsvarende anvendelse i relation til en konkurskarantæne, der behandles i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling, omhandler den videre behandling af en sag om konkurskarantæne efter forkyndelse af stævningen for den, der begæres pålagt konkurskarantæne.

Anvendelsen af § 162, stk. 1, vil indebære, at den, der begæres pålagt konkurskarantæne i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling, inden en af skifteretten fastsat frist kan indlevere et svarskrift til skifteretten og/eller anmode om mundtlig behandling. Fristen bør – ligesom det er tilfældet efter den gældende bestemmelse i § 162, stk. 1, der ikke foreslås ændret – normalt ikke fastsættes til mere end fire uger, men vil efter anmodning fra den, der begæres pålagt konkurskarantæne, kunne forlænges, hvis dette findes velgrundet.

En overskridelse af fristen i § 162, stk. 1, vil indebære, at skifteretten – ligesom det er tilfældet efter den gældende bestemmelse – vil kunne træffe afgørelse på det foreliggende grundlag. Skifteretten kan dog tage hensyn til et svarskrift, der indleveres for sent, da en overskridelse af fristen ikke har præklusiv virkning, men skifteretten har dog ikke pligt til at tage hensyn til et for sent indleveret svarskrift. Skifteretten kan ligeledes tage hensyn til en anmodning om mundtlig forhandling, som fremsættes for sent, men i modsætning til, hvad der gælder ved en rettidig anmodning om mundtlig forhandling, vil den pågældende ikke have krav herpå.

Anvendelsen af § 162, stk. 2, der svarer til den gældende bestemmelse i konkurslovens § 162, stk. 3, der ikke foreslås ændret, men alene rykket til § 162, stk. 2, som følge af den foreslåede ophævelse af § 162, stk. 2 (lovudkastets § 1, nr. 9), vil indebære, at skifteretten kan bestemme, at der skal udveksles yderligere processkrifter til brug for behandlingen af sagen, og skifteretten bør i sådanne tilfælde fastsætte en frist, der i almindelighed bør være 2-3 uger.

Ligesom det er tilfældet efter den gældende bestemmelse i § 162, stk. 3, der som nævnt ikke foreslås ændret men alene rykket, bør skifteretten i et tilfælde, hvor der ikke skal være mundtlig behandling give parterne mulighed for at indlevere en replik og duplik, medmindre det ud fra indholdet af kurators stævning og svarskriftet er overflødigt. Yderligere skriftveksling vil kræve en særlig begrundelse. Hvis der skal være mundtlig behandling, bør skifteretten kun give parterne mulighed for indlevering af replik og duplik, hvis særlige grunde taler for det.

Anvendelsen af § 162, stk. 3, der svarer til den gældende bestemmelse i konkurslovens § 162, stk. 4, som ikke foreslås ændret, men alene rykket til § 162, stk. 3, som følge af den foreslåe-

de ophævelse af § 162, stk. 2 (lovudkastets § 1, nr. 9), vil indebære, at skifteretten skal indkalde parterne til mundtlig forhandling, hvis den, der begæres pålagt konkurskarantæne i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling, har anmodet herom efter § 162, stk. 1, nr. 2, eller skifteretten i øvrigt finder det hensigtsmæssigt.

Anvendelsen af § 162, stk. 4, der svarer til den gældende bestemmelse i § 162, stk. 5, som ikke foreslås ændret, men alene rykket, som følge af den foreslåede ophævelse af § 162, stk. 2 (lovudkastets § 1, nr. 9), vil indebære, at skifteretten efter anmodning fra rekonstruktøren kan indkalde den, der begæres pålagt konkurskarantæne i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling, til personligt møde for at besvare spørgsmål sigtende til sagens oplysning. Rekonstruktøren skal i anmodningen – ligesom det er tilfældet efter den gældende bestemmelse i § 162, stk. 5 – angive temaet for de spørgsmål, der ønskes besvaret, og skifteretten bør som udgangspunkt imødekomme rekonstruktørens anmodning, medmindre rekonstruktøren har let adgang til at få oplysningerne ad anden vej.

Hvis den, der begæres pålagt konkurskarantæne i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling, udebliver eller undlader at besvare spørgsmål, eller svarerne er uklare eller ufuldstændige, vil det kunne tillægges processuel skadevirkning, jf. konkurslovens § 162, stk. 5, der svarer til bestemmelsen i den gældende § 162, stk. 6, som ikke foreslås ændret, men alene rykket, som følge af den foreslåede ophævelse af § 162, stk. 2 (lovudkastets § 1, nr. 9). Manglende møde eller undladelse af at besvare spørgsmål kan derimod ikke – ligesom det er tilfældet efter den gældende bestemmelse i § 162, stk. 5 – imødegås ved anvendelsen af tvangsmidler.

Anvendelsen af § 162, stk. 5, 1. pkt., der svarer til den gældende bestemmelse i § 162, stk. 6, 1, vil indebære, at hvis den, der begæres pålagt konkurskarantæne i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling, undlader at udtale sig om rekonstruktørens erklæringer om sagens faktiske omstændigheder, kan skifteretten ved bevisbedømmelsen tillægge dette virkning til skade for den pågældende (processuel skadevirkning).

Anvendelsen af § 162, stk. 5, 2. pkt., der svarer til den gældende bestemmelse i § 162, stk. 6, 2. pkt., vil indebære, at den samme mulighed for fakultativ processuel skadevirkning vil gælde, hvis den, der begæres pålagt konkurskarantæne i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling, udebliver efter at være indkaldt til personligt møde eller undlader at besvare spørgsmål eller svarerne er uklare.

Bestemmelsen i konkurslovens § 163, der vil finde tilsvarende anvendelse i relation til en konkurskarantæne, der behandles i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling, angår advo-

katbeskikkelse for den, der begæres pålagt konkurskarantæne. Om den foreslåede bestemmelse i § 163 henvises til lovudkastets § 1, nr. 10.

Bestemmelsen i konkurslovens § 164, der vil finde tilsvarende anvendelse i relation til en konkurskarantæne, der behandles i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling, angår skifterettens afgørelse om, hvorvidt konkurskarantæne skal pålægges, herunder reglerne for forkyndelse, kære, opsættende virkning og berosættelse.

Anvendelsen af § 164, stk. 1, der ikke foreslås ændret, vil indebære, at skifterettens afgørelse i en konkurskarantænesag, der er pålagt i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling, vil skulle træffes ved kendelse.

Anvendelsen af den foreslåede bestemmelse i § 164, stk. 2 (lovudkastets § 1, nr. 11), der vil finde tilsvarende anvendelse i relation til en konkurskarantæne, der behandles i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling, vil indebære, at der ikke skal ske forkyndelse af kendelsen. Om den foreslåede bestemmelse i § 164, stk. 2, henvises til lovudkastets § 1, nr. 11.

Anvendelsen af § 164, stk. 3, der svarer til den gældende bestemmelse i konkurslovens § 164, stk. 2, der ikke foreslås ændret, men alene rykket til § 164, stk. 3, som følge af den foreslåede bestemmelse i § 164, stk. 2 (lovudkastets § 1, nr. 11), vil indebære, at kære af en kendelse om konkurskarantæne, der pålægges i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling, vil have opsættende virkning, hvorefter kære til landsretten – ligesom det er tilfældet i dag – har opsættende virkning.

Anvendelsen af bestemmelsen i § 164, stk. 4, der svarer til den gældende bestemmelse i konkurslovens § 164, stk. 3, der ikke foreslås ændret, men alene rykket til § 164, stk. 4, som følge af den foreslåede bestemmelse i § 164, stk. 2 (lovudkastets § 1, nr. 11), vil indebære, at kære af Sø- og Handelsrettens kendelse om konkurskarantæne, der pålægges i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling – ligesom det er tilfældet i dag – vil skulle ske til Østre Landsret.

Den foreslåede bestemmelse i § 164, stk. 5 (lovudkastets § 1, nr. 12), der tillige vil finde anvendelse i relation til en konkurskarantænesag, der behandles i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling, angår berosættelse af konkurskarantænenes virkning i de tilfælde, hvor der, efter at karantænen er pålagt ved en endelig afgørelse, og hvor den dermed har været i kraft i en periode, meddeles tilladelse til prøvelse i 3. instans, tilladelse til kære efter kærefristens udløb eller tilladelse til ekstraordinær genoptagelse eller kære. Om den foreslåede bestemmelse i § 164, stk. 5, henvises til lovudkastets § 1, nr. 12, nedenfor.

Den foreslåede § 164 a (lovudkastets § 1, nr. 13), der tillige vil finde anvendelse i relation til en konkurskarantænesag, der behandles i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling, angår muligheden for at indgå et forlig om nedsættelsen af karantæneperiodens længde. Ved anvendelsen af bestemmelsen træder rekonstruktøren i kurators sted. Om den foreslåede bestemmelse i § 164 a henvises til lovudkastets § 1, nr. 13, nedenfor.

Bestemmelserne i konkurslovens §§ 165-166, der vil finde tilsvarende anvendelse i en konkurskarantænesag, der behandles i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling, angår sagsomkostninger og fastsættelsen af vederlaget for kurator. Ved anvendelsen af bestemmelserne i relation til rekonstruktionsbehandling vil rekonstruktøren træde i stedet for kurator. Om den foreslåede ændring af bestemmelsen i § 166, 2. pkt., henvises til lovudkastets § 1, nr. 14, nedenfor.

Bestemmelserne i §§ 167 og 168, der vil finde tilsvarende anvendelse i en konkurskarantænesag, der behandles i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling, og som ikke foreslås ændret, angår hæftelse for gæld ved overtrædelsen af konkurskarantæne.

Endelig vil bestemmelsen i § 169, der vil finde tilsvarende anvendelse i en konkurskarantænesag, der behandles i tilknytning til en rekonstruktionsbehandling, og som omhandler registrering af konkurskarantæner, indebære, at en konkurskarantæne, der pålægges efter den foreslåede bestemmelse i § 14 f, vil skulle registreres i konkurskarantænerregisteret.

Til nr. 3 (§ 125)

Det foreslås at ændre § *stk. 3, 1. og 2. pkt.*, således at ordet indstilling erstattes af ordet meddelelse.

Forslaget skal ses i sammenhæng med forslaget om at nyaffatte bestemmelsen i konkurslovens § 160, stk. 1 (lovudkastets § 1, nr. 7), som indebærer, at skifteretten ikke længere vil skulle træffe beslutning om indledningen af en sag om konkurskarantæne på baggrund af kurators begrundede indstilling.

Ændringen indebærer, at kurator fremover vil skulle udarbejde en begrundet meddelelse om konkurskarantæne til brug for redegørelsen efter § 125. Der er udover en ændring af ordlyden ikke tilsigtet en materiel ændring af bestemmelsen.

Kurator vil således fortsat i alle konkursboer skulle undersøge, om der kan være grundlag for at indlede en konkurskarantænesag mod nogen og medtage dette i redegørelsen efter konkurs-

lovens § 125, stk. 2, som ikke foreslås ændret. Dette vil både gælde i de tilfælde, hvor kurator finder, at der bør rejses en sag om konkurskarantæne, og når kurator finder, at der ikke skal indledes en sag om konkurskarantæne. Kurators undersøgelse vil fortsat skulle omfatte spørgsmålet om, hvorvidt der er foretaget ledelsesmæssige dispositioner, som vil kunne udgøre groft uforsvarlig forretningsførelse, jf. den foreslåede § 157 (lovudkastets § 1, nr. 4).

Ligesom det er tilfældet efter den gældende § 125, stk. 3, vil det afhænge af forholdene i det enkelte konkursbo, hvor omfattende undersøgelser kurator bør foretage. Hvis der ikke er noget, der tyder på, at konkurskarantæne kan komme på tale, kan yderligere undersøgelse være uforholdsmæssig. I andre tilfælde kan en nærmere undersøgelse være nødvendig, og i nogle tilfælde vil der kunne være behov for mere omfattende undersøgelser.

Hvis kurator ikke har været i stand til at afgive en endelig begrundet meddelelse, vil kurator efter stk. 3 snarest muligt skulle afgive en særskilt meddelelse om spørgsmålet om, hvorvidt der skal indledes en konkurskarantænesag mod nogen. Bortset fra tilfælde, hvor den, der er spørgsmål om at begære pålagt konkurskarantæne, i væsentlig grad har modarbejdet kurators undersøgelser, skal kurators endelige meddelelse – ligesom det er tilfældet i dag – i givet fald foreligge senest samtidig med den første halvårsredegørelse efter konkurslovens § 125, stk. 4.

Hvis der på et tidligt tidspunkt foreligger tilstrækkelige oplysninger til, at kurator kan afgive meddelelse om at rejse sag om at pålægge konkurskarantæne, bør kurator straks afgive en sådan meddelelse uden at afvente den samlede redegørelse efter konkurslovens § 125, stk. 2. Det kunne f.eks. være tilfældet, hvis en fordringshaver umiddelbart efter konkursens indtræden kan give kurator oplysninger, der giver grundlag for at rejse sag om at pålægge konkurskarantæne.

Kurators undersøgelser med hensyn til, om der bør rejses sag om konkurskarantæne, vil indgå i kurators almindelige pligter som kurator, og vederlaget til kurator for dette arbejde vil også indgå i kurators samlede vederlag, der dækkes af boets midler, en eventuel sikkerhedsstillelse efter konkurslovens § 27, stk. 1, 3 eller 4, eller § 143, 2. pkt., og en eventuel indeståelse fra statskassen efter konkurslovens § 27, stk. 2, eller i forbindelse med, at skifteretten af egen drift har afsagt konkursdekret vedrørende et selskab, der er under tvangsopløsning.

Det følger af konkurslovens § 125, stk. 2, 3. pkt., at kurator skal sende skifteretten og fordringshaverne en redegørelse for, hvilke opgaver kurator har varetaget med oplysninger om den tid, der er medgået til udførelsen af de enkelte opgaver. Dette gælder også opgaven med at undersøge, om der bør rejses sag om konkurskarantæne, der indgår som et integreret led i – og bygger på – de undersøgelser, som kurator i forvejen har pligt til at foretage.

Kurators eventuelle overskridelse af 4-månedersfristen i konkurslovens § 125, stk. 2, vil ligesom i dag ikke have præklusiv virkning i forhold til muligheden for at rejse sag om pålæg af konkurskarantæne, men hvis kurators redegørelse indgives efter 4-månedersfristens udløb – eller hvis kurators redegørelse ikke indeholder en meddelelse (heller ikke en foreløbig meddelelse) om spørgsmålet om konkurskarantæne – vil der som det klare udgangspunkt være tale om en pligtforsømmelse fra kurators side. En sådan pligtforsømmelse vil kunne tages i betragtning ved fastsættelsen af kurators vederlag og ved skifterettens beslutning om udpegning af kurator i fremtidige sager.

Til nr. 4 (§ 157)

Konkurslovens § 157 angår betingelserne for at pålægge konkurskarantæne.

Det foreslås at nyaffatte § 157.

Det foreslås med *stk. 1, 1. pkt.*, at konkurskarantæne kan pålægges den, der senere end et år før fristdagen har deltaget i ledelsen af skyldnerens erhvervsvirksomhed, hvis den pågældende har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse eller har undladt at rette op på en groft uforsvarlig forretningsførelse, der er udvist tidligere end et år før fristdagen.

Den foreslåede bestemmelse, der er en delvis videreførelse af den gældende bestemmelse i konkurslovens § 157, stk. 1, 1. pkt., med visse justeringer, indeholder de betingelser, som skal være opfyldt, førend konkurskarantæne kan pålægges.

Det vil for det første være en betingelse for at pålægge konkurskarantæne, at den, der begæres pålagt konkurskarantæne, har deltaget i ledelsen af skyldnerens erhvervsvirksomhed.

Begrebet »deltaget i ledelsen« er en videreførelse af gældende ret efter konkurslovens § 157, stk. 1, 1. pkt., idet der ikke er tilsigtet en ændring heraf.

En person vil således som det første skulle anses for at have deltaget i ledelsen af skyldnerens erhvervsvirksomhed, hvis den pågældende har været registreret i Erhvervsstyrelsens it-system som direktør, bestyrelsesmedlem eller medlem af tilsynsråd. Dette gælder, uanset om den pågældende faktisk har varetaget hvervet som direktør, bestyrelses- eller tilsynsrådsmedlem i den relevante periode, eller om den pågældende f.eks. har været passiv i udøvelsen af sit hverv eller været »stråmand» således, at ledelsen reelt er blevet udøvet af en anden person.

Det er dog en forudsætning for, at ledelsesmedlemmet omfattes af konkurskarantænerreglerne, at den pågældende har accepteret hvervet (registreringen) som direktør, bestyrelsesmedlem eller tilsynsrådsmedlem, eller at den pågældende i det mindste har været bekendt med registreringen og ikke gjort indsigelser herimod. Hvor en persons identitetsoplysninger er blevet misbrugt i forbindelse med registreringen som ledelsesmedlem i Erhvervsstyrelsens it-system, vil den pågældende ikke kunne anses for at have accepteret hvervet, idet det dog vil være op til den pågældende selv at føre bevis for, at der foreligger misbrug. Det vil i den forbindelse efter omstændighederne kunne indgå i bevisbedømmelsen, hvis en person under en konkurskarantænesag ikke fremkommer med relevante oplysninger, som kan understøtte den pågældendes forklaring om, at den pågældende – uagtet at andre oplysninger indikerer det modsatte – ikke har accepteret hvervet (registreringen) som direktør, bestyrelsesmedlem eller tilsynsrådsmedlem, herunder som følge af misbrug af identitetsoplysninger. Ved vurderingen af, om den pågældende må anses for at have accepteret hvervet eller ej, vil bl.a. kunne henses til, om personen har taget effektive skridt i retningen af at lade sig afregistrere som ledelsesmedlem, herunder kontaktet Erhvervsstyrelsen og indsendt de relevante erklæringer mv. til styrelsen, idet det må bero på en konkret vurdering af den enkelte situation. Det vil i denne forbindelse ikke være tilstrækkeligt for, at en person må anses for ikke at have accepteret hvervet, at personen har rettet henvendelse til den, der har forestået registreringen og gjort opmærksom på forholdet.

En person, der reelt er fratrukket som direktør, bestyrelsesmedlem eller tilsynsrådsmedlem mere end et år før fristdagen, men først senere end et år før denne dato afregistreres i Erhvervsstyrelsens it-system, vil ligeledes skulle anses for at have deltaget i ledelsen af skyldnerens erhvervsvirksomhed, hvis den pågældende må anses for at have accepteret at forblive registreret som ledelsesmedlem, eller hvis den pågældende i det mindste var bekendt med registreringen og ikke har gjort indsigelser herimod. Det vil være den person, der påberåber sig, at personen reelt er fratrukket og ikke har accepteret at forblive registreret, der har bevisbyrden for dette, herunder at der er taget de fornødne effektive skridt til at sikre en eventuel afregistrering.

En person, der alene er registreret som suppleant til bestyrelsen eller tilsynsrådet, vil ikke i kraft af selve hvervet og registreringen som suppleant være omfattet af konkurskarantænerreglerne, men personen vil dog kunne blive omfattet heraf, hvis vedkommende i den relevante periode (dvs. senere end et år før fristdagen eller i givet fald dagen for beslutningen om tvangsopløsning) faktisk har udøvet hvervet som bestyrelsesmedlem eller tilsynsrådsmedlem, fordi det faste bestyrelsesmedlem eller tilsynsrådsmedlem har haft forfald.

Efter selskabslovens § 112, stk. 2, kan et enkeltmandsfirma eller et interessentskab være direktør i et rederiselskab. Hvis dette er tilfældet, vil indehaveren af enkeltmandsfirmaet hen-

holdsviis interessenterne i givet fald være at anse som at have deltaget i ledelsen af det pågældende rederiselskab.

Deltagelse i ledelsen af skyldnerens erhvervsvirksomhed omfatter endvidere den, der faktisk har udøvet en direktørs eller tilsynsmedlems beføjelser i virksomheden. Dette vil for det første omfatte en person, der har udøvet sådanne beføjelser, men hvis ledelsesmæssige rolle på grund af erhvervsvirksomhedens form ikke er undergivet registrering i Erhvervsstyrelsens it-system. Dette vil bl.a. omfatte ledere af enkeltmandsvirksomheder, interessentskaber og kommanditselskaber, medmindre samtlige interessenter henholdsvis komplementarer er kapitalelskaber, ligesom ledelsen i frivillige foreninger, ikke-erhvervsdrivende foreninger og fonde vil være omfattet af konkurskarantænerreglerne, i det omfang foreningen og fonden mv. er omfattet af erhvervsvirksomhedsbegrebet, jf. herom nedenfor.

Endvidere vil tilfælde, hvor en erhvervsvirksomheds ledelse er registreret i Erhvervsstyrelsens it-system, men hvor registreringer helt eller delvist ikke svarer til de faktiske forhold være omfattet af konkurskarantænerreglerne. I sådanne tilfælde vil både den, der er registreret som ledelsesmedlem uden at udøve ledelsesmedlemmets beføjelser, og den, der uden at være registreret som ledelsesmedlem har udøvet ledelsesmedlemmets beføjelser, være omfattet af karantænerreglerne. Både en reel stråmand og en dertilhørende bagmand eller et passivt ledelsesmedlem vil således være omfattet af konkurskarantænerreglerne. En form for stråmandskonstruktioner kan i denne sammenhæng bl.a. forekomme i visse koncernforhold, hvor moderselskabet reelt også udøver den daglige ledelse i et eller flere datterselskaber, men hvor der er registreret en anden ledelse i datterselskabet, som formelt disponerer. Konkurskarantæne for ledelsen i moderselskabet kan i sådanne tilfælde komme på tale, hvis et eller flere af datterselskaberne går konkurs, selvom moderselskabet ikke går konkurs.

En ejers blotte udøvelse af ejerbeføjelser f.eks. på en selskabsgeneralforsamling (herunder et moderselskabs ledelsesudøvelse af ejerbeføjelser på et datterselskabs vegne) anses derimod ikke som deltagelse i ledelsen af en erhvervsvirksomhed.

Med nyaffattelsen af stk. 1, 1. pkt., foreslås begrebet »virksomhed« ændret til »erhvervsvirksomhed«.

Der er med ændringen af begrebet tilsigtet en ændring af den gældende retstilstand, der bl.a. følger af Højesterets kendelse af 27. juni 2021 (gengivet i U 2021.1301 H), hvorefter det afgørende for, om en virksomhed omfattes af virksomhedsbegrebet i konkurslovens § 157, stk. 1, er, om virksomheden har udøvet aktiviteter, der som udgangspunkt har til formål at opnå en økonomisk vinding. Det er med ændringen endvidere tilsigtet, at der opnås en vis kongruens

mellem erhvervsvirksomhedsbegrebet i den foreslåede § 157, stk. 1, 1. pkt., og erhvervsvirksomhedsbegrebet i § 159, 1. pkt., der ikke foreslås ændret. Ændringen vil således indebære, at erhvervsvirksomhedsbegrebet i § 157, stk. 1, 1. pkt., udvides til som minimum også at omfatte de erhvervsvirksomheder, der er omfattet af erhvervsvirksomhedsbegrebet i § 159, 1. pkt.

Begrebet »erhvervsvirksomhed« i den foreslåede bestemmelse vil omfatte alle juridiske enheder, der udøver aktiviteter af erhvervs- eller forretningsmæssig karakter. Det vil herefter ikke være afgørende for, om en juridisk enhed omfattes af erhvervsvirksomhedsbegrebet i bestemmelsens forstand, hvilken form den juridiske enhed antager, ligesom det ikke vil være eneafgørende, med hvilket formål aktiviteterne i enheden udøves, herunder om de udøves med det formål at opnå en økonomisk gevinst.

Uanset deres faktiske virksomhed eller mangel på samme vil juridiske enheder, der i almindelighed karakteriseres som erhvervsdrivende, være omfattet af erhvervsvirksomhedsbegrebet i bestemmelsen. Således vil aktieselskaber, anpartsselskaber, andelsselskaber, interessentskaber, kommanditselskaber og erhvervsdrivende fonde være at anse som erhvervsvirksomheder i bestemmelsens forstand. Det samme vil gælde enkeltmandsvirksomheder, herunder hvor en person har drevet en personligt ejet enkeltmandsvirksomhed, og personen erklæres personligt konkurs. Deltagelse i ledelsen af sådanne juridiske enheder, vil således altid være omfattet af konkurskarantæne reglerne.

Hvor formålet med en given virksomhed ikke er at opnå en økonomisk gevinst eller et overskud, og hvor der ikke er tale om en af de ovennævnte typer af juridiske enheder eller andre enheder, som i almindelighed karakteriseres som erhvervsdrivende, vil det afgørende for, om den juridiske enhed omfattes af bestemmelsen, være, om der i den pågældende enhed udøves aktiviteter af erhvervs- eller forretningsmæssig karakter, og om de disse aktiviteter har et i et økonomisk henseende væsentligt omfang. En juridisk enhed, hvis formål alene er at varetage et ideelt ikke-erhvervmæssigt formål, vil herefter være omfattet af erhvervsvirksomhedsbegrebet, hvis der i enheden udøves forretnings- eller erhvervmæssige aktiviteter i et i økonomisk henseende væsentligt omfang. Dette kan f.eks. omfatte ideelle og frivillige foreninger samt ikke-erhvervsdrivende fonde, andelsboligforeninger, ejerforeninger mv.

Ved vurderingen af, om en juridisk enhed udøver forretnings- eller erhvervmæssige aktiviteter, må der henses til, hvad der i almindelighed forstås ved sådanne aktiviteter.

Opkrævning af medlemskontingent i ideelle foreninger mv. vil ikke være at anse som erhvervs- eller forretningsmæssig aktivitet. Det samme må gælde betaling for deltagelse i foreningens aktiviteter, herunder betaling for deltagelse i træning samt betaling for deltagelse i

foreningens arrangementer, der alene afholdes for foreningens medlemmer. Derimod vil f.eks. en idrætsforenings drift af en kiosk i en sportshal, salg af merchandise eller udlejning af faciliteter til andre end foreningens medlemmer være at anse for en erhvervs- eller forretningsmæssig aktivitet, og idrætsforeningen vil herefter blive omfattet af erhvervsvirksomhedsbegrebet, hvis aktiviteten har et i et økonomisk omfang væsentligt omfang.

Sponsorater, legater og tilskud, som en ideel forening mv. modtager, vil som udgangspunkt ikke være at anse for en del af den erhvervs- eller forretningsmæssige aktivitet i foreningen, hvis sponsoratet, legatet eller tilskuddet alene relaterer sig til foreningens ideelle aktiviteter. Særligt i forhold til sponsorater vil dette også være tilfældet, selvom foreningen leverer en modydelse i form af reklame eller lignende, som i andre sammenhænge vil være at betegne som en erhvervmæssig aktivitet. Hvis en idrætsforening således f.eks. modtager et tilskud eller et sponsorat til f.eks. køb af udstyr til brug for foreningens ideelle virke, vil dette ikke være at anse som en erhvervs- eller forretningsmæssig aktivitet, uanset at sponsoratet er betinget af, at der i foreningen, på dennes hjemmeside eller på det indkøbte udstyr mv. reklameres for sponsorens virksomhed. Hvis et tilskud eller sponsorat derimod modtages til brug for aktiviteter eller løsøre, der anvendes i relation til foreningens erhvervmæssige aktivitet – f.eks. drift af en kiosk eller et cafeteria – vil tilskuddet eller sponsoratet skulle anses som en del af foreningens erhvervs- eller forretningsmæssige aktivitet.

Optrækningsafgift af boligafgift i andelsboligforeninger eller ejerafgifter i en ejerforening vil heller ikke være at anse for erhvervs- eller forretningsmæssig aktivitet, hvorimod f.eks. udlejning af ledige beboelseslejemål til andre end andelsboligforeningens ejere samt udlejning af erhvervslejemål i en andelsbolig-, bolig- eller ejerforening vil være at anse for erhvervs- eller forretningsmæssig aktivitet.

En erhvervs- eller forretningsmæssig aktivitet vil skulle anses for at have et i et økonomisk henseende væsentligt omfang, hvis den juridiske enhed har en årlig bruttoomsætning på over 250.000 kr. i forbindelse med udøvelsen af sådanne aktiviteter. Det foreslås i denne sammenhæng i stk. 1, 3. pkt., at konkurskarantænerreglerne ikke finder anvendelse på fonde eller foreninger, der alene udøver erhvervsvirksomhed af begrænset omfang. Dette vil indebære, at hvor en forening eller ikke-erhvervsdrivende fond har en årlig bruttoomsætning på under 250.000 kr. hidrørende fra de erhvervs- eller forretningsmæssige aktiviteter, vil konkurskarantænerreglerne ikke finde anvendelse på de personer, der har deltaget i ledelsen af sådanne enheder.

Det vil for det andet være en betingelse for at pålægge konkurskarantæne, at det pågældende ledelsesmedlem har deltaget i ledelsen af skyldnerens erhvervsvirksomhed senere end 1 år før fristdagen.

Der er tale om en videreførelse af den gældende retstilstand i § 157, stk. 1, 1. pkt., hvorefter den relevante periode for, hvornår der skal være udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, vil være 1 år før fristdagen.

Det foreslås i denne sammenhæng i stk. 1, 2. pkt., at videreføre den gældende bestemmelse i § 157, 2. pkt., hvorefter fristen på 1 år, såfremt skyldneren var under tvangsopløsning, da konkursen indtrådte, skal regnes fra dagen for beslutningen om tvangsopløsningen. Ligesom efter den gældende bestemmelse, vil den foreslåede bestemmelse kun have selvstændig betydning i de tilfælde, hvor datoen for beslutningen om tvangsopløsning ikke er fristdagen efter konkurslovens § 1, stk. 1, nr. 3, dvs. hvor der ikke senest tre måneder efter denne dato begæres rekonstruktions- eller konkursbehandling.

Det vil for det tredje være en betingelse for at pålægge konkurskarantæne, at det ledelsesmedlem, der har deltaget i ledelsen af skyldnerens erhvervsvirksomhed senere end et år før fristdagen, har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse eller undladt at rette op på en groft uforsvarlig forretningsførelse, der er udvist senere end et år før fristdagen.

Der er tale om en delvis videreførelse af den gældende bestemmelse i § 157, stk. 1, idet det dog ikke længere vil være et krav for at pålægge konkurskarantæne, at den groft uforsvarlige forretningsførelse må antages at gøre den pågældende uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed. Den nyaffattede bestemmelse indebærer derfor, at det afgørende for, om konkurskarantæne kan pålægges, vil være, om det pågældende ledelsesmedlem har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, idet en forretningsførelse, der kan karakteriseres for groft uforsvarlig, i almindelighed vil være udtryk for, at personen er uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed.

Med groft uforsvarlig forretningsførelse menes – ligesom efter den gældende bestemmelse i § 157, stk. 1, 1. pkt. – misbrugslignende forhold eller forhold af grov karakter i øvrigt, og konkurskarantæne bør dermed kun anvendes i tilfælde, der både i objektiv og subjektiv forstand kan betegnes som grove. Der skal ved vurderingen af, om en forretningsførelse anses for groft uforsvarlig, foretages en konkret helhedsvurdering af det pågældende ledelsesmedlems forretningsførelse i den tid, hvor den pågældende har deltaget i ledelsen.

Vurderingen af, om der er udvist groft uforvarlig forretningsførelse, vil skulle foretages i forhold til erhvervsvirksomhedens økonomiske forhold i bred forstand. Det drejer sig således navnlig om dispositioner med hensyn til erhvervsvirksomhedens kapitalgrundlag, lånoptagelse, bogføring, økonomistyring og regnskabsaflæggelse og om større økonomiske dispositioner med hensyn til erhvervsvirksomhedens drift eller udvikling.

I vurderingen af, om en forretningsførelse må anses for groft uforvarlig, vil det navnlig skulle indgå, om konkursen har ført til betydelige tab for fordringshaverne, og om konkursen må antages at skyldes, at ledelsen har løbet uacceptable risici. Selvom det ligger i sagens natur, at en erhvervsvirksomhed, der er gået konkurs, ofte vil have medført et tab for den konkursramte erhvervsvirksomheds fordringshavere, og at det fortsat ikke vil være et krav, at der er årsagssammenhæng mellem den groft uforvarlige forretningsførelse og konkursen, er det dog klart, at jo større tabet er, jo mere vil i så fald tale for, at forretningsførelsen har været groft uforvarlig.

Selvom et stort tab kan tale med betydelig vægt for, at det pågældende ledelsesmedlems forretningsførelse har været groft uforvarlig, behøver det dog ikke altid at være tilfældet, hvis f.eks. konkursen i væsentligt omfang kan henføres til ydre omstændigheder, som ikke kan tilskrives ledelsens forhold, f.eks. den almindelige konjunkturudvikling eller pludselige væsentlige ændringer i erhvervsvirksomhedens indtjeningssevne som følge af ny lovgivning, væsentligt ændret konkurrencesituation (f.eks. en ny konkurrent), væsentligt forøgede omkostninger (f.eks. stærkt stigende oliepriser) eller væsentlig ændret afsætningsituation (f.eks. tab af stor kunde). Også interne forhold hos erhvervsvirksomheden kan have medvirket til konkursen, uden at ledelsen nødvendigvis har handlet groft uforvarligt, f.eks. at erhvervsvirksomheden mister en eller flere centrale medarbejdere (f.eks. til en konkurrent eller som følge af sygdom eller død). Der bør dog ikke udvises tilbageholdenhed med at anse en uforvarlig forretningsførelse for groft uforvarlig, hvor det må bero på tilfældigheder, at det er ydre omstændigheder eller interne forhold, der udløser konkursen.

Groft uforvarlig forretningsførelse vil som udgangspunkt ikke foreligge i de tilfælde, der snarere må anses for forretningsmæssig udygtighed. Den udygtighed, der ikke i sig selv bør føre til pålæg af konkurskarantæne, er navnlig udygtighed med hensyn til tilrettelæggelsen af erhvervsvirksomhedens produktion og markedsføring, fastsættelse af priser og vilkår mv., og vil f.eks. kunne foreligge, hvor en erhvervsvirksomhed lider et stort tab som følge af en fejlkalkulering af et tilbud. Reglerne om konkurskarantæne er således ikke møntet på udygtige erhvervsdrivende, heller ikke når en person flere gange efter hinanden går konkurs med en erhvervsvirksomhed på grund af, hvad der kan betegnes som forretningsmæssig udygtighed.

Der skal ved vurderingen af, om der foreligger groft uforsvarlig forretningsførelse eller alene forretningsmæssig udygtighed, tages et særligt hensyn til iværksættere. Der skal således ved anvendelsen af konkurskarantænerreglerne tages hensyn til, at seriøse genstartere ikke bliver begrænset af reglerne om konkurskarantæne, herunder navnlig i tilfælde hvor konkursen skyldes manglende evne til at drive selvstændig erhvervsvirksomhed og ikke groft uforsvarlig forretningsførelse. Hvor en forretningsførelse må anses for groft uforsvarlig, vil det dog under alle omstændigheder skulle føre til pålæg af konkurskarantæne også i tilfælde, hvor der er tale om en iværksætter, således at personen begrænses i umiddelbart at videreføre en groft uforsvarlig forretningsførelse.

Den groft uforsvarlige forretningsførelse, der kan begrunde konkurskarantæne, skal være udvist i perioden senere end 1 år før fristdagen, idet der dog foreslås en kodificering af retstilstanden efter Højesterets kendelser af henholdsvis 13. januar 2016 (gengivet i U 2016.1473 H) og af 11. januar 2018 (U 2018.1435 H), hvorefter en undladelse af at rette op på forhold, der er udvist tidligere end et år før fristdagen, skal anses som groft uforsvarlig forretningsførelse, der kan begrunde pålæg af konkurskarantæne. Der vil herefter – ligesom det er tilfældet efter den gældende retstilstand – kunne henses til, om der forud for fristdagen er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, og om den person, der har deltaget i ledelsen af erhvervsvirksomheden senere end 1 år før fristdagen, har undladt at rette op herpå.

Det vil bero på en konkret vurdering, om ledelsesmedlemmet, der har deltaget i ledelsen af skyldnerens erhvervsvirksomhed senere end 1 år før fristdagen, kan siges at have rettet op på en groft uforsvarlig forretningsførelse, der er udvist tidligere end 1 år før fristdagen. Der vil i denne sammenhæng bl.a. kunne henses til, om ledelsesmedlemmet selv var en del af ledelsen, da der blev udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, eller om ledelsesmedlemmet først er tiltrådt efter den groft uforsvarlige forretningsførelse er blevet udvist, samt om ledelsesmedlemmet henset til den tid, den pågældende har deltaget i ledelsen, har haft mulighed for at rettet op på forholdet, og i givet fald hvilke bestræbelser den pågældende har gjort i den henseende. Hvor der er tale om et nyt ledelsesmedlem, der tiltræder kort inden konkursen, vil den tid, som den pågældende har haft til rådighed til at rette på en groft uforsvarlig forretningsførelse kunne spille en væsentlig rolle ved vurdering alt afhængig af den groft uforsvarlige forretningsførelse. Det bemærkes i denne sammenhæng, at hvor der er tale om et ledelsesmedlem, der indsættes som stråmand ganske kort tid før konkursen, vil den tid, som den pågældende har deltaget i ledelsen, ikke have betydning for, om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse.

Hvor den groft uforsvarlige forretningsførelse har karakter af f.eks. manglende indberetning og afregning af moms og A-skat, eller hvor der er tale om en væsentlig tilsidesættelse af reg-

lerne om bogføring eller lignende, vil det ikke være tilstrækkeligt for, at det pågældende ledelsesmedlem kan siges at have rettet op på en groft uforsvarlig forretningsførelse, at ledelsesmedlemmet begynder at opføre sig i overensstemmelse med, hvad der kræves efter reglerne. I sådanne tilfælde vil en genopretning, der kan udelukke, at der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, bestå i, at ledelsesmedlemmet sørger for, at f.eks. gamle indberetninger bliver foretaget mv., at gamle bogføringer bliver foretaget eller rettet, og evt. at ledelsesmedlemmet går i dialog med myndighederne herom. Hvor der er tale om et nyt ledelsesmedlem, må det bero på en konkret vurdering, om personen har haft mulighed for at rette op på den groft uforsvarlige forretningsførelse, herunder henset til tiden den pågældende har været en del af ledelsen, og om erhvervsvirksomheden er i besiddelse af oplysninger, der gør det muligt for den nye ledelse at rette op på de manglende indberetninger og afregninger.

Hvor den groft uforsvarlige forretningsførelse har karakter af en omstødelig disposition, f.eks. en ikke forretningsmæssigt begrundet disposition, der har medvirket til, at skyldnerens formue er blevet ikke uvæsentligt reduceret til skade for kreditorerne, vil ledelsesmedlemmet ikke have mulighed for at rette op på forretningsførelsen, hvorfor det pågældende ledelsesmedlem som udgangspunkt ej heller vil have udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, som kan begrunde konkurskarantæne. Det bemærkes i denne sammenhæng, at hvor den omstødelige disposition udspringer af en uforsvarlig forretningsførelse, der er udvist senere end et år før fristdagen, vil det kunne begrunde pålæg af konkurskarantænen, idet selve dispositionen og ikke blot undladelsen af at rette op herpå vil kunne anses som groft uforsvarlig forretningsførelse.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 2*, opregner de typetilfælde af uforsvarlig adfærd, som i almindelighed skal anses for at udgøre groft uforsvarlig forretningsførelse i konkurskarantænereglernes forstand, og som i sig selv vil kunne begrunde pålæg af konkurskarantæne.

Der er ikke tale om en udtømmende opregning, idet der kan være forhold, som i almindelighed vil tale for, at der foreligger groft uforsvarlig forretningsførelse, men som ikke i sig selv – eller alene efter omstændighederne, herunder i kombination med den øvrige forretningsførelses karakter og tabets størrelse – må anses for groft uforsvarlig.

Det vil i alle tilfælde bero på en konkret vurdering af den enkelte sags omstændigheder, om der foreligger groft uforsvarlig forretningsførelse, men hvis én af de i den foreslåede *stk. 2* oplistede typetilfælde foreligger, vil dette i sig selv være tilstrækkeligt for at anse en disposition eller en adfærd for groft uforsvarlig forretningsførelse, der kan føre til pålæg af konkurskarantæne.

Det foreslås med stk. 2, nr. 1, at hvor den pågældende i væsentlig grad har tilsidesat sine forpligtelser efter skatte-, told- eller afgiftslovgivningen, vil dette i almindelighed skulle anses som groft uforsvarlig forretningsførelse, der i sig selv kan begrunde pålæg af konkurskarantæne.

For at en tilsidesættelse af skatte-, told eller afgiftslovgivningen må anses for væsentlig, kræves det, at tilsidesættelsen har karakter af et misbrugslignende forhold eller et forhold af særlig grov karakter i øvrigt, og tabet vil i denne sammenhæng kunne spille en rolle.

Hvor tilsidesættelsen af skatte-, told-, og afgiftslovgivningen har karakter af manglende indberetning af A-skat, AM-bidrag, moms mv., vil dette som udgangspunkt skulle anses for at udgøre groft uforsvarlig forretningsførelse. Det samme vil være tilfældet, hvor der er tale om gentagne tilfælde af urigtige og forkerte indberetninger. Hvor der alene er tale om enkelte tilsidesættelser af pligten til at indberette i den sidste korte periode før erhvervsvirksomhedens drift ophører, eller før erhvervsvirksomheden bliver taget under insolvensbehandling, vil forholdet dog som udgangspunkt – herunder på trods af at der er tale om uforsvarlig forretningsførelse – ikke i sig selv kunne begrunde, at der er tale om groft uforsvarlig forretningsførelse, idet der dog må henses til sagens samlede omstændigheder, herunder om der tidligere er foretaget korrekte indberetninger mv., og ledelsens øvrige forretningsførelse.

Hvor tilsidesættelsen af skatte-, told- og afgiftslovgivningen har karakter af en manglende afregning af A-skat, AM-bidrag, moms mv., må der ved vurderingen af, om tilsidesættelsen er væsentlig nok til, at der foreligger groft uforsvarlig forretningsførelse, skulle henses til, om den manglende afregning beror på likviditetsmæssige problemer, eller om det beror på manglende betalingsvilje. Hvor der således i øvrigt er indberettet korrekt, og hvor den manglende afregning skyldes manglende evne og ikke manglende vilje, vil forholdet ikke være væsentlig nok til i sig selv at kunne begrunde, at der foreligger groft uforsvarlig forretningsførelse, idet forholdet dog henset til sagens samlede omstændigheder og ledelsesmedlemmets øvrige forretningsførelse vil kunne føre til pålæg af konkurskarantæne.

Ved vurderingen af, om en manglende afregning af en i øvrigt korrekt indberettet A-skat, AM-bidrag, moms mv. skyldes manglende evne og ikke manglende vilje, vil der bl.a. kunne henses til, om der har været dialog med skattemyndighederne om en mulig afdragsordning, betalingsplan eller lign., ligesom der kan henses til, om der er foretaget andre foranstaltninger med henblik på at få nedbragt gælden til skattemyndighederne og få rettet op på forholdet.

Hvor der efter en dialog med skattemyndighederne f.eks. er indgået en betalingsplan mv., som ikke overholdes, vil der skulle henses til, om den manglende overholdelse af betalingsplanen

mv., skyldes manglende evne og ikke manglende vilje. Det vil således ikke være tilstrækkeligt til ikke at anse en forretningsførelse for groft uforvarlig, at man har søgt en dialog med skattemyndighederne, idet det må kræves, at man tillige har søgt at overholde den betalingsplan mv., som er blevet aftalt. Hvor det alene er i den sidste korte periode op til, at erhvervsvirksomheden tages under insolvensbehandling, at en betalingsplan ikke overholdes, vil forholdet i almindelighed ikke i sig selv kunne begrunde, at der er tale om en væsentlig tilsidesættelse, der kan føre til pålæg af konkurskarantæne, idet forholdet dog – ligesom ved en manglende afregning – henset til sagens samlede omstændigheder og ledelsesmedlemmets øvrige forretningsførelse vil kunne indgå som et led i en samlet vurdering af, om der er udvist groft uforvarlig forretningsførelse, der kan føre til pålæg af konkurskarantæne.

Hvis den manglende afregning af A-skat, AM-bidrag eller moms mv., derimod skyldes manglende vilje til at afregne, vil forholdet som udgangspunkt skulle anses for groft uforvarlig forretningsførelse, uanset om der i øvrigt er indberettet korrekt. Manglende vilje til at afregne vil bl.a. foreligge i de situationer, hvor man har anvendt det offentlige som en form for selvbestaltet kassekredit. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvor man betaler enkelte eller udvalgte kreditorer, men ikke det offentlige. Der bør i denne sammenhæng kræves en vis systematik i oparbejdelsen af gælden til det offentlige, førend forholdet kan betegnes som groft uforvarlig forretningsførelse, men groft uforvarlig forretningsførelse kan dog også foreligge i situationer, hvor der er tale om større, enkeltstående tilfælde af manglende betaling. Jo længere tid forholdet har stået på, jo mere vil dog tale for, at der må være tale om groft uforvarlig forretningsførelse, som i sig selv kan begrunde pålæg af konkurskarantæne.

En væsentlig tilsidesættelse af skatte-, told- og afgiftslovgivningen vil ligeledes kunne foreligge i et tilfælde, hvor der er tale om manglende betaling af et krav på skat af B-indkomst, der skyldes overskud fra en persons enkeltmandsvirksomhed. Der er dermed tilsigtet en ændring af den retstilstand, der følger af Højesterets kendelse af 11. april 2022 (gengivet i U 2022.2422 H). Hvis B-indkomsten således relaterer sig til en persons enkeltmandsvirksomhed, vil en manglende betaling af skat heraf kunne være udtryk for groft uforvarlig forretningsførelse i samme omfang som de tilfælde, hvor et selskab ikke overholder sine forpligtelser til f.eks. at indberette og afregne A-skat, moms mv.

Det foreslås med stk. 2, nr. 2, at hvor den pågældende i væsentlig grad har tilsidesat sine forpligtelser efter reglerne om bogføring og regnskabsaflæggelse, vil dette i almindelighed skulle anses som groft uforvarlig forretningsførelse, der i sig selv kan begrunde pålæg af konkurskarantæne.

Det vil bero på en konkret vurdering, om en tilsidesættelse af reglerne om bogføring og regnskabsafklæggelse må anses for væsentlig og dermed i sig selv kunne begrunde pålæg af konkurskarantæne, idet det må kræves, at forholdet har karakter af misbrug eller i øvrigt er af grov karakter.

Hvor der alene er tale om enkelte tilsidesættelser af reglerne om bogføring og regnskabsafklæggelse i den sidste korte periode, før erhvervsvirksomhedens drift ophører, eller før erhvervsvirksomheden tages under insolvensbehandling, vil forholdet – på trods af at der er tale om uforsvarlig forretningsførelse – dog ikke i sig selv kunne begrunde, at der er tale om groft uforsvarlig forretningsførelse, idet forholdet dog henset til sagens samlede omstændigheder og ledelsesmedlemmets øvrige forretningsførelse vil kunne indgå som et led i en samlet vurdering af, om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, der kan føre til pålæg af konkurskarantæne.

Særligt i forhold til væsentlige tilsidesættelse af de pligter, der følger af bogføringsloven, vil der bl.a. kunne henses til, om tilsidesættelsen kan karakteriseres som en væsentlig overtrædelse af bogføringslovens regler. Det følger i den forbindelse af forarbejderne til lov nr. 700 af 24. maj 2022, jf. Folketingstidende 2021-22, A, L 163 som fremsat, side 68, at der i regi af bogføringsloven opereres med tre kategorier af overtrædelser – nemlig »særligt omfattende«, »mere omfattende« og »mindre omfattende«.

Hvor en tilsidesættelse af bogføringslovens regler kan karakteriseres som en »særligt omfattende« overtrædelse i bogføringslovens forstand, jf. hertil bogføringslovens § 33, stk. 2, 2. pkt. og forarbejderne hertil, jf. Folketingstidende 2021-22, A, L 163 som fremsat, side 68, vil tilsidesættelsen i almindelighed skulle anses for væsentlig i konkurskarantæne-reglernes forstand og dermed i sig selv kunne begrunde pålæg af konkurskarantæne. Dette vil bl.a., jf. Folketingstidende 2021-22, A, L 163 som fremsat, side 68, være tilfældet, hvor bogføringen er ikke eksisterende eller i øvrigt er så mangelfuld, at det ikke vil være muligt at følge og kontrollere det økonomiske hændelsesforløb i virksomheden. Hvor bogføringsmateriet således f.eks. er bortkommet, og hvor skyldneren ikke umiddelbart kan give en troværdig forklaring på, hvorfor erhvervsvirksomhedens regnskabsmateriale ikke er umiddelbart tilgængeligt for kurator, vil dette kunne tale for, at der foreligger en væsentlig tilsidesættelse af bogføringslovens regler, der kan begrunde pålæg af konkurskarantæne.

Hvor en tilsidesættelse af bogføringslovens regler kan karakteriseres som en »mere omfattende« overtrædelse i bogføringslovens forstand, jf. Folketingstidende 2021-22, A, L 163 som fremsat, side 68, vil det som udgangspunkt tale for, at der er tale om groft uforsvarlig forretningsførelse, som i sig selv kan begrunde pålæg af konkurskarantæne, idet det dog i disse

tilfælde navnlig vil bero på, om tilsidesættelsen har haft betydning for kurators mulighed for at afdække boets forhold. Hvor tilsidesættelsen ikke har haft betydning for kurators mulighed for at afdække boets forhold, vil tilsidesættelsen ikke i sig selv være væsentlig nok til at kunne udgøre groft uforsvarlig forretningsførelse i konkurskarantæne-reglernes forstand, men forholdet vil efter omstændighederne sammenholdt med den øvrige forretningsførelse kunne føre til pålæg af konkurskarantæne.

Hvor tilsidesættelsen af bogføringsloven alene kan karakteriseres som en »mindre omfattende« overtrædelse i bogføringslovens forstand, jf. Folketingstidende 2021-22, A, L 163 som fremsat, side 68, vil tilsidesættelsen – uanset at den måtte anses som uforsvarlig forretningsførelse – ikke være væsentlig nok til i sig selv at kunne udgøre groft uforsvarlig forretningsførelse, der kan føre til pålæg af konkurskarantæne. En mindre omfattende overtrædelse vil derfor i almindelighed ikke kunne stå alene, men vil efter omstændighederne, herunder henset til kurators mulighed for at afdække boets forhold og sammenholdt med den øvrige forretningsførelse, kunne føre til, at der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, der kan begrunde pålæg af konkurskarantæne.

Hvis der ikke er bogført digitalt i overensstemmelse med bogføringslovens § 16, men hvor der foreligger et fuldstændigt bogføringsmateriale uden væsentlige mangler i bogføringen i et analogt format mv., der overholder de resterende bestemmelser i bogføringsloven, og som sætter kurator i stand til at efterprøve erhvervsvirksomhedens dispositioner mv., bør dette ikke i sig selv skulle anses for groft uforsvarlig forretningsførelse, idet der i sådanne tilfælde ej heller må antages at være tale om en »særlig omfattende overtrædelse« i bogføringslovens forstand, men derimod efter omstændighederne en »mere omfattende overtrædelse« jf. hertil Folketingstidende 2021-22, A, L 163 som fremsat, side 68. Dette må dog forudsætte, at det analoge materiale er så fuldstændigt, let læseligt og i øvrigt indeholder de oplysninger, bilag mv., som ville fremgå af det digitale bogføringssystem, hvis dette havde været anvendt. Hvis man således f.eks. har overholdt bestemmelserne i bogføringslovens § 7, stk. 1, og § 9, men ikke i overensstemmelse med bogføringslovens § 16, stk. 1, nr. 1 og 2, har sørget for at registrere de i øvrigt retvisende og fuldkomne transaktionerne og opbevare registreringer og bilag mv. i et digitalt bogføringssystem, vil forholdet ikke i sig selv være at anse for groft uforsvarlig forretningsførelse i konkurskarantæne-reglernes forstand, hvis det i øvrigt er åbenbart, at forholdet ikke har betydning for kurators mulighed for at afdække boets forhold.

Hvor der er bogført digitalt, men hvor erhvervsvirksomheden ikke har anvendt et bogføringssystem, der lever op til kravene i bogføringslovens § 15, vil det som udgangspunkt bero på en konkret vurdering, om tilsidesættelsen af reglerne er så væsentlig, at der vil være tale om groft uforsvarlig forretningsførelse, idet det afgørende i sådanne tilfælde må være, om kurator er i

stand til at afdække boets forhold. Der vil i denne forbindelse kunne henses til, hvilke krav bogføringssystemet ikke lever op til. Hvor bogføringssystemet f.eks. ikke lever op til kravet i bogføringslovens § 15, stk. 1, nr. 1, som har til formål at skabe sikkerhed for, at det digitale bogføringssystem understøtter bogføringslovens krav til erhvervsvirksomhedens bogføring, herunder bl.a. reglerne i bogføringslovens §§ 7 og 13, jf. hertil Folketingstidende 2021-22, A, L 163 som fremsat, side 51, vil tilsidesættelsen f.eks. i kombination med, at der ikke er opbevaret en fysisk kopi af materialet, kunne føre til, at forholdet efter omstændighederne må anses for groft uforsvarligt, da kurator i så fald ikke vil kunne følge de økonomiske hændelsesforløb i virksomheden. Hvor der derimod er tale om f.eks. en tilsidesættelse af kravet i bogføringslovens § 15, stk. 1, nr. 3, om at bogføringssystemet skal kunne understøtte automatisering af administrative processor, herunder ved automatisk fremsendelse og modtagelse af e-fakturaer mv., må det bero på en konkret vurdering, om der foreligger en væsentlig tilsidesættelse af bogføringslovens regler, som i sig selv kan begrunde pålæg af konkurskarantæne.

Hvor en virksomhed tilsidesætter sin pligt efter årsregnskabslovens § 135, stk. 5, til at lade sit årsregnskab forsyne med minimum en assistanceerklæring fra en uafhængig revisor, må det afgørende for, om tilsidesættelsen skal anses for væsentlig nok til i sig selv at udgøre groft uforsvarlig forretningsførelse i konkurskarantæne-reglernes forstand, være, om kurator på trods heraf er i stand til at afdække boets forhold. Hvor regnskabet således er forsynet med en assistanceerklæring og dermed opstillet korrekt, men hvor oplysningerne i årsregnskabet er urigtige eller misvisende, må det tale for, at der er tale om en væsentlig tilsidesættelse af de regnskabsmæssige forpligtelser, der udgør groft uforsvarlig forretningsførelse. Hvor regnskabet ikke er forsynet med en assistanceerklæring, men hvor regnskabet i øvrigt er opstillet korrekt og oplysningerne heri er retvisende og tilstrækkelige, vil det modsat tale mod, at tilsidesættelsen skal anses for væsentlig nok til i sig selv at udgøre groft uforsvarlig forretningsførelse, idet forholdet dog sammenholdt med den øvrige forretningsførelse efter omstændighederne vil kunne føre til, at der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, der kan begrunde pålæg af konkurskarantæne efter den foreslåede bestemmelse i stk. 3.

Manglende indsendelse af årsrapport i strid med årsregnskabslovens regler herom vil ej heller i sig selv være tilstrækkelig til at udgøre en væsentlig tilsidesættelse af en regnskabsmæssig forpligtelse i konkurskarantæne-reglernes forstand, herunder hvor den manglende indsendelse af årsrapporten har ført til, at Erhvervsstyrelsen har anmodet skifteretten om at tvangsopløse selskabet. En manglende eller sen indsendelse af et selskabs årsrapport vil dog sammenholdt med den øvrige forretningsførelse efter en samlet vurdering kunne føre til, at et ledelsesmedlems forretningsførelse må anses for groft uforsvarlig og dermed begrunde pålæg af konkurskarantæne efter den foreslåede bestemmelse i stk. 3.

Det foreslås med stk. 2, nr. 3, at hvor den pågældende gennem ikke forretningsmæssigt begrundede dispositioner har medvirket til, at skyldnerens aktivmasse er blevet ikke uvæsentligt reduceret til skade for fordringshaverne, vil dette i almindelighed skulle anses som groft uforsvarlig forretningsførelse, der kan begrunde pålæg af konkurskarantæne.

Bestemmelsen vil indebære, at hvor der foreligger en ikke forretningsmæssigt begrundet disposition, der har medvirket til, at skyldnerens aktivmasse er blevet ikke uvæsentligt reduceret til skade for kreditorerne, vil forholdet skulle anses for groft uforsvarlig forretningsførelse, der i sig selv kan føre til pålæg af konkurskarantæne.

Det vil bero på en konkret vurdering, om en disposition har været forretningsmæssigt begrundet.

Som eksempler på ikke forretningsmæssigt begrundede dispositioner kan bl.a. nævnes tilfælde, hvor selskabets aktiver er blevet overdraget til betydelig underpris til nærtstående eller andre selskaber, på et tidspunkt, hvor den pågældende måtte indse, at erhvervsvirksomheden var eller ved salget blev insolvent, eller hvor en erhvervsvirksomhed i øvrigt er blevet tømt for midler, f.eks. ved at erhvervsvirksomhedens konto er blevet hævet kort tid før konkursen eller fysiske aktiver er blevet fjernet, uden at der foreligger dokumentation for, at dispositionerne har været forretningsmæssigt begrundet. Endvidere vil der bl.a. kunne foreligge en ikke forretningsmæssigt begrundet disposition, hvor der er ydet ulovlige ledelselån, foretaget ulovlig udlodning eller lign., eller hvor der er sket en sammenblanding af erhvervsvirksomhedens og ledelsens eller skyldnerens nærtståendes økonomi.

Det forhold, at en disposition er omstødelig, er ikke nødvendigvis ensbetydende med, at dispositionen ikke kan være forretningsmæssigt begrundet. I et tilfælde, hvor der f.eks. betales ned på selskabets kassekredit for at sikre, at kassekrediten ikke bliver lukket, kan forholdet efter omstændighederne anses for forretningsmæssigt begrundet, selvom dispositionen efter omstændighederne ville være omstødelig og i strid med ligebehandlingsprincippet i konkursloven. På samme måde vil det forhold, at en disposition ikke er omstødelig, ikke være ensbetydende med, at dispositionen er forretningsmæssigt begrundet. Begrebet »forretningsmæssigt begrundet« må således i relation til konkurskarantæne reglerne forstås uafhængigt af omstødeslæsesreglerne, idet det dog er klart, at hvor der f.eks. foreligger en omstødelig gave efter konkurslovens § 64, stk. 1, som bl.a. forudsætter, at dispositionen ikke er forretningsmæssigt begrundet, vil dispositionen skulle anses for groft uforsvarlig forretningsførelse.

Førend en ikke forretningsmæssigt begrundet disposition i sig selv må anses for groft ufor-
svarlig forretningsførelse, der kan føre til pålæg af konkurskarantæne, er det et krav, at den
ikke forretningsmæssigt begrundede disposition har medvirket til, at erhvervsvirksomhedens
aktivmasse er blevet ikke uvæsentligt reduceret til skade for fordringshaverne. Hvor den ikke
forretningsmæssigt begrundede disposition alene har medført en uvæsentlig reduktion af ak-
tivmassen, vil forholdet ikke i sig selv kunne begrunde pålæg af konkurskarantæne, men for-
holdet vil dog sammenholdt med den øvrige forretningsførelse efter omstændighederne kunne
føre til, at ledelsesmedlemmet må anses for at have udvist groft ufor-
svarlig forretningsførelse, der kan begrunde pålæg af konkurskarantæne.

Det vil bero på en konkret vurdering af størrelsen af aktivmassen forud for og efter disposi-
tionen, om en reduktion af aktivmassen er ikke uvæsentlig. En reduktion kan i den forbindelse
både være ikke uvæsentlig ud fra en relativ vurdering og ud fra en absolut vurdering. Hvis der
er tale om flere ikke forretningsmæssigt begrundede dispositioner af mindre størrelse, skal der
henses til det samlede beløb af disse dispositioner, når det vurderes, om det foretagne enten
relativt og/eller i absolutte tal har karakter af en ikke uvæsentlig reduktion af den samlede
aktivmasse.

Hvor dispositionen f.eks. har medført, at skyldnerens aktivmasse er blevet reduceret med
10.000 kr., men den resterende aktivmasse er betydelig, vil reduktionen alt efter omstændig-
hederne kunne anses for uvæsentlig i relativ forstand. Hvor der på den anden side f.eks. er
tale om en disposition, der alene udgør få procent af den forud for dispositionen bestående
aktivmasse, men hvor reduktionen i absolutte tal må anses for betydelig, vil dispositionen
efter omstændighederne kunne anses for en ikke uvæsentlig reduktion, der i sig selv kan be-
grunde pålæg af konkurskarantæne. Hvor den ikke forretningsmæssigt begrundede disposition
f.eks. består i en enkelt middag eller lign., vil forholdet som udgangspunkt ikke skulle anses
for groft ufor-
svarlig forretningsførelse i sig selv, da sådanne dispositioner – alt efter omstæn-
dighederne – alene må anses at have ført til en uvæsentlig reduktion af skyldnerens aktivmas-
se både i relativ og absolut forstand.

Ved vurderingen af, om erhvervsvirksomhedens aktivmasse er blevet ikke uvæsentligt redu-
ceret til skade for kreditorerne, vil det være uden betydning, om det er muligt at tilbageføre
værdien af den ikke forretningsmæssigt begrundede disposition ved f.eks. omstødelse, lige-
som det vil være uden betydning for vurderingen af, om der foreligger groft ufor-
retningsførelse, om ledelsesmedlemmet på anden måde retter op på forholdet ved selv at er-
statte boet det tab, som er lidt ved den ikke forretningsmæssigt begrundede disposition.

Det foreslås med stk. 2, nr. 4, at det i almindelighed vil skulle anses for groft uforsvarlig forretningsførelse, der kan føre til pålæg af konkurskarantæne, hvis den pågældende har været registreret som ledelsesmedlem i Erhvervsstyrelsens it-system og enten overladt udførelsen af ledelseshvervet til en anden person, der ikke er registreret som ledelsesmedlem af selskabets ledelse, eller reelt udøvet sit hverv efter instruktion eller lignende fra en sådan person.

Bestemmelsen relaterer sig til de tilfælde, hvor ledelsesmedlemmet må karakteriseres som en stråmand, og vil indebære, at det at agere som stråmand i en stråmandskonstruktion vil skulle anses for at udgøre groft uforsvarlig forretningsførelse, der i sig selv kan begrunde pålæg af konkurskarantæne.

Selvom tabet i almindelighed vil spille en rolle ved vurderingen af, om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, vil dette som udgangspunkt ikke være tilfældet, når der er tale om en stråmandskonstruktion. Hvis der således er tale om, at en person har ageret som stråmand i en stråmandskonstruktion, vil dette således i sig selv skulle anses som groft uforsvarlig forretningsførelse, der kan begrunde pålæg af konkurskarantæne, uanset om konkursen alene har medført et begrænset tab for kreditorerne, eller om konkursboet sluttes efter konkurslovens § 144, stk. 1.

Det vil for det første være en betingelse for, at der er tale om en stråmand i en stråmandskonstruktion, at personen har været registreret som ledelsesmedlem i Erhvervsstyrelsens it-system, samt at personen har accepteret hvervet, jf. hertil ovenfor.

Bestemmelsen omfatter dermed ikke de tilfælde, hvor der i relation til erhvervsvirksomheden ikke gælder en registreringsforpligtelse efter selskabslovgivningen. Således vil f.eks. en person, der overlader ledelsen af den pågældendes personligt drevne erhvervsvirksomhed (enkeltmandsvirksomhed) til en anden, ikke være at anse som en stråmand i bestemmelsens forstand. Dette er dog ikke ensbetydende med, at den person, der har overladt ledelsen af f.eks. personens enkeltmandsvirksomhed til en anden, ikke kan pålægges konkurskarantæne, hvis den pågældendes forretningsførelse kan karakteriseres som groft uforsvarlig efter de foreslåede bestemmelser i § 157, stk. 2, nr. 1-3, nr. 6 og stk. 3.

Det vil for det andet være en betingelse for, at der er tale om en stråmand i en stråmandskonstruktion, at den pågældende enten har overladt udførelsen af ledelseshvervet til en person, der ikke er registreret som ledelsesmedlem i Erhvervsstyrelsens it-system, eller at den pågældende reelt har udført sit hverv efter instruktion eller lignende fra en sådan person. Det vil således være afgørende for, at der er tale om en stråmand, at der tillige er tale om, at den reel-

le ledelse er blevet udøvet af en person, der ikke selv er registreret som ledelsesmedlem i selskabet.

Hvor den pågældende alene er blevet indsat og registreret som ledelsesmedlem med det formål at skjule den reelle ledelse i erhvervsvirksomhed, vil vedkommende skulle anses for en stråmand i en stråmandskonstruktion, og forholdet vil herefter skulle anses for at udgøre groft uforsvarlig forretningsførelse, der i sig selv kan begrunde pålæg af konkurskarantæne. Dette vil f.eks. være tilfældet, hvor det allerede ved indsættelsen og registreringen af den pågældende måtte have stået klart for vedkommende, at vedkommende ikke vil skulle udøve et ledelsesmedlems beføjelser, idet disse er overladt til en anden person, der ikke selv er registreret som ledelsesmedlem i selskabet.

En person vil dog også kunne anses for en stråmand i en stråmandskonstruktion, selvom formålet med registreringen ikke har været at skjule den reelle ledelse af selskabet, men hvor den person, der reelt udøver det formelt registrerede ledelsesmedlems beføjelser, ikke er registreret som ledelsesmedlem i selskabet, eller hvor den person, der formelt er registreret som ledelsesmedlem, alene udøver sine beføjelser efter instruktion fra en sådan person.

Ved vurdering af, om et registreret ledelsesmedlem alene har haft karakter af en stråmand i en stråmandskonstruktion, og ledelsesmedlemmet således har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, der kan begrunde pålæg af konkurskarantæne, vil der skulle henses til, hvilken type af ledelsesmedlem den pågældende har været registreret som. Der vil således kunne være forskel på vurderingen alt efter, om den pågældende har været registreret som direktør, der forudsættes at varetage den daglige driftsmæssige ledelse af erhvervsvirksomheden, eller som bestyrelsesmedlem eller medlem af tilsynsrådet, som har andre mere overordnede ledelsesmæssige forpligtelser i forhold til driften af erhvervsvirksomheden.

Ved vurderingen af, om en registreret direktør har været et reelt ledelsesmedlem eller alene ageret stråmand i en stråmandskonstruktion, vil der bl.a. kunne henses til den praksis, der har dannet sig i relation til den gældende bestemmelse i konkurslovens § 157, stk. 1, herunder bl.a. om den pågældende har haft fuldmagt til at handle på selskabets vegne og adgang til selskabets bankkonto, om den pågældende har præsenteret sig som leder af selskabet udadtil, om den pågældende har fremgået af selskabets officielle dokumenter som bemyndiget til at handle på selskabets vegne mv.

Der vil endvidere kunne henses til, hvad der efter forarbejderne til selskabslovens bestemmelser om Erhvervsstyrelsens stråmandskontrol, jf. Folketingstidende 2019-20, A, L 110 som fremsat, side 62, i almindelighed kræves som dokumentation for opfyldelsen af kravene i sel-

skabslovens § 112, stk. 2. Der vil således bl.a. kunne henses til, om den pågældende har været ansat på en direktørkontrakt, om den pågældende har indgået i en dialog med selskabet i forbindelse med ansættelsen, om den pågældende har adgang til selskabets bankkonto eller været i dialog med selskabets bank herom, om den pågældende handler på vegne af selskabet ved at deltage i møder eller lign., om der er sket overdragelse af selskabsdokumenterne fra en eventuelt fratrædt direktør til den pågældende mv., og om der udbetales løn eller andet vederlag til den pågældende i forbindelse med varetagelsen af hvervet.

Der vil desuden kunne henses til, om den registrerede ledelse er nærtstående til selskabets reelle ejer, og om de pågældende har fælles adresse, idet dette alt efter omstændighederne kan være et indicium for en stråmandslignende konstruktion.

Endeligt vil der kunne henses til, om der er sket en omfattende delegation af det pågældende ledelsesmedlems beføjelser, der ville være uretmæssig og i strid med selskabslovens tegningsregler, til en person, der ikke selv er registreret som ledelsesmedlem i selskabet.

I forhold til bestyrelsesmedlemmer og medlemmer af tilsynsråd mv. vil vurderingen af, om de pågældende må anses for stråmænd, være mere vanskelig at foretage, idet sådanne ledelsesmedlemmer ikke har samme direkte driftsmæssigt forbundne forpligtelser som en direktør. Det må dog i alle tilfælde bero på en konkret vurdering af de enkelte tilfælde, om det pågældende ledelsesmedlem f.eks. er indsat med henblik på at dække over en anden person, der ikke er registreret som bestyrelsesmedlem mv., idet det afgørende i så fald må være, om f.eks. et bestyrelsesmedlem mv. har overladt ledelsen til eller har udøvet sine beføjelser efter instruks fra en person, der ikke er formelt registreret som ledelsesmedlem.

Hvor den person, der reelt har udøvet det registrerede ledelsesmedlems beføjelser, selv er registreret som ledelsesmedlem i selskabet, vil det registrerede ledelsesmedlem ikke skulle anses som en stråmand, og forholdet vil derfor ikke i sig selv skulle anses som groft uforvarselig forretningsførelse, der kan begrunde pålæg af konkurskarantæne – uanset at forholdet måtte være i strid med bestemmelsen i selskabslovens § 112, stk. 2. Dette vil f.eks. kunne være tilfældet, hvor hele bestyrelsen eller tilsynsrådet har overladt det til den registrerede direktør at udøve deres hverv. Et registreret ledelsesmedlem vil ej heller skulle anses for at være en stråmand, hvor der er tale om et passivt ledelsesmedlem – f.eks. en såkaldt ”tantebestyrelse”, som alene eksisterer med det formål at opfylde minimumskravet til bestyrelsen i aktieselskaber i selskabslovens § 111, stk. 2 – og hvor der ikke er andre, der varetager den rolle, som det pågældende ledelsesmedlem har været indsat til at varetage. Det må dog i alle tilfælde bero på en konkret vurdering af de enkelte tilfælde, om de pågældende ledelsesmedlemmer ved passivitet har overladt ledelsesbeføjelser til et andet registreret ledelsesmedlem, eller om ledelses-

medlemmets beføjelser er udøvet efter instruktion eller lignende fra en anden person, der ikke er registreret som ledelsesmedlem i selskabet i øvrigt.

Selvom der i situationer, hvor det ikke er en ikke-registreret person, der reelt udøver det registrerede ledelsesmedlems beføjelser, vil passive ledelsesmedlemmer eller ledelsesmedlemmer, der har overladt udøvelsen af deres hverv til en person, der er registreret som ledelsesmedlem i selskabet, dog efter omstændighederne kunne pålægges konkurskarantæne, hvis der er andre forhold, der taler for, at der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse. Dette vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis f.eks. den af direktøren udviste forretningsførelse har været groft uforsvarlig, og bestyrelsesmedlemmer mv. som følge af deres passivitet ikke har opfyldt deres forpligtelse til at føre et ordentligt tilsyn med direktøren.

Det foreslås med stk. 2, nr. 5, at det i almindelighed vil skulle anses for groft uforsvarlig forretningsførelse, der kan føre til pålæg af konkurskarantæne, at den pågældende i strid med selskabslovens § 10 ikke har været registreret som ledelsesmedlem i Erhvervsstyrelsens it-system, hvis den pågældende reelt har fungeret som en del af selskabets ledelse og udøvet et ledelsesmedlems beføjelser.

Bestemmelsen relaterer sig til de tilfælde, hvor ledelsesmedlemmet må karakteriseres som en bagmand, og vil indebære, at det at agere som bagmand i en stråmandskonstruktion i sig selv vil skulle anses for at udgøre groft uforsvarlig forretningsførelse, der kan begrunde pålæg af konkurskarantæne.

Ved en bagmand forstås således en person, der ikke har været registreret i Erhvervsstyrelsens it-system, men som reelt har udøvet et ledelsesmedlems beføjelser – dvs. en person, der har været de facto leder i selskabet uden at være registreret som ledelsesmedlem.

Selvom tabet i almindelighed vil spille en rolle ved vurderingen af, om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, vil dette som udgangspunkt – ligesom efter den foreslåede bestemmelse i stk. 2, nr. 4 – ikke være tilfældet, når den pågældende har ageret bagmand i en stråmandskonstruktion. Hvis der således er tale om, at en person har ageret som bagmand i en stråmandskonstruktion, vil dette i sig selv skulle anses som groft uforsvarlig forretningsførelse, der kan begrunde pålæg af konkurskarantæne, uanset om konkursen alene har medført et begrænset tab for kreditorerne, eller om konkursboet slutes efter konkurslovens § 144, stk. 1.

Det vil for det første være et krav for, at den pågældende må anses for bagmand, at den pågældende i strid med selskabslovens § 10 ikke har været registreret i Erhvervsstyrelsens it-

system. Hvis den pågældende har været registreret i Erhvervsstyrelsens it-system, vil personen ikke være omfattet af bestemmelsen.

Da det er et krav, at den pågældende i strid med selskabslovens § 10 ikke har været registreret som ledelsesmedlem, vil bestemmelsen ikke finde anvendelse i relation til erhvervsvirksomheder, hvor der ikke gælder et krav om, at ledelsen skal være registreret i Erhvervsstyrelsens it-system i medfør af selskabsloven. Hvor den pågældende f.eks. har deltaget i ledelsen af en personligt drevet erhvervsvirksomhed (enkeltmandsvirksomhed), som ejes af en anden – f.eks. en ægtefælle eller samlever – vil personen ikke være at anse for en bagmand i bestemmelsens forstand. En sådan person, der har udøvet et ledelsesmedlems beføjelser, vil dog være omfattet af konkurskarantænereglerne, jf. den foreslåede bestemmelse i § 157, stk. 1, ligesom personen vil kunne pålægges konkurskarantæne, hvis den pågældendes forretningsførelse kan karakteriseres som groft uforsvarlig efter de foreslåede bestemmelser i § 157, stk. 2, nr. 1-3, nr. 6 og stk. 3.

Det vil for det andet være et krav, at den pågældende har udøvet egentlige ledelsesbeføjelser. Dette vil omfatte de tilfælde, hvor ledelsesbeføjelserne er udøvet i stedet for den person, der formelt har været registreret som ledelsesmedlem i Erhvervsstyrelsens it-system, ligesom det vil kunne være tilfældet, når en person, der ikke er registreret som ledelsesmedlem i Erhvervsstyrelsens it-system, har instrueret eller dikteret, hvordan et ledelsesmedlem, der har været registreret i Erhvervsstyrelsens it-system, skal udføre sit hverv, således at det ledelsesmedlem, der formelt er registreret som ledelsesmedlem i Erhvervsstyrelsens it-system, alene har handlet efter instruktion eller lign.

De ledelsesbeføjelser, som skal være udøvet, skal forstås i overensstemmelse med de beføjelser, som tilkommer registrerede ledelsesmedlemmer efter bestemmelserne i selskabslovens §§ 115-119, og det vil bero på en konkret vurdering af den enkelte sags omstændigheder, om en person, der ikke har været registreret som ledelsesmedlem i Erhvervsstyrelsens it-system, har udøvet de reelle ledelsesbeføjelser i selskabet.

Der vil ved vurderingen af, om en person, der ikke har været registreret som ledelsesmedlem i Erhvervsstyrelsens it-system, reelt har udøvet et ledelsesmedlems beføjelser, bl.a. kunne henses til den praksis, der følger af den gældende bestemmelse i konkurslovens § 157, stk. 1, om hvornår en person har udøvet reelle ledelsesbeføjelser og deltaget i den faktiske ledelse af erhvervsvirksomheden. Der vil således i bl.a. kunne henses til, om den pågældende har haft fuldmagt og adgang til selskabets bankkonto, om den pågældende har repræsenteret sig til omverdenen som den reelle leder af selskabet, herunder om den pågældende trods manglende registrering har figureret på selskabets officielle dokumenter som bemyndiget til at handle på

selskabets vegne og i øvrigt varetaget arbejdsopgaver, der har karakter af ledelsesbeføjelser. Der vil endvidere, såfremt den pågældende tillige er ansat i selskabet, kunne henses til, om personen ville være berettiget til lønprivilegiet efter konkurslovens § 95, ligesom der vil kunne henses til, om personen er nærtstående med den registrerede ledelse, og om de pågældende har fælles adresse, idet dette alt efter omstændighederne kan være et indicium for en stråmandslignende konstruktion. Endeligt vil der kunne henses til, om der sket en omfattende delegation til den pågældende af det registrerede ledelsesmedlems beføjelser, der ville være uretmæssig og i strid med selskabslovens tegningsregler.

Vurderingen af, om en person, der ikke har været registreret som ledelsesmedlem, reelt har varetaget et ledelsesmedlems beføjelser, vil således i vidt omfang svare til den vurdering, som skal foretages efter den foreslåede bestemmelse i stk. 2, nr. 4, jf. ovenfor, idet der vil kunne henses til de samme forhold, blot således at det skal bevises, at den pågældende reelt og faktisk har udøvet beføjelserne.

Det bemærkes, at det ikke er et krav for at anse en person, der ikke er registreret som ledelsesmedlem i Erhvervsstyrelsens it-system, og som reelt udøver et ledelsesmedlems beføjelser, for en bagmand, at der ligeledes foreligger en stråmand i overensstemmelse med den foreslåede bestemmelse i stk. 2, nr. 4. I et tilfælde, hvor f.eks. den registrerede ledelse er afgået ved døden eller blevet akut sygemeldt, og hvor en person, der ikke selv er registreret som ledelsesmedlem, derfor overtager den reelle ledelse af erhvervsvirksomheden uden selv at lade sig registrere, vil personen principielt være at anse som en bagmand i konkurskarantæne-reglernes forstand, og forholdet vil dermed kunne udgøre groft uforsvarlig forretningsførelse, der i sig selv kan føre til pålæg af konkurskarantæne. Der vil dog i et tilfælde, hvor der foreligger helt særlige omstændigheder – f.eks. en direktørs død eller lign – og hvor en person kortvarigt overtager ledelsen af en erhvervsvirksomhed uden at lade sig registrere i Erhvervsstyrelsens it-system, kunne være grundlag for at lade karantæneperioden nedsætte eller lade konkurskarantænen bortfalde, hvis der ikke foreligger andre forhold, som i øvrigt kan begrunde, at der foreligger groft uforsvarlig forretningsførelse, og omstændighederne i øvrigt taler herfor. Om muligheden for at nedsætte karantæneperioden eller lade konkurskarantænen bortfalde henvises til den foreslåede bestemmelse i § 158, stk. 2 (lovudkastets § 1, nr. 5).

Det foreslås med stk. 2, nr. 6, at det i almindelighed skal anses for groft uforsvarlig forretningsførelse, der kan føre til pålæg af konkurskarantæne, hvis den pågældende gennem sine dispositioner har medvirket til en fortsættelse af driften i en længere periode efter det tidspunkt, hvor den pågældende måtte have indset, at en videreførelse af driften ville medføre et væsentligt tab for fordringshaverne.

Bestemmelsen vil indebære, at hvor ledelsesmedlemmet har medvirket til en fortsættelse af driften udover håbløshedstidspunktet – dvs. det tidspunkt, hvor ledelsesmedlemmet måtte have indset, at en fortsat drift ville være tabsgivende – vil forholdet alt efter omstændighederne kunne begrunde, at der foreligger groft uforsvarlig forretningsførelse, der i sig selv kan begrunde pålæg af konkurskarantæne, idet det dog kræves, dels at fortsættelsen af driften har stået på i en længere periode, dels at videreførelsen har medført et væsentligt tab for fordringshaverne.

Vurderingen af, om en videreførelse af driften må anses for groft uforsvarlig, vil skulle foretages ud fra forholdene på det tidspunkt, hvor det var kritisk at fortsætte driften, og om det pågældende ledelsesmedlem på et tidspunkt herefter har forsømt at standse driften eller foretage de nødvendige tilpasninger af erhvervsvirksomheden for at undgå yderligere tab. Selvom det er ledelsens ret og pligt at videreføre et selskab i finansiel krise og forsøge at overvinde denne, vil det kunne anses som groft uforsvarlig forretningsførelse, hvor ledelsen i en længere periode pådrager selskabet yderligere væsentlige gældsforpligtelser, som selskabet ikke realistisk kan dække, uden at beslutningen om at fortsætte driften bygger på et forsvarligt grundlag.

Det vil bero på en konkret vurdering, hvornår tidspunktet for, at ledelsen måtte have indset, at en fortsættelse af driften ville medføre væsentlige tab for kreditorerne, foreligger, idet retspraksis efter den gældende bestemmelse i konkurslovens § 157, stk. 1, 1. pkt., herom, vil kunne være retningsgivende.

Der vil således bl.a. kunne henses til, om selskabets revisor (gentagne gange) har taget forbehold over for en fortsat drift, om selskabets bankforbindelse har opsagt eller væsentligt indskrænket selskabets kreditfaciliteter, uden at der er fundet alternative finansieringsmuligheder mv., om selskabets egenkapital er tabt, og om der er en betydelig negativ egenkapital forbundet med den fortsatte drift mv. Hvor erhvervsvirksomhedens bankforbindelse f.eks. opsiger eller i væsentlig grad indskrænker virksomhedens hidtidige kreditfaciliteter, vil det således kunne være udtryk for groft uforsvarlig forretningsførelse, hvis ledelsesmedlemmet medvirker til, at erhvervsvirksomheden i en længere periode herefter pådrager sig yderligere væsentlige gældsforpligtelser under en fortsættelse af driften, uden at der forinden er sikret erhvervsvirksomheden ny bankfinansiering eller andet kapitalberedskab.

Hvor der er tale om en såkaldt afviklingskonstruktion – dvs. hvor en person eller et selskab overtager et nødlidende selskab alene med henblik på at afvikle dette og herefter søger at få tiden til at gå, inden selskabet bliver erklæret konkurs, således at kurators mulighed for at få overblik over selskabernes forhold og forfølge eventuelle erstatnings- eller omstødelseskrav

forringes, ligesom man eventuelt forsøger at anonymisere selskabernes baggrund, således at selskaberne går konkurs under et nyt navn, og uden at den tidligere ledelse fremgår af Erhvervsstyrelsens registre – vil der i almindelighed være tale om, at der foreligger en drift ud over håbløshedstidspunktet, som i sig selv må anses for groft uforvarlig forretningsførelse.

Det vil ikke skulle anses for groft uforvarlig forretningsførelse, der fører til pålæg af konkurskarantæne, hvor ledelsen har truffet en beslutning om at videreføre virksomhedsdriften på et forsvarligt grundlag, der fremstod som forretningsmæssigt fornuftigt på tidspunktet for beslutningen. Der skal i denne sammenhæng tages et særligt hensyn til, at virksomhedsledere, herunder navnlig iværksættere, ofte vil være optimistiske og gøre alt i deres magt for at redde deres erhvervsvirksomhed. Det vil dog i denne forbindelse være klart, at i de tilfælde, hvor ledelsen anvender skattemyndighederne som en selvbestaltet kassekredit og oparbejder en stor gæld til det offentlige, men i øvrigt betaler resterende kreditorer, vil en henvisning til iværksætterhensynet og ”optimistiske fremtidsudsigter” ikke kunne føre til, at forholdet ikke kan anses som groft uforvarlig, jf. hertil også den foreslåede bestemmelse i § 157, stk. 2, nr. 1.

Det vil være en betingelse for, at der foreligger groft uforvarlig forretningsførelse, der i sig selv kan begrunde pålæg af konkurskarantæne, at driften er fortsat i en længere periode efter det tidspunkt, hvor ledelsen måtte have indset, at en videreførelse af virksomheden ville kunne medføre væsentlige tab for kreditorerne. Hvornår der er tale om en længere periode vil bero på en konkret vurdering, idet et par måneder i denne sammenhæng umiddelbart ikke vil være tilstrækkeligt til, at forholdet i sig selv udgør groft uforvarlig forretningsførelse.

Det vil endvidere være en betingelse for, at der foreligger groft uforvarlig forretningsførelse, der i sig selv kan begrunde pålæg af konkurskarantæne, at driften ud over håbløshedstidspunktet faktisk har medført et væsentligt tab for kreditorerne.

Det vil i denne sammenhæng navnlig kunne henses til, om det er muligt at konstatere, at erhvervsvirksomhedens gældsforpligtelser er blevet væsentligt forøget, eller om værdien af erhvervsvirksomhedens aktiver er blevet væsentligt reduceret efter det kritiske tidspunkt. Hvor man i en længere årrække har anvendt skattemyndighederne som en form for selvbestaltet kassekredit til at finansiere en fortsat tabsgivende drift, vil betingelsen om et væsentligt tab – alt efter omstændighederne og tabets størrelse – typisk være opfyldt.

Hvis der alene har været en betydelig risiko for, at erhvervsvirksomhedens kreditorer ville lide et væsentligt tab, uden at det dog er muligt at konstatere, om tabet rent faktisk er lidt, vil forholdet ikke i sig selv kunne begrunde pålæg af konkurskarantæne, idet forholdet dog sam-

menholdt med den øvrige forretningsførelse efter omstændighederne vil kunne føre til, at ledelsesmedlemmets forretningsførelse har været groft uforsvarlig.

Det foreslås med *stk. 3*, at uanset den foreslåede *stk. 2*, kan en forretningsførelse anses for groft uforsvarlig, hvis omstændighederne taler derfor, herunder hvis det pågældende ledelsesmedlem efter konkursens indtræden har tilsidesat sine forpligtelser efter konkurslovens § 100, jf. § 105.

Bestemmelsen vil indebære, dels at et ledelsesmedlems forretningsførelse efter en vurdering af sagens samlede omstændigheder, uanset at der ikke er forhold efter *stk. 2*, der i sig selv vil kunne begrunde, at der foreligger groft uforsvarlig forretningsførelse, vil kunne anses for groft uforsvarlig forretningsførelse, der kan begrunde pålæg af konkurskarantæne, dels at et enkelt forhold, uanset at forholdet ikke omfattes af *stk. 2*, vil kunne udgøre groft uforsvarlig forretningsførelse, der i sig selv kan føre til pålæg af konkurskarantæne.

Ved vurderingen af, om der uden for de forhold, der følger af *stk. 2*, er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, vil der skulle foretages en konkret helhedsvurdering af ledelsesmedlemmets samlede forretningsførelse i den tid, hvor den pågældende har deltaget i ledelsen. Et forhold, der ikke i sig selv efter *stk. 2* er tilstrækkeligt groft til at udgøre groft uforsvarlig forretningsførelse, vil således efter omstændighederne sammenholdt med det pågældende ledelsesmedlems øvrige forretningsførelse og omstændighederne omkring konkursen kunne føre til pålæg af konkurskarantæne.

Som anført ovenfor vil vurderingen af, om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, skulle foretages i forhold til erhvervsvirksomhedens økonomiske forhold i bred forstand. Groft uforsvarlig forretningsførelse vil således navnlig dreje sig om dispositioner med hensyn til erhvervsvirksomhedens kapitalgrundlag, lånoptagelse, bogføring, økonomistyring og regnskabsaflæggelse og om større økonomiske dispositioner med hensyn til erhvervsvirksomhedens drift eller udvikling. Ved vurderingen af om ledelsesmedlemmets forretningsførelse efter en konkret helhedsvurdering kan anses for groft uforsvarlig, vil der endvidere navnlig skulle henses til, om konkursen har ført til betydelige tab for fordringshaverne, og om konkursen må antages at skyldes, at ledelsen har løbet uacceptable risici.

Der vil således f.eks. kunne foreligge groft uforsvarlig forretningsførelse, som kan begrunde pålæg af konkurskarantæne, hvor der f.eks. er tale om en manglende indberetning af A-skat, moms mv., der falder uden for bestemmelsen i *stk. 2*, nr. 1, kombineret med en mere omfattende overtrædelse af bogføringsloven, der falder uden for bestemmelsen i *stk. 2*, nr. 2, eller hvor der er foretaget en ikke forretningsmæssige begrundet dispositioner, der ikke er omfattet

af stk. 2, nr. 3. Endvidere vil det efter omstændighederne kunne anses for at udgøre groft uforsvarlig forretningsførelse, hvor der f.eks. er tale om betydelige køb på kredit eller modtagne forudbetalinger, uden at der er udsigt til, at det produkt, som forbrugerne er stillet i udsigt, kan leveres, kombineret med en mere omfattende overtrædelse af bogføringsloven og/eller utilstrækkelig økonomistyring, der falder uden for bestemmelsen i stk. 2, nr. 2.

Groft uforsvarlig forretningsførelse ved ledelsen af erhvervsvirksomheden vil principielt også omfatte dispositioner foretaget efter indledningen af en rekonstruktions- eller konkursbehandling, hvor f.eks. personen i kraft af sin faktiske eller tidligere ledelsesposition i erhvervsvirksomheden handler til skade for fordringshaverne eller nogle af disse ved f.eks. at forstikke aktiver eller foretage dispositioner i strid med princippet om lige behandling af fordringshaverne.

Der vil ved vurderingen af, om der foreligger groft uforsvarlig forretningsførelse endvidere kunne henses til, om ledelsesmedlemmet har tilsidesat sin accessoriske forpligtelse til gennem et loyalt samarbejde med kurator at sikre en forsvarlig afvikling af selskabet, idet et sådant forhold ikke i sig selv, men alene i kombination med andre forhold, vil kunne føre til, at ledelsesmedlemmets forretningsførelse må anses for groft uforsvarlig.

I et tilfælde, hvor ledelsesmedlemmet f.eks. ikke udleverer selskabets bogførings- og regnskabsmateriale til kurator, hvorefter kurator må lægge til grund, at der ikke foreligger noget bogføringsmateriale, vil forholdet efter omstændighederne kunne anses som en væsentlige tilsidesættelse af bogførings- og regnskabsmæssige forpligtelser, der vil være omfattet af den foreslåede bestemmelse i § 157, stk. 2, nr. 2, hvorfor en groft uforsvarlig forretningsførelse, der i sig selv kan begrunde konkurskarantæne, reelt vil have udspillet sig forud for konkursen. Endvidere vil et tilfælde, hvor ledelsesmedlemmet f.eks. på spørgsmål fra kurator nægter at oplyse om placeringen af et aktiv, som ledelsesmedlemmet har fjernet fra selskabet forud for konkursen, efter omstændighederne kunne være omfattet af den foreslåede bestemmelse i § 157, stk. 2, nr. 3, da det i så fald må lægges til grund, at fjernelsen af aktivet fra selskabet forud for konkursen, uden at der foreligger dokumentation for, at der er tale om en forretningsmæssigt begrundet disposition, vil have medvirket til, at det konkursramte selskabs aktivmasse er blevet ikke uvæsentligt reduceret til skade for kreditorerne.

Hvor et ledelsesmedlem således har tilsidesat sin forpligtelse til efter konkurslovens § 100, jf. § 105, stk. 1, at samarbejde med kurator og meddele kurator de oplysninger, som er nødvendige for en forsvarlig boebehandling, vil der ikke skulle meget til at anse ledelsesmedlemmets forretningsførelse som groft uforsvarlig, hvis der i øvrigt er forhold, der taler for, at forretningsførelsen forud for konkursen må anses som groft uforsvarlig forretningsførelse. I et til-

fælde hvor ledelsesmedlemmet tidligt i konkursprocessen har nægtet at udlevere f.eks. regnskabsmaterialet til kurator og først på et meget sent tidspunkt – f.eks. i umiddelbar tilknytning til en anlagt konkurskarantænesag – vælger at udlevere dette, vil den sene aflevering og opfyldelse af kurators anmodning om f.eks. at udlevere bogføringsmaterialet, tale med en vis vægt for, at der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, da ledelsesmedlemmet har tilsidesat sin forpligtelse til at samarbejde loyalt med kurator.

En erhvervsvirksomheds overholdelse af lovgivning i øvrigt, f.eks. markedsføringsloven, konkurrenceloven, arbejdsmiljøloven, miljøbeskyttelsesloven, eller aftaler, f.eks. overenskomstaftaler, vil i almindelighed ikke i sig selv kunne anses for groft uforsvarlig forretningsførelse i konkurskarantæne-reglernes forstand. En væsentlig og grov tilsidesættelse af anden lovgivning eller en aftale, der indebærer en nærliggende risiko for, at erhvervsvirksomheden pådrager sig store økonomiske forpligtelser (set i forhold til erhvervsvirksomhedens kapitalgrundlag) vil dog kunne indgå som et element blandt flere i vurderingen af, om ledelsesmedlemmets samlede forretningsførelse må anses for groft forsvarlig, idet det afgørende dog må være, om overtrædelsen eller tilsidesættelsen af den anden lovgivning mv., har medført en væsentlig risiko for, at kreditorerne lider et ikke ubetydeligt tab.

Hvor driften af erhvervsvirksomheden f.eks. kræver en særlig autorisation, og denne ikke er indhentet, hvorefter selskabet reelt ikke lovligt har kunnet drive erhvervsvirksomhed, vil der i almindelighed altid være en nærliggende tabsrisiko, da erhvervsvirksomhedens indtægtsgrundlag ikke vil være sikret, og det pågældende ledelsesmedlems forretningsførelse vil således efter omstændighederne kombineret med andre forhold kunne anses for groft uforsvarlig forretningsførelse. Dette vil endvidere kunne være tilfældet, hvor der er tale om enkeltstående grove og/eller systematiske tilsidesættelser, som påfører erhvervsvirksomheden et væsentligt tab, f.eks. hvor der er tale om grove og systematiske tilsidesættelser af en overenskomstaftale.

Det vil i denne sammenhæng ikke være et krav, at det tab, som måtte være opstået som følge af en grov eller væsentlig tilsidesættelse af anden lovgivning eller aftale, har udløst konkursen, ligesom det ej heller vil have betydning for vurderingen, at en bøde mv. for overtrædelse af lovgivningen, dækkes som et efterstillet krav i overensstemmelse med konkurslovens § 98, nr. 2. Det vil dog være et krav, at det tab, der er udløst af overtrædelsen af lovgivningen mv. – f.eks. bøden eller bøden, er anmeldt i konkursboet, uanset om det er prøvet eller ej. Hvor et tab, der er udløst af en bevidst eller grov tilsidesættelse af lovgivning mv., har udløst konkursen, vil meget dog tale for, at forholdet kombineret med anden uforsvarlig forretningsførelse skal anses som groft uforsvarlig, og dermed føre til pålæg af konkurskarantæne.

Til nr. 5 (§ 158)

Konkurslovens § 158 omhandler karantæneperiodens længde.

Det foreslås at nyaffatte § 158.

Det foreslås med *stk. 1*, at konkurskarantæne pålægges for en periode på 3 år, jf. dog *stk. 2* og *3*, og § 164 a.

Bestemmelsen, der er en videreførelse af den gældende bestemmelse i § 158, *stk. 1*, *1. pkt.*, vil indebære, at konkurskarantæne som klart udgangspunkt skal pålægges for en periode på 3 år.

Udgangspunktet om, at konkurskarantæne pålægges for en periode på 3 år, vil dog undtagelsesvist kunne fraviges, hvis enten særlige forhold taler for en kortere karantæneperiode, jf. den foreslåede bestemmelse i *stk. 2*, *1. pkt.*, ganske særlige forhold taler for bortfald af konkurskarantænen, jf. den foreslåede bestemmelse i *stk. 2*, *2. pkt.*, eller hvor der er udvist særdeles groft uforsvarlig forretningsførelse, som kan begrunde pålæg af en konkurskarantæne for 5 år, jf. den foreslåede bestemmelse i *stk. 3*. Endvidere vil udgangspunktet skulle fraviges, hvis der mellem kurator og den, der begæres pålagt konkurskarantæne, er indgået et forlig om en kortere karantæneperiode efter den foreslåede bestemmelse i § 164 a (lovudkastets § 1, nr. 13).

Skifteretten vil ved afgørelsen ikke være bundet af parternes påstande med hensyn til karantæneperiodens længde, medmindre der mellem parterne er indgået forlig herom, jf. den foreslåede § 164 a (lovudkastets § 1, nr. 13), ligesom skifteretten normalt ikke bør pålægge karantæne i en længere periode end påstået af kurator.

Det foreslås med *stk. 2*, *1. pkt.*, at konkurskarantæne undtagelsesvist vil kunne pålægges for en kortere periode, hvis særlige forhold, herunder omstændighederne omkring det pågældende ledelsesmedlems forretningsførelse eller den pågældendes personlige forhold, taler herfor.

Bestemmelsen har karakter af en undtagelse til udgangspunktet om, at en konkurskarantæne pålægges for 3 år, idet der kræves, at der foreligger særlige forhold, som kan begrunde en nedsættelse af karantæneperiodens længde, og bestemmelsen svarer med visse justeringer til, hvad der følger af de gældende bestemmelser i konkurslovens § 157, *stk. 2*, og § 158, *stk. 1*, *2. pkt.*

Hvis der foreligger særlige forhold, som begrundet en nedsættelse af karantæneperiodens længde, vil der maksimalt kunne ske en nedsættelse af karantæneperioden til 1 år.

Ved vurderingen af, om der foreligger særlige forhold, som kan begrunde fastsættelsen af en kortere karantæneperiode, vil der skulle foretages en konkret helhedsvurdering af den enkelte sags omstændigheder, herunder henset til grovheden af den af det pågældende ledelsesmedlem udviste groft uforsvarlige forretningsførelse. I denne sammenhæng vil tabet kunne spille en rolle. Jo grovere den groft uforsvarlige forretningsførelse har været, og jo større tabet er, jo mere vil der skulle til for at fravige udgangspunktet om 3 års konkurskarantæne.

Særlige forhold, som kan begrunde en nedsættelse af karantæneperiodens længde, vil bl.a. kunne knytte sig til omstændighederne omkring det pågældende ledelsesmedlems forretningsførelse eller ledelsesmedlemmets personlige forhold.

Som eksempler på særlige forhold omkring det pågældende ledelsesmedlems forretningsførelse, der efter omstændighederne kan føre til en kortere karantæneperiode, vil der bl.a. kunne henses til, hvilken rolle den pågældende har indtaget i ledelsen af erhvervsvirksomheden, herunder om der er tale om et medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem i henhold til selskabslovens § 140. Hvor der er tale om et medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem, bør der ved vurderingen af, om der er grundlag for at nedsætte karantæneperiodens længde, skulle henses til, at de medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer har til formål at sikre, at medarbejderne får indflydelse på selskabets drift og indsigt i bestyrelsens beslutninger. Såfremt den af det pågældende medarbejdervalgte bestyrelsesmedlem udviste forretningsførelse må anses som mindre groft uforsvarlig, vil dette kunne udgøre et sådan særligt forhold, som kan begrunde et bortfald af konkurskarantænen, jf. den foreslåede stk. 2, 2. pkt., nedenfor. Det vil dog i alle tilfælde bero på en samlet helhedsvurdering, herunder henset til den af de pågældende ledelsesmedlemmer udviste groft uforsvarlige forretningsførelse.

Der vil endvidere efter omstændighederne kunne være tale om et særligt forhold omkring ledelsesmedlemmets forretningsførelse, der kan begrunde en nedsættelse af karantæneperiodens længde, hvor den af det pågældende ledelsesmedlem udviste forretningsførelse er udøvet i regi af en ideel forening eller en fond, der efter den foreslåede bestemmelse i § 157, stk. 1 (lovudkastets § 1, nr. 4) under visse betingelser vil kunne være omfattet af konkurskarantæne-reglerne. Der vil således bl.a. ved vurderingen af, om der foreligger særlige forhold, der kan begrunde en nedsættelse af karantæneperiodens længde, kunne henses til, hvor stor en andel af den juridiske enheds samlede aktiviteter, den erhvervsmæssige andel udgør. Hvor f.eks. en ideel forenings samlede ikke-forretningsmæssige aktiviteter og ikke-erhvervsmæssige omsætning er betydelige set i forhold til foreningens forretnings- og erhvervsmæssige aktivitet, og

hvor der er tale om en mindre overskridelse af bruttoomsætningsgrænsen i den foreslåede § 157, stk. 1 (lovudkastets § 1, nr. 4), vil der kunne være grundlag for at nedsætte karantæneperiodens længde, eller eventuelt lade karantæneperioden helt bortfalde, jf. den foreslåede stk. 2, 2. pkt., nedenfor. Det vil dog i alle tilfælde bero på en samlet helhedsvurdering, herunder henset til den af de pågældende ledelsesmedlemmer udviste groft uforsvarlige forretningsførelse.

Selvom det ikke er et krav for anvendelsen af konkurskarantæne reglerne, at det pågældende ledelsesmedlem har virket som en del af ledelsen i en vis minimumsperiode, vil der ved vurderingen af, om der foreligger særlige forhold, som kan begrunde en nedsættelse af karantæneperiodens længde, tillige bl.a. kunne henses til, om ledelsesmedlemmet alene har deltaget i ledelsen i ganske kort tid før konkursen, og om den af det pågældende ledelsesmedlem udviste groft uforsvarlige forretningsførelse består i, at der ikke er rettet op på en af et tidligere ledelsesmedlem udviste groft uforsvarlige forretningsførelse. Det vil bero på en konkret vurdering af den udviste forretningsførelse, om der foreligger et særligt forhold, der kan begrunde en nedsættelse, og der vil i den forbindelse bl.a. kunne henses til, i hvilket omfang det har været muligt for den pågældende at rette op på den af det tidligere ledelsesmedlem udviste groft uforsvarlige forretningsførelse, herunder henset til den tid som det aktuelle ledelsesmedlem har haft til rådighed til at rette op på forholdet.

Hvor den groft uforsvarlige forretningsførelse består i, at den pågældende har ageret som stråmand eller bagmand, jf. de foreslåede bestemmelser i § 157, stk. 2, nr. 4 og 5 (lovudkastets § 1, nr. 4), vil der i almindelighed ikke være grundlag for at nedsætte karantæneperiodens længde, uanset hvor kort tid før konkursen den pågældende har virket som ledelsesmedlem. Hvor der er tale om en bagmand – dvs. en person, der uden at være registreret som ledelsesmedlem i Erhvervsstyrelsens it-systemer, har udøvet et ledelsesmedlems beføjelser og varetaget den reelle ledelse af skyldnerens erhvervsvirksomhed, herunder f.eks. ved at dikterer mv., hvordan det registrerede ledelsesmedlem skal agere i udøvelsen af sit hverv – vil der som udgangspunkt heller ikke være grundlag for at lade karantæneperioden nedsætte, uanset om den pågældende alene har varetaget den reelle ledelse i en ganske kort periode. Der vil dog rent undtagelsesvist kunne foreligge særlige omstændigheder, der i relation til en bagmand, vil kunne begrunde en nedsættelse af karantæneperiodens længde. Dette vil f.eks. kunne være tilfældet, hvor det registrerede ledelsesmedlem f.eks. afgår ved døden eller akut sygemeldes, og hvor en person i en ganske kort periode overtager ledelsen af erhvervsvirksomheden og udøver et ledelsesmedlems beføjelser uden at blive registreret som ledelsesmedlem i Erhvervsstyrelsens it-system. Det vil dog i alle tilfælde bero på en konkret vurdering, idet det må kræves, at der foreligger ganske særlige omstændigheder omkring det registrerede ledelsesmedlems bortgang mv., at den manglende registrering alene har varet en ganske kort peri-

ode, samt *at* der i øvrigt ikke foreligger forhold, som kan begrunde, at der foreligger groft uforsvarlig forretningsførelse, idet der tillige må henses til, at den, der de facto udøver et ledelsesmedlem beføjelser, som altovervejende hovedregel må lade sig registrere som et sådant i overensstemmelse med selskabslovens § 10, stk. 1.

Selvom det ikke er en betingelse for pålæg af konkurskarantæne, at der er årsagssammenhæng mellem konkursen og den groft uforsvarlige forretningsførelse, vil det kunne indgå som et element i den samlede vurdering af, om der foreligger særlige forhold, som kan begrunde en nedsættelse af karantæneperiodens længde, om det er åbenbart, at det er ydre forhold, der er årsag til konkursen. Det afgørende vil dog i sådanne tilfælde være, hvor groft uforsvarlig den pågældendes forretningsførelse har været, samt at det ikke beror på tilfældigheder, at det er de ydre omstændigheder og ikke den groft uforsvarlige forretningsførelse, der ender med at udløse konkursen.

Der vil videre ved vurderingen af, om der er foreligger særlige forhold, der kan begrunde en nedsættelse af karantæneperiodens længde, bl.a. kunne henses til, om den groft uforsvarlige forretningsførelse må antages at ligge på grænsen til blot at skulle anses som forretningsmæssig udygtighed. Der vil i denne sammenhæng bl.a. kunne henses til det pågældende ledelsesmedlems personlige forhold så som alder, erfaringsniveau og om der er tale om en iværksætter. Der er således eksempler på, at personer uden formel uddannelse via virksomhedsdrift – og derigennem risiko for konkurs – har lært sig drift og forretningsførelse af erhvervsvirksomheder, ligesom det i nogle tilfælde først vil være efter flere forsøg med forskellige erhvervsvirksomheder, at seriøse iværksættere opnår succes og skaber vækstvirksomheder. Ung alder vil dog ikke i sig selv kunne udgøre et særligt forhold, som kan begrunde en nedsættelse, idet det afgørende vil være den udviste forretningsførelse set i forhold til den pågældendes alder og erfaringsniveau med virksomhedsdrift. Det vil dog i alle tilfælde bero på en samlet helhedsvurdering, herunder henset til den af det unge og uerfarne ledelsesmedlem udviste groft uforsvarlige forretningsførelse.

Andre personlige forhold vil tillige kunne indgå i vurderingen af, om der foreligger sådanne særlige forhold, som kan begrunde en nedsættelse af karantæneperiodens længde, men muligheden for at nedsætte karantæneperiodens længde med henvisningen til ledelsesmedlemmets personlige forhold vil dog skulle fortolkes mere snævert og restriktivt end muligheden for at nedsætte karantæneperiodens længde som følge af omstændighederne omkring den pågældendes forretningsførelse. Rent personlige forhold som f.eks. familie- og helbredsmæssige forhold, uddannelsesniveau mv. bør således, hvor den udviste forretningsførelse ikke er på grænsen til at skulle anses for forretningsmæssig udygtighed, som klar hovedregel ikke kunne føre til en nedsættelse af karantæneperiodens længde. Et ledelsesmedlem, der har udvist groft

uforsvarlig forretningsførelse, bør dermed i almindelighed ikke kunne undskylde sig med, at rent personlige forhold har påvirket ledelsesmedlemmets evne til at udvise, hvad der i almindelighed stilles af krav til erhvervsdrivendes forretningsførelse.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære en justering i forhold til den gældende bestemmelse i § 157, stk. 2, idet det ikke vil skulle anses som et særligt forhold, der kan begrunde en nedsættelse af karantæneperiodens længde, at konkurskarantænen vil kunne have »særligt alvorlige konsekvenser for den pågældendes erhvervsmuligheder«, jf. hertil de specielle bemærkninger til den gældende bestemmelse i § 157, stk. 2, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 131 som fremsat, side 29. Dette er begrundet i, at en konkurskarantæne i almindelighed altid vil have alvorlige konsekvenser for den karantænepålagtes erhvervsmuligheder.

En lang sagsbehandlingstid vil ligesom efter den gældende bestemmelse i konkurslovens § 158, stk. 1, 2. pkt., også kunne udgøre et særligt forhold, der kan føre til en nedsættelse af karantæneperiodens længde, idet der dog foreslås en række præciseringer og justeringer i forhold til den gældende retstilstand.

En lang sagsbehandlingstid vil alene kunne udgøre et særligt forhold, der kan føre til en nedsættelse af karantæneperiodens længde, hvor tiden fra konkursdekretets afsigelse og til skifterettens afgørelse i sagen langt overstiger, hvad der skønnes rimeligt i den konkrete sag, og det henset til sagens øvrige omstændigheder, herunder den af det pågældende ledelsesmedlem udviste forretningsførelse, skønnes rimeligt at nedsætte karantæneperiodens længde.

Det vil altid skulle bero på en konkret vurdering af sagens samlede omstændigheder, hvad der må anses for en rimelig sagsbehandlingstid. Der vil i denne sammenhæng bl.a. kunne henses til, om karantænesagen behandles på skriftligt grundlag, om der er begæret mundtlig forhandling, om en eventuel mundtlig forhandling er blevet udsat, ligesom der vil kunne henses til omfanget af skriftveksling mellem parterne.

I en skriftligt behandlet sag, hvor der alene er udvekslet ganske få processkrifter, vil en rimelig sagsbehandlingstid som udgangspunkt være på omkring et års tid. Hvis der er tale om en mundtligt forhandlet sag, hvor der har været udvekslet mere end blot et par processkrifter mellem parterne, vil en sagsbehandlingstid på omkring 2 år alt efter omstændighederne være rimelig.

Hvor den urimeligt lange sagsbehandlingstid beror på det pågældende ledelsesmedlems egne forhold, f.eks. at svarskriftet indsendes for sent, at den pågældende begærer udsættelse af en mundtlig forhandling uden rimelig grund eller frafalder en begæring om en mundtlig forhand-

ling meget tæt på afholdelsen af forhandlingen, vil det ikke kunne begrunde en nedsættelse af karantæneperiodens længde. Det samme vil være tilfældet, hvor den lange sagsbehandlingstid beror på konkursboets størrelse og kompleksitet – dvs. hvor kurator med rimelighed er blevet forsinket i sin behandling af sagen.

Endelig vil der ved vurderingen af, om der er grundlag for at nedsætte karantæneperiodens længde, kunne henses til, om ledelsesmedlemmet har afbødet det tab, som det pågældende ledelsesmedlems groft uforsvarlig forretningsførelse kan have været medvirkende til at forårsage. En betaling fra ledelsesmedlemmet, der helt eller delvist har rettet op på tabet i konkursboet, vil således kunne indgå ved vurderingen af, om der foreligger særlige forhold, som kan begrunde en nedsættelse af karantæneperiodens længde. Der vil ved vurderingen af, om en betaling kan begrunde en nedsættelse af karantæneperiodens længde, skulle henses til grovheden af den udviste uforsvarlige forretningsførelse, i hvilket omfang betalingen har afbødet eller rettet op på tabet, og om der i øvrigt foreligger særlige forhold, som kan begrunde en nedsættelse af karantæneperiodens længde. Ledelsesmedlemmets betaling vil dermed kunne indgå som et element blandt flere i forhold til vurderingen af, om der foreligger særlige forhold, som kan begrunde en nedsættelse af karantæneperiodens længde, idet en betaling fra ledelsesmedlemmet dog ikke bør være det, der tipper balancen mellem en nedsættelse og et bortfald. En betaling fra ledelsesmedlemmet vil i øvrigt ikke kunne føre til bortfald af karantæneperiodens længde, jf. den foreslåede bestemmelse i stk. 2, 2. pkt. Da det tilsigtes, at der skal være parallelitet mellem muligheden for at indgå forlig om karantæneperiodens længde, jf. den foreslåede § 164 a (lovudkastets § 1, nr. 13) og vurderingen af, om der er grundlag for at nedsætte karantæneperioden uden for et forlig, vil betalingen fra ledelsesmedlemmet således ikke kunne føre til en nedsættelse af karantæneperioden til mindre end 1 år.

Det foreslås med stk. 2, 2. pkt., at konkurskarantænen helt kan bortfalde, hvor ganske særlige forhold taler herfor.

Bestemmelsen, der til en vis grad viderefører den gældende bestemmelse i konkurslovens § 157, stk. 2, vil udgøre en meget snæver undtagelse til den foreslåede bestemmelse i § 158, stk. 1, idet der kræves, at der foreligger ganske særlige forhold, der kan tale for et bortfald.

Der vil ved vurderingen af, om der foreligger sådanne ganske særlige forhold, som kan begrunde bortfaldet af en konkurskarantæne, skulle foretages en konkret helhedsvurdering af den enkelte sags omstændigheder, herunder henset til grovheden af den af det pågældende ledelsesmedlem udviste groft uforsvarlige forretningsførelse og det tab, som konkursen har påført kreditorerne.

Særlige forhold, som vil kunne begrunde et bortfald af karantæneperioden, vil – ligesom efter den foreslåede bestemmelse i stk. 2, 1. pkt., ovenfor – bl.a. kunne knytte sig til omstændighederne omkring det pågældende ledelsesmedlems forretningsførelse eller dennes personlige forhold, idet der dog kræves, at der foreligger ganske særlige omstændigheder. Hvis et forhold ikke ville kunne føre til nedsættelse af karantæneperiodens længde, vil forholdet ej heller kunne begrunde et bortfald af konkurskarantænen.

Ligesom efter den foreslåede stk. 2, 1. pkt., vil det – i modsætning til den gældende bestemmelse i § 157, stk. 2 – ikke skulle anses for et ganske særligt forhold, at konkurskarantænen vil kunne have »særligt alvorlige konsekvenser for den pågældendes erhvervsmuligheder«. Dette er begrundet i, at en konkurskarantæne i almindelighed altid vil have alvorlige konsekvenser for den karantænepålagtes erhvervsmuligheder.

Udover de ovenfor under stk. 2, 1. pkt., nævnte eksempler på særlige forhold, der vil kunne begrunde et bortfald af karantæneperioden – dvs. hvor der er tale om et medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem, eller hvor der er tale om en ideel forening og fond, hvor den ikke-erhvervsmæssige omsætning mv. er betydelig, og hvor der alene er tale om en mindre overskridelse af bruttoomsætningsgrænsen i den foreslåede § 157, stk. 1 (lovudkastets § 1, nr. 4) – vil de resterende eksempler på særlige forhold, der er nævnt under stk. 2, 1. pkt., kunne indgå i en samlet vurdering af, om der er grundlag for at lade karantæneperioden bortfalde, idet der dog kræves noget ganske særligt for at lade karantæneperioden bortfalde.

En sagsbehandlingstid, der langt overstiger det rimelige, vil ikke i sig selv kunne begrunde et bortfald af konkurskarantænen efter den foreslåede bestemmelse, uanset at den lange sagsbehandlingstid ikke beror på det pågældende ledelsesmedlems egne forhold eller på konkursboets kompleksitet eller omfang. En urimeligt lang sagsbehandlingstid vil dog kunne indgå som et element blandt flere ved vurderingen af, om der foreligger sådanne ganske særlige forhold, som kan begrunde et bortfald af konkurskarantænen.

Det vil herudover bl.a. skulle anses for et ganske særligt forhold, der vil kunne begrunde et bortfald af konkurskarantænen, at det pågældende ledelsesmedlem tidligere er blevet pålagt konkurskarantæne for sin deltagelse i en nærtstående erhvervsvirksomhed, der er økonomisk og driftsmæssigt forbundet med den erhvervsvirksomhed, som den aktuelle konkurskarantænesag relaterer sig til. Dette skal ses i lyset af den foreslåede nyaffatelse af § 157 (lovudkastets § 1, nr. 4), som medfører en ophævelse af den gældende bestemmelse i § 157, stk. 3, der erstattes af de nye foreslåede bestemmelser i § 160, stk. 2 og 3 (lovudkastets § 1, nr. 7).

Hvor det i væsentlig grad beror på det pågældende ledelsesmedlems egne forhold, at der ikke er sket en sammenlægning af flere sager om nærtstående og økonomisk og driftsmæssigt forbundne erhvervsvirksomheder, jf. den foreslåede bestemmelse i § 160, stk. 3 (lovudkastets 1, nr. 7), vil der ikke foreligge et sådant særligt forhold, som kan begrunde et bortfald af karantæneperioden. Dette vil f.eks. kunne være tilfældet, hvor den pågældende ikke selv har gjort kurator opmærksom på, at der verserer én eller flere sager om konkurskarantæne – eventuelt ved andre skifteretter – der relaterer sig til nærtstående erhvervsvirksomheder, således at sagerne ikke er blevet behandlet i forbindelse med hinanden, jf. den foreslåede § 160, stk. 2 (lovudkastets § 1, nr. 7). Det vil endvidere kunne være tilfældet, hvor den pågældende ledelsesmedlem ikke selv har begæret en sammenlægning af konkurskarantænesagerne, jf. den foreslåede § 160, stk. 3 (lovudkastets § 1, nr. 7). Hvor den senere sag om konkurskarantæne først indledes efter det tidspunkt, hvor den foreslåede skæringsdag for foreningen af de flere sager, jf. den foreslåede § 160, stk. 2 (lovudkastets § 1, nr. 7), med den konsekvens, at der ikke kan ske sammenlægningen af sagerne, jf. den foreslåede § 160, stk. 3 (lovudkastets § 1, nr. 7), vil den manglende sammenlægning ikke bero på den pågældendes egne forhold, og der vil derfor være grundlag for at lade konkurskarantænen bortfalde i den senere sag.

Hvor det pågældende ledelsesmedlem tidligere er blevet pålagt konkurskarantæne i en tidligere konkurskarantænesag for sin forretningsførelse i en eller flere nærtstående erhvervsvirksomheder, der var økonomisk og driftsmæssigt forbundet med erhvervsvirksomheden i den aktuelle sag, og den af det pågældende ledelsesmedlem udviste forretningsførelse i den aktuelle sag har været særdeles groft uforsvarlig, således at det vil kunne begrunde fastsættelsen af en længere karantæneperiode efter den foreslåede bestemmelse i § 158, stk. 3, jf. straks nedenfor, vil der ikke være grundlag for at lade konkurskarantænen bortfalde, uanset at den manglende sammenlægning af sagerne efter den foreslåede regel i § 160, stk. 3 (lovudkastets § 1, nr. 7) ikke beror på ledelsesmedlemmets forhold. I sådanne situationer vil der i stedet kunne ske en nedsættelse af karantæneperioden udmålt til det, den længere karantæneperiode ville have været, såfremt sagerne var blevet sammenlagt til én sag.

En betaling fra ledelsesmedlemmet til konkursboets kreditorer, der retter op på tabet i konkursboet, vil ikke i sig selv kunne føre til et bortfald af konkurskarantænen.

Det foreslås med *stk. 3*, at konkurskarantæne efter omstændighederne vil kunne pålægges for 5 år, hvis den af det pågældende ledelsesmedlem udviste forretningsførelse må anses for særdeles groft uforsvarlig.

Bestemmelsen er ny og har karakter af en undtagelse til det foreslåede og nugældende udgangspunkt om, at konkurskarantæne pålægges for en periode på 3 år. Hvis forretningsførel-

sen i erhvervsvirksomheden således kan karakteriseres som særdeles groft uforsvarlig, vil det pågældende ledelsesmedlem kunne pålægges konkurskarantæne i 5 år i stedet for 3 år.

Det vil bero på en konkret vurdering, om den af det pågældende ledelsesmedlem udviste groft forretningsførelse må anses for at være særdeles groft uforsvarlig.

Selvom det ikke er et krav for pålæg af konkurskarantæne, at der er årsagssammenhæng mellem den groft uforsvarlige forretningsførelse og kreditorernes tab, vil det kunne tale for, at en forretningsførelse har været særdeles groft uforsvarlig, hvis konkursen har medført betydelige tab for kreditorerne.

Det vil ikke i sig selv være tilstrækkeligt for at anse en groft uforsvarlig forretningsførelse for særdeles groft uforsvarlig, at det pågældende ledelsesmedlem på samme tid pålægges flere konkurskarantæner for sin deltagelse i ledelsen af flere ikke økonomisk og driftsmæssigt forbundne erhvervsvirksomheder. Det vil ej heller i sig selv være tilstrækkeligt for at anse en groft uforsvarlig forretningsførelse for særdeles groft uforsvarlig, at den pågældende pålægges én samlet konkurskarantæne for sin deltagelse i ledelsen af flere nærtstående, økonomisk og driftsforbundne erhvervsvirksomheder mv. efter den foreslåede bestemmelse i § 160, stk. 2 (lovudkastets § 1, nr. 7). Det vil i alle tilfælde skulle bero på en konkret vurdering af ledelsesmedlemmet groft uforsvarlige forretningsførelse om forretningsførelsen må anses for særdeles groft uforsvarlig.

Det vil bl.a. kunne anses som særdeles groft uforsvarlig forretningsførelse, hvor en person overtræder en pålagt konkurskarantæne og fortsætter med at deltage i ledelsen af en erhvervs-mæssig virksomhed uden at hæfte ubegrænset og personligt for erhvervsvirksomhedens forpligtelser og udviser ny groft uforsvarlig forretningsførelse. Særligt hvor den, der handler i strid med en allerede pålagt konkurskarantæne, agerer som bagmand i en stråmandskonstruktion, vil der kunne være grundlag for at pålægge konkurskarantæne for en periode på 5 år, idet en person dog maksimalt kan være pålagt konkurskarantæne i 10 år regnet fra den endelige afgørelse i sagen, jf. den foreslåede stk. 4, nedenfor.

Hvor der ikke er tale om en overtrædelse af en allerede pålagt konkurskarantæne, men hvor der er tale om, at en person, der er pålagt en almindelig konkurskarantæne, udviser ny groft uforsvarlig forretningsførelse i forbindelse med den pågældendes deltagelse i ledelsen af en erhvervsvirksomhed, hvor personen hæfter personligt og ubegrænset for virksomhedens forpligtelser, vil det bero på en konkret vurdering, om der er udvist særdeles groft uforsvarlig forretningsførelse.

Det foreslås med *stk. 4, 1. pkt.*, at hvis den pågældende på afgørelsestidspunktet allerede er pålagt konkurskarantæne, skal en ny konkurskarantæne først regnes fra udløbet af den seneste pålagte konkurskarantæne.

Bestemmelsen, der svarer til den gældende bestemmelse i § 158, stk. 2, 1. pkt., indebærer, at en ny karantæne vil skulle løbe i forlængelse af en allerede pålagt konkurskarantæne.

For at sikre mod de sjældnere tilfælde, hvor der kører to sager om konkurskarantæne mod samme ledelsesmedlem ved to forskellige skifteretter, og hvor de to skifteretter ikke er bekendte med hinandens sager, eller de tilfælde, hvor en tidligere pålagt konkurskarantæne ikke er blevet registreret i konkurskarantænerregisteret forud for en kendelse i en senere sag, bør skifteretten i sin kendelse alene anføre det samlede antal år, som det pågældende ledelsesmedlem pålægges konkurskarantæne uden hensyntagen til, om den pågældende i øvrigt allerede er pålagt en konkurskarantæne, der endnu ikke er udløbet. Skifteretten vil derfor ikke i kendelsen skulle angive en dato for, hvornår karantænen løber fra, herunder om konkurskarantænen løber i forlængelse af en tidligere pålagt konkurskarantæne, idet det vil være op til Erhvervsstyrelsen at sørge for at lægge kendelserne i forlængelse af hinanden, i takt med at de indmeldes af den konkrete instans til konkurskarantænerregisteret, ligesom Erhvervsstyrelsen vil skulle orientere den konkurskarantæne pålagte om, hvornår konkurskarantænen løber fra.

Det foreslås med *stk. 4, 2. pkt.*, at konkurskarantænen udløber senest 10 år efter den endelige afgørelse.

Ved »endelig afgørelse« forstår den seneste endelige afgørelse, hvor den pågældende pålægges konkurskarantæne. Bestemmelsen indebærer, at en person maksimalt kan være pålagt en konkurskarantæne i 10 år regnet fra den seneste endelige afgørelse.

Hvor en person f.eks. på samme tid skal pålægges flere konkurskarantæner for sin deltagelse i ledelsen af fire selskaber, der ikke er økonomisk og driftsmæssigt forbundne, vil karantænerne skulle løbe i forlængelse af hinanden, dog således at personen maksimalt vil kunne være i karantæne i 10 år fra den endelige afgørelse.

Hvor en person, der tidligere er pålagt 10 års konkurskarantæne for sin deltagelse i ledelsen af fire selskaber, der ikke er økonomisk og driftsmæssigt forbundne, og hvor personen 2 år efter udviser ny groft uforsvarlig forretningsførelse, som begrunder pålæg af 3 års konkurskarantæne, vil personen alene kunne pålægges 2 års konkurskarantæne, da karantæneperioden udløber maksimalt 10 år efter den seneste endelige afgørelse.

Retten vil – også i tilfælde, hvor en person pålægges 10 års konkurskarantæne på samme tidspunkt – alene skulle angive, hvor mange års konkurskarantæne en person pålægges i de enkelte sager. Retten vil således ikke skulle angive, fra hvilket tidspunkt konkurskarantænerne skal løbe, samt om konkurskarantænerne i de enkelte kendelser skal lægges i forlængelse af en tidligere pålagt konkurskarantæne, idet det vil være op til Erhvervsstyrelsen at lægge karantæneperioderne i forlængelse af hinanden. Hvis en person f.eks. skal pålægges konkurskarantæne for sin deltagelse i ledelsen af fire ikke økonomisk og driftsmæssigt forbundne erhvervsvirksomheder, vil retten i hver af de fire kendelser skulle angive, at personen pålægges konkurskarantæne i 3 år, idet det vil være op til Erhvervsstyrelsen at sikre, at personen ikke er pålagt konkurskarantæne i længere tid end 10 år fra den seneste endelige kendelse.

Hvis en person f.eks. skal pålægges fire konkurskarantæner af hver 3 år (sammenlagt 12 år) på samme tidspunkt for sin deltagelse i ledelsen af fire ikke økonomisk og driftsmæssigt forbundne erhvervsvirksomheder, vil skifteretten i hver af de fire kendelser skulle angive, at personen pålægges konkurskarantæne i 3 år – dvs. uden hensyntagen til, at samme skifteret behandler andre sager om konkurskarantæne mod den samme person, der afgøres på samme tidspunkt. Skifteretten vil herefter skulle indberette hver af de fire kendelser, hvor personen pålægges 3 års karantæne, til Erhvervsstyrelsen, der sikrer, at personen alene er pålagt konkurskarantæne i 10 år fra det tidspunkt skifterettens seneste kendelse er blevet endelig. Hvis personen f.eks. allerede er pålagt en konkurskarantæne, hvor der er 2 år tilbage af karantæneperiodens længde, vil Erhvervsstyrelsen alene kunne registrere 8 af de i alt 12 års konkurskarantæne, som personen i alt er blevet pålagt ved de fire kendelser, i konkurskarantæneregisteret, således at personen kun er i karantæne i 10 år fra den seneste endelige kendelse.

Hvis en person, der pålægges fire konkurskarantæner af hver 3 år (sammenlagt 12 år) på samme tid, alene vælger at kære den ene af kendelserne, vil de tre resterende kendelser af hver 3 år begynde at løbe fra det tidspunkt skifterettens kendelse er endelig (dvs. sammenlagt 9 år), hvorimod der vil være opsættende virkning for den ene kendelse, der kæres, jf. § 164, stk. 3, der ikke foreslås ændret, men alene rykket til § 164, stk. 4, som følge af indsættelsen af en ny bestemmelse i § 164, stk. 2 (lovudkastets § 1, nr. 11). Hvis landsretten først 1 år efter skifterettens afgørelse stadfæster skifterettens afgørelse i den kærede karantænesag, vil personen, da der er forløbet 1 år af den 9-årige karantæneperiode, kunne pålægges 2 års karantæne ved landsrettens afgørelse, da det 10-årige maksimum skal beregnes fra den seneste endelige afgørelse, der i dette tilfælde vil være landsrettens kendelse. Landsretten vil dog i en sådan situation alene skulle angive i sin kendelse, at personen pålægges konkurskarantæne i 3 år, og det vil herefter være op til Erhvervsstyrelsen at sikre, at de 3 år kommer til at ligge i forlængelse af de tidligere pålagte konkurskarantæner, således at personen maksimalt er pålagt konkurskarantæne i 10 år fra landsrettens endelige kendelse.

Hvor konkurskarantænen har været sat i bero, jf. den foreslåede bestemmelse i § 164, stk. 5 (lovudkastets § 1, nr. 12), og f.eks. Højesteret stadfæster konkurskarantænen, vil der i den 10-årige periode skulle ske fradrag af den periode, hvor konkurskarantænen forud for Højesterets afgørelse ikke har været berosat.

Hvis en person f.eks. i landsretten er pålagt fire konkurskarantæner af hver 3 år, som herefter nedsættes til 10 år fra landsrettens endelige afgørelse, og personen tre måneder efter meddeles tredjeinstansbevilling, vil karantænen først skulle stilles i bero fra det tidspunkt, hvor Højesteret har modtaget kæremålet, jf. den foreslåede § 164, stk. 5 (lovudkastets § 1, nr. 12). Hvis Højesteret herefter stadfæster landsrettens afgørelse, vil de 10 år skulle regnes fra Højesterets endelige afgørelse med fradrag af den periode, hvor den pågældende har været pålagt konkurskarantæne (dvs. de tre måneder inklusiv den tid, der er gået indtil kæremålet blev modtaget i Højesteret).

Til nr. 6 (§ 159, 3. og 4. pkt.)

Konkurslovens § 159 angår retsvirkningerne af en pålagt konkurskarantæne.

Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse i § 159, 3. pkt., hvorefter det i de tilfælde, hvor konkurskarantæne efter den foreslåede § 158, stk. 3, pålægges for 5 år, tillige kan bestemmes, at den pågældende ikke må deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed med personlig og ubegrænset hæftelse for virksomhedens forpligtelser.

Bestemmelsen er ny og vil indebære, at retten i et tilfælde, hvor en person pålægges konkurskarantæne for 5 år, jf. den foreslåede § 158, stk. 3, (lovudkastets § 1, nr. 5), kan bestemme, at konkurskarantæne – udover at have de retsvirkninger, der følger af den gældende bestemmelse i § 159, 1. pkt., der ikke foreslås ændret – tillige skal have samme retsvirkning, som efter den gældende bestemmelse i konkurslovens § 159, 2. pkt., der ikke foreslås ændret. Det er dermed en forudsætning for at anvende bestemmelsen, at den pågældende er pålagt konkurskarantæne for 5 år efter den foreslåede § 158, stk. 3.

Bestemmelsen er tiltænkt at skulle finde anvendelse i de helt særlige tilfælde, hvor der er udvist så særdeles groft uforsvarlig forretningsførelse, at det kan begrunde pålæg af konkurskarantæne for 5 år, og hvor det – henset til karakteren af den udviste forretningsførelse, tabet for kreditorerne mv. – ikke skønnes tilstrækkeligt til at sikre mod videreførelsen af en groft uforsvarlig forretningsførelse, at den pågældende ledelsesmedlem alene bliver mødt af de retsvirkninger, der følger af bestemmelsen i § 159, 2. pkt.

Det foreslås med § 159, 4. pkt., at reglerne i 1.-3. pkt. tillige omfatter deltagelse i ledelsen af erhvervsvirksomhed i udlandet.

Formålet med bestemmelsen er at sikre overensstemmelse mellem straffelovens § 79, stk. 2, 2. pkt., der tillige omhandler frakendelse af retten i ledelsen af en erhvervsvirksomhed, og konkurskarantæne reglerne i relation til muligheden for at idømme en person straf efter straffelovens § 131.

Bestemmelsen vil indebære, at retsvirkningen af en pålagt konkurskarantæne udvides til ligeledes at omfatte et forbud mod at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed i udlandet. Det være sig både, når der er tale om et forbud mod at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed uden at hæfte personligt og ubegrænset for virksomhedens forpligtelser efter § 159, 1. pkt., og hvor forbuddet efter § 159, 2. pkt., udvides til også at omfatte et forbud mod deltagelse i ledelsen af en erhvervsvirksomhed, hvor personen hæfter personligt og ubegrænset for virksomhedens forpligtelser, eventuelt jf. den foreslåede bestemmelse i § 159, 3. pkt.

Bestemmelsen indebærer ikke et krav om, at kurator eller Erhvervsstyrelsen skal underrette andre udenlandske myndigheder om rettighedsfrakendelsen.

En person, der fortsætter med at drive erhvervsvirksomhed i udlandet i strid med en pålagt konkurskarantæne, vil som følge af det foreslåede § 159, 4. pkt., herefter kunne ifalde strafansvar efter straffelovens § 131, idet det dog fortsat kræves, at straffelovens almindelige regler om dansk straffemyndighed i straffelovens §§ 6-12 giver mulighed herfor. Det foreslåede § 159, 4. pkt., er ikke udtryk for en fravigelse af straffelovens §§ 6-12 om dansk straffemyndighed. Afgrænsningen af straffemyndighed i relation til overtrædelse af en konkurskarantæne skal således foretages på samme måde, som afgrænsningen af straffemyndighed i relation til overtrædelse af en frakendelse af retten til at udøve ledelse efter straffelovens § 79, stk. 2, 2. pkt. En straf for overtrædelse af en pålagt konkurskarantæne efter straffelovens § 131 vil i praksis navnlig være mulig, hvis de faktiske handlinger, som udgør den pågældendes deltagelse i ledelsen af erhvervsvirksomheden, helt eller delvist er foretaget her i landet, jf. straffelovens § 6, nr. 1. Det vil bl.a. omfatte tilfælde, hvor en person, som befinder sig her i landet, gennem et udenlandsk selskab mv. driver erhvervsvirksomhed her i landet, eksempelvis ved at udbyde varer eller tjenesteydelser til kunder her i landet. Selvom den pågældendes handlinger udelukkende er foretaget i udlandet, vil sådan straf tillige være mulig, hvis de aktiviteter, der udøves her i landet af det udenlandske selskab mv., har et sådant omfang og karakter, at aktiviteterne her i landet udgør erhvervsvirksomhed i bestemmelsens forstand, jf. straffelovens § 9, stk. 2, jf. § 6, nr. 1. Dette vil bl.a. omfatte tilfælde, hvor en person, som befinder

sig i udlandet, gennem et udenlandsk selskab mv. driver erhvervsvirksomhed her i landet, eksempelvis ved at udbyde varer eller tjenesteydelser til kunder her i landet, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 164 som fremsat, side 26f.

Det foreslåede § 159, 4. pkt., er ej heller udtryk for en fravigelse af konkurslovens § 3 om konkursværneting, og det vil således fortsat være et krav for konkurskarantæne-reglerne anvendelse, at konkursboet efter skyldneren behandles i Danmark efter reglerne i konkursloven. En person, der er pålagt konkurskarantæne, og som efterfølgende udviser groft uforsvarlig forretningsførelse i forbindelse med den pågældendes deltagelse i ledelsen af et udenlandsk selskab, vil således ikke kunne pålægges en udvidet karantæne efter konkurslovens § 159, 2. pkt., i det omfang konkursboet efter erhvervsvirksomheden ikke behandles i Danmark efter konkurslovens § 3. Hvor konkursboet efter skyldneren ikke behandles i Danmark efter det danske konkursregler, vil det ej heller være muligt at anvende hæftelsesreglerne i konkurslovens §§ 167 og 168.

Til nr. 7 (§ 160)

Konkurslovens § 160 angår skifterettens beslutning om at indlede en konkurskarantænesag.

Det foreslås at nyaffatte § 160.

Det foreslås med *stk. 1*, at en sag om konkurskarantæne anlægges af kurator.

Bestemmelsen er en videreførelse af den gældende retstilstand, men bestemmelsen indebærer, at det kommer til at fremgå direkte af lovteksten, at det er kurator, der personligt har kompetencen til at anlægge konkurskarantænesagen. Hverken fordringshaverne eller skifteretten vil kunne meddele kurator pålæg om at indlede en konkurskarantænesag.

At kurator personligt har kompetencen til at anlægge sagen om konkurskarantæne indebærer tillige, at konkurskarantænesagen skal anlægges i kurators navn, ligesom kurator bevarer procesbeføjelsen i konkurskarantænesagen også efter behandlingen af konkursboet er afsluttet.

Med nyaffattelsen af *stk. 1* vil den gældende bestemmelse i konkurslovens § 160, *stk. 1*, blive ophævet. Ophævelsen indebærer, at skifteretten ikke længere på grundlag af kurators begrundede indstilling vil skulle træffe beslutning om, at der skal indledes en konkurskarantænesag mod nogen.

Fremadrettet vil konkurskarantænesagen anses for at være indledt på det tidspunkt, hvor sagen er anlagt, hvilket vil sige det tidspunkt, hvor skifteretten modtager kurators stævning, jf. den foreslåede bestemmelse i § 161 (lovudkastets § 1, nr. 7).

Ændringen skal ses i sammenhæng med den foreslåede nyaffattelse af konkurslovens § 161, stk. 1 (lovudkastets § 1, nr. 8), hvor det foreslås, at kurator senest 4 uger efter skifterettens modtagelse af kurators begrundede meddelelse efter § 125, stk. 3, skal indlevere en stævning til skifteretten.

Det foreslås med *stk. 2, 1. pkt.*, at sager om en persons deltagelse i ledelsen af flere nærtstående erhvervsvirksomheder, jf. § 2, nr. 1-3, behandles i forbindelse med hinanden.

Bestemmelsen vil indebære, at hvis der ved samme skifteret er anlagt flere sager om en persons deltagelse i ledelsen af flere nærtstående erhvervsvirksomheder, vil sagerne skulle behandles i forbindelse med hinanden.

Bestemmelsen svarer delvist til retsplejelovens § 254, stk. 1, idet det dog i modsætning til retsplejelovens § 254, stk. 1, vil være en obligatorisk følge af den foreslåede bestemmelse, at sager om nærtstående erhvervsvirksomheder skal behandles i forbindelse med hinanden.

Det vil være kurator, der har ansvaret for at gøre skifteretten opmærksom på, at flere sager om konkurskarantæne mod samme person relaterer sig til nærtstående erhvervsvirksomheder, således at sagerne kan blive behandlet i forbindelse med hinanden. Skifteretten skal således ikke ex officio påse, om flere sager mod samme person relaterer sig til nærtstående erhvervsvirksomheder.

Om flere erhvervsvirksomheder skal anses for nærtstående, vil bero på, om de betragtes som sådan efter reglerne i konkurslovens § 2, nr. 1-3. Dette vil, jf. konkurslovens § 2, nr. 1, bl.a. være tilfældet, hvor en person deltager i ledelsen af sin egen enkeltmandsvirksomhed og tillige deltager i ledelsen af den pågældendes ægtefælles erhvervsvirksomhed. Det vil endvidere, jf. konkurslovens § 2, nr. 2, være tilfældet, hvor der er tale om et selskab og en personlig drevet erhvervsvirksomhed, såfremt personen eller dennes nærtstående direkte eller indirekte ejer en væsentlig del af selskabets kapital. Endeligt vil det, jf. konkurslovens § 2, nr. 3, være tilfældet, hvor der er tale om to selskaber, og hvor det ene selskab eller dets nærtstående direkte eller indirekte ejer en væsentlig del af det andet selskabs kapital, eller såfremt en væsentlig del af begge selskaber ejes af samme person eller selskab eller af indbyrdes nærtstående personer eller selskaber.

I et tilfælde hvor to konkurskarantænesager mod en samme person for dennes deltagelse i ledelsen af nærtstående erhvervsvirksomheder, hvis konkursboer behandles ved samme skifteret, ikke anlægges på samme tid, vil det relevante skæringstidspunkt for, om det vil være obligatorisk at behandle sagerne i forbindelse med hinanden, afhænge af, om den først anlagte sag om karantænesagen behandles på skriftligt grundlag eller om der er begæret mundtlig forhandling.

Hvis den først anlagte sag behandles på skriftligt grundlag, vil det afgørende skæringstidspunkt være tidspunktet for kendelsens afsigelse. Dette vil indebære, at hvor skifteretten ikke har truffet afgørelse i den først anlagte sag, vil den først anlagte sag og den senere anlagte sag skulle behandles i forbindelse med hinanden. Hvis skifteretten derimod har truffet kendelse i den først anlagte sag, førend den senere sag anlægges, vil sagerne ikke skulle behandles i forbindelse med hinanden, og den senere og nye sag om konkurskarantæne vil skulle behandles uafhængigt af den tidligere afgjorte sag, ligesom kære af de to sager vil skulle ske særskilt.

Hvis der er anmodet om mundtlig forhandling i den først anlagte sag, vil det afgørende skæringstidspunkt være tidspunktet for hovedforhandlingens indledning. Dette vil indebære, at hvis hovedforhandlingen i den første sag alene er berammet, men endnu ikke indledt, vil det – alt efter omstændighederne – være nødvendigt at udsætte hovedforhandlingen i den først anlagte sag med henblik på, at de to sager kan blive behandlet i forbindelse med hinanden. Hvis hovedforhandlingen i den først anlagte sag, derimod er indledt, vil den senere anlagte sag ikke skulle behandles i forbindelse med denne, og den senere anlagte sag vil herefter skulle behandles uafhængigt af den tidligere afgjorte sag, ligesom kære af de to sager vil skulle ske særskilt.

Hvor den, der begæres pålagt konkurskarantæne, i den ene af sagerne har anmodet om mundtlig forhandling af sagen, men ikke har anmodet mundtlig forhandling i den anden sag, vil skifteretten i overensstemmelse med den foreslåede § 162, stk. 3, der svarer til den gældende bestemmelse i konkurslovens § 162, stk. 4, der ikke foreslås ændret men alene rykket til § 162, stk. 3 (lovudkastets § 1, nr. 9), have mulighed for at træffe bestemmelse om mundtlig forhandling af begge sager, hvis det skønnes hensigtsmæssigt.

Det foreslås med stk. 2, 2. pkt., at såfremt der er anlagt en sag omfattet af det foreslåede 1. pkt. ved en skifteret, skal øvrige sager omfattet af det foreslåede 1. pkt. anlægges ved eller henvises til denne skifteret.

Bestemmelsen tager sigte på de tilfælde, hvor et eller flere konkursboer vedrørende nærtstående erhvervsvirksomheder undtagelsesvist ikke behandles ved samme skifteret og ikke i

medfør af konkurslovens § 5, stk. 2, henvises til den skifteret, hvor de øvrige konkursboer behandles.

Bestemmelsen vil indebære, at hvor der f.eks. er anlagt en sag om konkurskarantæne mod en person for dennes deltagelse i ledelsen af et selskab, vil senere sager om samme persons deltagelse i ledelsen af nærtstående selskaber, skulle anlægges ved eller henvises til den skifteret, hvor den første konkurskarantænesag er anlagt, således at sagerne kan behandles i forbindelse med hinanden. Det afgørende for, hvor flere sager om samme persons deltagelse i nærtstående selskaber mv. skal behandles, vil herefter være, hvor den første sag om konkurskarantæne er anlagt. En sag anses for anlagt eller indledt på det tidspunkt, hvor skifteretten har modtaget kurators stævning, jf. den foreslåede § 161 (lovudkastets § 1, nr. 8).

En kurator bør derfor ved udarbejdelsen af sin begrundede meddelelse efter den foreslåede § 125, stk. 3 (lovudkastets § 1, nr. 3) have for øje, om der er andre nærtstående erhvervsvirksomheder, som er taget under konkursbehandling, om et eller flere af de ledelsesmedlemmer, der efter kurators vurdering har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, har deltaget i ledelsen af disse nærtstående erhvervsvirksomheder, samt om der allerede er indledt en sag om konkurskarantæne mod det pågældende ledelsesmedlem ved den skifteret, hvor konkursboet efter de nærtstående erhvervsvirksomheder behandles. Hvis et ledelsesmedlem har deltaget i ledelsen af et eller flere nærtstående erhvervsvirksomheder, og der allerede er indledt en konkurskarantænesag mod den pågældende, vil kurator skulle angive dette i sin begrundede meddelelse efter § 125, stk. 3 (lovudkastets § 1, nr. 3).

Hvor kurator inden indgivelsen af sin begrundede meddelelse efter den foreslåede § 125, stk. 3 (lovudkastets § 1, nr. 3), bliver opmærksom på, at der allerede er anlagt en sag om konkurskarantæne mod et ledelsesmedlem i en anden retskreds, for samme ledelsesmedlems deltagelse i en nærtstående erhvervsvirksomhed, vil kurator i den endnu ikke anlagte sag fortsat skulle indgive sin begrundede meddelelse til den skifteret, hvor det aktuelle konkursbo behandles, hvoraf det skal fremgå, at der vil blive indledt sag om konkurskarantæne ved en anden skifteret end der, hvor konkursboet efter erhvervsvirksomheden behandles. Kurator bør straks sende en kopi af den begrundede meddelelse til den skifteret, hvor den første sag om konkurskarantæne er blevet anlagt. Kurator vil herefter skulle indlevere sin stævning til den skifteret, hvor den første sag om konkurskarantæne blev anlagt. Fristen for indleveringen af stævningen, der, jf. den foreslåede § 161, stk. 1 (lovudkastets § 1, nr. 8), vil løbe automatisk fra det tidspunkt, skifteretten har modtaget kurators begrundede meddelelse, vil begynde at løbe fra det tidspunkt, hvor kurator har fremsendt sin begrundede meddelelse til den skifteret, hvor det aktuelle konkursbo behandles, og således ikke fra det tidspunkt, hvor kurator sender en kopi af meddelelsen til den skifteret, hvor den første sag om konkurskarantæne er blevet

anlagt. Det vil ligeledes være den skifteret, hvor sagen skal anlægges – dvs. stævningen skal indleveres – der vil have kompetencen til at meddele kurator en længere frist for indleveringen af stævningen.

Et eksempel herpå kunne opstilles således, at personen, A, har været ledelsesmedlem i både et moderselskab og et datterselskab, men konkursboet efter moderselskabet behandles ved Retten i Aarhus, og konkursboet efter datterselskabet behandles ved Sø- og Handelsretten. Hvis kurator i konkursboet efter moderselskabet den 1. januar meddeler Retten i Aarhus, at der skal indledes en sag om konkurskarantæne mod A, for As deltagelse i ledelsen af moderselskabet, vil kurator i konkursboet efter datterselskabet, fortsat skulle indgive sin begrundede meddelelse til Sø- og Handelsretten med en bemærkning om, at konkurskarantænesagen vil blive anlagt ved Retten i Aarhus, og kurator bør straks sende en kopi af den begrundede meddelelse til Retten i Aarhus. Kurator i konkursboet efter datterselskabet, der behandles ved Sø- og Handelsretten, vil efterfølgende skulle indlevere stævningen i konkurskarantænesagen til Retten i Aarhus, ligesom det vil være Retten i Aarhus, der vil have kompetence til at meddele kurator en forlængelse af fristen for indleveringen af stævningen.

Hvor kurator efter afgivelsen af sin begrundede meddelelse, men inden indleveringen af stævningen, jf. den foreslåede § 161 (lovudkastets § 1, nr. 8) bliver opmærksom på, at der allerede verserer en sag om konkurskarantæne mod samme person for dennes deltagelse i ledelsen af en nærtstående erhvervsvirksomhed ved en anden skifteret, bør kurator straks gøre begge skifteretter opmærksom på dette. Kurator vil herefter – ligesom i det ovenfor anførte eksempel – skulle indlevere stævningen til den skifteret, hvor den første sag om konkurskarantæne er anlagt. Fristen for indleveringen af stævningen vil forsat skulle løbe fra det tidspunkt, hvor kurator indgav sin begrundede meddelelse, og vil ikke automatisk blive forlænget som følge af, at kurator vil skulle indgive sin stævning til en anden skifteret.

Et eksempel herpå kunne opstilles således, at personen, A, har været ledelsesmedlem i både et moderselskab og et datterselskab, men konkursboet efter moderselskabet behandles ved Retten i Aarhus, og konkursboet efter datterselskabet behandles ved Sø- og Handelsretten. Hvis kurator i konkursboet efter moderselskabet den 1. januar anlægger sag om konkurskarantæne mod A ved Retten i Aarhus for As deltagelse i ledelsen af moderselskabet, og kurator i konkursboet efter datterselskabet ikke er bekendt med sagen vedrørende moderselskabet, og derfor afgiver sin begrundede meddelelse til Sø- og Handelsretten den 2. januar uden også at sende en meddelelse til Retten i Aarhus, da vil fristen for indleveringen af stævningen i sagen om datterselskabet begynde at løbe automatisk fra det tidspunkt, kurator har afgivet sin meddelelse til Sø- og Handelsretten (dvs. fra den 2. januar). Hvis kurator i konkursboet efter datterselskabet først bliver opmærksom på sagen om moderselskabet, der behandles ved Retten i

Aarhus, den 20. januar, bør kurator straks meddele Retten i Aarhus, at sagen vil blive anlagt ved Retten i Aarhus, ligesom kurator bør orientere Sø- og Handelsretten herom. Fristen for indleveringen af stævningen i sagen, vil fortsat løbe fra det tidspunkt, hvor kurator afgav sin begrundede meddelelse til Sø- og Handelsretten, idet kurator vil skulle indlevere stævningen i sagen til Retten i Aarhus, ligesom en eventuel anmodning om forlængelse af fristen for at indlevere stævningen vil skulle indgives til Retten i Aarhus.

Hvor kurator først efter indleveringen af stævningen i konkurskarantænesagen bliver opmærksom på, at der allerede verserer en sag ved en anden skifteret mod den samme person i relation til personens deltagelse i en nærtstående erhvervsvirksomhed, må kurator anmode den skifteret, hvor sagen er anlagt om at henvise den senere anlagte sag til behandling ved den skifteret, hvor den først anlagte karantænesag verserer.

Hvis skæringstidspunktet for en obligatorisk forening af sagerne er overskredet – dvs. tidspunktet for kendelsens afsigelse i skriftligt behandlede sager, og tidspunktet for indledningen af hovedforhandlingen i sager, som skal forhandles mundtligt – vil kurator i en senere sag om konkurskarantæne ikke skulle anlægge sagen ved den skifteret, hvor den tidligere sag er afsluttet eller verserer, ligesom der ikke vil skulle ske henvisning af sagen til denne skifteret.

Det forslås med *stk. 3, 1. pkt.*, at skifteretten efter begæring fra kurator eller den, der begæres pålagt konkurskarantæne, kan træffe afgørelse om, at sager mod den pågældende skal sammenlægges til én, hvis sagerne omfattes af *stk. 2*, og erhvervsvirksomhederne på det tidspunkt, hvor den pågældende deltog i ledelsen, måtte anses for én økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed.

Bestemmelsen indebærer, at det vil være muligt at sammenlægge behandlingen af flere konkurskarantænesager til én sag (efterfølgende objektiv kumulation), hvis erhvervsvirksomhederne er nærtstående og behandles i forbindelse med hinanden ved samme skifteret, jf. den foreslåede § 160, *stk. 2*, og erhvervsvirksomhederne på det tidspunkt, hvor den pågældende deltog i ledelsen, måtte anses for én økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed.

Det vil for det første være en betingelse for anvendelse af bestemmelsen, at erhvervsvirksomhederne er nærtstående, og at konkurskarantænesagerne mod det pågældende ledelsesmedlem for dennes deltagelse i ledelsen af de nærtstående erhvervsvirksomheder behandles i forbindelse med hinanden, jf. den foreslåede § 160, *stk. 2*.

Det vil for den andet være en betingelse, at erhvervsvirksomhederne på det tidspunkt, hvor den pågældende deltog i ledelsen heraf, måtte anses for én økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed.

Det afgørende for om flere nærtstående erhvervsvirksomheder udgør én økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed i bestemmelsens forstand vil være, om aktiviteterne i de nærtstående erhvervsvirksomheder udøves på sådan måde, at de reelt må betragtes som en samlet enhed. Det vil bero på en konkret vurdering af erhvervsvirksomhedernes forhold, om de er økonomisk og driftsmæssigt forbundne og integrerede med hinanden på en sådan måde, at de reelt må betragtes som én samlet enhed.

Det vil ikke være tilstrækkeligt for at anse flere nærtstående selskaber for økonomisk og driftsmæssigt forbundne, at selskaberne udgør en koncern i relation til selskabslovens regler herom. Ligeledes vil det ej heller være tilstrækkeligt for at anse flere nærtstående selskaber for økonomisk og driftsmæssigt forbundne, at der består en økonomisk afhængighed mellem disse, eller at der f.eks. er krydskautioneret eller lign., idet de juridiske enheder mv. i sådanne tilfælde nok vil være økonomisk forbundne, men derimod ikke nødvendigvis driftsmæssigt forbundne.

En økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed vil f.eks. kunne foreligge i en konstruktion, som består af et moderselskab og to datterselskaber, og hvor det ene af datterselskaberne står for produktionen af en vare og det andet datterselskab for distributionen af varen, som det første af datterselskaberne producerer. I et sådant tilfælde vil moderselskabet inklusive datterselskaberne reelt kunne anses for at udgøre én økonomisk og driftsmæssig forbundet enhed. Dette skyldes, at aktiviteterne i datterselskaberne må betragtes således, at de reelt vedrører samme erhvervsvirksomhed (produktion og salg af en bestemt vare). Da et moderselskab i selskabsretlig forstand forstås som et selskab, der har bestemmende indflydelse over datterselskaberne – dvs. beføjelse til at styre og kontrollere datterselskabernes økonomiske og driftsmæssige beslutninger – ligger det i moderselskabets natur, at dette må betragtes som en del af den økonomiske og driftsmæssigt forbundne enhed. Dette vil være tilfældet, uanset om moderselskabet reelt har udøvet sin bestemmelse indflydelse, idet det bemærkes at også en undladelse af at føre tilsyn, lede og udøve en bestemmende indflydelse mv. i sig selv kan være udtryk for groft uforsvarlig forretningsførelse i konkurskarantænereglernes forstand.

Konsekvensen af, at moderselskabet skal anses som en del af en økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed, uanset om moderselskabet har udøvet bestemmende indflydelse mv. eller ej, vil være, at i en konstruktion, hvor der alene foreligger et moderselskab – evt. i form af et

holdingselskab – og ét enkelt datterselskab, vil der være tale om en økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed.

Endvidere må man i et tilfælde, hvor der foreligger flere datterselskaber, og hvor der alene mellem enkelte af datterselskaberne består en økonomisk og driftsmæssig forbundenhed, anse moderselskabet som en del af enheden, uanset at der er andre af datterselskaberne, som falder udenfor den økonomiske og driftsmæssige forbundne enhed.

Hvor det er en fysisk person, der ejer flere erhvervsvirksomheder, vil dette ikke i sig selv være tilstrækkeligt til at anse erhvervsvirksomhederne for økonomisk og driftsmæssigt forbundne. Det må i sådanne tilfælde tillige kræves, at de pågældende erhvervsvirksomheder under hensyn til aktiviteterne i og sammenspillet mellem erhvervsvirksomhederne må anses for at være én økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed.

Det vil for det tredje være et krav for at sammenlægge flere sager om konkurskarantæne mod samme ledelsesmedlem for dennes deltagelse i ledelsen af flere nærtstående, økonomisk og driftsmæssigt forbundne erhvervsvirksomheder, at den økonomiske og driftsmæssige forbundenhed har bestået senere end 1 år før fristdagen, hvilket er den samme periode, hvor det pågældende ledelsesmedlem for at kunne blive pålagt konkurskarantæne, jf. den foreslåede § 157, stk. 1 (lovudkastets § 1, nr. 4), skal have udvist groft uforsvarlig forretningsførelse. Hvor den økonomiske og driftsmæssige forbundenhed mellem flere erhvervsvirksomheder er ophørt tidligere end 1 år før fristdagen – f.eks. fordi det ene selskab er gået konkurs tidligere end et år før fristdagen, hvorved den økonomiske og driftsmæssige forbundenhed mellem selskaberne er ophørt – vil reglen ikke finde anvendelse. I en sådan situation vil der ikke kunne ske sammenlægning af flere konkurskarantænesager til én sag, hvorfor et ledelsesmedlem, der f.eks. har deltaget i ledelsen af to nærtstående, men ikke økonomisk og driftsmæssigt forbundne erhvervsvirksomheder, vil kunne pålægges to konkurskarantæner, såfremt den pågældende har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse.

Det vil for det fjerde være en betingelse for sammenlægning af flere sager om konkurskarantæne, at dette begæres af enten kurator eller den, der begæres pålagt konkurskarantæne. Skifteretten vil således ikke ex officio skulle tage stilling til, om erhvervsvirksomhederne må anses for én økonomisk og driftsmæssige forbundet enhed.

Det vil således alene være muligt at sammenlægge flere sager til én sag, efter at sagerne er anlagt (efterfølgende objektiv kumulation). Bestemmelsen giver dermed ikke mulighed for oprindelig objektiv kumulation, da det er skifteretten, der, *efter* at sagerne er anlagt, kan træffe bestemmelse om sammenlægning af flere sager til én sag. Sager om konkurskarantæne re-

lateret til samme persons deltagelse i ledelsen af flere nærtstående erhvervsvirksomheder, der er økonomisk og driftsmæssigt forbundne, vil således fortsat skulle anlægges som enkelte sager, der behandles i forbindelse med hinanden. Såfremt kurator allerede i forbindelse med anlæggelsen af sagerne er opmærksom på, at der er tale om nærtstående erhvervsvirksomheder, der skal behandles i forbindelse med hinanden, jf. den foreslåede § 160, stk. 2, og erhvervsvirksomhederne efter kurators vurdering må betragtes som en økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed, vil kurator med fordel kunne anmode om en sammenlægning af sagerne i forbindelse med indgivelsen af stævningerne i de enkelte sager.

Skifteretten kan, såfremt den finder det hensigtsmæssigt, vælge at udskille spørgsmålet om sammenlægningen af flere sager om konkurskarantæne til én sag til en særskilt afgørelse, jf. retsplejelovens § 253, stk. 1, der finder tilsvarende anvendelse i konkurskarantænesager, jf. den foreslåede bestemmelse i § 160, stk. 5. Dette vil f.eks. alt efter omstændighederne kunne være hensigtsmæssigt, hvor parterne er uenige om, hvorvidt der består en økonomisk og driftsmæssigt forbunden enhed, og hvor en tidlig afklaring af spørgsmålet herom vil have væsentlig betydning for den videre procesførelse. Det må dog i alle tilfælde bero på skifterettens skøn i den enkelte sag, om en udskillelse af spørgsmålet til særskilt behandling vil være hensigtsmæssig. Hvor det ikke skønnes hensigtsmæssigt at træffe en særskilt afgørelse om, hvorvidt flere erhvervsvirksomheder udgør én økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed, og dermed om der skal udmåles én konkurskarantæne eller flere konkurskarantæner, vil spørgsmålet kunne henføres til skifterettens endelige afgørelse af konkurskarantænesagen. Skifterettens delafgørelse om at sammenlægge sagerne til én sag eller afvisningen af at sammenlægge sagerne til én sag vil ligesom andre delafgørelser ikke kunne kæres særskilt, jf. hertil retsplejelovens § 253, stk. 1, jf. konkurslovens § 243.

Hvor skifteretten træffer en særskilt beslutning om at sammenlægge flere sager om konkurskarantæne til én sag, og hvor det sagsøgte ledelsesmedlem inden skifterettens beslutning herom, har anmodet om mundtlig forhandling i den ene af sagerne, men ikke i den anden af sagerne, og skifteretten ikke selv har truffet bestemmelse om en mundtlig forhandling i begge sager, jf. § 162, stk. 3, der er en videreførelse af § 162, stk. 4 (lovudkastets § 1, nr. 9), bør skifteretten som følge af sammenlægning af sagerne til én sag bede den, der begæres pålagt konkurskarantæne, om en stillingtagen til, om den pågældende ønsker den nu sammenlagte sag behandlet på skriftligt grundlag, eller om den pågældende ønsker en mundtlig forhandling.

En sammenlægning af sagerne vil have den retsvirkning, at vurderingen af, om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, skal foretages på tværs af den økonomiske og driftsmæssige forbundne enhed, som erhvervsvirksomhederne udgør. De forbundene erhvervsvirksom-

heder vil med andre ord skulle behandles som om, der var tale om én samlet enhed. Dette indebærer, at hvor der i flere af erhvervsvirksomhederne er udvist uforsvarlig forretningsførelse, som dog ikke isoleret til de enkelte erhvervsvirksomheder er tilstrækkelig til at anse groft uforsvarlig, vil en person kunne idømmes konkurskarantæne, hvis forretningsførelsen på tværs af erhvervsvirksomhederne efter en samlet vurdering må anses for groft uforsvarlig. Hvis forretningsførelsen ud fra en samlet vurdering på tværs af den økonomisk og driftsmæssigt forbundne enhed, som erhvervsvirksomhederne udgør, må anses for at være groft uforsvarligt, vil ledelsesmedlemmet alene skulle pålægges én konkurskarantæne.

Hvis skifterettens endelige afgørelse om konkurskarantæne kæres, og landsretten ikke finder, at konkurskarantænesagerne skulle være sammenlagt til én sag, må landsretten træffe en ny afgørelse i hver af sagerne med den konsekvens, at den pågældende kan pålægges én konkurskarantæne for hver sag (erhvervsvirksomhed), eller at den pågældende frifindes i én eller flere af sagerne. Alternativt kan landsretten hjemvise sagerne til skifteretten, hvis landsretten ikke finder, at skifteretten har taget stilling til, om der i relation til i de enkelte erhvervsvirksomheder er forhold, der i sig selv kan begrunde pålæg af konkurskarantæne. Hvor skifteretten har truffet afgørelse om ikke at sammenlægge flere sager om konkurskarantæne til én sag, vil landsretten kunne træffe afgørelse om en sammenlægning af sagerne, hvis landsretten finder, at de nærtstående erhvervsvirksomheder er økonomisk og driftsmæssigt forbundne med hinanden på en sådan måde, at de reelt udgør én økonomisk og driftsmæssigt forbundet enhed.

Det foreslås med stk. 3, 2. pkt., at såfremt sager sammenlægges efter 1. pkt., skal skifteretten træffe beslutning om, hvilken kurator der herefter skal behandle sagen.

Bestemmelsen vil alene have relevans i de tilfælde, hvor skifteretten træffer beslutning om at sammenlægge flere sager om konkurskarantæne, der behandles i forbindelse med hinanden ved forskellige kuratorer, til én sag.

Bestemmelsen vil indebære, at hvor skifteretten træffer en særskilt afgørelse om, at flere sager om konkurskarantæne mod den samme person for dennes deltagelse i ledelsen af flere nærtstående erhvervsvirksomheder, der er økonomisk og driftsmæssigt forbundne, skal sammenlægges til én sag, hvorefter der alene vil være én sag, skal retten tillige bestemme, hvilken af de to eller flere kuratorer, der skal føre sagen. Det bør som udgangspunkt være den kurator, der har anlagt den første sag om konkurskarantæne, der vil skulle føre sagen, idet der dog tillige kan henses til karakteren af den enkelte konkurskarantænesag.

Den eller de kuratorer, som ikke vil skulle føre sagen om konkurskarantæne, vil være forpligtet til at bistå den procesførende kurator og meddele denne de oplysninger, som er nødvendige for behandlingen af konkurskarantænesagerne, hvilket vil skulle ske mod et vederlag til de kuratorer, der ikke skal føre sagen. Vederlaget til de kuratorer, der ikke skal føre sagen, vil skulle fastsættes af den skifteret, der behandler konkurskarantænesagen, og vederlaget vil skulle afholdes af statskassen.

Ved fastsættelsen af salæret til den kurator, der skal føre en sag, hvor der er sket sammenlægning af flere sager til én sag, vil det skulle indgå i skifterettens vurdering, at der er tale om en sammenlægning af flere sager til én sag, hvilket vil tale for, at der udmåles et højere salær til kurator. Dette vil både være tilfældet, hvor kuratoren, der skal føre sagen, selv behandler alle konkursboerne efter de nærtstående og økonomiske og driftsmæssigt forbundne erhvervsvirksomheder, men også hvor nogle af disse konkursboer behandles af andre kuratorer.

Bestemmelsen vil ikke have betydning i de tilfælde, hvor det er samme kurator, der behandler konkursboerne efter flere nærtstående og økonomisk og driftsmæssigt forbundne selskaber, og hvor konkurskarantænesagerne desårsag allerede føres af samme kurator.

Det foreslås med *stk. 4*, at en sag mod en person om pålæg af konkurskarantæne ikke kan sammenlægges med sager mod andre personer.

Bestemmelsen vil indebære, at sager mod flere personer ikke kan sammenlægges efter bestemmelserne i retsplejelovens §§ 249-251, som efter den foreslåede bestemmelse i konkurslovens § 160, stk. 5, jf. § 243, finder tilsvarende anvendelse i konkurskarantænesager med de ændringer, som følger af forholdets natur. Dette vil tillige gælde i tilfælde, hvor sagerne angår flere ledelsesmedlemmers deltagelse i ledelsen af samme erhvervsvirksomhed.

Bestemmelsen vil ikke være til hinder for, at sagerne behandles i forbindelse med hinanden efter retsplejelovens § 254, som vil finde tilsvarende i forbindelse med en konkurskarantænesag med de ændringer, der følger af forholdets natur, jf. den foreslåede bestemmelse i § 160, stk. 5, jf. § 243.

Det foreslås med *stk. 5*, at sager om konkurskarantæne behandles efter reglerne i dette kapitel, og at § 243 i øvrigt finder tilsvarende anvendelse.

Bestemmelsen, der er en videreførelse af bestemmelsen i § 160, stk. 2, vil indebære, at sager om konkurskarantæne behandles efter de særlige regler i konkurslovens kapitel 20, og i øvrigt – som følge af den foreslåede henvisning til konkurslovens § 243 – efter retsplejelovens regler om borgerlige sager.

Det er forudsat, at de foreslåede bestemmelser i §§ 160, stk. 3 og 4, udtømmende regulerer adgangen til sammenlægning af sager om konkurskarantæne, hvorfor retsplejelovens almindelige regler om sammenlægning (retsplejelovens §§ 249-251) ikke vil finde anvendelse.

Til nr. 8 (§ 161)

Konkurslovens § 161 angår kurators indlevering af et processkrift og forkyndelse af dette.

Det foreslås at nyaffatte § 161.

Med nyaffattelsen ophæves den gældende bestemmelse i § 161, stk. 2, da bestemmelsen efter indførelsen af reglerne om digital sagsbehandling i retsplejelovens §§ 148 a-b, der tilsvarende finder anvendelse under en konkurskarantæne, jf. § 243, må anses for overflødig.

Det foreslås med *stk. 1*, at kurator senest 4 uger efter skifterettens modtagelse af kurators endelige begrundede meddelelse efter den foreslåede § 125, stk. 3, jf. lovudkastets § 1, nr. 3, om at der skal indledes en konkurskarantænesag mod nogen, skal indlevere en stævning til skifteretten. Skifteretten vil dog efter begæring fra kurator kunne forlænge fristen, hvis det er velbegrunderet.

Nyaffattelsen af § 161, stk. 1, indebærer for det første, at man fremadrettet betegner processkriftet som en stævning, men der er ikke herved tilsigtet en realitetsændring af den gældende retstilstand.

Nyaffattelsen af § 161, stk. 1, vil for det andet indebære, at fristen for kurators indlevering af stævningen vil begynde at løbe automatisk fra det tidspunkt, hvor kurator har indleveret den begrundede meddelelse efter den foreslåede § 125, stk. 3 (lovudkastets § 1, nr. 3).

Nyaffattelsen af § 161, stk. 1, vil for det tredje indebære, at der fremadrettet vil løbe en automatisk frist for kurators indlevering af stævningen fra det tidspunkt, hvor skifteretten har modtaget kurators begrundede meddelelse om, at der skal indledes en konkurskarantænesag mod nogen.

Stævningen vil skulle indgives senest 4 uger efter skifterettens modtagelse af kurators endelige begrundede meddelelse efter den foreslåede § 125, stk. 3 (lovudkastets § 1, nr. 3). Skifteretten vil efter begæring fra kurator kunne forlænge fristen, hvis det er velbegrunderet.

Ligesom det er tilfældet efter den gældende § 161, stk. 1, vil en overskridelse af fristen for indleveringen af stævningen, herunder en overskridelse af en eventuel forlængelse af fristen, ikke have præklusiv virkning i forhold til kurators påstand om pålæg af konkurskarantæne, men en overskridelse af fristerne vil i mangel af lovlig forfald være udtryk for pligtforsømmelse fra kurators side, som vil kunne tages i betragtning ved fastsættelsen af kurators vederlag for førelse af konkurskarantænesagen, og skifterettens beslutning om udpegning af kurator i fremtidige sager.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* fastsætter kravene til indholdet af kurators stævning. Bestemmelsen svarer i det væsentligste til, hvad der følger af den gældende bestemmelse i § 161, stk. 1, nr. 2 og 3, dog med enkelte justeringer.

Det foreslås for det første (*stk. 2, nr. 1*), at stævningen vil skulle indeholde kurators påstand, samt om der nedlægges påstand efter § 159, 2. eller 3. pkt. Der er tilsigtet en præcisering af den gældende retstilstand, idet det fastslås, at kurator vil skulle angive, om der tillige nedlægges påstand efter § 159, 2. eller 3. pkt.

Det foreslås for det andet (*stk. 2, nr. 2*), at stævningen vil skulle indeholde en udførlig fremstilling af de faktiske og retlige omstændigheder, hvorpå påstanden støttes.

Det foreslås for det tredje (*stk. 2, nr. 3*), at stævningen skal indeholde en angivelse af de dokumenter og andre beviser, som kurator agter at påberåbe sig.

Det foreslås med *stk. 3, 1. pkt.*, at skifteretten skal lade stævningen forkynde for den, der begæres pålagt konkurskarantæne.

Bestemmelsen svarer i det væsentligste til, hvad der følger af den gældende bestemmelse i § 161, stk. 3, 1. pkt., idet der dog for det første foretages en ændring af ordlyden, så det ikke længere vil være et processkrift, men derimod en stævning, der skal forkyndes. Dette er en konsekvens af den foreslåede ændring af § 161, stk. 1.

Det foreslås med *stk. 3, 2. pkt.*, at den, der begæres pålagt konkurskarantæne, samtidig med forkyndelsen af stævningen skal oplyses om, hvor den pågældende kan finde informationer om, hvad en konkurskarantæne indebærer, og om reglerne i §§ 162 og 163 og § 164, stk. 2.

Bestemmelsen indebærer en ændring af den gældende bestemmelse i § 161, stk. 3, 2. pkt., idet det ikke længere vil være et krav, at der skal udleveres et egentligt dokument eller lign., som indeholder en vejledning om, hvad konkurskarantænen indebærer mv.

Det vil med den foreslåede bestemmelse være tilstrækkeligt, at den, der begæres pålagt konkurskarantæne, samtidig med stævningen oplyses om, hvor den pågældende kan finde informationer om, hvad en konkurskarantæne indebærer, og om reglerne i §§ 162 og 163 samt § 164, stk. 2. Dette vil f.eks. kunne ske ved indsættelsen af et link til en hjemmeside eller lign., hvor den pågældende kan finde de relevante informationer. I det omfang stævningen forkyn- des som et fysisk dokument, vil informationerne dog kunne vedlægges som et fysisk doku- ment.

Den foreslåede bestemmelse indebærer tillige, at de relevante informationer, som f.eks. kan være tilgængelig for den, der begæres pålagt konkurskarantæne, på en hjemmeside eller lign. – udover at indeholde oplysninger om, hvad en konkurskarantæne indebærer, og om reglerne i §§ 162 og 163 – skal indeholde oplysninger om den foreslåede bestemmelse i § 164, stk. 2 (lovudkastets § 1, nr. 11). Der vil således skulle være tilgængelige informationer om, at i det omfang konkurskarantænesagen ikke behandles på domstolenes sagsportal, vil kendelsen i konkurskarantænesagen ikke blive forkyndt, og at personen derfor selv har et ansvar for at holde sig opdateret om sagen og at opsøge kendelsen eller meddele, hvortil kendelsen kan sendes, såfremt skifteretten ikke er i besiddelse af den pågældende aktuelle bopæl eller op- holdssted.

Til nr. 9 (§ 162, stk. 2)

Det foreslås at ophæve bestemmelsen i § 162, stk. 2, da bestemmelsen efter indførelsen af reglerne om digital sagsbehandling i retsplejelovens §§ 148 a og b, der tilsvarende finder anvendelse under en konkurskarantæne, jf. § 243, må anses for overflødig.

Til nr. 10 (§ 163)

Konkurslovens § 163 omhandler beskikkelse af en advokat til den, der begæres pålagt konkurskarantæne.

Det foreslås at nyaffatte § 163.

Det foreslås med 1. pkt., at skifteretten beskikker en advokat for den, der begæres pålagt konkurskarantæne, hvis den pågældende anmoder om det, og den pågældende opfylder de økonomiske betingelser i retsplejelovens § 325.

Der er tale om en ændring af den gældende retstilstand, idet der alene vil skulle beskikkes en advokat for den, der begæres pålagt konkurskarantæne, hvis den pågældende opfylder de økonomiske betingelser i retsplejelovens § 325.

For den, der ikke opfylder de økonomiske betingelser, vil den pågældende ikke have krav på at få beskikket en advokat efter den foreslåede bestemmelse.

En ændring af beskikkelsesreglen vil kunne føre til, at der vil være personer, som ikke opfylder de økonomiske betingelser i retsplejelovens § 325, og som vælger ikke at lade sig repræsentere af en advokat. Retten vil i et sådant tilfælde, jf. retsplejelovens § 259, stk. 2, der efter den foreslåede bestemmelse i konkurslovens § 160, stk. 5, der er en videreførelse af den gældende bestemmelse i § 160, stk. 2, jf. konkurslovens § 243, kunne pålægge den, der ikke opfylder de økonomiske betingelser i retsplejelovens § 325, at lade sagen føre ved en advokat, hvis retten ikke finder det muligt at behandle sagen på en hensigtsmæssig måde, uden at den pågældende har en sådan bistand.

Hvis en person ikke efterkommer et advokatpålæg, vil det have de retsvirkninger, der følger af retsplejelovens § 259, stk. 3, idet der dog må henses til, at bestemmelsen, jf. den foreslåede § 160, stk. 5 jf. § 243, finder anvendelse med de ændringer, der følger af forholdets natur. Dette vil indebære, at hvis en person, der er pålagt at møde ved en advokat, jf. retsplejelovens § 259, stk. 2, jf. den foreslåede § 160, stk. 5, jf. § 243, indleverer et processkrift, skal skifteretten anse dette for ikke indgivet, idet retsvirkningen heraf ikke vil være præklusion, men derimod processuel skadevirkning på samme måde som efter den foreslåede § 162, stk. 5, der svarer til den gældende bestemmelse i § 162, stk. 6.

Ligesom reglerne i retsplejelovens § 259, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse i konkurskarantænesager, jf. konkurslovens § 243, med de ændringer, som følger af forholdets natur, vil bestemmelsen i retsplejelovens § 260, stk. 11, tillige finde anvendelse. Dette indebærer, at hvis den, der begæres pålagt konkurskarantæne, og som er pålagt at lade sagen udføre af en advokat, godtgør, at det ikke har været muligt for vedkommende at antage en advokat, bør skifteretten dog efter omstændighederne kunne vælge at beskikke den pågældende en advokat. Det vil bero på en konkret vurdering, om der – på trods af at den pågældende ikke opfylder de økonomiske betingelser i retsplejelovens § 325, og er pålagt at møde ved en advokat – er grundlag for at beskikke en advokat, idet det afgørende må være, om at den pågældende hverken har savnet evne eller vilje til at engagere en advokat, men at dette af særlige grunde ikke er lykkedes.

Det foreslås med 2. pkt., at der om salær og godtgørelse for udlæg til den beskikkede advokat skal gælde de samme regler som i tilfælde af fri proces, jf. retsplejelovens kapitel 31, dog således at skifteretten ved fastsættelsen af vederlaget til den beskikkede advokat skal tage hensyn til, om de af den beskikkede advokat foretagne processkridt må anses for overflødige.

Bestemmelsen vil indebære, at skifteretten ved fastsættelsen af salæret til den beskikkede advokat, jf. retsplejelovens § 334, stk. 2, skal tage højde for, om de af den beskikkede advokat foretagne processkridt må anses for overflødige. Der er hermed tilsigtet et sammenfald med den foreslåede bestemmelse i konkurslovens § 166, 2. pkt. (lovudkastets § 1, nr. 14), hvor skifteretten ligeledes ved fastsættelsen af vederlaget til kurator skal tage højde for, om de af kurator foretagne processkridt må anses for overflødige. Om den foreslåede bestemmelse i § 166, 2. pkt., henvises videre til lovudkastets § 1, nr. 14.

Hvis skifteretten finder, at de af den beskikkede advokat foretagne processkridt må anses for overflødige, vil skifteretten kunne beslutte at nedsætte salæret til advokaten.

Ved vurderingen af om et processkridt må anses for overflødige, vil der kunne henses til den samme vurdering, som foretages efter retsplejelovens § 318, stk. 1, hvoraf følger, at den part, som på uforsvarlig måde har foranlediget spildte møder, uformødne udsættelser, unyttig bevisførelse eller andre overflødige processuelle skridt, selv om parten vinder, skal erstatte modtager udgifterne herved. Det må dog i alle tilfælde bero på en konkret vurdering af den enkelte sags omstændigheder om et processkridt har været overflødigt, herunder en vurdering af, om der har været rimelig grund til at anmode om det pågældende processkridt.

Et tilfælde, som efter omstændighederne vil kunne føre til, at der kan være tale om overflødige processkridt, vil f.eks. kunne foreligge, hvor der, selvom der har været begæret mundtligt forhandling, er sket betydelig skriftveksling, og hvor den, der begæres pålagt konkurskarantæne under den mundtlige forhandling, alene gentager det, som fremgår af det fremsendte processkrifter.

Formålet med bestemmelsen er at skærpe advokatens agtpågivenhed og tilsikre, at det processtof, som indgår til sagens behandling, og de foretagne processkridt ikke har været overflødige for sagens behandling.

Til nr. 11 (§ 164, stk. 2)

Det foreslås at indsætte et nyt stykke i konkurslovens § 164, der regulerer adgangen til at forkynde kendelser om konkurskarantæne.

Det foreslås med § 164, *stk. 2*, at en kendelse om konkurskarantæne ikke skal forkyndes.

Bestemmelsen vil indebære, at kendelser om konkurskarantæne ikke skal forkyndes.

Bestemmelsen vil ikke være relevant i de tilfælde, hvor konkurskarantænesagen behandles på domstolens sagsportal, og hvor kendelsen, jf. retsplejelovens § 219, *stk. 6*, gøres tilgængelig på domstolens sagsportal efter afsigelsen. Dette vil tillige gælde i de tilfælde, hvor forkyndelsen af stævningen er sket via Statstidende, og hvor den, der begæres pålagt konkurskarantæne, ikke har anmodet om at blive fritaget fra at anvende domstolens sagsportal. Kendelsen vil i sådanne tilfælde ikke skulle forkyndes, jf. hertil retsplejelovens § 219, *stk. 6*, og kærefristen i konkurskarantænesagen vil derfor begynde at løbe automatisk fra det tidspunkt, hvor den pågældende har modtaget meddelelse om, at kendelsen er publiceret på domstolens sagsportal, uanset om den pågældende er bekendt med sagen eller ej.

Hvor den, der pålægges konkurskarantæne, derimod er blevet fritaget for at anvende domstolens sagsportal, indebærer bestemmelsen, at skifteretten ikke vil skulle forkynde kendelsen. Kendelsen vil i sådanne tilfælde skulle meddeles til den pågældende på den adresse, hvor den pågældende har oplyst, at processuelle meddelelser mv. kan sendes til. Dette vil kunne ske ved hjælp af et anbefalet brev eller lign. Den pågældende vil derfor selv have et ansvar for at sikre, at den adresse, som skifteretten er i besiddelse af, kan anvendes til at meddele den pågældende kendelsen. Kærefristen vil i sådanne situationer – i overensstemmelse med de almindelige civilprocessuelle regler – begynde at løbe fra det tidspunkt, hvor den pågældende er blevet underrettet om kendelsen.

Til nr. 12 (§ 164, *stk. 5*)

Det foreslås at nyaffatte § 164, *stk. 4*, der bliver *stk. 5*.

Det foreslås med § 164, *stk. 5*, at hvis der, efter at konkurskarantæne er pålagt, meddeles tilladelse til prøvelse i 3. instans, tilladelse til kære efter kærefristen udløb eller tilladelse til ekstraordinær genoptagelse eller kære, stilles virkningerne af den pålagte konkurskarantæne i bero fra det tidspunkt, hvor den rette kæreinstans modtager kæreskriftet, eller i et tilfælde, hvor der er givet tilladelse til ekstraordinær genoptagelse, fra det tidspunkt processkriftet modtages af rette instans.

Bestemmelsen vil indebære, at virkningen af en pålagt konkurskarantæne stilles i bero i de tilfælde, hvor der, efter at karantænen er pålagt ved en endelig afgørelse, og hvor den dermed

har været i kraft i en periode, meddeles tilladelse til prøvelse i 3. instans, tilladelse til kære efter kærefristens eller tilladelse til ekstraordinær genoptagelse eller kære. Med bestemmelsen ændres den gældende retstilstand efter § 164, stk. 4, hvorefter berosættelsen gælder fra det tidspunkt, hvor Procesbevillingsnævnet meddeler 3. instansbevilling, eller hvor der meddeles tilladelse til kære efter kærefristens udløb, eller tilladelse til ekstraordinær genoptagelse eller kære.

Berosættelsen vil i modsætning til den gældende bestemmelse i § 164, stk. 4, først skulle regnes fra det tidspunkt, hvor den instans, der skal træffe afgørelse i den kærede eller genoptagne sag, modtager kæreskriftet eller processkriftet. En pålagt konkurskarantæne vil således f.eks. først ophøre med at have virkning fra det tidspunkt, hvor Højesteret modtager kæreskriftet, og indtil Højesteret har afsluttet behandlingen af kæren. Hvis Højesteret stadfæster landsrettens afgørelse om pålæg af konkurskarantæne (eller hvis kæren til Højesteret afsluttes uden realitetsafgørelse, således at landsrettens afgørelse om pålæg af konkurskarantæne står ved magt), løber den afbrudte karantæneperiode videre fra Højesteret afgørelse (henholdsvis afslutning af kæren til Højesteret).

Det samme princip vil gælde i tilfælde, hvor landsretten meddeler tilladelse til, at skifterettens (Sø- og Handelsrettens) afgørelse kæres efter udløbet af den almindelige kærefrist, jf. forslaget til konkurslovens § 160, stk. 5 (lovudkastets § 1, nr. 7), jf. retsplejelovens § 394, stk. 2, og i den undtagelsesvise situation, hvor ekstraordinær genoptagelse eller kære måtte komme på tale efter (en analog anvendelse af) retsplejelovens § 399. Berosættelsen vil således først finde anvendelse fra det tidspunkt, hvor den instans, der skal træffe afgørelse i sagen, modtager kæreskriftet eller processkriftet.

Til nr. 13 (§ 164 a)

Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse i § 164 a, som regulerer kurators adgang til at indgå forlig under en konkurskarantænesag.

Det foreslås med *stk. 1, 1. pkt.*, at der i en sag om konkurskarantæne kan indgås forlig om nedsættelsen af karantæneperiodens længde.

Bestemmelsen vil indebære, at kurator og det ledelsesmedlem, der begæres pålagt konkurskarantæne, vil kunne indgå et forlig om nedsættelsen af karantæneperiodens længde. Et forlig vil modsætningsvist ikke kunne føre til et bortfald af konkurskarantænen.

Det foreslås med stk. 1, 2. pkt., at den karantæneperiode, der er fastsat ved forliget, skal udgøre mindst 1 år og være rimelig i forhold til sagens omstændigheder.

Bestemmelsen vil for det første indebære, at et forlig om nedsættelsen af karantæneperiodens længde maksimalt vil kunne føre til, at karantæneperioden nedsættes til 1 år.

I et tilfælde, hvor en person på samme tid pålægges konkurskarantæne for sin deltagelse i ledelsen af flere ikke økonomisk og driftsmæssigt forbundne erhvervsvirksomheder, vil der kunne indgås forlig i relation til hver af de enkelte sager, dog ikke således at konkurskarantænen helt bortfalder. Hvis et ledelsesmedlem f.eks. skal pålægges konkurskarantæne for sin deltagelse i ledelsen af tre ikke økonomisk og driftsmæssigt forbundne selskaber, vil der kunne indgås et forlig i hver af sagerne, således at karantæneperioden i den ene sag f.eks. nedsættes til 2 år og i de to andre sager nedsættes til 1 år.

Hvis der måtte være indgået et forlig, der fastsætter karantæneperioden til under 1 år, må skifteretten afvise at stadfæste forliget.

Bestemmelsen vil for det andet indebære, at forlig alene kan indgås, hvis det skønnes rimeligt at indgå et forlig om nedsættelse af karantæneperiodens længde i den konkrete sag.

Hvor der er udvist særdeles groft uforsvarlig forretningsførelse, der kan begrunde fastsættelsen af en karantæneperiode for 5 år, jf. den foreslåede § 158, stk. 3 (lovudkastets § 1, nr. 7), vil det ikke være rimeligt at indgå et forlig, uanset om det pågældende ledelsesmedlem gennem eventuel betaling til konkursboet til fulde afbøder eller rette op på tabet i konkursboet. Det samme gælder, hvor der er tale om en overtrædelse af en allerede pålagt konkurskarantæne, der, jf. § 159, 2. pkt., fører til en udvidelse af konkurskarantænen til også at omfatte et forbud mod deltagelsen i ledelsen af en erhvervsvirksomhed, hvor den pågældende hæfter personligt og begrænset.

Uden for disse tilfælde vil kurator kunne indgå forlig, hvor det skønnes rimeligt. Ved vurderingen af, om et forlig må skønnes at være rimeligt, skal kurator hense til grovheden af den af det pågældende ledelsesmedlem udviste groft uforsvarlige forretningsførelse, i hvilket omfang en eventuel betaling for ledelsesmedlemmet har afbødet effekten af eller rettet op på det tab, som den groft uforsvarlige forretningsførelse har været medvirkende til at forårsage, og om der i øvrigt – ud over en eventuel betaling fra ledelsesmedlemmet – foreligger særlige forhold, som vil kunne begrunde fastsættelsen af en kortere karantæneperiode, jf. den foreslåede bestemmelse i § 158, stk. 2, 1. pkt. (lovudkastets § 1, nr. 7). Hvis der således f.eks. foreligger en betaling fra ledelsesmedlemmet, der retter helt eller delvist op på tabet i konkursboet, og

der f.eks. tillige er tale om en ung iværksætter, vil et forlig f.eks. kunne gå ud på nedsættelse af karantæneperiodens længde til f.eks. 1 til 2 år. Sagsbehandlingstidens længde vil i denne sammenhæng som udgangspunkt ikke skulle spille en særlig stor rolle ved vurderingen af, om der er grundlag for at indgå forlig, hvis der er tale om et forlig, der ligger før fremsendelse af kurators stævning, jf. hertil den foreslåede bestemmelse i § 161, stk. 1 (lovudkastets § 1, nr. 8).

Retsvirkningen af et indgået forlig vil være, at skifteretten er bundet af den nedsættelse af karantæneperiodens længde, som er aftalt i forliget mellem kurator og den, der begæres pålagt konkurskarantæne.

Hvis forliget indgås forud for kurators indlevering af stævningen efter den foreslåede § 161, stk. 1 (lovudkastets § 1, nr. 7), vil det skulle fremgå af stævningen, at der er indgået forlig i sagen, samt på hvilke vilkår forliget er blevet indgået. Hvis forliget indgås under sagen, vil kurator skulle underrette skifteretten om forliget og vilkårene for forliget, og dette vil skulle indgå i skifterettens behandling af sagen.

Det foreslås med stk. 1, 3. *pkt.*, at skifteretten stadfæster et indgået forlig i form af en kendelse om konkurskarantæne.

Dette vil indebære, at skifteretten alene vil skulle foretage en meget begrænset prøvelse af, om betingelserne for at pålægge konkurskarantæne efter den foreslåede § 157 (lovudkastets § 1, nr. 4) er opfyldt. Skifteretten vil således fortsat skulle vurdere, om pålæg af konkurskarantæne er begrundet i det, der er anført af kurator, men skifterettens prøvelse vil skulle være mere summarisk og overordnet, idet skifteretten skal have for øje, at ledelsesmedlemmet ved forliget må antages at have erkendt, at der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse. Når skifteretten har foretaget denne prøvelse, vil skifteretten skulle stadfæste det indgåede forlig i form af en kendelse om konkurskarantæne.

Hvor der er indgået et forlig, må skifteretten ved fastsættelsen af eventuelle sagsomkostninger ved karantænesagen og vederlaget til kurator og en eventuel beskikket advokat tage højde for, hvornår i sagsforløbet forliget er indgået. Hver af parterne må afholde deres egne sagsomkostninger ved karantænesagen, dog således at udgifterne til kurators vederlag – ligesom under en almindelig karantænesag – erstattes fuldt ud af statskassen.

Det foreslås i stk. 1, 4. *pkt.*, at skifteretten vil kunne nægte at stadfæste et indgået forlig, hvis det er åbenbart, at den, der begæres pålagt konkurskarantæne, ikke opfylder betingelserne i § 157, eller hvis den pågældende opfylder betingelserne i § 158, stk. 3, eller § 159, 2. *pkt.*

Bestemmelsen vil indebære, at skifteretten undtagelsesvist vil kunne nægte at stadfæste et indgået forlig, hvis det er åbenbart, at betingelserne for pålæg af konkurskarantæne efter den foreslåede § 157 (lovudkastets § 1, nr. 4) ikke er opfyldt, hvis ledelsesmedlemmet har udvist særdeles groft uforsvarlig forretningsførelse, der kan begrunde pålæg af konkurskarantæne for 5 år efter den foreslåede § 158, stk. 3 (lovudkastets § 1, nr. 5), eller hvis der er tale om en overtrædelse af en allerede pålagt konkurskarantæne, der udløser den retsvirkning, der følger af § 159, 2. pkt.

Hvis skifteretten har fundet grundlag for at nægte stadfæstelse af et indgået forliget i et tilfælde, hvor der f.eks. er tale om en person, der har overtrådt en tidligere pålagt konkurskarantæne, vil behandlingen af karantænesagen skulle fortsætte, idet skifteretten ikke vil være bundet af forliget ved fastsættelsen af karantæneperiodens længde. Det vil dog alt efter omstændighederne – herunder henset til det tidspunkt hvor forliget fremkommer – være nødvendigt enten at fortsætte eller genoptage forberedelsen af karantænesagen, såfremt skifteretten finder, at det ikke er muligt for retten på baggrund af de oplysninger, der måtte være tilvejebragt af parterne, at træffe afgørelse i sagen. Skifteretten vil i så fald kunne bestemme, at der skal udveksles yderligere processkrifter. Hvis der er tale om et tilfælde, hvor skifteretten afviser at stadfæste forliget, fordi betingelserne for at pålægge konkurskarantæne ikke er opfyldt – f.eks. fordi den pågældende ikke har deltaget i ledelsen af en erhvervsvirksomhed – vil skifteretten kunne afsige kendelse om frifindelse, medmindre kurator anmoder om udveksling af yderligere processkrifter.

Skifterettens beslutning om at nægte stadfæstelse af et forlig vil ikke kunne kæres, jf. den foreslåede ændring af § 249 (lovudkastets § 1, nr. 15).

Det foreslås med bestemmelse i *stk. 2*, at skifteretten på begæring fra kurator kan ophæve en kendelse om pålæg af konkurskarantæne, der stadfæster et indgået forlig, og dermed genoptage behandlingen af karantænesagen, hvis den, der er pålagt konkurskarantæne i henhold til et indgået forlig, under konkurskarantænesagen har gjort sig skyldig i svigagtigt forhold eller har tilsidesat sine forpligtelser ifølge forliget.

Bestemmelsen vil indebære, at det alene vil være kurator, der kan anmode skifteretten om at ophæve en kendelse, der stadfæster et indgået forlig. Hverken fordringshaverne i konkursboet eller andre, herunder den der er pålagt konkurskarantæne i henhold til en kendelse om stadfæstelse af forliget, vil kunne anmode skifteretten om at ophæve forliget. Hvis f.eks. en fordringshaver anmoder skifteretten om at ophæve et indgået forlig, vil skifteretten skulle afvise en sådan begæring.

Hvis skifteretten træffer bestemmelse om ophævelse af et indgået forlig, vil det have den retsvirkning, at behandlingen af karantænesagen genoptages. Skifterettens afgørelse herom vil ikke kunne kæres til højere ret, jf. den foreslåede ændring af § 249 (lovudkastets § 1, nr. 15).

Skifteretten vil for det første kunne træffe bestemmelse om ophævelse af et forlig, hvor den, der er pålagt konkurskarantæne, under konkurskarantænesagen har gjort sig skyldig i svigagtige forhold.

Under svig falder bevidst urigtige oplysninger eller fortielser som – hvad ledelsesmedlemmet har måttet indse – har været af væsentlig betydning for kurators vurdering af, om et forlig vil være rimeligt at indgå, og for skifterettens stadfæstelse af forliget. Bestemmelsen vil indebære, at der uden for de tilfælde, hvor der er tale om en tilsidesættelse af bestemmelserne af forliget, ligeledes vil kunne ske ophævelse af et indgået forlig, hvor forudsætningerne for forliget har vist sig at bygge på et urigtigt grundlag. Dette vil f.eks. kunne være tilfældet, hvor et ledelsesmedlem tidligt i processen har givet bevidst urigtige oplysninger, eller vedstået faktiske omstændigheder, som kurator først efter indgåelsen af forliget og senere i konkursbehandlingen bliver opmærksom på, og som f.eks. ville føre til, at det pågældende ledelsesmedlems forretningsførelse må anses for særdeles groft uforsvarligt.

Skifteretten vil for det andet kunne træffe bestemmelse om ophævelse af en kendelse, der stadfæster et forlig, hvis den, der er pålagt konkurskarantæne, tilsidesætter sine forpligtelser i henhold til forliget.

Bestemmelsen vil indebære, at hvor et indgået og stadfæstet forlig om nedsættelsen af karantæneperiodens længde, f.eks. er betinget af en indbetaling til konkursboet, og den pågældende ikke indbetaler beløbet, vil skifteretten kunne ophæve forliget, såfremt kurator begærer dette. Kurator bør dog i almindelighed sikre sig, at en eventuel betaling som led i et indgået forlig er sket før, skifteretten stadfæster forliget, eller at der er stillet betryggende sikkerhed for det beløb, der skal tilgå konkursboet som led i forliget.

Til nr. 14 (§ 166, 2. pkt.)

Konkurslovens § 166 omhandler kurators vederlag for førelsen af en sag om konkurskarantæne.

Det foreslås at indsætte et nyt 2. pkt., i bestemmelsen, hvoraf følger, at skifteretten ved fastsættelsen af vederlaget til kurator skal hense til, om de processkridt, der er udøvet af kurator, må anses for overflødige.

Bestemmelsen vil indebære, at såfremt de af kurator foretagne processkridt må anses overflødige, kan skifteretten beslutte at tilkende kurator et lavere salær.

Ved vurderingen af om et processkridt har været overflødigt, vil der kunne henses til den vurdering, der foretages efter retsplejelovens § 318, stk. 1, hvoraf følger, at den part, som på uforsvarlig måde har foranlediget spildte møder, uforholdsmæssige udsættelser, unyttig bevisførelse eller andre overflødige processuelle skridt, selv om parten vinder, skal erstatte modtager udgifterne herved. Det må dog i alle tilfælde bero på en konkret vurdering af den enkelte sags omstændigheder en om et processkridt har været overflødigt, herunder en vurdering af, om der har været rimelig grund til at anmode om det pågældende processkridt.

Formålet med bestemmelsen er at skærpe kurators agtpågivenhed og tilsikre, at det processtof, som indgår til sagens behandling, og de foretagne processkridt ikke har været overflødige for sagens behandling.

Til nr. 15 (§ 249)

Konkurslovens § 249 fastsætter, at en række af skifterettens kendelser og beslutninger ikke kan kæres.

Det foreslås i § 249, 1. pkt., at indsætte en henvisning til den foreslåede bestemmelse i § 164 a, stk. 1 (lovudkastets § 1, nr. 13). Dette indebærer, at hverken skifterettens kendelse om stadfæstelse af et forlig efter den foreslåede § 164 a, stk. 1, 1. pkt., eller skifterettens afgørelse om at nægte at stadfæste et forlig kan indbringes for højere ret. Modsætningsvist vil skifterettens afgørelse om ophævelse af et indgået forlig efter den foreslåede bestemmelse i § 164 a, stk. 2, kunne indbringes for højere ret.

Til § 2

Det foreslås med *stk. 1*, at loven træder i kraft den ...

Det foreslås med *stk. 2*, at loven finder anvendelse i konkursboer, hvor konkursdekretet afsiges efter lovens ikrafttræden. For de konkursboer, hvor konkursdekretet er afsagt før lovens ikrafttræden, finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Bestemmelsen vil indebære, at loven alene vil finde anvendelse, hvor konkursdekretet afsiges efter lovens ikrafttræden. Hvor konkursdekretet er afsagt før lovens ikrafttræden, vil de hidtil gældende regler finde anvendelse.

Det foreslås med *stk. 3*, at loven finder anvendelse i forbindelse med rekonstruktionsbehandling, hvor rekonstruktionsbehandlingen indledes efter lovens ikrafttræden.

Bestemmelsen vil navnlig være relevant i forhold til de foreslåede bestemmelser i lovudkastets § 1, nr. 1 og 2, og vil indebære, at hvor rekonstruktionsbehandlingen er indledt før lovens ikrafttræden, vil loven ikke finde anvendelse.

Til § 3

Bestemmelsen angår lovens territoriale gyldighed.

Det foreslås med § 3, at loven ikke skal gælde for Færøerne og Grønland, men ved kongelig anordning skal kunne sættes helt eller delvist i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.

